A költségkedvezményekkel kapcsolatos bírói gyakorlatot vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló jelentése

Bevezetés

A Kúria Elnöke 2015. elején elrendelte a költségkedvezményekkel kapcsolatos bírói gyakorlatot vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport felállítását. A feladathoz illően a csoport tagjainak a polgári eljárásjoggal elméleti szinten is régóta foglalkozó, jobbára gyakorlati szakembereket, többségében bírákat kért fel, akik a felkérést örömmel elvállalták. A tagok névsora a következő:

Tamáné dr. Nagy Erzsébet kúriai tanácselnök, a csoport vezetője
Dr. Puskás Péter kúriai bíró
Dr. Farkas Attila kúriai bíró
Dr. Varga Edit kúriai bíró
Dr. Molnár Ambrus kúriai tanácselnök
Dr. Szécsényi Nagy Kristóf közjegyző MOKK
Dr. Vitvindics Mária osztályvezető IM
Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit tanácselnök Debreceni Ítélőtábla, továbbá
dr. Wallacher Lajos ügyvéd Erős Ügyvédi Iroda
Dr. Nagy Adrienn docens Miskolci Egyetem.

A csoport munkájában részt vett Dr. Pomeisl András kúriai főtanácsadó.

A joggyakorlat-elemző csoport első alakuló ülését 2015. március 18-án tartotta meg. Ezen feladatul tűzték ki, hogy a joggyakorlat-elemző csoport tagjai előkészítő tanulmányokat készítsenek a témakör hatályos szabályozásáról, az egyes jogintézmények gyakorlatáról, a nemzetközi megoldásokról stb.

A második és harmadik ülés 2015. április 8-án és 2015. június 24-én volt, ezen a tagok elfogadták a csoport munkájának ütemtervét, eldöntötték továbbá, hogy megkeresik a törvényszékeket és az ítélőtáblákat 20-20 költségkedvezmény tárgyban hozott határozat megküldése céljából meghatározva a kigyűjtés elvi és gyakorlati szempontrendszerét, amelyeket azután a bíróként működő tagok feldolgoznak, elemeznek.

A következő ülésre 2015. november 10-én került sor, amelyen a tagok megvitatták a csoport vezetője által elkészített összefoglaló jelentés tervezetét és a tagok által feldolgozott bírósági határozatokból leszűrhető következtetéseket foglalták össze a jelentés számára.

A csoport utolsó ülését 2016. január 19-én tartotta meg, amelyen a tagok megvitatták és véglegesítették a jogszabály-módosítást igénylő, illetve a bírói gyakorlat egységesítésére vonatkozó javaslataikat. A joggyakorlat-elemző csoport vezetője a bírói gyakorlat feldolgozását tartalmazó fejezettel és az így kialakított szabályozási javaslatokkal a jelentést kiegészítette és annak tartalmát véglegesítette.

A jelentésnek nem része, de az irattározott iratok között megtalálhatók a tagok által

készített megalapozó tanulmányok, illetve az OBH által megküldött, a témához kapcsolódó vizsgálati anyagok is.

Az összefoglaló jelentésből megállapíthatóan a joggyakorlat-elemző csoport véleménye szerint vannak olyan problémák, amelyeket a hatályos jogszabályoknak a bírói gyakorlat útján történő egységes értelmezésével kezelni lehet, de jelentős számmal vannak olyanok is, amelyek a jogszabályok egymásnak ellentmondó volta, a szabályozási összhang hiánya, vagy magának a szabályozásnak a hiánya, illetve elavult volta miatt csak jogalkotással orvosolhatók. Ezeket az összefoglaló jelentésben a csoport összesítette az általa célszerűnek tartott szabályozási javaslatokkal együtt.

A jelentésben a tagok által készített anyagokból átvett elemeket a szerzőre való utalás nélkül szerepeltetjük. Más munkaanyagok felhasználása esetében a forrásra utalás történik.

Az összefoglaló jelentés szerkezete a következő:

I. Nemzetközi kitekintés
II. A hatályos szabályozásnak a költségkedvezmények típusaira vonatkozó rövid áttekintése
III. A költségmentesség
IV. Az egyéb költségkedvezmények
V. A jogi segítségnyújtás szabályozásának összefüggése a költségkedvezményekre vonatkozó szabályozással a pártfogó ügyvéd biztosítása kapcsán
VI. A nemperes eljárásokban érvényesülő költségkedvezmények
VII. A tárgyban vizsgált bírósági végzések feldolgozásából eredő következtetések összesítése
VIII. A bírói gyakorlat egységesítésére, illetve a jogszabályalkotásra vonatkozó javaslatok
IX. Melléklet: a feldolgozott bírósági végzések részletes elemzése.

A jelentésben megjelölt jogszabályok vizsgálatának lezárási időpontja 2015. december 31. napja. A jelentésben előforduló jogszabályok pontos megjelölése és rövidítése az anyag végén van felsorolva.

I. Nemzetközi kitekintés

A nemzetközi kitekintés során "a költségkedvezmények" kifejezést használjuk, függetlenül a forrásnyelvi megfogalmazástól, és annak ellenére, hogy a magyar jogi nyelv más fogalmakat is használ annak a jogintézménynek a leírására, amelyet a nemzetközi jogirodalomban leginkább a "legal aid" kifejezéssel illetnek. Ettől a szóhasználattól csak akkor térünk el, ha az adott jogforrás csak valamilyen speciális, szűkebb értelemben vett költségkedvezmény biztosítását írja elő (pl. ügyvédi képviselet).

Az áttekintés csak a legfontosabb nemzetközi egyezmények/szervezetek szabályozását mutatja be, valamint olyan államok nemzeti szabályozását, melyek általában reprezentálnak egy-egy nagyobb jogcsaládot. E kiválasztási elvek alapján az áttekintés a következő szabályozásokat ismerteti: az EU joga, az Emberi Jogok Európai Egyezménye, Svájc, Németország, Franciaország, Spanyolország, Csehország,

Svédország.

A jelentésben ezen anyagrész azért került I. pontként meghatározásra, mert a csoport tagjai szerint az ebben foglaltak kihatnak arra, hogy a magyar szabályozás során milyen szempontokat kell, illetve érdemes figyelembe venni.

1. Az Európai Unió joga

Az Európai Unió joga a költségkedvezmények kérdését több irányból közelíti meg és szabályozza. Legmagasabb szabályozási szinten az Európai Unió Alapjogi Chartája az igazságszolgáltatással kapcsolatos alapvető jogként nevesíti a költségmentességhez való jogot.

Az igazságügyi együttműködés szabályozását lehetővé tevő uniós hatásköri szabályok (EUMSz V. Cím, 3. fejezet) tartalmaznak rendelkezéseket a határon átnyúló vonatkozású ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hatékony hozzáférés biztosítása érdekében (81. cikk (2) bekezdés e) pont). Ennek hátterében az áll, hogy az Európai Unió joga által az uniós állampolgároknak biztosított jogosítványok (pl. személyek szabad mozgása) maradéktalan érvényesüléséhez az is szükséges, hogy e jogok védelmét, kikényszerítését biztosító eljárási szabályok is kellően támogassák. A költségmentesség témakörét a Tanács a 2003/8/EK irányelvvel szabályozta átfogóan.

A költségkedvezmények érintőleges szabályozása egyéb olyan jogalkotási aktusokban is felbukkan, amelyek eljárási kérdéseket is szabályoznak, jellemzően azzal a céllal, hogy az adott jogforrás által biztosított speciális uniós jog érvényesítését megkönnyítse az uniós jog által felállított eljárásrendben[1].[2]

Az Európai Unió Bírósága előtti eljárásokra nézve az uniós jog saját költségkedvezmény szabályokat tartalmaz.

2. Az Európai Unió Alapjogi Chartája

A Charta 47. cikke a következőképpen fogalmazza meg a költségmentességhez való jogot:

Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van. A Chartához fűzött magyarázatok[3] *e norma kapcsán az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogára utalnak vissza.*

Az EU Bizottsága fokozott figyelmet fordít annak ellenőrzésére, hogy az uniós jog hatálya alá tartozó jogterületeken a tagállamok miként biztosítják a Charta érvényesülését. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) több ítéletében is

1 *Példaként említhető a Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimum szabályairól. Az irányelv előírja, hogy a rászoruló kérelmezőknek költségmentességet kell biztosítani.*

2 *Hasonlóan, az Európai Parlament és a Tanács 2014/54/EU irányelve (2014. április 16.) a munkavállalók szabad mozgásával összefüggésben a munkavállalóknak biztosított jogok gyakorlását megkönnyítő intézkedésekről a 4. cikkében követelményként támasztja a jogi segítségnyújtás biztosítását.*

3 *Magyarázatok az Alapjogi Chartához (2007/C 303/02)*

értelmezte már az Alapjogi Charta e rendelkezését.

A DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft mbH kontra Bundesrepublik Deutschland, C-279/09 számú ügyben az EUB a következő döntést hozta a 47. cikk értelmezéséről:

"Az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkében meghatározott hatékony bírói jogvédelem elvét akként kell értelmezni, hogy nem kizárt annak lehetősége, hogy ezen elvre jogi személyek hivatkozzanak, és hogy az ezen elv alkalmazásával engedélyezett költségmentesség kiterjedjen különösen a perköltségek előlegezése alóli mentesítésre és/vagy az ügyvédi képviseletre."

Ebből a szempontból a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a bírósághoz fordulás joga olyan korlátozásának minősülnek-e a költségmentesség engedélyezésének feltételei, amelyek magát a jog lényegét érintik. Ezen értékelés keretében a nemzeti bíróság figyelembe veheti a per tárgyát, a költségmentességet kérelmező pernyertességének ésszerű esélyét, az ügy tétjének e kérelmező számára képviselt fontosságát, a jogi kérdés és az alkalmazott eljárás bonyolultságát, valamint e kérelmező arra való képességét, hogy hatékonyan tudja-e érvényesíteni jogait. Az arányosság értékelésének keretében a nemzeti bíróság figyelemmel lehet az előlegezendő perköltségek nagyságára is, valamint arra, hogy e költségek esetlegesen a bírósághoz fordulás megkerülhetetlen akadályát képezik-e, vagy sem. Kifejezetten a jogi személyeket illetően a nemzeti bíróság figyelemmel lehet ezek helyzetére is. A nemzeti bíróság így figyelembe veheti a kérdéses jogi személy társasági formáját, azt, hogy nyereségszerzési célú jogi személy-e, vagy sem, valamint a tagjainak vagy részvényeseinek pénzügyi teljesítőképességét, és annak lehetőségét, hogy ez utóbbiak biztosítani tudják-e a bíróság előtti igényérvényesítéséhez szükséges összeget. (Lásd továbbá a GREP kontra Freistaat Bayern, C-156/12. sz. ügyben az EUB által hozott határozatot.)

Fontos megemlíteni, hogy az Alapjogi Charta 51. cikk (1) bekezdése szerint a Chartát a tagállami jogokra csak akkor kell alkalmazni, ha az Unió jogát hajtják végre. Az Åklagaren kontra Hans Åkerberg Fransson, C-617/10 sz. ügyben az EUB ezt a szabályt úgy értelmezte, hogy a Charta végső sorban alkalmazható olyan tagállami jogszabályok vonatkozásában is, amelyeket nem kifejezetten valamely irányelv átültetése céljából fogadtak el, azaz amikor *a tagállamok eljárását nem teljes egészében az uniós jog határozza meg (28-29. pont).*

***3. Az Európai Unió Tanácsának 2003/8/EK irányelve** (2003. január 27.) a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre a következő közös minimumszabályokat állapította meg:*

Az irányelv költségmentesség alkalmazását teszi kötelezővé az elegendő forrással nem rendelkező személyek számára, amennyiben támogatásuk szükséges az igazságszolgáltatáshoz való hatékony hozzáférés biztosításához.

Az irányelvet csak a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén, polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni.

Az irányelv alapján költségmentességet csak természetes személyeknek kell biztosítani.

A költségmentességnek ki kell terjednie a pert megelőző tanácsadásra, az ügy bíróság elé vitelében nyújtott jogsegélyre, a bíróság előtti képviseletre, és az eljárási költséggel kapcsolatos könnyítésre vagy az az alóli mentességre.

A költségmentességet nem kötelező biztosítani az ellenfél számára megtérítendő költségek tekintetében, ezt a kérdést a tagállamok belátásuk szerint rendezhetik.

A tagállamok maguk határozhatják meg azt a küszöböt, amely fölött egy személy képesnek tekinthető az eljárási költségek viselésére. E küszöböt különböző objektív tényezők, mint például a jövedelem, a tőke vagy a családi helyzet fényében kell meghatározni.

A költségmentesség iránti kérelmet a nyilvánvalóan megalapozatlan keresetek esetében a tagállamok elutasíthatják.

A tagállamok előírhatják, hogy a költségmentesség kedvezményezettjei teljes egészében vagy részben fizessék vissza a kedvezményt, amennyiben pénzügyi helyzetük lényegesen javult, vagy ha a költségmentesség odaítélésére vonatkozó eljárásban pontatlan információkat adtak.

A tagállamok a költségmentesség tekintetében kedvezőbb szabályokat is hozhatnak.

4. Költségkedvezmények az EUB eljárásában

Az EUB saját szabályokkal rendelkezik a költségkedvezmények vonatkozásában. A releváns rendelkezéseket az EUB Eljárási Szabályzatának 115-118. cikkei tartalmazzák. A legfontosabb rendelkezések a következők:

Ha az alapeljárásban részt vevő fél az eljárás költségeit teljes egészében vagy részben nem képes viselni, az eljárás során bármikor költségmentességet kérelmezhet.

A teljes vagy részleges költségmentesség engedélyezéséről vagy megtagadásáról hozott határozatot, az a három bíróból álló tanács hozza meg, amelybe az előadó bírót beosztották. A költségmentesség teljes vagy részleges megtagadása esetén a végzést indokolni kell.

A költségmentesség engedélyezése esetén a jogsegély és a Bíróság előtti képviselet költségei – adott esetben az ítélkező testület által megállapított összeghatáron belül – a Bíróság pénztárát terhelik. Az az ítélkező testület, amely a költségmentesség iránti kérelmet elbírálta, hivatalból vagy kérelemre az eljárás során bármikor visszavonhatja a költségmentességet, ha az eljárás során az engedélyezés alapjául szolgáló körülmények megváltoznak.

Végül megemlítendő, hogy az EUB eljárásáért nem kell semmilyen díjat, illetéket fizetni.

***5. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye*[4]**

4 *E rész alapvetően a következő dokumentumra támaszkodva mutatja be a gyakorlatot: Guide on*

Az Egyezmény csak büntető ügyekben teszi kötelezővé az ingyenes jogi segítségnyújtást. Ugyanakkor a polgári ügyek tekintetében a bírósághoz fordulás jogát biztosító 6. cikk (1) bekezdésből az Európai Emberi Jogi Bíróság (a továbbiakban: EEJB) bizonyos esetekre nézve levezette az ügyvédi segítségnyújtás biztosításának szükségességét.

Az ügyvédi segítségnyújtás szükségessége mindig csak a konkrét eset körülményeinek függvényében ítélhető meg (Airey v. Ireland ügy). A döntő kérdés az, hogy az ügyvédi segítségnyújtás hiánya megfosztaná-e a felet a tisztességes tárgyalás lehetőségétől (McVicar v. the United Kingdom ügy). A releváns szempontok többek között a következők:

- az ügy jelentősége a fél szemszögéből (Steel and Morris v. the United Kingdom ügy),
- az alkalmazandó jog vagy eljárás komplexitása, bonyolultsága (Airey v. Ireland ügy),
- a fél képessége arra, hogy önmagát hatékonyan képviselje (P., C. and S. v. the United Kingdom ügy),
- kötelezővé teszi-e a nemzeti jog a jogi képviseletet (Gnahoré v. France ügy).

Az ügyvédi segítségnyújtáshoz való jog nem abszolút, a nemzeti jogok feltételekhez köthetik az ügyvédi segítségnyújtás biztosítását. Ilyen feltétel lehet:

- a fél pénzügyi helyzete (Steel and Morris v. the United Kingdom ügy),
- a fél ügyének várható kimenetele, sikerességének esélye (Steel and Morris v. the United Kingdom ügy)

A zaklató vagy komolytalan jellegű ügyekben a segítségnyújtás elutasítható (Webb v. the United Kingdom).

Az ügyvédi segítségnyújtásban részesíthető felek kiválasztásának rendszere nem lehet önkényes, ezt magakadályozandó garanciák szükségesek (Essaadi v. France ügy). A segítségnyújtás iránti kérelem elutasítását indokolni kell (Tabor v. Poland ügy).

Az állam főszabály szerint nem felel a jogi képviselő eljárásáért (Staroszczyk v. Poland ügy). Ugyanakkor, ha az állam tudomást szerez a jogi képviselő nem megfelelő eljárásáról, a kompetens szervnek új képviselőt kell kijelölnie (Bertuzzi v. France ügy), tehát önmagában a jogi képviselő kijelölésével még nem biztosított a hatékony segítségnyújtás (Sialkowska v. Poland ügy).

6. Nemzeti szabályozások

a) Svájc

A költségkedvezményre jogosultság feltétele a megfelelő pénzügyi források hiánya, és az, hogy az ügy ne legyen eleve reménytelen. A költségkedvezmény magában foglalja a mentességet a bírósági költségek megfizetése, a költségek megelőlegezése és biztosíték

Article 6 – Right to a Fair Trial (civil limb). Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.

letétele alól, a bíróság által kijelölt jogi képviselőhöz való jogot, ha az a fél jogainak védelméhez szükséges, különösen, ha az ellenfele jogi képviselővel jár el.

A költségkedvezmény az ügy egészére vagy részére biztosítható. A költségkedvezmény nem mentesít az ellenérdekű fél költségeinek a megtérítése alól.

A költségkedvezmény iránti kérelem az ügy megindítása előtt is előterjeszthető. A kérelmező köteles bemutatni pénzügyi és vagyoni helyzetét, előadni az ügy érdemével kapcsolatos álláspontját és megjelölni a bizonyítékait, egyúttal megnevezheti az általa preferált jogi képviselőt.

A kérelemről a bíróság egyszerűsített eljárásban dönt. A bíróság a döntés előtt az ellenfelet meghallgathatja. A költségkedvezmény kérelmezésével kapcsolatos eljárás költségmentes.

Kivételesen a költségkedvezmény visszamenőlegesen is biztosítható.

A fellebbviteli eljárásban új kérelmet kell előterjeszteni.

A költségkedvezmény visszavonandó, ha a feltételei már nem állnak fenn, vagy soha nem is álltak fenn.

A kérelmet részben vagy egészben elutasító döntés, illetve a kedvezményt visszavonó döntés ellen jogorvoslattal élhet a kérelmező.

Ha a költségkedvezményben részesülő fél pervesztes lesz, a jogi képviselő adekvát díjazását és a bíróság költségeit a kanton viseli. Ha a kedvezményezett pernyertes lesz, a jogi képviselő díját a kanton viseli, ha az ellenfél a megtérítési kötelezettségének valószínűleg nem tenne eleget.

A kedvezményt a jogosult visszafizetni köteles, amikor képessé válik rá. A kanton e követelései 10 év alatt évülnek el.

b) Franciaország

A költségkedvezmények kiterjednek a bírósági költségekre és a jogi képviselő költségeire.

A költségkedvezmény feltétele a rászorultság (a jogszabály konkrét összeghatárokat jelöl meg). A nyilvánvalóan megalapozatlan ügyekhez nem nyújtanak költségkedvezményt.

A kedvezmény a bírósági eljárás előtt is igénybe vehető. A kérelmet a lakóhely szerinti, vagy az ügyre illetékes bírósághoz lehet benyújtani formanyomtatványon, a pénzügyi forrásokat igazoló dokumentumokat mellékelve. A regionális bíróságokon egy központi költségkedvezmény iroda működik.

A jogosult a jogi képviselőt maga választhatja meg, ennek hiányában az ügyvédi kamara elnöke jelöli ki. A képviselő díját jogszabály rögzíti.

A kedvezmény lehet részleges (6 fokozat van, 15 és 85% között) vagy teljes. Részleges mentesség esetén a díj nem fedezett részéről az ügyvéddel kell megállapodni. Az eljárás egyéb költségeit részleges kedvezmény esetén sem kell megfizetni.

Jogorvoslat esetén új kérelmet kell benyújtani.

A kedvezmény visszavonható, ha feltételei már nem állnak fenn, illetve bebizonyosodott, hogy az ügy időhúzást szolgált vagy zaklató jellegű volt.

A költségkedvezmény iroda döntése ellen jogorvoslatnak van helye.

c) Spanyolország

A költségkedvezmény a következőkre terjed ki: az eljárás előtti tanácsadás, a jogi képviselő díja, bizonyos jogorvoslatok díja, szakértői díjak. (A bíróságok eljárása főszabály szerint költségmentes.)

A kedvezmény feltétele a rászorultság. A rászorultsági küszöb a minimum bér kétszeresének megfelelő havi jövedelem. A 900 euró perérték alatti ügyekben főszabály szerint nem jár kedvezmény, mivel a jogi képviselet itt nem kötelező, de az esélyegyenlőség biztosítása érdekében lehetséges a kedvezmény megadása ilyen ügyekben is.

A kérelem benyújtható a bíróságon vagy az ügyvédi kamaránál, illetve a per megindítása előtt vagy a per folyamán is. Alperesi kérelem esetén a bíróság felfüggesztheti az eljárást a kérelem elbírálásáig.

Az eljáró jogi képviselőt a kamara jelöli ki (rotációs rendszerben); a fél akkor választhat, ha a képviselő vállalja az ingyenes eljárást.

A kérelemről a kamara dönt, de pozitív döntését jóvá kell hagynia egy speciális szervnek, a Költségkedvezmény Bizottságnak. A Költségkedvezmény Bizottság elutasító döntése ellen a bírósághoz lehet fellebbezni.

A kedvezmény a fellebbezési eljárásokra is kiterjed. A kedvezmény visszavonható, ha feltételei már nem állnak fenn.

d) Németország

A kedvezmény feltétele a rászorultság, és az, hogy a segítség más formában ne legyen lehetséges (pl. biztosítás, szakszervezeti jogsegély).

Nem jár kedvezmény a rosszhiszemű és a teljesen megalapozatlan ügyekhez.

A kérelemben megfelelően igazolni kell a jövedelmi viszonyokat. A kérelmet az ügyre illetékes bíróságnál kell benyújtani, formanyomtatványon. A kérelemről a bíróság dönt. A kérelmet elutasító döntés ellen fellebbezésnek van helye, de 600 euró perérték alatt csak akkor, ha az elutasítás indoka a kérelmező pénzügyi helyzete volt.

A jogi képviselőjét a fél maga választhatja ki. Ha fél nem talál képviselőt, a bíróság

jelöli ki számára.

A fellebbezési eljáráshoz új kérelmet kell előterjeszteni. A kérelem elbírálása során vizsgálják és értékelik a fellebbezés megalapozottságát (esélyét), illetve az eljárás jóhiszeműségét is.

A kedvezmény visszavonható, ha téves adatszolgáltatáson alapult.

e) Csehország

A költségkedvezmény kiterjed a bírósági költségekre és a képviselő, illetve jogi képviselő kijelölésére, díjazására.

A kedvezmény feltétele a rászorultság. A kérelmet nem nyomtatványon kell benyújtani, viszont részletesen kell nyilatkozni a jövedelmi és vagyoni viszonyokról, kiadásokról, hitelekről, tartási kötelezettségről. A megfelelő igazolásokat mellékelni kell.

Nem jár kedvezmény a nyilvánvalóan megalapozatlan vagy rosszhiszemű ügyekhez.

A kérelmet a bírósághoz kell benyújtani. Mindig az elsőfokú bíróság dönt a kérelemről, döntése fellebbezhető.

Ha a perviteléhez segítség szükséges, elsőként egy (nem jogi) képviselőt jelölnek a fél számára, aki gyakorlatilag bárki lehet, aki elfogadja ezt a kijelölést. Jogi képviselőt csak különleges esetekben rendelnek ki, ha ez a kérelmező jogainak megóvásához feltétlenül szükséges (pl. kötelező a jogi képviselet). Ha két jogi képviselő is visszautasítja a kijelölést, az ügyvédi kamarához fordulhat a kérelmező, hogy jelölje ki számára a jogi képviselőt.

A kedvezmény a jogorvoslati eljárásokra is kiterjed.

A kedvezmény visszavonható, de abból az okból nem, hogy a bíróság a per előrehaladtával már nem lát esélyt a kedvezményezett pernyertességére.

f) Svédország

A kedvezmény rászorultsági alapon jár. A peres eljárásokat érintő kedvezmény feltétele az is, hogy legalább 1 órás tanácsadást igénybe vegyen előtte a kérelmező.

Ha a jövedelmet becsléssel kell megállapítani, minden körülményt figyelembe vesznek, a vagyoni viszonyokat is.

A kedvezménynek az is feltétele, hogy az ügy jellege és fontossága, valamint összes körülménye alapján ésszerű legyen, hogy az állam részt vállaljon a költségekből.

A kérelmet nyomtatványon kell benyújtani. A kérelemről bíróság dönt, döntése megfellebbezhető.

Az eljáró jogi képviselőt a bíróság jelöli ki, de kérhető konkrét személy kijelölése is, ha ez nem növeli jelentősen a költségeket. A kedvezményezettnek hozzá kell járulnia jogi

képviselő díjához, jövedelmi szintjének függvényében 2-40% mértékben.

A jogi képviselő díjazását az állam 100 munkaóráig fedezi, kivéve, ha a bíróság másként dönt.

A kedvezmény a jogorvoslati eljárásokra is kiterjed.

A kedvezmény visszavonható, ha nem valós adatszolgáltatáson alapult.

Összefoglalva:

Azokban az államokban, amelyekben maga a bírósági eljárás főszabályként ingyenes nyilván más szabályozási rendszer szükséges. Ezek esetében a jogi képviselet költségmentes biztosítására esik a szabályozás hangsúlya. A bemutatott nemzeti szabályozásokból az mindenképpen megállapítható, hogy a kedvezmények megadásának elsődleges szempontja mindenütt a rászorultság. Ennek vizsgálata körében a szabályozások a fél teljes vagyoni helyzetére, jövedelmi viszonyaira figyelemmel vannak.

Nyilvánvaló, hogy az engedélyezéshez szükséges minimum jövedelem meghatározása körében országonként jelentős eltérések mutatkoznak. A jogi szabályozás legnehezebb feladata annak a jövedelemszintnek a meghatározása, amely alatti jövedelemmel rendelkezők esetében a fél bírósághoz fordulási joga sérülne a kedvezmény hiányában. Ugyanakkor az így megállapított jövedelemszint nem jelenthet indokolatlan terhet a költségkedvezményeket biztosító állam számára sem.

II. A hatályos szabályozásnak a költségkedvezmények típusaira vonatkozó rövid áttekintése

Magyarországon hagyományosan a bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a peres költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmek elbírálására.

A költségkedvezmények a polgári peres és nemperes eljárásokban voltaképp a pozitív diszkrimináció eszközei: az eljárási költségeket – személyi, jövedelmi, vagyoni körülményei miatt – fedezni nem tudó fél helyett e költségeknek az állam által történő előlegezése, bizonyos esetekben viselése útján biztosítani a bírósághoz fordulás alkotmányos alapjogának érvényesülését. A költségkedvezményi rendszer egyfelől az igényérvényesítő fél személyi, jövedelmi és vagyoni viszonyai szerint, a bíróság döntése alapján jogosítja a felet a „személyre szabott" költségkedvezményre, másfelől, kiemelt jelentőségű jogviszonyok esetében a jogalkotó ex lege, maga részesíti kedvezményben – az eljárásban részt vevő felek körülményeitől függetlenül – az adott eljárást.

A kedvezmények teljes tartományát a teljes – személyes illetve tárgyi – költségmentesség biztosítja a jogosult fél (beavatkozó) számára, míg a munkaügyi perek esetében hasonló terjedelmű, ám kizárólag a munkavállalót illető kedvezmény, az ún. munkavállalói költségkedvezmény áll a jogosult rendelkezésére. E kedvezmények a Pp. 84.§ (1) bekezdéseinek a)-d) pontjai értelmében mentességet jelentenek az eljárási illeték, az eljárás folyamán felmerülő költségek, valamint a perköltségbiztosíték előlegezése és viselése alól, továbbá – ha a törvény lehetővé teszi – pártfogó ügyvédi képviselet igénybevételére jogosítanak. Az eljárás folyamán felmerülő költségek közül speciális

rendelkezések vonatkoznak az ügygondnoki díj előlegezésére és viselésére. Az ügygondnoki díjat kizárólag tárgyi költségmentesség esetében nem kell előlegeznie, illetve viselnie a félnek.

A 2004. január 1-jétől fokozatosan hatályba lépő 2003. évi LXXX. törvény (Jst.), valamint a Pp. 2008. január 1-jétől hatályosuló módosításai a költségkedvezményi rendszer szemléletét is megváltoztatták: az új kedvezményi rendszer főszabállyá a költségmentesség részlegességét tette, melyhez képest a teljes költségmentesség kivételes, a bírósághoz fordulás ellehetetlenülésének feltételéhez kötött eshetőség. Az előlegezés és a viselés kedvezményét egyaránt biztosító mentességekkel szemben pedig előtérbe kerültek a kizárólag az előlegezés alól mentesítő feljegyzési jogok. E folyamat része az is, hogy a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) által korábban tárgyi költségmentesként szabályozott eljárások (Kmr. 2.§ (1) bekezdés) a továbbiakban csupán a tárgyi költségfeljegyzési jog kedvezményében részesülnek (Kmr. 3.§ (1) bekezdés).

Az új jogszabályi rendelkezések alapjaiban változtatták meg a pártfogó ügyvédi képviselet szabályait (Pp. 84.§ (1) bekezdés d.) pont), e kedvezményi forma feltétel- és intézményrendszere ugyanis a Jst. szabályozása alapján kettévált, és a pártfogó ügyvédi kirendelésekkel kapcsolatos feladatokat a bíróságok számára fenntartó hatáskör helyett a rászorulók számára létrehozta a peres illetve nemperes, valamint a perenkívüli eljárásokban ingyenes jogi segítséget nyújtó önálló hatóságot, a jogi segítségnyújtó szolgálatot, melynek funkcióját jelenleg a területileg illetékes kormányhivatalok igazságügyi szolgálatai látják el.

A fizetési meghagyásos eljárást a közjegyzők hatáskörébe utaló 2009. évi L. törvény (Fmhtv.) 48.§-a rendelkezik arról, hogy az eljárás költségeit fedezni nem tudó természetes személy felet jogai érvényesítésének megkönnyítése végett kérelmére részleges vagy teljes költségfeljegyzési jog (személyes költségfeljegyzési jog)illeti meg. A kedvezmény köztes megoldást tükröz: részben feljegyzési, részben mentességi kedvezményeket fog össze.

Az eljárási illetékhez kapcsolódó kedvezményeket – személyi és tárgyi illetékmentességek, illetékfeljegyzési jogok, mérsékelt illetékek – is külön törvény, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) határozza meg, közülük a személyes illetékmentesség az egyetlen olyan személyes kedvezmény, mely odaítéléséről nem a bíróság dönt: a feltételesen vagy feltétel nélkül illetékmentes szervezetek körét az Itv. 5.§-a határozza meg.

A hatályos jogban érvényesülő költségkedvezmények a következőek:

*A költségmentességi formák közül a legteljesebb kedvezményt a **tárgyi költségmentesség** jelenti, mivel jogszabály rendelkezése alapján, kérelem nélkül megillet valamennyi, természetes és jogi személy peres felet, beavatkozót egyaránt. A tárgyi költségmentesség ezen felül általában teljes (kivétel a Pp. 293.§ (3) bekezdésében szabályozott eset), részleges változata nincs, nem érvényesülnek a Pp. 84.§ (2) bekezdésében, valamint a Pp. 85.§ (3) bekezdésében foglalt negatív kikötések, és nem kerülhet sor a kedvezmény bíróság által történő megvonására sem.*

*A 2008. január 1-jétől hatályba lépő változások eredményeként a **személyes***

költségmentességet *főszabályként részleges kedvezményként – a költségek meghatározott hányadára, vagy meghatározott költségelemekre – biztosítja a törvény és csupán kivételes lehetőség a teljes személyes költségmentesség engedélyezése.*

*A **részleges költségmentességhez** kapcsolódik a polgári peres eljárások számára külön nem szabályozott „személyes" költségfeljegyzési jog, azokra a költségekre ugyanis, melyekre a bíróság nem biztosította a költségmentesség kedvezményét, a kérelmezőt automatikusan megilleti a költségfeljegyzés, azaz a költségek előlegezése alóli mentesség joga (Pp. 84.§ (3) bekezdés). Ebben a formájában a költségfeljegyzési jog kiegészítő, járulékos jelegű jogosítvány.*

*A **teljes személyes költségmentesség** rászorultság fennállása esetén is csak akkor engedélyezhető, ha a várható perköltség összege a fél számára előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást (Pp. 84.§ (2) bekezdés). A személyes költségmentesség alanya csak természetes személy lehet, de kiterjed a mentesség a külföldi természetes személyre is, ha európai uniós állam polgára, vagy az Európai Unión kívüli állam polgára ugyan, de uniós tagállamban jogszerűen tartózkodik. Az e rendelkezés szerint külföldiek számára engedélyezhető költségmentesség a perköltség-biztosíték letétele alól is mentesít.*

A teljes költségmentesség kedvezményi tartalmát a Pp. 84.§ (1) bekezdés a)-d) pontjában felsoroltak jelentik.

A személyes költségmentesség kedvezményére való jogosultságot a fél kérelme alapján bírálja el a bíróság, a kérelemnek teljes egészében történő helyt adás esetében nem fellebbezhető, minden más esetben fellebbezhető, indokolásköteles végzéssel. Annak a félnek, aki teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet terjeszt elő a bíróság a kérelemtől eltérően, részleges költségmentességet engedélyezhet.

A félnek (beavatkozónak) az engedélyezés alapjául szolgáló körülményeket – személyes körülményeit, vagyoni és jövedelmi viszonyait – a 2/1968. (I.24.) IM rendeletben (Kmri.) meghatározott módon kell igazolnia, a Pp. 85.§ (6) bekezdése ugyanakkor az Európai Unió tagállamának állampolgára, vagy a tagállamban jogszerűen tartózkodó személy számára lehetővé teszi az Európa Tanács 2003/8/EK Irányelvének 16. cikke szerinti nyomtatvány használatát.

A kérelem elbírálásának szempontjait a Kmr. 6.§-a tartalmazza az engedélyezésnek két kötelező és egy mérlegelésen alapuló esetét határozva meg. Erről részletesen a következő pontokban lesz szó.

A Kmr. 6.§ (2) bekezdése tartalmazza a költségmentességnek a bíróság mérlegelésére utalt, kivételes engedélyezési esetkörét, amikor a 6.§ (1) bekezdésében foglalt feltételek hiányában, a fél egyéb körülményeinek vizsgálata alapján a bíróság azt állapítja meg, hogy a fél létfenntartása veszélyeztetett.

Az ismertetett pozitív feltételek mellett a költségmentesség engedélyezésének negatív feltételeit – a költségmentességet kizáró okokat - is meghatároznak a Pp. és más jogszabályok.

A költségmentességi kérelmet a felperes a per megindítása előtt vagy azzal egyidejűleg,

legkésőbb az elsőfokú eljárást befejező határozat meghozataláig, míg az alperes legkésőbb a fellebbezés (ellentmondás) előterjesztésével egyidejűleg nyújthatja be (Kmr. 5.§ (2) bekezdés). A költségmentesség engedélyezése esetén a kedvezmény a kérelem előterjesztésétől kezdve (Pp. 86.§(2) bekezdés) a per egész tartamára és a végrehajtási eljárásra is kiterjed, kivétel ez alól a Kmr. 10.§ (1) bekezdés c) pontjában szabályozott utólagos költségmentesség engedélyezése, az így engedélyezett költségmentességnek nincs visszaható hatálya.

A Kmr. az engedélyező bíróság kötelezettségévé teszi a költségmentesség évenkénti, illetve – az engedélyezésnél figyelembe vett körülmények hiányára utaló adatok felmerülésekor – az eljárás bármely szakában történő felülvizsgálatát, annak eredményéhez képest a költségmentesség megvonását. A költségmentesség megvonásának következményei eltérőek attól függően, hogy az engedélyezés feltételei már az eljárás megindulásakor sem álltak fenn, vagy utóbb szűntek meg.

A jogosult személyében bekövetkező változás esetén a kedvezmény is megszűnik, a jogutódnak – amennyiben arra igényt tart – kérelmeznie kell a költségkedvezmény engedélyezését.

Mind a Pp. 84.§ (1) bekezdésében foglalt meghatározás, mind a Kmr. 6.§ (1)-(2) bekezdésének rendelkezései alapján egyértelmű, hogy személyes költségmentességben csak természetes személy részesíthető. A perköltség-biztosíték letétele alóli mentességet a Pp. az Európai Unió tagállamában bejegyzett külföldi jogi személyekre és szervezetekre is kiterjeszti (Pp. 85.§ (5) bekezdés). A jogi személyekre irányuló fokozódó figyelmet jelzi a Jst. 13.§ d) pontja is, amelynek értelmében nem csak természetes személyek, hanem szervezetek is részesülhetnek a polgári eljárásban a jogi segítségnyújtás korlátozott formáiban.

A költségmentesség nem mentesíti a kedvezményben részesült felet a végrehajtási eljárás során le nem rótt illetékek és az állam által előlegezett költségek (Pp.86.§ (2) bekezdés), valamint az ellenfél javára megítélt perköltségek megtérítésének kötelezettsége alól (Pp.86.§ (3) bekezdés).

*A **költségfeljegyzési jogok** kisebb mértékű kedvezményt jelentenek a fél (beavatkozó) számára, mert csak a költségek előlegezése alól mentesítenek. Tételes szabályozást ebből a költségkedvezményi típusból a polgári peres eljárásokban kizárólag a **tárgyi költségfeljegyzési jog** kapott a Pp. által, a személyes költségfeljegyzési jog ezzel szemben nem önálló kedvezményként járul a részleges költségmentességhez (Pp. 84.§ (3) bekezdés). A költségfeljegyzési jogok tehát ideiglenes, a per eredményétől függő kedvezményhez juttatják a jogosultat.*

*A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi I. törvény (Fmhtv.) 48.§-a alapján személyi és vagyoni szempontok szerint mentesíthető a fél – részlegesen vagy teljes egészében – az eljárási díj előlegezése valamint egyéb költségek alól. Ez a **személyes költségfeljegyzési jog** szabályozásának tekinthető.*

*Tovább szűkíti a kedvezményt jelentő költségfajták körét az **illetékmentesség,** amelynek a hatályos szabályozás alapján **személyes** (Itv. 5.§ (1) bekezdés a)-o) pontig) és **tárgyi** változata (Itv. 57.§ (1) bekezdés b)-v) pontig) különböztethető meg.*

*A **személyes illetékmentesség** túlnyomórészt a központi költségvetésből működő szervezeteket, intézményeket illeti meg. Természetes személy ebben a kedvezményben a költségmentesség keretein belül részesíthető.*

*A **tárgyi illetékmentesség** – mint a tárgyi költségkedvezmények általában – a felek személyi, vagyoni, jövedelmi viszonyaira tekintet nélkül, kizárólag a per tárgyára figyelemmel biztosítja az eljárási illeték előlegezése és viselése alóli mentességet. E pereket részben az Itv. 57.§ (1) bekezdése, részben más jogszabályok sorolják fel.*

*A **tárgyi illetékfeljegyzési jogot** az Itv. 62.§ (1) bekezdés a)-t) pontjában felsorolt perekre maga a törvény biztosítja. Bizonyos esetekben ugyanakkor – így ha az összegszerűség megállapítása a perben a bíróság mérlegelésétől függ és a kereset nem volt nyilvánvalóan eltúlzott – részleges pernyertesség esetében az Itv. lehetővé teszi, hogy a bíróság a kedvezményezett illetékfizetésre kötelezését mellőzze(Itv. 62.§ (2) bekezdés). Ebben az esetben tehát az Itv. az illeték előlegezésének kedvezményéhez a bíróság mérlegelési körébe utalt viselési kedvezményt is lehetővé tesz.*

*A **személyes illetékfeljegyzési jog** engedélyezésének anyagi jogi feltételeit az Itv. 60-61.§-ai tartalmazzák, míg az engedélyezéssel kapcsolatos eljárásra a költségmentességi rendelet (Kmr. 16/A.§ (1) bekezdés) szabályai az irányadók. A Kmr. 16/A.§ (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy költségmentesség és illetékfeljegyzési jog iránti kérelem vagylagos előterjesztése esetén a költségmentességi kérelem elutasításával egyidejűleg a fél az illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesíthető.*

Az Itv. 61.§ (1) és (2) bekezdése lényegében a Pp. 85.§ (1), illetve 84.§ (2) bekezdésében foglaltakkal azonos tartalmú negatív feltételeket tartalmaz, míg a 61.§ (3) bekezdése a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény rendelkezéseire utal, azzal, hogy ilyen országok állampolgárai részére csak nemzetközi szerződés vagy viszonosság esetén engedélyezhető az illetékfeljegyzés joga.

Az Itv. 61.§ (4) bekezdése egyes ügyekben kifejezetten kizárja az illetékfeljegyzési jog kedvezményét.

*Az eljárási illetékhez kapcsolódó, de sem a per tárgyához, sem a felek jövedelmi, vagyoni, illetve személyi körülményeihez nem köthető kedvezmény az eljárási **illeték mérséklése (Itv.58.§)**. Ez a lehetőség voltaképpen arra szolgál, hogy alkalmazásával a jogalkotó „jutalmazza" a peres (nemperes) eljárásoknak a felek akaratából minél korábbi szakaszokban történő lezáródását.*

A kedvezmény mértéke attól függ, hogy az eljárás mely szakaszában következik be pl. a keresettől való elállás vagy az egyezség megkötése, ehhez képest kerülhet sor az eljárási illeték 10,30, illetve 50%-ra történő mérséklésére.

*A teljes költségmentesség, továbbá az arra is kiterjedő részleges költségmentesség esetén a Pp. 84.§ (1) bekezdés d) pontja értelmében – amennyiben azt törvény lehetővé teszi – a peres fél, illetve a beavatkozó az ingyenes jogi képviseletet ellátó **pártfogó ügyvédi képviselet** engedélyezésére tarthat igényt, ez azonban a költségmentes fél számára sem alanyi jog. A jogi segítségnyújtásról szóló, és ezen belül a pártfogó ügyvédi rendszert újraszabályozó Jst. az engedélyezés további feltételeként írja elő a pártfogó ügyvédi képviseletre való rászorultságot, és meghatározza a kedvezményben*

részesíthető személyi kört (Jst. 13.§ a.)-d.) pont).

A rászorultság esetköreit a Jst. 12., 14. és 15.§-i határozzák meg, míg a 16.§ (1) bekezdés a.)-b.) pontjában, valamint a (2) bekezdés a.)-d.) pontjában sorolja fel a törvény a negatív feltételeket, azokat az eseteket, amikor a pártfogó ügyvédi képviselet a rászorultság ellenére sem engedélyezhető. A negatív feltételek lényegében azonosak a Pp. 84.§ (2) bekezdésében, valamint a 85.§ (3) bekezdésében foglalt kizáró szabályokkal. A Jst. 12.§-a értelmében további pozitív feltétele a pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezésének, hogy a bírósági eljárásban a fél számára szükséges, illetve kötelező legyen a jogi képviselet. Erről részletesen a következő pontokban lesz szó.

A pártfogó ügyvéd kirendelése iránti kérelem az eljárást befejező határozat meghozataláig, az 56/2007.(XII.22) IRM 51.§-a szerinti nyomtatványon terjeszthető elő a jogi segítségnyújtó szolgálatnál. Ugyancsak a szolgálat jár el a támogatás felülvizsgálata és megvonása tárgyában (Jst. 27.§), határozatai ellen a közigazgatási nemperes eljárás szabályai szerint bírósági felülvizsgálatnak van helye (Jst.32.§ (1) bekezdés).

III. A költségmentesség

Alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy a költségkedvezmények biztosításának a feltételei olyan módon kerüljenek meghatározásra, hogy az valóban és kizárólag a rászorultakat támogassa.

Az Alkotmánybíróság több esetben is foglalkozott a költségmentességi szabályok alkotmányosságával. A 64/1991. AB határozat kimondta, hogy a tisztességes eljárásból fakadó követelményekből nem vezethető le a pereskedéssel kapcsolatos költségek viseléséből eredő kockázatok teljes kiküszöbölése. A 672/B/1990. AB határozat szerint a perköltségviselés kötelezettsége csak arra a félre jelent fenyegetettséget, akivel szemben jogosan érvényesítettek igényt, vagy aki alaptalan igényt érvényesített. A 651/B/2007. AB határozat szerint pedig a költségmentesség biztosítása a fél számára nem alkotmányos alapjog. Ez törvényi rendelkezésen alapuló jogosultság, vagy az eljáró bíróság mérlegelése alapján adható kedvezmény.

A tárgykörben irányadó szabályozás jelentőségét mutatja, hogy az OBH által 2015 OBH XXII. szám alatt a joggyakorlat-elemző csoport részére megküldött vizsgálati anyagból kitűnően költségmentes ügyekben (ideértve a büntető ügyeket is) dologi kiadásból csak szakértői díjakra 2012 évben 413 758 767 forint, 2013-ban 394 241 871 forint nettó összeg került kifizetésre, külső személyi juttatásból pedig ugyanezekben az években további 305 673 050, illetve 264 149 060 forint nettó összegben. A jogi segítségnyújtás körében (a büntető ügyeket ide nem értve)a peres és nemperes eljárásokban a személyes és tárgyi költségmentesség folytán az állam által előlegezett költség összesen 243 254 millió forint volt, ebből a személyes költségmentességhez 127 864 millió forint kapcsolódott 2004 első félévében.

1. A részleges vagy teljes személyes költségmentesség alanyainak köre

A bírói gyakorlat egységesnek tekinthető abban a kérdésben, hogy személyes költségmentességben csak természetes személy részesülhet. Korábban, a 2008. évi XXX. törvény 64. §-ának (3) bekezdésében foglalt rendelkezés hatályba lépéséig e

tekintetben voltak bizonytalanságok, de ezt követően a jogszabályi rendelkezés a jogosultak körét egyértelműen a természetes személyekre szűkítette le. Nem is ismert olyan joggyakorlat, amely ettől eltérne. (BDT 2004.1015., BH 2008.152.)

Az alanyi kör kérdése azért merül fel, mert a Pp. és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) szabályaival szemben a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (Jst.) szűk körben, de szervezetek részére is biztosít szolgáltatásokat. Ezen kívül az Európai Unió Bíróságának a jogfejlesztő tevékenysége is abba az irányba hat, hogy az ilyen irányú költségkedvezmények a jövőben bizonyos nem természetes személyekre – pl. egyéni vagy kisvállalkozókra - is kiterjedjenek. A 2003/8/EK tanácsi irányelv megalkotását megelőző egyeztetések során az Európai Bizottság mindvégig azt az álláspontot képviselte, hogy a kisvállalkozások számára is biztosítani kell a jogi segítségnyújtásra való jogosultságot, ez az elképzelés azonban a Tanács előtt elbukott. Az Európai Bíróság 2010. december 22-én a DEB-ügyben hozott ítéletével részletes útmutatást adott arra nézve, hogy a jogi személyek számára az Alapjogi Charta 47. § cikk (2)–(3) bekezdései alapján milyen feltételekkel kell biztosítani a költségkedvezményt az uniós jog által biztosított igényérvényesítés esetére.

A Pp. újraszabályozása körében e tárgykörben felállított Perköltség Témabizottság vizsgálta azt a kérdést, hogy indokolt-e a személyes költségkedvezmény alanyi körét a jogi személyekre kiterjeszteni. Megállapította, hogy fontos megtalálni a jogi személyeken belül azt a célcsoportot, amely jogosultja lehet a kedvezményi rendszernek. *Más vélemények szerint ugyanakkor a jogi személyekkel szemben nincs olyan fokú alapjogvédelmi kötelezettsége az államnak, hogy részükre a költségmentes perlés kedvezményét biztosítsa*[5].

A Pp. 84. §-a (1) bekezdésének értelmében a költségmentesség szabályai a peres feleken kívül a beavatkozókra is kiterjednek.

2. Az engedélyezés feltételrendszere

A Pp. 84. § (1) bekezdésének szabályozása alapján kérelemre részleges vagy teljes költségmentesség azt illeti meg, aki jövedelme és vagyoni viszonyai folytán a perköltséget fedezni nem tudja, jogai érvényesítésének megkönnyítése érdekében. A szabályozás tehát a bírósághoz fordulás alkotmányos jogát biztosítja, bár a Pp. 84. § (2) bekezdése erre csak a teljes személyes költségmentesség körében utal. Eszerint ha a fél számára a perköltség várható összege előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást, akkor teljes személyes költségmentességet kell a részére engedélyezni.

2.1. Az engedélyezés kötelező esetei

A Kmr. 6. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén a Pp. említett szabályozása folytán mintegy vélelem szól amellett, hogy a kedvezmény hiányában a fél bírósághoz fordulási joga sérülne, ezért a feltételek fennállása esetében részére a teljes költségmentesség engedélyezése kötelező ha fél

a) jövedelme (munkabére, nyugdíja, egyéb rendszeres pénzbeli juttatása) nem haladja meg a munkaviszony alapján megállapított öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, vagyona pedig a szokásos életszükségleti és berendezési

5 *lsd. a "D" Perköltség Témabizottság jelentését 65.o.*

tárgyakon felül nincs.

b) jövedelmi és vagyoni helyzetének vizsgálata nélkül, ha aktív korúak ellátására jogosult, vagy aktív korúak ellátására jogosult, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény szerinti közeli hozzátartozójával él közös háztartásban

ad a) A Dr. Király Lilla és dr. Simon Károly László által az említett Perköltség Témabizottság részére készített tanulmány 21-22. oldala részletesen bemutatja a KSH adatai szerinti létminimum értékeket különféle háztartásokra számítva 2004 és 2012 között. Ennek forrása a 2012. évi statisztikai tükör 2013/53. száma volt. Dr. Simon Károly László javaslata szerint, azt akinek a havi jövedelme a KSH előző évi létminimum adatainak összegét nem éri el automatikusan teljes személyes költségmentességben kell részesíteni. A részleges személyes költségmentességet pedig sávosan, a havi jövedelemmel fordítottan arányosan lehetne meghatározni azzal, hogy akinek a háztartásában a havi jövedelem a létminimum 150 %-át meghaladja, költségmentességben nem részesíthető.

Jelenleg a kötelező engedélyezés feltételeként megállapított összeghatár a munkaviszony alapján megállapított öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege (2008. január 1. óta a 168/1997. (X.06.) Korm. rendelet 11. §-a alapján havi 28.500 forint). A jelenlegi ár és értékviszonyok mellett ez már messze a létminimum alatt van. Emiatt a kötelezően engedélyezendő esetek köre leszűkült és a döntés a költségmentesség engedélyezéséről a bíró mérlegelési jogkörébe került anélkül, hogy ennek szempontrendszere kidolgozott lenne. A rendkívül alacsony összeghatárra tekintettel például a Miskolci Törvényszék területén a bíróságok jellemzően teljes személyes költségmentességet adnak annak a félnek, akinek jövedelme a létminimumot nem haladja meg és az egyéb, a Kmr. 6. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelel. A vagyontalan, kiskorú gyermeket eltartó álláskeresők részére jellemzően teljes személyes költségmentességet engedélyeznek.

Eltérő a gyakorlatban, hogy az öregségi nyugdíj legkisebb összegére vonatkozó vizsgálatot a bíróság a félre és házastársára, szülőjére külön-külön végzi-e el, vagy az egy háztartásban élő hozzátartozók esetében egy főre eső jövedelmet számol. A Pp. 85. § (1) bekezdése alapján a követelmény az lenne, hogy a szülőnek, illetve a házastársnak külön-külön is meg kell felelnie a feltételeknek, kivéve természetesen, ha a fél a szülőjével vagy a házastársával pereskedik.

A kötelezően engedélyezendő esetek körében is van a feltételeknek egy olyan része, ami mérlegelést igényel, ilyen a „szokásos életszükségleti és berendezési tárgyak" körének a meghatározása. Általánosságban talán elmondható, hogy a kisebb értékű, saját tulajdonú - lakás céljára szolgáló - ingatlan, vagy ingatlan tulajdoni hányad nem zárja ki a kedvezmény megadását. Ezzel ellentétes álláspontot foglalt el a Nyíregyházi Városi Bíróság a P.21.405/2012/4. számú ügyben azzal, hogy az ingatlantulajdon léte, annak értékétől függetlenül kizárja a költségmentesség engedélyezését (Lásd még például a Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.311/2014/6. számú határozatát). *Előfordulnak azonban olyan esetek is, amikor a bíróság jelentősebb értékű ingatlan vagy személygépkocsi megléte esetén is biztosít személyes költségmentességet a fél részére, vagyis az ilyen jellegű vagyontárgyakat is „szokásos" életszükségleti, berendezési tárgynak tekinti.*

Ebben a körben, a közjegyzők által folytatott joggyakorlat és a bíróság jogértelmezése jelentősen eltér. Egyes határozatok felhívják a Jst. 9. § (2) bekezdését, miszerint nem lehet vagyonnak tekinteni azt az ingatlant, amely a fél lakhatását szolgálja, ugyanakkor a Pp., illetve a Kmr. ilyen rendelkezést nem tartalmaz. Egyes bíróságok tehát ebben a körben analógiát alkalmaznak.

Főszabályként a bírói gyakorlat szerint nem tartozik a "szokásos" körbe a lakhatás célját szolgáló ingatlanon túl a további ingatlanvagyon. Szokásos életszükségleti és berendezési tárgynak nem tekinthető a gazdasági társaságbeli részesedés, vagy az értékkel bíró festmény tulajdonlása. További problémát jelent azonban az is, hogy az ingatlanokon és gépjárműveken kívül a felek semmilyen más vagyontárgy meglétét nem jelentik be, (ékszer, műtárgy, stb) a bíróság tehát nem tudja ezeket a döntése meghozatalakor figyelembe venni, illetve nem ellenőrizhető az egyéb vagyonról tett esetleges nyilatkozat valóságtartalma. A kérelmező a nyilatkozatot a 2/1968. (I.24.) IM rendelet (Kmri.) 3. §-ának (1) bekezdése értelmében az adóköteles vagyontárgyra vagy jövedelemre, illetve az ingatlanra vonatkozóan tölti ki büntetőjogi felelőssége mellett. A Kmri. 7. § (2) bekezdése alapján a bíróság felhívhatja a felet a nyomtatványon feltüntetett adatokra (adóköteles vagyontárgyra, adómentes ingatlanra, egyéb vagyonra) vonatkozó további tájékoztatás közlésére vagy a megfelelő igazolás benyújtására. A bíróság közvetlenül is fordulhat bármely szervhez a szükséges adatok közlése végett. Nincs akadálya annak sem, hogy a bíró a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján – a forrás megjelölésével - hivatalos tudomása alapján ismert tényeket fogadjon el. Ilyenek a bíróság által vezetett, vagy a bíró számára a hivatali működésével kapcsolatban elérhető, hozzáférhető nyilvántartások adatai is.

A bíróság vizsgálja a kérelem és a rendelkezésre álló adatok közötti ellentmondásokat is. Például elutasító döntést hoz a bíróság, ha a fél nagy összegű fizetést teljesített, de annak forrását nem jelölte meg, vagy a bíróság szerint nem kapott volna a perben megjelölt összegű hiteleket, ha azok fedezete nem állt volna rendelkezésére (Lásd Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.874/2014/2., Kaposvári Törvényszék 12.P.21.232/2013/8.). Ha a fél arra hivatkozik, hogy egyáltalán nincs jövedelme, a bíróság által elrendelt hiánypótlás rendszerint arra irányul, hogy igazolja miből fedezi a kiadásait (Pécsi Törvényszék P.20.164/2014., Nyíregyházi Törvényszék Gpkf.15-14-050050/4.) Például a Debreceni Törvényszék nem engedélyezett költségmentességet annak a félnek, akinek állítása szerint jövedelme nincs, de a havi telefonszámlája 40.000 forint körüli összeg volt.

A személygépkocsi meglétét a Jst. szabályozásának hatására a bíróságok is jellemzően akkor tekintik szokásos életszükségleti tárgynak, ha az a fél munkájának elvégzéséhez kell, vagy egészségügyi okokból szükséges a fél számára. Más esetekben a kötelező engedélyezés körében a gépkocsi tulajdona jellemzően a teljes költségmentességet kizáró ok.

A Kmr. 5. § (4) bekezdése alapján a bíróság a kérelem elbírálásakor a szükséghez képest az ellenfelet is meghallgatja. Amennyiben a bíróság nem él a kérelem elbírálása előtt az említett lehetőségekkel, a nyilatkozat tartalmát nem vonhatja kétségbe.

ad b) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szet.) 33. §-ának (1) bekezdése szerint az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci

helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,
- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- aki a vakok személyi járadékában részesül, vagy
- aki fogyatékossági támogatásban részesül, vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet – ide nem értve közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban való részvételt és a háztartási munkát – nem folytat.

A Szet. alkalmazásában közeli hozzátartozó a házastárs, az élettárs; a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató vér szerinti gyermek, örökbe fogadott gyermek, mostohagyermek és a Ptk. szerinti gyermekvédelmi nevelőszülő által e jogviszonya keretében nevelt gyermek kivételével a nevelt gyermek; korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, az autista, illetve a testi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, mostoha-, illetve nevelt gyermek, amennyiben ez az állapot a gyermek 25. életévének betöltését megelőzően is fennállt; a 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, a szülő házastársa vagy élettársa, valamint a db) vagy dc) alpontban meghatározott feltételeknek megfelelő testvér [Szet. 4. § (1) bek. d) pont da)-dd) alpont].
A Kmr. 6.§ (1) bekezdése értelmében a vagyoni helyzet nem vizsgálandó, ha a fél a fenti ellátások valamelyikében részesül, a jogszabály mérlegelés nélkül kötelezővé teszi a költségmentesség engedélyezését, vélelmezve ebben az esetben a fél rászorultságát. Ugyanakkor az a körülmény, hogy a fél közeli, vele együtt élő hozzátartozója részesül a fenti ellátások valamelyikében önmagában még nem bizonyítja, hogy a fél is rászorult lenne. A vagylagos megfogalmazás azt jelenti, hogy a felet a közeli hozzátartozóval való együttélés ténye alapján, a vagyoni helyzete vizsgálata nélkül megilleti a költségmentesség, ha ő maga egyébként megfelel az előírt jövedelmi feltételeknek. A joggyakorlat-elemző csoport tagjainak álláspontja szerint nem indokolt, hogy ebben a

körben a bíróság a kérelmező vagyoni helyzetét ne vizsgálja. Az a körülmény, hogy valaki esetében pl. a munkanélküli járadék folyósítási időtartama lejárt, nem jelenti azt, hogy a korábbi életszakaszában ne tett volna szert jelentősebb vagyonra, amely az életfenntartását, bírósághoz fordulásának költségeit fedezi. Ebben az esetben is követelménynek kell lennie, hogy a félnek a szokás életszükségleti és berendezési tárgyakon kívül más vagyona ne legyen. A kötelező engedélyezési esetekre vonatkozó szabályozás követelményrendszerének azonosnak kell lennie.

A személyes költségmentesség engedélyezésére vonatkozó szempontok meghatározása körében változatlan követelmény legyen a rászorultság. Nyilvánvaló, hogy a hatályos jogszabályokban meghatározott különböző összeghatárok az engedélyezés körében nem tarthatók fenn, az erre vonatkozó szabályozási javaslatokat a jelentés végén külön fejezet tartalmazza.

A kötelezően engedélyezendő esetekben az összeghatárt változatlanul jogszabálynak kell megállapítania, a jelenlegitől eltérően, pl. a létminimum összegéhez viszonyítottan. Mindez természetesen csak akkor használható szabályozási elképzelés, ha a KSH a létminimum-számításokat a jövőben is elvégzi. Ennek hiányában a nemzetgazdasági (bruttó vagy nettó) átlagkereset bizonyos százalékának figyelembe vételével vagy a minimálbérhez való viszonyítással lehetne az összeghatárt megállapítani.

A létminimum összeg alkalmazásának vannak ellenzői. Állításuk szerint e küszöbérték olyan összeg, amely biztosítja a magánháztartásokban élők számára a folyamatos életvitellel kapcsolatos szerény – a társadalom adott fejlettségi szintjén konvencionálisan megfelelőnek minősülő – szükségletek kielégítését. Az így kimutatott létminimum érték tehát nem szegénységi küszöb. A jelenlegi módszer és mintanagyság nem teszi lehetővé a differenciálást sem településcsoportonként, sem régiónként, sem foglalkozási csoportonként [Lásd: http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/letmin/letmin13.pdf].[6]

2.2. Az engedélyezés kivételes, a bíróság mérlegelésétől függő esete

Kivételesen költségmentességben részesíthető a fél akkor is, ha az ismertetett a) és b) pontokban írt feltételek nem állnak fenn, de a bíróság megállapítja, hogy a fél létfenntartása veszélyeztetett.
A Kmr.6.§ (2) bekezdésében foglalt meghatározás még kevésbé objektív, de a mérlegeléstől függő szabályozás fenntartása az élethelyzetek egyedi és sokszínű volta miatt a jövőben is változatlanul szükséges a bírósághoz való fordulás lehetővé tételének érdekében. Ugyanakkor ebben a körben ellentmondás feszül a Pp. és a Kmr. szabályozása között. A Kmr. ugyanis egy új fogalmat hoz be a szempontrendszerbe, mégpedig azt, hogy akkor részesíthető a fél kivételesen költségmentességben, ha a bíróság megállapítja, hogy a fél létfenntartása veszélyeztetett. Miután a Kmr. 6. § (1) bekezdésében foglaltak fennállása nem követelmény, ez esetben a fél jövedelme meghaladhatja az ott megjelölt mértéket, illetve a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakon kívül más vagyona is lehet, ugyanakkor a körülményei figyelembevételével mégis az állapítható meg, hogy a létfenntartása veszélyeztetett. Arra vonatkozóan, hogy mikor kell a fél létfenntartását veszélyeztetettnek tekinteni, nincsen utalás a jogszabályban. Ebben a körben a bírói gyakorlat tett kísérleteket ennek meghatározására, a gyakorlat azonban meglehetősen szerteágazó.

6 *lsd. dr. Király Lilla és dr. Simon Károly tanulmányát a Perköltség Témabizottság részére.*

A létfenntartás veszélyeztetettségét a kérelem benyújtásának időpontjára nézve kell vizsgálni, ugyanakkor sok esetben a fél létfenntartását pontosan az veszélyeztetné, ha pl. a nagy összegű illetéket előzetesen le kellene rónia, vagy a szakértői költséget meg kellene előlegeznie. Az engedélyezésnek tehát valójában ebben az esetben sem a létfenntartás veszélyeztetettsége a feltétele, hanem az a tény, hogy bár a fél jövedelme meghaladja az (1) bekezdésben foglalt összeget, illetve szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakon kívül más vagyona is van, mégis indokolt számára a költségmentesség engedélyezése, mert ennek hiánya, egyéb körülményei folytán korlátozná a bírósághoz fordulás jogát. Míg a bírósághoz fordulás jogának korlátozottsága az (1) bekezdésben foglalt élethelyzet esetében a jogszabály által mintegy vélelmezett, addig a (2) bekezdésben foglalt esetkörben ezt a bíróságnak kell megállapítania a mérlegelése során, tehát ezt minden esetben egyedileg, az ügy körülményeire tekintettel kell vizsgálnia. Bár a jogszabály ilyen rendelkezést nem tartalmaz, logikájából következően az (1) bekezdésben szabályozott esetekben, ha a feltételek fennállnak, teljes személyes költségmentesség engedélyezésére kerülhet csak sor. A (2) bekezdésben foglalt esetkörben a bíróság vizsgálatának eredményétől függően mind a teljes személyes költségmentesség, mind részleges személyes költségmentesség engedélyezése lehetséges. Azt kell a bíróságnak vizsgálnia, hogy a fél pervesztessége esetén utólagosan milyen mértékben lenne képes a perrel felmerült költségek viselésére és ennek visszatartó ereje korlátozná-e a bírósághoz fordulásban. Figyelemmel arra, hogy a (2) bekezdésre alapított kérelem előterjesztői jellemzően jobb anyagi helyzetben vannak, mint az (1) bekezdés alapján kérelmet benyújtó személyek és általában a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakat meghaladóan is rendelkeznek vagyontárgyakkal, ebben a körben valóban elsődleges lehet a részleges költségmentesség engedélyezése. Ennek mértéke megállapítása során azonban a bíróságnak nagyon széles körben fel kell tárnia a fél anyagi helyzetét, eltartottjait, kiadásait, ehhez pedig a bíróságnak jelenleg nincsenek meg a megfelelő eszközei, figyelemmel arra, hogy a *jogszabály nem adja meg a veszélyeztetett létfenntartás fogalmának értelmezését, a mérlegelés szempontjait, nem jelöli meg a mérlegelés körébe vonható körülményeket. Abban a kérdésben kell tehát a bíróságnak állást foglalnia, hogy a Kmr. 6. § (1) bekezdése szerinti jövedelmet és vagyont meghaladó anyagi helyzet esetén milyen egyéb körülmények vizsgálata szükséges, illetve lehetséges, mi tekinthető veszélyeztetett létfenntartásnak.*

A bírói gyakorlat a 6. § (2) bekezdésének rendelkezése alapján általában teljes személyes költségmentességet engedélyez annak a félnek, akinek csak szokásos életszükségleti és vagyontárgyai vannak a háztartásában, a havi jövedelme a létminimum összegét nem éri el, és a tartásra szoruló kiskorú gyermeke, vagy más hozzátartozója is van.

A Kmr. 6. § (1) bekezdésében megállapított összeghatárt meghaladó jövedelmi és vagyoni viszonyok esetén az egyedi, egyéb körülmények folytán a bíróságok általában akkor állapítják meg a létfenntartás „veszélyeztetett” voltát, ha a feltárt jövedelem, illetve vagyon a várható perköltséget nyilvánvalóan nem fedezi, vagy annak fedezésére nem fordítható. Ennek lehetséges esetei pl. a jövedelmet terhelő - nem a fél szabad választásán alapuló - rendszeres kiadás, a jövedelemmel való rendelkezési joga korlátozott volta (letiltás), vagy a várható perköltségek fedezése érdekében a vagyon nem mobilizálható, nem megterhelhető volta (pl. elidegenítési és terhelési tilalommal

biztosított jelzálogjoggal, végrehajtási joggal terhelt ingatlan, forgalomból kivont gépjármű), vagy ha annak felhasználása aránytalan veszteséggel járna (saját és az eltartottak lakhatását szolgáló lakásingatlan, mozgáskorlátozott személy gépjárműve, a fél foglalkozásának gyakorlásához nélkülözhetetlen gépjármű, stb.).

A bírói gyakorlat általában értékeli magát a per tárgyát is, amelyből sok esetben megalapozott következtetés vonható le a fél jövedelmi és vagyoni viszonyaira. Ilyen eset volt pl. az, amikor a felperes az előadása szerint 30 millió forint kölcsönt nyújtott a barátainak, amelyet nem kapott vissza és ezt követően költségmentesen kívánta azt visszaperelni. Az eljárt másodfokú bíróság erre tekintettel az elsőfokú bíróság által biztosított költségmentességet megvonta és azt a Kúria a fellebbezési ügyben eljárva helybenhagyta (Pf.VI.24.956/2012). Létezik azonban ezzel szemben olyan álláspont is, amely szerint a per tárgyát nem lehet figyelembe venni, mivel - a példánál maradva - a fél éppen az "elvesztett" vagyonát pereli vissza és emiatt jelenleg tényleg vagyontalan. Erre tekintettel van olyan nézet, amely szerint az a vagyontárgy, amelyre vonatkozóan a per folyik a fél vagyonaként nem vehető figyelembe csak akkor, ha abból a fél által előadott jövedelmi és vagyoni viszonyoknál kedvezőbb viszonyokra lehet következtetni. Ennek megfelelően egy per alatt álló, vitatott helyzetű ingatlan nem vehető figyelembe a fél szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakon felüli vagyonaként. Ebben a körben a fél terhére csak olyan vagyontárgy értékelhető, amelyekkel szabadon rendelkezhet, amely alkalmas lehet arra, hogy a peres eljárás költségeinek fedezetéül szolgáljon. Ilyen tartalmú döntést hozott pl a *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3. szám alatt, illetve a Debreceni Ítélőtábla a 20.728/2013/2. számú határozatában. Egyes bíróságok a megterhelt lakóingatlan forgalmi értékét a hitelbiztosítéki értékkel azonos összegben határozzák meg.*

Vannak olyan döntések, amelyek szerint a végrehajtási eljárással való terheltség nem önhibán kívüli körülmény (Szegedi Törvényszék 7.P.21.985/2012/69., Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2.).
Kérdéses a gyakorlatban, hogy miként értékelhető az olyan vagyontárgy, amely meg van terhelve. Nyilvánvalóan jelentősége van annak, hogy milyen teherről van szó, jelzálogjogról, szabad felhasználású vagy ingatlanvásárlási hitelről, vagy pl. végrehajtási jogról. Mérlegelheti-e a bíróság, hogy a fél felelőtlen eladósodása vezetett a vagyoni helyzete romlásához vagy sem (pl. a fél átlagos jövedelem mellett különböző fogyasztási hiteleket vesz fel, amelyek törlesztése esetén már valóban megfelel a feltételeknek)

Az igazolt kiadásokat a bíróságok jellemzően figyelembe veszik (Győri Járásbíróság 22.195/2013., Győri Törvényszék 20.414/2013.).pl. a lakáshitel fizetését, mint kiadást, ugyanakkor a fogyasztói hitelre, illetve az önként vállalt egyéb kötelezettségekre nincsenek tekintettel. A gyakorlatban vitatott a mobiltelefon előfizetés és az internet költségeinek kiadásként való figyelembe vétele. A Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3. számú határozata szerint ez nem szükséges kiadás, a Pápai Járásbíróság 1.P.20.495/2013/11. számú határozata azonban más álláspontot foglalt el. A rezsiköltségek értelemszerűen figyelembe vehetőek, de itt is kérdéses, hogy egy nagyobb alapterületű ingatlan kiemelkedően magas rezsiköltségét kell-e értékelni a fél javára, ha abban például a fél egyedül él. A telefonszámlát is csatolni szokták, amely főszabályként a bíróságok szerint ugyancsak nem tartozhat a figyelembe vehető rendszeres kiadások körébe. A személyi kiadások, a luxuskiadásokat kivéve figyelembe vehetők. Ugyanakkor pl. a mikrohullámú- sütő vásárlását a bíróság nem minősítette a

szokás életszükségleti tárgy beszerzésének.

A (2) bekezdésben foglaltakra alapított kérelmek esetében a bíróságok jellemzően a közös háztartásban élő személyekre vonatkozóan egy főre jutó jövedelmet számítanak és ennek alapján vizsgálják a rászorultságot (Győri Törvényszék 20.834/2014., 20.525/2013.). Ugyanakkor a bíróság nem vette figyelembe a rászorultság megállapítása körében a szülő által eltartott, vele együtt élő, nagykorú személy jövedelem nélküli voltát (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2.).

A vizsgált határozatokból leszűrhető, hogy fél létfenntartása veszélyeztetettségéhez vezető körülmények vizsgálata nem szűkíthető le a vagyoni és jövedelmi viszonyokra, a mindennapi szükségletek - a lakás és az élelmezés - anyagi fedezetének a tisztázására. Jelentőséget kell tulajdonítani minden olyan ténynek, körülménynek, ami a napi életvitel, a mindennapi megélhetés anyagi feltételeire hatással van, többletkiadással, a jövedelem nagy részét felemésztő, rendszeresen visszatérő költségekkel jár, például a családi, személyi körülmények, az életkor, az egészségi állapot, fogyatékosság miatt. A kérelmező jövedelmét terhelő kiadásoknak tehát a Kmr. 6. §-ának (2) bekezdésében írt egyéb körülményként a fél létfenntartása veszélyeztetettségének a vizsgálata során van jelentősége [Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2. Pf.II.20.287/2012/2. szám].

Miután a létfenntartás veszélyeztetettségét a kérelem benyújtásakor fennálló körülmények, élethelyzet alapján kell megállapítani, azok átmenetisége esetén, a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli - pl. betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához kapcsolódó – válságos élethelyzet megszűnésekor a költségmentesség a felülvizsgálat keretében a jövőre nézve megvonható.

A létfenntartás veszélyeztetettségére nem elég hivatkozni, az azt alátámasztó körülményeket, azokat amelyekből következtetés vonható le a létfenntartás veszélyeztetettségére, vagyis a jövedelemmel szemben álló költségek, kiadások nagyságát a kérelem előterjesztőjének a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint igazolnia, hitelt érdemlően bizonyítania, a személyes költségmentességet megalapozó jogszabályi feltételt valószínűsítenie kell.

A bírói gyakorlat lehetőséget lát az engedélyezést kizáró körülményként értékelni a kérelem benyújtásakor vagy ahhoz közeli időpontban pl. a kérelmező által folytatott nagyobb értékű építkezést, kölcsön vagy egyéb célra jelentős összegű készpénz nyújtását. A bíróságok mérlegelésük során összevetik a fél vagyoni helyzetét a várható perköltség összegével és ennek alapján döntenek a költségmentesség, kivételesen a teljes, és jellemzően a részleges költségmentesség engedélyezéséről, vagy más költségkedvezmény pl. illetékfeljegyzési jog biztosításáról.

A bíróságnak tehát mindig a kérelmező fél hivatkozott és igazolt egyedi életkörülményeinek körültekintő mérlegelésével, esetenként kell állást foglalnia arról, hogy a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdése szerinti jövedelmet és/vagy vagyont meghaladó anyagi helyzet esetén a személyes költségmentesség megtagadása - Pp. 84. § (2) és a 84. § (1) bekezdése tükrében – együtt jár-e azzal, hogy a fél a perköltséget fedezni nem tudja, lehetetlenné teszi-e a bírósághoz fordulását, jogai perbeli érvényesítését. Ennek figyelembevételével kell megítélnie azt is, hogy a költségek előlegezése és a viselése alól egyaránt mentesítő költségmentesség a kedvezmények teljes körére, vagy csak azok

egy részére terjedjen ki.

3. A kérelem előterjesztése és a jogosultság feltételei fennállásának igazolása

A Kmr. 5.§-ának (1) bekezdése szerint annak a félnek, aki a személyes költségmentesség engedélyezését kéri, jövedelmi és vagyoni viszonyait a külön jogszabályban meghatározott módon kell igazolnia. A részletes szabályokat tartalmazó külön jogszabály a Kmri.

A kérelem előterjeszthető
1) a pert megelőzően:
   a) bíróság előtt nemperes eljárásban (Kmr. 5. § (2) bekezdés)
   b) közjegyző előtti nemperes, fizetési meghagyásos eljárásban engedett (részleges vagy teljes) személyes költségfeljegyzési jog esetén, amikor is a fél (részben vagy egészben) mentes a közjegyző határozata ellen előterjesztett fellebbezés és az ellentmondás folytán perré alakult eljárás illetékének viselése alól [Fmhtv. 48. § (2) bekezdés]

2) a perben
   a) a felperes által a per megindításával egyidejűleg az elsőfokú eljárást befejező határozat meghozataláig (Kmr. 5. § (2) bekezdés)
   b) az alperes által legkésőbb a fellebbezés előterjesztésével egyidejűleg (Kmr. 5. § (2) bekezdés)
   c) az elsőfokú eljárást követően a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban

3) a végrehajtási eljárásban (Kmr. 4. §, kivétel 4. § c), e), és f) pont).[7]

A Pp. 7. §-ának (2) és a Kmr. 5. §-ának (2) bekezdése a bíróság számára tájékoztatási kötelezettséget ír elő: a felet - ha nincs jogi képviselője – tájékoztatni kell a pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezésének lehetőségéről és a költségmentesség engedélyezésének feltételeiről. A bíróság tájékoztatási kötelezettsége teljesítésének az eljárásjogi jelentősége abban áll, hogy annak elmaradása kizárja a féllel szemben a jogkövetkezmény alkalmazását.

A fél azt, hogy jogosult a költségkedvezményre, az általa benyújtott, megfelelően kitöltött, illetve kitöltetett „Nyilatkozat" megnevezésű nyomtatványokkal igazolja. A bírói gyakorlat a jogszabálynak megfelelően a nyomtatványok csatolását kötelező jelleggel megkívánja. Ha a fél azt nem, vagy nem megfelelően kitöltve nyújtja be, a bíróság a kérelmet - elutasításának terhe mellett - hiánypótlásra adja vissza a részére. Amennyiben a hiányok pótlására nem vagy nem teljes körben kerül sor, a kérelem elutasításra kerül.

A Kmri. 2. §-a szerint az igazolás céljára közölni kell:
a) a kérelmezőnek; továbbá
b) a kérelmező együttélő házastársának, illetve a kérelmező eltartásáról gondoskodni köteles szülőnek (együtt: hozzátartozó) a melléklet szerinti nyomtatványban feltüntetett adatait is.

A személyi adatokra, a ténylegesen eltartott hozzátartozók számára, az adóköteles

7 *lsd. a Debreceni Ítélőtábla kollégiumi ülésére készített munkaanyag 10. oldalát*

vagyontárgyra vagy jövedelemre, illetve az ingatlanra vonatkozó nyilatkozatot – mind saját magára, mind a hozzátartozókra nézve – a kérelmező tölti ki büntetőjogi felelőssége mellett. A személyi adatokat a személyi igazolvány, illetve az abban nem szereplő személyes adatokat más közokirat alapján kell feltüntetni. Kiskorú vagy cselekvőképtelen (korlátozottan cselekvőképes) kérelmező helyett a nyilatkozatot a törvényes képviselő (szülő, gyám, gondnok) állítja ki. (Kmri. 3. §)

Ha a kérelmező vagy hozzátartozója munkaviszonyban, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban, más szolgálati viszonyban, illetve szövetkezeti tagsági viszony alapján létrejött munkaviszony jellegű jogviszonyban (együtt: munkaviszony) áll, a kérelem beadásának időpontjában elért jövedelmét a munkáltató igazolja (Kmri. 4. § (2) bekezdés). A kérelemhez csatolni kell a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben elért adóköteles jövedelemre vonatkozó igazolást [Kmri. 4. § (1) bek.].
Ha a kérelmező vagy hozzátartozója önadózó, vagy jövedelmét és adóját az állami adóhatóság állapította meg adóhatósági adómegállapítás útján, úgy a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben – amennyiben ezen évre az adózó nem nyújtott be bevallást, illetve adóját az állami adóhatóság még nem állapította meg, úgy a kérelem előterjesztését megelőző második évben – megszerzett jövedelmét az állami adóhatóság területi szerve igazolja az Art. 85/A. §-ában foglaltaknak megfelelően [Kmri. 4. § (3) bek.]. Ennek az adóigazolásnak a formanyomtatványát a Kmri. 5. számú melléklete tartalmazza.

Ha a kérelmező (a hozzátartozó) társadalombiztosítási nyugellátásban vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátásban részesül, a nyugellátás, illetve a nyugdíjszerű szociális ellátás összegét a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által kiállított igazolással vagy annak másolatával kell igazolni [Kmri. 4. § (4) bek.].

A Kmri. 4. §-ának (5) bekezdése szerint, ha a kérelmező vagy hozzátartozója

> *a)* a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény szerint álláskeresési járadékban, álláskeresési segélyben, valamint vállalkozói járadékban, vagy
> *b)* a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény szerinti havi rendszeres szociális ellátásban, valamint rendelkezésre állási támogatásban, vagy
> *c)* a családok támogatásáról szóló törvény szerinti családi pótlékban, gyermekgondozási támogatásban, vagy
> *d)* a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény szerinti fogyatékossági támogatásban, vagy
> *e)* vakok személyi járadékában
> részesül, a folyósítás időtartamát és az ellátás összegét álláskereső kérelmező esetében az állami foglalkoztatási szerv, egyébként a folyósító szerv igazolja. Az igazolást a kérelemhez csatolni kell.

Az Európai Unió tagállamának állampolgára és az Európai Unión kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára kérelmét a Kmri. 1. §-ának (6) bekezdésének rendelkezése értelmében a 2003/8/EK tanácsi irányelv alapján a költségmentesség iránti kérelem továbbításához használandó formanyomtatvány kidolgozásáról szóló 2005. augusztus 26-i 2005/630/EK bizottsági határozat szerinti nyomtatványon is előterjesztheti. Fel kell azonban hívni a figyelmet arra, hogy a hivatkozott határozat csak az ilyen kérelmek tagállami hatóságok közötti továbbításához

szükséges formanyomtatványt határozza meg. Magának a kérelemnek az előterjesztésére a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó, a költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról szóló 2003. január 27-i 2003/8/EK tanácsi irányelv 16. cikke alapján kidolgozott formanyomtatványt kell használni.

A fél adóköteles jövedelméről és vagyonáról szóló igazolást a helyi önkormányzat hatáskörébe tartozó adók vonatkozásában a helyi önkormányzat jegyzője (önkormányzati adóhatóság), az adóköteles jövedelem vonatkozásában az állami adóhatóság területi szerve állítja ki. Az adóköteles jövedelemre vonatkozó igazolást az állami adóhatóság bármelyik első fokon eljáró szerve kiadhatja. Az igazolást csak akkor kell kiállítani, ha a kérelmező vagy hozzátartozója a nyilatkozatában kijelentette, hogy ingatlana, adóköteles vagyontárgya vagy jövedelme van, illetve adóköteles tevékenységet folytat. [Kmri. 5. § (2)-(3) bek.]. Az adóköteles vagyontárgyakra vonatkozó igazolás űrlapját a Kmri. 4. számú melléklete tartalmazza. A*z igazolásokat az első igazolás kiállításától számított 6 hónapon belül lehet felhasználni [Kmri. 6. § (3) bek.]., az űrlapokat azonban csak 60 napig.*
A 2. számú melléklet alapján nyilatkozik a fél a vagyoni helyzetéről. Az adóköteles vagyontárgyak és ingatlanok mellett a félnek egyéb vagyonáról is nyilatkoznia kell, megjelölve ezek, illetve az ingatlanok forgalmi értékét is. Csak a nyomtatvány hátoldalán szereplő tájékoztató tartalmazza, hogy az egyéb vagyontárgyak között az értékpapírokat és a gazdasági társaságban fennálló részesedést is meg kell jelölni az egyéb nagy értékű ingóságok mellett.

A felek gyakran nemleges igazolásokat is csatolnak, holott ezt a jogszabályok nem írják elő. A bíróságok a kérelem beadása előtti évről akkor kérnek igazolást, ha feltételezhető, hogy az így szerzett jövedelem a félnek megtakarítást eredményezhetett (Kmri. 4. §). Gyakori hiba, hogy a folyósító szerv igazolása helyett a bíróságok megelégszenek a nyugdíjszelvénnyel, vagy a kifizetést igazoló bizonylattal. Ez azonban a félnek kifizetett nettó összeget tartalmazza, nem pedig a megállapított juttatást. A folyósító szerv ugyanis bizonyos esetekben a juttatásra vezetett végrehajtás folytán már levonásokat végezhetett, ebben az esetben a bíróság tehát nem a teljes jövedelemről szerez tudomást.

Vannak olyan bíróságok amelyek saját maguk dolgoztak ki nyomtatványokat a fél jövedelmi, vagyoni viszonyainak jobb feltárása érdekében (Egri és Szegedi Járásbíróság). Bár a joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a kérelem előterjesztésére formanyomtatványt kell jogszabályban előírni, addig is amíg ez nem történik meg érdemes lenne az így kidolgozott nyomtatványt országosan alkalmazni.
A bíróságok gyakran bekérik általában 3 hónapra visszamenőleg a fél bankszámláit, hiszen ma már a felek jövedelme a bankszámlára érkezik és a kiadásaikat is átutalással teljesítik (Soproni Járásbíróság 20.489/2014.). A bankszámla pénzforgalmának áttekintése általában eltitkolt jövedelmekre is fényt derít. Olyan eset is előfordult, hogy a fél arra hivatkozott, miszerint a bankszámlájára tévedésből utalt valaki nagyobb összegeket.

A feltételek igazolásának ismertetett jogszabályi módja jelenleg nem alkalmas a fél jövedelmi és vagyoni viszonyainak igazolására. A „büntetőjogi felelősség tudatában" tett nyilatkozat valós jogkövetkezmények nélkül tartalmazhat nem megfelelő adatokat, vagy teret enged arra, hogy a fél bizonyos adatokat elhallgasson. Alapvető probléma az,

hogy a bíróságnak nincs eszköze a bejelentett adatok, tények ellenőrzésére. Mindez gyakran ahhoz vezet, hogy adott esetben egy becsületes, jogkövető, a létminimum körüli jövedelemmel rendelkező fél kérelme elutasításra kerül, míg egy adóbevallást be sem nyújtó vagy nem a valóságot tükröző adóbevallást előterjesztő, illetve a jövedelmét egyszerűen elhallgató fél kérelme elutasíthatatlan.

A bíróságnak sajnálatos módon nincs közvetlen hozzáférése sem a gépjármű-nyilvántartáshoz, sem az ingatlan-nyilvántartáshoz, illetve egyéb adatbázisokhoz sem.

Kérdéses, hogy a bíróság milyen más adatokat vonhat a mérlegelése körébe a költségmentességről hozandó, megalapozott döntésének kialakításakor. Ennek - tekintettel a vázolt problémákra - széleskörű gyakorlata alakult ki. Nem vitathatóan lehetősége van a bíróságnak arra, hogy a rendelkezésére álló egyéb adatokat is figyelembe vegye és értékelje. Elvárható-e azonban, és ha igen akkor milyen körben, hogy a bíró - hivatalból eljárva - egyéb értékelhető adatokat, körülményeket derítsen fel. Nem tisztázott, hogy pl. az interneten található információkat lehet-e értékelni. Vizsgálhatja-e a bíróság a fél honlapját, blogját, az általa a közösségi oldalakon megjelentetett tartalmakat, amelyeknek egyre növekvő jelentősége van más hatóságok számára is.

A bíróság, ha ez rendelkezésre áll, szinte minden esetben értékeli az ellenérdekű fél nem vitatott előadását, különösen akkor, ha ezt a fél konkrétumokra hivatkozással (tulajdoni lap, gépkocsi rendszáma stb.) terjeszti elő. A Kmr. 5.§-ának (4) bekezdésében foglaltak ellenére az ellenfél meghallgatására azonban sok esetben nincs lehetőség, mert a kérelem a keresetlevéllel együtt kerül előterjesztésre és a bíróság azt az ügyben tartott első tárgyalást megelőzően már elbírálja. *Ha a kérelmező legalább illetékfeljegyzési jogra jogosultnak tűnik, a döntésre az első tárgyaláson is sor kerülhetne, vagy az ellenfél írásban tehetne a költségmentességi kérelemre észrevételt anélkül, természetesen, hogy az engedélyezésről szóló határozat ellen jogorvoslati joga lenne.*

Abban az esetben tehát, ha a költségmentesség engedélyezéséről hozandó döntés a Pp. újraszabályozása során bírósági hatáskörben marad, a bíróságok számára meg kell teremteni a megalapozott döntéshez szükséges feltételeket, az ahhoz szükséges információk beszerezhetőségét és a jogszabályoknak kell tartalmazniuk a mérlegelés alapvető szempontjait. Megfelelő jogszabályi változtatások nélkül ezért egységes és kiszámítható gyakorlat e tekintetben aligha várható.

4. A vizsgálat alá vont személyek köre

A Pp. 85.§-ának (1) bekezdése szerint az a fél, akinek az eltartásáról szülője köteles gondoskodni, vagy aki házastársával együtt él, csak akkor részesíthető költségmentességben, ha annak előfeltételei mind őreá, mind pedig szülőjére, illetve házastársára nézve fennállnak. A fél eltartásra jogosultsága következhet az életkorából, illetve nagykorúság esetén a tanulmányok igazolt folytatásából vagy a tartásra jogosultságát megállapító bírósági határozatból. Kérdés, hogyan igazolható a fél különélése a házastársától? A Kmri. 7. § (2) bekezdés alapján, a különélés tényének igazolására hatósági bizonyítvány a féltől nem kérhető (a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 83. § (1) és (8)

bekezdés). Ebből következően el kell fogadni a fél erre vonatkozó nyilatkozatát, de a bíróság a Kmr. 5. § (4) bekezdés alapján szükséghez képest az ellenfelet is meghallgathatja.

A bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvény (Bét.) 3. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján a házastársra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársra megfelelően alkalmazni kell, így a bejegyzett élettárs jövedelmi és vagyoni viszonyai is vizsgálandók. A bejegyzett élettársi kapcsolat – amely a házassághoz hasonlóan anyakönyvvezető előtti akaratnyilvánítással jön létre és bírósági felbontással vagy közjegyző által nemperes eljárásban történő megszüntetéssel szűnik meg – fennállásának az igazolását megkönnyíti a regisztrálás, az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása. Az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény 36/G. § (1) bekezdése alapján a közjegyző tanúsítványt csak az élettársi nyilvántartásban szereplő személy, illetve nemleges tanúsítványt az élettársi nyilvántartásban nem szereplő személy számára állíthat ki. A 36/G. § (2) és (3) bekezdése alapján az Országos Közjegyzői Kamara szolgáltat adatokat az élettársi nyilvántartásból az adatigénylésre jogosult bíróság részére.

A kialakult bírói gyakorlat azonban egyébként is abba az irányba mozdult el, hogy az élettársakat, illetve az egy háztartásban élő személyeket, eltartókat és eltartásra szorulókat együttesen veszi figyelembe és az egy főre eső jövedelem alapján vizsgálja a rászorultságot. Indokolatlan diszkrimináció lenne ugyanis pl. a házastársi kapcsolatban élőket hátrányosabb helyzetbe hozni az élettársi kapcsolatban élőknél. A kialakult gyakorlat olyan mértékben elfogadott, hogy igen gyakran a felek eleve az élettársukra is kitöltve nyújtják be a szükséges nyilatkozatot. Itt is érvényesül azonban az az alapvető probléma, hogy a fél akár egyszerűen el is hallgathatja az élettársi kapcsolatának fennállását.

Ezzel szemben a Kmr. 6. § (1) bekezdés második mondata által szabályozott esetben erre nincs mód, mert az aktív korúak ellátására való jogosultság akkor teremti meg a személyes költségmentesség engedésének kötelező esetét, ha arra a fél, vagy a vele egy háztartásban élő közeli hozzátartozója jogosult. Közeli hozzátartozó a Szet. szabályai szerint, amire a Kmr. 6. § (1) bekezdés második mondata utal, az élettárs is.

5. A kérelmek elbírálása

A már kifejtettekből adódóan jelentős eltérések tapasztalhatóak abban a tekintetben, hogy melyik bíróság milyen jövedelmi és vagyoni viszonyok közt élő személy részére és milyen mértékű, azaz teljes vagy részleges költségmentességet engedélyez-e. Következetesség legfeljebb egyes bírák vagy ítélkező tanácsok tekintetében, a saját ügyeikben áll fenn, de országos szinten nem. A kérelemnek helyt adó végzés fellebbezéssel nem támadható és azt indokolni sem kell (Pp. 222.§ (1) bekezdés, 233.§ (3) bekezdés b) pont), így ennek meghozatala jóval egyszerűbb a bíróságok számára. Ez, valamint az ellenőrzés feltételeinek hiánya sokszor a "könnyebb ellenállás" irányába tereli a bírói döntéseket.

Nem vitatható az sem, hogy a bírói gyakorlatban a perköltség és ezzel a költségkedvezmények elbírálásának kérdése a per főtárgyához képest csak

mellékfeladatnak számít, amelyre sok bíró nem szívesen fordít időt és energiát. Ennek következtében nem kizárt, hogy ugyanaz a fél ugyanolyan tárgyú perben hasonló feltételek igazolása mellett az egyik bíróságon, vagy bírónál költségmentességben részesül, míg egy másiknál nem.

Jelentős problémát vet fel az is, hogy számottevően megnövekedtek a bírósági eljárások illetékei, a szakértői díjak, sőt az egyéb költségek is. Egy átlagos jövedelemmel rendelkező család sem tudja ezeket egy összegben megelőlegezni és őket is tönkreteheti pl. részleges pernyertesség esetében egy több százezer forint összegű illeték vagy szakértői díj utólagos megfizetésére való kötelezés. A peres fél méltányolható helyzete, a per előrehaladta, az ésszerű határidőben történő befejezés kényszere mind olyan körülmények, amelyek alappal befolyásolhatják a bírót a kedvezmény megadásában. Mindezek alapján jelentős számú a (2) bekezdés alapján engedélyezett költségmentesség.

A költségmentesség iránti kérelmet indokolt végzéssel kell el utasítani. A végzés ellen az elutasításról szóló rendelkezéssel szemben fellebbezésnek van helye.

A végzések tartalma gyakran csak a jogszabályi rendelkezésre utal, pl. nem jelöli meg a nyugdíj összegét csak azt, hogy az meghaladja az összeghatárt, vagy nincs benne a megfizetendő illeték összege, amelyhez viszonyítva született a döntés a költségkedvezményről pl. illetékfeljegyzési jog engedélyezése esetén.

Vitás a bírói gyakorlatban, hogy figyelembe lehet-e venni azokat a körülményeket, amelyeket a fél csak a kedvezményre vonatkozó kérelmek elutasítását követően, pl. a fellebbezésében ad elő. A bíróságok többsége a fellebbezésben előadott, igazolt körülményeket is figyelembe veszi, de vannak ezzel ellentétes gyakorlatot folytató bíróságok is, például a Fővárosi Törvényszék, amely a Pp. 235. § (1) bekezdésére utalással elutasítja a fellebbezési kérelemben igazolt jövedelmi viszonyok figyelembe vételét.

Eltérő a végzések rendelkező részében alkalmazott szóhasználat is. Egyes végzések a költségmentességi kérelem elutasításáról, mások a költségmentesség engedélyezésének megtagadásáról rendelkeznek (Kmr. 7. § (1) bek., 13. §, 16/A. §). E tekintetben jogszabály-módosítás nélkül is egységesíthető lenne a joggyakorlat.

A rendes vagy rendkívüli jogorvoslati eljárás megindulását követően előterjesztett kérelem esetén az a bíróság dönt, amely előtt az eljárás folyamatban van.

6. A. részleges vagy teljes költségmentesség

A Pp. 84.§-ának (2) bekezdése értelmében a fél részére főszabályként csak részleges költségmentesség engedélyezhető. Teljes költségmentesség engedélyezésére csak kivételesen, egy további feltétel fennállása esetén van lehetőség. Az a kitétel, amely szerint „ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást", széleskörű mérlegelési lehetőséget biztosít a bíró részére anélkül, hogy a jogszabály a mérlegelésre megfelelő szempontokat adna. A hatályba lépés óta eltelt hosszabb idő ellenére területenként változó, hogy elsődlegesen valóban részleges költségmentességet engedélyeznek-e a bíróságok.

Mindez összefüggésben áll a már ismertetett egyéb okokkal, így azzal, hogy a költségmentesség kötelező engedélyezéséhez előírt jövedelemhatár rendkívül alacsony összegben van meghatározva, ezáltal azok a kérelmezők is a mérlegelés alapján engedélyezett költségmentességi körbe tartoznak, akiket vagyoni, jövedelmi viszonyaikra tekintettel kötelezően megilletne a teljes költségmentesség. A magas összegű illetékek, illetve az előlegezendő szakértői díjak szintén afelé terelik a bíróságokat, hogy a bírósághoz fordulás jogát akkor tudják biztosítani a fél számára, ha teljes személyes költségmentességet engedélyeznek, a fél ugyanis a csökkentett összegű költségek utólagos viselésére sem lenne képes. Ahhoz tehát, hogy a bíróság a részleges költségmentességre vonatkozó főszabályt valóban alkalmazza, az engedélyezési feltételek teljes újraszabályozása szükséges.

Egyértelmű a kialakult gyakorlat arra vonatkozóan, hogy egy teljes költségmentesség engedélyezésére irányuló kérelem esetén a bíróság dönthet a részleges költségmentesség engedélyezéséről is.

A kifejtettek alapján azonban, ha a felet a költségmentesség kötelezően megilleti a joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a jelenlegi jogszabályi feltételek mellett a részleges költségmentesség engedélyezésének kérdése fel sem merülhet. A részleges költségmentesség elsődleges engedélyezésének kötelezettsége valójában a mérlegelési körbe tartozó esetekben irányadó a bíróságok számára.

A bírósághoz fordulás jogát illetékfeljegyzési jog engedélyezése, vagy a költségfeljegyzési jog is biztosítaná a fél számára, ugyanakkor nyilvánvalóan nem lenne helyes és nem is célszerű egy nehéz anyagi helyzetben lévő személyt pl. részleges pervesztessége esetén az anyagi lehetőségeit jóval meghaladó illeték vagy szakértői díj megfizetésére kötelezni, mert nagy valószínűséggel ezt nem is lehetne tőle behajtani.

A részleges költségmentesség a Pp. 84.§-a (1) bekezdésének a)- d) pontjaiban felsoroltak valamelyikére, azaz tételesen meghatározott költségre, vagy a költségek meghatározott hányadára vonatkozhat (Pp. 84.§ (3) bekezdés). A meghatározott hányad jellemzően %-os mértékben meghatározható részt jelent. A bíróságnak tehát a részleges költségmentességről annak egyértelmű megjelölésével kell határoznia, hogy a kedvezmény mire terjed ki. Nem kizárt, hogy a bíróság a kétféle szempontot együttesen alkalmazza, lehetséges ezért pl. a felet a fizetendő szakértői díj 50%-a alól mentesíteni. Lehet találkozni azonban olyan tartalmú határozatokkal, amelyekben a bíróság a fél részére „részleges költségmentességet engedélyez", de nem fejti ki, hogy ez mire vonatkozik.

A részleges költségmentesség engedélyezése is gyakran teljes költségmentességet eredményez, ha a bíróság a félnek külön az illetékre és külön a költségekre is enged részleges költségmentességet. Gyakran előfordul a bontóperekben, amelyekben illetékfeljegyzési jog nem engedélyezhető, hogy a bíróságok a részleges költségmentesség jogintézményét alkalmazzák azzal, hogy azon belül illetékmentességet biztosítanak, más költség pedig jellemzően nem merül fel. (Kaposvári Törvényszék P.20.003/2013.). Olyan esetek is előfordulnak, hogy a bíróság például csak 10.000 forint erejéig enged részleges költségmentességet azért, hogy biztosíthassa a fél számára a további költségekre a személyes költségfeljegyzési jogot, például nagy összegű orvosszakértői díj előlegezése esetében (Egri Törvényszék

P.20.048/2015.).

A részleges költségmentességet a felek jellemzően alternatív kérelemként terjesztik elő, elsődlegesen tehát általában teljes személyes költségmentességet kérnek. A részleges költségmentesség elsődleges kérelemként az illetékfeljegyzési jog iránti kérelem mellett tűnik fel. A joggyakorlat-elemző csoport tagjainak álláspontja szerint célszerűbb lenne a személyes költségfeljegyzési jog, mint önálló kedvezmény megteremtése, amely nagyobb összegű perköltség esetében a magas jövedelemmel rendelkezőket is megilletné. Ennek előnye, hogy a feljegyzési jog jellege miatt a felmerült perköltséget a pervesztes fél ténylegesen viselni is fogja. Erről részletesebben a szabályozási javaslatok körében lesz szó.

Sem a Pp., sem a Kmr. nem rendelkezik arról, hogy a Kmr. 6.§ (1) és (2) bekezdésében foglaltak esetében mikor kell teljes és mikor részleges személyes költségmentességet engedélyezni. Vitatottá vált a gyakorlatban az is, hogy a Kmr. 6. említett rendelkezéseiben foglalt körülmények fenn nem állása esetében is helye lehet-e ezen kedvezmény biztosításának, vagy ez kizárt.
A Pp. 84.§-ának a)-d) pontjai felsorolják, hogy a költségmentesség milyen kedvezményeket jelent, a Kmr. 13.§-ának (1) bekezdése pedig meghatározza, hogy a költségmentes felet nem lehet a meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezni. Vannak azonban esetek amikor mégis a költségmentes félnek kell viselnie az illetéket vagy más költséget.

A személyes költségmentesség ellenére viselendő költségek: az ügygondnoki díj (Pp. 84. § (4) bekezdés), az ellenfél javára megítélt perköltségek, továbbá a végrehajtási eljárás során a felek által lerótt illetékek és előlegezett költségek (végrehajtási költségek) (Pp. 86. § (3) bekezdés, 1203/B/2006. AB határozat), a végrehajtási eljárás során le nem rótt illetékek, az állam által előlegezett költségek (Pp. 86. § (2) bekezdés).

7. A költségmentesség engedélyezésének kizártsága

A fél nem részesíthető költségmentességben, ha azt a jogszabály egyértelmű rendelkezése zárja ki, vagy törvényi felhatalmazáson alapuló bírói döntés zárja ki.

Törvényi kizáró ok, ha a perlekedés "rosszhiszeműnek vagy már előre teljesen eredménytelennek" mutatkozik. Ezt a bíróságnak előzetesen kell észlelnie, de ennek eldöntése az ítélethez szükséges bizonyosságot és meggyőződést nem kívánja meg. Tehát a rendelkezésre álló adatok értékelésével kialakított állásfoglalást jelent. [...] A támogatási rendszer részét képező, személyes költségmentességről szóló döntésben nem a szubjektív értékítélet, hanem a tények mérlegelése irányadó. Alkalmazásukból a bíróság függetlenségére, pártatlanságára következtetni nem lehet.” (539/B/1997. AB h.)

A Pp. 85. §-a (3) bekezdésének az alkalmazásához tehát nem szükséges bizonyítás felvétele, hanem elegendő, ha a kérelem tartalma alapján arra lehet következtetni, hogy az igényérvényesítés nem lesz sikeres, vagy a fél rosszhiszemű. (BDT2006.1318., BH2008.41.)

Az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy e szabály alkotmányjogi szempontból nem hozható összefüggésbe azzal, hogy a Pp. 130. § (1) bekezdés i) pontját az 59/1993. (XI. 29.) AB határozat alkotmányellenessé nyilvánította (a felperes követelése nyilvánvalóan

alaptalan). A Pp. 85. § (3) bekezdése nem a bírói út igénybevételét zárja ki, hanem a támogatási rendszer működtetésébe iktatja a bíróság előzetes döntését. Az elsőfokú bíróság kísérleteit a rosszhiszemű perlekedés megállapítása körében a másodfokú bíróság rendre hatályon kívül helyezi (Pl. Marcali Járásbíróság P.20.136/2014., Kalocsai Járásbíróság 20.468/2013/9., 20.502/2012.)

Külön törvény zárja ki az engedélyezést például a védjegy- és földrajzi árujelzők oltalmával kapcsolatos perekben (1997. évi XI. törvény 46/C. és 115. §), szabadalmi (1995. évi XXXIII. törvény 53/C. §), mintaoltalmi perekben (1991. évi XXXVIII. törvény 38. §, 1991. évi XXXIX. törvény 24. §), cégbejegyzési és változásbejegyzési eljárásban (2006. évi V. törvény 32. § (3) bekezdése).

Nem alkalmazhatók a költségmentességre vonatkozó rendelkezések: a közjegyző eljárásában, (kivéve a közjegyző határozata ellen előterjesztett fellebbezés elbírálása iránti bírósági eljárásban); arra a végrehajtási költségre, amely az adós által kért szakértő becsüs közreműködésével vagy az árverésnek az adós által kért közhírré tételével merült fel; előzetes bizonyítás során; a végrehajtási eljárásban a végrehajtást kérő munkáltatóra, illetve bányavállalkozóra; a végrehajtói kézbesítés során.

Habár a választási határozat ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati eljárásban jogszabály nem zárja ki a költségmentesség engedélyezésének lehetőségét, azonban a választási eljárás ellen benyújtható bírósági jogorvoslatra vonatkozó egyéb szabályokból a gyakorlat erre a következtetésre jutott. A költségmentesség engedélyezése és a pártfogó ügyvéd szabályszerű kirendelése esetén ugyanis a bíróság az eljárására és döntéshozatalára előírt határidőket jelentősen túllépné, amellyel a bíróság a választási eljárás alapelveit is sértő súlyos törvénysértést valósítana meg (Legfelsőbb Bíróság Kvk. III. 37.162/2006/2. sz.; Legfelsőbb Bíróság Kvk III.37.119/2006/2. sz.;)

Kérdés, hogy a kizáró okok fennállása csak a kereset benyújtásakor észlelhető vagy a per során is. Megvonható-e a költségmentesség azon az alapon, hogy a perlekedés rosszhiszemű, vagy teljesen eredménytelen.

A Pp. 85. § (3) bekezdésének a) és b) pontjai alkalmazása tekintetében a bírói gyakorlat meglehetősen bátortalannak mutatkozik. Gyakran megfigyelhető, hogy a notórius pereskedő személy költségmentességet élvez, vagy a teljesen esélytelen, várhatóan pervesztes felet költségmentességben részesítik. A bíróság ugyanis nem szívesen vagy csak nagyon indokolt esetben "prejudikál" és mondja ki előre azt, hogy a fél perlekedése esélytelen.

2014. január 1. napjától hatályosan kizárt a költségmentesség engedélyezése akkor is, ha a bíróság az eljárást megindító beadványt idézés kibocsátása nélkül - nemperes eljárásban érdemi vizsgálat nélkül, hivatalból elutasítja. A kizáró szabály a Pp. 85.§ (2) bekezdésének nyelvtani értelmezése alapján csak az elsőfokú eljárásban irányadó, mert a b) pont a kizáró rendelkezéshez konjunktív feltételt fűz, miszerint a megfizetett mérsékelt illeték összege nem számítható be a Pp. 132.§ alapján ismételten benyújtott kérelem illetékébe. A 132.§ rendelkezéseinek alkalmazására csak elsőfokú eljárásban kerülhet sor.

Kizárt a költségmentesség engedélyezése akkor is, ha a fél engedményesként lép fel és valószínűnek mutatkozik, hogy az engedélyezés célja a költségmentes perlés elérése volt (Pp. 85. § (3) bek.). Ilyen eset a joggyakorlatban ritkán merül fel, jogalkalmazási problémákat nem okoz.

8. A költségmentesség hatálya, utólagos engedélyezése

A költségmentesség hatálya a Pp. 86. §-ának (2) bekezdése, a Kmr. 5. §-ának (5) bekezdése és a 10. §-ának (3) bekezdése alapján

- a kérelem előterjesztésétől kezdve a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjed;
- az eljárás megindítását követően előterjesztett kérelem esetén nem terjed ki az eljárásnak az engedélyezés előtti szakaszára; (ex nunc hatály BH2001.578.)
- az eljárás megindítására visszaható a hatálya a költségmentesség utólagos engedélyezésének két – a Kmr. 10. § (1) bekezdés a) és b) pontjában szabályozott – esetében van (a fél az eljárás során ismeretlen helyen tartózkodott, vagy az ellene kibocsátott fizetési meghagyás, illetve bírósági meghagyás ellen ellentmondással nem élt).

Természetesen, ha a fél kérelméről a bíróság csak megkésve határoz, a költségmentesség hatálya akkor is a kérelem előterjesztésének az időpontjától és nem a határozat meghozatalától áll fenn (BH1998.30.).

Az engedélyezett költségmentesség kiterjed a fellebbezési és a rendkívüli perorvoslatok közül a felülvizsgálati eljárásra is, de nem terjed ki a lényegében önálló perként funkcionáló perújításra.

A gyakorlatban felmerült, hogy a fél által később előterjesztett költségmentesség iránti kérelemnek mikor van az eljárás megindítására visszamenő hatálya.

Egyértelmű, hogy a felperes (beavatkozó) által az elsőfokú ítélet elleni, a fellebbezés előterjesztésével egyidejűleg benyújtott, valamint a fellebbezési, illetve a felülvizsgálati eljárásban előterjesztett kérelem esetén az elbírálásra kizárólag a Kmr. 10.§ (1) bekezdésének c) pontja lehet irányadó (az engedélyezés feltételei utóbb következtek be), mert a felperes perbeli pozíciója kizárja az a) és a b) pont alkalmazhatóságát (az eljárás során ismeretlen helyen tartózkodott, vagy az ellene kibocsátott fizetési meghagyás, illetve bírósági meghagyás ellen ellentmondással nem élt). Így a pervesztes felperes nem mentesülhet az elsőfokú eljárás illetékének a megfizetése alól, mert az engedélyezés feltételei csak az elsőfokú határozat meghozatalát követően teljesültek.

Az alperes (beavatkozó) esetében a Kmr. 10. §-ának (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában írt valamennyi feltétel alapul szolgálhat az utólagos engedélyezésre. Az alperes részére költségmentességet engedélyező határozatnak lényeges tartalma annak megjelölése, hogy a kedvezmény milyen időponttól illeti meg az alperest. A 10. § (1) bekezdésének c) pontjában írt feltételek akkor vizsgálandók, ha az alperes az elsőfokú határozat meghozatalát követően nem a fellebbezéssel együtt, hanem azt követően, a fellebbezési (vagy felülvizsgálati) eljárás során terjeszt elő költségmentesség iránti kérelmet. Mivel ilyenkor az engedélyezés arra tekintettel történik, hogy a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésben foglalt feltételek valamelyike az elsőfokú határozat meghozatalát követően teljesült (szemben az 5. § (2) bekezdés alapján az alperes által a fellebbezéssel

előterjesztett kérelemmel), a pervesztes alperes nem mentesülhet az elsőfokú eljárás illetékének a megfizetése alól.

Az általánosnak mondható bírói gyakorlat tehát a Kmr. 5. § (2) bekezdésének és 10. § (1) bekezdése c) pontjának összefüggéséből levezethető, a rendelkezések logikai értelmezéséből is következő helyes álláspontnak azt tartja, hogy az alperes által a fellebbezésben előterjesztett (a 10. § (2) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság által elbírálandó) kérelem előterjesztésének eljárásjogi feltételeként csak a Kmr. 6. §-ában foglaltak vizsgálhatóak. A kérelem nem azonos a Kmr. 10. § (1) bekezdésben szabályozott, az elsőfokú eljárást befejező határozat meghozatala után engedélyezett személyes költségmentesség esetével. (Lsd. a Legfelsőbb Bíróság a Pf.VI.24.935/2010/2. számú határozata.) E tekintetben nem indokolható az esetleges különbségtétel a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés közt sem (BDT2009.2145., BDT2001.366., illetve az ezekkel ellentétes a BDT2000.174.).

Eltérő az az eset, amikor a kedvezmény iránti kérelmet az alperes nem a fellebbezésével, csatlakozó fellebbezésével egyidejűleg, hanem utóbb terjeszti elő. Ilyen esetben ugyanis már feltétlenül érvényre kell jutnia a Kmr. 10. § (1) bekezdésében foglaltaknak (BH2008.41.). A Kúria a Pkf.I.24.768/2014/5.számú végzésében is úgy foglalt állást, hogy az alperes részére - az utóbb bekövetkezett változás igazolása nélkül - nem az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig, hanem a fellebbezés benyújtásáig megengedett a költségmentesség engedélyezése iránti kérelem előterjesztése[8]. A fenti döntésekben kifejtettek jelennek meg számtalan ítélőtáblai határozatban is (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.45.572/2011/2. Pkf.5.26.511/2011/3.,Pkf.5.26.552/2011/4.,Pkf.3.26.921/2008/1., a Debreceni Ítélőtábla Gf.4.30.579/2009/2., Gf.III.30.152/2009/2.-BDT2009. 2145. számú határozatai).

Itt kell kitérni arra a bíróságok által eltérően megválaszolt kérdésre is, hogy az alperes által csak a fellebbezése hiányainak a pótlása során - a fellebbezési illeték lerovására irányuló felhívásra – előterjesztett költségmentességi kérelmet lehet-e megfelelő időben, a fellebbezéssel egyidejűleg előterjesztettnek tekinteni. A Győri Ítélőtábla BDT2010. 2381. szám alatt közzétett eseti döntése így foglalt állást. A fellebbezés előterjesztése ugyanis még az elsőfokú eljárás része, az elsőfokú bíróság vonja le az illetékhiány eljárásjogi jogkövetkezményét is. Ez az indoka annak is, hogy a – fellebbezéstől eltérően – a fellebbezésben előterjesztett költségmentességi kérelemről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia a Kmr. 10. § (2) bekezdése alapján. Ha a fél az elsőfokú eljárás folyamán kap kedvezményt, az állam által előlegezett költségek, a feljegyzett illeték viselésére nem kötelezhető. A Kmr. 13. § (1) bekezdése értelmében a felet, ha költségmentességben részesült nem lehet a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezni. Ebből a szempontból a fellebbezésben költségmentességért folyamodó alperes sem kivétel, mert az ő kérelmét is a 6. § alapján kell elbírálni.

A Kmr. 5. §-ának (5) bekezdése szerint az eljárás megindítását követően előterjesztett kérelem esetén a költségmentesség hatálya nem terjed ki az eljárásnak az engedélyezés előtti szakaszára. Ez kérdésessé teszi, hogy az elsőfokú eljárásban engedélyezett illetékfeljegyzési jog és a fellebbezésben előterjesztett kérelemre engedett költségmentesség esetén a jogerős másodfokú ítéletben az érintett fél kötelezhető-e pervesztessége esetén az elsőfokú eljárás illetékének a megfizetésére.

8 *lsd. a Debreceni Ítélőtábla kollégiumi ülésére készített munkaanyagát (15-16. oldal)*

A költségmentesség a Pp. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján jelenti az illetékmentesség kedvezményét is. A Pp. 77. §-a első mondatában foglalt főszabály szerint a bíróság a perköltség viselése felől az ítéletben vagy az eljárást befejező egyéb határozatban dönt. E szabály alól azonban számtalan kivétel van, pl. a Pp. 77. §-ának második mondata értelmében, ha a törvény értelmében tanút, szakértőt vagy perben nem álló más személyt kell valamely perbeli cselekmény költségében marasztalni, a bíróság az említett személyt nyomban kötelezi a költségek megfizetésére.

A Pp. 86. §-a (2) bekezdésének első és második mondatában, valamint a Kmr. 5. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezések összevetése alapján az az értelmezés látszik helyesnek, hogy a költségmentesség a felet mentesíti a perben le nem rótt illetékek viselése alól. Így a fellebbező alperes a részére a másodfokú eljárásban engedélyezett költségmentesség kapcsán az elsőfokú eljárás illetékének viselésére sem köteles pervesztessége esetén sem. Eltérő értelmezés esetén az alperes, aki a perbeli pozíciójából következően csak az eljárás megindítását követően kérheti a költségmentesség engedélyezését, a felperes által le nem rótt kereseti illeték megfizetése alól csak abban az esetben mentesülhetne, ha részére a költségmentesség engedése az elsőfokú eljárást követően a Kmr. 10. § (1) bekezdés a) vagy b) pontja alapján a (3) bekezdés szerint az eljárás megindítására visszaható hatállyal történik.

A felperes esetében is irányadó ez, mert a költség viselése a felet csak jogerős és végrehajtható bírósági határozat alapján terheli. Amennyiben a viselés kérdésében hozott végleges döntés meghozatala időpontjában a fél mentes a költségek viselése alól, annak megfizetésére, megtérítésére nem kötelezhető.

A felhívott jogszabályok fenti értelmezését igazolja a Legfelsőbb Bíróság BH1992. 110. szám alatt közzétett eseti döntése is, amely szerint a másodfokú eljárás során engedélyezett költségmentesség hatálya kiterjed a még le nem rótt kereseti és fellebbezési illetékre is.

A 86.§ (3) bekezdése a végrehajtási eljárásban felmerült költségeket illetően eltérő szabályokat tartalmaz, a költségmentességet a végrehajtási eljárásban átminősíti valamiféle illeték vagy költségfeljegyzési joggá. Annyi kivételt azonban tesznek a bíróságok, hogy a személyes illetékmentességgel rendelkező félre az illetéket nem terhelik rá. (A Fővárosi Törvényszék gyakorlata.)

A végrehajtási eljárás szigorúbb szabályainak nyilvánvalóan szankció jellege van. A pervesztes költségmentes felet, aki a jogerős ítéletet önként nem hajtja végre az állam a továbbiakban már nem kívánja támogatni. (Ténykérdés azonban, hogy a fél vagyoni helyzete, fizetőképessége ettől nem változik meg, a behajtás eredménytelensége pedig valószínűleg több költséget jelent az államnak, mint amennyi ezekben az ügyekben megtérülhet.)

Felmerült, hogy határidőben beérkezett új kérelemnek, vagy utólagos, a Kmr. 10.§-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti kérelemnek tekintendő-e az, ha a fél költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét az elsőfokú bíróság jogerősen elutasította, majd a fél a kérelmet az elsőfokú eljárás során ismételten előterjeszti, más okokra hivatkozással.

A költségkedvezmény utólagos engedélyezésének korábban nem említett, egyéb

szabályai viszonylag egyértelműek és így a kialakult gyakorlatban is következetesen érvényesülnek.

9. A költségmentesség felülvizsgálata és megvonása

A Kmr. 8.§-ának (3) bekezdése előírja a bíróságok számára a személyes költségmentesség feltételei fennállásának a rendszeres felülvizsgálatát.
a) az eljárás jogerős befejezéséig – az engedélyezés időpontjához képest – évente
b) a végrehajtható okirat kiállítása előtt, ha az eljárás jogerős befejezésétől számítva már egy év eltelt
c) az eljárás bármely szakaszában – ideértve a felülvizsgálati kérelem elbírálását is – ha adat merül fel arra nézve, hogy a feltételek már az engedélyezéskor sem álltak fenn vagy utóbb megszűntek.

A Kmr. 8. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálat milyen eljárás lefolytatásával történik. Kérdéses azonban, hogy az évenkénti, illetve a végrehajtható okirat kiállítása előtti felülvizsgálat miként valósul meg, gyakori ugyanis, hogy erre még formálisan sem kerül sor.

A Kmr. 8. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti felülvizsgálat ugyanakkor már gyakori, mert sok esetben a per során merül fel adat arra nézve, hogy a fél kedvezőbb jövedelmi és vagyoni viszonyok között él, mint amit az eljárás kezdetén előadott. Sok esetben erre az eljárás során elmérgesedő helyzetben az ellenfél hívja fel a bíróság figyelmét. A rosszhiszeműen vagy a per során már láthatóan teljesen eredménytelenül pereskedő fél költségmentességének a megvonására azonban ez a szabályozás nem ad lehetőséget. Ennek ellenére a bíróságok néhány esetben már ilyen okból is éltek a megvonás eszközével, vagyis ha későbbiekben a per során derült fény arra, hogy a fél rosszhiszeműen perlekedik, úgy a költségmentesség megvonása mellett felhívták a felet az illeték lerovására (Szegedi Ítélőtábla Pkk.III.20.402/2004. sz.; Szegedi Ítélőtábla Pf.III.20.342/2005. sz.). Rosszhiszemű, időhúzó felek esetén tehát számos ilyen tartalmú döntés született, de célszerű lenne a jogi háttér megfelelő kidolgozása és a szankció általánosan alkalmazhatóvá tétele.

Eredménytelennek látszó perlekedés esetében kétséges lehet a kedvezmény visszavonása, mert ez valóban prejudikálásnak tűnne. Ugyanakkor ennek hiánya gyakran vezet az ügy elbírálása során felesleges költségekhez (BH 1996. 157). [Lásd e tárgyban például az Emberi Jogok Európai Bíróságának Tóth László Magyarország elleni ügyében 2004. március 30. napján hozott (ügyszám: 60297/00), Karalyos Csaba és Huber Kármen Görögország és Magyarország elleni ügyében 2004. április 6. napján kelt (ügyszám: 75116/01), Sikó Attila Magyarország elleni ügyében 2003. november 4. napján hozott (ügyszám: 53844/00), hazánkat elmarasztaló ítéleteit.][9]

A bíróság a Kmr. 8. §-ának (3) bekezdése alapján, indokolt és fellebbezhető végzéssel a már engedélyezett költségmentességet akkor vonhatja meg, ha
a) az engedélyezés feltételei már az eljárás megindításakor sem álltak fenn, vagy
b)az engedélyezés feltételei utóbb szűntek meg.

Az első esetben a megvonás ex tunc, míg a második esetben ex nunc hatályú.

---

9 *lsd. a Perköltség Témabizottság jelentését (62. oldal)*

Hiányossága a szabályozásnak, hogy abban az esetben, ha kiderül, miszerint a fél valótlan adatokat szolgáltatott, vagy adatokat elhallgatott, ennek nincsenek olyan jogkövetkezményei, mint a Jst-ben, vagyis ez nem jelenti a fél számára azt, hogy bizonyos időhatárig az általa, vagy ellene indított perben költségkedvezményt nem vehet igénybe.

Az évenkénti felülvizsgálat jellemző elmaradása miatt megfontolandó lehet azon, a nemzetközi kitekintetésben jellemzőnek mondható gyakorlat bevezetése, hogy a költségkedvezményekre vonatkozó kérelmet eljárási szakaszonként újra be kell nyújtani. Ez csak látszólag okoz többletfeladatokat a félnek és a bíróságnak, ugyanis ez kiváltaná az évenkénti felülvizsgálat kötelezettségét, emellett a bíróság jobban figyelemmel tudná kísérni a fél anyagi, jövedelmi, vagyoni helyzetének változásait.

10. A költségkedvezményeket engedélyező szerv

Ahogy arról már szó volt, a bíróságok a jelenlegi szabályok alapján lényegében eszköztelenek a fél által előadottak ellenőrzésére, még inkább a fél által elhallgatott információk beszerzésére. A régiónként eltérő és helyenként liberális bírói gyakorlat és az említett eszköztelenség oda vezet, hogy kijelenthető: a felek egy része úgy perelhet jelentős költségkedvezménnyel, hogy arra egyébként nem lenne rászorult. Költségvetési forrásból biztosított támogatásról lévén szó, nem tartható fenn olyan szabályozás, amely nem biztosít hatékony eszközöket a kérelmező rászorultságának tényleges vizsgálatára, ellenőrzésére, nem támaszkodik a lehető legteljesebb mértékben az állam ilyen célokra felhasználható intézményeire. Ez hatalmas és indokolatlan állami kiadást eredményez, ugyanis a költségmentes perekben állam által előlegezett és át nem hárítható vagy behajthatatlan költségeket (illeték, szakértői díj, ügygondnoki díj, tolmácsdíj stb.) az állam köteles viselni.

Régóta téma tehát, hogy a költségkedvezményekről a bíróság, vagy más állami szerv döntsön.

Alternatíva lehet a költségkedvezményekről való döntésnek a jogi segítségnyújtó szolgálathoz történő telepítése, nem mellékes körülmény azonban az, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálat is többnyire csak a felek nyilatkozatain alapuló, formális elbírálást végez. Ezzel a megoldással ugyan megszűnnének a jelenleg párhuzamos eljárások, amelyek alapján a személyes költségkedvezményeket a bíróság engedélyezi, ezzel párhuzamosan pedig a pártfogó ügyvédi képviseletet a jogi segítségnyújtó szolgálat. A párhuzamos hatáskör, illetve a párhuzamos jogi szabályozás megszüntetése azért lenne szerencsés, mert még a jogban járatos jogalkalmazók számára is nehézséget okoz a kettős szabályozás áttekintése, értelmezése.

Valójában az adóhatóság van leginkább felkészülve arra, hogy gyorsan és hatékonyan ellenőrizni tudja az adózó teljes magyarországi és külföldi pénzforgalmát valamennyi bankszámlájára vonatkozóan, kontrollálni tudja a gépjármű-nyilvántartás adatait, az ingatlanvagyont, az adózott jövedelmeket, továbbá az érintett hozzátartozók átfogó vagyoni- és jövedelemvizsgálatát is el tudja végezni.
Az új Polgári perrendtartás megalkotásával összefüggésben komoly elemző munka folyik a költségkedvezmények újraszabályozására vonatkozóan is. A Perköltség Témabizottság szerint – különösen a pert megelőzően – megvalósítható lenne a bírósági szervezeten kívüli támogatás-odaítélés, mivel az lenne az ideális, ha az érintett felek

már e kedvezmény birtokában fordulnának a bírósághoz. Ugyanakkor mindenképpen indokoltnak tartotta a Bizottság fenntartani azt a bírósági hatáskört, hogy a költségkedvezményt utólag megvonja. A per folyamán történő támogatás-igénylés is jóval szorosabban kapcsolódik a per egyes cselekményeihez (új költség merül fel), az ezekre vonatkozó információ leginkább a bíróságokon áll rendelkezésre. Ezért mindaddig, amíg a bíróságon kívüli rendszer működtetéséhez szükséges források nem biztosítottak, nincs reális alternatívája a Témabizottság szerint a bírósági igény-elbírálásnak.

Ezzel az állásponttal a joggyakorlat-elemző csoport is egyetért. A bíróságon kívüli döntéshozó ugyanis nem tudná értékelni azt, hogy a fél jogainak védelme érdekében mennyiben indokolt a perindítás, a fél alkotmányos jogának gyakorlása érdekében kell-e engedélyezni költségmentességet számára. Nem lehetne tekintettel a fél rosszhiszeműségére, az eleve alaptalan pereskedésre, a perelhúzó magatartásra, stb., amelyet az európai joggyakorlat is a kedvezményből kizáró okként kezel**.** Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az eljárás folyamatában előterjesztett kérelmek esetében a más szerv által történő döntéshozatal a bíróság előtt folyó eljárást megakasztaná, ez esetleg a perek ésszerű időn belüli elbírálására is kihathatna. A döntéshozatali rendszer megosztása (ha más szerv csak a kötelezően engedélyezendő esetekben járna el) az engedélyezési rendszer megkettőzéséhez vezetne.

A nemzetközi kitekintés is arra mutat, hogy a költségkedvezményekről való döntés jellemzően bírósági feladat, bár vannak ezzel ellentétes tendenciák is.

Mindenképp szükséges egy olyan hatékony, de célhoz kötött kontrollmechanizmus kialakítása, amely valós képet ad egy adott személy vagyoni viszonyairól, visszaszorítva ezzel az esetleges visszaéléseket. Fontos továbbá, hogy az érintett hozzátartozók jövedelmi- és vagyoni viszonyainak vizsgálatára is hivatalból kerülhessen sor. Ez feltételezi, hogy az érintettek adatainak kezelésére a megfelelő felhatalmazás rendelkezésre álljon.[10]

Az erre vonatkozó szabályozási javaslatot a jelentés külön fejezete tartalmazza.

11. Pártfogó ügyvédre való jogosultság

A személyes költségmentesség feljogosítja a felet arra, hogy rászorultsága esetében pártfogó ügyvédet igényeljen. A jogi segítségnyújtó szolgálat ebben az esetben a pártfogó ügyvédet lényegében kötelezően biztosítja, ha a fél a Jst-ben foglalt egyéb feltételeknek is megfelel.

A jogi segítségnyújtó szolgálat azonban a költségmentesség engedélyezésének hiányában is jogosult a fél részére, annak kérelmére pártfogó ügyvédet biztosítani, ha annak a Jst-ben meghatározott sajátos feltételei fennállnak.

A témáról részletesen az V. fejezet szól.

12. Mentesség a perköltség-biztosíték letétele alól

10 *Lásd az új Polgári Perrendtartás elkészítésére létrehozott Perköltség Témabizottság jelentését (71. oldal)*

A Pp. 84. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében a költségmentesség egyik eleme a mentesség a perköltség-biztosíték letétele alól. A Pp. 89. § (1) bekezdése értelmében perköltség-biztosíték letételére külföldi felperes kötelezhető a perrel felmerülő költségek fedezése céljából. A kötelezés alóli egyik kivétel az, ha a bíróság a felperest teljes költségmentességben részesítette. Ezzel kapcsolatban a bírói gyakorlatban különösebb problémák nem merültek fel.

IV. Az egyéb költségkedvezmények

Egyes költségkedvezmények a felek igényérvényesítésének megkönnyítéséhez (személyes költségmentesség, személyes illetékfeljegyzési jog), más költségkedvezmények pedig az adott eljárás speciális tárgyához kapcsolódnak (tárgyi költségmentesség, tárgyi költségfeljegyzési jog, tárgyi illetékfeljegyzési jog). Egy harmadik esetben a jogalkotó az eljárás gyorsabb, egyszerűbb befejezését honorálja költségkedvezmény biztosításával (mérsékelt illeték).

A költségkedvezményekre vonatkozó jogi szabályozás több szinten jelenik meg. A költségmentesség és a költségfeljegyzési jog általános szabályairól a Pp., részletes szabályairól pedig a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet (Kmr.) rendelkezik. Az illetékmentességre, az illetékfeljegyzési jogra és a mérsékelt illetékre vonatkozó szabályok az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvényben (Itv.) találhatók. Emellett egyes külön jogszabályok is rendelkeznek költségkedvezmény (tárgyi költségmentesség) biztosításáról.

1. Tárgyi költségmentesség

Egyes eljárások esetében - a rendezni kívánt életviszony speciális jellegére, illetve arra figyelemmel, hogy az adott jogvita más módon nem rendezhető, vagyis a felek kénytelenek perbe bocsátkozni – az érintett eljárásra vonatkozó külön jogszabályok a felek számára jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségmentességet biztosítanak (Kmr. 2. § (1) bekezdés).

Így a Pp. 85/A. §-a alapján tárgyi költségmentesnek minősülő perek körébe tartoznak:

- a Pp. 293. § (3) bekezdése értelmében az apaság vélelmének megdöntése iránti perek,
- a Pp. 311. § (6) bekezdése szerint a gondnokság alá helyezés iránti perek, valamint
- a Pp. 312. § (5) bekezdéséből kitűnően a gondnokság alá helyezés hatályában való fenntartása, módosítása, megszüntetése, valamint a gondnokság alá helyezés kötelező felülvizsgálata iránt indított perek.

Emellett a Pp-n kívül más jogszabályok is rendelkeznek – alapvetően közigazgatási ügyekben – tárgyi költségmentesség biztosításáról. Pl. a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 23/B. § (5) bekezdése szerint a fogyatékossági támogatás iránti igény érvényesítésével kapcsolatos eljárások, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 40. §-a értelmében a családtámogatási ellátás iránti igény érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás, vagy a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 34. §-ában foglaltak szerint a menekültügyi hatósági és a bírósági eljárás a kérelem első alkalommal történő benyújtása esetén tárgyi költségmentes.

Tárgyi költségmentesség esetén a Kmr. 2. § (2) bekezdéséből kitűnően a feleket a Pp. 84. §-ában meghatározott teljes költségmentesség illeti meg, pártfogó ügyvédi képviseletre is igényt tarthatnak. Kivételt képeznek azonban e főszabály alól a Pp. 293. § (3) bekezdése értelmében az apaság vélelmének megdöntése iránti perek, az ilyen perekben ugyanis a tárgyi költségmentesség az alperest pervesztessége esetén nem mentesíti a vértulajdonság-vizsgálat és a származás megállapításához szükséges más orvosszakértői (élettani) vizsgálat költségeinek megfizetése alól. A tárgyi költségmentesség – eltérően a személyes költségmentességtől - valamennyi, a perben részt vevő felet és beavatkozót megilleti, tekintet nélkül arra, hogy természetes vagy jogi személyek.

A végrehajtási eljárás során le nem rótt illetékek, valamint az állam által előlegezett költségek viselése (Pp. 86. § (2) bekezdés), illetve az ellenfél javára megítélt perköltségek, továbbá a végrehajtási eljárás során a felek által lerótt illetékek és előlegezett költségek (végrehajtási költségek) megtérítésének kötelezettsége (Pp. 86. § (3) bekezdés) alól azonban a tárgyi költségmentesség sem mentesít.

Ha a bíróság tévesen ítélte a pert tárgyi költségmentesnek, a Kmr. 11. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell eljárnia, vagyis külön fellebbezéssel támadható határozattal (Kmr. 16. § c) pont) meg kell állapítania a tárgyi költségmentesség fenn nem állását, és lelet terhével köteleznie kell a felet a meg nem fizetett illeték 8 napon belüli utólag történő megfizetésére, valamint a helyette előlegezett költségeknek az állam javára való megtérítésére. Ha pedig a felet pártfogó ügyvéd képviseli, a bíróság a tárgyi költségmentesség fenn nem állásáról szóló határozat jogerőre emelkedését követő 8 napon belül a határozat megküldésével értesíti a pártfogó ügyvédi képviseletet engedélyező jogi segítségnyújtó szolgálatot.

A tárgyi költségmentes perekben a Pp. 85. §-ában foglaltak nem irányadóak, vagyis a költségmentesség akkor is fennáll, ha a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, illetve akkor is, ha a fél perlekedése rosszhiszeműnek vagy már előre teljesen eredménytelennek látszik.

A tárgyi költségkedvezmények biztosítása, ezek köre szintén azt szolgálja, hogy ezekben az ügyekben a felek bírósághoz fordulását anyagi okok ne akadályozzák. A tárgyi költségmentes ügyek körének meghatározása azonban mégis alapvetően költségvetési kérdés. Eljárásjogi szempontból egyszerű a megítélése, hiszen nincs szükség engedélyezési eljárásra, a kedvezményt jogszabály biztosítja.

2. Költségfeljegyzési jog

2.1. Tárgyi költségfeljegyzési jog

A jogalkotó a tárgyi költségmentességben részesülő ügyek körét fokozatosan visszaszorította a 2008. január 1. napjától bevezetésre került tárgyi költségfeljegyzési jog intézményével. Tárgyi költségmentességet ma már csak külön törvény biztosíthat és a Kmr-ben felsorolt pertípusokat tárgyi költségfeljegyzési jog illeti meg.

A Pp. rendszerében a költségfeljegyzési jog – a költségmentességgel ellentétben – kizárólag a per tárgyához kapcsolódó költségkedvezmény. A Pp. 85/A. §-a szerint a

külön jogszabályban meghatározott perekben a felet (beavatkozót) jövedelmi és vagyoni viszonyaira, valamint a 85. § (1)–(3) bekezdéseiben foglalt feltételekre tekintet nélkül költségfeljegyzési jog illeti meg (tárgyi költségfeljegyzési jog). A tárgyi költségfeljegyzési jog esetében a költségeket az állam előlegezi, kivéve azokat a költségeket, amelyeket a fél a tárgyi költségfeljegyzési jog ellenére is köteles megelőlegezni. A Perköltség Témabizottság a kedvezmények köréből a költségfeljegyzés jogát tartja szükségesnek preferálni a mentesség helyett.[11]

A tárgyi költségfeljegyzési jogos pereket a Kmr. 3. § (1) bekezdése határozza meg. Eszerint – ha törvény, az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa vagy nemzetközi megállapodás számukra tárgyi költségmentességet nem biztosít – a feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségfeljegyzési jog illeti meg:
- az apasági és a származás megállapítása iránti egyéb perekben,
- a szülői felügyelet megszüntetése vagy visszaállítása iránti perekben,
- a gyermek elhelyezésével és átadásával, valamint a kapcsolattartással összefüggő perekben,
- a törvényen alapuló tartással kapcsolatos perekben, ideértve a tartásdíjnak a kötelezett járandóságait folyósító szervtől vagy más személytől való behajtása, a tartásdíj megszüntetése vagy összegének megváltoztatása, a tartásdíjra irányuló végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pereket, továbbá a határon átnyúló tartási ügyben a tartásra kötelezett adatainak beszerzése iránti eljárást is,
- a munkaviszonnyal, a közszolgálati és a közalkalmazotti jogviszonnyal, más szolgálati viszonnyal, valamint a szövetkezeti tagsági viszony alapján létrejött munkaviszony jellegű jogviszonnyal kapcsolatos perekben, kivéve azokat a munkaügyi pereket, amelyekben a feleket tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg,
- a bányakár megtérítése iránti perekben, valamint,
- a bűncselekménnyel a személy életében, testi épségében vagy egészségében okozott kár megtérítése iránti igény érvényesítésére irányuló perekben.

Tárgyi költségfeljegyzési jog esetében a felek az előlegezett illeték és költség viselése alól azonban nem mentesülnek, erről a bíróságnak a perköltségviselés szabályai szerint kell megfelelően rendelkeznie.

Ha a bíróság tévesen minősítette a pert tárgyi költségfeljegyzési jogosnak, a Kmr. 11. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell eljárnia. Külön fellebbezéssel támadható végzésével (Kmr. 16. § c) pont) meg kell állapítania a tárgyi költségfeljegyzési jog fenn nem állását, és – a tárgyi költségmentesség kapcsán már kifejtettekhez hasonlóan – a felet a meg nem fizetett illeték és az előlegezett költség megtérítésére kell kötelezni.

Az apasági és származás megállapítása iránti perek közül az apaság vélelmének megdöntése iránti perek nem a tárgyi költségfeljegyzési jogos, hanem a tárgyi költségmentes perek körébe tartoznak, így a tárgyi költségfeljegyzési jog csak az egyéb apasági és származás megállapítása iránti perekben áll fenn. A tárgyi költségfeljegyzési jog azonban ezekben az egyéb apasági és származás megállapítása iránti perekben sem ad mentesítést a Kmr. 3. § (3) bekezdéséből kitűnően a vértulajdonság-vizsgálat és a származás megállapításához szükséges más orvosszakértői (élettani) vizsgálat

11 *lsd. a Debreceni Ítélőtábla kollégiumi ülésére készített munkaanyag 10. oldalát és a Perköltség Témabizottság jelentésének 69.oldálát*

költségének előlegezése alól. Így, miután ezekben a perekben az ilyen típusú szakértői vizsgálat költségei jelentik a legnagyobb kiadásokat, a tárgyi költségfeljegyzési jog által biztosított kedvezmény tartalma, mértéke viszonylagosnak tekinthető.

A munkaügyi perek esetében a tárgyi költségfeljegyzési jog annak a figyelembevételével érvényesül, hogy a Pp. 358/B. §-a 2010. január 1-től kezdődően bevezette a munkavállalói költségkedvezmény jogintézményét, vagyis abban az esetben, ha a munkaügyi per által érintett munkaviszonyból származó távolléti díj nem haladja meg a külön jogszabályban meghatározott mértéket, a perben félként résztvevő munkavállaló munkavállalói költségkedvezményre jogosult. A munkavállalói költségkedvezmény alapján a felet a keresetlevél előterjesztésétől kezdve a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjedően teljes költségmentesség illeti meg. Arról az összeghatárról, amely alatt a munkavállalói költségkedvezmény érvényesül a 73/2009. (XII.22.) IRM rendelet rendelkezik. A kedvezményre vonatkozó szabályozást a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma a 2/2013. (IV.8.) KMK véleményében vizsgálta. (A munkavállaló bruttó átlagkeresete nem haladja meg a nemzetgazdasági bruttó átlagkereset kétszeresét.)

Azokban a munkaügyi perekben pedig, amelyek a munkavállaló szándékos vagy súlyos gondatlan károkozásával, valamint a vezető állású munkavállaló polgári jog szabályai szerinti kártérítési felelősségével kapcsolatban indultak, továbbá a végkielégítés iránti pernek a törvény alapján járó összegen felüli részében, ha az a minimálbér hússzorosát meghaladja, a feleket az Itv. 62. § (1) bekezdése szerint nem tárgyi költségfeljegyzési jog, hanem csupán tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg.

A bűncselekménnyel okozott károk megtérítése iránti igények körébe a bírói gyakorlat a Kmr 3. (1) bekezdés h) pontjának (és - az alábbiakban részletezettek szerint - az Itv. 62. §. (1) bekezdés c) pontjának) alkalmazása során alapvetően a károkozóval szembeni igényérvényesítést sorolja, a biztosítóval a bűncselekmény mint biztosítási esemény miatti fellépést nem ítéli ide tartozónak (BH 1994.333., BH 1994.437., ellenkezően foglalt ugyanakkor állást a Debreceni Ítélőtábla: Pf.I.20.096/2007/2.). Megfontolandó e vonatkozásban a Kmr. 3. § (1) bekezdés h) pontjának, az Itv. 62. § (1) bekezdés b) és c) pontjának, valamint a PK-GK 2. számú állásfoglalásban kifejtetteknek az egymásra tekintettel történő vizsgálata és értelmezése és a jogalkalmazói gyakorlat kívánatos összhangjának megteremtése.

2.2. Személyes költségfeljegyzési jog

A Pp. a személyes költségfeljegyzési jogot önálló költségkedvezményként nem nevesíti, a Pp. 84. § (3) bekezdése azonban arra az esetre, ha a fél részleges költségmentességben részesül, akként rendelkezik, hogy a mentességgel nem érintett költségekre a felet megilleti a költségfeljegyzés joga. Az így szabályozott költségfeljegyzési jog tehát a részleges költségmentességhez kapcsolódó, járulékos jellegű kedvezmény. Terjedelmét negatíve a fél részére biztosított személyes költségmentesség határozza meg, vagyis a költségfeljegyzési jog azokra a költségekre vonatkozik, amelyekre a költségmentesség nem terjed ki. Ezeket a költségeket a fél helyett az állam előlegezi, viselésükről pedig a bíróság a perköltség viselésére vonatkozó szabályok szerint rendelkezik (Pp. 77. § - 83. §). Miután személyes költségmentességben a Pp. 84. § (1) bekezdése szerint csak természetes személy részesíthető, értelemszerűen ez a járulékos költségkedvezmény is csak a természetes személy felet vagy beavatkozót illetheti meg.

Ahogy arról már szó volt, a joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a személyes költségfeljegyzési jogot, mint önálló kedvezményt kell a jogszabálynak megteremtenie. Így a felek számára költség-előlegezés nélkül biztosított a bírósághoz fordulás joga, és a bíróságok szigorúbban megkövetelhetik a teljes vagy részleges költségmentesség engedélyezésére vonatkozó feltételrendszer teljesítését.

A közjegyző hatáskörébe tartozó fizetési meghagyásos eljárásban a 2009. évi L. törvény (Fmhtv.) 48. § (1) bekezdése önálló költségkedvezményként szabályozza a személyes költségfeljegyzési jogot. E rendelkezés szerint kérelmére, jogai érvényesítésének megkönnyítése végett az a természetes személy részesíthető a részleges vagy teljes költségfeljegyzési jog kedvezményében, aki jövedelmi és vagyoni viszonyaira tekintettel az eljárási költséget nem tudja fedezni. A költségfeljegyzési jog a felet az Fmhtv. 48. § (2) bekezdése szerint részben vagy egészben mentesíti az eljárási díj előlegezése, valamint a közjegyző határozata ellen előterjesztett fellebbezés és az ellentmondás folytán perré alakult eljárás illetékének viselése alól. A személyes költségfeljegyzési jogra a törvény 48. § (3) bekezdése értelmében a Pp. 85. §-át és 86. §-ának (1)-(3) bekezdéseit megfelelően alkalmazni kell.

A fizetési meghagyásos eljárás során érvényesülő költségkedvezmény előfeltételeiről, engedélyezéséről, megvonásáról és a költségek előlegezéséről, továbbá az előlegezett, valamint a nem előlegezett költségek megfizetéséről és behajtásáról, a költségkedvezmény engedélyezésének alapjául szolgáló körülmények igazolásáról szóló 24/2010. (V.7.) IRM rendelet (Kkr.) 1. §-a azonban úgy rendelkezik, hogy azt hogy melyik jogosult minősül olyannak, aki jövedelmi és vagyoni viszonyai folytán az eljárási költséget nem tudja fedezni a Kmr. 6. §-a alapján kell meghatározni.

A Kmr. 6. §-ába foglalt feltételek érvényesítése így szigorúbb feltételek teljesítését követeli meg mint az Fmhtv. 48. § (1) bekezdése, amely szerint a közjegyzőnek azt kellene vizsgálnia, hogy a fél jövedelmi és vagyoni viszonyaira tekintettel az eljárási költséget fedezni tudja-e. E szabályok részletes vizsgálata a közjegyző előtti eljárásban érvényesülő költségkedvezmények szabályozásának elemzése körében történik meg.

3. Az illetékekre vonatkozó kedvezményeket

Illetékmentesség

A pénzügyi jog olyan kötelezettségként tartja számon az illetéket, amelyet valamilyen állami szolgáltatás igénybevételéért kell fizetni. Az illeték tehát az állami szervek eljárási cselekményei fejében járó viszontszolgáltatás, aminek az állam által meghatározott mértéke az adott eljárással felmerülő költségekhez igazodik.

Az eljárási illetéknek elsődleges közgazdasági funkciója van, részben az, hogy költségeket ne a társadalom egésze, hanem elsősorban azok viseljék, akiknek érdekében az adott eljárás indul. A 2013. évi költségvetés keretszámai alapján mintegy 86 milliárd forintot fordított az állam a bírósági szervezetrendszer fenntartására, fejlesztésére. A KSH adatai alapján 2012-ben 236.000 eljárás indult polgári bíróság előtt, ami nagy vonalakban azt jelenti, hogy az államnak átlagosan 360.000 forintba kerül egy eljárás. Az eljárási illetékbevétel kb. 4 milliárd forint, vagyis a felek átlagosan 17.000 forintot fizetnek egy eljárásért. Erre tekintettel, a fizetendő illeték minimumának meghatározása

mellett, a maximumérték alkalmazása vagy nem indokolt, vagy azt lényegesen magasabb összegben kellene meghatározni. Az elsőfokú eljárásban az 1,5 millió forintos felső korlát ugyanis azt jelenti, hogy 25 millió forintig az egész pertárgyérték után kell illetéket fizetni, efölött azonban illetékfizetési kötelezettség egyáltalán nincs. A Kúria előtti eljárásban pedig a 3,5 millió forint összegű felső értékhatárra és a 10 %-os illetékfizetési kötelezettségre tekintettel 35 millió forintot meghaladó pertárgyérték esetén a fél már nem fizeti meg az eljárási költségeket. Tehát ugyanannyit fizet az a személy, aki egy kicsit tágasabb fővárosi lakás tulajdonjoga iránt perel, mint az a nagyvállalat, amelynek milliárdos követelése iránt folyik a per.

A német-osztrák megoldás degresszív, de felső plafon nélküli illetéket alkalmaz, míg például a szlovák szabályozás különbséget tesz aszerint, hogy kereskedelmi ügyről van-e szó. Ekkor az illeték maximuma 6%-os kulcs mellett kb. 10 millió forint, míg "normál" polgári perben 5 millió forint.[12]

3.1. Személyes illetékmentesség

A személyes illetékmentesség a költségmentességhez képest szűkebb tartalmú költségkedvezmény, amely az ilyen kedvezményre jogosult felet az egyébként illetékköteles eljárásban is mentesíti az illeték előlegezése és a feljegyzett illeték viselése alól (Itv. 4. § (1) bekezdés, 56. § (1) és (2) bekezdés). Az illetékmentesség hatálya a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjed. A végrehajtási eljárás során le nem rótt illetékek, valamint az állam által előlegezett költségek viselése alól azonban nem ad mentesítést (Pp. 86. § (2) bekezdés), és nem érinti az ellenfél javára megítélt perköltségek, továbbá a végrehajtási eljárás során a felek által lerótt illetékek és előlegezett költségek (végrehajtási költségek) megtérítésének kötelezettségét sem (Pp. 86. § (3) bekezdés). Nem vonatkozik az illetékmentesség az eljárás egyéb költségeire sem.

A személyes illetékmentességben részesülő jogalanyok körét az Itv. 5. § (1) bekezdése határozza meg. E szabály értelmében vannak feltétlenül, illetve feltételhez kötötten személyes illetékmentességben részesülő jogalanyok.

Pl. minden feltétel nélkül teljes személyes illetékmentességben részesül:

- a Magyar Állam,
- a helyi önkormányzatok és azok társulásai,
- az egészségbiztosítási szerv, a Nyugdíjbiztosítási Alap kezeléséért felelős nyugdíjbiztosítási szerv,
- a Magyar Nemzeti Bank
- A Nemzeti Eszközkezelő Zrt.
- az Országos Betétbiztosíti Alap, stb.

Az Itv-ben felsorolt más jogalanyok feltételhez kötötten, vagyis abban az esetben jogosultak az illetékmentesség kedvezményére, ha a vagyonszerzést, illetve az eljárás megindítását megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységükből származó jövedelmük után társasági adófizetési kötelezettségük, illetve – költségvetési szerv esetében – eredményük után a központi költségvetésbe befizetési kötelezettségük nem keletkezett. Ilyen feltételekkel illeti meg a kedvezmény pl. az alábbiakat:

12 *Dr. Kovács Anikónak (MOKK) a Perköltség Bizottsága részére készített anyagából*

- a költségvetési szerv,
- a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.,
- az egyesület, a köztestület,
- az egyházi személy,
- az alapítvány, ideértve a közalapítványt is,
- a közhasznú, kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaság, stb.

A személyes illetékmentesség a fél jogutódjára az Itv. 56. § (1) bekezdése értelmében csak akkor terjed ki, ha ő maga is a személyes illetékmentességre jogosultak körébe tartozik.

A személyes illetékmentességre vonatkozó szabályozás speciális jogértelmezési kérdéseket nem vet fel. Megkérdőjelezhető azonban, hogy indokolt-e az Itv. 5. § (1) bekezdésében felsorolt jogalanyok számára a polgári jogi szerződéses kapcsolataikból eredő igények érvényesítésére irányuló eljárásokban is a személyes illetékmentesség biztosítása. Kétségtelen, hogy az érintett jogalanyok alapvetően közfeladatokat látnak el, azonban a bírói gyakorlatban rendszeresen tapasztalható, hogy a személyes illetékmentesség kedvezményében részesülő jogalanyok, különösen a helyi önkormányzatok vagy a költségvetési szervek az illetékmentesség kedvezményét kihasználva, csupán a fizetési kötelezettségük teljesítésének elodázása, vagy a vezetőik egyéb természetű, a felettes vagy az ellenőrzésükre jogosult szervektől, ellenfeleiktől vagy a médiától való félelme miatt zárkóznak el az egyébként teljesen nyilvánvaló, egyértelműen megalapozott polgári jogi igények peren kívüli elismerésétől vagy teljesítésétől, illetve a per megindítását követően is ezen indokok miatt vesznek igénybe egyébként az adott jogvitában felesleges rendes vagy rendkívül perorvoslati eljárásokat. A bírósági szervezet működésének, a bírósági eljárás lefolytatásának valóságos költségei ugyanakkor nyilvánvalóan magasabbak, mint a per, illetve az adott eljárási szakasz illetéke. A személyes illetékmentesség tartalmának szűkítése, abból a polgári peres eljárások kirekesztése alkalmas lehet arra, hogy az érintett jogalanyokat a per, illetve azon belül az egyes jogorvoslati eljárások igénybevételének komolyabb megfontolására késztesse és így más helyen költségvetési megtakarítást eredményezzen. Ezeknek a jogalanyoknak a részére elegendő lenne az illetékfeljegyzési jog biztosítása.

3.2. Tárgyi illetékmentesség

Az illeték tárgyára vonatkozó mentesség (tárgyi illetékmentesség) esetén nem kell illetéket fizetni (Itv. 4. § (1) bekezdés). Ez az illetékmentesség a feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül illeti meg.

Jelenleg a polgári, közigazgatási, munkaügyi ügyekben az Itv. 57. § (1) bekezdése szerinti eljárások, eljárási cselekmények illetékmentesek. Ilyen például

- az eljárást megindító beadvány idézés kibocsátása – nemperes eljárás esetén érdemi vizsgálat, cégbírósági eljárás esetén hiánypótlási eljárás lefolytatása – nélküli elutasításáról rendelkező döntés elleni fellebbezés,
- a költségmentesség vagy az illetékfeljegyzési jog tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslati eljárás,
- a határozat kijavítása, illetve kiegészítése iránti kérelem,
- az áttételt elrendelő végzés elleni fellebbezés,

- a személyes adatok védelmével, illetve a közérdekű adatok nyilvánosságával összefüggésben indított per,
- a jogi segítségnyújtás engedélyezése tárgyában hozott közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálata,
- a határon átnyúló tartási ügyekben a tartási igénnyel kapcsolatos kérelem központi hatósághoz történő továbbítása iránti eljárás.

A kijavítás, illetve kiegészítés iránti kérelem esetén jogszabály szövege szerint csak az elsőfokú eljárás illetékmentes. A kérelem tárgyában hozott végzés elleni fellebbezésre az illetékkedvezmény nem terjedne ki, azt a bírói gyakorlat biztosítja, részben az ügy elbírálásának gyorsítása érdekében, részben pedig azért, mert az eljárás illetékmentességét nem indokolt csak egyes eljárási szakaszokra biztosítani.

A jövőre nézve a tárgyi illetékmentesség szűkebb körben történő fenntartása lenne indokolt. A tárgyi illetékmentes eljárások esetében ugyanis az eljárás teljes illetékköltségét az államnak kell viselnie.

Nem teljesen egyértelmű a gyakorlatban, hogy az Itv. 57. § (1) bekezdésében biztosított illetékmentesség kedvezménye jelenti-e az e körben felmerült jogorvoslati illeték alóli mentességet is vagy sem. Indokolt ebben a körben a bíróságok egységes gyakorlatának kialakítása.

Egyebekben az ismertetett szabályok alkalmazása speciális jogértelmezési kérdéseket nem vet fel.

4. Illetékfeljegyzési jog

4.1. Személyes illetékfeljegyzési jog

Az illetékfeljegyzési jog a legszűkebb körű költségkedvezmény, a felet (beavatkozót) ugyanis csupán az illeték előzetes megfizetése alól mentesíti (Itv. 59. § (1) és (2) bekezdés). Az illetékfeljegyzési jog miatt le nem rótt illetéket a feleknek a Kmr. 13. §-ában és 15. §-ában foglaltak szerint, alapvetően a perköltség viselésére vonatkozó szabályoknak megfelelően (Pp. 78. § - 83. §) kell viselniük.

A személyes illetékfeljegyzési jog kedvezményében bármely jogalany, tehát nemcsak a természetes személy részesíthető. A kedvezmény az Itv. 60. § (1) bekezdése értelmében akkor adható meg, ha az illeték megfizetése a félnek jövedelmi és vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelentene, különösen, ha a megfizetendő illeték a fél és – természetes személyek esetében – a házastársa, valamint vele egy háztartásban élő, általa eltartott gyermekei előző adóévben elért egy főre eső adóköteles jövedelme 25%-át meghaladja. A személyes illetékfeljegyzési jog engedélyezése tehát ugyancsak széleskörű mérlegelési jogot biztosít a bíróságok számára.

A kérelem elbírálása az Itv. 60. §-ának (1) bekezdése alapján a fél jövedelmi és vagyoni viszonyainak az értékelését abból a szempontból igényli, hogy az illeték előzetes megfizetése számára azzal arányban nem álló megterhelést jelent-e.

A személyes illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet előterjesztő természetes személynek a kérelmében előadottak alátámasztása érdekében jövedelmi és vagyoni viszonyait,

továbbá egyes személyi körülményeit a költségmentesség engedélyezésének alapjául szolgáló körülmények igazolásáról szóló 2/1968. (I.24.) IM rendelet (Kmri.) 1. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, az e rendeletben foglaltaknak megfelelően, a rendelet mellékleteiként közölt nyomtatványok felhasználásával kell igazolnia. Jogi személyeknek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezeteknek a Kmri. 1. § (4) bekezdése értelmében az illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmükhöz csatolniuk kell a pénzforgalmi számlát vezető pénzforgalmi szolgáltató 15 napnál nem régebbi igazolását valamennyi pénzforgalmi számlájuk egyenlegéről. A bíróság elrendelheti a gazdálkodó szervezet vagyoni állapotának (ingó, ingatlanvagyon, követelések, tartozások), továbbá 6 hónapra visszamenőleges pénzforgalmi számlaegyenlegének igazolását is. Ha a kérelmező egyéni vállalkozó és a per tárgya a vállalkozásával függ össze, a Kmri. 1. § (5) bekezdéséből kitűnően a jövedelmi és vagyoni viszonyai igazolása körében a természetes személyek és a gazdálkodó szervezetek tekintetében előírtakat egyaránt teljesítenie kell.

A gazdálkodó szervezetek illetékfeljegyzési jog iránti kérelmei elbírálásával kapcsolatban a bírói gyakorlat hangsúlyozza, hogy nem elegendő a bankszámlakivonatok formális vizsgálata, hanem a gazdálkodó szervezet tényleges vagyoni helyzetét és jövedelmi viszonyait kell értékelni (BH 1996.493.).

Az Itv. 61. § (2) bekezdése – a költségmentességre vonatkozó szabályozáshoz hasonlóan – a személyes illetékfeljegyzési jog esetében is kimondja, hogy nem részesíthető az illetékfeljegyzési jog kedvezményében a fél, ha perlekedése rosszhiszeműnek vagy már előre teljesen eredménytelennek látszik, úgyszintén akkor sem, ha mint engedményes lép fel és valószínű, hogy az engedményezés az illetékfeljegyzési jog kedvezményével való perlés lehetővé tételét célozta.

Az illetékfeljegyzési jog iránti kérelem elbírálásáról a bíróság végzéssel határoz. A kérelemnek helyt adó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, az elutasító végzés ellen pedig a kérelmező a Kmr. 16/A. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 16. § a) pontja értelmében külön fellebbezéssel élhet.

Az illetékfeljegyzési jog engedélyezésére, megtagadására, felülvizsgálatára, valamint megvonására megfelelően alkalmazni kell a Kmr. szabályait (Kmr. 16/A. § (1) bekezdés).

A tapasztalatok szerint a felülvizsgálatra és a megvonásra vonatkozó szigorú rendelkezések a személyes illetékfeljegyzési jog esetében jóval kevésbé érvényesülnek, mint a személyes költségmentesség vonatkozásában. Magát az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet is jellemzően jóval „nagyvonalúbban” bírálják el a bíróságok, mint a személyes költségmentesség iránti kérelmeket, a már engedélyezett illetékfeljegyzési jog megvonása pedig általában csak kivételesen, akkor fordul elő, ha a per során egyértelmű adatok merülnek fel arra nézve, hogy a fél jövedelmi, vagyoni helyzete jelentős mértékben, számára pozitívan megváltozott. Ennek nyilvánvalóan az az oka, hogy illetékfeljegyzési jog esetében az illeték megfizetése valamelyik fél részéről biztosított. Ha a kedvezményben részesült fél pervesztes lesz ő, ha pedig megnyeri a pert, akkor az ellenfele fogja azt megfizetni. A helyes eljárás mégis az lenne, hogy azt a felet, akinek a bírósághoz fordulását az illeték összegének előzetes megfizetése nem akadályozza, a bíróságok ne részesítsék az illetékfeljegyzési jog kedvezményében, vagy indokolt esetében vonják vissza ezt a kedvezményt.

Vannak olyan eljárások, amelyekben személyes illetékfeljegyzési jog engedélyezésére nem kerülhet sor. Így az Itv. 61. § (4) bekezdése szerint a házasság felbontására irányuló kereset esetén, a cégeljárásban, valamint egyes, a büntetőeljárással kapcsolatos kérelmek esetében.

Az ügygondnokot és a gyámhatóság által kirendelt eseti gondnokot, valamint azt a felet, akinek érdekében az őt megillető igény érvényesítése céljából az ügyész, vagy az erre jogosult szervezet indított pert az Itv. 60. § (2) bekezdése alapján - értelemszerűen a jövedelmi és vagyoni viszonyaik vizsgálata nélkül - személyes illetékfeljegyzési jog illeti meg. Ez a kedvezmény tehát a törvény erejénél fogva illeti meg az adott személyt, e körben a bíróságnak mérlegelési joga nincs.

Ez a rendelkezés hasonlóságot mutat az Itv. 5. § (1) bekezdésének szabályozásához, amely esetében a felet nem a vagyoni viszonyai miatt illeti meg a kedvezmény, hanem személyi helyzete, pozíciója miatt, amiatt, hogy jellemzően valamilyen közfeladatot lát el. Ebben az esetben tehát csak a kedvezmény tartalma egyezik meg a fél számára engedélyezettel, oka, a kedvezmény célja azonban teljesen más.

Eltérő a gyakorlat abban a kérdésben, hogy ha a fél költségmentességi kérelmet terjeszt elő, de azt a bíróság nem látja megalapozottnak, külön kérelem nélkül részesíthető-e az illetékfeljegyzési jog kedvezményében. Több bíróság a BDT 2002.664. számú jogeset alapján ennek nem látja akadályát (Pécsi Törvényszék P.20.943/2013/4., Győri Törvényszék 20.763/2012.). Más bíróságok azonban a Kmr. 16/A. §-ára hivatkozva külön kérelem nélkül nem engedélyeznek személyes illetékfeljegyzési jogot. Erre tekintettel a felek egyre inkább alternatív kérelmeket terjesztenek elő. Kétségtelen, hogy a Kmr. 16/A. §-ának szabályozásából inkább a kérelemhez kötöttségre lehet következtetni, ugyanakkor azonban általános gyakorlat a bíróság előtt a költségkedvezmények megvonása körében, hogy az adott költségkedvezmény megvonása mellett más, például személyes illetékfeljegyzési jog engedélyezésére kerül sor, értelemszerűen hivatalból. Ha a rendelkezésre álló igazolásokból megállapítható, hogy a fél számára a kértnél kevesebb mentességet jelentő költségkedvezmény engedélyezhető lenne, felesleges többletmunkát jelent mind a félnek mind a bíróságnak az újabb kérelem előterjesztése, illetve elbírálása. Az az érv, hogy esetleg a fél az engedélyezhető költségkedvezmény alapján nem is kockáztatná meg a pereskedést nem túl meggyőző, a fél ugyanis az engedélyezést követően, még az ellenfél perbe bocsátkozása előtt dönthet mégis akként, hogy nem perel.

4.2. Tárgyi illetékfeljegyzési jog

Egyes, az Itv. 62. § (1) bekezdésében meghatározott eljárásokban a felek jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül mentesülnek az illeték előzetes megfizetésének kötelezettsége alól. Ilyen eljárások például a következők:
- a személy életében, testi épségében vagy egészségében okozott, illetve a vagyonában bekövetkezett olyan kár megtérítése iránti igény esetén, amikor a személy élete, testi épsége vagy egészsége is veszélyeztetve volt,
- a bűncselekményből – ide nem értve a személy életében, testi épségében vagy egészségében okozott kárt – valamint a szabálysértésből származó kár megtérítése iránti igény esetén,
- a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perek,

- a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perek,
- a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti eljárás,
- az olyan kártérítési perben, amelyet a fél a per tisztességes lefolytatásához, illetve ésszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető jogai megsértése miatt indít,
- magánszemély lakástulajdonát elidegenítő szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben,

A munkaügyi perek esetében – amint arról már volt szó – főszabály szerint tárgyi költségfeljegyzési jog érvényesül, csupán e perek szűk köre, az Itv. 62. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott tárgyú munkaügyi perek tárgyi illetékfeljegyzési jogosak.

A tárgyi illetékfeljegyzési jogot megállapító Itv. 62. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazása során kialakult bírói gyakorlat (PK-GK 2. számú állásfoglalás) elvei szerint ugyanakkor a tárgyi illetékfeljegyzési jog fennállása független attól, hogy az e rendelkezésben megjelölt igények érvényesítése jogszabályon vagy szerződésen alapul. Nem feltétele a kedvezménynek, ha biztosítási szerződés alapján járó biztosítási összeg megfizetése iránt érvényesít a károsult igényt, vagy ha a gépjárművek kötelező felelősségbiztosításáról szóló jogszabály alapján a biztosítóval szemben lép fel közvetlenül kártérítési igénnyel. Az illetékfeljegyzési jog - törvény eltérő rendelkezése hiányában - megilleti a jogutódokat is. Nem terjed ki azonban a tárgyi illetékfeljegyzési jog arra az esetre, amikor a károsulttal szemben egyetemlegesen felelős károkozók egymással szemben igényelnek megtérítést. Nem illeti meg ez a kedvezmény azt sem, aki a károsultnak megtérített kár áthárítása végett érvényesít igényt.

A bűncselekménnyel okozott egyéb, tehát nem a személy életében, testi épségében vagy egészségében okozott károk, valamint a szabálysértésből származott kár megtérítése iránti perek esetében azonban a bírói gyakorlat csak a szerződésen kívüli kártérítési igényeket veszi figyelembe, a bűncselekményre mint biztosítási eseményre alapított, a biztosítóval szembeni igényérvényesítést nem tekinti tárgyi illetékfeljegyzési jogosnak (BH 1994.333., BH 1994.437.).

Az Itv. 62. § (1) bekezdés f) pontjának alkalmazása során az ítélkezési gyakorlat a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perek közé sorolja a sajtó-helyreigazítási pereket is (pl.: BH 2000.241).

Az Itv. 62. § (1) bekezdésének k) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog a bírói gyakorlat alapján nem teljes körű, ezt a kedvezményt a bírói gyakorlat a lakásszövetkezet, illetve a társasház részére biztosítja. Abban az esetben viszont, ha ilyen típusú perben a lakásszövetkezet tagja fellebbezéssel él az őt marasztaló ítélet ellen, akkor a per tárgyi illetékfeljegyzési jogi kedvezménye ellenére a félnek a fellebbezési illetéket le kell rónia.

A tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben le nem rótt illeték viseléséről a bíróság főszabály szerint a perköltség viselésére vonatkozó általános szabályok szerint rendelkezik az eljárást befejező határozatában. Az Itv. 61. §. (1) bekezdés a)–c) és g)–h), valamint l) pontjaiban említett perek esetében viszont, ha az összegszerűség megállapítása a bíróság mérlegelésétől függ és a kereset nem volt nyilvánvalóan eltúlzott, részleges pervesztesség esetén a bíróság mellőzheti a fél illetékfizetésre való kötelezését. Ez tehát egy olyan sajátos rendelkezés, amely nem az adóhatóságnak, hanem a bíróságnak ad jogot arra, hogy az egyébként megfizetendő illeték összeget

mérlegeléssel mérsékelje, annak egy részét a fél számára elengedje.

5. Mérsékelt illeték

Az Itv. 58. §-a alapvetően annak érdekében, hogy a nyilvánvalóan költséges peres eljárások minél hamarabb lezáruljanak, a felek a jogvitájukat lehetőség szerint önkéntesen rendezzék, az illeték mérséklésének lehetőségét biztosítja. Így az illeték a peres eljárás illetékének 10 %-a az Itv. 58. § (1) bekezdésében meghatározott esetekben, pl. ha:

- ha a felperes keresetétől legkésőbb az első tárgyaláson eláll,
- ha az alperes a követelést az első tárgyaláson azonnal elismeri, vagy az első tárgyalás előtt a követelést elismeri,
- ha a felek az első tárgyaláson egyezséget kötnek,
- ha a felek a per megszüntetését az első tárgyaláson közösen kérik, stb.

Az illeték az Itv. 58. § (2) bekezdése szerint a peres eljárás illetékének 30 %-a, ha az első tárgyalást követően az eljárás szüneteléssel vagy a felperes keresetétől való elállása folytán szűnik meg, illetve a per megszüntetését a felek közösen kérik.

Az Itv. 58. § (3) bekezdése értelmében az illeték a peres eljárás illetékének 50 %-a, ha például az egyezségkötésre az első tárgyalást követően kerül sor. Az illeték mérséklésére kerül sor akkor is, ha a felek a polgári peres eljárást megelőzően közvetítői eljárásban vettek részt (Itv. 58. § (9) bekezdés).

Az Itv. 58. § (10) bekezdése szerint mérsékelt illeték fizetésére van mód, ha a polgári pert akár közjegyző, akár bíróság előtt előzetes bizonyítási eljárás előzte meg. Az illeték ilyenkor az egyébként fizetendő illeték 50 %-a.

A fellebbezési eljárás, illetve felülvizsgálati eljárás illetékének 10 %-át kell megfizetni az Itv. 58. § (7) bekezdése értelmében, ha a fellebbezést vagy a felülvizsgálati kérelmet az annak elbírálására jogosult bíróság tárgyalásának megkezdése előtt visszavonják, vagy a kérelem visszavonására a tárgyaláson kívüli elbírálás időpontjáig kerül sor.

Az eljárást megindító beadvány idézés kibocsátása nélküli, hivatalbóli elutasítása, a pernek a Pp. 157. § a) pontja alapján történő megszüntetése, valamint a fellebbezés, illetve a felülvizsgálati kérelem – illetékmérséklésre alapot adó – visszavonása esetén a mérsékelt illetéket az eljárást kezdeményező, a jogorvoslati kérelmet előterjesztő félnek kell viselnie. Egyezség esetén a felek a meg nem fizetett illetéket a Kmr. 13. § (3) bekezdése értelmében az egyezség tartalma szerinti pervesztesség arányában, ha pedig ez az arány nem állapítható meg, vagy, ha a bíróság határozata szerint mindegyik fél maga viseli a költségét, egyenlő arányban kötelesek megfizetni. A keresettől elállás és a per megszüntetésére irányuló közös kérelem esetén a meg nem fizetett illeték megfizetésére a Kmr. 13. § (4) bekezdése szerint a felperes köteles, kivéve, ha a felek másképpen állapodtak meg. Ha pedig a felperes olyan okirati bizonyítékot csatolt, amelyből kitűnik, hogy az elállásra, illetve a per megszüntetésére irányuló közös kérelem benyújtására azért került sor, mert az alperes a követelést a kereset benyújtása után elismerte vagy teljesítette, a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viselésére az alperest kell kötelezni. Ha a per szünetelés folytán szűnik meg, a bíróság az Itv. 58. § (4) bekezdése alapján az eljárást kezdeményező felet kötelezi az

illeték megfizetésére[13].

5.1. Az ismertetett szabályok értelmezése során jogértelmezési kérdésként merült fel a gyakorlatban, hogy akkor, ha a bíróság a perújítási kérelmet a megengedhetőség körében vizsgálva végzésével mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasítja, alkalmazhatóak-e az illeték mérséklésére vonatkozó szabályok, vagyis ez az eset azonos-e azzal a 10 %-ra történő illetékmérséklést biztosító, az Itv. 58. § (1) bekezdés f) pontjában szabályozott esettel, amely az eljárást megindító beadvány idézés kibocsátása nélkül történő elutasítására vonatkozik.

Az egyik álláspont szerint, miután a bíróság ilyenkor sem hoz az ügy érdemében határozatot, ez az eset az Itv. 58. § (1) bekezdése f) pontjának alkalmazási körébe vonható. A másik álláspont szerint a perújítási kérelemnek a megengedhetőség körében történő elutasítása során a bíróságnak tárgyaláson kell döntenie, meg kell vizsgálnia perújítás lehetséges feltételeinek fennállását, és abban az esetben is, ha a perújítást nem találja megengedhetőnek, nem hivatalból, hanem érdemi tárgyalásra alkalmatlansága miatt utasítja el a perújítási kérelmet. Így ez nem azonosítható az eljárást megindító beadvány idézés kibocsátása nélküli, hivatalból történő elutasításával.

5.2.A törvény kifejezetten nem szabályozza, hogy abban az esetben, ha az illeték mérséklésére alapot adó körülmény a jogorvoslati eljárásban következik be, csak az adott jogorvoslati eljárási szakasz illetékét kell-e mérsékelni, vagy az illetékmérséklési kötelezettség visszahat az elsőfokú eljárás illetékére is. Felmerülhet olyan jogértelmezés, hogy miután az Itv. alkalmazásában a bírósági eljárás egyes szakaszai, az elsőfokú és a jogorvoslati eljárások egymástól elkülönülő, önálló illetékköteles eljárások (1/2012. Közigazgatási-Munkaügyi-Polgári jogegységi határozat), kifejezett törvényi előírás hiányában az illeték mérséklésére csak az adott eljárási szakasz illetéke tekintetében kerülhet sor. Az ítélkezési gyakorlat azonban jelenleg nem ezt a jogértelmezést követi, hanem az adott jogorvoslati eljárás mellett a megelőző eljárás illetékét is mérsékli.

5.3.A mérsékelt illeték alkalmazása vonatkozásában megfontolandó lenne, hogy ne csak a Pp. 157. § a) pontján alapuló permegszüntetés esetében legyen mérsékelhető az illeték, hanem más permegszüntetési okok esetében is, például ha a fél halála esetén a jogutódlás kizárt (g) pont), vagy ha a fél nem gondoskodik a jogi képviseletének pótlásáról (i) pont).

5.4.Az Itv. 58. § (5) bekezdése viszont egyértelműen rendezi azt a korábban a bírói gyakorlatban vitatott kérdést, hogy a fizetési meghagyásos eljárást követően indult perekben hogyan történjék meg az illeték mérséklése. E szabály szerint ugyanis a mérséklési kötelezettség – amennyiben ennek feltételei egyébként fennállnak – csak a kiegészített illetékre terjed ki, a fizetési meghagyásos eljárás díját tehát nem érintheti.

5.5.A mérsékelt illeték viselésére vonatkozó szabályok alkalmazására is kiható jogértelmezési kérdésként merült fel a gyakorlatban, hogy abban az esetben, ha a bíróság a keresetlevelet – nem az illeték lerovásának elmulasztása miatt, hanem egyéb okból – idézés kibocsátása nélkül elutasítja, a felperes azonban a Pp. 132. § (1) bekezdése alapján a keresetlevelet újból benyújtja, a bírósági eljárás illetékét ismételten

13 *A kérdést részletesebben is vizsgálta: Molnár Ambrus: Az illeték viselése szünetelés folytán megszűnt eljárásban. Céghírnök 2010/10-12.o.*

le kell-e rónia.

A Legfelsőbb Bíróság az 1/2010. számú Közigazgatási- Polgári jogegységi határozatában úgy foglalt állást, hogy a keresetlevélnek a Pp. 130. §-a alapján történő elutasítása esetén a Pp. 132. § (1) bekezdésének alkalmazásakor a keresetlevél beadásához fűződő jogi hatályok fennmaradásához az újra benyújtott beadványt és annak pótlólag előterjesztett mellékleteit az elutasított keresetlevéllel és annak mellékleteivel együtt kell értékelni. A jogegységi határozat értelmében a bíróság, ha az eredeti keresetlevél elutasítására nem az illetékhiány miatt került sor, nem követelheti meg a keresetlevél újbóli benyújtása esetén a kereseti illeték ismételt lerovását.

A jogegységi határozatnak megfelelően alakult bírói gyakorlat a visszajelzések szerint visszaélésekre adott lehetőséget. Az illeték visszatérítése ugyanis az adóhatóság hatáskörébe tartozik, a fél pedig az eredeti keresetlevele idézés kibocsátása nélküli elutasítása esetén az adóhatósághoz fordulva visszaigényelhette a lerótt kereseti illeték 90 %-át, majd megtehette, hogy az ismételten előterjesztett keresetlevelén semmilyen illetéket nem rótt le, és így csupán 10 %-os illetékkiadással lefolytathatta az eljárást.

A visszaélések megakadályozása érdekében az Itv. 81. §-ának 2015. január 1-től hatályos (3) bekezdése kimondja, hogy abban az esetben, ha a bíróság az illetéket az 58. § (1) bekezdés f) pontja alapján mérsékelte, a megfizetett illeték 80. § (1) bekezdés i) pontja szerinti visszatérítésének kizárólag akkor van helye, ha a keresetlevelet szabályszerűen, a Pp. alapján a jogi hatály fennmaradására előírt határidőn belül ismételten nem nyújtották be. E tényről a bíróság – annak bekövetkezésétől számított 30 napon belül – értesíti az illetékes állami adóhatóságot, vagy ennek elmulasztása esetén az adózó kérelmére igazolást állít ki. Az Itv. 81. § (3) bekezdése tehát tartalmi szempontból az illeték visszatérítéséhez a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítása esetére további konjunktív feltételt ír elő.

A bíróság felek számára méltányos és kedvező joggyakorlatának tehát az az eredménye, hogy további feladatok hárulnak a bíróságokra az értesítési, igazolási kötelezettséggel. E helyett a joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint nem a jogkövető felekre kellene újabb terheket róni a kevés ügyeskedő fél helyett, hanem az ügyeskedő felet kellene "lebukása" esetén komolyabb szankcióval sújtani, így az adóhatóságnak elegendő lenne szúrópróbaszerűen ellenőrizni, hogy az adott ügyben a visszatérítést követően indult-e mégis a Pp. 132. §-a alapján újabb per.

A Pp. 85. § (2) bekezdés b) pontja akként rendelkezik, hogy az eljárást megindító beadvány idézés kibocsátása nélküli elutasítása esetére a megfizetendő mérsékelt illeték összege nem számítható be a Pp. 132. §-nak megfelelően, ismételten benyújtott kereseti kérelem előterjesztésével keletkező eljárási illetékbe. E szabály tehát, tartalma szerint úgy is értelmezhető, hogy az eredeti keresetlevél és a Pp. 132. § (1) bekezdése alapján ismételten benyújtott keresetlevél illetékjogi szempontból nem tekinthető egységes beadványnak. E szabály értelmében a keresetlevél újbóli szabályszerű, joghatályos benyújtása esetén az eljárás a kereseti illeték + 10 % illetékkel folytatható le. A jogegységi határozatból azonban más nézet szerint ilyen következtetés nem vonható le. Eszerint a mérsékelt illeték a bíróság eljárásának költségeit hivatott fedezni. A bíróságnak a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításával feladatai voltak, ezt a keresetlevél újbóli benyújtásának lehetősége nem teszi meg nem történtté. A félnek tehát meg kell fizetnie a per tárgyának értékéhez kapcsolódóan az illeték összegét és ezen

felül azt az illetékösszeget, amely azt hivatott fedezni, hogy elsőre a keresetlevelet nem megfelelően nyújtották be, az érdemi vizsgálatra alkalmatlan volt. A szabályozás tehát nem azt jelzi, hogy a jogszabályok nem tekintenék a kétszer egymás után benyújtott keresetlevelet egységes beadványnak. A Pp. szabályozása a keresetlevél újból történő benyújtása esetében még akkor sem engedi mellőzni a mérsékelt illeték megfizetését, ha a fél egyébként az újraindult eljárásban költségmentességben részesül. Ez a szigorú rendelkezés nem oldja meg a mérsékelt illetékkel kapcsolatos jogalkalmazási problémákat. (Lsd. az OBH 30.165-59/2012. számú, a tárgyban készült szakmai anyagát. Eszerint a mérsékelt illeték összege a járásbíróságok előtti eljárásban olyan csekély mértékű, hogy a jogintézmény alkalmazása ebben a körben indokolatlan, mivel az alkalmazásával járó bírósági többletmunkát biztosan nem fedezi.)

5.6.Az illeték mérséklésének kérdését is érintő jogalkalmazási problémaként merült fel a gyakorlatban, hogy abban az esetben, ha az illeték mérséklése miatt vagy egyéb okból (túlfizetés vagy téves befizetés címén) az illetéket befizető fél az illeték-különbözet visszaigénylésére jogosult, ezzel kapcsolatban a bíróság milyen intézkedéseket tehet. A jelenleg többséginek tekinthető ítélkezési gyakorlat szerint az illeték mérséklése esetében a bíróság a határozata rendelkező részében megállapítja, hogy az érintett fél konkrétan milyen összegű illeték visszatérítését kérheti az adóhatóságtól, illetve - más megfogalmazásban - milyen összegű illeték visszatérítésére jogosult. A határozat indokolásában pedig a bíróság részletezi, hogy milyen okból került sor az illeték mérséklésére és a visszaigényelhető illeték összegét hogyan határozta meg.

A Fővárosi Ítélőtábla Polgári Kollégiuma azonban a 2012. december 3-án megtartott ülésén elfogadott ajánlásában úgy foglalt állást, hogy az eljárást befejező határozat rendelkező része nem tartalmazhat az eljárási illeték visszatérítésére vonatkozó – akár a kérelemnek helyt adó, akár azt elutasító, illetve hivatalból meghozott – döntést, így a peres fél meghatározott összegű illeték visszaigénylésére való feljogosítását sem. Az ajánlás szerint az ítélet vagy az eljárást befejező egyéb határozat indokolásába kell belefoglalni azt a tájékoztatást, miszerint a peres fél által megfizetett illeték vagy annak egy része az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja vagy i) pontja, illetve a 81. § (1) bekezdése alapján az adóhatóságtól az adózás rendjéről szóló törvény adó-visszatérítésre vonatkozó szabályai alapján visszaigényelhető. Ez a figyelemfelhívás a peres fél számára kellő információt ad arról, hogy a többletilletéket az állami adóhatóságtól kell visszaigényelnie, míg az adóhatóság felé jelzésértékű, utal arra, hogy a per adatai alapján a bírósági eljárási illeték visszaigénylése várható.

Az ajánlás indokolásában a Fővárosi Ítélőtábla kifejtette, hogy az illeték visszaigényléséről, illetve visszatérítéséről a bíróság azért nem rendelkezhet, mert ebben a tárgykörben az érdemi döntés meghozatala az adóhatóság hatáskörébe tartozik. Nem állapíthatja meg a bíróság a határozatában azt sem, hogy milyen összeg erejéig igényelhető vissza a túlfizetett illeték, ez a döntés ugyanis szintén hatáskör hiányában hozott döntést jelentene. A tájékoztatás rendelkező részbe foglalásának nincs jogszabályi alapja, mivel rendelkezésnek csak a perköltségről való döntés, adott esetben az illeték viseléséről való döntés minősülne, ugyanakkor célszerű feltüntetni a perben végső soron fenntartott kereset (viszontkereset) vagy egyéb illetékköteles irat alapján az eljárás tárgyának értékét, az irányadó jogszabályokra utalással ebből kell levezetni a bírósági eljárási illeték összegét, megjelölve, hogy mennyi illeték lett illetékbélyegben vagy illetékkiszabás útján megfizetve. Az adóhatóság ugyanis ezeknek az adatok alapján dönthet az illeték visszatérítéséről.

Az ajánlásban foglaltak jelentős többletfeladatot adnak mind a bíróságnak, mind az adóhatóságnak.

A joggyakorlatban kialakult bizonytalanságra tekintettel egységes álláspontot indokolt kialakítani abban a kérdésben, hogy a bíróság az illeték visszatérítésével összefüggésben hogyan, milyen formában adja meg ezt a tájékoztatását. Ha elfogadható is, hogy ez ne a rendelkező részben történjen, a visszaigényelhető illeték összegének meghatározása célszerűségi okból mégis is inkább a bíróság feladata kell legyen, ami az adóhatóságot nyilvánvalóan nem köti, csak segíti.

V. A jogi segítségnyújtás szabályozásának összefüggése a költségkedvezményekre vonatkozó szabályozással a pártfogó ügyvéd biztosítása kapcsán

1. A személyes és tárgyi költségmentességhez kapcsolódóan biztosított pártfogó ügyvéd

A Pp. szabályozása alapján a pártfogó ügyvédre való jogosultság költségmentesség engedélyezése esetén rászorultsági alapon illeti meg a felet, vagyis akkor, ha a fél előre láthatóan az ügyének megfelelő "képviseletére" nem képes. Költségmentesség hiányában a fél a Pp. szabályozása alapján pártfogó ügyvédi képviseletet nem igényelhet. A *jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (*Jst.) azonban nemcsak ebben a körben, hanem más szempontokra tekintettel is biztosít a fél számára pártfogó ügyvédet és ennek feltételeit maga állapítja meg.

A pártfogó ügyvédi képviseletet a jogi segítségnyújtó szolgálat engedélyezi. A költségmentesség engedélyezése a Jst. alapján csak azt jelenti, hogy „rászorultnak” tekintendő a költségmentességben részesült fél, de emellett a Jst.-ben foglalt egyéb feltételeknek is meg kell felelnie a kérelmezőnek. A Jst. ugyanis egyéb rászorultsági feltételeket is meghatároz, amelyek teljesülése - és a további Jst-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén - a pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezhető.

A pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezése iránti kérelem elbírálását a Pp. olyannyira elválasztja a költségmentesség elbírálásától, hogy a bíróságnak – főszabály szerint – nincs olyan kötelezettsége sem, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálathoz továbbítsa a fél ilyen irányú kérelmét. Ez alól egy kivételt teremt a Pp. arra az esetre, ha a költségmentesség iránti kérelmet az Európai Unió tagállamának állampolgára vagy az Európai Unión kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára nyújtja be. Ha ez a kérelmező a kérelmét az Európai Tanácsnak a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról szóló 2003/8/EK irányelve 16. cikke szerinti nyomtatványon, az irányelv szerinti módon terjesztette elő és a kérelem kiterjed pártfogó ügyvédi képviselet biztosítására is, a bíróság a kérelmet másolatban továbbítja a jogi segítségnyújtó szolgálathoz, mellékelve a költségmentességi kérelmet elbíráló jogerős határozatának egy kiadmányát (Pp. 85. § (5)-(6) bek.).

2. A Jst. feltételrendszere

A jogi segítségnyújtás támogatási formája a polgári peres és nemperes eljárásban a

hatályos szabályozás alapján kizárólag a pártfogó ügyvédi képviselet biztosítása és annak költségének a fél helyett történő előlegezése vagy viselése. (Pp. 87. § (3) bek.)

A pártfogó ügyvéd biztosítása is költségkedvezmény nyújtását jelenti, hiszen ilyen esetben a fél részben vagy egészben mentesül a képviselet költségeinek viselése alól.

A pártfogó ügyvédi képviselet nyújtásának 4 alapvető feltétele van:

- a meghatározott személyi körbe tartozás,
- a rászorultság,
- a jogi képviselet szükségessége és
- kizáró ok fenn nem állása.

A támogatás alapvetően kétféle lehet. Az egyik esetben az állam viseli, a másik esetben az állam csak előlegezi a pártfogó ügyvéd díját. Ez alapvetően a rászorultság fokától függ (Jst. 22. §).

A Jst. 4. § (1) bekezdésében, illetve 15. §-ában meghatározza azt a személyi kört, akik részesülhetnek a támogatásban.

Kisebb mértékben rászorulónak tekinti a Jst. például azt a kérelmezőt, akinek rendelkezésre álló havi nettó jövedelme nem haladja meg a tárgyévet megelőző második év – a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett – nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének 43%-át, és vagyona a törvényben meghatározottak szerint nincs.

A kisebb mértékben rászoruló kérelmező esetében az állam előlegezi a pártfogó ügyvéd díját (a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén). Abban az esetben, ha a kérelmező részleges költségmentességben részesült, az engedélyezett mértéknek megfelelően sor kerülhet a díj állam általi viselésére.

A rászorultság szempontjából a jövedelem számítására vonatkozó szabályokat is rögzít a Jst. A havi jövedelembe be kell számítani a féllel egy háztartásban élő személy jövedelmét is – kivéve, ha ellenérdekű személy a féllel fennálló jogvitában –, és ezt az összeget kell elosztani a féllel egy háztartásban élő személyek számával. A jövedelem megállapításánál a közös háztartásban élők összjövedelméből le kell vonni

- jogszabály alapján általuk fizetendő tartásdíj vagy járadék összegét, és
- lakás vásárlásához, felújításához, építéséhez pénzintézet (munkáltató) által folyósított hitel havi törlesztőrészletének az általuk fizetett összegét, ha a lakás a hitel felvételekor megfelelt a méltányolható lakásigény külön jogszabályban meghatározott feltételeinek (Jst. 7. §.).

Nem lehet a rászorultságot ugyanakkor megállapítani, ha a fél jövedelme ugyan nem haladja meg a rászorultsági összeghatárt, de a fél olyan vagyonnal rendelkezik, amelynek felhasználásával (értékesítésével, megterhelésével stb.) a jogi szolgáltatás igénybevételének költségeit fedezni tudná. E szabály alkalmazásában nem vehető figyelembe az a vagyontárgy, amelynek felhasználásával járó veszteség nem áll arányban a jogi szolgáltatás igénybevétele folytán elérhető előnyökkel (Jst. 9. § (1) bek.).

Nem lehet figyelembe venni vagyonként különösen

- a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakat,
- a fél olyan ingatlanát, amely saját és az általa eltartottak lakhatását szolgálja,
- a mozgáskorlátozott személy gépjárművét és azt a gépjárművet, amely nélkül a fél foglalkozásának gyakorlása lehetetlenné válik, és
- azokat a vagyontárgyakat, amelyek a rászorultsági összeghatárnak megfelelő mértékű jövedelem megszerzéséhez szükségesek (Jst. 9. § (2) bek.).

Támogatásban az részesülhet,

- aki jogban járatlansága vagy az ügy bonyolultsága folytán személyesen eljárva nem lenne képes a perben érdekeit eredményesen képviselni, eljárási jogait hatékonyan gyakorolni, vagy
- akinek a perében a jogi képviselet kötelező,
- aki tartási igény külföldi jogosultja vagy kötelezettje, és a határon átnyúló tartási ügyekben eljáró központi hatóság arról értesítette a jogi segítségnyújtó szolgálatot, hogy ügyében eljárást kell indítani vagy ilyen eljárásban a pártfogó ügyvédi képviseletét kell biztosítani.

A feltételek teljesítése esetén sem lehet a támogatást engedélyezni pl. akkor

- ha az ügyben a jogi képviselet költségeit vagy a tényleges jogi képviseletet a fél más állami támogatási rendszerben biztosított támogatásként megkapta;
- ha a fél pereskedése rosszhiszeműnek vagy már előre teljesen eredménytelennek látszik;
- a fél mint engedményes lép fel, és valószínűnek mutatkozik, hogy az engedményezés a támogatás igénybevételével történő perlés lehetővé tételét célozta;
- a fél a támogatást közjegyző eljárásában kívánja igénybe venni, stb.

A pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezését a fél a pert befejező határozatot megelőző tárgyalás berekesztéséig – nemperes eljárás esetén, annak befejezéséig – kérheti. A támogatás nem visszamenőleges hatályú, tehát a támogatás hatálya a támogatás engedélyezéséről szóló határozat jogerőre emelkedésétől kezdve a per jogerős befejezéséig tart (Jst. 52. §).

A támogatásról döntő másodfokú határozattal szemben bírósági felülvizsgálat iránti kérelem terjeszthető elő. A határozat bírósági felülvizsgálata iránti kérelemről a bíróság 30 napon belül, a közigazgatási nemperes eljárás szabályai szerint határoz; eljárása során az okirati bizonyításon kívül más bizonyítást is lefolytathat; a bíróság a jogszabálysértő határozatot megváltoztathatja (Jst. 32. § (1) bek.).

A támogatás felülvizsgálatára, megvonására a Jst. 56. § (1) és 67. §-a szerint kerül sor. A jogi segítségnyújtó szolgálat a támogatás jogerős megvonásáról értesíti a bíróságot és a pártfogó ügyvédet is.

Teljességgel az sem zárható ki, hogy a személyes költségmentesség megvonása esetén egy új kérelem alapján sor kerülhessen a pártfogó ügyvédi képviselet biztosítására, hiszen a Jst. több rászorultsági okot határoz meg. Ha pl. a bíróság azért vonja meg a költségmentességet a féltől, mert a fél perlekedése rosszhiszeműnek látszik, akkor a Jst.

alapján sem nyújtható támogatás. Ha a bíróság azért vonja meg a személyes költségmentességet a féltől, mert a költségmentesség engedélyezésének feltételei már az eljárás megindításakor sem álltak fenn, előfordulhat, hogy a megvonás oka az, hogy valótlan adatot szolgáltatott a fél. A Pp., illetve a Kmr. azonban nem tartalmaz a Jst.-hez hasonló olyan rendelkezést, amely valótlan adatszolgáltatás esetén a későbbiek során előterjesztett, akár költségkedvezmény iránti, akár a Jst. alapján nyújtható támogatásból kizárná a felet.

A Jst. viszont rendelkezik a valótlan adatszolgáltatásról, mint kizáró okról. E szerint nem részesíthető a fél támogatásban, ha valamely korábban nyújtott támogatást valótlan adatok szolgáltatása miatt megvontak tőle, a megvonás időpontjától számított 5 évig (Jst. 10. § (2) bek.).

Célszerű lenne, hogy a fél, ha a Jst. támogatásainak igénybe vétele során szolgáltatott valótlan adatot, úgy ne csak a Jst. támogatásait ne vehesse igénybe, hanem a bíróság által engedélyezhető költségkedvezményeket sem, illetve ha a fél a bíróság által engedélyezhető költségkedvezmények igénybe vételekor szolgáltatott valótlan adatot, úgy bizonyos ideig a bírósági költségkedvezményeket és a Jst. támogatásait se kaphassa meg.

Ezen kizáró okok ellenőrzésére az ad lehetőséget a jogi segítségnyújtó szolgálatnak, hogy a szolgálat a támogatás igénybevételéről – a támogatás iránti kérelmek elbírálása és a visszatérítési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése érdekében – nyilvántartást vezet, amely országos adatbázist alkot (Jst. 33. §). Erre lenne szükség a bíróságok esetén is, ha a költségmentességet engedélyező hatóság a bíróság marad.

Célszerű lenne továbbá a költségmentesség és a pártfogó ügyvéd igénybevételének feltételeit összehangoltabban szabályozni, még akkor is ha nyilvánvaló, hogy pártfogó ügyvédre - kötelező jogi képviselet esetén - a költségmentességben nem részesülő felek is rászorulhatnak.

3) A pártfogó ügyvéd

Jogi segítői tevékenységet a jogi segítségnyújtó szolgálat a jogi segítői névjegyzékbe történő felvétel útján engedélyezi. Mind a jogi segítő szervezet (Jst. 66. § (1) bekezdés), mind az ügyvéd esetében a Jst. további feltételeket is meghatároz. *A szolgáltatási szerződés hároméves időtartamra köthető. A hároméves időtartam lejártával a szolgáltatási szerződést a jogi segítő kérelmére meg kell hosszabbítani, ha a jogi segítőnek a névjegyzékbe való felvételét kizáró ok továbbra sem áll fenn. Jogi segítő szervezet akkor láthat el pártfogó ügyvédi képviseletet, ha rendelkezik ügyvéd megbízottal.*

A pártfogó ügyvédi képviselet ellátására elsősorban a jogosult fél meghatalmazása alapján kerül sor. A fél az engedélyezési határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül meghatalmazást adhat a jogi segítőnek. Ha a jogi segítő a megbízást elvállalja,erről 8 napon belül köteles értesíteni a bíróságot, illetve a jogi segítségnyújtó szolgálatot a Jst.-ben meghatározott adatok közlése mellett (61.§ (6) bekezdés)

Pártfogó ügyvéd kirendelése csak kivételesen történik. Pl.ha a fél képviseletét pártfogó ügyvédként jogi segítő nem vállalja, és ez – a határidőkre tekintettel – a fél jogainak

sérelmével járhat. Egy másik eset amikor a jogi segítségnyújtó szolgálat a határozat jogerőre emelkedését követően pártfogó ügyvédként jogi segítőt, kivételesen ügyvédet vagy ügyvédi irodát rendel ki a fél kérelmére vagy hozzájárulásával az a mikor *pl.* az ügy jellegére vagy a fél körülményeire tekintettel már a támogatás engedélyezésekor valószínűsíthető, hogy a fél képviselete meghatalmazás útján nem biztosítható.

4) A pártfogó ügyvéd díjazása

A Pp előírja, hogy a pártfogó ügyvéd az őt megillető díjat a perköltségben marasztalt ellenféllel szemben közvetlenül érvényesítheti, a pervesztes ellenfél pedig köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni (Pp. 87. § (3) bek.). A Pp. ezen rendelkezése a Jst. szabályainak ismerete nélkül nehezen értelmezhető, hiszen a Pp. alapján a bíróság nem rendelkezhet a díj összegéről.

A pártfogó ügyvéd díjazásáról való döntés hatásköre megoszlik a bíróság és a jogi segítségnyújtó szolgálat között. Ennek körében számos jogalkalmazási probléma merült fel. A bíróság feladatait a Pp. szabályozza, a jogi segítségnyújtó szolgálat feladatait pedig a Jst. és a jogi segítségnyújtás igénybevételének részletes szabályairól szóló 56/2007. (XII.22.) IRM rendelet (Jsr.).

A korábbi szabályozás alapján a bíróság állapította meg a pártfogó ügyvéd díját, és a költségmentes fél pervesztessége esetén akként rendelkezett, hogy a pártfogó ügyvédi díjat az állam viseli. A bíróság a hatályos szabályozás alapján ilyen döntést nem hozhat, arról kell rendelkeznie, hogy a pártfogó ügyvédnek az eljárásban felmerült díja viselésére melyik fél milyen arányban köteles (BH 2013.169.). Amennyiben a bíróság erről nem rendelkezik, a határozatát ki kell egészítenie, miután az ebben a kérdésben való rendelkezés kötelező jellegű, hiányában a jogi segítségnyújtó szolgálat nem tudja a pártfogó ügyvéd díját megállapítani.

Annak érdekében, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálat a pártfogó ügyvéd díjának megállapításához szükséges információk birtokába jusson, a Pp. előírja a bíróság, mégpedig az első fokon eljárt bíróság számára, hogy a jogerős határozatról 8 napon belül értesítenie kell a jogi segítségnyújtó szolgálatot (Pp. 87. § (2) bek.). Rendszeresen előforduló probléma, hogy az I. fokú bíróság nem a megfelelő tartalommal küldi meg a díjmegállapításhoz szükséges értesítést a szolgálat részére.

Többször előfordul, hogy az eljáró bíróságok a Pp. 87.§ (2) bekezdésében foglaltak ellenére megállapítják - összegszerűségében is - a pártfogó ügyvéd díját, vagy arról rendelkeznek, hogy a díjat az állam viseli, holott a bíróság a jogszabály értelmében erről nem rendelkezhet. A pártfogó ügyvéd díját ugyanis – tekintettel a Jst. szabályozására – csak akkor viseli bizonyosan az állam, ha a bíróság teljes költségmentességet biztosított a pervesztes, pártfogó ügyvéddel rendelkező fél részére. A jogi segítségnyújtó szolgálatnak azonban - bár a határozat tartalma előre látható - ekkor is döntenie kell a pártfogó ügyvéd díjáról. Egyéb esetekben a bíróság nem tudhatja a rendelkezésére álló adatok alapján azt, hogy ki fogja viselni és milyen mértékben a pártfogó ügyvéd díját, mert az a jogi segítségnyújtó szolgálat által hozott engedélyezési döntés része.

A Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöki értekezlete ebben a témában a jogi segítségnyújtó szolgálat bevonásával alakította ki véleményét, amely az ismertetett

tartalmú volt. A joggyakorlat is ebbe az irányba mozdult el, azonban a Kúria VI. tanácsához még mostanában is érkezett az ügy iratainak visszaküldése mellett olyan jellegű megkeresés, hogy a Kúria egészítse ki a határozatát, mert elmulasztotta a pártfogó ügyvéd díjának a megállapítását.

A pártfogó ügyvédi díj megállapításának szabályai és menete miatt további problémát jelent az, hogy az eljárás szünetelése, félbeszakadása esetén a pártfogó ügyvédi díj megállapítására nincs mód. Ez különösen félbeszakadás esetén jelenthet sérelmet a pártfogó ügyvéd részére, ez a kérdés azonban csak jogszabály-módosítással lenne orvosolható.

A területi hivatal a pernyertes felet képviselő pártfogó ügyvéd díját megállapító határozatban kötelezi a fél perbeli ellenfelét, hogy a döntés jogerőre emelkedését követő 30 napon belül a pártfogó ügyvédi díj díjelőleget meghaladó részét, díjelőleg hiányában a pártfogó ügyvédi díj teljes összegét a pártfogó ügyvéd számára fizesse meg (Jst. 89.§).

A jelen körülmények között a szolgálat a pervesztes ellenfélre a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet szerinti ügyvédi költséget terheli rá, nem az egyébként a Jst. szerint járó díjat, de mérlegelésre nincsen lehetősége és ehhez nincsenek meg a megfelelő információi sem. Nem tudja értékelni ennek során az ügyvéd által a perben végzett vagy éppen nem végzett tevékenységet, azaz a tényleges ügyvédi munkát, amelyet a bíróság meghatalmazotti képviselet esetén értékelne és a pervesztes ellenfelet esetleg kevesebb ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezné.

Gyakori problémát jelent az is, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálat által biztosított pártfogó ügyvédi szolgáltatás nem áll összhangban a bíróság elvárásával. Tipikusan ilyen eset az, amikor a költségmentes fél részére a jogi képviselet kötelező – pl. a fellebbezési vagy felülvizsgálati eljárásban – a szolgálat azonban ennek ellenére csak meghatározott időtartamra (pl. 6 órára) rendel ki pártfogó ügyvédet a beadvány (fellebbezés, felülvizsgálati kérelem) elkészítésére.

A szolgálat is gyakran formális szempontok alapján dönt,pártfogó ügyvédet biztosít pl. a felülvizsgálati eljárásban a teljesen alaptalannak mutatkozó jogorvoslati kérelmek fennállása esetében is.

5) A pártfogó ügyvédi képviseletre vonatkozó engedélyezések száma; észlelt problémák

2014-ben polgári peres és nemperes ügyekben együttesen 6.833 pártfogó ügyvédi képviselet igénybevételének engedélyezése iránti kérelem érkezett. A kérelmek döntő többsége (6.195) esetében a jogi segítségnyújtó szolgálat engedélyezte a támogatás igénybevételét, az elutasító, illetve eljárást megszüntető döntések száma elhanyagolható, mert az ügyfelek közül azok, akik a rászorultság hiányára, az ügy tárgyára tekintettel, vagy egyéb ok miatt nem részesülhetnek támogatásban, a támogatás feltételeire vonatkozó részletes felvilágosítást követően nem is nyújtanak be támogatási kérelmet.

A kötelező jogi képviselettel járó polgári eljárásokhoz kapcsolódó peres jogi segítségnyújtási támogatásoknál felmerülő probléma a támogatások összhangjának kérdése. Kötelező jogi képviselet (pl. Kúria előtti felülvizsgálati eljárás) esetében már

az eljárást megindító beadvány benyújtásához szükséges a pártfogó ügyvédi képviselet. Ugyanakkor a jogi segítségnyújtás rendszerében csak a peres eljárás megindulása után biztosítható peres támogatás. Az ügyfelek érdekeit ebben a vonatkozásban az szolgálná, ha a kötelező jogi képviselethez kötött eljárásokban a jogszabályi rendelkezések lehetőséget biztosítanának arra, hogy már az eljárást megindító beadványt is pártfogó ügyvéd szerkeszthesse meg. Nem fordulhatna elő továbbá az sem, hogy a per jogerős befejezéséig szóló meghatalmazással, támogatási szempontból kvázi álképviselőként járjon el a pártfogó ügyvéd a Kúria előtt a felülvizsgálati eljárás során.

VI. A nemperes eljárásokban érvényesülő költségkedvezmények

1. A bírósági nemperes eljárásokban érvényesülő költségkedvezmények

A 105/1952. (XII.18.) MT rendelet (Ppék.) 13. §-ának (3) bekezdése szerint – amennyiben az egyes nemperes eljárásokra vonatkozó jogszabályok másként nem rendelkeznek vagy az eljárás nemperes jellegéből más nem következik – a nemperes eljárásokban is a Pp. szabályait kell megfelelően alkalmazni. E rendelkezés szerint a nemperes eljárásokban elviekben ugyanazon szabályok alapján vehetők igénybe a költségkedvezmények, mint a peres eljárásban.

A polgári eljárásokban alkalmazható költségkedvezményeket több jogszabály szabályozza, így különösen a Pp., a Jst., az Itv., valamint a Kmr. és a Kmri.

A Kmr. 4. §-a úgy rendelkezik, hogy mind a Pp., mind a Kmr. költségmentességre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell a polgári nemperes eljárásokban is. Ugyanakkor ez a § egyben számos nemperes eljárásban kizárja a költségmentesség alkalmazását. Ezek alapján a nemperes eljárásokat az igénybe vehető költségkedvezmények szempontjából 3 csoportra lehet bontani:
- azokra, amelyekben nincs helye - az Itv-n kívüli – költségkedvezményeknek,
- azokra, melyekben a Pp. és a Kmr. szerinti szabályok megfelelő alkalmazásával van helye költségkedvezményeknek, és
- azokra, melyekben speciális szabályok szerint vehetők igénybe költségkedvezmények.

1.1. Azok a nemperes eljárások, melyekben nincs helye költségkedvezményeknek

Nem alkalmazhatóak a költségmentesség szabályai a Kmr. 4. §-ában felsorolt esetekben, így pl.:

- a cégeljárásokban,
- a közjegyző eljárásában (meghatározott kivételektől eltekintve),
- előzetes bizonyítás során (Pp. 207-211. § és Kmr. 4. § d) pont),
- a végrehajtási eljárásban a végrehajtást kérő munkáltatóra, illetve bányavállalkozóra.

A közjegyzői eljárásokban tehát (néhány kivételtől eltekintve) nem engedélyezhető költségmentesség, így a hagyatéki eljárásban, a közjegyző előtti előzetes bizonyítás és igazságügyi szakértő kirendelése esetén, értékpapír és okirat semmissé nyilvánítása esetén, stb.

A végrehajtási eljárásban általánosságban igénybe vehetők költségkedvezmények, a Kmr. 4. §-a pusztán néhány kivételt állapít meg részben tárgyi, részben személyi alapon, részben néhány meghatározott költségnemre.

1.2. Azok a nemperes eljárások, melyekben a Pp. és a Kmr. megfelelő alkalmazásával van helye költségkedvezményeknek

1.2.1. Végrehajtási eljárás

A végrehajtási eljárás önálló nemperes eljárás, a Pp. és a végrehajtásáról szóló jogszabályok a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 9. §-a alapján a Vht. által nem szabályozott eljárási kérdésekre a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel irányadóak. A végrehajtási eljárásra a perben engedett költségmentesség külön törvényi rendelkezés folytán terjed csak ki. A Pp. a 86. § (2) és (3) bekezdésében rendelkezik a perben engedélyezett költségmentesség hatályának - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a végrehajtási eljárásra – korlátokkal történő - kiterjedéséről. A Kmr. pedig a 4. §-ban – a 4. § c), e), és f) pontban nevesített kivételekkel - a polgári nemperes eljárásokban, így a végrehajtási eljárásban is alkalmazni rendeli a Pp. és a Kmr. költségmentességre vonatkozó rendelkezéseit.

A Pp. és a Kmr. szabályai alapján a költségkedvezmények alkalmazhatóak pl.:

- a végrehajtás elrendelése,
- az ingatlan becsértéke, valamint az árverési feltételek megállapítása, a befolyt vételár felosztása a közös tulajdonon árveréssel megszüntetése esetén
- a végrehajtás megszüntetése és korlátozása a végrehajtandó határozat hatályon kívül helyezése vagy megváltoztatása során
- a végrehajtás felfüggesztése
- biztosítási intézkedés elrendelése, megszüntetése
- meghatározott cselekmény végrehajtása
- külföldi határozat végrehajtása esetén, stb.

A Vht. Kommentár (III. fejezet Költség 7. A költségmentesség szabályai a végrehajtási eljárásban) szerint amennyiben a fél nem az alapeljárásban kérelmezte a személyes költségmentességet, az elsőfokú eljárás befejezése után már csak kivételes esetekben, a Kmr. szabályainak megfelelően kerülhet sor engedélyezésére.

Az a kérdés, hogy a végrehajtás alatt előterjesztett kérelemről a végrehajtási nemperes eljárásban eljáró bíróság közül a végrehajtást elrendelő vagy a végrehajtást foganatosító (Vht. 225. §-ának (6) bekezdése) járásbíróság dönt-e kizárólag abban az esetben merül fel, ha a végrehajtást nem az elrendelő bíróság foganatosítja. A Vht. ezt kifejezetten nem rendezi, a Vht. nagykommentár szerint a költségkedvezményekről a végrehajtható okiratot kiállító bíróság dönt. Logikusnak az tűnne, ha a végrehajtást elrendelő bíróság csak a végrehajtható okirat kiállításakor, a végrehajtás elrendelése iránti kérelemmel együtt előterjesztett költségmentesség engedélyezése iránti kérelemről döntene. Ezt követően ugyanis a végrehajtás a végrehajtó és a végrehajtó illetékességéhez kötött végrehajtást foganatosító bíróság előtt folyik. Ami mégis a végrehajtást elrendelő bíróság mellett szól, az az, hogy a Vht. 56. §-ának (1) bekezdése alapján ez a bíróság szünteti meg főszabályként a végrehajtást, és a végzésében arról is rendelkezik, hogy ki

viseli a végrehajtási költséget.

1.2.2. Csődeljárás, felszámolási eljárás

A csőd- és felszámolási eljárásban eltérő rendelkezés híján az általános szabályok szerint vehetők igénybe költségkedvezmények, ugyanis ezekben az ügyekben a Pp. szabályait alkalmazni kell az 1991. évi XLIX. törvény (Csődtv.) 6. §-ának (3) bekezdése alapján. Figyelemmel arra, hogy ezekben az ügyekben jellemzően jogi személyek érintettek, a kedvezmények kérdése ennek megfelelően csak szűk körben merülhet fel.

1.2.3. Munkaügyi nemperes eljárások

A 2012. évi I. törvény (Mt.) által szabályozott kollektív munkaügyi viták körében, ha nem születik egyezség a felek között, akkor a bíróság nemperes eljárásban határoz. Ezek az eljárások nem tartoznak a kizárt esetek közé, így költségkedvezmények engedélyezhetők. Ilyen például:

- a szakszervezeti kifogással kapcsolatos eljárás;
- üzemi tanács vagy a szakszervezet meghatározott jogainak megsértésével kapcsolatos vita;
- a munkáltatói intézkedés érvénytelenségének megállapítására irányuló eljárás;
- a kollektív szerződéskötési jogosultsággal kapcsolatos vita;
- a sztrájk jogszerűségének, illetve jogellenességének megállapítására irányuló eljárás, stb.

1.2.4. Szervezetek bíróság által történő nyilvántartásával összefüggő nemperes eljárások

A szervezetek nyilvántartására irányuló bírósági nemperes eljárásokra a külön törvények háttérjogszabályaként a Pp. alkalmazandó. Így például a következő eljárásokban elvileg költségkedvezmény igényelhető, figyelemmel az eljárás jellegére ez azonban nem jellemző.

- a 2011.CLXXV. Törvény, a Civiltv. alapján létrehozott egyesületek, szövetségek, pártok és szakszervezetek nyilvántartásba vételére (törlésére) irányuló eljárás (Civileljtv. 1-46. §, 63-68. §)
- a Ptk. alapján alapított alapítványok nyilvántartásba vételére (törlésére) irányuló eljárás (Ptk. 3:378. §-tól)
- közhasznú szervezetek nyilvántartásba vételére, átsorolására és törlésére irányuló eljárás (Civileljtv. 44-45. §) során.

1.2.5. Iparjogvédelmi nemperes eljárások

Az iparjogvédelmi nemperes eljárások a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala által a szabadalmakkal, védjegyekkel, földrajzi árujelzőkkel, formatervezési mintákkal, használati mintákkal és mikroelektronikai félvezetők topográfiájával kapcsolatos eljárásokban hozott határozatok és egyes végzések megváltoztatása iránti kérelem elbírálására irányulnak. Az egyes iparjogvédelmi oltalmi formákat szabályozó törvények háttérjogszabályaként a Pp. általános szabályait kell alkalmazni. (Sztv. 53/A. § (2) bekezdése és XI. fejezete, 53/A. § (3) bekezdése és 85. § (1) bekezdés, Védjtv. 46/A. § (2) bekezdés, XI. fejezet 115. §, 46/A. § (3) bekezdés, 77. § (1) bekezdés, 112. §

(4) bekezdés, Formtv. 32/A. § (2) bekezdés, 61-62. §, 32/A. § (3) bekezdés, 61. § (1) bekezdés, Hmtv. 27. § (3) bekezdés, 37. §, 27 § (4) bekezdés, Mfttv. 17. § (3) bekezdés, 23. §, 17. § (4) bekezdés)
Az ügyek jellegére tekintettel a költségkedvezmények igénybe vétele igen ritka.

1.2.6. Máshova nem sorolt bírósági nemperes eljárások

Hasonlóképpen nem kizárt elvileg a költségkedvezmény igénybe vétele

- például a választottbírósági eljáráshoz kapcsolódó polgári nemperes eljárásokban (Vbtv.),
- vagy a bírósági letéttel kapcsolatos eljárás során (Ler.)

1.3. Speciális költségkedvezmények a bírósági nemperes eljárásokban

1.3.1. Az Itv.-ben meghatározott, a bírósági nemperes eljárásokban érvényesülő illetékkedvezmények

Ezek körét az Itv. 56. § (5) bekezdése és az Itv. 57. §-a határozza meg. Így illetékmentes például a polgári ügyekben:

- a holtnak nyilvánítással és a halál tényének megállapításával kapcsolatos eljárás, ha az eltűnés vagy a halál háborús esemény vagy természeti katasztrófa folytán következett be (Ptk. 2:5. §, Ptk. 2:6. §, Ppék. 11. §);
- a választói névjegyzékkel kapcsolatos eljárás (Ve), stb.

1.3.2. Tárgyi költségmentesek egyes, más ***külön törvényben*** meghatározott nemperes eljárások, például:

- pszichiátriai betegek intézeti gyógykezelésének bírósági elrendelése és felülvizsgálata (Eütv. X. Fejezet), vagy a
- jogellenesen Magyarországra hozott gyermek visszavitelére irányuló eljárás (Gyjkv. rend.)

2) A közjegyzői eljárásokban érvényesülő költségkedvezmények

A közjegyzői eljárásban általában nincs helye semmilyen költségkedvezménynek [Kmr. 4. § *b)* pont, Kjnp. 8. § (1) bek.]. Ennek az az indoka, hogy a közjegyző a díjbevételeiből folytatja le az eljárásokat, tartja fenn az ehhez szükséges infrastruktúrát; a közjegyző költségvetési támogatásban nem részesül, így az eljárások minden költsége csak a felek által fizetett díjból fedezhető. Emellett a közjegyzői eljárások döntő többségét nem kötelező igénybe venni. Azokban az esetekben pedig, amikor a közjegyzői eljárások bírósági vagy más hatósági eljárásokkal nem helyettesíthetők, a felek általában rendelkeznek vagyonnal, vagy épp a közjegyzői eljárással összefüggésben szereznek vagyont.

A költségkedvezmények csak a közjegyzői nemperes eljárások törvényszék előtti – immár bírósági – fellebbezési szakaszában vehetők igénybe, illetve abban az esetben, ha a törvényalkotó az adott közjegyzői nemperes eljárás speciális szabályai körében

költségkedvezmény alkalmazását teszi lehetővé (lásd: fizetési meghagyásos eljárás és a fizetési meghagyás végrehajtásának elrendelése iránti eljárás).

Az első esetkörből egyedül a hagyatéki eljárás tekintetében alakult ki számottevő gyakorlata a közjegyzői eljárás fellebbezési szakaszában érvényesülő költségkedvezményeknek, és itt merültek föl olyan jogértelmezési problémák, melyek megyéről-megyére eltérő törvényszéki gyakorlatot eredményeztek.

2.1. A hagyatéki eljárás

2.1.1.A Kmr. 4. §-ának b) pontja szerint a Pp.-nek, valamint a Kmr.-nek a költségmentességre vonatkozó rendelkezéseit – a végrehajtási eljárásra vonatkozó eltéréssel [Pp. 86. § (2) bek.], valamint az alábbi kivételekkel – a polgári nemperes eljárásokban is alkalmazni kell. Nem alkalmazhatók ezek a rendelkezések a közjegyző eljárásában, kivéve a közjegyző határozata ellen előterjesztett fellebbezés elbírálása iránti bírósági eljárásban. Az idézett rendelkezés alapján tehát a hagyatéki eljárás elsőfokú eljárásában sem a Pp., sem a Kmr. alapján nem adhatók költségkedvezmények. Ugyanakkor a 2010. évi XXXVIII. törvény (Hetv.) 72. §-ának (2) bekezdése szerint viszont a Pp. költségkedvezményekre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók a hagyatéki eljárásban. Ebből olyan következtetés is levonható, hogy az egész eljárásban, ideértve a másodfokú eljárási szakaszt is kizárt ezen költségkedvezmények engedélyezése, vagyis a fellebbezési szakaszban csak olyan költségkedvezmény engedélyezhető, amely nem a Pp.-n és a Kmr.-en alapul. Utóbbira a hatályos jogi normák közül egyetlen jogszabály, az Itv. adhat alapot. A joggyakorlatban ugyanakkor a Hetv. 72. §-ának (2) bekezdésének más értelmezése is előfordul, több törvényszék is – az illetékkedvezményeken túl – a Pp. szerinti költségmentességet is engedélyez a feleknek a másodfokú eljárásban. Ennek a kérdésnek is a mielőbbi rendezése lenne szükséges.

2.1.2.További kérdés, hogy a közjegyző vagy a bíróság jogosult-e dönteni a hagyatéki eljárás fellebbezési szakaszára, a hagyatékátadó végzés elleni fellebbezéssel egyidejűleg előterjesztett kedvezmény iránti igényről. E kérdéssel kapcsolatban ismert olyan törvényszéki gyakorlat, amely alapján a közjegyző hagyatékátadó végzése elleni fellebbezéssel egyidejűleg előterjesztett költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelem tárgyában a bíróságok a hatáskörük hiányát állapítják meg, illetve a kérelmet elbírálás végett visszaküldik a közjegyzőnek. Ezt a Kmr. 4. §-ának b) pontjára, illetve annak kivételszabályára alapozzák. Utalnak arra is, hogy mind a Hetv. 2. §-ának (2) bekezdése, mind a Vht. 31/E. §-ának (2) bekezdése, mind a Kjnp. 1. §-ának (2) bekezdése szerint a közjegyző eljárása – mint polgári nemperes eljárás – a bíróság eljárásával azonos hatályú. Mindezekből következően e bíróságok álláspontja szerint a közjegyző határozata ellen előterjesztett fellebbezéssel együtt előterjesztett költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelemről a közjegyzőnek kell döntenie.

A másik álláspont szerint megengedhetetlen, hogy az állam terhére rendelkezzen a közjegyző, az államot a bírósági eljárás költségeinek megelőlegezésére kényszerítve, hiszen a közjegyző bár hatósági jogszolgáltatást végző hivatalos személyként az igazságszolgáltatás része, [Kjtv. 1. § (4) bek.], azonban nem az állami költségvetésből gazdálkodik. Lsd. a Zala Megyei Bíróság Polgári Kollégiuma a 3/1996. PK véleményét. A Zala Megyei Bíróság véleménye is megerősíti, hogy a Kmr. szabályai a bírósági

szervezetre vannak modellezve. A Kkr.4.§ (3) bekezdése a fizetési meghagyásos eljárásban az ilyen döntést egyértelműen törvényszék hatáskörébe utalja.

2.2. A fizetési meghagyásos eljárásban érvényesülő költségkedvezmények

Fizetési meghagyásos eljárás keretében 2013-ban 900, 2014-ben pedig 740 költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmet bíráltak el a közjegyzők. Az ügyek döntő többségében a kérelem elbírálása a jogosult számára pozitív eredménnyel záródott. Problémaként értékelhető, hogy az ügyek nagyobb hányadában a kitöltött űrlapok adatai alapján a kötelező engedélyezés feltételei nem állnak fenn, illetve, miután az űrlapokon feltüntetett adatok valóságtartalmát a közjegyző nem tudja ellenőrizni, sok esetben utólag derül ki, hogy a feltételek nem álltak fenn (pl. ingatlannal rendelkezik a fél). Megjegyzendő, hogy a közjegyzők jellemzően a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdése alapján engedélyezik a költségkedvezményt, a vizsgált ügyekben egyetlen engedélyező végzés esetén sem volt található arra utaló indokolással, hogy a fél a Kmr. 6. §-ának (2) bekezdése alapján, kivételesen volt költségfeljegyzési jogban részesíthető. Szintén probléma, hogy a kizárási okok közül a MOKK-kal szemben fennálló jogerős és lejárt tartozás fennnállásának ellenőrzése nem mindig történik meg.

A Pp-n alapuló kizárási ok alkalmazására nincs adat annak ellenére, hogy köztudottan vannak olyan ügyfelek, akiknél a rosszhiszeműség, és a várható eredménytelenség is megállapítható lett volna: Van olyan fél, akinek 2014. év végéig 85 db fizetési meghagyásos ügye volt, jellemzően ugyanazon kötelezettel szemben nyújtott be fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet, és mindegyik eljárás ellentmondás folytán perré alakult, a bíróság pedig a pert mindegyik esetben megszüntette, vagy a keresetet elutasította.

A fizetési meghagyásos eljárásban a társadalom széles rétegeinek érintettsége, a vesztes fizet elve és az igényérvényesítési mód bizonyos körben kizárólagos volta indokolja hogy szűk körben ugyan, de rászorultsági alapon lehetőség nyíljon költségkedvezmény igénybevételére.

A fizetési meghagyásos eljárásban érvényesülő költségkedvezmények nemcsak a bíróságétól eltérő finanszírozás módja, de az eljárás jellege miatt is részben különböznek a peres eljárásban igénybe vehető költségkedvezményektől. Az Fmhtv. a közjegyzői eljárás vonatkozásában *csak a személyes költségfeljegyzési jogot* ismeri (ami valójában inkább *díjfeljegyzési jog*), a tárgyi költségkedvezmények közül pedig a bizonyos kérelmek tekintetében érvényesülő tárgyi díjmentességet és a mérsékelt díjat. Ezeken kívül egyéb kedvezmény nem érvényesíthető.

Bírói indítványra az Alkotmánybíróság vizsgálta az Fmhtv. költségkedvezményi rendszerét is. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jogalkotó élhet azzal a lehetőséggel, hogy ebben az eljárásban speciális költségkedvezményt (személyes költségfeljegyzési jogot) alkalmaz. Az illetékkedvezmények érvényesülésének hiánya – a fizetési meghagyásos eljárásban érvényesülő költségkedvezmények eltérő rendszere – a törvény előtti egyenlőség követelményét nem sérti. (1208/B/2010. AB h.)

2.2.1. A személyes költségfeljegyzési jog tartalma

A személyes költségfeljegyzési jog elsősorban bizonyos eljárási költségek *előlegezése* alól mentesíti az arra jogosult felet. Az Fmhtv. 47. §-ának (1) bekezdése szerint nem kötelezhető a díjnak az eljárás megindításakor történő megfizetésére (előlegezésére) az, aki e törvény szerint személyes költségkedvezményt élvez [Fmhtv. 46. § (1) bek.]. V*égső soron azonban valamelyik félnek meg kell fizetnie a díjat*. Ez a költségkedvezmény egyébként jóhiszemű és hatékony eljárásra ösztönzi a felet figyelemmel arra, hogy az igényérvényesítést gátló körülményeket kiküszöböli, viszont a megalapozatlan eljárás-kezdeményezéseket a pervesztességtől függő költségviselés kockázata által visszaszorítja. A fizetési meghagyásos eljárás során az eljárási díj fizetésén kívül a rászoruló fél oldalán más érdemleges költség nem merülhet fel.

Ha a jogosult költségfeljegyzési joga folytán nem fizette meg az eljárási díjat, annak a MOKK részére történő megfizetésére a közjegyző a fizetési meghagyásban a kötelezettet fogja kötelezni. Ha a kötelezett ellentmond, ezzel egyidejűleg a költségkedvezmény iránti kérelmét is előterjesztheti, amelynek tárgyában a perbíróság a Pp. általános szabályai alapján dönt [Fmhtv. 50. § (7) bek., Pp. 317. § (4) bek.]

A Kkr. 6. §-ának (1) bekezdése értelmében a személyes költségfeljegyzési jog folytán a jogosult mentes

a) az Fmhtv. 45. § (1) bekezdés *a)* pontjában meghatározott, fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztéséért fizetendő eljárási díj és a végrehajtási díj előlegezése alól,
b) a közjegyző végzése ellen előterjesztett fellebbezés és az ellentmondás folytán perré alakult eljárás illetékének (előlegezése és) viselése alól, és
c) a fizetési meghagyást követő bírósági végrehajtási eljárás során a végrehajtási költség előlegezése alól, ha arra a Kmr. 15/E. §-ában foglalt rendelkezések alkalmazásával kerül sor.

Az *a)* és a *c)* pontban foglalt költségelemek tekintetében tehát feljegyzési jogról van szó, a jogosult azok előlegezése alól mentes, viselésükre pedig – az *a)* pontban meghatározott díjak tekintetében jogosulti „pernyertesség” esetén, a *c)* pontban meghatározott költség vonatkozásában pedig néhány kivételtől eltekintve mindig – a kötelezett köteles [Pp. 86. § (3) bek.].

A személyes költségfeljegyzési jog – nevétől eltérően – az illetékeknek nemcsak az előlegezése, de viselése alól is mentesíti a jogosultat. Maga a költségfeljegyzési jog lehet *részleges vagy teljes*.

2.2.2. A személyes költségfeljegyzési jog hatálya

A Pp. 86. §-ának (2) bekezdése és 317. §-ának (2) bekezdése alapján a személyes költségfeljegyzési jog hatálya kiterjed:

- az egész fizetési meghagyásos eljárásra, beleértve a jogorvoslati eljárásokat is,
- az ellentmondás folytán perré alakult eljárásra (a perben eljáró bíróság a költségfeljegyzést engedélyező végzést hatályon kívül helyezheti vagy megváltoztathatja), valamint
- a végrehajtási eljárásra.

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem elutasítása vagy az eljárás megszüntetése után indított perre a Pp. 317. §-a (2) bekezdése második mondatának szövegezésén túl a költségfeljegyzési jog azért sem vonatkozik, mert az eljárási díjban a jogosultat már marasztalták, azt a MOKK részére meg kell fizetnie [Kkr. 8. § (2) bek. *a)*, *c)* pont], annak csak beszámítását kérheti az illetékbe [Itv. 42. § (2) bek.].

Egyes álláspontok szerint a perben már nem csak illetékmentesség illeti meg a korábban költségfeljegyzésre feljogosított felperest, hanem költségmentesség (Pp. 84. §) is. Ezt az értelmezést erősíti, hogy a költségfeljegyzési jog igénybevételének előfeltételéről rendelkező Kkr. lényegében visszautal a Kmr. 6. §-ára, ami azt jelenti, hogy az részesülhet a fizetési meghagyásos eljárás során személyes költségfeljegyzési jogban, aki a per során személyes költségmentességben részesülhetne.

A Pp. 86. §-ának (2) bekezdése értelmében a személyes költségfeljegyzési jog a végrehajtási eljárásra is kiterjed. A Kkr. 10. §-ának (5) bekezdése alapján a közjegyző által elrendelt végrehajtás során a végrehajtást foganatosító bíróság a Kmr. 15/E. §-a szerint jár el, ha a közjegyző a fél részére költségfeljegyzési jogot engedélyezett. Ez pedig azt jelenti, hogy a végrehajtási költségeket a végrehajtást kérőnek nem kell megelőlegeznie, azt helyette a végrehajtást foganatosító bíróság székhelye szerint illetékes törvényszéki Bírósági Gazdasági Hivatal teszi meg.

2.2.3. A személyes költségfeljegyzésre jogosultak köre

Azt, hogy melyik jogosult minősül olyannak, aki jövedelmi és vagyoni viszonyai folytán az eljárási költséget nem tudja fedezni, a Kkr. 1. §-a alapján alkalmazandó Kmr. 6. §-a határozza meg. Ennek értelmezési gyakorlata a közjegyzők és a bíróságok között sokszor eltérő.

Az Fmhtv. 48. §-ának (1) bekezdése a személyes költségfeljegyzési jogot csak a rászoruló természetes személyek részére biztosítja. Bár az Fmhtv. hatálybalépésekor már a Pp. is kizárta a jogi személyek költségmentességét, a normakontrollt kezdeményező bírák kifogásolták a törvény e §-át.

Az Alkotmánybíróság határozata kifejezetten hangsúlyozza, hogy a jogegyenlőség általános elvének azon követelménye, hogy a jogviszonyok tartalmi és tárgyi azonossága esetén a jogalanyok azonos elbánásban részesüljenek, az magára a bírósági eljárásra vonatkozik (724/B/2002. AB h., ABH 2003, 1539, 1540.). E tekintetben tehát a bírósági eljárást megelőző közjegyzői nemperes eljárásban a jogalkotó dönthet úgy, hogy gazdálkodó szervezetek számára költségkedvezményt nem biztosít (1208/B/2010. AB h.).

2.2.4. A személyes költségfeljegyzési jog kizártsága

A Pp. 85. §-ának 2014. január 1-je óta hatályos (2) bekezdése értelmében nem engedélyezhető költségmentesség, ha a bíróság az eljárást megindító beadványt idézés kibocsátása – nemperes eljárás esetén érdemi vizsgálat – nélkül, hivatalból elutasítja. E szabályt a fizetési meghagyásos eljárásban – ahol a személyes költségfeljegyzési jog tárgyában előbb kell dönteni, mint a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem felől, akként kell alkalmazni [Fmhtv. 48. § (3) bek.], hogy a költségkedvezmény engedélyezése előtt vizsgálni kell a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet is. Ha a közjegyző azt állapítja meg, hogy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem

hivatalbóli elutasításának lenne helye, a költségkedvezmény iránti kérelmet el kell utasítani.

A Pp. 85. §-ának (3) bekezdése egyéb, a költségfeljegyzési jog kizárására vezető rendelkezést is tartalmaz.Ezt az Fmhtv. 48. §-ának (3) bekezdésére tekintettel a fizetési meghagyásos eljárásban is megfelelően alkalmazni kell.

Abban az esetben, ha a jogosult követelése olyannyira eltúlzottnak látszik, hogy feltételezhető a kötelezett ellentmondása és a jogosult pervesztessége, nem engedélyezhető költségfeljegyzési jog . A Pp. 85. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel ugyancsak el kell utasítani a költségkedvezmény iránti kérelmet, ha a közjegyző úgy látja, hogy a jogosult feltételezhetően alaptalan igényérvényesítése a kötelezett mulasztását kívánja kihasználni. Szintén nem engedélyezhető költségfeljegyzés annak a jogosultnak, akiről alappal feltételezhető, hogy nem a saját követelését érvényesíti, mert annak mértéke - figyelemmel a követelés jogcímére is - a saját jövedelmi és vagyoni viszonyaihoz képest irreálisan magas.

Az Fmhtv. 47. §-ának (2) bekezdése egy további korlátot állít a költségfeljegyzési jog engedélyezésének. E szerint ugyanis nem részesíthető sem a 48. §-ban meghatározott személyes, sem a 49. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott tárgyi költségkedvezményben az a fél, aki az eljárást megelőzően a MOKK-kal szemben a díjfizetési kötelezettségének nem tett eleget. Következésképp ahhoz, hogy a közjegyző vagy másodfokon a törvényszék kedvezményben részesítse a felet, előzőleg be kell tekintenie a MOKK nyilvántartásába, vagy információt kell kérnie a MOKK Gazdasági Irodájától annak megállapítása végett, hogy nincs-e a félnek a MOKK-kal szemben fennálló tartozása. Ilyen hozzáférése a költségfeljegyzés engedélyezése iránti ügyekben másodfokon eljáró törvényszékeknek nincs, de megkereséssel sem élnek.

2.2.5. A költségfeljegyzési jog iránti kérelem

A fizetési meghagyásos eljárásban a költségfeljegyzés engedélyezése iránti kérelmet csak a jogosult terjeszthet elő. A kötelezett leghamarabb az ellentmondással egyidejűleg terjeszthet elő kedvezmény iránti kérelmet, ez a kérelem azonban már a peres eljárásra vonatkozik, emiatt annak tárgyában már nem a közjegyző, hanem a perbíróság dönt.

A személyes költségfeljegyzési jog iránti kérelmet szóban vagy papíron lehet az eljáró közjegyzőnél előterjeszteni a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztésekor. Mivel a kérelemhez több, külön jogszabályban meghatározott mellékletet kell csatolni, elektronikus iratbeadásnak nincsen helye még a jogi képviselővel rendelkező természetes személy jogosultak tekintetében sem. A költségkedvezmény iránti kérelem megalapozottságát a Kkr.-ben és az annak alapján alkalmazandó Kmri.-ben meghatározott módon kell igazolni, ezért a kérelemhez a Kkr. 12. §-a szerinti mellékleteket kell csatolni. A fél jövedelmi és vagyoni viszonyai igazolásának módjára a Kkr. 14. §-ának (1) bekezdése a Kmri. 1. §-ának (4) és (6) bekezdését, valamint 2-4. §-át rendeli alkalmazni.

A Kkr. 14. §-ának (4) bekezdése szerint a félnek a kérelemben nyilatkoznia kell, hogy vele szemben az Fmhtv. 47. §-ának (2) bekezdésében meghatározott kizárási ok nem áll fenn, azaz a MOKK-nak vele szemben jogerős határozatban megállapított és lejárt követelése nincs.

2.2.6. Döntés a költségfeljegyzési jog engedélyezése tárgyában

Az Fmhtv. 50. §-ának (3) bekezdése értelmében a közjegyző a költségkedvezmény iránti kérelem tárgyában dönt először, és csak ezt követően – a döntés eredményétől függően – rögzítheti a jogosult fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmét a MOKK rendszerén.

A Kkr. 2. §-ának (1) bekezdése alapján a közjegyző a fél költségfeljegyzési jog iránti kérel2.2.7.éről az ellenfél meghallgatása nélkül dönt.

A költségfeljegyzési jog iránti kérelmet a közjegyző először alakilag vizsgálja, e körben helye lehet hiánypótlásnak. Ha a közjegyző a költségfeljegyzési jog iránti kérelmet érdemben vizsgálja, a fél (hozzátartozója) jövedelmi és vagyoni viszonyai, adóköteles vagyontárgyai és jövedelemforrásai, évi adóköteles jövedelme, valamint ingatlana figyelembevételével határoz [Kkr. 15. § (1) bek., Kmri. 5. § (1) bek.].

Ha a közjegyző a félnek a Kkr. mellékleteiben meghatározott űrlapokon feltüntetett adataira vonatkozóan további tájékoztatást vagy kiegészítést tart szükségesnek, felhívja a felet ezek közlésére vagy a megfelelő igazolás benyújtására. A közjegyző közvetlenül is bármely szervhez fordulhat a szükséges adatok közlése végett. [Kkr. 15. § (2) bek., Kmri. 7. § (2) bek.].

Ha a fél egyéni vállalkozó, a közjegyző elrendelheti a fél vagyoni állapotának (ingó, ingatlan vagyon, követelések, tartozások), továbbá 6 hónapra visszamenőleges pénzforgalmi számlaegyenlegének igazolását is [Kkr. 14. § (1) bek., Kmri. 1. § (4) bek.].

A jogszabály a közjegyzőnek széles körű adatigénylési és mérlegelési lehetőséget biztosít. Így például nyilvánvaló, hogy jövedelem nélkül több gyermeket eltartani, több ingatlant, személygépkocsit fenntartani nem lehet, következésképp a fél létfenntartásának veszélyeztetettségére [Kmr. 6. § (2) bek.] hivatkozó jogosulti kérelem nem lehet megalapozott. (BH1999. 374.)

Ugyanígy relevanciát lehet tulajdonítani annak, ha a jogosultat ügyvéd képviseli, akinek a munkadíja jelentősen meghaladja a feljegyezni kért eljárási díj mértékét, mivel az ügyvédi költségekre a fél nem kap kedvezményt és a jogi képviselet nem kötelező.

A fizetési meghagyással érvényesíteni kívánt követelés jellege szintén orientálhatja a közjegyzőt abban, hogy a kérelmet megalapozottnak találja-e. Nyilvánvalóan hamis az olyan adatszolgáltatás, illetve alaptalan az olyan fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem, mely szerint a jogosult ingatlanvagyonnal nem rendelkezik, de a követelés jogcíme lakbér. Hasonló eset, ha a fél az igazolt jövedelmi és vagyoni viszonyaihoz képest irreálisan magas (többmilliós) követelést érvényesít. „Adott esetben az alperesek jelentős ingatlanvagyonuk, illetve más esetben a felperes ingatlanai és nagyobb értékű gépjárműve miatt nem kaphattak költségmentességet, noha mindkét esetben arról tettek nyilatkozatot, hogy jövedelmük nincs.[14]

A költségfeljegyzést részben engedélyező végzés a kedvezmény mértékét

14 *(Legfelsőbb Bíróság Pf. III. 20 180/1990., Legfelsőbb Bíróság Pf. III. 20 344/1992.).” [Németh János: Perköltség. In Németh János - Kiss Daisy (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata. 1. köt. 3. átd. kiad., Budapest, 2010, CompLex, 373. o.]*

összegszerűen, százalékosan, vagy akár egyes tételek külön említésével is meghatározhatja.

2.2.7. Egyéb költségkedvezmények a fizetési meghagyásos eljárásban

Lehetőség van arra is, hogy akár a jogosult, akár a fizetési meghagyásos eljárásban egyébként költségkedvezményben nem részesíthető kötelezett [Fmhtv. 50. § (7) bek.] a közjegyző végzése elleni fellebbezési eljárásban (további) kedvezményeket vegyen igénybe. Ez különösen a részletfizetés és fizetésre halasztás engedélyezése, valamint az ellentmondás, igazolási kérelem stb. elutasítása tárgyában hozott végzések elleni jogorvoslatok szempontjából jelentős.

A Kkr. 4. §-ának (3) bekezdése szerint a fél fellebbezéssel egyidejűleg előterjesztett illetékfeljegyzési jog vagy költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét a fellebbezés elbírálására illetékes törvényszék bírálja el.

*A törvény a mérsékelt díj kedvezményének több típusát is szabályozza. Mindegyik esetben tárgyi költségkedvezményről van szó. Díjmérséklésnek van helye, ha a jogosult a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmétől a meghagyás kibocsátása előtt eláll. I*ndoka az, hogy a kérelemnek a határozathozatal előtti visszavonása esetén még érdemi munka nem történt az ügyben.

Kiemelendő, hogy a kedvezmény nem illeti meg a jogosultat a követelés leszállítása (kvázi részbeni elállás) esetén. A díjalap ugyanis az érvényesített követelés eljárás megindulásakor fennálló értéke [Fmhtv. 44. § (1) bek.], következésképp utólagos leszállítása a díjat már nem csökkenti.

Mérsékelt eljárási díjat kell fizetni, ha a jogosult a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmét a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem elutasítása vagy az eljárás 34. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján történő megszüntetése után az e tárgyban hozott végzés jogerőre emelkedését követő 30 napon belül ismételten benyújtja.
Ugyanakkor mivel az eljárási díjat az Fmhtv. 42. §-ának (1) bekezdése értelmében a kérelem előterjesztéséért kell megfizetni, ezért az a közjegyzők álláspontja, hogy az nem jár vissza a jogosultnak sem a kérelem elutasításakor, sem az eljárás megszüntetésekor. Ezekben az esetekben a fizetési meghagyásos eljárást követően indult per illetékébe számíthatja be a jogosult a díjat, illetve perköltség keretében érvényesítheti, feltéve, ha a keresetlevelet a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem elutasításáról, illetve az eljárás megszüntetéséről hozott végzés jogerőre emelkedését követő 30 napon belül nyújtja be [Pp. 317. § (1) bek., Itv. 42. § (2) bek.]. Felvethető lenne ebben a körben is az eljárási díj mérséklésének igénye, mert ha a fél a kérelem elutasítása, illetve az eljárás megszüntetése esetén a kereseti kérelmét nem nyújtja be a bírósághoz, úgy a teljes eljárási díjat köteles megfizetni. Ez nem áll összhangban a bíróság előtti eljárásban érvényesülő szabályokkal, holott a közjegyző eljárása ebben az esetben az elsőfokú bíróság eljárásának felel meg.

2.2.8. Jogorvoslat a költségfeljegyzési jog engedélyezése tárgyában

Ha a *közjegyző a jogosult költségfeljegyzés engedélyezése iránti kérelmét részben vagy egészben elutasítja*, a végzés ellen a jogosult a közjegyző székhelye szerint illetékes törvényszékhez fellebbezhet [Fmhtv. 50. § (3) bek. második mondat].

A költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem tárgyában hozott végzések közül 2013-ban 36 (900-ból), 2014-ben 34 (740-ből) végzést támadtak meg a jogosultak, amelynek eredményeképpen a törvényszékek minden megtámadott közjegyzői határozatot legalább részben megváltoztattak, illetve a közjegyző új határozat hozatalára való utasítása mellett hatályon kívül helyeztek.

Kissé árnyalja a képet az a tény, hogy számos esetben a közjegyző a költségkedvezmény engedélyezésének kötelező esetét mulasztotta el észlelni, vagy a Kmr. 6. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat annak ellenére nem alkalmazta, hogy nyilvánvalóan indokolt lett volna. Említésre méltó tény, hogy a jogosultak sok esetben a fellebbezésben részletezték, illetve igazolták oly módon a jövedelmi és vagyoni helyzetüket, amely végül a mérlegelési jogkörben engedélyezhető költségkedvezmény alapjául szolgálhatott, illetve olykor hivatalból rendelkezésre álló adatokat is felhasznált a bíróság (pl. folyamatban lévő perből).

A vizsgálat tárgyává tett két évben összesen 7 ügyben az elutasítást a közjegyző részben arra alapította, hogy az érvényesíteni kívánt követelés alapján nem életszerű az, hogy a jogosultat költségkedvezményben kellene részesíteni. E téren a törvényszékek gyakorlata a közjegyzői gyakorlattal ellentétes. A törvényszékek szerint a követelés összegszerűsége és jogcíme, valamint annak ténye, hogy jogi képviselő igénybevételével jár el a jogosult önmagában nem teszi alaptalanná a költségkedvezmény engedélyezésére irányuló kérelmet. Különösen akkor gyakori ez az álláspont, amikor az igényérvényesítés és az érvényesített követelés lejártának időpontja között évek teltek el. A bíróságok szerint a követelés összegéből mindössze a jogviszony keletkezésekor irányadó jövedelmi és vagyoni viszonyokra lehet következtetést levonni.

Az egyik konkrét ügyben a jogosult tíz évvel a kérelem benyújtását megelőzően keletkezett kárigényét kívánta érvényesíteni. A bíróság szerint ez önmagában nem teszi kétségessé a jogosult nyilatkozatainak valóságtartalmát. Más ügyben egy munkanélküli, 5.000.000 Ft értékű ingatlannal rendelkező, elvált családi állapotú jogosult a Nyíregyházi Törvényszék szerint a fellebbezésében alappal hivatkozott arra, hogy az a körülmény, miszerint 2006-ban 11.000.000 Ft-ot kölcsön tudott adni, nem jelenti azt, hogy utóbb a jövedelmi és vagyoni viszonyai ne változhattak volna meg. Teljes költségfeljegyzési jogot engedélyezett a Székesfehérvári Törvényszék annak a jogosultnak is, akinek havi jövedelme nettó 28.304 Ft, egyéb jövedelme vagy vagyona pedig nincs, ennek ellenére 23.700 euró összegű követelést érvényesített adásvételi szerződésen alapuló foglaló jogcímén.

Leginkább a Kmr. 6. §-ának (2) bekezdése, azaz a mérlegelési jogkörben engedélyezhető költségkedvezmény kapcsán különbözik a közjegyzői és a bírósági gyakorlat. A bíróságok álláspontja szerint az ingatlantulajdon, valamint az öregségi nyugdíjminimum többszöröse mint havi kereset nem jelenti automatikusan, hogy a jogosult létfenntartása ne lehetne veszélyeztetett. A másodfokon eljáró tanácsok minden alkalommal mérlegelték a jogosult (főleg nettó) jövedelmét és kiadásait, amelyeket több esetben a jogosult egyszerű nyilatkozata alapján elfogadtak, valamint a fizetendő eljárási díj mértékét. Az egyik ügyben költségkedvezményt igényelt egy havi 128.999 Ft-ot kereső egyedülálló, két gyermeket nevelő tanítónő, akinek a jövedelmét egyébként levonás terheli. Az eljárási díj 105.106 Ft lett volna, a követelése pedig

kölcsönszerződésen alapult. A Fővárosi Törvényszék teljes költségfeljegyzési jogot engedélyezett részére.

A Budapest Környéki Törvényszék kifejtette a Kmr. 6. §-ának (2) bekezdése kapcsán, hogy a „kérelem megalapozottságához önmagában nem elegendő az anyagi körülmények és a létfenntartással kapcsolatos rendszeres költségek figyelembevétele, amennyiben egyéb méltányolható körülmények merülnek fel", mint például a megbetegedés, és az ahhoz kapcsolódó többletkiadások. A Miskolci Törvényszék szerint egy gyermekét egyedül nevelő jogosult, aki álláskereső, 13.700 Ft-ot kap családi pótlékként, nem lesz jogosulatlan a költségkedvezményre amiatt, mert egy 5.000.000 Ft értékű ingatlanvagyonnal rendelkezik, hiszen „a mindennapi életvitelét, lakhatását biztosító ingatlanról van szó, azt nem nélkülözheti, azaz szokásos életszükségleti vagyontárgynak minősül".

A havi 107.480 Ft öregségi nyugdíjban részesülő özvegy jogosultnak is teljes költségfeljegyzési jogot biztosított a Zalaegerszegi Törvényszék, holott egy 500.000 Ft értékű gépjármű és egy 11.500.000 Ft értékű ingatlan tulajdonosa volt, mert havonta 65.000 Ft törlesztést kellett teljesítenie svájci frank alapú hitele miatt. A törvényszék szerint a „jogosult a nyugdíjához képest jelentékeny havi törlesztő részletet fizet, így a jövedelme a megélhetését sem fedezi".

A Szekszárdi Törvényszéknek az volt álláspontja, hogy „a létfenntartás veszélyeztetettségének vizsgálatánál nem indokolt az öregségi nyugdíjminimum összegét hangsúlyozni".

A közjegyző rosszhiszeműnek minősítette annak a jogosultnak az igényérvényesítését, aki havi 25.650 Ft rendszeres szociális segélyt kap, munkanélküli, vagyona nincs, és elvált családi állapotú, mivel az általa nyújtott tartás megtérítésének igényével lépett fel, amelyet 3.232.128 Ft összegben jelölt meg, ez nem állt arányban a jövedelmi és vagyoni viszonyaival. A közjegyző szerint a jogosult a kötelezett ellentmondásának elmulasztásában bízik, így kíván vagyonhoz jutni. A Gyulai Törvényszék szerint a közjegyzőnek nem feladata és nincs arra hatásköre, hogy pusztán a rendelkezésre álló adatok alapján egy költségkedvezmény elbírálása kapcsán olyan elemzést folytasson le, hogy a jogosult a jövedelmi viszonyai alapján az általa érvényesített tartást mennyiben és hogyan tudta biztosítani.

A bíróságok döntéseiből kiolvasható, hogy a mérlegelési jogkörben engedélyezett költségkedvezményeknek nem jelentheti akadályát ingatlantulajdon, valamint a 70-80.000 Ft-os havi jövedelem sem. Amennyiben az egy főre eső jövedelem az öregségi nyugdíjminimum közelében volt, mindig engedélyezték a költségfeljegyzési jogot. Egyes bírósági döntések úgy foglaltak állást, hogy a családi pótlékot nem lehet jövedelemnek tekinteni, így a jogosult jövedelméhez hozzászámítani. Megállapítható a bíróságok gyakorlatából az is, hogy részleges költségfeljegyzést elhanyagolható mértékben engedélyeztek.

*Számos esetben a perbíróság dönt az eljárási díj viseléséről. Ebben a körben k*omoly probléma, hogy sok bíróság azon az állásponton van, miszerint a MOKK-nak nincs fellebbezési joga sem az első fokú határozat ellen, sem pedig annak kiegészítése iránti kérelmet elutasító végzés ellen, mert a MOKK nem volt fél az eljárásban, és nem egyéb érdekelt; valamint a MOKK-ra nem tartalmaz rendelkezést a végzés.

Még mindig előfordul, hogy nem valamelyik felet kötelezi a bíróság a díj viselésére, hanem úgy rendelkezik, hogy a feljegyzett díj az állam terhén marad. Indokolt a jogszabály módosítása akként, hogy egyértelműen fellebbezési jogot kapjon a MOKK a határozatoknak a feljegyzett díjjal összefüggő rendelkezése ellen, illetve e rendelkezés elmaradására hivatkozva, hiszen a közjegyzői eljáráshoz szükséges infrastruktúrát a MOKK az eljárás díjakból működteti.

VII. A tárgyban vizsgált bírósági végzések feldolgozásából eredő következtetések összesítése

I. Törvényszékek

1. Balassagyarmati Törvényszék

(20 ügy, l.: 1. számú táblázat)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek. Balassagyarmati Járásbíróság P.20.088/2015. – Három kiskorú gyermek, nincs vagyon, nincs munkahely.
  - Kmr. 6. § (2) bek. Balassagyarmati Járásbíróság P.20.153/2014. – Az elutasító döntést megváltoztatta a Balassagyarmati Törvényszék Pkf.20.413/2014/3.* számú határozatával, a kérelmező havi jövedelme 29 285 Ft, más vagyona, jövedelme nem volt.
- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Pásztói Járásbíróság P.20.083/2013. – 72 050 Ft havi jövedelem, egy gépjármű, egy garázs + ingatlan + 300 000 Ft egyéb vagyontárgy.
    Pásztói Járásbíróság P.20.102/2015. – A havi jövedelem 124 584 Ft, egy személygépkocsi, egy ingatlan, egy gyerek után 20 000 Ft tartásdíj + 23 300 Ft családtámogatási ellátás.
    Salgótarjáni Járásbíróság P.20.846/2013. – Hármójuknak 109 000 Ft a jövedelme, de a csatolt rezsi számla alapján nem állapítható a létfenntartás veszélyeztetése.
    Salgótarjáni Járásbíróság P.20.879/2014. – Havi jövedelmek kb. 200 000 Ft.
    Balassagyarmati Járásbíróság P.20.832/2014. – A jövedelem 125 593 Ft.
    Pásztói Városi Bíróság P.20.325/2012. – Nyugdíja 120 695 Ft, személygépkocsija és ingatlantulajdona van.
    Nógrád Megyei Bíróság P.20.675/2010. (Fővárosi Ítélőtábla Pf.25.222/2011/3.) A felperes és házastársának a nyugdíja havi 141 998 Ft és 125 237 Ft + 25 000 000 Ft értékű ingatlannal rendelkeznek.
    Balassagyarmati Törvényszék P.20.981/2011. (Fővárosi Ítélőtábla Pkf.25.465/2012/2.) – A felperes 172 900 Ft nyugellátással rendelkezik, egy nagykorú középiskolás gyerek eltartásáról gondoskodik, építkezett, bár az ingatlan nem lakható még.
    Balassagyarmati Járásbíróság P.20.020/2013. – A havi jövedelem 150 000 Ft.
  - nem tárta fel a jövedelmi viszonyait

- hiánypótlás nem teljesítése

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre
    Salgótarjáni Járásbíróság P.20.628/2014/2. – Két kiskorú gyerek, havi rendszeres kiadása a család jövedelmének a felét meghaladja, kb. 60 000 Ft az egy főre jutó, gépkocsijuk is van [Kmr. 6. § (2) bek.]
    Salgótarjáni Járásbíróság P.20.931/2013. (Balassagyarmati Törvényszék Pkf.20.053/2014/3.*) – A magánszemély havi jövedelme 88 000 Ft, két kiskorú gyermeke van, két gépjárművel, egy ingatlan felével, 500 000 Ft üzletrésszel, az illeték mértéke 48 000 Ft.
  - minden költség %-ára
  - egyes költségek %-ára
- **elutasítva**

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
- a fél rosszhiszeműen pereskedik
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja
  Pásztói Járásbíróság P.20.178/2013.

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Balassagyarmati Járásbíróság P.20.827/2014. – A természetes személynek kb. éves 1 200 000 Ft jövedelmet számítva 360 000 Ft az illeték, így a 25%-ot eléri.
  Balassagyarmati Járásbíróság P.20.975/2012. – Természetes személy, éves jövedelem 831 895 Ft és ebből 266 200 Ft illetéket kellene megfizetni.
  Salgótarjáni Járásbíróság P.21.053/2014. – Természetes személy, jövedelme nincs, egy gépjárművel rendelkezik, tulajdonosa és ügyvezetője egy 500 000 Ft jegyzett tőkéjű kft-nek. Valamilyen összegű rendszeres jövedelemmel rendelkezni kell, de a 148 800 Ft illeték meghaladja jövedelmét (másodfokú szám: Balassagyarmati Törvényszék Pkf.20.160/2015/3.)
  Balassagyarmati Járásbíróság P.20.424/2014. (Balassagyarmati Törvényszék Pkf.20.868/2014/3.*) Természetes személy a havi rendszeres pénzjövedelme 77 290 Ft, két ingatlana, üzletrésze, egy személygépkocsija, két pótkocsija és helyi iparűzési adót is fizet. Az elsőfokú bíróság egyébként mint őstermelőnek elutasította az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmét.
- **elutasítva**
  Balassagyarmati Járásbíróság P.20.020/2013. (Balassagyarmati Törvényszék Pf.20.099/2013/2.*) – Havi jövedelem 150 000 Ft, a felperes természetes személy, az előző adóévben elért jövedelmének 25%-a (447 795 Ft) meghaladja a 150 000 Ft-os eljárási illetéket.

2. A költségkedvezmény megvonása

- ex tunc hatályú
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
    Nógrád Megyei Bíróság P.20.392/2010/20. – Másodfokú szám: Fővárosi Ítélőtábla 7.Pk.25.670/2011/2. – Eltitkolta, hogy még a per előtt kb. 10 000 000 Ft-ot nyert, rendelkezik egy hétvégi házzal, egy pesti

lakással, amit a fia nevére íratott, illetve amikor a perbeli ingatlanból elköltözött, több nagy értékű ingóságot is hátrahagyott.

- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei
    Balassagyarmati Törvényszék P.20.120/2012. – Havi jövedelem 228 077 Ft.

2. BUDAPEST KÖRNYÉKI TÖRVÉNYSZÉK GAZDASÁGI KOLLÉGIUMA

(17 döntés, l.: 2. számú melléklet).

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek. —
  - Kmr. 6. § (2) bek.
    G.40.527/2011. (Fővárosi Ítélőtábla Gpkf.43.486/2014/2.*) – Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kérelmező nyugdíja 118 925 Ft, ingatlana, gépjárműve van, rezsi kiadásait igazolta, de a másodfokra a felperes a munkaképességét teljes mértékben elveszítette, ezért kapott kedvezményt. Az elsőfokú bíróságtól részlegest kapott.
    G.40.027/2014. – A kérelmező, egyedül él, állandó havi keresettel nem rendelkezik, a tavalyi évben 2 500 000 Ft bevétele, 2 100 000 Ft kiadása volt, vagyona egy három éves személygépjármű. Az elállására tekintettel kapta a kedvezményt.
    G.40.442/2011. – Nincsenek adatok.
- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy —
  - nem tárta fel a jövedelmi viszonyait
  - G.40.464/2011. – Nincs adóköteles jövedelme, vagyontárgya, egy adómentes ingatlan 1/10 részének tulajdonosa. A bíróság felhívta, közölje, hogy ki gondoskodik az eltartásáról, majd miután választ nem kapott, emiatt elutasította, hogy nem tárta fel jövedelmi viszonyait. A másodfokú bíróság helybenhagyta a döntést.
  - hiánypótlás nem teljesítése —

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - szakértői díjra
    G.40.307/2015. – Az igazságügyi szakértő díjának előlegezésére és megfizetésére kapott kedvezményt az alperes, a havi jövedelme 66 482 Ft, adóköteles ingatlana van, kommunális adót fizet, de konkrét adatokat a végzés – hogy mennyi az alperes jövedelme, vagy milyen vagyona van – nem tartalmaz, így valószínű a Kmr. 6. § (2) bek. alapján engedélyezte részére a bíróság.
  - minden költség %-ára —
  - egyes költségek %-ára —
- **elutasítva** —

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik —

- a fél rosszhiszeműen pereskedik —
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja —

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  G.40.104/2015. – Meghatározatlan perérték, heti 17 226 Ft-ot (havi 70 000 Ft-ot) keres, ingatlan van, a húgával él egy háztartásban.
  G.40.396/2012. (Fővárosi Ítélőtábla Gpkf.43.359/2014/2.) – A felperes magánszemély, havi jövedelemmel nem rendelkezik, de megtakarításának összege 3-4 000 000 Ft. A pertárgy értéke a maximum illetéket, az 1 500 000 Ft lerovását indokolná.
  G.40.176/2012. (Fővárosi Ítélőtábla Gpkf.43.288/2013/2.*) – A másodfok változtatta meg a döntést. Az illeték 1 039 650 Ft volt és bár a számla egyenlege 2 600 868 Ft-ot és 2 500 000 Ft betétet tartalmazott, a betétre közölte, hogy az vagyoni biztosíték és a másodfokú eljárásra 860 919 Ft-ra csökkent a készpénzállománya.
  G.40.880/2014. – A természetes személy havi jövedelme kb. 260 000 Ft, egy 20 éves egyetemista gyermeke van, a 20 000 000 Ft-os ingatlanát 28 000 000 Ft zálogjog terheli, személygépjárművel rendelkezik, az illeték 167 400 Ft lett volna, tehát még a havi jövedelmét sem érte el.
  G.40.076/2014. – A természetes személy felperes havi jövedelme 74 190 Ft, egy gyermeke van, egy 13 800 000 Ft-os ingatlana, egy 100 000 Ft értékű autója.
  G.40.418/2014. – A magánszemély kérelmező havi jövedelme 125 100 Ft, két nagykorú gyermeke van, egy jelzálogjoggal terhelt ingatlana, egy 11 éves gépjárműve, a pertárgy érték meghatározatlanként került megjelölésre, ami 36 000 Ft lenne, de semmilyen konkrét adat nincs a lerovandó illeték nagyságára.
  G.40.486/2014. – A felperes magánszemély 160 000 Ft-ot, a házastársa kb. 60 000 Ft-ot keres, egy 600 000 Ft értékű autó, illetve egy 4 800 000 Ft értékű ingatlan képezi a tulajdonukat.
  G.40.259/2015. – Jogi személy kérte, a perérték 25 000 000 Ft, csatolta a jogszabályban írt iratokat.
  G.40.132/2012. – Jogi személy kérte, arra hivatkozott, hogy a bankszámláin található összeg a munkabérekre és a közterhekre alig nyújt fedezetet.
  G.40.126/2015. – A pertárgy érték 4 000 000 Ft, iratok nincsenek.
  G.40.380/2015. – A perérték 1 4 118 926 Ft, jogi személy kérte, nincsenek csatolva a bankszámlakivonatok, illetve a hiánypótlás sem.
  G.40.514/2011. – A pertárgy érték 25 000 000 Ft volt, de egyéb adat nincsen.
- **elutasítva**
  - hiánypótlás nem teljesítése —

2. A költségkedvezmény megvonása —

- ex tunc hatályú
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
  - a feltételek eleve nem voltak adottak
- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei

3. DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK
(28 döntés)

1. A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek.
  - Kmr. 6. § (2) bek.
    Hajdúböszörményi Járásbíróság P.20.607/2014. (Debreceni Törvényszék Pkf.20.060/2015/2.)* - A felperes havi nettó jövedelme 66 000 Ft, 10 000 000 Ft-os ingatlana van, de 4 közös gyereke van az alperessel, akik már nagykorúak, illetve egy tovább tanuló gyereke, akinek a tartásáról gondoskodik a 66 000 Ft-ból, ezért a létfenntartása veszélyeztetett.
    Debreceni Törvényszék P.21.644/2010. (Debreceni Ítélőtábla Pkf.20.334/2014/2.*) – A fél arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát követően egészségi állapota megromlott, táppénzen van és más jövedelemmel nem rendelkezik, ezért változtatta meg a másodfokú bíróság a döntést.
- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Hajdúböszörményi Járásbíróság P.20.382/2014. (Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.524/2015/2.) – Az I.r. alperes nem pótolta a hiányokat, a II.r. alperesnek ugyan a havi jövedelme kb. 95 000 Ft, egy személygépkocsija és egy utánfutója van, amelyek kizárják a létfenntartás veszélyeztetését.
    Debreceni Járásbíróság P.23.565/2013. (Debreceni Törvényszék Pkf.20.485/2015/2.) – Ugyan a magánszemély fél 77 292 Ft jövedelemben részesül, de létfenntartása nem veszélyeztetett, mert az öt mobiltelefon előfizetésből eredő havi 40 000 Ft kiadását fedezni tudja.
    Berettyóújfalui Járásbíróság Vh.109/2014. (Debreceni Törvényszék Pkf.20.385/2015/2.) – A kérelmezőnek 66 653 Ft munkabérből, 7000 Ft illetéket kellett volna lerónia, ingatlan tulajdonnal is rendelkezik.
    Berettyóújfalui Járásbíróság P.20.678/2014. (Debreceni Törvényszék Pkf.20.374/2015/2.) – A felperes és házastársa főállású őstermelők, három gyerekük van, köztük kettő nagykorú, egy 8 és egy 5 millió forintos ingatlan illetőségük van, egy nagy területű erdő, egy ingatlan fele, egy Opel Combo gépkocsi, helyi iparűzési adót fizet a kérelmező. Bár 2013. évben nem volt jövedelmük, de abból, hogy a perbeli ingatlant 2014. március 23. napján vették, arra lehet következtetni, hogy az őstermelő tevékenységéből mind a maga, mind az együtt élő családtagjai fenntartására képes.
    Hajdúböszörményi Járásbíróság P.20.284/2014. (Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.061/2015/2.) – Havi nyugdíj 95 565 Ft, egyedül él belőle.
    Közjegyző 32.022/Ü/30.307/2015/2. (Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.504/2015/2.*) – A közjegyzői határozat elutasította a személyes költségfeljegyzés engedélyezése iránti kérelmet 29 090 Ft jövedelme, de a Debreceni Törvényszék Pkf.20.504/2015/2. határozatával a jogosult részére személyes költségfeljegyzési jogot engedélyezett.

Debreceni Törvényszék P.21.191/2009. (Debreceni Ítélőtábla Pkf.20.224/2014/3.) – Az I.r. alperes a kérelme hiányait nem pótolta, az eljárás során igazolódott, hogy a 8 000 000 Ft összegű betétállományt felvette, illetve korábban már részleges költségmentességet engedélyezett számára a bíróság.
Debreceni Törvényszék G.40.122/2014. (Debreceni Ítélőtábla Gpkf.III.30.329/2015/2.) – Az alperes egy cég vezetőjeként 106 716 Ft jövedelemmel rendelkezik, illetve ingatlan vagyona van, illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet pedig nem terjesztett elő.

- nem tárta fel a jövedelmi viszonyait
  Hajdú-Bihar Megyei Bíróság P.20.610/2009. (Debreceni Ítélőtábla Pf.20.337/2010/2.) – A fél nem tárta fel a jövedelmi vagyoni viszonyait, bejelentette, hogy havi 26 600 Ft-os jövedelemmel bír, azonban a kölcsön havi törlesztő részleteit korábban finanszírozta, mivel a kölcsönt a korábbiakban finanszírozta, egyéb forrásból kell, hogy jövedelme legyen, ezt azonban nem tárta fel.
- hiánypótlás nem teljesítése
  Debreceni Törvényszék P.21.287/2013.
- egyéb okok
  Debreceni Járásbíróság P.20.431/2014. (Debreceni Törvényszék Pkf.20.433/2015.) – Az elutasítás indoka, hogy a felperes a költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmét csupán a fellebbezését követően terjesztette elő.
  Debreceni Törvényszék G.40.024/2013. – Az I.r. alperes betéti társaság kérte a költségmentesség engedélyezését.
  Debreceni Törvényszék G.40.139/2013. – A Pp. 85. § (2) bekezdése.
  Debreceni Törvényszék G.40.180/2010. – Egy kft. terjesztette elő, amely ilyen kérelemre nem jogosult, de részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a bíróság.
  Debreceni Törvényszék G.40.027/2014. – A felperesi kft. személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította a Pp. 84. § (1) bekezdése szerint.

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre
  - minden költség %-ára
  - Debreceni Törvényszék P.21.422/2013. – 50%-os, a havi jövedelme nettó 19 000 Ft, házastársáé 80 000 Ft, gyermekenként 13 300 Ft családi pótlék és 51 000 Ft gyerekgondozási segélyben részesül, egy személygépkocsijuk, illetve egy ingatlanuk van, két kiskorú gyermeket nevelnek [Kmr. 6. § (2) bek.]
  - egyes költségek %-ára
- **elutasítva**
  Debreceni Törvényszék G.40.156/2013. – A hiánypótlási felhívásnak nem tettek eleget.

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
- a fél rosszhiszeműen pereskedik

Debreceni Törvényszék P.20.051/2013. (Debreceni Ítélőtábla Pkf.20.754/2013/2.) – A felperes 2011. és 2013. között 15 polgári pernek volt felperese, amelyből 11 pert a Miskolci Törvényszékkel mint alperessel szemben kezdeményezett, amely notóriusnak és zaklatásszerűnek minősül.

- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Debreceni Járásbíróság P.23.565/2013. (Debreceni Törvényszék 2.Pkf.20.322/2015/2.) – Az alperesek jövedelme lényegesen meghaladja a nyugdíj minimumhoz igazított jövedelemhatárt, a II.r. alperesé bruttó 233 800 Ft, gépjármű és ingatlanok is a tulajdonát képezik, a pertárgy érték 17 537 426 Ft.
  Hajdúböszörményi Járásbíróság P.20.064/2014. (Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.468/2015/2.*) – A felperes éves jövedelme 502 980 Ft, annak 25 %-a 125 745 Ft, amit meghalad a lerovandó 180 000 Ft eljárási illeték.
  Debreceni Törvényszék P.20.270/2015. – A felperes házas, két kiskorú gyermeket nevel, köztisztviselő, havi jövedelme 244 141 Ft, a házastársáé 104 800 Ft, két gépkocsijuk és ingatlanuk is van, de a 240 000 Ft illeték lerovása előzetes megterhelést jelentene számukra.
  Debreceni Törvényszék G.40.040/2013. – Az alperes és házastársa havi rendszeres jövedelme összesen 77 290 Ft, amely 3 személy megélhetésének biztosítása mellett nem elegendő a fenntartási költségeinek viseléséhez, így nem tárta fel vagyoni jövedelmi viszonyait az alperes, ezért a költségmentesség iránti kérelmét elutasította, de illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, nem állapítható meg, hogy mennyi lett volna a lerovandó illeték.
  Debreceni Törvényszék G.40.147/2011. – Az I.r. alperes kb. 1 260 000 Ft évi jövedelemmel rendelkezik egy gyerek tartásáról gondoskodik, ingatlana nincs, csak gépkocsija, amelynek a törlesztő részleteit fizeti, így létfenntartása nem veszélyeztetett.
  Debreceni Törvényszék G.40.083/2013. – A II.r. felperes havi 60 915 Ft-tal, a III.r. felperes pedig 35 370 Ft-tal rendelkezik, ingatlan vagyonuk van.
- **elutasítva**
  Debreceni Törvényszék P.21.056/2013. (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.615/2013/2.) – A magánszemély felperes vállalkozásokat működtet, egy kiskorú gyermeke van, akit nem a saját háztartásában nevel. A mindenkori minimálbérnek megfelelő jövedelmet veszi ki a vállalkozásaiból, azonban a per tárgya élettársi vagyonközösség megszüntetése volt, melyből a felperest 49 000 000 Ft illetné meg, ezért nem találta alaposnak a kérelmet a bíróság. A másodfok rámutatott, hogy két nagy értékű gépkocsija is van, valamint tunéziai nyaraláson vett részt.
- hiánypótlás nem teljesítése
  Debreceni Törvényszék P.20.415/2013. – Természetes személyek kérték, de nem pótolták a hiányokat.

2. A költségkedvezmény megvonása —

- ex tunc hatályú
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
  - a feltételek eleve nem voltak adottak

- ex nunc hatályú
    - megváltoztak a fél körülményei

4. EGRI TÖRVÉNYSZÉK

(56 döntés)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
    - Kmr. 6. § (1) bek.
    - Kmr. 6. § (2) bek.

      Gyöngyösi Járásbíróság P.20.254/2013. (Egri Törvényszék Pkf.50.239/2014/2.*) – Az I.r. alperes nyugdíja 68 055 Ft, házastársáé 78 960 Ft, amelyet letiltás terhel. A több mint 4 000 000 Ft-os perérték 8%-os illeték vonzata a rendelkezésre álló jövedelmükből nem fedezhető, mert egyéb kiadásokat is viselnek. A kiadások levonása után fennmaradó egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegét.

      Gyöngyösi Járásbíróság P.20.167/2014. – Az alperesnek és házastársának a jövedelme kb. 166 000 Ft, ebből három kiskorú gyermeket tartanak és letiltás is terheli a jövedelmet.

      Füzesabonyi Járásbíróság P.20.039/2015. – Vagyona nincsen, alkalmi munkából 11 000 Ft a jövedelme, egy kiskorú gyermekről gondoskodik.

      Füzesabonyi Járásbíróság P.20.035/2014. – Egy kiskorú gyermeket nevel a 77 875 Ft-os nyugdíjából.

      Hatvani Járásbíróság P.20.722/2011. (Egri Törvényszék Pkf.25.825/2013/2.*) – A felperesnek 174 232 Ft a jövedelme, hitelei vannak, mobiltelefon tartozása, 17 000 Ft, amelyet felelősebb gazdálkodással csökkenthetne. A másodfok megváltoztatta, mert a házastársi vagyonközösség megszüntetése önmagában jelentős illeték vonzattal jár, és széleskörű bizonyítást kell ingó- ingatlan szakértőkkel lefolytatni, illetve a felperes igazolt jövedelmét jelentős összegű hiteltartozások terhelik.

      Egri Járásbíróság P.20.635/2014. – A felperes munkanélküli, egyedülálló, 3 000 000 Ft értékű vagyona van.

      Egri Járásbíróság P.20.486/2015. – A jövedelem 53 483 Ft a letiltások után, a kérelmező felesége jövedelemmel nem rendelkezik, egy kiskorú gyermeket nevelnek, egy ingatlanuk van.

      Egri Járásbíróság P.20.717/2011. (Egri Törvényszék Pkf.25.744/2012/2.) – A felperes és házastársa 233 920 Ft-ot kapnak, 40 085 Ft kiadás van, gépjárművel, utánfutóval, családi házas ingatlannal rendelkeznek. A szakértői díj előlegként letétbe helyezendő 60 000 Ft a felperesek havi nettó összjövedelmének mintegy 25%-a, így annak előlegezése nem jelent megterhelést.

      Egri Járásbíróság P.20.335/2014. – Nincsenek mellékletek csatolva.

      Egri Járásbíróság P.20.171/2014. – A kérelmezőnek alkalmi munkából évi 362 000 Ft a jövedelme, gépjárműve van és a házastársának egy ingatlana, de jövedelme nincs.

      Egri Járásbíróság P.21.317/2014. – A felperes főállású anya, házastársa munkanélküli, három kiskorú gyermeket tartanak, vagyonuk nincs.

- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Füzesabonyi Járásbíróság P.20.165/2014. - Az öregségi nyugdíj az egyik félnél 76 700 Ft, a másiknál 128 780 Ft, ezért a kérelmet elutasította és felhívta, hogy rójon le 45 000 Ft illetéket, melynek eleget tett.
    Egri Törvényszék Pf.20.171/2014/7. (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.832/2014/2.) – A felperes fogyatékos rokkantnyugdíjas, havi 125 155 Ft nyugellátás, 25 576 Ft családtámogatása, megtakarítása 153 448 Ft, térítési díjként 102 000 Ft-ot fizet a szeretetotthonban. A felperesnek értékpapír számlája is van, illetve egy 18 m^2-es egyéb építmény tulajdonosa.
    Gyöngyösi Járásbíróság P.20.458/2014. (Egri Törvényszék Pkf.50.067/2015/4.) – Az elutasítás oka alperes havi keresete 86 000 Ft, a házastársáé 52 400 Ft, lakóházzal, gépkocsival rendelkeznek és egy gyermek tartásáról gondoskodnak.
    Hatvani Városi Bíróság P.20.143/2012. – Felperesi jövedelem 149 070 Ft, két kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik.
    Hatvani Városi Bíróság P.20.141/2013. – A kérelmező jövedelme 90 814 Ft, ingatlan résztulajdona van, a rezsiköltségek részletezése, gépkocsit használ, törlesztő részletei vannak, egy kiskorú gyereket nevel, aki után 30 000 Ft tartásdíjat kap.
    Egri Járásbíróság P.21.178/2011. (Heves Megyei Bíróság Pkf.25.939/2011/2.) – A felperes havi nyugdíja 134 450 Ft és a kereseti illeték 12 400 Ft lenne. A másodfokú döntés szerint a havi nyugdíjból levonva a 48 535 Ft összegű kiadást, 85 915 Ft marad, van egy gépkocsija is.
    Egri Járásbíróság P.20.029/2013. (Egri Törvényszék Pkf.25.807/2013/2.) – A havi nyugellátás 101 095 Ft, három ingatlan illetősége van, kiadásai 51 390 Ft, lerovandó illeték 15 000 Ft, míg az évi nyugellátás 1 213 150 Ft.
    Egri Járásbíróság P.20.886/2013. (Egri Törvényszék Pkf.25.720/2013/2.) – A felperes 111 100 Ft nyugdíjjal rendelkezik, hiteltörlesztése van és saját gyermekét terhelő tartásdíjat fizet, a lerovandó illeték 18 000 Ft lett volna.
    Egri Járásbíróság P.20.139/2015. – A nyugdíj 139 640 Ft, a kiadásai 72 724 Ft-ot tesznek ki, az illeték összege 21 000 Ft lenne.
    Egri Járásbíróság – P.21.437/2014. – A felperes nettó jövedelme 243 463 Ft, gépjárműre, telke van, a házastársának jövedelme szintén 243 463 Ft, 18 600 Ft illetéket kellett volna leróniuk.
    Egri Járásbíróság P.21.501/2014. – A lerovandó illeték 21 000 Ft, felperes jövedelme 116 425 Ft, házastársáé 132 715 Ft.
  - nem tárta fel a jövedelmi viszonyait
    Egri Közigazgatási Munkaügyi Bíróság 4.M.178/2014. (Egri Törvényszék Mpkf.50.137/2015.) – Az alperes jövedelme 91 355 Ft, azonban a csatolt lakossági forint folyószámla kivonaton lefestésre került a nyitó és a záró egyenleg, ezért a jövedelmi vagyoni viszonyait nem tárta fel.
    Hevesi Járásbíróság P.20.076/2010. – A havi nettó munkabér 132 530 Ft, de nem igazolta a családi pótlék és a gyerektartásdíj összegét.
  - hiánypótlás nem teljesítése

- egyéb

  Egri Járásbíróság G.20.494/2014. (Egri Törvényszék Gpkf.50.118/2015/2.) – Az elutasítás indoka, hogy az alperes nem volt természetes személy. Az alperes fellebbezése szerint a Pp. 84. §-ának (1) bekezdése Alaptörvény ellenes. A másodfokú bíróság sem értett egyet ezzel az érvvel.

  Gyöngyösi Városi Bíróság P.20.820/2010. (Heves Megyei Bíróság 2.Pkf.25.330/2011/2.) – A másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte a végzést, mert az elsőfokú bíróság nem bírálta el a felperesnek valamennyi költségkedvezmény engedélyezésére irányuló kérelmét, a pertárgy érték 50 000 000 Ft.

  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.814/2013.

  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.580/2013.

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre

    Gyöngyösi Járásbíróság P.20.704/2014. – A felperes 101 055 Ft nyugdíjjal rendelkezik, de a 78 000 Ft illeték lerovása, illetve az ingatlanforgalmi szakértői díj előlegezése nagy megterhelést jelentene számára.

    Gyöngyösi Járásbíróság P.20.808/2014. – A felperes keresete 229 250 Ft nettó, a II.r. felperesnek az előző évben 3 360 000 Ft volt. Kiadásaik vannak, két gyermek tartásáról gondoskodnak, a Kmr. 6. § (2) bek. alapján kapták a kedvezményt.

    Egri Városi Bíróság P.21.597/2011. – A felperes nyugdíja 112 490 Ft, II.r. felperesé 62 800 Ft, gépjárművük, ingatlanuk van.
  - minden költség %-ára

    Hatvani Városi Bíróság P.20.175/2013. – A felperes havi jövedelme 172 282 Ft, két gyermekről gondoskodik, az egyik után tartásdíjat kap, a házastársi vagyonközösség megosztása is a per tárgya lett, ezért indokolt a részleges költségmentesség engedélyezése.

    Hevesi Járásbíróság P.20.001/2011. (Heves Megyei Bíróság Pf.25.840/2011/2.*) – A munkabére 120 713 Ft vagyona, egy ingatlan fele, az indok, hogy időközben a bíróság ideiglenes intézkedése havi 12 000 Ft tartásdíj fizetésére is kötelezte a kérelmezőt.

    Egri Járásbíróság P.20.594/2014. – A felperes 177 576 Ft-ot keres, 13 700 Ft családi pótlékot kap, két gyermek eltartásáról köteles gondoskodni, az egyik felsőoktatási intézményben tanul, részletezte a kiadásait, van egy fél ingatlana, illetve tehergépjárműve.

    Egri Járásbíróság P.20.750/2012. – A gyed összege 16 348 Ft, ebből egyedül neveli kiskorú gyermekét.
  - egyes költségek %-ára
- **elutasítva**

  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.987/2014. – A felperes jövedelme havi 377 336 Ft, 20 000 000 Ft értékű lakás, két garázs és gépkocsi képezi a tulajdonát, két kiskorú gyerekről gondoskodik. Az illeték 300 000 Ft lenne, a 25%-os határ 533 000 Ft, amely ténylegesen meghaladja a lerovandó illetéket.

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
- a fél rosszhiszeműen pereskedik
  Hevesi Járásbíróság P.20.170/2012. – Az indok, hogy a per befejező szakaszában előterjesztett birtokháborítás megszüntetése iránti igényéből és az egész perbeli és a pert megelőző viselkedése alapján megállapítható a perlekedésének rosszhiszeműsége, a jegyzőkönyvből az állapítható meg, hogy a fél a tárgyaláson többször is közbeszólt.
  Hevesi Járásbíróság P.20.036/2012. (Egri Törvényszék Pkf.25.317/2013/3.) – Azért rosszhiszemű a perlekedés, mert az alperes kérelmező tagadta, hogy egy okiraton szereplő aláírás tőle származik, illetve bebizonyosodott, hogy elhallgatott egy lényeges körülményt, amely kizárta, hogy aláírta volna azon a napon a nyilatkozatot. A másodfok értékelte, hogy még a pénzbírsággal történt fenyegetés ellenére is fenntartotta a nyilatkozatát, emiatt további bizonyítás elrendelésére kényszerítette az elsőfokú bíróságot.
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.634/2014. – A kiskorú felperes tartásáról gondoskodó szülő havi 176 694 Ft nettó jövedelemmel rendelkezik, egy Renault típusú gépkocsija van és az 1 200 000 Ft illeték lerovása aránytalan megterhelést jelentene.
  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.300/2014. (Egri Törvényszék Pkf.50.620/2014/2.*) – Az egy főre eső jövedelme az alperesnek és házastársának havi 84 000 Ft, így a lerovandó 188 000 Ft illeték meghaladja az alperes kéthavi jövedelmét és a költségkedvezmény elutasításával az alperes igényérvényesítési joga is sérülne.
  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.256/2014. – Az I.r. alperes havi jövedelme 105 532 Ft, a II.r. alperesé 147 172 Ft. A lerovandó illeték 15-15 000 Ft lett volna és bár a másodfokú bíróság helybenhagyta a döntést, rámutatott, hogy nem jelentett volna olyan aránytalan megterhelést, ami miatt a perbeli jogaikat ne tudnák érvényesíteni.
  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.999/2013. – A felperes havi jövedelme 105 000 Ft, abból 40 000 Ft tartásdíjat fizet, lakhatása 20 000 Ft, étkezése 20 000 Ft, gépjárműve van és 90 000 Ft illetéket kellene lerónia.
  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.815/2014. – A felperes 231 691 Ft bevételéhez 183 110 Ft kiadás társul, ebből támogatja Zsolt nevű fiát, aki vele él egy háztartásban.
  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.476/2014. (Egri Törvényszék Pkf.50.510/2014/2.*) – A felperesek egyikének jövedelme 123 769 Ft, a másiké 82 720 Ft, a pertárgy értéke 1 000 000 Ft. A kereseti illeték összege (ami nincs külön megjelölve), jelentős a jövedelmükhöz képest, ami akadálya lett volna a perbe vitt jogok érvényesítésének.
  Füzesabonyi Járásbíróság P.20.234/2009. (Heves Megyei Bíróság Pkf.25.617/2010/2.*) – Az OTP Banknál vezetett bankszámlakivonat szerint a záró egyenlege a cégnek magas összegű, abból kifizethető a lerovandó illeték, de a másodfokon csatolt egy másik számlakivonatot, amelyen jóval nagyobb összegű volt a negatívum.
  Hatvani Városi Bíróság P.20.412/2011/4. (Heves Megyei Bíróság Pkf.25.881/2011/2.*) – A felperes havi nyugdíja 61 845 Ft, cukorbetegsége 20-25 000 Ft gyógyszerköltsége van, egyébként az illeték mértéke 21 000 Ft volt. A

másodfokú bíróság engedélyezett illetékfeljegyzési jogot.
Hatvani Városi Bíróság P.20.401/2014. – A felperesnek a nyugdíja 90 450 Ft, albérleti díja 25 000 Ft és 17 000 Ft letiltása van. A per tárgya közös tulajdon megszüntetése, tehát az illeték mértéke valószínűleg magas lehet, de az iratokból nem állapítható meg.
Hatvani Városi Bíróság P.20.205/2014. – A felperes havi nyugdíja 139 050 Ft, amelyet havi 70 000 Ft levonás terhel, utánfutója van még, az illeték mértéke nincsen megjelölve.
Egri Járásbíróság P.21.445/2012. – A pertárgy értéke 8 800 000 Ft, a felperes havi nettó jövedelme 158 000 Ft, két kiskorú gyermeke van.
Egri Járásbíróság P.20.012/2012. – A pertárgy értéke 6 000 000 Ft, a lerovandó illeték 360 000 Ft, a felperes nyugdíja 85 590 Ft és 22 800 Ft fogyatékossági támogatást kap. 7 ingatlana és ingatlanilletősége van, kiadásai 38 852 Ft-ot jelentenek, ezért nincs létfenntartás veszélyeztetése.
Egri Járásbíróság P.20.829/2014. – A felperes nyugellátása 92 355 Ft, házastársáé 168 595 Ft, több ingatlanuk van, illetve gépjárművük, az összes kiadás után is marad egy főre esően 66 105 Ft, a pertárgy értéke nem állapítható meg.
Egri Járásbíróság P.21.575/2014. – A felperes 61 850 Ft rehabilitációs ellátásban részesül, a házastársa is nyugdíjas, az ő nyugdíjszelvénye nincs csatolva és a lerovandó illeték sincs megjelölve.
Egri Járásbíróság P.20.179/2015. – A felperes nyugdíja 79 710 Ft, házastársáé 60 145 Ft, az illeték nem lehetett magas összegű, de egyébként nincs benne a végzésben.
Egri Városi Bíróság P.21.330/2014. – A felperes jövedelme kb. 200 000 Ft, de még kap 120 000 Ft tartásdíjat, a felperesnek gépjárműve van, de az illetékfeljegyzés indokolt, mert a pertárgy értéke 80 000 000 Ft.

- **elutasítva**
  Gyöngyösi Járásbíróság P.20.899/2013. – A kérelmező jövedelme 5 456 996 Ft, adója 873 119 Ft volt, ebből gyerekei után 100 000 Ft tartásdíjat és albérleti díjat, közös költséget fizet, összes kiadása 173 634 Ft. Az illeték 254 400 Ft lenne, amely nem haladja meg az évi jövedelme 25%-át, egy 24 000 000 Ft családi ház felének és egy személygépkocsinak is tulajdonosa.
  Füzesabonyi Járásbíróság P.20.009/2014. – Jogi személy, nem pótolta a hiányokat.
  Egri Járásbíróság P.20.602/2013. (Egri Törvényszék Pkf.25.954/2013/3.) – A felperesnek 164 585 Ft jövedelme van, köztük a nemzeti helytállási pótlék, így egy évre számított jövedelmének 25%-a 493 755 Ft, a lerovandó 194 000 Ft-ot nem haladja meg.
  Egri Városi Bíróság P.20.330/2012. – A lerovandó illeték 15 000 Ft lett volna és az alperes jövedelme 90 790 Ft.
- hiánypótlás nem teljesítése
  Egri Járásbíróság G.21.724/2011. – A pertárgy értéke 1 095 151 Ft, a felperes jogi személy, hiánypótlása után a bíróság megállapította, hogy hiánypótlási kötelezettségének nem tett eleget. Az illeték 65 700 Ft lett volna.

2. A költségkedvezmény megvonása

- ex tunc hatályú
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
  - a feltételek eleve nem voltak adottak

- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei
    Hatvani Városi Bíróság P.20.239/2011. – Felülvizsgálat keretében történt a megvonás, a felperes 56 000 Ft-ot igazolt, egy kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik, családi pótlékot közölt, rendszeres kiadásokat. A bíróság megvonta a költségmentességet mind a felperestől, mind az alperestől és mindkettőnek a költségek 2/3 részére részleges költségmentességet engedélyezett.
    Hatvani Városi Bíróság P.20.154/2009. – Megállapította, hogy a kérelmező munkabére 88 020 Ft, két kiskorú gyermek után 26 600 Ft családi pótlékot és 25 650 Ft gyermekgondozási segélyt kap, gépjárművel és ingatlan tulajdonnal rendelkezik, illetve az egyik gyerek után 20 000 Ft, a másik után változó összeget kap gyerektartásdíjként. Az alperesét is megvonta, akinek 92 944 Ft volt a munkabére, amelyet 20 000 Ft tartásdíj terhel.

5. FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK
(22 ügy, l.: 5. számú táblázat)

1. A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek. ——
  - Kmr. 6. § (2) bek. ——
- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Fővárosi Törvényszék P.23.378/2009. – Az I.r. alperesnek ugyan 29 355 Ft rokkantsági ellátása van és jelenleg szabadságvesztés büntetését tölti, de 5 ingatlannal rendelkezik, közel 10 000 000 Ft-os értékben.
  - nem tárta fel a jövedelmi viszonyait
    Pesti Központi Kerületi Bíróság P.92.442/2014. – A felperesnek jövedelme nincs, édesanyja tartja el, 62 000 000 Ft értékű ingatlannal, 54 m^2 garázzsal rendelkezik és részesedése van két gazdasági társaságban, csak rezsiért adta bérbe az egyik ingatlanát.
    Budapesti IV. és XV. kerületi Bíróság P.22.504/2014. – Havi jövedelme 33 240 Ft, amelyet 78 500 Ft kiadás terhel, amit családtagjaitól, barátaitól származó szívességi kölcsönből fedez. A jövedelmét eltitkolja, ezért önmagában az a nyilatkozata, hogy vagyontalan, nem elég. A három gyermekéből kettő nagykorú, de nem tett nyilatkozatot arra, hogy milyen indokból szorulnak tartásra.
    Fővárosi Törvényszék P.26.068/2010. – A fél előadta, hogy megélhetését szülői támogatásból biztosítja. Foglalkozásáról, jövedelméről sem maga, sem a házastársa nem nyilatkozott.
    Pesti Központi Kerületi Bíróság P.91.442/2014. (Fővárosi Törvényszék Pf.631.123/2015/2.) – Az elsőfokú bíróság a kérelmet 55 000 Ft nyugdíjra és ingatlanvagyonra elutasította, felhívta, hogy rójon le 600 000 Ft eljárási illetéket. A másodfokú bíróság helybenhagyta a döntést, de tájékoztatta, nincs akadálya, hogy részleges

költségmentességet vagy illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet terjesszen elő.
Pesti Központi Kerületi Bíróság P.92.667/2014. – 96 000 Ft jövedelem, egy kiskorú gyermek, egy gépjármű, 600 000 Ft értékű vagyontárgy, de csak részben tett eleget a hiánypótlási felhívásnak. A 60 000 Ft illeték nem teszi indokolttá az illetékfeljegyzési jog engedélyezését sem, figyelemmel a 96 000 Ft-os jövedelemre.

- hiánypótlás nem teljesítése
  Fővárosi Törvényszék P.22.810/2012.
  Fővárosi Törvényszék P.22.361/2012. – Nem adta elő a fél, hogy megélhetését, lakhatását, lakásfenntartási költségeit miből fedezi.
- A Pp. 85. §-a (2) bekezdésének alkalmazása
  Pesti Központi Kerületi Bíróság P.93.295/2014.

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre
    Fővárosi Törvényszék P.24.907/2007. – A kérelmező munkanélküli, férjétől külön él, gépkocsival, ingatlannal rendelkezik és alkalmi munkából havi 30 000 Ft jövedelemre tett szert. Létfenntartása nem veszélyeztetett. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy költségfeljegyzési jog illeti meg az alperest így a szakértői díjra.
  - minden költség %-ára
  - egyes költségek %-ára
- **elutasítva**
  Fővárosi Törvényszék P.25.209/2012. – A felperes havi jövedelme 67 300 Ft, bár korábban más perben úgy nyilatkozott, hogy 100 000 Ft és 300 000 Ft között van a jövedelme, két ingatlan illetősége van, illetve két gépjárműve.
  - hiánypótlás nem teljesítése
    Fővárosi Törvényszék P.20.085/2014. – A felperes bejelentette, hogy egyetemista, szülei tartják el, de rájuk nem csatolt nyilatkozatot.

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
  Pesti Központi Kerületi Bíróság P.88.166/2013. – A tárgyalás kitűzésére nem alkalmas keresetlevelet terjesztett elő, de a másodfokú bíróság szerint ez nem ad alapot az elutasításra, a vagyoni jövedelmi helyzet igazolásának elmaradása viszont igen.
- a fél rosszhiszeműen pereskedik —
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja —

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Budapest Központi Kerületi Bíróság P.20.808/2013. – A felperes nyugdíja 101 000 Ft, az illeték összege nem állapítható meg.
  Fővárosi Törvényszék P.21.610/2013. (Fővárosi Ítélőtábla Pkf.26.092/2014/2.*) – Az alperes havi nyugdíja 209 160 Ft, illetve 80 000 Ft megbízási díj, a másodfokú bíróság azt mondta, hogy az előző adóévben elért 7 549 920 Ft jövedelmének a 25%-a meghaladta a lerovandó 2 500 000 Ft illetéket.
  Fővárosi Törvényszék P.20.896/2012. (Fővárosi Ítélőtábla Pkf.25.977/2014/2.*)

– Végzés ellen fellebbezést terjesztettek elő a felperesek, 18 000 Ft lenne az illeték. A másodfokú bíróság megváltoztatva az elsőfokú bíróságnak a kérelmet elutasító végzését, megállapította, hogy az I.r. felperes nem rendelkezik jövedelemmel, és az előző évben sem rendelkezett, a III.r. felperes a házastársáról és két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, így a 18 000 Ft illeték előzetes megfizetése is teher lenne számukra.
Fővárosi Törvényszék P.24.575/2013. – A pertárgy értéke 24 075 000 Ft, a felperes havi jövedelme 69 825 Ft, havi kiadása 113 245 Ft. A megtakarításaiból fizette a kiadásait és a gyermektartásdíjat, egyébként arra hivatkozott, hogy a kölcsön törlesztő részleteit nem tudja fizetni, ha le kell rónia a 1 500 000 Ft-ot, ezért kapott illetékfeljegyzési jogot.
Fővárosi Törvényszék P.22.504/2013. – A felperesek 74 000 Ft, illetve 69 000 Ft jövedelemmel rendelkeznek, három személygépkocsijuk van és a csatolt bankszámlakivonatokon lévő nagyobb összegű átutalásokról azt állították, hogy tévesek. Az ingatlan tulajdonuk sem értéktelen, hiszen a hitelbiztosítéki értéke 40 100 000 Ft volt.

- **elutasítva**
  - nem tárta fel a jövedelmi vagyoni viszonyait
    Fővárosi Törvényszék P.25.945/2012. (Fővárosi Ítélőtábla Pkf.25.693/2014/2.) – 87 210 Ft a nyugellátása, de 150 000 Ft házastársi tartásdíjat fizet és 4 gyerek eltartásáról gondoskodik. Jelentős ingatlan vagyona van.
  - a hiánypótlás nem teljesítése
    Fővárosi Törvényszék P.20.699/2009.
    Pesti Központi Kerületi Bíróság P.51.450/2014. – Az illeték 73 590 Ft lenne.

2. A költségkedvezmény megvonása

- ex tunc hatályú ——
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt ——
  - a feltételek eleve nem voltak adottak ——
- ex nunc hatályú
  - a feltételek megváltoztak
    Fővárosi Törvényszék P.25.~~895/~~2011. (Fővárosi Ítélőtábla Pkf.25.464/2013/2.*) – Az elsőfokú bíróság hiánypótlás nem teljesítése miatt felülvizsgálat keretében megvonta a költségmentességet, de részleges költségmentességet adott számára. A másodfokú bíróság fenntartotta a felperes részére engedélyezett költségmentességet, mert nem következett olyan mértékű be változás az engedélyezés óta, amely azt indokolná.

6. GYULAI TÖRVÉNYSZÉK

(32 ügy, l.: 6. számú táblázat)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek.

Battonyai Járásbíróság P.20.169/2013. – A kérelmező 22 800 Ft foglalkoztatást helyettesítő támogatást kap.
Battonyai Járásbíróság P.20.153/2014. – 19 950 Ft gyest kap, illetve családi pótlékot, két kiskorú gyermeket nevel, vagyona nincs.
Szeghalmi Járásbíróság P.20.002/2012. (Gyulai Törvényszék Pkf.25.164/2012/2.*) – Az egy főre jutó jövedelem 77 065 Ft, de a házastárs szociális járadékot kap, ezért az pedig aktív korúak számára megállapítható ellátás, ezért engedélyezte a másodfok.
Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.074/2015. – Mindkét fél közmunkás, de a munkaviszonyuk annak a hónapnak az elején kezdődött, amikor beadták a kérelmet.

- Kmr. 6. § (2) bek.
  Szeghalmi Járásbíróság P.20.130/2015. – A felperes 61 846 Ft-os jövedelméből egy kiskorú gyermeket nevel és gyermekvédelmi támogatást kap.
  Orosházi Járásbíróság P.20.028/2014. (Gyulai Törvényszék Pkf.25.184/2014/4.*) – A másodfokú bíróság engedélyezte a költségmentességet, a felperes rokkantsági ellátása 28 405 Ft, ingatlana van, egy kiskorú gyermek ellátásáról gondoskodik, de a bankszámlakivonata szerint 100 000 Ft-ja volt, ezért nem adott számára az elsőfok. Az, hogy az alperes nevén van a számla és azon pénzösszeg található még nem minősül megtakarításnak. Teher lenne számára a bontóperi illeték 30 000 Ft-os értéke.

- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Szarvasi Járásbíróság P.20.448/2014. – A kérelmező jövedelme 118 075 Ft, vagyona nincs, egy 20 éves gyermeket tart el. Bontóperben pedig illetékfeljegyzési jog nem engedélyezhető.
    Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27/201/2013. – Havi 236 500 Ft a jövedelem, illetve 18 000 000 Ft értékű ingatlana van a félnek, egyébként a pertárgy illetékfeljegyzési jogos.
    Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.283/2014. – A kérelmező nyugdíja 127 120 Ft, a házastársa jövedelme 70 631 Ft, két kiskorú gyermekről gondoskodnak., a feljegyzett illeték 15 000 Ft lenne, amelyet pervesztesség esetén meg tud fizetni.
    Orosházi Járásbíróság P.20.437/2013. – A félnek 157 840 Ft nyugdíja van, egy kiskorú gyerekről gondoskodik, ingatlana van és a 11 000 Ft lerovandó illeték nem indokolja sem a költségmentességet, sem az illetékfeljegyzési jogot.
    Orosházi Járásbíróság P.20.034/2015. – A havi jövedelem 276 409 Ft, a félnek gépjárműve, ingatlana van, a házastársa jövedelme is 200 000 Ft és neki is van egy 4 000 000 Ft-os ingatlana, a 21 000 Ft illeték lerovása nem jelent gondot.
    Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság P.20.612/2014. – 77 300 Ft havi nettó jövedelem, egy gépkocsi és ingatlan.
    Békéscsabai Járásbíróság P.21.013/2014. – A felperesnek az elhelyezkedésére tekintettel nem régóta nettó 150 000 Ft jövedelme, családi pótlékot kap, egy ingatlana van, aminek rezsije 40-45 000 Ft és egy személygépkocsija. Az egy főre eső jövedelem 90 000 Ft. Gépjárművel rendelkezik, ezért nem alapos a kérelme.

Békéscsabai Járásbíróság P.20.674/2014. – A felperesnek 95 130 Ft a jövedelme, egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, egy ingatlana van és egy személygépkocsija.

- nem tárta fel a jövedelmi viszonyait
  Szarvasi Járásbíróság P.20.117/2013.
  Békéscsabai Járásbíróság P.20.061/2013. – A bíróságnak hivatalos tudomása volt egy másik perből, hogy az alperesek 2013. évben gépjárművet üzemeltettek, ezért nem szolgáltattak megfelelő adatot.
- hiánypótlás nem teljesítése
  Békési Járásbíróság Vh.34/2015.
  Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.360/2014. – Nem csatolta az adóigazolás I. elnevezésű okiratot, nem nyilatkozott, hogy a leánygyermekei rendelkeznek-e valamilyen jövedelemmel, akik nagykorúak, de a tartásában élnek.

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre
    Szarvasi Járásbíróság Vh.81/2001. – A havi jövedelem 64 195 Ft, de csak a felét folyósítják részére és 7000 Ft illetéket kellett volna lerónia. Egyébként hajléktalan volt a kérelmező.
    Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.299/2014. – Havi jövedelem nettó 69 303 Ft, amelyet a bank felé levonás terhel és a 33 200 Ft illeték megfizetésére nem lenne képes.
    Békéscsabai Járásbíróság P.20.976/2014. – A felperes havi jövedelme 77 290 Ft, egy gyermek után kap családi pótlékot 12 700 Ft összegben és 6 000 000 Ft értékű ingatlana van.
    Békési Járásbíróság P.20.373/2014. – Mezőgazdasági őstermelő a felperes, jövedelme nem volt, lakóháza, termőföld ingatlana és 5 szarvasmarhája van és gépjárműve, házastársától külön él. A 109 500 Ft illeték lerovása nehézséget okozna [Kmr. 6. § (2) bek.].
  - minden költség %-ára
    Szeghalmi Járásbíróság P.20.233/2011. – A Kmr. 6. § (2) bek. alapján 50%-os.
    Szeghalmi Járásbíróság P.20.211/2014. – A havi jövedelem 103 841 Ft, egy kiskorú gyermeket tart, vagyona nincs a követelések 50%-ára.
    Békési Járásbíróság P.20.021/2014. – Az alperes nyugdíja 84 360 Ft, de a gyermeke részére „rendszeres szociális aktív” megnevezéssel a Polgármesteri Hivatal 22 800 Ft-ot folyósított, ezért a saját nyugdíjára tekintettel is adott neki csak részleges 50%-os költségmentességet.
  - egyes költségek %-ára
    Békési Járásbíróság P.20.367/2012. – Az alperes már letétbe helyezett 80 000 Ft szakértői díjat és az azt meghaladóra kért részleges költségmentességet, 63 273 Ft jövedelme volt, két ingatlanilletősége van, utóbb rehabilitációs járulékot kapott, melyet jogalap nélküli pénzellátás felvétele miatti visszafizetés terhelt, ezért teljes személyes költségmentességet engedélyezett a bíróság számára.
- **elutasítva**
  - hiánypótlás nem teljesítése

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
- a fél rosszhiszeműen pereskedik
  Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.23.288/2012. (új szám: K.26.924/2013.) – A felperesek költségmentesség iránti kérelmét két ízben hiánypótlás elmulasztása miatt utasította el a bíróság, majd harmadszor szintén. Egyrészt pénzbírsággal sújtotta őket, másrészt rosszhiszeműnek minősítette azt, hogy harmadszor is ugyanolyan tartalommal terjesztenek elő kérelmet, ez kimeríti a rendeltetésellenes joggyakorlást. A másodfokú bíróság a fellebbezést elkésettség miatt elutasította.
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Szarvasi Járásbíróság P.20.490/2014. – Nem részesül jövedelemben, álláskeresési járadékban, vagyona nincsen, a pertárgy értéke 20 901 250 Ft, ezért nem engedélyezett számára a bíróság költségmentességet, csak illetékfeljegyzési jogot. Nem állapítható meg az arány. Az illeték 1 250 000 Ft lenne.
  Battonyai Járásbíróság P.20.324/2014. – A kérelmezőnek 147 353 Ft jövedelme, vagyona, ingatlana és ingóságai vannak, az illeték 371 800 Ft lett volna. A másodfok is helybenhagyta, mert a korábban önként vállalt kötelezettségekre nem hivatkozhat.
  Battonyai Járásbíróság P.20.081/2014. – Havi 58 120 Ft jövedelmet kap és 15 000 Ft illetéket kellett volna lerónia.
- **elutasítva**
  Orosházi Járásbíróság P.20.325/2012. – A felperesnek és házastársának személyenként kb. 5 000 000 Ft évi jövedelme, egy ingatlana, két gépjárműve van és a lerovandó illeték 90 000 Ft lett volna.
  - nem tárta fel a jövedelmi vagyoni viszonyait —
  - a hiánypótlás nem teljesítése —

2. A költségkedvezmény megvonása

- ex tunc hatályú —
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
  - a feltételek eleve nem voltak adottak
- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei
    Orosházi Járásbíróság P.20.699/2011. – A bíróság a teljes költségmentességet ugyan megvonta, de 70%-os részleges személyes költségmentességet engedélyezett, mert a felperes időközben rehabilitációs ellátásban részesül, ingatlana, személygépkocsija, illetve robogója is van.

7. KAPOSVÁRI TÖRVÉNYSZÉK

(72 ügy, l.: 7. számú táblázat)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek.
    Barcsi Járásbíróság P.20.289/2014. – A felperes álláskereső, három kiskorú gyermeket tart el, jelzálogos ingatlana van.
    Kaposvári Törvényszék P.21.191/2012. – A felperes jövedelemmel nem rendelkezik, édesanyja lakásában lakik, akinek a jövedelme 73 620 Ft, egyébként a pertárgy értéke 11 700 000 Ft, személyhez fűződő jogok megsértése miatti ügy.
    Kaposvári Törvényszék P.20.517/2014. – A felperesnek vagyona nincs, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül havi 22 800 Ft összegben.
    Kaposvári Törvényszék P.21.470/2010. – Munkahelye, jövedelme nincs, szüleivel él, vagyona nincs.
    Marcali Járásbíróság P.20.342/2014. – Ápolási díjban részesül az alperes, illetve ingatlan illetősége van.
    Marcali Városi Bíróság P.20.246/2011. – Főállású anyaként három kiskorú gyermekről gondoskodik a gyet összege 25 650 Ft.
    Siófoki Járásbíróság P.20.576/2013. – 28 500 Ft jövedelme van.
    Kaposvári Járásbíróság P.20.615/2015. – 28 500 Ft a gyes összege és öt gyermeket nevel családi pótlékkal.
    Kaposvári Járásbíróság P.20.104/2015. – A felperes munkanélküli, két kiskorú gyermeket tart el, csak családi pótlékot kap, álláskeresőként nem szerepel.
    Nagyatádi Járásbíróság P.20.060/2013. – Munkanélküli, két kiskorú gyermeket tart el, a havi jövedelme 23 250 Ft.
    Nagyatádi Járásbíróság P.20.452/2013. – A felperes havi jövedelme 25 650 Ft, főállású anya, három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik.
  - Kmr. 6. § (2) bek.
    Barcsi Járásbíróság P.20.267/2014. – A havi jövedelem 22 800 Ft és 12 200 Ft családi pótlék, egy kiskorú gyermek mellett még alkalmi munkát is vállal, amelyből havi nettó 50 000 Ft jövedelme származik.
    Marcali Járásbíróság P.20.486/2013. (Kaposvári Törvényszék Pkf.20.233/2013/1.*) – Havi jövedelem 80 700 Ft, élettársáé 17 685 Ft, egy kiskorú gyermek, egy Fiat típusú gépkocsi. A lerovandó illeték 67 300 Ft lett volna, illetve a gépjármű a beteg gyermek szállításához szükséges, ezért változtatta meg a másodfokú bíróság a döntést.
    Kaposvári Törvényszék P.21.833/2012. – Havi nyugdíja ugyan 104 000 Ft, de annak csak a felét kapja kézhez a tartozásai miatt, munkaviszonya van, ott a havi jövedelme 57 000 Ft, de annak is letiltják a felét.
    Marcali Járásbíróság P.20.386/2014. – 89 467 Ft a havi jövedelem, egy kiskorú gyermek, egy fél ingatlan.
    Siófoki Járásbíróság P.20.689/2014. – 78 600 Ft a havi jövedelme, de albérletet fizet havi 30 000 Ft-ot.
    Fonyódi Városi Bíróság P.20.024/2015. – Egy kiskorú gyermeket tart el havi 80 000 Ft-ból, egy fél ingatlana van.
    Kaposvári Járásbíróság P.20.994/2011. - Házastársával együtt két kiskorú, két nagykorú gyermeket nevel, 24 000 Ft gyedet kap és a házastárs havi jövedelme 82 000 Ft.
- **elutasítva**

- A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
  Kaposvári Törvényszék P.20.970/2013. – A felperesnek a gyermektartásdíj levonása után 105 500 Ft-ja van, egy gépkocsi eladásából bevétele származott, egy ingatlan fele részével is rendelkezik, utóbb miután a munkaviszonya megszűnt, részleges költségmentességet kapott a szakértői díjra.
  Marcali Járásbíróság P.20.119/2014. – A jövedelem 109 716 Ft és egy gépkocsija van.
  Kaposvári Járásbíróság P.21.856/2014. – 160 851 Ft jövedelem, két kiskorú gyermek, ingatlana van és a bankszámláján 300 000 Ft összeg.
  Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.223/2013. – A felperes nyugdíja 89 975 Ft, a házastársáé 75 615 Ft, gépkocsijuk van és a feleségnek ingatlana is.
  Lenti Járásbíróság P.20.160/2014. – A kérelmezőnek a nyugdíja 125 760 Ft, családi ház, gépkocsi, további gépjármű és még egy ingatlan van. A pertárgy értéke 10 000 000 Ft volt.
  Nagykanizsai Járásbíróság P.20.844/2014. – A nyugdíj 84 260 Ft.
- nem tárta fel a jövedelmi viszonyait
- hiánypótlás nem teljesítése
  Kaposvári Törvényszék P.20.414/2013.

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre
    Barcsi Járásbíróság P.20.011/2015. – 104 470 Ft-ból három gyermeket tart el.
    Barcsi Járásbíróság P.20.075/2015. – A felperes jövedelme havi 80 000 Ft, egy gyermeket tart el, adóköteles vagyontárgya nincs.
    Kaposvári Törvényszék P.20.806/2013. – A nyugdíja 45 255 Ft, ezért nem adott neki teljes személyes költségmentességet a bíróság. A pertárgy értéke 200 000 Ft.
    Kaposvári Törvényszék P.21.553/2012. – Az I-II.r. felperesek nyugellátása összesen 198 645 Ft, az I.r. felperes 22 800 Ft fogyatékossági támogatást is kap. A pertárgy értéke 37 000 000 Ft.
    Kaposvári Törvényszék P.20.709/2014. – Ugyan nincs jövedelme, de lakásingatlana és gépkocsija van és tartózkodási helye Skócia.
    Marcali Járásbíróság P.20.004/2014. (Kaposvári Törvényszék Pkf.20.324/2014/2.*) – A felperesnek havi 77 730 Ft jövedelme van, egyedül él, gépkocsival rendelkezik.
    Marcali Járásbíróság P.20.036/2015. – A havi nyugdíja 51 252 Ft.
    Marcali Járásbíróság P.20.244/2014. – A félnek 127 379 Ft jövedelme van, két kiskorú gyermeket tart, egy fél háza van, egyébként bontóper az ügynek a tárgya.
    Siófoki Járásbíróság P.20.365/2014. – 81 625 Ft nyugdíja van és egy ingatlana.
    Siófoki Járásbíróság P.20.309/2015. – A jövedelem 96 951 Ft, egy kiskorú gyermek.
    Siófoki Járásbíróság P.20.405/2014. – Alkalmi munkából havi 60 000 Ft jövedelme van, élettársa és két kiskorú gyermeke van, a nagykorú gyermekét is maga tartja el, családi házas ingatlan vagyona van.

Kaposvári Járásbíróság P.20.777/2014. – A felperesnek a levonások utáni havi jövedelme 68 000 Ft, egyébként 102 000 Ft, a kiadások között 30 000 Ft a gyógyszerköltség.
Kaposvári Járásbíróság P.20.130/2014. – A havi jövedelem 115 300 Ft, egyéni vállalkozói tevékenységet is végez, gépjárműve van, közös tulajdonú lakás, viszont gyerektartásdíjat is fizet.
Nagyatádi Járásbíróság P.20.038/2014. – A per tárgya gyermekelhelyezés, a jövedelem kb. 40 000 Ft és családi pótlék, vagyona nincs.
Nagyatádi Járásbíróság P.20.116/2015. – A Kmr. 6. § (1) bek. II. fordulata fennáll, de nem alkalmazható a teljes költségmentesség.
Nagyatádi Járásbíróság P.20.012/2013. – A havi jövedelem 33 350 Ft, egyedül neveli kiskorú gyermekét, utána 25 900 Ft-ot kap.
Nagyatádi Járásbíróság P.20.383/2012. – A jövedelem 25 900 Ft, gyesen van, egy gyerek tartásáról gondoskodik.

- szakértői díjra
  Fonyódi Járásbíróság P.20.166/2013. – A házastársak jövedelme 198 000 Ft, egy kiskorú gyermek, egy gépkocsi.
  Fonyódi Járásbíróság P.20.118/2015. – A fél 80 000 Ft-ot keres, 4 000 000 Ft értékű lakóháza és két gépjárműve van.
  Kaposvári Járásbíróság P.21.334/2014. – Apaság megállapítása a per tárgya, a felperes jövedelme kb. 110 000 Ft, családi pótlékkal, egy motorkerékpárja van.
- minden költség %-ára
  Siófoki Járásbíróság P.20.818/2012. – Jelentős ingatlanvagyonnal, illetve személygépkocsival rendelkeznek (a költségek 50%-ára).
  Fonyódi Járásbíróság P.20.281/2014. – A felperes jövedelme jelenleg 85 000 Ft és a feleségével két kiskorú gyermeket nevel (a költségek 50%-ára kapott kedvezményt).
- pártfogó ügyvédi díj előlegezésére és viselésére
  Kaposvári Törvényszék P.21.244/2013. – A kérelmező 101 455 Ft nyugellátást kap, amelyet egyéb levonás terhel annak harmadáig.
- az eljárás illetékére és minden költségre
  Kaposvári Törvényszék P.20.003/2013. – A kérelmező 54 115 Ft nyugdíját jelentős tartozás terheli.

- **illetékfeljegyzési jog engedélyezése**
  Kaposvári Járásbíróság P.20.060/2015. – A havi jövedelem 137 685 Ft, de a lerovandó illeték 540 000 Ft lenne, ami a havi jövedelem négyszeresét teszi ki.
  Nagyatádi Járásbíróság Vh.144/2013. – 80 000 Ft havi jövedelem, egy telek után fizet adót.
  Nagyatádi Járásbíróság P.20.339/2009. – A felperes nyugdíja 72 000 Ft, egyéb jövedelme 47 575 Ft, de erdő, gyümölcsös vagyontárgya van.
- **elutasítva**
  - hiánypótlás nem teljesítése

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
  Siófoki Járásbíróság P.20.071/2014. – A perújítási kérelem olyan okból támadja

a korábban meghozott jogerős ítéletet, amely a fedezetelvonást megállapító eljárás során már elbírálásra került.

- a fél rosszhiszeműen pereskedik
  Marcali Járásbíróság P.20.136/2014. (Kaposvári Törvényszék Pkf.21.113/2014/1.*) – A fél egy héttel a korábbi jogerős ítélet kézhezvételét követően már újabb per megindítására adott meghatalmazást. A másodfokú bíróság megváltoztatta a végzést, teljes személyes költségmentességet engedélyezett és megállapította, hogy a rosszhiszemű pereskedés pusztán a keresetlevélből nem állapítható meg.
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Barcsi Járásbíróság P.20.166/2014. – Természetes személy a kérelmező, az éves jövedelme kb. 2 050 000 Ft, egy kiskorú gyermeket tart el, vagyona egy ingatlan fele, illetve egy motorkerékpár, nem lehet megállapítani, hogy mennyi a lerovandó illeték.
  Barcsi Járásbíróság P.20.286/2013. – Jogi személy, a bankszámlái mínuszos egyenleget mutattak.
  Nagyatádi Járásbíróság P.20.114/2013. (Kaposvári Törvényszék Pkf.20.872/2013/1.*) - A II.r. alperes havi nettó jövedelme 172 920 Ft, eltartásra szoruló hozzátartozója nincs, ingó- ingatlanvagyona szintén nincs. A másodfokú bíróság részben megváltoztatta a végzést és a III.r. alperesnek illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.
  Nagyatádi Járásbíróság P.21.467/2014. – A felperes jövedelme 35 645 Ft, egy gépjárműve van, egy vitorlása, egy ingatlana. Nem állapítható meg a lerovandó illeték.
  Nagyatádi Járásbíróság P.20.072/2014. – Az I-II.r. felperesek 170 000 Ft, illetve 130 000 Ft jövedelemmel rendelkeznek, ingatlanuk van, valamint gépkocsijuk, az V.r. felperes havi 84 000 Ft nyugdíjjal rendelkezik, a lerovandó illeték 510 400 Ft volt, ezért kaptak illetékfeljegyzési jogot.
  Nagyatádi Járásbíróság P.20.081/2015. – A felperesnek külföldi munkavégzésből származó éves jövedelme nem éri el a 2 000 000 Ft-ot, lánya és unokái tartásában nyújt segítséget.
  Kaposvári Járásbíróság P.21.691/2013. – Hiányos volt a szükséges nyilatkozat, de a pertárgy értéke 10 000 000 Ft volt, ezért engedélyezett a kérelmező számára illetékfeljegyzési jogot.
  Marcali Járásbíróság P.20.081/2015. – A nyugdíj 101 815 Ft, egy telek és épület tulajdon és az élettársnak a jövedelme 89 570 Ft.
  Marcali Járásbíróság P.20.103/2015. - A felperes nyugdíja 107 590 Ft, melynek 68 494 Ft a tartozása, a lerovandó illeték 150 000 Ft.
  Fonyódi Járásbíróság P.20.457/2014. – A különlegessége, hogy bontóperben kért és kapott illetékfeljegyzési jogot, holott az Itv. 60. § (4) bek. a) pontja tiltja.
  Fonyódi Járásbíróság P.20.465/2014. – A nyugdíj 82 340 Ft, a per tárgya elbirtoklás, az illeték nem állapítható meg.
  Kaposvári Járásbíróság P.20.386/2014. – Az egyedülálló felperes havi jövedelme kb. 60 000 Ft, és a 60 000 Ft illeték lerovása aránytalan megterhelést jelentene neki.
  Kaposvári Járásbíróság P.20.319/2015. – A havi jövedelme 140 180 Ft, ingatlan vagyona van, a 60 300 Ft illeték lerovása a havi jövedelmének 43%-át teszi ki.

Nagyatádi Járásbíróság G.20.279/2012. – Jogi személy, a per tárgya 6 978 955 Ft megfizetése.

- **elutasítva** ——
  - nem tárta fel a jövedelmi vagyoni viszonyait
  - a hiánypótlás nem teljesítése

2. A költségkedvezmény megvonása

- ex tunc hatályú
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
    Barcsi Járásbíróság P.20.369/2003.! – A költségmentességet 2008. március 1. napján 2005. október 1. napjára visszamenőleg vonta meg, mert kiderült, hogy a megadott időpontban új lakást vásárolt, amelyet egyébként nem tehetett volna meg.
    Siófoki Járásbíróság P.20.289/2013. – A bíróság a megvonással együtt részleges személyes költségmentességet engedélyezett az eljárási illetékre. Két ingatlana van, egy garázsból átalakított üzlethelyiség 30 000 Ft-ért bérbe adva, 20 hektár legelő, szántóföld, Suzuki gépjármű, 63 600 Ft nyugellátás.
    Fonyódi Járásbíróság P.20.477/2012. – A megvonással együtt egyébként illetékfeljegyzési jogot kapott. Egy lakóházas telket hirdetnek 18 000 000 Ft-ért eladásra, van egy VW Passat személygépkocsijuk, illetve a felperesnek van egy beépítetlenként meghirdetett lakótelke kb. 2 800 000 Ft értékben.
- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei
    Kaposvári Járásbíróság P.20.130/2014. – A megvonással együtt részleges személyes költségmentesség keretében illetékmentességet kapott a fél, a jövedelmei 173 950 Ft-ra nőttek, ezért vonta meg a teljes költségmentességet.
    Nagyatádi Járásbíróság P.20.156/2012. – Nem tett eleget a felülvizsgálat keretében a hiánypótlásnak.

8. MISKOLCI TÖRVÉNYSZÉK

(24 ügy, l.: 8. számú táblázat)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek.
    Miskolci Törvényszék P.21.564/2014. – Álláskereső, de a támogatás folyósítását megszüntették, elvált, vagyona nincs.
    Miskolci Törvényszék P.20.947/2011. – Havi 28 500 Ft ellátás.
    Miskolci Törvényszék G.40.165/2014. – Az alperes házastársa aktív korúak ellátását kapja. Van egy 20 000 000 Ft értékű ingatlanuk, amit 10 000 000 Ft devizahitel terhel.
    Miskolci Törvényszék P.21.593/2011. – Az I.r. felperes gyesen, férje BV-ben büntetését tölti, két kiskorú gyermeke van, a II.r. felperes hajadon,

háztartásbeli, egy kiskorú gyermekről gondoskodik.

- Kmr. 6. § (2) bek.
  Miskolci Törvényszék P.23.228/2010. – Az I.r. alperesnek nincs jövedelme, a házastársnak kb. 97 000 Ft, egy kiskorú gyermeket tartanak belőle el.
  Miskolci Törvényszék P.20.718/2013. – A lerovandó illeték 684 000 Ft lenne, a felperes és házastársa jövedelme 107 000 Ft, vagyonuk egy gépjármű és egy ingatlan.
  Miskolci Törvényszék P.20.674/2013. (Debreceni Ítélőtábla Pkf.20.215/2013/2.*) – A felperes jövedelme 55 560 Ft rehabilitációs ellátás, a külön élő házastársáé 109 651 Ft. A másodfokú bíróság megváltoztató végzésének indokolása szerint a felperes jövedelme nem éri el a Magyarországon a létfenntartáshoz szükséges költség 83 971 Ft-os (2012. június) összegét.

- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Miskolci Törvényszék P.20.921/2009. – A kereseti követelés 1 000 000 000 Ft, a nyugdíjaik összege 115 000 Ft, a házastársnak ingatlana van, ezért elutasította a kérelmet.
    Miskolci Törvényszék P.20.229/2012. – A pertárgyérték 20 000 000 Ft, egyébként a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos, a felperes nyugdíja 43 000 Ft, a házastársáé 117 000 Ft, két 1/2 ingatlanilletőségük van, illetve személygépkocsi is.
    Miskolci Törvényszék P.22.193/2012. – A felperes nyugdíja 85 500 Ft, a házastársa aktív korúak nyugellátására jogosult volt, majd jövedelme 68 000 Ft, ingatlanuk és személygépkocsijuk van. Egyébként a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos.
  - nem tárta fel a jövedelmi viszonyait —
  - hiánypótlás nem teljesítése
    Miskolci Törvényszék P.24.246/2008.
    Miskolci Törvényszék P.20.883/2013.
    Miskolci Törvényszék P.20.041/2012.

- **részleges**
- **engedélyezve**
  - illetékre
    Miskolci Törvényszék P.20.021/2012. – A nyilatkozat vagyoni helyzetről nincs kitöltve, de az adóigazolás szerint egy lakás ½-a a tulajdona, illetve 17 000 Ft kárpótlási jegye van, a házastársnak vagyona nincs.
    Miskolci Törvényszék P.20.512/2011. – A havi nyugdíja 58 110 Ft, nincs vagyontárgya.
  - minden költség %-ára —
  - egyes költségek %-ára —
- **elutasítva** —

1.2. Kizáró okok —

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
- a fél rosszhiszeműen pereskedik

- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Miskolci Törvényszék P.20.642/2008. – Az egyik felperesnek 74 000 Ft, a másiknak 82 000 Ft a havi jövedelme, a lerovandó illeték pedig 300 000 Ft, illetve 420 000 Ft lenne, amelyek meghaladják az éves jövedelem 25%-át.
  Miskolci Törvényszék P.20.506/2012. – A havi keresete 86 510 Ft volt, tulajdona ingatlan, a lerovandó illeték nem állapítható meg.
  Miskolci Törvényszék P.20.334/2011. – A felperesnek 60 000 Ft jövedelme van, egy ingatlan fele, egy személygépkocsi, nincs a végzésben, hogy milyen összeg lenne a lerovandó illeték, egyébként a pertárgy értéke 7 000 000 Ft, illetve többlethasználati díjként havonta 20 000 Ft, így a lerovandó illeték 434 400 Ft lenne, amely meghaladja az éves jövedelem 25%-át.
  Miskolci Törvényszék G.40.090/2011. – Havi 109 292 Ft jövedelem, illetve gépjármű tulajdonjoga. A lerovandó illeték mértéke nincs megjelölve.
  Miskolci Törvényszék G.40.332/2011. – Az I.r. alperes jövedelme 90 500 Ft, a II.r. alperesé 96 350 Ft, neki egy kiskorú gyermeke is van.
  Miskolci Törvényszék P.22.576/2011. – A havi jövedelem 41 000 Ft, adóköteles vagyontárgya nincs, a bíróság nem jelölte meg, mennyi lett volna a lerovandó illeték, de mivel a törvényszék előtt folyt a per, valószínű, hogy magas volt.
  Miskolci Törvényszék G.40.182/2012. – Havi 74 670 Ft jövedelem, egy gépkocsi tulajdon, a pertárgy értéke nem állapítható meg.
- **elutasítva**
- a hiánypótlás nem teljesítése
  Miskolci Törvényszék G.40.307/2010.
  Miskolci Törvényszék G.40.307/2010.

2. A költségkedvezmény megvonása ——

- ex tunc hatályú
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
  - a feltételek eleve nem voltak adottak
- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei

9. SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK

(33 ügy, l.: 9. számú táblázat)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek. —
  - Kmr. 6. § (2) bek.
    Szentesi Járásbíróság P.20.404/2014. – 50 230 Ft havi jövedelem + 26 000 Ft családi pótlék, három gyerek, az egyik után 17 000 Ft tartásdíjat kap egy gépjármű és albérletbe költözött.
    Szegedi Járásbíróság P.21.808/2014. – Az alperes jövedelme 52 545 Ft, házastársáé 9000 Ft, egy ingatlanuk van.

- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Szentesi Járásbíróság P.20.259/2014. – A felperes gyesen van egy kiskorú gyermekkel, jövedelme 75 000 Ft + 20 000 Ft gyermektartásdíj, az édesapja támogatja anyagilag, van egy lakása, amiben a barátnője lakik szívességi használóként. A per egyébként tárgyi költségfeljegyzési jogos.
    Szentesi Járásbíróság P.20.327/2014. – Az alperesnek jövedelme nincs, segélyt nem kap, regisztrált munkanélküli volt, de a felajánlott munkát nem fogadta el. Élettársával egy kiskorú gyermeket tartanak, három gépjárműve van, több ingatlan tulajdonosa. Létfenntartása nincs veszélyeztetve, mert a közmunkát elfogadhatta volna, illetve a gépjárműveket átírathatta volna.
    Szentesi Járásbíróság P.20.029/2015. – A felperesnek 104 000 Ft havi bevétele van, albérletben lakik, kezesként 35-40 000 Ft-ot tiltanak tőle.
    Szentesi Járásbíróság P.20.150/2015. – A felperes havi jövedelme 144 000 Ft, egy gyermeket tart, aki után gyest kap, két nagykorú gyermeke után 40 000 Ft tartásdíjat, rezsiköltsége, hitele van, egy ingatlan 1/2 része a tulajdona, egyébként a bontóperben 30 000 Ft illetéket kellene lerónia.
    Szegedi Járásbíróság P.21.483/2014. – A felperes havi jövedelme 108 027 Ft, házastársával két kiskorú gyermekük van, OTP kölcsöntartozásuk, illetve rezsiköltség, de személygépkocsit üzemeltet.
    Szegedi Járásbíróság P.22.458/2013. – A felperes alkalmi munkásként 40-50 000 Ft-ot keres, illetve családi pótlékot kap, az alperes 15 000 Ft tartásdíjat fizet neki, a szüleinél lakik. A szakmával rendelkező felperes évek óta bejelentett jogviszonnyal nem rendelkezik, csupán alkalmi munkából van jövedelme, és létfenntartása veszélyeztetettségét nem lehet tágan értelmezni.
    Makói Járásbíróság P.20.037/2014. – A házastárssal együtt a kérelmező havi jövedelme 150 000 Ft, amiből 15 000 Ft illetéket kellene leróni.
    Makói Járásbíróság P.20.191/2015. – A felperes havi jövedelme 101 481 Ft, bontóperi illeték 30 000 Ft.
    Makói Járásbíróság P.20.092/2015. – 100 625 Ft + 13 700 Ft, egy kiskorú gyermeket nevel a kérelmező.
    Szegedi Járásbíróság P.20.902/2014. – A jövedelem 96 168 Ft, egy kiskorú gyermeket nevel, aki után családi pótlékot kap.
  - nem tárta fel a jövedelmi viszonyait
  - hiánypótlás nem teljesítése
    Hódmezővásárhelyi Járásbíróság P.20.030/2015.

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre —
  - minden költség %-ára
    Hódmezővásárhelyi Járásbíróság P.20.460/2014. – A felperes jövedelemmel nem rendelkezik, egy kiskorú gyermek van a tartásában, az előző évben volt havi jövedelme, de a kiadásait a telefonköltség tekintetében tudja fizetni, így nem áll fenn a költségmentesség engedélyezésének feltétele, de a költségek 50%-ára kapott, a per egyébként tárgyi költségfeljegyzési jogos.

Hódmezővásárhelyi Járásbíróság P.20.097/2015. – A felperes rokkantnyugdíjasként 80 305 Ft-ot kap, szívességi lakáshasználó (költségek 50%-ára).
Hódmezővásárhelyi Járásbíróság P.20.687/2014. – 100 000 Ft a nyugdíja, férje meghalt, így az ingatlan felével rendelkezik, egy gyermeke van, 50 000 Ft a rezsiköltsége (A költségek 50%-ára kapott kedvezményt). A per egyébként tárgyi illetékfeljegyzési jogos.
Hódmezővásárhelyi Járásbíróság P.20.247/2014. – Az I.r. felperes nyugdíja 134 000 Ft, a II.r. felperes álláskereső, ellátásban nem részesül, van egy gépjárművük, illetve az I.r. felperesnek vagyona, két kiskorú és nagykorú gyermeket tartanak el (a költségek 70%-ára).
Szegedi Járásbíróság P.20.143/2014. – Havi jövedelem 96 556 Ft, egy ingatlan fele, egy kiskorú gyermek után 15 000 Ft-ot fizet.
Szegedi Járásbíróság P.22.060/2014. – A felperes nyugdíja 60 000 Ft, szociális ebédben részesül, és a szívességi lakáshasználatért 20 000 Ft-ot fizet (a költségek 20%-ára).
Szegedi Járásbíróság P.20.045/2014. – A felperes havi 67 000 Ft-os nyugdíját 33 800 Ft levonás terheli, éves jövedelme volt még kb. 360 000 Ft, vagyona nincs, megélhetését a lánya segíti (a költségek 50%-ára).
Makói Járásbíróság P.20.525/2014. – Havi rendszeres jövedelme 29 500 Ft, ápolási díjra jogosult, egy nagykorú gyermeke van, ingatlana, személygépkocsija van és anyagi segítséget a szüleitől kap (a költségek 50%-ára kapott kedvezményt).

- egyes költségek %-ára
  Hódmezővásárhelyi Járásbíróság P.20.729/2014. – A felperesnek havi jövedelme 182 676 Ft, három gyereke van és egy ingatlan illetőség tulajdonosa. Az egy főre eső jövedelem 35 475 Ft, így a létfenntartás nem veszélyeztetett, az illeték 50%-ára kapott kedvezményt.

- **elutasítva**

1.2. Kizáró okok —

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
- a fél rosszhiszeműen pereskedik
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Szentesi Járásbíróság P.20.468/2013. – A lerovandó illeték 180 000 Ft, a szerződéses katona havi jövedelme 180 254 Ft, gépjárműve van.
  Szegedi Járásbíróság P.21.892/2014. – Havi nyugdíj 131 505 Ft + 31 500 Ft és gépkocsija van.
  Szegedi Járásbíróság P.23.299/2014. – Átlag keresete 224 088 Ft, két kiskorú gyermek után fizet tartásdíjat, ingatlana, gépkocsija van, a lerovandó illeték 133 200 Ft lenne.
  Szegedi Városi Bíróság P.20.549/2011. – 103 650 Ft nyugdíj, melynek fele kölcsöntartozásra megy el, gyógyszerköltsége van, egy fél ingatlana, a bankszámláján történő megtakarítás miatt nem adott számára költségmentességet, de a lerovandó illeték 390 000 Ft-os összege meghaladja az évi jövedelme 25%-át.

Szegedi Városi Bíróság P.20.343/2011. – A lerovandó illeték 95 700 Ft lenne, a felperes alkalmi munkát végez, munkahelye nincs, szívességi lakáshasználó, az élettársa 77 000 Ft-ot és családi pótlékot kap, két kiskorú gyermeket tartanak. A bíróság a per adataiból következtetett arra, hogy korábban megtakarítással rendelkezett, ezért nem adott személyes költségmentességet.
Szegedi Városi Bíróság P.21.474/2012. – A felperes havi jövedelme 184 000 Ft, az együtt élő házastársé 85 000 Ft, négy gyermeket tartanak el, két személygépkocsijuk van, a lerovandó illeték 178 500 Ft lenne, ami még egy havi jövedelmüket sem éri el.
Makói Járásbíróság P.20.502/2013. (Szegedi Törvényszék Pkf.21.410/2014/1.*) – A havi jövedelem 110 000 Ft, melynek a felét hiteltörlesztés terheli, az élettárs jövedelme 67 000 Ft, de ingatlan tulajdonuk van. A másodfokú bíróság azért engedélyezett illetékfeljegyzési jogot, mert 140 000 Ft illetéket kellene leróni, ami a kettőjük egy havi jövedelmét sem teszi ki.
Szegedi Járásbíróság P.20.486/2014. – A felperes munkanélküli, ellátásban nem részesül, ingatlana, gépjárműve van, egynek az üzembentartója, a házastársa egyéni vállalkozó, aki ingatlannal, gépjárművel rendelkezik, ezért a vagyonra tekintettel nem kapott költségmentességet, a 385 000 Ft illeték lerovása viszont terhet jelentene neki. A házastárs jövedelme kb. havi 97 000 Ft.

- **elutasítva**
  Hódmezővásárhelyi Járásbíróság P.20.036/2014. – Az elutasítás indoka az elsőfok szerint a hiánypótlást nem teljesítése, a másodfokú bíróság Szegedi Törvényszék Pkf.20.427/2015/2.) azonban érdemben vizsgálta és megállapította, hogy a lerovandó illeték 396 000 Ft lenne, de jelentős belterületi ingatlana és erdeje van a kérelmezőnek, mintegy 27 000 000 Ft vagyona.
  Szegedi Járásbíróság G.40.027/2015. – A kérelmező egy kft., a számláján 641 745 Ft-ja van és így a 21 000 Ft illeték lerovása nem jelent aránytalan terhet számára.
- a hiánypótlás nem teljesítése —

2. A költségkedvezmény megvonása

- ex tunc hatályú —
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
  - a feltételek eleve nem voltak adottak
- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei
    Szegedi Járásbíróság P.20.218/2014. – A felperesnek időközben 101 555 Ft nyugdíja lett, tulajdonosa két gépkocsinak és egy kft-ben üzletrésszel rendelkezik.

10. SZOMBATHELYI TÖRVÉNYSZÉK

(19 ügy, l.: 10. számú táblázat)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek.

Szombathelyi Járásbíróság P.20.716/2014. – A kérelmező gyesen van, három kiskorú gyermeke van, adóköteles vagyontárgya nincs. Előző évben 25 879 Ft volt a havi jövedelme.
Szombathelyi Járásbíróság P.20.405/2012. (Szombathelyi Törvényszék Pkf.20.3301/2014/2.*) – Az alperesnek 34 675 Ft rehabilitációs ellátásából a levonást követően 28 500 Ft jövedelme van, sem ingó, sem ingatlanvagyonnal nem rendelkezik, ezért változtatta meg az elutasító döntést a másodfokú bíróság.
Szombathelyi Járásbíróság P.21.503/2013. (Szombathelyi Törvényszék Pkf.20.111/2014/2.*) – Az elsőfokú bíróság elutasító döntésével szemben a másodfokú bíróság engedélyezte, mert az I.r. felperes havi jövedelme 96 000 Ft, a II.r. felperesé 101 000 Ft, de a törlesztő részletek magas összegűek voltak, és ok még az özvegységükből akadó elnehezült életük és a kiskorú gyermek.

- Kmr. 6. § (2) bek.
  Szombathelyi Járásbíróság P.20.693/2014. – A felperes havi jövedelme 102 730 Ft, egy kiskorú gyermeke van, vagyontalan. A felek egyezséget kötöttek az első tárgyaláson.
  Szombathelyi Járásbíróság P.20.641/2014. – A felperes özvegy, 56 858 Ft jövedelemmel, illetve van egy 4 000 000 Ft értékű ingatlana.
  Szombathelyi Járásbíróság P.20.624/2014. – A felperes álláskereső, egy gépkocsija van, támogatásban nem részesül, egy kiskorú gyermekről gondoskodik, egy fél ingatlannal rendelkezik.
  Szombathelyi Járásbíróság P.21.329/2013. (Szombathelyi Törvényszék Pkf.20.248/2014/2.*) – A másodfokú bíróság változtatta meg a végzést, mert az elsőfokú bíróság csak részleges költségmentességet engedélyezett a szakértői díjra, azonban a másik félnek, akinek háromszor akkora jövedelme volt, mint a kérelmezőnek, szintén ezt a részleges kedvezményt adta a bíróság, így nem volt arányos és következetes a döntés.

- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Szombathelyi Városi Bíróság P.20.982/2010. – A felperes 182 000 Ft, a házastársa 61 000 Ft jövedelemmel rendelkezik, két kiskorú gyermeket tartanak el, de mivel az I.r. alperes tulajdonjogának megváltásához megfelelő fedezettel rendelkezik, a bíróság nem adott számára kedvezményt.
    Szombathelyi Járásbíróság P.21.179/2013. – A másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte az ügyet, mert azt állapította meg, hogy a választottbírósági kikötésre figyelemmel vizsgálni kellett volna, hogy van-e helye rendes bírósági peres eljárásnak.
  - nem tárta fel a jövedelmi viszonyait —
  - hiánypótlás nem teljesítése
    Szombathelyi Járásbíróság P.20.010/2013. – A cselekvőképtelen nagykorú esetén a törvényes képviselőnek, gondnoknak kell kiállítani a költségmentességi nyilatkozatot.

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre

Szombathelyi Járásbíróság P.20.708/2014. – Havi 76 482 Ft nettó jövedelem, két kiskorú gyermek, egy 10 000 000 Ft értékű ingatlan fele.
Szombathelyi Járásbíróság P.20.682/2014. – A havi jövedelem 149 428 Ft, két kiskorú gyermek után családi pótlék jár, közös háztartásban él az édesanyjával, 1/2 ingatlana van, a gyerekek állami gondozásban vannak.
Szombathelyi Járásbíróság P.20.683/2014. – A felperes munkanélküli, egy gépkocsija és egy ingatlana van, egy kiskorú gyermekről gondoskodik, a kérelem nincs csatolva.
Szombathelyi Járásbíróság P.20.626/2014. – A felperes havi jövedelme 110 000 Ft, két nagykorú gyermeke van, akiket támogat, ingatlanvagyonnal rendelkezik, házastársa munkanélküli, a Kmr. 6. § (2) bekezdés alapján kapott a 30 000 Ft bontóperi illetékre részleges költségmentességet.

- minden költség %-ára
  Szombathelyi Járásbíróság P.21.191/2013. (Szombathelyi Törvényszék Pkf.20.135/2014/2.*) – A másodfokú bíróság változtatta meg a végzést, és a költségek 50%-ára engedélyezett részleges kedvezményt, mert bejelentették a fellebbezésben, hogy megszűnt a megbízási jogviszonya az I.r. alperesnek, így a jövedelme igazolhatóan csökkent.
- egyes költségek %-ára

- **elutasítva**

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik —
- a fél rosszhiszeműen pereskedik
  Szombathelyi Városi Bíróság P.20.062/2012. – Nem indokolta a bíró, hogy miben nyilvánul meg a magatartás, ha csak abban nem, hogy nem csatolta felhívásra a jogszabályban megjelölt igazolást. A másodfokú bíróság (Szombathelyi Törvényszék Pkf.20.404/2012/2.*) ezt mellőzte a végzés indokolásából.
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja —

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Szombathelyi Járásbíróság P.20.890/2014/2. – A jövedelem 128 000 Ft, két gépkocsija van, egy gyermeke van, az édesanyja hitelét is fizeti. A lerovandó illeték összege 31 800 Ft, ami arányban nem álló megterhelést jelentene számára.
  Szombathelyi Járásbíróság P.20.981/2014. (Szombathelyi Törvényszék Pkf.20.491/2014/2.*) – A felperes havi nettó jövedelme 106 370 Ft, személygépkocsija és lakóingatlana van, de a lerovandó illeték 1 313 500 Ft lenne, meghaladja az évi jövedelme 25%-át, ezért engedélyeztek számára illetékfeljegyzési jogot.
- **elutasítva**
  - a hiánypótlás nem teljesítése
    Szombathelyi Járásbíróság P.20.657/2013. – Természetes személy kérte. Az illeték összege 18 000 Ft lett volna.

2. A költségkedvezmény megvonása ——

- ex tunc hatályú
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
  - a feltételek eleve nem voltak adottak
- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei

11. TATABÁNYAI TÖRVÉNYSZÉK

(23 ügy, l.: 11. számú táblázat)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1.teljes

- **engedélyezve**
  - Kmr. 6. § (1) bek. ——
  - Kmr. 6. § (2) bek.
    Komáromi Városi Bíróság P.20.016/2011. (Komárom-Esztergom Megyei Bíróság Pf.20.589/2011.*) – A másodfokú bíróság megváltoztatta az elutasító végzést azzal, hogy a felperesnek a hiteltörlesztése, rezsikiadása és a gépkocsi fenntartásának költségei olyan terhet rónak rá, hogy a létfenntartásának veszélyeztetése megállapítható, egyébként 173 000 Ft havi jövedelme volt.
- **elutasítva**
  - A jogszabályban írtnál magasabb jövedelem vagy egyéb vagyontárgy
    Tatabányai Törvényszék P.20.451/2014. – Havi 139 500 Ft rokkantsági ellátás, egy gépjárműve van.
    Tatabányai Törvényszék P.20.204/2014. – 129 731 Ft a kérelmező munkabére, egy családi házuk van, egy Fiat típusú gépkocsijuk és munkáltatói kölcsönt törlesztenek havi 15 000 Ft-ban.
    Tatabányai Törvényszék P.20.153/2014. – Nyugdíja 130 334 Ft, egy gépjárműve van és 2 866 765 Ft lekötött betéte.
    Komáromi Járásbíróság P.20.249/2014. – Jövedelme, vagyona nincs, magát álláskeresőként nem regisztráltatta, megélhetését szülei támogatják, egyedül él, szívességi lakáshasználó. Az elsőfokú bíróság terhére értékelte, hogy „feltehetőleg nem ingyenes képviseletet ellátó jogi képviselővel jár el”, illetve, hogy erősen kétséges vagyoni jövedelmi viszonyok között egy több millió forintos gépkocsit vásárolt.
    Komáromi Járásbíróság P.20.691/2013. (Tatabányai Törvényszék Pf.30.371/2014.) – A felperes és élettársa összjövedelme 250 313 Ft és a kiadások után még 116 064 Ft marad, amely meghaladja az öregségi nyugdíj összegét. A mosógép és mikrohullámú sütő nem luxus kiadás, hanem nem létszükségleti kiadás.
  - nem tárta fel a jövedelmi viszonyait
    Tatabányai Törvényszék P.20.246/2014. (Győri Ítélőtábla Pkf.25.556/2014.) – Nem lehet megállapítani, hogy a fél a rokoni segítségen kívül miből él, és még ingatlanai és üzletrésze is vannak. A másodfokú bíróság helybenhagyta a határozatot azzal, hogy a felperes ingatlanok tulajdonosa és gazdasági üzletrésszel bír, amelyek meghaladják a szokásos életszükségleti tárgyakat.

Tatabányai Törvényszék P.20.557/2014. – Havi jövedelem 77 290 Ft, házastársáé 231 683 Ft, két kiskorú gyermekük van, két gépjármű, egy ingatlan, havi 64 000 Ft hiteltörlesztés, illetékfeljegyzési jogot sem adott a 169 500 Ft illetékre.
Tatabányai Törvényszék P.20.180/2013. (Győri Ítélőtábla Pkf.25.241/2014.) – A kérelmezők több gazdasági társaságnak tagjai, üzletrészek tulajdonosai, a garázs, az üzletrész, illetve a gépkocsi nem szokásos létszükségleti tárgy.
Tatabányai Törvényszék P.20.180/2013. (Győri Ítélőtábla Pkf.25.655/2014/2.) – Az előző ügyhöz kapcsolódó határozat.

- hiánypótlás nem teljesítése —

1.1.2. részleges

- **engedélyezve**
  - illetékre
    Tatabányai Törvényszék P.20.034/2014. – A felperes 103 545 Ft + 73 650 Ft-ot kap, egy zárt kertnek a tulajdonosa, három kiskorú gyermeke van, akik után tartásdíjat nem kap.
  - minden költség %-ára
    Komáromi Járásbíróság P.20.365/2014. – A pertárgy értéke 5 250 000 Ft, a havi nettó jövedelme 85 000 Ft, de még a munkabérén felül 85 750 Ft-ot kap és 727 000 Ft megtakarítással rendelkezik, ezért a költségek 50%-ára kapott kedvezményt.
  - egyes költségek %-ára —
  - szakértői díjra
    Tatabányai Törvényszék P.20.650/2014. (Győri Ítélőtábla Pkf.25.715/2014/2.) – A felperesnek 19 500 Ft havi jövedelme van, rokkantasítása folyamatban, a lakása nem mobilizálható.
- **elutasítva**
  - illetékre
    Tatabányai Törvényszék P.21.193/2014. – Havi jövedelem 117 900 Ft, gépjármű, ingatlan 1/2-e, két kiskorú gyermekről gondoskodik. A lerovandó illeték 36 000 Ft lett volna.
  - szakértői díjra
    Tatabányai Törvényszék P.20.164/2013. (Győri Ítélőtábla Pkf.25.093/2015.) – 93 000 Ft jövedelem, gépjárművel rendelkezik, ingatlana van.

1.2. Kizáró okok —

- a perlés eleve eredménytelennek látszik
- a fél rosszhiszeműen pereskedik
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- **engedélyezve** (az illeték összege, és a jövedelem százalékos aránya, ha ismert)
  Tatabányai Törvényszék G.40.049/2014. – Nincsenek adatok.
  Tatabányai Törvényszék P.20.744/2014. (Győri Ítélőtábla Pkf.25.962/2014.*) – Havi jövedelem 275 755 Ft, a házastársi közös vagyonból ráeső tulajdoni hányad, bár magas, de passzív vagyon, az illeték megfizetésére nem szolgál fedezetül. A lerovandó illeték meghaladja az évi jövedelem 25%-át.

Tatabányai Törvényszék P.20.262/2014. – A felperesnek 72 275 Ft a jövedelme, a házastársának 77 290 Ft, gépjárművük, utánfutójuk, ingatlanuk van, viszont az 558 000 Ft illeték lerovása jelentős terhet jelentene, meghaladja az éves jövedelme 25%-át.

Tatabányai Törvényszék G.40.059/2013. – A kérelmező havi jövedelme 130 000 Ft, egy ingatlana, egy zártkertje, egy gépjárműve van, két gyermekét egyedül neveli, költségmentességet nem, de a 2 500 000 Ft illetékre illetékfeljegyzési jogot kapott.

Tatabányai Törvényszék P.20.592/2014. – A felperes 194 925 Ft nyugellátást kap, egy gépkocsi, egy ingatlan fele a tulajdona. Bejelentette, hogy a jelzáloghitele havi összege 180 000 Ft, de ezt nem igazolta. Viszont a 300 000 Ft illeték lerovása megterhelést jelentene számára, az összeg azonban nem haladja meg a 25%-át az éves jövedelmének.

- **elutasítva**

  Tatabányai Törvényszék P.20.808/2014. (Győri Ítélőtábla Pkf.25.963/2014/3.) – A havi jövedelem 165 425 Ft, több járműve, ingatlanvagyona van, de nem közölte, hogy ügyvezetője egy gazdasági társaságnak.

  Tatabányai Törvényszék G.40.060/2013. – Két alperesi gazdálkodó szervezet kérte. Nagy értékű tárgyi eszközeik és saját tőkéjük van, az egyiknek 6 000 000 Ft pénzeszköze is volt és a záró egyenlegek pozitívak. Az illeték összege 2 500 000 Ft lett volna, a fellebbezés eredményeként a másodfokú határozatot nem csatolták.

  Tatabányai Törvényszék P.21.121/2012. (Győri Ítélőtábla Pk.f25.798/2014/2.) – Az éves adóköteles jövedelem 4 000 000 Ft, egy BMW típusú gépjárműve van, 6 ingatlan 1/2-e van 324 000 000 Ft értékben és 4 kép 200 000 Ft értékben. A másodfokú bíróság helybenhagyta a végzést azzal, hogy a gépjármű vagy a képek értéke értékesítést követően az illeték lerovására felhasználható.

2. A költségkedvezmény megvonása ——

- ex tunc hatályú
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt
  - a feltételek eleve nem voltak adottak
- ex nunc hatályú
  - megváltoztak a fél körülményei

12. SZEKSZÁRDI TÖRVÉNYSZÉK

(20 ügy)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. Személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- engedélyezve: 4 ügy, mind a 4 a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján létfenntartás veszélyeztetettsége miatt
  1. Tamási Járásbíróság 4.P.20.624/2012/51. számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 10.Pkf.20.727/2014/3.,
  2. Dombóvári Járásbíróság 3.P.20.101/2013/5. számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.201/2013/3. számú másodfokú határozata,
  3. Dombóvári Járásbíróság 3.P.20.283/2013/27. számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.072/2014/3. számú másodfokú határozata,
  4. Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.457/2013/27. számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.457/2014/3. számú másodfokú határozata

- elutasítva: 10 ügy, ebből
    - 9 azért, mert sem a Kmr. 6. § (1) bekezdésében, sem a 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem állnak fenn
        1. Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.311/2014/6. számú elsőfokú és a Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2015/2. számú másodfokú határozata,
        2. Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.872/2012/24. számú elsőfokú és a Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.580/2013/2. számú másodfokú határozata,
        3. Bonyhádi Járásbíróság 8.P.20.037/2014/5. számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 3.Pkf.20.299/2014/3. számú másodfokú határozata,
        4. Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.175/2013/2. számú határozata,
        5. Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.232/2013/3. számú határozata,
        6. Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.090/2012/4. számú határozata,
        7. Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.824/2010/11. számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 10.Pkf.20.379/2011/3. számú másodfokú határozata,
        8. Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.225/2014/5. számú határozata,
        9. Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.265/2011/6. számú határozata
    - további 1 pedig azért, mert a fél kérelme hiányait felhívás ellenére sem pótolta, jövedelmi és vagyoni viszonyait nem igazolta
        1. Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.175/2014/5. számú határozata.

1.1.2. részleges

- engedélyezve: 3 ügy, mind 3-ban tételes, az 1. számú ügyben a tanúk útiköltségére, a 2. számú ügyben a szakértői díjra, a 3. számú ügyben az illetékre, mind 3 ügyben – feltehetően - a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján (az egyik határozat semmilyen indokolást nem tartalmaz és a fél jövedelmi és vagyoni viszonyai sem állapíthatóak meg)
    1. Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.436/2013/12. számú határozata,
    2. Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.824/2010/11. számú határozata,
    3. Dombóvári Járásbíróság 3.P.20.063/2014/2. számú határozata)
- elutasítva: 1 ügy, az illetékre vonatkozó költségmentesség iránti kérelem, mert sem a Kmr. 6. § (1) bekezdésében, sem a 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem állnak fenn
    1. Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.338/2013/4. számú határozata).

1.2. Kizáró okok

- ilyen ügy nem volt.

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- engedélyezve: 6 ügy, mind a 6 ügyben természetes személy részére
    1. Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.251/2014/11. számú határozata, perérték: 100.000.000 forint, a fél havi jövedelme 96.000 forint.
    2. Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.311/2014/20. számú határozata, adatok nem ismertek.
    3. Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.175/2013/2. számú határozata, illeték összege nem ismert, a fél havi jövedelme 129.690 forint.
    4. Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.338/2013/4. számú határozata, perérték 15.000 forint, a felperes havi nyugdíja 80.730 forint.
    5. Szekszárdi Járásbíróság 14.P.20.847/2014/5. számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 10.Pkf.20.057/2015/3. számú másodfokú határozata, a lerovandó

illeték 118.600 forint, az alperes havi nettó jövedelme 489.874 forint.

6. Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.225/2014/5. számú határozata, ügyérték 1.020.967 forint, a fél havi jövedelme 38.645 forint.

- elutasítva: 3 ügy (mindháromban természetes személy), ebből

- 2 ügy azért, mert az illeték lerovása nem jelent a fél számára aránytalan megterhelést, illetve nem éri el az irányadó évi adóköteles jövedelem 25 %-át
  1. Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.232/2013/3. számú határozata, a fél jövedelme 99.330 forint, az ügyérték nem ismert.
  2. Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.090/2012/4. számú határozata, lerovandó illeték 318.000 forint, a fél házastársának előző évi nettó jövedelme 3.413.876 forint.
- további 1 ügy azért, mert a fél a jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére sem igazolta
  1. Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.175/2014/5. számú határozata.

2. A költségkedvezmény megvonása

- erre a vizsgált ügyekben nem került sor.

13. VESZPRÉMI TÖRVÉNYSZÉK

(A felterjesztett 95 ügyből a vizsgálatra alkalmas 80 ügy)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. Személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- engedélyezve: 27 ügy, ebből

- 11 ügy a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján
  1. Veszprémi Törvényszék 7.G.40.018/2014/3. számú határozata,
  2. Veszprémi Törvényszék 5.P.21.270/2014/7. számú határozata,
  3. Veszprémi Törvényszék 5.P.20.784/2014/6. számú határozata,
  4. Zirci Járásbíróság a felterjesztett iratokból a rossz minőségű fénymásolat miatt meg nem állapítható ügyszámú határozata,
  5. Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.470/2014/2. számú határozata,
  6. Pápai Járásbíróság 1.P.20.580/2014/7. számú határozata,
  7. Pápai Járásbíróság P.20.682/2014/2. számú határozata,
  8. Pápai Járásbíróság 3.P.20.615/2014/4. számú határozata,
  9. Pápai Járásbíróság 3.P.20.321/2014/4. számú határozata,
  10. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.347/2013/6. számú határozata,
  11. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.165/2014/4. számú határozata.
- további 16 ügy pedig a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján létfenntartás veszélyeztetettsége miatt
  1. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.20.364/2014/3. számú határozata,
  2. Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.307/2013/3. számú határozata,
  3. Veszprémi Törvényszék 5.P.20.924/2014/2. számú határozata,
  4. Veszprémi Törvényszék 5.P.20.295/2014/2. számú határozata,
  5. Zirci Járásbíróság P.20.102/2014. számú határozata,
  6. Zirci Járásbíróság P.20.170/2012. számú határozata,
  7. Ajkai Járásbíróság 1.P.20.091/2015/2. számú határozata,

8. Tapolcai Járásbíróság 5.P.20.328/2014/4-I. számú határozata,
9. Pápai Járásbíróság P.20.167/2015/3. számú határozata,
10. Pápai Járásbíróság 3.P.20.337/2014/6. számú határozata,
11. Pápai Járásbíróság P.20.405/2015/2. számú határozata,
12. Pápai Járásbíróság 3.P.20.180/2014/7. számú határozata,
13. Pápai Járásbíróság 3.P.20.651/2014/5. számú határozata,
14. Pápai Járásbíróság 2.P.20.219/2014/1. számú határozata,
15. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.120/2014/17. számú határozata,
16. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.223/2013/10. számú határozata.

- elutasítva: 45 ügy, ebből

- 38 azért, mert sem a Kmr. 6. § (1) bekezdésében, sem a 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem állnak fenn
  1. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.20.743/2013/3. számú határozata,
  2. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.104/2014/3. számú határozata,
  3. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.318/2013/3. számú határozata,
  4. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3. számú határozata,
  5. Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.21.003/2012/3. számú határozata,
  6. Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.21.463/2012/3. számú határozata,
  7. Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.459/2014/3. számú határozata,
  8. Veszprémi Törvényszék 7.P.20.547/2012/3. számú határozata,
  9. Veszprémi Törvényszék 7.P.21.459/2012/8. számú határozata,
  10. Veszprémi Törvényszék 7.P.20.969/2013/3. számú elsőfokú és a Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.074/2014/2. számú másodfokú határozata,
  11. Veszprémi Törvényszék 7.P.20.543/2012/79. számú határozata,
  12. Veszprémi Törvényszék 5.P.21.223/2014/7. számú határozata,
  13. Veszprémi Járásbíróság 12.P.21.039/2013/2. számú határozata,
  14. Veszprémi Járásbíróság 4.P.20.027/2015/6. számú határozata,
  15. Veszprémi Járásbíróság 8.P.21.711/2014/3. számú határozata,
  16. Veszprémi Járásbíróság 8.P.20.294/2014/21. számú határozata,
  17. Veszprémi Járásbíróság 14.P.20.765/2014/8. számú határozata,
  18. Veszprémi Járásbíróság a felterjesztett iratokból meg nem állapítható ügyszámú határozata,
  19. Veszprémi Járásbíróság 9.P.20.424/2015/4. számú határozata,
  20. Veszprémi Járásbíróság 11.P.22.380/2011/41. számú határozata,
  21. Veszprémi Járásbíróság 10.P.21.604/2014/10. számú határozata,
  22. Veszprémi Járásbíróság 10.P.21.160/2014/3. számú határozata,
  23. Veszprémi Járásbíróság 12.P.21.498/2014/2. számú határozata,
  24. Zirci Járásbíróság P.20.085/2011/65. számú határozata,
  25. Ajkai Járásbíróság 1.P.20.298/2014/2. számú határozata,
  26. Ajkai Járásbíróság 6.P.20.009/2015/3. számú határozata,
  27. Ajkai Járásbíróság 1.P.20.220/2014/4-I. számú határozata,
  28. Ajkai Járásbíróság 1.P.20.200/2014/9. számú határozata,
  29. Ajkai Járásbíróság 6.P.20.107/2013/10. számú elsőfokú és a Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3. számú másodfokú határozata,
  30. Tapolcai Járásbíróság 1.P.20.612/2014/2. számú határozata,
  31. Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.521/2014/4. számú határozata,
  32. Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.169/2015/8. számú határozata,

33. Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.483/2011/2. számú határozata,
34. Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.235/2012/3. számú határozata,
35. Tapolcai Járásbíróság 5.P.20.103/2008/110. számú határozata,
36. Pápai Járásbíróság 1.P.20.495/2013/11. számú határozata,
37. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.135/2013/3. számú határozata,
38. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.Kpk.50.089/2014/12. számú határozata),

- további 7 pedig azért, mert a fél kérelme hiányait felhívás ellenére sem pótolta, jövedelmi és vagyoni viszonyait nem igazolta
  1. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.347/2014/3. számú határozata,
  2. Veszprémi Törvényszék 5.P.20.551/2014/7. számú határozata,
  3. Veszprémi Törvényszék 5.P.20.550/2014/9. számú határozata,
  4. Veszprémi Törvényszék 5.P.20.701/2014/9. számú határozata,
  5. Veszprémi Törvényszék 5.P.20.953/2014/13. számú határozata,
  6. Ajkai Járásbíróság 1.P.20.544/2014/3. számú határozata,
  7. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.Kpk.50.100/2014/5. számú határozata.

1.1.2. részleges

- <u>engedélyezve</u>: 19 ügy, ebből
  - 2 ügy a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján tételes
    1. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.172/2013/19. számú határozata a szakértői díjra,
    2. Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.391/2012/17. számú határozata az illetékre,
  - további 8 ügy a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján, amelyből 5 tételes és 3 százalékos
    1. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.318/2013/3. számú határozata, az illetékre és a szakértői díjra,
    2. Veszprémi Törvényszék 7.P.20.969/2013/3. számú elsőfokú és a Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.074/2014/2. számú másodfokú határozata az eljárási illetékre,
    3. Ajkai Járásbíróság P.20.222/2014/2. számú határozata az illetékre,
    4. Ajkai Járásbíróság P.20.220/2014/4-I. számú határozata az illetékre,
    5. Pápai Járásbíróság 1.P.20.495/2013/11. számú határozata az illetékre és a szakértői díjra,
    6. Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.521/2014/4. számú határozata 20 %-os,
    7. Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.608/2014/63. számú határozata 50 %-os,
    8. Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.470/2014/2. számú határozata 70 %-os,
  - további 9 ügyben pedig a bíróság azt állapította meg, hogy sem a Kmr. 6. § (1), sem a 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem állnak fenn, a részleges költségmentességet azonban engedélyezhetőnek ítélte. A 9 ügyből 6 ügyben tételes, 2 ügyben százalékos, 1 ügyben pedig kombinált módon került sor a részleges költségmentesség biztosítására
    1. Veszprémi Törvényszék 7.P.20.547/2012/3. számú határozata az illetékre,
    2. Veszprémi Törvényszék 7.P.21.459/2012/8. számú határozata az illetékre és a szakértői díjra,
    3. Veszprémi Járásbíróság meg nem állapítható ügyszámú határozata az illetékre,

4. Veszprémi Járásbíróság 10.P.21.604/2014/10. számú határozata az illetékre,
5. Veszprémi Járásbíróság 12.P.21.498/2014/2. számú határozata az illetékre és a szakértői díjra,
6. Ajkai Járásbíróság P.20.009/2015/3. számú határozata az illetékre,
7. Veszprémi Járásbíróság 14.P.20.765/2014/8. számú határozata 75 %-os,
8. Veszprémi Járásbíróság 9.P.20.424/2015/4. számú határozata 50 %-os,
9. Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.21.463/2012/3. számú határozata a szakértői díjra vonatkozó 20 %-os.

- elutasítva: 8 ügy, mert sem a Kmr. 6. § (1) bekezdésében, sem a 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem állnak fenn

1. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.20.743/2013/3. számú határozata,
2. Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3. számú határozata,
3. Veszprémi Törvényszék Pkf.20.459/2014/3. számú határozata,
4. Veszprémi Törvényszék 5.P.21.223/2014/7. számú határozata,
5. Veszprémi Járásbíróság 12.P.21.039/2013/2. számú határozata,
6. Veszprémi Járásbíróság 8.P.20.294/2014/21. számú határozata,
7. Ajkai Járásbíróság P.20.221/2014. számú határozata,
8. Ajkai Járásbíróság 6.P.20.107/2013/10. számú elsőfokú és a Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3. számú másodfokú határozata.

1.2. Kizáró okok

- ilyen ügy nem volt.

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- engedélyezve: 15 ügy, amelyből 14 ügyben természetes személy, 1 ügyben jogi személy részére

1. Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.005/2013/3. számú határozata, illeték: 180.000 forint, a fél jövedelme havi 934 Euró,
2. Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.21.003/2012/3. számú határozata, az illeték 120.000 forint, a fél havi jövedelme 83.000 forint,
3. Veszprémi Törvényszék 5.P.21.223/2014/7. számú határozata, az illeték összege nem ismert, a fél havi jövedelme 77.290 forint,
4. Veszprémi Járásbíróság 4.P.20.027/2015/6. számú határozata, illeték: 300.000 forint, a fél havi jövedelme 117.900 forint,
5. Veszprémi Járásbíróság 8.P.21.711/2014/3. számú határozata, a lerovandó illeték 1.500.000 forint, a fél havi nettó jövedelme 44.165 forint,
6. Veszprémi Járásbíróság 11.P.22.380/2011/41. számú határozata, az I.r. felperes 10.087.461 forint és járulékai megfizetését kéri, előző évi jövedelme 1.116.500 forint. A II.r. felperes 9.064.240 forint és járulékai megfizetését kéri, havi jövedelme 196.500 forint,
7. Veszprémi Járásbíróság 10.P.21.160/2014/3. számú határozata, az illeték 190.300 forint, a fél havi jövedelme 66.482 forint,
8. Zirci Járásbíróság P.20.124/2011/4. számú határozata, az illeték 344.310 forint, a fél havi jövedelme 113.000 forint,
9. Ajkai Járásbíróság P.20.190/2014/2. számú határozata, a gazdálkodó szervezet felperes részére a 2.127.605 forint és járulékai megfizetése iránti perben a bíróság arra figyelemmel engedélyezett illetékfeljegyzési jogot, hogy a

bankszámlája szinte üres,

10. Ajkai Járásbíróság P.20.200/2014/9. számú határozata, perérték 6.000.000 forint, a fél havi jövedelme 43.645 forint,
11. Ajkai Járásbíróság 6.P.20.107/2013/10. számú elsőfokú és a Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3. számú másodfokú határozata, perérték 12.807.000 forint, a fél havi jövedelme 90.255 forint,
12. Tapolcai Járásbíróság 1.P.20.612/2014/2. számú határozata, perérték 3.328.590 forint, a fél havi jövedelme 116.608 forint,
13. Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.169/2015/8. számú határozata, perérték nem ismert, a fél havi jövedelme 68.505 forint,
14. Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.235/2012/3. számú határozata, a fél havi jövedelme 107.377 forint, a pertárgy a házasság felbontása,
15. Tapolcai Járásbíróság 5.P.20.103/2008/110. számú határozata, perérték nem ismert, a fél havi jövedelme 170.000 forint.

- elutasítva: 2 ügy (mindkettőben természetes személy), mindkét ügy azért, mert az illeték lerovása nem jelent a fél számára aránytalan megterhelést, illetve nem éri el az irányadó évi adóköteles jövedelem 25 %-át
    1. Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.459/2014/3. számú határozata, a fél jövedelme 130.755 forint, a lerovandó illeték 8.000 forint,
    2. Ajkai Járásbíróság P.20.221/2014. számú határozata, lerovandó illeték 32.800 forint, a fél havi jövedelme 154.775 forint, házastársáé 238.813 forint.

2. A költségkedvezmény megvonása

2 ügyben került erre sor, mindkét esetben a jövőre nézve, az első esetben biztosan, a második esetben feltételezhetően a körülmények változása miatt

1. Veszprémi Törvényszék 7.P.20.543/2012/79. számú határozata,
2. Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.608/2014/63. számú határozata.

14. ZALAEGERSZEGI TÖRVÉNYSZÉK

(17 ügy)

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. Személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- engedélyezve: 1 ügy, a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján létfenntartás veszélyeztetettsége miatt
    1. Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.21.010/2012/7. számú elsőfokú határozata és a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.214/2013/3. számú másodfokú határozata.

- elutasítva: 9 ügy, ebből

- 8 azért, mert sem a Kmr. 6. § (1) bekezdésében, sem a 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem állnak fenn
    1. Keszthelyi Járásbíróság 3.P.20.730/2014/9. számú határozata,
    2. Nagykanizsai Járásbíróság 5.P.20.906/2011. számú elsőfokú és a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.21.794/2011/2. számú másodfokú határozata,
    3. Nagykanizsai Járásbíróság 1.P.20.765/2011/1/I. számú elsőfokú és a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.21.533/2011/2. számú másodfokú határozata,
    4. Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.900/2014/8. számú határozata,
    5. Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.954/2014/7. számú határozata,

6. Zalaegerszegi Járásbíróság 16.P.21.139/2014/3. számú határozata,
7. Zalaegerszegi Járásbíróság 2001.Vh.826/2011/151. számú elsőfokú és a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pkf.20.795/2014/2. számú másodfokú határozata,
8. Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.20.719/2011/7. számú elsőfokú és a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.003/2012/2. számú másodfokú határozata),

- további 1 pedig azért, mert a fél perindítása már előre eredménytelennek mutatkozik
  1. Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.20.354/2012/4. számú határozata.

1.1.2. részleges

- engedélyezve: 4 ügy, ebből 3-ban tételes, 1 ügyben pedig kombinált, mind a 4 ügyben a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján
  1. Keszthelyi Járásbíróság 3.P.20.730/2014/9. számú határozata az illetékre,
  2. Keszthelyi Járásbíróság 4.P.20.613/2012/51. számú határozata, kombinált, a szakértői díjra 50 %-os mértékű,
  3. Nagykanizsai Járásbíróság 3.P.20.127/2014/3. számú határozata az illetékre,
  4. Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.900/2014/8. számú határozata az illetékre).
- elutasítva: 4 ügy, mert sem a Kmr. 6. § (1) bekezdésében, sem a 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem állnak fenn
  1. Keszthelyi Járásbíróság 4.P.20.162/2014/18. számú határozata,
  2. Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.954/2014/7. számú határozata,
  3. Zalaegerszegi Járásbíróság 16.P.21.139/2014/3. számú határozata,
  4. Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.20.719/2011/7. számú elsőfokú és a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.003/2012/2. számú másodfokú határozata.

1.2. Kizáró okok

- 1 ügy
  1. Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.20.354/2012/4. számú határozata, a költségmentesség, illetve illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet azért utasította el, mert a perlés eleve eredménytelennek látszik).

1.3. Személyes illetékfeljegyzési jog

- engedélyezve: 3 ügy, mind a 3 ügyben természetes személy részére
  1. Nagykanizsai Járásbíróság 5.P.20.906/2011/7. számú elsőfokú és a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.21.794/2011/2. számú másodfokú határozata, illeték 21.000 forint, a fél havi jövedelme 51.480 forint.
  2. Zalaegerszegi Járásbíróság 19.P.20.933/2013/34. számú határozata, perérték: 5.000 Euró + 4.000.000 forint, pontos jövedelmi adatok nem ismertek,
  3. Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.20.719/2011/7. számú elsőfokú és a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.003/2012/2. számú másodfokú határozata, illeték: 87600 forint, a felek havi jövedelme 121.690 forint, illetve 55.670 forint.
- elutasítva: 2 ügy, az egyik ügyben természetes, a másik ügyben jogi személy kérelme
  1. Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.20.354/2012/4. számú határozata, mert a fél perlése előre eredménytelennek mutatkozik.
  2. Nagykanizsai Járásbíróság 5.P.20.474/2012/4. számú elsőfokú és a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.989/2012/2. számú másodfokú határozata, a jövedelmi és vagyoni viszonyok igazolásának elmulasztása miatt.

2. A költségkedvezmény megvonása

2 ügy

1. Keszthelyi Járásbíróság 4.P.21.411/2012/73. számú határozatával a jövőre nézve a körülmények megváltozása miatt,
2. Zalaegerszegi Járásbíróság 19.P.20.933/2013/34. számú határozatával visszamenőleges hatállyal valótlan adatközlés miatt).

15. SZÉKESFEHÉRVÁRI TÖRVÉNYSZÉK[15]

1. A költségkedvezmény típusai

1.1. Személyes költségmentesség

1.1.1. Teljes személyes költségmentesség

- engedélyezése:

Bicskei Járásbíróság P.20.110/2015., P.20.670/2015., P.20.269/2014., P.20.299/2014.

Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.259/2015., P.21.236/2014., P.21.084/2014., P.21.359/2014., P.20.113/2014., P.20.083/2015., P.20.313/2015., P.22.322/2014.

Székesfehérvári Járásbíróság P.23.479/2011. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.21.956/2013.

- okai:

- létfenntartás veszélyeztetve

  Bicskei Járásbíróság P.20.110/2015., P.20.670/2015., P.20.269/2014., P.20.299/2014.

  Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.259/2015., P.21.236/2014., P.21.359/2014., P.20.083/2015.

- engedélyezés kötelező

  Dunaújvárosi Járásbíróság P.21.084/2014., P.20.113/2014. (?), P.20.313/2015. (?), P.22.322/2011. (?)

  Székesfehérvári Járásbíróság P.23.479/2015. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.21.956/2013.

- elutasítása:

Székesfehérvári Törvényszék P.22.451/2010., P.20.316/2011. [1.1.2.], P.20.226/2011. [1.1.2.], P.20.378/2011. [1.1.2.], P.20.240/2015. (1.3.), P.20.316/2011. (1.3.), P.20.504/2011. (1.3.), P.21.441/2011. (1.3.)

Székesfehérvári Járásbíróság P.23.090/2013. (1.3.), P.21.232/2014., P.20.116/2014. (1.3.), P.22.443/2011. (1.1.2., 1.3.*), P.23.479/2011. (1.1.1.*), P.22.217/2014. (1.1.2.*), P.22.733/2014. (1.1.2.*), P.20.452/2011. [1.1.2.], P.20.121/2015/6., P.22.702/2014., P.22.693/2013., P.21.728/2014., P.21.330/2014.,

---

15 *A feldolgozás rovatainak megfelelően külön tüntettem fel, mikor került engedélyezésre adott esetben pl. a költségkedvezmény és mi volt ennek az oka. A sorrendiség azonban azonos, tehát egymás mellé vetve a kettőt megállapítható, hogy mi került engedélyezésre és mi volt ennek az oka, vagy miért került elutasításra adott esetben a kérelem.*

Ezen túlmenően számos alkalommal előfordult az, hogy átfedések mutatkoztak. A fél pl. kért személyes költségmentességet, részleges költségmentességet, illetve illetékfeljegyzési jogot is. Ilyenkor a határozat mindegyik rovatban szerepel, de ott van mellette egy megjelölés, (az 1.1.1. - teljes személyes költségmentesség, 1.1.2. - részleges költségmentesség, valamint 1.3. - személyes illetékfeljegyzési jog megjelölés) ami arra utal, hogy az adott határozat a feldolgozás más rovatában is fel van tüntetve.

*A *-al ellátottak esetében a másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését, ilyenkor külön feltüntettem az elsőfokú bíróság határozatát is, ezzel a megjelöléssel, továbbá a másodfokúét is. Okként a bíróság által megjelölt okot tüntettem fel minden esetben, bár alkalmanként előfordult, hogy az iratokból más következett volna.*

P.23.030/2014. [1.1.2.], P.21.384/2014. [1.1.2.], P.20.240/2014. (1.3.), P.20.431/2015. (1.3.), P.23.092/2014. (1.3.), P.22.624/2013. (1.3.), P.20.116/2014. (1.3.), P.21.741/2013. (1.3.), P.21.330/2013., P.22.100/2014. (1.3.), P.23.184/2014. (1.3.)
Bicskei Járásbíróság P.20.242/2014., P.20.010/2014., P.20.188/2014., P.20.180/2014. [1.1.2.], P.20.062/2014., P.20.414/2013., P.20.393/2014. [1.1.2.], P.20.463/2014. [1.1.2.], P.20.047/2014. [1.1.2.] , P.20.407/2013. (1.1.2., 1.3.), P.20.449/2013. (1.3.), P.20.152/2014. (1.3.]
Sárbogárdi Járásbíróság P.20.039/2015., P.20.177/2014. (1.1.2.*)
Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.174/2015. [1.1.2.], P.20.361/2015. (1.3.), P.21.238/2014. (1.3.), P.20.962/2014. (1.3.)

<u>- okai:</u>

- nem jogosult a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján
  Székesfehérvári Törvényszék P.22.451/2010., P.20.316/2011., P.20.226/2011., P.20.378/2011., P.20.316/2011., P.20.504/2011., P.21.441/2011.,
  Székesfehérvári Járásbíróság P.23.090/2013., P.21.232/2014., P.20.116/2014., P.22.443/2011., P.23.479/2011,, P.22.217/2014., P.22.733/2014., P.20.452/2011., P.20.121/2015., P.22.693/2013., P.21.330/2014., P.23.030/2014., P.21.384/2014., P.20.240/2015., P.20.431/2015., P.23.092/2014., P.22.624/2014., P.20.116/2014., P.21.741/2013., P.22.100/2014., P.23.184/2014.,, P.21.728/2014.
  Bicskei Járásbíróság 20.010/2014., 20.188/2014., 20.180/2014., P.20.463/2014., P.20.047/2015., P.20.407/2013., P.20.449/2013., P.20.152/2014.,
  Sárbogárdi Járásbíróság P.20.039/2015., P.20.177/2014.
  Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.174/2015., P.20.361/2015., P.21.238/2014., P.20.962/2014.,

- nem igazolta a jövedelmi és vagyoni viszonyait
  Székesfehérvári Járásbíróság P.22.702/2014., P.21.330/2013.
  Bicskei Járásbíróság P.20.242/2014., 20.188/2014., 20.180/2014. , P.20.062/2014., P.20.393/2014., P.20.393/2014.
- a fél rosszhiszeműen pereskedik
  Székesfehérvári Járásbíróság P.21.728/2014.
- eljárás jogerős befejezését követően kérte a költségkedvezményt
  Bicskei Járásbíróság P.20.414/2013.

1.1.2. Részleges költségmentesség

<u>- engedélyezése</u>

- tételes

  - illetékmentesség:
  Székesfehérvári Járásbíróság P.22.217/2014. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.21.761/2014/3. [1.1.1., 1.2.*), Székesfehérvári Járásbíróság P.22.733/2014. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.22.110/2014. (1.1.1.*), Székesfehérvári Járásbíróság P.20.452/2011. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.21.585/2011. (1.1.1.*)
  Székesfehérvári Járásbíróság P.21.539/2013., P.23.030/2014. [1.1.1.], P.21.384/2014. [1.1.1.],
  Dunaújvárosi Járásbíróság P.21.026/2014., P.20.416/2015. P.20.174/2015.

[1.1.1.], P.21.053/2014., P.20.660/2014., P.20.588/2014., P.20.392/2014., P.20.181/2015.
Székesfehérvári Törvényszék P.20.3106/2011. [1.1.1.]
Bicskei Járásbíróság P.20.378/2014. [1.1.1.]

- százalékos
  Sárbogárdi Járásbíróság P.20.177/2014. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.21.234/2014/3. (a költségek 50 %-ára)
  Bicskei Járásbíróság P.20.226/2011. [1.1.1.] (a költségek 50 %-ára)
- vegyes
  Székesfehérvári Járásbíróság P.20.145/2009. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.20.346/2011. a szakértői díj 1/3 része viselése alóli mentesség - a szakértői díj viselése alóli mentesség (másodfokú határozat)
  Bicskei Járásbíróság P.20.463/2014. [1.1.1.] a kereseti illeték 50 %-ára,
  Bicskei Járásbíróság P.20.047/2015. [1.1.1.] a kereseti illeték 20 %-ára,

<u>okai:</u>

- bírósághoz fordulás lehetőségének biztosítása
  Sárbogárdi Járásbíróság P.20.177/2014. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.21.234/2014.
  Székesfehérvári Járásbíróság P.22.217/2014. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.21.761/2014/3.
  Székesfehérvári Járásbíróság P.20.145/2009. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.20.346/2011.
  Székesfehérvári Járásbíróság P.21.384/2014.
  Székesfehérvári Törvényszék P.20.316/2011., P.20.226/2011., P.20.378/2011.,
- a megfizetés a létfenntartását veszélyeztetné
  Székesfehérvári Járásbíróság P.22.233/2014. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.22.110/2014.
- aránytalan megterhelést jelentene
  Székesfehérvári Járásbíróság P.20.452/2011. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.21.585/2011.
  Székesfehérvári Járásbíróság P.23.030/2014.
  Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.174/2015.
  Bicskei Járásbíróság P.20.047/2015.
- a fél egyébként alacsony jövedelme
  Bicskei Járásbíróság P.20.463/2014.
- nincs indokolva
  Székesfehérvári Járásbíróság P.21.539/2013.
  Dunaújvárosi Járásbíróság P.21.026/2014., P.20.416/2015., P.21.053/2014., P.20.660/2014., P.20.588/2014. P.20.392/2014.,
  Székesfehérvári Törvényszék P.20.181/2015.

<u>- elutasítása:</u>

Székesfehérvári Járásbíróság P.22.443/2011. [1.1.1., 1.3.*), P.22.217/2014. [1.1.1., 1.1.2.*), P.20.137/2014. (1.3.)
Bicskei Járásbíróság P.20.010/2014. [1.1.1.], P.20.180/2013. [1.1.1.], P.20.339/2014. [1.1.1.], 1.P.20.407/2013. [1.1.1., 1.3.)
Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.916/2014. (1.3.]

<u>- okai</u>

- nem jogosult a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján

Székesfehérvári Járásbíróság P.22.443/2011., P.22.217/2014., P.23.137/2014.
Bicskei Járásbíróság P.20.010/2014., P.20.180/2013., P.20.407/2013.
Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.916/2014. nem jogosult a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján

- nem tárta fel jövedelmi és vagyoni viszonyait
  Bicskei Járásbíróság P.20.180/2013. , P.20.039/2014.

1.2. Kizáró okok

A perlés eleve eredménytelennek látszik: -

A fél rosszhiszeműen pereskedik:

Székesfehérvári Járásbíróság P.21.728/2014/17.

Az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: -

1.3. A személyes illetékfeljegyzési jog

<u>- engedélyezése</u>:

Bicskei Járásbíróság P.20.407/2013. [1.1.1., 1.1.2.); P.20.449/2013. [1.1.1.] (jövedelem 145.690 forint), P.20.152/2014. [1.1.1.] (jövedelem 112.000 forint);
Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.361/2015. [1.1.1.] (jövedelem 94.125 forint, illeték 390.000 forint, amelynek a jövedelem a 24 %-a. Az illeték az éves jövedelem 34 %-a.); P.21.238/2014. [1.1.1.] (jövedelem 78.180 forint, illeték 384.000 forint, amelynek a jövedelem a 20 %-a. Az illeték az éves jövedelem 41 %-a); P.20.962/2014. [1.1.1.] (előző évi jövedelem 320.000 forint, illeték 180.000 forint, amely a havi jövedelem 56 %-a. Az illeték az éves jövedelem 4 %-a); P.20.916/2014. [1.1.2.] (az illeték 66.000 forint);
Sárbogárdi Járásbíróság P.20.490/2009. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.22.209/2012. (jövedelem 89.000 forint);
Székesfehérvári Járásbíróság P.23.090/2013., P.20.116/2014. [1.1.1.] (jövedelem 185.194 forint); P.20.240/2015. (az egy főre eső jövedelem 125.000 forint, illeték 54.000 forint, amely a jövedelem 43 %-a; az illeték az éves jövedelem 3 %-a), P.20.431/2015. [1.1.1.] (a jövedelem 57.985 forint, az illeték 21.000 forint, amely a jövedelem 35 %-a, az illeték az éves jövedelem 3 %-a), P.23.092/2014. [1.1.1.] (a jövedelem 148.685 forint, illeték 218.900 forint, amelynek a jövedelem 68 %-a. Az illeték az éves jövedelem 12 %-a), P.22.624/2013. [1.1.1.], P.20.116/2014. [1.1.1.] (a jövedelem 185.194 forint), P.21.741/2013. [1.1.1.] (az egy főre eső jövedelem 98.000 forint, az illeték 1.500.000 forint, amelynek a jövedelem a 6 %-a; az illeték az éves jövedelem 127 %-a); P.23.137/2014. [1.1.2.] (jövedelem 280.000 forint, illeték 573.600 forint, amelynek a jövedelem a 48 %-a. Az illeték az éves jövedelem 17 %-a); P.22.100/2014. [1.1.1.]; P.23.184/2014. [1.1.1.] (illeték 132.000 forint);
Székesfehérvári Járásbíróság P.22.443/2011. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.22.317/2001. [1.1.1., 1.1.2.) (jövedelem 123.000 forint, illeték 360.000 forint, amelynek a jövedelem a 34 %-a. Az illeték az éves jövedelem 24 %-a);
Székesfehérvári Törvényszék P.20.316/2011. [1.1.1.] (jövedelem havi 120.000 forint, illeték 540.000 forint, aminek a jövedelem az 22 %-a. Az illeték az éves jövedelem 37 %-a); P.20.504/2011. [1.1.1.] (jövedelem 78.792 forint, illeték 600.000 forint, amelynek a jövedelem a 13 %-a. Az illeték az éves jövedelem 63 %-a); P.21.441/2011. [1.1.1.] (jövedelem 105.000 forint)

<u>- okai</u>

- lerovandó illeték mértékére tekintettel

Székesfehérvári Járásbíróság P.23.090/2013., P.21.741/2013.
Sárbogárdi Járásbíróság P.20.490/2009. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.22.209/2012.
Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.916/2014.

- aránytalan megterhelést jelentene
  Dunaújvárosi Járásbíróság P.21.238/2014., P.20.962/2014.
  Székesfehérvári Járásbíróság P.20.116/2014., P.23.184/2014.
- feltételek fennállása
  Székesfehérvári Járásbíróság P.20.240/2015.; P.20.431/2015., P.22.624/2013., P.20.116/2014.
  Székesfehérvári Járásbíróság P.22.443/2011. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.22.317/2011.
  Dunaújvárosi Járásbíróság P.20.361/2015.
  Bicskei Járásbíróság P.20.407/2013., P.20.449/2013., P.20.152/2014.,
  Székesfehérvári Törvényszék P.20.316/2011., P.20.504/2014., P.21.441/2011.
- perbeli jogok biztosítása érdekében, a bírói út igénybevételének lehetősége
  Sárbogárdi Járásbíróság P.20.490/2009. - Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.22.209/2012. Székesfehérvári Járásbíróság P.23.092/2014. , P.22.100/2014.
- „lehetőséget látott illetékfeljegyzési jog engedélyezésére”
  Székesfehérvári Járásbíróság P.23.137/2014

<u>- elutasítása:</u>

Székesfehérvári Járásbíróság G.20.377/2012. utólagos engedélyezés feltételeinek fennállást nem igazolta
Bicskei Járásbíróság P.20.279/2014. nem jogosult a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján

<u>Az ügy alanyai</u>

- Jogi személy: Székesfehérvári Járásbíróság G.20.377/2012.
- Minden egyéb ügy alanya természetes személy volt.

2. Költségkedvezmény megvonása

<u>- Ex tunc hatállyal:</u>

- valótlan adatokat közölt a fél:
  Bicskei Járásbíróság P.20.275/2011., P.20.388/2012.
  Székesfehérvári Törvényszék P.20.919/2011.
- eleve nem álltak fenn az engedélyezés feltételei:
  Székesfehérvári Törvényszék P.21.817/2012.

Ex nunc hatállyal:

Dunaújvárosi Járásbíróság P.21.118/2014. a feltételek nem álltak fenn, de meg is változtak a fél körülményei
Sárbogárdi Járásbíróság P.20.490/2009. (1.3.*) megváltoztak a fél körülményei
Székesfehérvári Járásbíróság P.23.180/2012. megváltoztak a fél körülményei

16. GYŐRI TÖRVÉNYSZÉK[16]

1. A költségkedvezmény típusai
1.1. Személyes költségmentesség
1.1.1. teljes személyes költségmentesség

- engedélyezése:

Mosonmagyaróvári Járásbíróság 6.P.20.564/2014/4-I. (III.r. felperes, 1.1.2.) a létfenntartás veszélyeztetettsége miatt
Győri Járásbíróság G.22.195/2013/8. - Győri Törvényszék 1.Gpkf.50.456/2014/5. a létfenntartás veszélyeztetett lenne a magas költségek miatt
Győri Járásbíróság 08-01-54.Vh.2012/2014/11. létfenntartás veszélyeztetettsége
Mosonmagyaróvári Járásbíróság 6.P.20.564/2014/4-I.

- elutasítása:

Soproni Járásbíróság P.20.489/2014/12., P.20.074/2015/3. [1.1.2.], P.21.010/2014/3. [1.1.2.], P.20.018/2015/3. [1.1.2.], P.21.312/2014/2. [1.1.2.], P.20.551/2014/7. [1.1.2.], P.20.127/2014/2. (1.3.), P.20.747/2014/4. (1.3.)
Mosonmagyaróvári Járásbíróság 9.P.20.292/2014/5-I. (112.), P.20.180/2014/11. (112.), P.20.230/2013/6. (1.3.), P.20.172/2012/5. (1.3.), P.20.377/2012/5. (1.3.), P.20.450/2011/6. (1.3.), P.20.564/2014/4-I. (I-II.r. felperes [1.1.1., 1.1.2.), 6.P.20.069/2014/3., P.20.293/2014/3-I. [1.1.2.], P.20.307/2013/4-I. (1.1.2., 1.3.]
Győri Törvényszék P.20.599/2010/2. [1.1.2.], P.20.266/2011/21., P.20.015/2012/6. (felperes 1.3.), P.20.015/2012/13. (alperes 1.2.), P.20.834/2014/16., P.20.989/2011/4. [1.1.2.], P.21.025/2011/7. (1.3.), P.20.525/2013/38. [1.1.2.], P.20.414/2013/41. [1.1.2.], P.20.517/2013/34. [1.1.2.], P.20.952/2013/4. (1.1.2., 1.3.), P.20.424/2013/6. (1.1.2.*)
Győri Járásbíróság G.22.195/2013/8. (1.1.1.*, 1.1.2.), P.22.103/2014/2., 0801-53.Vh.583/2013/21., P.20.269/2014/28. (1.1.2., 1.3.*)

- okai:

- nem jogosult a kedvezményre a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján
  Győri Járásbíróság G.22.195/2013/8., P.22.103/2014, P.20.268/2014/18.
  Győri Törvényszék P.20.599/2010/2., P.20.266/2011/21., P.20.015/2012/6., P.20.015/2012/13., P.20.834/2014/16., P.20.898/2011/4., P.21.025/2011/7., P.20.525/2013/38., P.20.414/2013/41., P.20.517/2013/34., P.20.952/2013/4., P.20.424/2013/6.,
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.292/2014/5-I., P.20.180/2014/11., P.20.230/2013/6., P.20.172/2012/5., P.20.377/2012/5., P.20.450/2011/6.,

16 *A feldolgozás rovatainak megfelelően külön tüntettem fel, mikor került engedélyezésre adott esetben pl. a költségkedvezmény és mi volt ennek az oka. A sorrendiség azonban azonos, tehát egymás mellé vetve a kettőt megállapítható, hogy mi került engedélyezésre és mi volt ennek az oka, vagy miért került elutasításra adott esetben a kérelem.*

Ezen túlmenően számos alkalommal előfordult az, hogy átfedések mutatkoztak. A fél pl. kért személyes költségmentességet, részleges költségmentességet, illetve illetékfeljegyzési jogot is. Ilyenkor a határozat mindegyik rovatban szerepel, de ott van mellette egy megjelölés, (az 1.1.1. - teljes személyes költségmentesség, 1.1.2. - részleges költségmentesség, valamint 1.3. - személyes illetékfeljegyzési jog megjelölés) ami arra utal, hogy az adott határozat a feldolgozás más rovatában is fel van tüntetve.

*A *-al ellátottak esetében a másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését, ilyenkor külön feltüntettem az elsőfokú bíróság határozatát is, ezzel a megjelöléssel, továbbá a másodfokúét is. Okként a bíróság által megjelölt okot tüntettem fel minden esetben, bár alkalmanként előfordult, hogy az iratokból más következett volna.*

P.20.564/2014/4-I., P.20.293/2014/3-I., P.20.307/2013/4-I.
Soproni Járásbíróság P.20.074/2015/3., P.21.010/2014/3., P.20.018/2015/3., P.21.312/2014/2., P.20.551/2014/7., P.20.127/2014/2., P.20.747/2014/4.,

- jövedelmi és vagyoni viszonyait nem tárta fel teljeskörűen
  Győri Törvényszék P.20.015/2012/6., P.20.424/2013/6.
  Soproni Járásbíróság P.20.489/2014/12.
- felhívás ellenére sem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait
  Győri Járásbíróság 08-0153.Vh.583/2013/21.
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.069/2014/3.

1.1.2. Részleges költségmentesség

- engedélyezése:

- tételes
  - kereseti illeték
    Soproni Járásbíróság P.20.074/2015/3. [1.1.1.], P.21.010/2014/3. [1.1.1.], P.20.018/2015/3. [1.1.1.]
  - eljárási illeték
    Győri Járásbíróság G.22.195/2013/8. (1.1.1.*)
    Győri Törvényszék P.20.424/2013/6. - Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.273/2014/2. illetékmentesség
    Soproni Járásbíróság P.20.551/2014/7. [1.1.1.]
- százalékos
  Győri Törvényszék P.20.015/2012/13. (50 %), P.20.898/2011/4. (75 %)
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.292/2014/5-I. [1.1.1.] (70 %), P.20.180/2014/1. [1.1.1.] (40 %), P.20.564/2014/4-I. [1.1.1.] (50 %), P.20.293/2014/3-I. [1.1.1.] (20 %)
- vegyes
  Győri Törvényszék P.20.599/2010/2. (1.1.1. felperes) a felmerülő szakértői díjak 50 %-ára kiterjedő mentesség
  Győri Törvényszék P.20.525/2013/38. az illeték és a szakértői költség 50 %-ára kiterjedő mentesség
  Győri Törvényszék P.20.517/2013/34. [1.1.1.] az eljárási illeték 50 %-ára kiterjedő mentesség
  Soproni Járásbíróság P.21.312/2014/2. [1.1.1.] eljárási illeték 25 %-ára kiterjedő mentesség

- okai:

- az illeték nagy összege miatt
  Győri Törvényszék P.20.898/2011/4.
- aránytalan terhet jelentene a fél részére:
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.292/2014/5-I., P.20.180/2014/1., P.20.564/2014/4-I.
  Soproni Járásbíróság P.20.074/2015/3., P.21.010/2014/3., P.20.018/2015/3.
- bírósághoz fordulás lehetővé tétele
  Győri Járásbíróság G.22.195/2013/8.
  Győri Törvényszék P.20.015/2012/13., P.20.525/2013/38., P.20.517/2013/34.
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.564/2014/4-I. P.20.293/2014/3.

Soproni Járásbíróság P.21.312/2014/2., P.20.551/2014/7.

- bár nem igazolta a fél, de megállapíthatóan szociális segélyben részesül
  Győri Törvényszék P.20.424/2013/6. - Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.273/2014/2.
- nincs indokolás
  Győri Törvényszék P.20.599/2010/2.

- elutasítása:

- nem jogosult a kedvezményre a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján
  Győri Járásbíróság P.21.159/2014/2., P.20.268/2014/28 [1.1.1., 1.3. *).
  Győri Törvényszék P.20.414/2013/41., P.20.952/2013/4. [1.1.1., 1.3.), P.20.424/2013/6. [1.1.1., 1.1.2.*)
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság 6.P.20.307/2013/4. [1.1.1., 1.3.)
- nem igazolta a jövedelmét
  Győri Törvényszék P.20.424/2013/6. [1.1.1., 1.1.2.*)

1.2. Kizáró okok

A perlés eleve eredménytelennek látszik: -
A fél rosszhiszeműen pereskedik: -
Az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: -

1.3. A személyes illetékfeljegyzési jog

- engedélyezése

Győri Járásbíróság P.20.269/2014/8. - Győri Törvényszék 2.Pkf.50.028/2015/4. [1.1.1., 1.1.2., 1.3.*) (a jövedelem 82.270 forint, a lerovandó illeték 27.900 forint, ami az éves jövedelem 2 %-a)
Győri Törvényszék P.20.015/2012/6. (felperes) (jelentős vagyona van, lerovandó illeték 714.000 forint); P.21.025/2011/7. [1.1.1.] (a jövedelem 77.500 forint, valamint vagyon, az illeték 1.380.000 forint, ami a jövedelem 67%-a);
Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.145/2010/15. - Győri Törvényszék 2.Pkf.51.093/2010/2. (1.3.*) (a felperes cég),
Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.230/2013/6. [1.1.1.] (a jövedelem 1300 euro, az illeték 372.000 forint, az illeték a havi jövedelem 92 %-át, az éves jövedelem 7%-át teszi ki); P.20.172/2012. [1.1.1.] (a jövedelem 90.000 forint, illeték 27.000 forint, az illeték a havi jövedelem 30 %-át, az éves jövedelem 2%-át teszi ki); P.20.450/2011/6. [1.1.1.] (a jövedelem 52.290 forint körüli összeg, az illeték 90.300 forint, a havi jövedelem az illeték 57 %-át teszi ki, az éves jövedelem 14%-a az illeték); P.20.307/2013/4-I. (a jövedelem 134.000 forint, az illeték 390.000 forint, jövedelem 34 %-át teszi ki az illetéknek, míg az éves jövedelem 24%-a az illeték).
Soproni Járásbíróság P.20.127/2014/2. [1.1.1.] (a fél jövedelme 137.000 forint); P.20.747/2014/4. [1.1.1.]

- okai:

- aránytalan (súlyos) terhet jelentene
  Győri Járásbíróság P.20.269/2014/28. - Győri Törvényszék 2.Pkf.50.028/2015/4.
  Győri Törvényszék P.21.025/2011/7.
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.450/2011/6.
  Soproni Járásbíróság P.20.127/2014/2., P.20.747/2014/4.
- cég jelenleg nem működik
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.145/2010/15.- Győri Törvényszék

2.Pkf.51.093/2010.

- a jogérvényesítés lehetővé tétele érdekében
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.230/2013/6., P.20.127/2012., P.20.307/2013/4-I.
- nagy összegű illeték mértékére tekintettel
  Győri Törvényszék P.20.015/2015/6.

- elutasítása:
  Győri Járásbíróság P.20.268/2014/28. [1.1.1., 1.1.2., 1.3.*)
  Győri Törvényszék P.20.952/2013/4. [1.1.1., 1.1.2.)
  Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.145/2010/15. (1.3.*), P.20.377/2012/5. [1.1.1.]
  - okai:
    - a felperes cég jelentős eszközállománya
      Mosonmagyaróvári Járásbíróság 9.P.20.145/2010/15.
    - nem jogosult a kedvezményre a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján
      Győri Járásbíróság P.20.268/2014/28.
      Győri Törvényszék P.20.952/2013/4.
      Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.377/2012/5.

Az ügy alanyai
- jogi személy: Mosonmagyaróvári Járásbíróság P.20.145/2010/15.
- természetes személy: minden más ügyben

2. Költségkedvezmény megvonása
- Ex tunc hatállyal: Győri Törvényszék P.20.763/2012/67. (valótlan adatokat közölt, illetve adatokat eltitkolt)
- Ex nunc hatállyal: -

17. KECSKEMÉTI TÖRVÉNYSZÉK[17]

1. A költségkedvezmény típusai
1.1. Személyes költségmentesség
1.1.1. Teljes
- engedélyezése:
  - kötelező engedélyezni
    Kiskunfélegyházi Járásbíróság 4.P.20.093/2015/2.
  - létfenntartás veszélyeztetettsége miatt
    Kunszentmiklósi Járásbíróság 9.P.20.135/2014. - Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.431/2014/3.*
  - lehetetlenné tenné a bírósághoz fordulást a fél számára

17 *A feldolgozás rovatainak megfelelően külön tüntettem fel, mikor került engedélyezésre adott esetben pl. a költségkedvezmény és mi volt ennek az oka. A sorrendiség azonban azonos, tehát egymás mellé vetve a kettőt megállapítható, hogy mi került engedélyezésre és mi volt ennek az oka, vagy miért került elutasításra adott esetben a kérelem.*

Ezen túlmenően számos alkalommal előfordult az, hogy átfedések mutatkoztak. A fél pl. kért személyes költségmentességet, részleges költségmentességet, illetve illetékfeljegyzési jogot is. Ilyenkor a határozat mindegyik rovatban szerepel, de ott van mellette egy megjelölés, (az 1.1.1. - teljes személyes költségmentesség, 1.1.2. - részleges költségmentesség, valamint 1.3. - személyes illetékfeljegyzési jog megjelölés) ami arra utal, hogy az adott határozat a feldolgozás más rovatában is fel van tüntetve.

*A *-al ellátottak esetében a másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését, ilyenkor külön feltüntettem az elsőfokú bíróság határozatát is, ezzel a megjelöléssel, továbbá a másodfokúét is. Okként a bíróság által megjelölt okot tüntettem fel minden esetben, bár alkalmanként előfordult, hogy az iratokból más következett volna.*

Kiskőrösi Járásbíróság 3.P.20.249/2012. - Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.22.195/2012/2*.

- az engedélyezés oka ismeretlen

Kecskeméti Törvényszék 20.560/2012/37. (I.r. alperes részére)(1.3.)

- elutasítása:

Bajai Járásbíróság 15.P.20.079/2015/6. [1.1.2.], 6.P.20.682/2012/2., 6.P.21.155/2014/2. (1.3.), 1.P.20.703/2014/2. [1.1.2.], 1.P.20.774/2011/84. [1.1.2.], 11.P.21.075/2014/9., 14.P.20.002/2015/3. (1.1.2., 1.3.), 14.P.21.002/2014/9. [1.1.2.], 14.P.21.123/2013/7. [1.1.2.], 13.P.20.608/2013/2-I. (1.3.), 13.P.20.255/2013/6. (1.1.2., 1.3.), 13.P.20.643/2013/9. (1.1.2., 1.3.), 13.P.20.517/2012/2. [1.1.2.]

Kalocsai Járásbíróság 2.P.20.204/2014/3. (1.3.), 5.P.20.063/2014/3. (1.3.), 5.P.20.286/2012/2., 6.P.20.502/2012/16. [1.2.]

Kiskőrösi Járásbíróság 3.P.20.112/2012/16. (1.3.), 3.P.20.249/2012/5. (1.1.1.*, 1.1.2., 1.3.), 3.P.20.541/2011/2. (1.1.2., 1.3.]

Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.199/2014/5., 3.P.20.239/2014/5., 3.P.20.536/2013/5. [1.1.2.], 3.P.20.445/2014/2. [1.1.2.], 3.P.20.233/2014/20. [1.1.2.], 3.P.20.270/2014/2. (1.3.), 3.P.20.504/2014/3., 3.P.20.055/2012/27. (1.3.*), 4.P.20.277/2014/6. (1.3.), 4.P.20.283/2014/6. [1.1.2.], 4.P.20.464/2012/52. [1.1.2.], 5.P.20.353/2014/2. (1.3.), 5.P.20.545/2014/4. (1.3.), 5.P.20.342/2014/2.

Kiskunhalasi Járásbíróság 3.P.20.181/2014/4. (1.3.), 1.P.20.210/2014/4. (1.3.), 10.P.20.938/2014/3. (1.3.), 11.P.20.899/2013/2. (1.3.), 1.P.20.097/2013/2. (1.3., 1..1.2. *), 1.P.20.666/2013/10. [1.1.2.], 11.P.20.166/2014/4. [1.1.2.], 1.P.20.173/2011/15. [1.1.2.], 1.P.20.603/2013/28. (1.1.2.*)

Kunszentmiklósi Járásbíróság 9.P.20.135/2014/3. (1.1.1.*), 9.P.20.094/2014/5. [1.1.2.]

- okai:

a) nem jogosult a kedvezményre a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján

Bajai Járásbíróság 15.P.20.079/2015/6., 6.P.20.682/2014/2., 1.P.20.703/2014/2. , 11.P.21.075/2014/9., 14.P.20.002/2014/3., 14.P.21.002/2015/9., 14.P.21.123/2013/7., 13.P.20.608/2013/2-I., 13.P.20.255/2013/6., 13.P.20.643/2013/9., 13.P.20.517/2012/2.

Kalocsai Járásbíróság 2.P.20.204/2014/3., 5.P.20.063/2015/3., 5.P.20.286/2012., 6.P.20.502/2012/16.

Kiskőrösi Járásbíróság 3.P.20.112/2012/16., 3.P.20.249/2012/5., 3.P.20.541/2011/2.

Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.199/2014/5., 3.P.20.239/2012/5., 3.P.20.536/2013/5., 3.P.20.445/2014/2., 3.P.20.233/2011/20., 3.P.20.270/2014/2., 4.P.20.277/2014/6., 4.P.20.283/2014/6., 4.P.20.464/2012., 5.P.20.353/2014/2., 5.P.20.545/2014/4., 5.P.20.342/2014/2.,

Kiskunhalasi Járásbíróság 3.P.20.181/2014/4., 1.P.20.210/2014/4., 1.P.20.938/2014/3., 1.P.20.899/2013/2., 1.P.20.097/2013/2., 1.P.20.666/2013/10., 11.P.20.166/2014/4., 1.P.20.173/2011/15., 1.P.20.603/2013/28.

Kunszentmiklósi Járásbíróság 9.P.20.135/2014/3.; 9.P.20.094/2014/5.

- nem tett eleget a hiánypótlásnak

Bajai Járásbíróság 1.P.20.774/2011/84.

- a kérelmező cég volt (Kft.)

Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.504/2012/3

- nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait
  Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.055/2012/27.
  Kiskunhalasi Járásbíróság 3.P.20.181/2014/4.

1.1.2. Részleges

- engedélyezése:

1. tételes:
Kiskőrösi Járásbíróság 5.P.20.161/2014/12. (1.3.](a mérsékelt összegű eljárási illetékre)
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.233/2011/20. (szakértői díjra)
Kiskunhalasi Járásbíróság 1.P.20.097/2013. - Kecskeméti Törvényszék 5.Pkf.20.543/2013/2. (illeték), 1.P.20.666/2013/10. [1.1.1.] (illeték), 11.P.20.166/2014/4. [1.1.1.] (illeték), 1.P.20.173/2011/15. [1.1.1.] (illeték),
Kunszentmiklósi Járásbíróság 9.P.20.042/2014/8. (szakértői költség), 9.P.20.094/2014/5. (illeték)

2. százalékos:
Bajai Járásbíróság 14.P.21.002/2014/9. [1.1.1.] (50 %)
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 4.P.20.283/2014/6. [1.1.1.] (50%), 4.P.20.464/2012/14. [1.1.1.] (50%), 5.P.20.135/2015/2. [1.1.1.] (50%),
Kiskunhalasi Járásbíróság 1.P.20.603/2013/28. - Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.20.969/2014/2. (50 %)

3. vegyes:
Bajai Járásbíróság 15.P.21.040/2014/2. (az illeték 50 %-ára), 1.P.20.703/2014/2. (az illeték 50 %-ára)
14.P.21.123/2013/7. [1.1.1.] (az illeték 90 %-ára)
Kalocsai Járásbíróság 6.P.20.468/2013/9. [1.2.] (az illeték 50 %-ára)
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.536/2013/5. [1.1.1.] (az illeték 50 %-ára), 3.P.20.445/2014/2. [1.1.1.] (az illeték 50 %-ára),

- okai:

4. az illeték meghaladja a jövedelme 50 %-át
Bajai Járásbíróság 21.040/2014/2.,

5. bírósághoz fordulás lehetővé tétele
Bajai Járásbíróság 21.040/2014/2., 1.P.20.703/2014/2.,
Kalocsai Járásbíróság 6.P.20.468/2013/9.
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 4.P.20.464/2012/5. , 5.P.20.135/2015/2.
Kiskunhalasi Járásbíróság 1.P.20.097/2013/2., 1.P.20.666/2013/10., 11.P.20.166/2014/4., 1.P.20.173/2014/15.
Kunszentmiklósi Járásbíróság 9.P.20.094/2014/5.

6. jogai érvényesítésének megkönnyítése végett
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 4.P.20.283/2014/6

7. aránytalan megterhelést jelentene a jogai érvényesítésének lehetővé tétele
Bajai Járásbíróság 14.P.21.002/2014/9., 14.P.21.123/2013/7.
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.536/2013/5., 3.P.20.445/2014/2., 3.P.20.233/2011/20.

8. a létfenntartás kisebbfokú veszélyeztetettsége miatt
Kiskunhalasi Járásbíróság 1.P.20.603/2013/28. - Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.20.969/2014/2.

9. egyezségkötés folytán mérsékelt illetékre kiterjedően

Kiskőrösi Járásbíróság 5.P.20.161/2014/12.

10. ok nincs megjelölve
Kunszentmiklósi Járásbíróság 9.P.20.042/2014/8.

- elutasítása :

Bajai Járásbíróság 15.P.20.079/2015/6. [1.1.1.], 1.P.20.774/2011/84. [1.1.1.], 14.P.20.002/2015/3. [1.1.1., 1.3.]., 13.P.20.255/2013/6. [1.1.1., 1.3.], 13.P.20.643/2013/9. [1.1.1., 1.3.], 13.P.20.517/2012/2. [1.1.1.]
Kiskőrösi Járásbíróság 3.P.20.249/2012/5. [1.1.1.*, 1.3.], 3.P.20.541/2011/2. [1.1.1., 1.3.]
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.131/2014/10. (1.3.)

- okai:

11. nem jogosult a jövedelmi vagyoni viszonyai alapján
Bajai Járásbíróság 15.P.20.079/2015/6., 14.P.20.002/2015., 13.P.20.255/2013/6., 13.P.20.643/2013/9., 13.P.20.517/2012/2.,
Kiskőrösi Járásbíróság 3.P.20.249/2012/5., 3.P.20.541/2011/2.

12. a hiánypótlásra való felhívásnak nem tett eleget
Bajai Járásbíróság 1.P.20.774/2011/8.

13. nem igazolta a jövedelmi és vagyoni viszonyait
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.131/2014/10.

1.2. Kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik:
Kalocsai Járásbíróság 6.P.20.468/2013/2. [a másodfok hatályon kívül helyezte [1.1.2.]]
Kalocsai Járásbíróság 6.P.20.502/2012/4. [a másodfok hatályon kívül helyezte [1.1.1.]]
- a fél rosszhiszeműen pereskedik: -
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: -

1.3. A személyes illetékfeljegyzési jog

- engedélyezése:

Kecskeméti Törvényszék 4.P.20.560/2012/37. (az illeték 900.000 forint)
Bajai Járásbíróság 6.P.21.155/2014/2. [1.1.1.] (illeték 1.500.000 forint, a havi jövedelme ennek az 5 %-át teszi ki, de vagyona van); 13.P.20.608/2013/2-I. [1.1.1.] (illeték 30.000 forint, a jövedelem 112.602 forint és 61.875 forint, az illeték a havi jövedelme 26 %-át, éves jövedelme 1,4%-át teszi ki); 13.P.20.255/2013/6. [1.1.1., 1.1.2.] (illeték 1.290.000 forint, a havi jövedelme 107.167 forint, a fél havi jövedelme az illeték 8 %-a, vagyis az illeték az éves jövedelme 99 %-át teszi ki); 17.P.20.643/2013/9. [1.1.1., 1.1.2.] (illeték 104.000 forint, a fél jövedelme 93.355 forint, az illeték a havi jövedelme 89 %-a, éves jövedelme 8 %-a).
Kalocsai Járásbíróság 20.204/2014/3. [1.1.1.]
Kiskőrösi Járásbíróság 3.P.20.112/2012/16. [1.1.1.] (illeték 354.570 forint); 5.P.20.450/2013/12. (illeték 339.000 forint, a havi jövedelem 128.849 forint, a havi jövedelem az illeték 38 %-át teszi ki, az illeték az éves jövedelem 21%-a); 5.P.20.161/2014. [1.1.2.]; 3.P.20.541/2011. (illeték 372.000 forint, a havi jövedelem 82.536 forint, a jövedelem az illeték 22 %-át teszi ki, az illeték az éves jövedelem 37%-a).
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.055/2012/39. [1.1.1.* másodfok megváltoztatta] (illeték 44.000 forint, a havi jövedelem 115.000 forint, az

illeték a havi jövedelem 38 %-a, az éves jövedelem 3%-a); 4.P.20.277/2014/6.; 5.P.20.353/2014/2. (illeték 120.000 forint, a jövedelem 83.645 forint, az illeték a havi jövedelem 69 %-a, az éves jövedelem 12%-a).
Kiskunhalasi Járásbíróság 1.P.20.210/2014. (havi jövedelem 145.000 forint); 10.P.20.938/2014. (havi jövedelem 67.000 forint); 11.P.20.899/2013/2.

- elutasítása:

Bajai Járásbíróság 14.P.20.002/2015/3. [1.1.1., 1.1.2.]
Kalocsai Járásbíróság 5.P.20.063/2015/3. [1.1.1.]
Kiskőrösi Járásbíróság 3.P.20.249/2012/5. [1.1.1.*, 1.1.2.]
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.270/2014/2. [1.1.1.]; 3.P.20.131/2014/10. [1.1.1.]; 3.P.20.351/2014/14., 5.P.20.545/2014/4. [1.1.1.]
Kiskunhalasi Járásbíróság 3.P.20.181/2014/4. [1.1.1.]

- okai:

14. a fél nem jogosult
Bajai Járásbíróság 14.P.20.002/2015/3. (az egy főre eső jövedelem 73.000 forint, a lerovandó illeték 15.000 forint)
Kalocsai Járásbíróság 5.P.20.063/2015/3. (az egy főre eső jövedelem 86.500 forint, a lerovandó illeték 39.000 forint)
Kiskőrösi Járásbíróság 3.P.20.249/2012/5.
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.270/2014.

15. nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.131/2014/10.; 3.P.20.351/2014/14.; 5.P.20.545/2014/4.
Kiskunhalasi Járásbíróság 3.P.20.181/2014/4.

- az ügy alanyai

- jogi személy:
Kecskeméti Törvényszék 15.G.21.928/2013/13. ("f.a." cég); 8.G.21.734/2014/5. ("f.a." cég); 15.P.20.864/2013/37. társadalmi szervezet (MABISZ); 7.G.21.722/2013/30. ("f.a." cég)
Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.504/2012/13. [1.1.1.]
- természetes személy: valamennyi egyéb esetben

2. Költségkedvezmény megvonása

- Ex tunc hatállyal:
  - a feltételek nem voltak adottak: Kiskunhalasi Járásbíróság 10.P.20.321/2013/10.
- Ex nunc hatállyal:
  - a költségkedvezmény felülvizsgálata során a fél észlelte a körülmények változását a bíróság
    Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.559/2011/59.
    Kiskunhalasi Járásbíróság 3.P.20.718/2012/31., 1.P.20.447/2012/26.
  - a felülvizsgálat során a fél nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait
    Kiskunfélegyházi Járásbíróság 3.P.20.146/2013/5., 3.P.20.394/2012/36.
    Kunszentmiklósi Járásbíróság 9.P.20.403/2012/36.

18. NYÍREGYHÁZI TÖRVÉNYSZÉK

1.A költségkedvezmény típusai

1.1. személyes költségmentesség

1.1.1. teljes

- engedélyezve

Nyíregyházi Járásbíróság P.21.906/2013., P.20.752/2014., P.23.273/2014., P.20.283/2015., P.23.565/2014., P.20.311/2015., P.20.653/2015.

- elutasítva

Nyíregyházi Járásbíróság 7.P.23.431/2013., P.22.033/2013., P.20.038/2015.,[18] P.22.522/2014., P.21.405/2012.

Nyíregyházi Törvényszék Cgtf.30.185/2015., Cgt.15-14-000347/8., Gf.15-07-04-0001/4.

- okok:

- nem jogosult a kedvezményre a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján
  Nyíregyházi Járásbíróság 7.P.23.431/2013., P.22.033/2013., P.22.522/2014., P.21.405/2012.
- egyéni vállalkozó és gazdálkodó szervezet részére a vállalkozással összefüggő ügyekben költségmentesség nem engedélyezhető [v. ö.: BDT2003/879.]
  Nyíregyházi Törvényszék Gf.15-07-04-0001/4.
- Kmr.4.§ a) pontja értelmében kizárt a költségmentesség engedélyezése
  Nyíregyházi Törvényszék Cgtf.30.185/2015.

1.1.2. részleges

- engedélyezve:

- tételes
  Nyíregyházi Járásbíróság P.20.871/2013. (másodfokon a 15.000 forint fellebbezési illetékre engedélyezte a bíróság, mert 55.285 forint nyugdíjból, 26.785 forint letiltása van a félnek)
- százalékos
- vegyes
  Nyíregyházi Járásbíróság P.20.327/2015. (az illeték 10%-ára; bontóperi eljárás, a kérelmező 88.910 forint nyugdíjjal rendelkezik, vagyontárgya nincs)

- elutasítva:

Nyíregyházi Járásbíróság P.20.627/2013. (a Kmr. 10.§ (1) bekezdése alapján azért, mert az utólagos engedélyezés alapjául szolgáló körülményeket a fél nem igazolta)

1.2. kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik:
- a fél rosszhiszeműen pereskedik:
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja:

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:

- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert):

Nyíregyházi Járásbíróság P.22.805/2014. (nettó jövedelem 176.165 forint, személygépkocsival és adómentes ingatlannal rendelkezik a fél, a pertárgy értéke 3.250.000 forint + 360.000 forint); P.23.431/2013.; P.20.038/2015.

---

18 *Az elsőfokú bíróság mind a költségmentességi mind az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet elutasította. A másodfokú bíróság részben megváltoztatta a végzést és a fellebbezésben is kifejtettekre is figyelemmel illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.*

- elutasítva:

Mátészalkai Városi Bíróság P.20.445/2009.
Nyíregyházi Járásbíróság P.20.627/2013.,
Nyíregyházi Törvényszék Gf.15-02-040130/2., G.21.562/2001., Gpkf.15-15-050015/10.[19], G.21.399/2014. (már az előzményi perben is fennálltak a fél által hivatkozott körülmények), Gpkf.50.004/2015/5.[20], 22.G.22.819/2013., G.20.401/2014., Gpkf.50.009/2015., G.22.693/2013.. G.23.292/2005., Gf.15-03-040140/2., Gf.15-01-040054/6.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság Gf.15-11-040003/3.
Debreceni Ítélőtábla Gf.IV.30.382/2009/2.

- okok:

- Kmr. 10.§ (1) bekezdése
  Nyíregyházi Járásbíróság P.20.627/2013.
  Nyíregyházi Törvényszék Gf.15-02-040130/2., G.21.562/2001., Gpkf.15-15-050015/10., G.21.399/2014. (már az előzményi perben is fennálltak a fél által hivatkozott körülmények), Gpkf.50.004/2015/5., 22.G.22.819/2013.,
- nem állnak fenn a jogszabályi feltételek
  Nyíregyházi Törvényszék Gf.15-02-040130/2., G.20.401/2014., G.23.292/2005., Gf.15-03-040140/2., Gf.15-01-040054/6.
- nem tárta fel jövedelmi és vagyoni viszonyait
  Nyíregyházi Törvényszék G.22.693/2013.
- hiánypótlás elmulasztása
  Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság Gf.15-11-040003/3.
  Mátészalkai Városi Bíróság P.20.445/2009.

- a kérelmet benyújtó:

- jogi személy:
  Nyíregyházi Törvényszék G.23.292/2005., Gf.15-03-040140/2.
  Debreceni Ítélőtábla Gf.IV.30.382/2009/2.
- természetes személy:

2. A költségkedvezmény megvonása: -

3. A 2.1 és a 2.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya:

19. PÉCSI TÖRVÉNYSZÉK

1.A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes

- engedélyezve:

Mohácsi Járásbíróság P.20.350/2013., P.20.276/2014., P.20.002/2014., P.20.353/2014., P.20.257/2013.
Pécsi Járásbíróság P.22.129/2014., P.21.617/2014., P.23.409/2012.,

19 *A másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte és új eljárás lefolytatására kötelezte az elsőfokú bíróságot, mert a Kmr. 10.§ (1) bekezdés c) pontjában foglalt feltételeket nem a Kmr. 5.§ (2) bekezdésében foglaltakkal összevetve vizsgálta.*

20 *A Kmr. 10.§ (1) bekezdés c) pontja alapján utasította el a bíróság a kérelmet, a másodfokú bíróság utalt arra, hogy a Kmr. 5.§ (2) bekezdésének speciális feltételei alapján fennállnak a kérelem feltételei.*

P.21.063/2014., P.20.730/2014., P.20.066/2014.
Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.140/2014., 6.K.27.117/2014., 7.K.27.264/2013., 8.K.27.147/2013., 7.K.27.172/2014., 7.K.27.243/2013., 7.K.27.214/2014.
Pécsi Törvényszék P.21.158/2012., P.20.601/2014., P.20.034/2013., P.20.716/2012., P.20.165/2014.
Siklósi Járásbíróság P.20.073/2011.
Szigetvári Járásbíróság P.20.050/2014., P.20.026/2014., a P.20.022/2014., P.20.263/2013., P.20.073/2013.

- okai:

- engedélyezés kötelező [Kmr. 6. § (1) bekezdés]:
  Mohácsi Járásbíróság P.20.350/2013., P.20.353/2014.
  Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.214/2014.
  Szigetvári Járásbíróság P.20.026/2014.
- létfenntartás veszélyeztetettsége miatt [Kmr. 6. § (2) bekezdés]:
  Mohácsi Járásbíróság P.20.276/2014., P.20.002/2014.
  Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.140/2014., 6.K.27.117/2014., 8.K.27.147/2013.,
  Pécsi Törvényszék P.21.158/2012., P.20.601/2014., P.20.034/2013.
  Szigetvári Járásbíróság P.20.022/2014., P.20.263/2013.

- elutasítva

Komlói Járásbíróság P.20.261/2014., P.20.185/2014., P.20.010/2015., P.20.672/2013., P.20.039/2015., P.20.400/2014., P.20.009/2005. P.20.329/2013.
Mohácsi Járásbíróság P.20.377/2013., P.20.324/2011., P.20.228/2014.
Pécsi Járásbíróság P.20.043/2014., P.22.129/2014., P.21.775/2014., P.21.667/2014., P.21.368/2014., P.21.241/2014., P.21.207/2014., P.21.135/2014., P.21.006/2014., P.23.021/2013.[21], P.21.840/2013.
Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.317/2013.
Pécsi Törvényszék P.20.889/2014., P.20.446/2014., P.20.425/2014., P.20.943/2013., P.20.035/2013., P.20.717/2012., P.20.164/2014.
Siklósi Járásbíróság P.20.493/2012., P.20.628/2014.
Szigetvári Járásbíróság P.20.090/2013., 20.073/2013., P.20.177/2013., P.20.131/2014., P.20.551/2014., P.20.448/2013.

- okok:

- hiánypótlás elmulasztása
  Komlói Járásbíróság P.20.009/2005.
  Pécsi Járásbíróság P.20.043/2014., P.22.129/2014., P.21.006/2014.
  Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.317/2013.
  Pécsi Törvényszék P.20.889/2014., P.20.943/2013., P.20.035/2013.
  Szigetvári Járásbíróság P.20.090/2013., 20.073/2013.
- költség összege nem teszi lehetetlenné a bírósághoz fordulást
  Mohácsi Járásbíróság P.20.324/2011.
  Pécsi Járásbíróság P.21.775/2014.
- a fél nem jogosult a kedvezményre a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján
  Komlói Járásbíróság P.20.261/2014., P.20.010/2015., P.20.672/2013., P.20.039/2015., P.20.400/2014., P.20.329/2013.

21 *Az elsőfokú bíróság a költségmentességi kérelem elutasításával egyidejűleg illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A másodfokú bíróság ezt megváltoztatva a fellebbezésben kifejtettek alapján a költségmentesség kedvezményében részesítette a felet.*

Mohácsi Járásbíróság P.20.324/2011.
Pécsi Járásbíróság P.21.775/2014., P.21.667/2014., P.21.368/2014., P.21.241/2014., P.21.207/2014., P.21.840/2013.
Pécsi Törvényszék P.20.425/2014.
Szigetvári Járásbíróság P.20.177/2013., P.20.131/2014., P.20.551/2014., P.20.448/2013.

- nem igazolt körülményváltozást
  Pécsi Törvényszék P.20.446/2014.
- nem tárta fel jövedelmi és vagyoni viszonyait
  Pécsi Törvényszék P.20.164/2014.
  Siklósi Járásbíróság P.20.628/2014.
- nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait
  Siklósi Járásbíróság P.20.493/2012.,

1.1.2. részleges

- engedélyezve:

Mohácsi Járásbíróság P.20.066/2013. (illetékre), P.20.377/2013. (illetékre), P.20.392/2013. (illetékre), P.20.394/2013. (illetékre)
Pécsi Járásbíróság P.21.667/2014. (illetékre), P.21.135/2014. (illetékre), P.20.894/2014. (illetékre), P.20.695/2014.
Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27009/2014. (illetékre)
Pécsi Törvényszék P.20.977/2013. (illetékre)
Szigetvári Járásbíróság P.20.177/2013. (illetékre), P.20.520/2013. (szakértői költségekre)

- elutasítva:

Pécsi Járásbíróság P.20.794/2014. (1 db)
Pécsi Törvényszék P.20.943/2013., P.20.071/2014., P.20.949/2014.
Siklósi Járásbíróság P.20.316/2014.

- okok:

- a fél nem jogosult a kedvezményre a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján
  Pécsi Törvényszék P.20.071/2014., P.20.949/2014.
  Siklósi Járásbíróság P.20.316/2014.

1.2. kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik: -
- a fél rosszhiszeműen pereskedik: -
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: -

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:

- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert):

Komlói Járásbíróság P.20.672/2013., P.20.017/2014.
Mohácsi Járásbíróság P.20.307/2012, P.20.324/2011. (510.000 forint eljárási illeték, 77.530 forint nyugdíj, a bankszámlakivonatot szerint 221.965 forint negatív egyenleg), P.20.257/2013.
Pécsi Járásbíróság P.23.409/2012., P.21.368/2014., P.21.241/2014., P.20.794/2014., P.20.234/2014. (a pertárgy értéke 6.708.000 forint, a fél nettó jövedelme 220.276 forint)
Pécsi Törvényszék P.20.071/2014. (198.000 forint illeték, 74.670+23.000,-ft nettó havi együttes jövedelem), P.20.241/2014. (jogi személy kérelmező)
Siklósi Járásbíróság P.20.316/2014.

Szigetvári Járásbíróság P.20.097/2014., P.20.131/2014., P.20.551/2014. (91.000 forint összegű rokkantsági nyugdíj), P.20.097/2014., P.20.131/2014., P.20.551/2014.

- elutasítva:

Pécsi Járásbíróság P.21.207/2014.
Pécsi Törvényszék P.20.425/2014., G.21.073/2014. P.20.070/2014., G.20.929/2013.
Siklósi Járásbíróság G.20.325/2014., P.20.493/2012.
Szigetvári Járásbíróság G.20.333/2012.

- okok:

- házassági bontóperben az Itv. 61.§ (4) bekezdése értelmében kizárt az illetékfeljegyzési jog engedélyezése
  Pécsi Járásbíróság P.21.207/2014.
- a fél nem jogosult a kedvezményre a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján
  Pécsi Törvényszék P.20.425/2014., G.21.073/2014., P.20.070/2014. G.20.929/2013.
  Siklósi Járásbíróság G.20.325/2014.
- nem tárta fel jövedelmi és vagyoni viszonyait
  Siklósi Járásbíróság P.20.493/2012.
- hiánypótlási kötelezettségének nem tett eleget
  Szigetvári Járásbíróság G.20.333/2012.

- a kérelmet benyújtó:

- jogi személy:
  Pécsi Törvényszék P.20.241/2014., G.20.929/2013.
  Siklósi Járásbíróság G.20.325/2014.
- természetes személy:

2. A költségkedvezmény megvonása:

- ex tunc hatály:
  - a feltételek eleve nem voltak adottak: Komlói Járásbíróság P.20.565/2014.,
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt: Pécsi Járásbíróság P.23.409/2012.
- ex nunc hatály:
  - megváltoztak a fél körülményei: Mohácsi Járásbíróság P.20.257/2013.

20. SZOLNOKI TÖRVÉNYSZÉK

1.A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes

- engedélyezve:
  13.Pkf.20.667/2015/3.; 1.Pkf.20.185/2015/3.;

  - okok:
    - jogalap megjelölése nélkül: -
    - engedélyezés kötelező [Kmr. 6. § (1) bekezdés]:-
    - **létfenntartás veszélyeztetettsége miatt [Kmr. 6. § (2) bekezdés]:** 13.Pkf.20.667/2015/3. ; 1.Pkf.20.185/2015/3.;

- elutasítva
  13.P.20.035/2014/3.; 4.P.21.441/2014/2; 4.P.21.615/2014/4.;

12.P.21.266/2014/25,; 29.P.20.677/2015/4.; 9.P.21.495/2014/6.; 8.P.20.074/2015/4.; 3.P.20.059/2015/4.; 4.P.21.566/2014/3.; 1.Pkf.20.280/2013/3.; 4.Pf.20.799/2014/3.; 1.Pkf.20.005/2015/3.; 4.Pkf.20.980/2014/3.; 4.Pkf.20.191/2015/3.; 14.P.21.217/2011/101.

- okok:

- a jogalap megjelölése nélkül:-
- **Pp. 95. §-a alapján (nem tárta fel a jövedelmi/vagyoni viszonyait):**

29.P.20.677/2015/4.; 13.Pkf.20.577/2015/3.;

- **a Kmr. 6. § (1)-(2) bekezdése alapján**:
13.P.20.035/2014/3.; 4.P.21.441/2014/2.; 4.P.21.615/2014/4.; 12.P.21.266/2014/25,; 9.P.21.495/2014/6.; 8.P.20.074/2015/4.; 3.P.20.059/2015/44.; P.21.566/2014/3.; 1.Pkf.20.280/2013/3.; 4.Pf.20.799/2014/3.; 1.Pkf.20.005/2015/3.; 4.Pkf.20.980/2014/3.; 4.Pkf.20.191/2015/314.P.21.217/2011/101.
- a Kmr. 10. § (1) bekezdése alapján: -
- a Pp. 84. § (1) bekezdése alapján:-
- **a Pp. 84. § (2) bekezdése alapján:**
4.P.21.441/2014/2.; 4.P.21.615/2014/4.; 3.P.20.059/2015/4.; 4.P.21.566/2014/3.;

1.1.2. részleges

- engedélyezve:

4.P.21.441/2014/2.; 4.P.21.615/2014/4.; 3.P.20.059/2015/4.; 4.P.21.566/2014/3.; 12.P.21.266/2014/25,; 1.Pkf.20.280/2013/3.; 4.Pkf.20.265/2015/4.; 4.Pkf.20.191/2015/3.; 14.P.21.217/2011/101.

- tartalma (tételes, %-os, kombinált):
- eljárási illeték előlegezése és viselése alóli mentesség:
4.P.21.441/2014/2.;
4.P.21.615/2014/4.; 3.P.20.059/2015/4.; 4.P.21.566/2014/3.;
14.P.21.217/2011/101.
- eljárás során felmerült költségek %-a alól:
12.P.21.266/2014/25,;
1.Pkf.20.280/2013/3.; 4.Pkf.20.265/2015/4.; 4.Pkf.20.191/2015/3.

- okok:

- **a jogalap megjelölése nélkül**:
12.P.21.266/2014/25,; 3.P.20.059/2015/4.;
1.Pkf.20.280/2013/3.
- **Pp. 84. § (3) – (4) bekezdése alapján**:
4.P.21.441/2014/2.;
4.P.21.615/2014/4.;
4.P.21.566/2014/3.; 4.Pkf.20.265/2015/4.;
4.Pkf.20.191/2015/3.,
- **a Kmr. 10. § (1) bekezdése alapján:**
14.P.21.217/2011/101.
- **a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján**:
14.P.21.217/2011/101.
- **a Pp. 84. § (1) bekezdése alapján:**
14.P.21.217/2011/101.

- elutasítva:

1.2. kizáró okok: -
- a perlés eleve eredménytelennek látszik:
- a fél rosszhiszeműen pereskedik:
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja:

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:

- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert):
13.P.20.035/2014/3. (jövedelem: 99.780,- forint havi nyugdíj); 14.P.22.401/2013/7. (jövedelem: 5 millió forint értékű ingatlan ½ tulajdoni hányada, illeték: 147.000,- forint); 17.Pkf.21.290/2013/3. (jövedelem: 87.570,- forint/hó és 5 millió forint értékű ingatlan, illeték: 132.000,- forint);

-okok:

- **a jogalap megjelölése nélkül:** 13.P.20.035/2014/3.
- **Kmr. 16/A. § (1) bekezdése, Itv. 60. § (1) bekezdése:** 14.P.22.401/2013/7.
- **Itv. 60. § (1) bekezdése:** 17.Pkf.21.290/2013/3.

- elutasítva:

- a kérelmet benyújtó:
- jogi személy: 14.P.22.401/2013/7.
- természetes személy:13.P.20.035/2014/3.; 17.Pkf.21.290/2013/3.

2. A költségkedvezmény megvonása:
- ex tunc hatály: 4.Pkf.20.265/2015/4.;
- ex nunc hatály: 14.P.22.401/2013/7.;

- okok:

- **a feltételek eleve nem voltak adottak:** 14.P.22.401/2013/17.; 4.Pkf.20.265/2015/4.;
- megváltoztak a fél körülményei:-
- valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt:-

3. A 1.1 és a 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya:
- 1.1. pontban engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 42% - 58%
- 1.3. pontban engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 100%- 0%

II. Ítélőtáblák

1. Debreceni Ítélőtábla

1.A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes

- engedélyezve:

Pkf.I.20.215/2013/2.; Pkf.I.20.415/2013/2.Pkf.I.20.728/2013/2. Pf.II.20.156/2012/2.;
- engedélyezés kötelező [Kmr. 6. § (1) bekezdés]: Pkf.I.20.728/2013/2.
- létfenntartás veszélyeztetettsége miatt [Kmr. 6. § (2) bekezdés]:

Pkf.I.20.215/2013/2.; Pkf.I.20.415/2013/2.; Pf.II.20.156/2012/2.;

- elutasítva

Pkf.I.20.369/2014/2.; Pkf.I.20.633/2013/2.; Pkf.I.20.748/2013/2.; Pkf.I.20.564/2014/2. (III.,V., IX.r.); Pkf.I.20.139/2015/2.; Pf.II.20.784/2012/2.; Gpkf.III.30.266/2015/2.; Pkf.IV.20.832/2014/2.; Pkf.IV.20.080/2015/2.; Gpkf.IV.30.466/2013/2.;

- okok:

- a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján Pkf.I.20.633/2013/2.; Pkf.I.20.748/2013/2.; Pkf.I.20.564/2014/2. (III., V., IX.r.); Pkf.I.20.139/2015/2.; Pf.II.20.784/2012/2.; Pkf.IV.20.832/2014/2.; Gpkf.IV.30.466/2013/2.;
- a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján Pkf.I.20.369/2014/2.; Pkf.IV.20.080/2015/2.;
- a **Pp. 84. §-ának (1) bekezdése** alapján (nem természetes személy kérte) Gpkf.III.30.266/2015/2.

1.1.2. részleges

- engedélyezve:

Pkf.I.20.272/2013/2.; Pf.II.20.112/2012/2.; Gpkf.III.30.271/2015/2.;

- tartalma (tételes, %-os, kombinált):
  - eljárási illeték alóli mentesség: Pf.II.20.112/2012/2.
  - valamennyi költség alóli 50 %-os mentesség Pkf.I.20.272/2013/2.
  - előlegezés alóli részleges mentesség [Gpkf.III.30.271/2015/2.][22]

- elutasítva:

Pkf.I.20.369/2014/2.; Pkf.I.20.172/2015/2.; Pkf.IV.20.832/2014/2.; Gpkf.IV.30.466/2013/2.;

- okok:
  - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján Pkf.I.20.172/2015/2.; Pkf.IV.20.832/2014/2.; Gpkf.IV.30.466/2013/2.;
  - a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján Pkf.I.20.369/2014/2.;

1.2. kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik: -
- a fél rosszhiszeműen pereskedik: -
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: -

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:

- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert):

Pkf.I.20.748/2013/2.; Pkf.I.20.633/2013/2.; Pf.II.20.784/2012. (612.400,-ft illeték; a havi jövedelem 1122%-a); Gpkf.IV.30.466/2013/2. (48.000,-ft illeték; a havi jövedelem 105 %-a);

- elutasítva:

Pkf.I.20.139/2015/2.; Pkf.I.20.564/2014/2.;

- okok:
  - az **Itv. 60. §-ának (1) bekezdése** alapján Pkf.I.20.139/2015/2.; Pkf.I.20.564/2014/2.;

- a kérelmet benyújtó:

- jogi személy: -
- természetes személy: Pkf.I.20.633/2013/2.; Pkf.I.20.748/2013/2.;

22 *Az elsőfokú bíróság engedélyezte, a másodfok a részjogerő miatt nem tudta megváltoztatni.*

Pkf.I.20.564/2014/2.; Pkf.I.20.139/2015/2.; Pf.II.20.784/2012.; Gpkf.IV.30.466/2013/2.;

2. A költségkedvezmény megvonása: Pkf.IV.20.009/2015/6.; Pkf.IV.20.631/2013/3.;
- ex tunc hatály: Pkf.IV.20.631/2013/3.
- ex nunc hatály: Pkf.IV.20.009/2015/6.

- okok:
  - a feltételek eleve nem voltak adottak: -
  - megváltoztak a fél körülményei: Pkf.IV.20.009/2015/6.
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt: Pkf.IV.20.631/2013/3.;

3. Az 1.1 és az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya:
Az 1.1 pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 28,6% : 71,4%
Az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 66,7 % : 33,3%

2. FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA

1.A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes
- engedélyezve:
  7.Pkf.26.537/2014/2.; 9.Pkf.25.483/2015/2.; 17.Pkf.25.790/2014/2.; 17.Pkf.26.948/2014/2.; 17.Pkf.27.327/2014/2.,
  - engedélyezés kötelező [Kmr. 6. § (1) bekezdés]:
    9.Pkf.25.483/2015/2.; 17.Pkf.27.327/2014/2., 17.Pkf.25.790/2014/2.
  - létfenntartás veszélyeztetettsége miatt [Kmr. 6. § (2) bekezdés]:
    7.Pkf.26.537/2014/2.; 17.Pkf.26.948/2014/2.
- elutasítva
  3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.212/2013/1.; 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); 3.Pkf.25.155/2014/3.; 3.Pkf.25.320/2014/2.; 3.Pkf.25.863/2014/3.; 3.Pkf.26.137/2014/1.; 3.Pkf.26.331/2014/1.; 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.; 3.Pkf.27.209/2014/2.; 3.Pkf.25.108/2015/2.; 7.Pkf.25.333/2013/5.; 7.Pkf.26.665/2013/5.; 9.Pkf.25.159/2014/2.; 10.Gpkf.43.359/2014/2.; 10.Gpkf.43.487/2014/2.; 10.Gpkf.44.313/2013/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2.; 15.Fpkf.43.839/2013/3.; 17.Pkf.26.788/2014/2.;
  - okok:
    - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján
      3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.212/2013/1.; 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); 3.Pkf.25.155/2014/3.; 3.Pkf.25.863/2014/3; 3.Pkf.26.137/2014/1.; 7.Pkf.25.333/2013/5.; 9.Pkf.25.159/2014/2.; 10.Gpkf.43.359/2014/2.; 10.Gpkf.43.487/2014/2.; 10.Gpkf.44.313/2013/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2.; 15.Fpkf.43.839/2013/3.
    - a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján
      3.Pkf.25.320/2014/2.; 3.Pkf.26.331/2014/1.; 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.; 3.Pkf.27.209/2014/2.; 7.Pkf.26.665/2013/5.; 17.Pkf.26.788/2014/2.;

– a **Pp. 85. §-ának (3) bekezdése** alapján (engedményezés a költségmentes perlést célozza)
3.Pkf.25.108/2015/2.

1.1.2. részleges

- engedélyezve: 10.Gpkf.44.790/2013/4.;
  - tartalma (tételes, %-os, kombinált):
    - eljárási illeték alóli mentesség**:** 10.Gpkf.44.790/2013/4.;
- elutasítva:
  3.Pkf.26.404/2009/1.; 3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.212/2013/1.; 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); 3.Pkf.25.155/2014/3.; 3.Pkf.25.863/2014/3.; 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.; 3.Pkf.25.448/2015/2.; 10.Gpkf.44.313/2013/2.; 10.Gpkf.43.359/2014/2.; 10.Gpkf.43.487/2014/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2.; 15.Fpkf.43.839/2013/3.; 17.Pkf.25.929/2014/2.; 17.Pkf.26.788/2014/2.;
  - okok:
    – a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján
    3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.212/2013/1.; 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); 3.Pkf.25.155/2014/3.; 3.Pkf.25.863/2014/3; 3.Pkf.25.448/2015/2.; 10.Gpkf.44.313/2013/2.; 10.Gpkf.43.359/2014/2.; 10.Gpkf.43.487/2014/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2.; 15.Fpkf.43.839/2013/3.
    – a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján
    3.Pkf.26.404/2009/1.; 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.; 17.Pkf.26.788/2014/2.;
    – a **Pp. 85. §-ának (1) bekezdés**e alapján (nem igazolta az eltartásra köteles szülők jövedelmi és vagyoni viszonyait)
    17.Pkf.25.929/2014/2.

1.2. kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik: -
- a fél rosszhiszeműen pereskedik: -
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: 3.Pkf.25.108/2015/2.

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:

- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert):
  3.Pkf.26.137/2014/1.; 3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.212/2013/1. (500.000,-ft illeték; a havi jövedelem 188%-a); 3.Pkf.25.108/2015/2.; 10.Gpkf.44.313/2013/2. (36.000,-ft illeték; a havi jövedelem 12,9 %-a); 10.Gpkf.43.359/2014/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2. (36.000,-ft illeték; a havi jövedelem 10,7 %-a); 14.Gpkf.44.700/2014/3. (1.479.000,-ft illeték); 15.Fpkf.43.839/2013/3. (30.000,-ft illeték; a havi jövedelem 14 %-a);
- elutasítva:
  3.Pkf.26.404/2009/1.; 2201-3.Pkf.25.291/2014/3.; 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.; 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., VIII., IX., X. XII., XXVI., XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); 3.Pkf.26.826/2014/1.; 10.Gpkf.44.949/2010/2.; 14.Gpkf.44.209/2014/3.; 15.Fpkf.44.866/2014/3.
  - okok:
    – a **Kmr. 10. §-ának (1) bekezdése** alapján
    3.Pkf.26.404/2009/1.; 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.;

- a **Kmr. 5. §-ának (2) bekezdése** alapján (az alperes legkésőbb a fellebbezéssel egyidejűleg kérheti, az illetékhiány pótlására való felhívásra válaszul nem);
  10.Gpkf.44.949/2010/2.
- a **Pp. 95. §-ának (2) bekezdésére** utalással
  3.Pkf.26.674/2013/2. (VIII. IX. XXVI. r.); 15.Fpkf.44.866/2014/3
- az **Itv. 60. §-ának (1) bekezdése** alapján
  3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); 3.Pkf.26.826/2014/1.; 2201-3.Pkf.25.291/2014/3.; 14.Gpkf.44.209/2014/3.;

- a kérelmet benyújtó:
  - jogi személy: 3.Pkf.26.404/2009/1.; 3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.826/2014/1.; 14.Gpkf.44.209/2014/3.; 14.Gpkf.44.700/2014/3.; 15.Fpkf.44.866/2014/3

  - természetes személy: 3.Pkf.26.674/2013/2.; 3.Pkf.26.212/2013/1; 2201-3.Pkf.25.291/2014/3.; 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.; 3.Pkf.26.137/2014/1.; 3.Pkf.25.108/2015/2.; 10.Gpkf.44.949/2010/2.; 10.Gpkf.44.313/2013/2; 10.Gpkf.43.359/2014/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2.; 15.Fpkf.43.839/2013/3.

2. A költségkedvezmény megvonása: 3.Pf.22.254/2011/3.; 9.Pkf.26.237/2012/3.
- ex tunc hatály: -
- ex nunc hatály: 3.Pf.22.254/2011/3.; 9.Pkf.26.237/2012/3.
- okok:
  - a feltételek eleve nem voltak adottak: -
  - megváltoztak a fél körülményei: -
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt:
    3.Pf.22.254/2011/3.; 9.Pkf.26.237/2012/3.

3. Az 1.1 és az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya:
Az 1.1 pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 20,0% : 80,0%
Az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 50,0 % : 50,0%

3. GYŐRI ÍTÉLŐTÁBLA

1.A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes
- engedélyezve: -
  - engedélyezés kötelező [Kmr. 6. § (1) bekezdés]: -
  - létfenntartás veszélyeztetettsége miatt [Kmr. 6. § (2) bekezdés]: -
- elutasítva:
  Pkf.I.25.051/2015/2.; Pkf.I.25.009/2015/2.; Pkf.V.25.052/2015/2.; Pkf.V.25.301/2015/2.;

- okok:
  - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján
    Pkf.I.25.009/2015/2.; Pkf.I.25.051/2015/2.; Pkf.V.25.052/2015/2.; Pkf.V.25.301/2015/2.;

1.1.2. részleges

- engedélyezve: Pkf.V.25.291/2015/2,
  - tartalma (tételes, %-os, kombinált):
    - eljárási illeték és szakértői költség alóli 50%-os mentesség: Pkf.V.25.291/2015/2.
- elutasítva:
  Pkf.I.25.009/2015/2.; Pkf.II.25.093/2015/4., Pkf.V.25.052/2015/2.; Pkf.V.25.301/2015/2.;
  - okok:
    - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján
      Pkf.I.25.009/2015/2.; Pkf.II.25.093/2015/4.; Pkf.V.25.052/2015/2.; Pkf.V.25.301/2015/2.;

1.2. kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik: -
- a fél rosszhiszeműen pereskedik: -
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: -

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:

- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert): Pkf.I.25.009/2015/2. („kevéssel marad el az előző évi jövedelem 25%-ától”);
- elutasítva: Pkf.I.25.051/2015/2.; Pkf.V.25.052/2015/2.; Pkf.V.25.289/2015/2.;
  - okok:
    - az **Itv. 60. §-ának (1) bekezdése** alapján
      Pkf.I.25.051/2015/2.; Pkf.V.25.052/2015/2.; Pkf.V.25.289/2015/2.;

- a kérelmet benyújtó:
  - jogi személy:
  - természetes személy: Pkf.I.25.009/2015/2.; Pkf.I.25.051/2015/2.; Pkf.V.25.052/2015/2.; Pkf.V.25.289/2015/2.

2. A költségkedvezmény megvonása: Pkf.V.25.160/2015/2.

- ex tunc hatály: -
- ex nunc hatály: Pkf.V.25.160/2015/2

- okok:
  - a feltételek eleve nem voltak adottak: -
  - megváltoztak a fél körülményei:-
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt:-

3. Az 1.1 és az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya:

Az 1.1 pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 0,0% : 100,0%

Az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 25,0 % : 75,0%

4. PÉCSI ÍTÉLŐTÁBLA

1.A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes
- engedélyezve: Pkf.III.20.126/2015/2.; Pkf.VI.20.198/2014.
  - engedélyezés kötelező [Kmr. 6. § (1) bekezdés]: -
  - létfenntartás veszélyeztetettsége miatt [Kmr. 6. § (2) bekezdés]: Pkf.III.20.126/2015/2.; Pkf.VI.20.198/2014.
- elutasítva:
  Pkf.V.20.410/2014/2.; Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pkf.VI.20.438/2013/2.; Pkf.VI.20.528/2013/2.(I-IV.r.); Pkf.VI.20.013/2014/2.; Pkf.VI.20.071/2014/2.; Pkf.VI.20.189/2014/3.; Pkf.VI.20.197/2014/2.; Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pkf.VI.20.218/2014/3.; Pkf.VI.20.256/2014/2.; Pkf.VI.20.334/2014/4. Pkf.VI.20.060/2015/2.;
  - okok:
    - a **Kmr 5. §-ának (1) bekezdése** alapján (nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait) Pkf.VI.20.197/2014/2.;
    - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján Pkf.V.20.410/2014/2.; Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pkf.VI.20.528/2013/2. (II-IV. r.); Pkf.VI.20.013/2014/2.; Pkf.VI.20.189/2014/3.; Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pkf.VI.20.218/2014/3.; Pkf.VI.20.256/2014/2.; Pkf.VI.20.334/2014/4.; Pkf.VI.20.438/2013/2.; Pkf.VI.20.071/2014/2.; Pkf.VI.20.060/2015/2.;

1.1.2. részleges
- engedélyezve: Pkf.V.20.368/2014/2.
  - tartalma (tételes, %-os, kombinált):
    - eljárási illeték alóli mentesség: Pkf.V.20.368/2014/2.
- elutasítva:
  Pkf.V.20.244/2014/2.; Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pkf.VI.20.438/2013/2.; Pkf.VI.20.013/2014/2.; Pkf.VI.20.197/2014/2.; Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pkf.VI.20.218/2014/3.;Pkf.VI.20.256/2014/2.;
  - okok:
    - a **Kmr 5. §-ának (1) bekezdése** alapján (nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait) Pkf.VI.20.197/2014/2.;
    - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján Pkf.V.20.244/2014/2.; Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pkf.VI.20.013/2014/2.; Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pkf.VI.20.218/2014/3.; Pkf.VI.20.256/2014/2.; Pkf.VI.20.060/2015/2.;

1.2. kizáró okok
- a perlés eleve eredménytelennek látszik: -
- a fél rosszhiszeműen pereskedik: -
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: -

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:
- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert):
  Pkf.V.20.218/2014/3.; Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pkf.VI.20.189/2014/3. (1.500.000,-ft

illeték); Pkf.VI.20.214/2014/3. (1.500.000,-ft illeték; a havi jövedelem 932%-a).;
- elutasítva:
Pkf.VI.20.447/2013/2.; Pkf.VI.20.528/2013/2. (II-IV. r.); Pkf.VI.20.011/2014/2.; Pkf.VI.20.256/2014/2.; Pkf.VI.20.060/2015/2.;
- okok:
– a jogalap megjelölése nélkül
Pkf.VI.20.256/2014/2.;
– a **Pp. 95. §-ának (2) bekezdésére** utalással
Pkf.VI.20.447/2013/2.
– a **Pp. 85. §-ának (3) bekezdése** alapján
Pkf.VI.20.011/2014/2.
– az **Itv. 60. §-ának (1) bekezdése** alapján
Pkf.VI.20.528/2013/2. (II-IV. r.); Pkf.VI.20.060/2015/2.;

- a kérelmet benyújtó:
- jogi személy: Pkf.VI.20.447/2013/2.;
- természetes személy: Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pkf.VI.20.528/2013/2. (II-IV. r.); Pkf.VI.20.011/2014/2.; Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pkf.VI.20.189/2014/3.; Pkf.V.20.218/2014/3.; Pkf.VI.20.256/2014/2.; Pkf.VI.20.060/2015/2.;

2. A költségkedvezmény megvonása: -
- ex tunc hatály: -
- ex nunc hatály: -
- okok:
- a feltételek eleve nem voltak adottak: -
- megváltoztak a fél körülményei: -
- valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt: -

3. Az 1.1 és az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya:
Az 1.1 pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 13,3% : 86,7%
Az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 44,4 % : 55,6%

5. SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA

1.A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes
- engedélyezve: Pkf.I.20.050/2015/2.; Pkf.III.21.035/2014/2.
- engedélyezés kötelező [Kmr. 6. § (1) bekezdés]: -
- létfenntartás veszélyeztetettsége miatt [Kmr. 6. § (2) bekezdés]: Pkf.I.20.050/2015/2.; Pkf.III.21.035/2014/2.
- elutasítva
Pkf.I.20.814/2014/2.; Pkf.I.20.874/2014/2.; Pkf.II.20.718/2014/1.; Pkf.II.20.764/2014/1.; Pkf.II.20.849/2014/1.; Pkf.II.20.868/2014/1.; Pkf.II.21.052/2014/1.; Pkf.II.21.054/2014/1.; Pkf.II.21.085/2014/3.;

Pkf.II.20.126/2015/2.; Pkf.II.20.164/2015/2.;

- okok:
  - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján Pkf.I.20.814/2014/2.; Pkf.I.20.874/2014/2.; Pkf.II.20.764/2014/1.; Pkf.II.21.085/2014/3.; Pkf.II.20.126/2015/2.; Pkf.II.20.164/2015/2.;
  - a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján Pkf.II.20.718/2014/1.; Pkf.II.20.849/2014/1.; Pkf.II.21.054/2014/1.;
  - a **Pp. 84. §-ának (1) bekezdése** alapján (nem természetes személy kérte) Pkf.II.20.868/2014/1.;
  - a **Pp. 99. §-ának (2) bekezdése** alapján (a fellebbezés elutasítását követően nyújtott be ismételt kérelmet) Pkf.II.21.052/2014/1.

1.1.2. részleges

- engedélyezve: Pkf.II.20.882/2014/4.; Pkf.I.20.996/2014/2.
  - tartalma (tételes, %-os, kombinált):
    - eljárási illeték alóli mentesség: Pkf.I.20.996/2014/2.
    - szakértői díj 25 %-a alóli mentességet Pkf.II.20.882/2014/4.
- elutasítva:

Pkf.II.20.764/2014/1.; Pkf.II.20.126/2015/2. (I-II., IV. r.)

- okok:
  - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján Pkf.II.20.164/2015/2.; Pkf.II.20.126/2015/2. (I-II., IV. r.)

1.2. kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik: -
- a fél rosszhiszeműen pereskedik: -
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: -

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:

- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert): Pkf.I.20.814/2014/2. (900.000,-ft. illeték; a havi jövedelem 705,7 %-a); Pkf.II.20.764/2014/1.; Pkf.II.20.126/2015/2.
- elutasítva: Pkf.I.20.874/2014/2.
  - okok:
    - a jogalap megjelölése nélkül: Pkf.I.20.874/2014/2.

- a kérelmet benyújtó:
  - jogi személy:

  - természetes személy: Pkf.I.20.814/2014/2.; Pkf.I.20.874/2014/2.; Pkf.II.20.764/2014/1.; Pkf.II.20.126/2015/2.

2. A költségkedvezmény megvonása: Pkf.II.20.224/2015/2.; Pkf.II.21.093/2014/1.; Gpkf.III.30.101/2015/2.

- ex tunc hatály: Pkf.II.20.224/2015/2.; Pkf.II.21.093/2014/1.; Gpkf.III.30.101/2015/2.
- ex nunc hatály: -
- okok:
  - a feltételek eleve nem voltak adottak: -
  - megváltoztak a fél körülményei:-

- valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt: Pkf.II.21.093/2014/1.; Pkf.II.20.224/2015/2.; Gpkf.III.30.101/2015/2.

3. Az 1.1 és az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya:
Az 1.1 pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 15,4% : 84,6%
Az 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 75,0 % : 25,0%

III. Kúria

1.A költségkedvezmény típusai
1.1. személyes költségmentesség
1.1.1. teljes
- engedélyezve:
Pfv.I.21.117/2014/9.; Pfv.I.20.166/2015/2., Pfv.I.20.274/2015/2.; Pfv.II.21.599/2013/10.; Pfv.III.21.,434/2014/2.; Pfv.III.20.319/2015/4.; Pfv.VI.20.032/2015/2.
  - a jogalap megjelölése nélkül:
    Pfv.I.21.117/2014/9.; Pfv.I.20.070/2015/2.; Pfv.I.20.166/2015/2.
  - engedélyezés kötelező [Kmr. 6. § (1) bekezdés]
    Pfv.III.21.434/2014/2.; Pfv.V.20.338/2015/8.; Pfv.VI.20.032/2015/2.
  - létfenntartás veszélyeztetettsége miatt [Kmr. 6. § (2) bekezdés]:
    Pfv.II.21.599/2013/10.; Pfv.III.20.319/2015/4.
- elutasítva:
Pfv.I.21.008/2012/2.; Pfv.I.20.904/2014/2.; Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.II.21.696/2014/2.; Pfv.II.22.020/2014/8.; Pfv.III.21.553/2013/8.; Pfv.III.20.584/2013/3., Pfv.III.20.053/2014/3.; Pfv.III.20.276/2014/5.; Pfv.III.20.663/201/4.; Pfv.IV.21.306/2013/4.; Pfv.IV.21.262/2013/4.; Pfv.IV.21.686/2013/2.; Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.IV.20.371/2015/2.; Pfv.V.21.648/2014/2.; Pfv.V.20.167/2015/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.V.20.729/2015/3.; Pfv.VI.20.333/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.; Gfv.VII.30.061/2015/5.;
  - okok:
    - a jogalap megjelölése nélkül:
      Pfv.I.20.728/2015/4.
    - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján:
      Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.
    - a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján
      Pfv.I.21.008/2012/2.; Pfv.I.20.904/2014/2.; Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.II.21.969/2014/2.; Pfv.II.22.020/2014/8.; Pfv.III.21.553/2013/8.; Pfv.III.20.584/2013/3.; Pfv.III.20.053/2014/3.; Pfv.III.20.276/2014/5.; Pfv.III.20.663/201/4.; Pfv.IV.21.262/2013/4.; Pfv.IV.21.686/2013/2.; Pfv.IV.20.371/2015/2.; Pfv.V.21.648/2014/2.; Pfv.V.20.729/2015/3.; Pfv.VI.20.333/2015/2.
    - a **Pp. 84. §-ának (1) bekezdése** alapján
      Pfv.V.20.167/2015/2.

- a **Pp. 84. §-ának (2) bekezdése** alapján (nem állapítható meg, hogy a várható perköltség összege előre láthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást)
  Gfv.VII.30.061/2015/5.
- az **1997. évi XI. törvény 46/C. §-ának (1) bekezdése** alapján (védjegyügyben költségmentesség nem engedélyezhető)
  Pfv.IV.21.306/2013/4.

1.1.2. részleges

- engedélyezve:

Pfv.IV.20.371/2015/2.; Pfv.V.20.338/2015/8.

- tartalma (tételes, %-os, kombinált):
  - eljárási illeték alóli részleges költségmentesség
    Pfv.V.20.338/2015/8.
  - „illetékre és az eljárás költségeinek megfizetésére" kiterjedő költségmentesség
    Pfv.IV.20.371/2015/2.

- elutasítva:

Pfv.I.21.008/2012/2.; Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.I.20.904/2014/2.; Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.I.20.079/2015/2. Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.II.21.696/2014/2. Pfv.IV.21.686/2013/2.; Pfv.IV.21.859/2014/4.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.VI.21.992/2014/6.; Pfv.VI.20.333/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.;

- okok:
  - a jogalap megjelölése nélkül
    Pfv.I.20.728/2015/4.
  - a **2/1968. (I.24.) IM. r 1. §-ának (1) bekezdése** alapján (nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait)
    Pfv.VI.21.992/2014/6.
  - a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján
    Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.
  - a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján
    Pfv.I.21.008/2012/2.; Pfv.I.20.904/2014/2.; Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.II.21.969/2014/2.; Pfv.IV.21.686/2013/2.; Pfv.IV.21.859/2014/4.; Pfv.VI.20.333/2015/2.
  - a **Pp. 84. §-ának (1) bekezdése** alapján (nem természetes személy kérte)
    Pfv.I.20.079/2015/2.

1.2. kizáró okok

- a perlés eleve eredménytelennek látszik: -
- a fél rosszhiszeműen pereskedik: -
- az engedményezés a költségkedvezménnyel való perlést szolgálja: Pfv.I.20.918/2014/9.

1.3. személyes illetékfeljegyzési jog:

- engedélyezve (illeték összege, és a jövedelem %-os aránya, ha ismert):

Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.I.21.116/2014/9. (279.500,-ft. illeték; a havi jövedelem 156 %-a); Pfv.I.20.728/2015/4. (813.000,-ft. illeték; a havi jövedelem 417 %-a); Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.III.20.584/2013/3. (443.000,-ft illeték), Pfv.IV.21.306/2013/4.; Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.V.21.544/2014/3. (3.500.000,-ft illeték; előző évi árbevétel 384%-a); Pfv.V.20.167/2015/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.;

Pfv.V.20.338/2015/8.; Gfv.VII.30.014/2015/4.; Gfv.VII.30.061/2015/5.; Gfv.VII.30.093/2015/3.

- elutasítva:

Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.I.21.226/2014/3.; Pfv.II.21.696/2014/2.; Gfv.VII.30.093/2015/3.

- okok:
  - **Kmr. 10. §-ának (1) bekezdése** alapján
    Pfv.I.21.226/2014/3.;Pfv.I.21.266/2014/3.; Pfv.II.21.696/2014/2.; Pfv.V.20.167/2015/2.; Gfv.VII.30.093/2015/3.;
  - a **Pp. 85. § (3) bekezdése** alapján (engedményezése a költségmentes perlés lehetővé tételét célozta)
    Pfv.I.20.918/2014/9.

- a kérelmet benyújtó:
  - jogi személy:
    Pfv.V.21.544/2014/3.; Gfv.VII.30.014/2015/4.; Gfv.VII.30.061/2015/5.
  - természetes személy:
    Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.I.21.116/2014/9.; Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.II.21.696/2014/2.; Pfv.III.20.584/2013/3.; Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.IV.21.306/2013/4.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.V.20.338/2015/8.; Gfv.VII.30.093/2015/3.; Gfv.VII.30.061/2015/5.; Gfv.VII.30.093/2015/3.

2. A költségkedvezmény megvonása: Pfv.II.20.732/2014/2.; Pfv.VI.21.127/2011/4.;

- hatálya:
  - ex tunc hatály: -
  - ex nunc hatály: Pfv.II.20.732/2014/2.; Pfv.VI.21.127/2011/4.;
- oka:
  - a feltételek eleve nem voltak adottak:
  - utóbb megváltoztak a fél körülményei: Pfv.II.20.732/2014/2.
  - valótlan adatokat közölt, vagy adatokat eltitkolt: Pfv.VI.21.127/2011/4.

3. A 1.1 és a 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya:

- 1.1. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 22,6% : 77,4%
- 1.3. pontban az engedélyezett és az elutasított ügyek százalékos aránya: 77,8% : 22,2%

VIII. A bírói gyakorlat egységesítésére, illetve a jogszabályalkotásra vonatkozó javaslatok

1. A jogszabályalkotást nem igénylő szabályozási javaslatok

A következő kérdésekben a joggyakorlat-elemző csoport tagjainak álláspontja szerint a bírói gyakorlat jogszabály-módosítás nélkül is egységesíthető az erre szolgáló jogi eszközök felhasználásával. A felsoroltak elemzését, a következtetések levonását a munka terjedelme miatt feltehetőleg több, elkülönült egységben kell végrehajtani.

1.1. Azokat a formanyomtatványokat, amelyeket egyes bíróságok a fél jövedelmi, vagyoni viszonyainak feltárására már rendszeresítettek, a javasolt jogszabály-módosítást

megelőzően is országosan használhatóvá lehetne tenni.

1.2. Törekedniük kellene a bíróságoknak arra, hogy a költségmentességi kérelem elbírálása előtt, ha kell rövid úton, az ellenfél meghallgatására is sor kerüljön. Az ellenfél nyilatkozata a bíróság döntése előkészítésének körébe tartozik.

1.3. Állást kell foglalni abban a kérdésben, hogy a Kmri. 7. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazása során mikor kell a bíróságnak a felet tájékoztatásra, kiegészítésre felhívni, és mikor kell az adott szervhez fordulnia a szükséges adatok közlése érdekében.

1.4. A költségmentességre vonatkozó kérelem elbírálása során a végzés rendelkező részét országosan egységesíteni kell. El kell dönteni, hogy az engedélyezési kérelem elutasítását, vagy az engedély megtagadását tartalmazza-e a rendelkező rész. Olyan megoldás is elképzelhető, hogy a hiánypótlás hiányában történő döntés a kérelem elutasítására utaljon, míg ha a bíróság a kérelem érdemi vizsgálata után hoz nemleges döntést, ez a kedvezményre vonatkozó engedély megtagadását jelentse.

1.5. A jelenlegi jogszabályi feltételek mellett is országosan egységesíthető lenne a gyakorlat arra nézve, hogy a tartásra nem köteles szülő vagy egyéb rokon támogatása figyelembe vehető-e a fél költségmentességi kérelmének elbírálása során, amikor a bíróság azt vizsgálja, hogy a fél létfenntartása veszélyeztetett-e, ezektől a támogatást nyújtó személyektől jövedelmi, vagyoni viszonyaikra igazolás beszerezhető-e.

Ugyanígy el kell dönteni, hogy a nagykorú, tanulmányokat nem folytató, jövedelemmel nem rendelkező gyermek eltartása a fél javára figyelembe vehető-e.

Meg kell határozni, hogy a féllel egy háztartásban élő személyek jövedelmi viszonyai, indokolt kiadásai mennyiben értékelhetők a fél javára vagy terhére.

A bírói gyakorlat alapján meg kell állapítani legalább példálódzó jelleggel azokat a kiadásokat, vagy kiadástípusokat, amelyeket főszabályként a fél jövedelmének meghatározása során figyelembe kell venni az engedélyezésről hozott döntésnél.

Állást kell foglalni abban a kérdésben, hogy a bíróság mérlegelését igénylő engedélyezés során a félnek kell-e kifejezetten hivatkoznia a Kmr. 6. § (2) bekezdésére - azaz arra, hogy a létfenntartása veszélyeztetett - vagy a bíróság a csatolt nyilatkozat, illetve igazolások alapján azt hivatalból vizsgálhatja, ha ennek vizsgálatát a költségmentességi kérelem egyébként megalapozza.

1.6. A tárgyi költségfeljegyzési jogos ügyekben a Kmr. 3. § (1) bekezdésének h) pontját és az Itv. 62. § (1) bekezdésének b), c) pontját, továbbá a PK-GK 2. számú állásfoglalás összhangját meg kell teremteni.

1.7. Egyértelművé kell tenni, hogy az Itv. 57. § (1) bekezdésében biztosított illetékmentesség csak egyes eljárási szakaszokra terjed-e ki, vagy a teljes eljárásra, figyelemmel arra, hogy az illeték megfizetése szempontjából az egyes eljárási szakaszok elkülönülését elfogadja a bírói gyakorlat.

1.8. Állást kell foglalni abban a kérdésben, hogy a jogorvoslati eljárásokban alkalmazott

mérsékelt illeték visszahat-e az előző eljárási szakaszra, az ott felmerült illeték mérséklésének is helye van-e.

1.9. Egyértelművé kell tenni a bírói gyakorlatot, hogy a Kmr. 16/A. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel a költségmentességi kérelem elutasítása esetén a bíróság erre irányuló külön kérelem nélkül nem engedélyezhet személyes illetékfeljegyzési jogot a félnek, ha azt állapítja meg, hogy a benyújtott adatok alapján a fél számára az engedélyezhető lenne. A BDT 2002.664. számú eseti döntésben kifejtett álláspont szerint erre mód van, az újabban született eseti döntések azonban ezt nem látják lehetségesnek. Ellentmondásos ugyanakkor a helyzet abból a szempontból, hogy a bíróság az adott kedvezmény megvonása esetén adhat hivatalból újabb, szűkebb körű költségkedvezményt a félnek a kialakult gyakorlat szerint.

1.10. Meg kell vizsgálni és egységesíteni kell a gyakorlatot abban, hogy a költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmet akár részben elutasító végzés elleni fellebbezésben állított új tények, körülmények, figyelembe vehetők-e a másodfokú eljárás során akkor is, ha azok nem felelnek meg a Pp. 235.§ (1) bekezdésében foglalt feltételeknek. Olyan megoldás is elképzelhető, hogy az elsőfokú bíróság az egyoldalú nyilatkozatra vonatkozóan hozott döntését a fellebbezésben foglaltak ismeretében saját hatáskörben megváltoztathassa. Ez a Pp. szabályozási rendszerével nem ellentétes.

1.11. El kell dönteni, hogy a perújítás megengedhetősége körében hozott elutasító végzés esetén mérsékelt illeték alkalmazásának van-e helye.

1.12. Állást kell foglalni abban a joggyakorlatban régóta vitás kérdésben, hogy, ha a fél illeték visszatérítésére jogosult, úgy az erre való utalás a határozat rendelkező részében, vagy az indokolásában szerepeljen-e, illetve az milyen formát kapjon.

1.13. Gondoskodni kell arról, hogy az elsőfokú bíróságok a pártfogó ügyvéd díjazásáról történő értesítést a jogszabályoknak megfelelő tartalommal küldjék meg a jogi segítségnyújtó szolgálatnak.

1.14. Tisztázni kell, hogy a közjegyzői eljárást követően a 2010. évi XXXVIII. törvény (Hetv.) 72. § (2) bekezdése alapján a teljes eljárást egységesen kell-e elbírálni, tehát másodfokú bírósági eljárási szakaszban is érvényesül-e a költségkedvezmények engedélyezésére vonatkozó tilalom és csak az Itv-ben biztosított költségkedvezményekre lehet a fél jogosult, vagy ebben az eljárási szakaszban a fél már más, az elsőfokú hagyatéki eljárásban kizárt költségkedvezményre is igényt tarthat-e.

1.15. A fizetési meghagyásos eljárás körében felül kell vizsgálni azt a közjegyzői gyakorlatot, hogy lényegében csak a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján engedélyeznek költségfeljegyzési jogot a feleknek, mert a jelenlegi szabályozás mellett is jogszabályi követelmény a 6. § (2) bekezdésének szélesebb körű alkalmazása.

A bíróságok számára elő kell írni a MOKK-kal szembeni tartozás fennállásának vizsgálatát a fizetési meghagyásból perré alakult eljárások során.

Tisztázni kell, hogy a költségfeljegyzési joggal rendelkező felperest, miután a Kmr. 6. § (1), illetve (2) bekezdése alapján kapott feljegyzési jogot a fizetési meghagyásos eljárásban, a perben csak illetékmentesség illeti-e meg, vagy figyelemmel arra, hogy a

személyes költségmentesség feltételeit a közjegyző már megvizsgálta, teljes vagy részleges személyes költségmentességre tarthat-e igényt a perré alakult eljárásban.

A Pp. 317.§ (3) bekezdése értelmében bizonyos körben a bíróság határoz a díj megfizetéséről és viseléséről, ennek keretében a meg nem fizetett díjnak a MOKK részére történő megfizetését írja elő. E határozatát a bíróság a MOKK-nak is kézbesíti. Problémát jelent a gyakorlatban, hogy ha a bíróság e döntése meghozatalát elmulasztja, a MOKK-nak a végzés kiegészítése iránti kérelmét a bíróságok elutasítják, illetve ezen döntésükkel szemben nem biztosítanak a MOKK részére jogorvoslati lehetőséget. Ebben az esetben az az értelmezés is elképzelhető, hogy a MOKK olyan érdekeltnek tekinthető, amelyre a végzésnek rendelkezést kellett volna tartalmaznia, így megilleti a kiegészítés kérelmezésének joga és az elutasító döntés elleni jogorvoslathoz való jog.

2. Jogszabályalkotást igénylő szabályozási javaslatok

2.1. A hatályos szabályozásban fellelhető eltérő fogalommeghatározások, feltételrendszerek kiváltása érdekében olyan **új, külön törvény megalkotása** lenne indokolt, amely a jelenlegi, jellemzően alacsonyabb szintű jogszabályok helyett egységesen tartalmazza a polgári eljárásokban, illetve a törvény által meghatározott más eljárásokban igénybe vehető költségkedvezmények típusait, az ezek igényléséhez szükséges egységes feltételrendszert, illetve a csatolandó mellékletekre vonatkozó egységes szabályozást. Ez lehetővé tenné, hogy a különböző törvényekben a rászorultság fogalmának eltérő, sokszor következetlen meghatározásai helyett a rászorultság fennállását e törvény az egyes kedvezménytípusokhoz igazodva, egységesen állapítsa meg. Jelenleg a Pp., illetve az Szmtv. akként rendelkezik, hogy költségkedvezményben az részesülhet, aki a perrel felmerülő költségeket előreláthatóan fedezni nem tudja, az illetékfeljegyzési jog pedig az Itv. 60.§ (1) bekezdése szerint azt illeti meg, akinek az illeték előzetes lerovása aránytalan terhet jelentene, a Kmr. 6. § (2) bekezdése szerint pedig azt kell vizsgálni, hogy a félnek a létfenntartása veszélyeztetett-e. A különböző törvényi rendelkezések és a kapcsolódó jogszabályok eltérő feltételeket szabnak az adott költségkedvezmény engedélyezéséhez, pl.a Kmr. 6. § (1) bekezdése a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegét, illetve az aktív korúak ellátását veszi figyelembe, a Jst. a nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresethez viszonyít és eltérő az illetékfeljegyzési joghoz kapcsolódó feltételrendszer. Elképzelhető olyan megoldás is, hogy az illetékkedvezményekre vonatkozó rendelkezéseket – igazodva az új törvény szabályozási rendszeréhez – mégis az Itv. tartalmazza változatlanul.

2.2. A Pp. csak a teljes személyes költségmentesség engedélyezése körében utal arra, hogy a kedvezmény nélkül a fél bírósághoz fordulásának joga sérülne. **Valójában minden kedvezmény alapja az, hogy a fél rászorult a kedvezményre, anélkül nem tudná a bíróság eljárását igénybe venni,** mert pl. a várható perköltséget fedezni nem tudná, vagy az illeték előzetes lerovása aránytalan terhet jelentene számára. A költségkedvezmények célja tehát az, hogy a felek számára a bírósághoz való fordulás jogát biztosítsa és ennek függvényében dönthető el az a kérdés, hogy a fél rászorultnak tekinthető-e. A rászorultság foka eltérő az egyes kedvezménytípusok esetében, és ez dönti el azt, hogy az állam milyen típusú költségkedvezmény biztosításával segíti a felet, véglegesen vagy csak átmeneti jelleggel, lsd. mentességet jelentő kedvezmények vagy feljegyzési jogok. A joggyakorlat-elemző csoport által javasolt új fogalommeghatározás szerint az tekinthető **rászorult**nak, azt illeti meg a költségkedvezmények valamelyike, **akinek az igazságszolgáltatás hatékony**

igénybevételéhez erre szüksége van. Ez a fogalommeghatározás összhangban áll az Európai Unió Alapjogi Chartájának szabályozásával. A joggyakorlat-elemző csoport javaslata szerint a rászorultság foka határozza meg azt, hogy a fél milyen költségkedvezményre jogosult.

2.3. A szabályozás során arra kell törekedni, hogy minél szélesebb körben legyen olyan személy, aki/amely a per befejezésekor pervesztességére tekintettel a perrel felmerült költségek viselésére kötelezhető. A fentiek megvalósításához szükséges, hogy a jelenleg a részleges költségmentességhez kapcsolódó, járulékos jellegű **személyes költségfeljegyzési jogot önálló kedvezményformaként** is szabályozza az új törvény. A **bíróság mérlegelése alapján** személyes költségfeljegyzési jogban részesülhessen minden olyan fél, aki a törvényben meghatározott jövedelemhatárokat meghaladó jövedelemmel rendelkezik, de a törvényben meghatározott szempontok mérlegelésével az állapítható meg, hogy a perrel várható költségek előlegezésére nem képes, ez megakadályozná a bírósághoz fordulását. Az előlegezés alóli mentesítés hiányában a fél bírósághoz fordulási jogának gyakorlását a költségek előzetes megfizetése feltehetőleg megakadályozná, a félre a költségek előlegezése aránytalan terhet róna, pl. magas keresetű személynek is nehézséget jelenthet kétmillió forint illeték egy összegű megfizetése. A költségek előlegezése alóli mentesítés során már nem lenne feltétel, hogy a félnek, illetve a vele egy háztartásban élő személyeknek kizárólag a szokásos életszükségleti, berendezési tárgyak álljanak a rendelkezésére. A költségkedvezmény engedélyezése során azt kell vizsgálni, hogy a fél jövedelmét terhelő indokolt kiadások, az eltartott személyek száma, vagy más, a törvényben meghatározott okok alapján megállapítható-e, hogy a fennmaradó jövedelem a per tárgyához kapcsolódó költségek előlegezésére nem elegendő, azt a fél fedezni nem tudja. Ennek keretében vizsgálható, hogy a félnek van-e mobilizálható vagyona, vagy lemondott-e olyan jövedelemről, amelyből a költségeket fedezhette volna, pl. a lakását nem bérbe, hanem szívességi használatba adta. Tehát a magasabb jövedelmű fél részére is indokolt lehet költségkedvezmény biztosítása, ebben az esetben azonban pervesztessége esetén a rendelkezésére a jövedelméből a pervesztesség arányában álló költségeket utólag meg kell fizetnie.
A személyes költségfeljegyzési jog lehet **teljes vagy részleges, a költségek hányadára vagy tételes költségre kiterjedő.**

2.4. **Személyes költségmentesség** engedélyezésére akkor kerüljön sor, ha megállapítható, hogy a fél pervesztessége esetén a felmerült és reá hárítandó perköltséget (illetéket, állam által előlegezett szakértői díjat, vagy azok egy részét) nem lenne képes utólag sem megfizetni és ez akadályozná a bírósághoz fordulás jogának gyakorlásában. Nem feledhető, hogy egy per kimenetele bizonyos mértékig mindig kétséges, akkor is, ha a fél alapos igénnyel lép fel, hiszen a bíróság vagy az eljárt szakértő álláspontja, pl. az összegszerűség kérdésében eltérhet a félétől, és ez már részleges pervesztességet jelent a fél számára.
Az alperes esetében is indokolt lehet, hogy a fenti okokból ilyen kedvezmény illesse meg, hiszen pervesztessége, részleges pervesztessége esetében a perköltséget, vagy annak egy részét viselnie kell, amire jövedelmi, vagyoni viszonyai folytán esetleg nem képes.

a) A **teljes személyes költségmentesség törvényi feltételeit igen pontosan** kell a külön törvényben meghatározni, valóban azokra a felekre kell szabni, akik esetében kizárt,

hogy a perrel felmerült költségeket utólagosan képesek lennének megfizetni. Ebben a körben viszont a jogintézmény fenntartása indokolt, mert az ilyen helyzetben lévő feleket más jogi megoldás megfosztaná a bírósághoz fordulás jogától. Ha a fél a törvényi feltételeknek megfelel, a rászorultságát illetően lényegében törvényi vélelem áll fenn és részére a bíróságnak a teljes személyes költségmentességet engedélyeznie kell. Ha a fél, illetve a vele egy háztartásban élő, a törvényben meghatározott személyek jövedelme nem haladja meg a törvényben felállított jövedelemkorlátot, a bíróság csak igen szűk körben mérlegelhet, azt vizsgálhatja, hogy **a félnek, illetve a vele egy háztartásban élő személyeknek** van-e a szokásos életszükségleti, berendezési tárgyakon kívül más vagyonuk, ez ugyanis akadálya lehet a költségmentesség engedélyezésének. A vagyonra vonatkozó vizsgálat nem mellőzhető, hiszen egy alacsony jövedelmű, az aktívkorúak ellátásában részesülő személynek is lehet pl. családi örökségként kiadott lakása, amiből bevétele van, ezt a bíróság jelenleg nem vizsgálhatja. Azt a vagyoni kört, ami a törvény alkalmazása szempontjából **szokásos életszükségleti, berendezési tárgy**nak minősül a Jst., illetve a Vht. szabályozásához hasonló módon, a külön törvényben kell tételesen meghatározni. Ennek során a jogalkotó dönthet arról, hogy csak az életvitelhez elengedhetetlenül szükséges vagyontárgyak megléte adhat költségmentességre alapot, vagy más, bizonyítottan meghatározott célra elkülönített vagyonelemek megléte sem akadálya ennek.

A jövedelmi szintet illetően olyan viszonyítási összeget kell találni, amely a bírósághoz fordulás jogát biztosítja az arra rászoruló személyeknek, ugyanakkor nem teszi lehetővé, hogy az állam költségvetése terhére arra nem jogosult személyek is részesüljenek költségkedvezményben. A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint - figyelemmel arra, hogy a létminimum számítása nem biztos, hogy megtörténik a jövőben (KSH nyilatkozatok) célszerűnek látszik a Jst. szabályozásához hasonlóan **a nemzetgazdasági bruttó havi átlagkereset**ből kiindulva, például annak bizonyos százalékában megállapítani azt az összeget, amely alatti jövedelemmel rendelkező személyt, ha a törvényben foglalt egyéb feltételek is fennállnak megilleti a teljes személyes költségmentesség. A másik lehetőség a **bruttó minimálbér bizonyos százalékához való viszonyítás.** Olyan elképzelés is felmerült, hogy a nettó összegekből kell kiindulni annak érdekében, hogy pl. az adóteher változása ne befolyásolhassa a kedvezményre való jogosultságot.

b) A részleges költségmentesség jogintézményének fenntartását át kell gondolni, ha az új szabályozás alapján a személyes költségfeljegyzési jog mint önálló költségkedvezmény biztosítható lesz a rászorult fél számára. Ha azonban a jogalkotónak mégis az az álláspontja, hogy vannak olyan felek, akik a perrel feltehetőleg együtt járó költségek egy részét pervesztességük esetében utólag sem lennének képesek viselni, akkor a részleges költségmentesség jogintézményének fenntartása indokolt. Ebben az esetben a jogalkotónak meg kell határoznia a külön törvényben azt az előbbitől eltérő, nyilván némiképp magasabb jövedelemhatárt, amely elérése ellenére részleges költségmentesség még engedélyezhető és azt a jövedelemhatárt is, amely felett már részleges költségmentesség engedélyezésére sem kerülhet sor. **Abban a körben, amelyben a fél költségmentességben nem részesül, változatlanul érvényesül a járulékos költségfeljegyzési joga.**

Részleges költségmentesség esetében is az engedélyezés feltétele és ezért vizsgálni kell, hogy a félnek, valamint a vele egy háztartásban élő személyeknek csak a törvényben meghatározott szokásos életszükségleti, berendezési tárgyai legyenek. Ha ez nem

állapítható meg, csak költségfeljegyzési jog engedélyezésére kerülhet sor. A részleges költségmentesség engedélyezésének jelenlegi formáit indokolt fenntartani, de ki kell azt zárni, hogy a részleges költségmentességnek a tételes költségekre vonatkozóan külön-külön történt engedélyezése miatt valójában teljes költségmentesség következzen be. Annak jogszabályi kimondása, hogy a részleges költségmentesség elsődleges, a kifejtettek alapján feleslegesnek tűnik.

Tehát a fél jövedelmi, vagyoni viszonyai, a vele egy háztartásban élő személyek száma és jövedelme, illetve a jövedelmét terhelő indokolt kiadások alapozzák meg azt, hogy részleges költségmentesség engedélyezése indokolt-e, illetve az milyen mértékű legyen, vagy a fél számára a költségfeljegyzési jog a bírósághoz fordulását kellően biztosítja.

2.5. A Kmr. 6.§ (2) bekezdésében foglalt feltételrendszerre a fenti szabályozás kialakítása esetében nincs szükség, a **fél „létfenntartása veszélyeztetett" kitétel** valójában amúgy is értelmezhetetlen. Ha a fél létfenntartása veszélyeztetett, akkor nyilvánvalóan nincs miből előlegeznie a perrel felmerülő költségeket, és azokat feltehetőleg később sem lenne képes viselni. Ezzel szemben a hatályos szabályozás szerint csak kivételesen részesülhet kedvezményben és főszabályként csak részleges költségmentességet kaphat.

2.6. A költségkedvezmény iránti kérelem benyújtásakor a fél a szükséges feltételek fennállásának, jövedelmi, vagyoni helyzetének igazolását **a benyújtást megelőző egy éves időszakra vonatkozóan teljesítse**. Ez a követelmény a fél tényleges rászorultságát jobban igazolhatja a költségkedvezménnyel való perlés érdekében tett esetleges intézkedéseket is feltárhatja.

2.7. A **költségkedvezmények alanyi körének** meghatározása során figyelembe kell venni a nemzetközi tendenciákat, illetve a Jst-nek ezt már némiképp tükröző szabályozását, vagyis **a szervezetek egy szűk körére vonatkozóan** - jellemzően a közhasznú szervezeteket illetően - az újonnan megkonstruálandó **személyes költségfeljegyzési jog kérelemre** engedélyezhető legyen. Szervezet esetében a költségmentes perlésre részben se legyen lehetőség, ideértve az illetékmentességet is. A költségfeljegyzési jog biztosítja a bírósághoz fordulás jogát és alperesi pozícióban a védekezéshez szükséges jogi eszközök rendelkezésre állását, de pervesztesség esetén ez nem mentesít a költségek viselése alól.
A fenti szempontokra tekintettel az Itv.-ben jelenleg felsorolt szervezetek esetében a személyes illetékmentesség helyett törvényben biztosított, (tehát nem egyedileg engedélyezett) személyes illetékfeljegyzési jog biztosítása lenne indokolt, amely értelemszerűen kiterjed az illeték előzetes megfizetése alóli mentességre.

2.8. Felmerült olyan elképzelés is, amely szerint **megfontolandó** részleges személyes költségfeljegyzési jog engedélyezhetősége esetén a polgári eljárások területén a kérelemre engedélyezett **személyes illetékfeljegyzési jog jogintézményének megszüntetése,** pl. ha a személyes költségfeljegyzési jog csak az illeték feljegyzésére terjed ki. Az illetékre kiterjedő részleges költségfeljegyzési jogban kérelemre a természetes személyek mellett az Itv.-ben fel nem sorolt jogi személyek is részesülhetnének, de teljes költségfeljegyzési jog csak természetes személyt vagy a törvényben meghatározott szervezeteket illethetne meg.

2.9. A **kizárási okokat és a visszavonási okokat** egységesen kell megállapítani, akár az

Itv.-ben meghatározott kedvezményről, akár a Jst-ben, vagy a Pp-ben, illetve más törvényben szabályozott kedvezményről is van szó. A megvonás körében szerepeltetni kell a valótlan adatszolgáltatást, annak szankciójával együtt, és visszavonási okként kell szabályozni a fél rosszhiszemű perlekedését vagy engedményesként való perlését, ha az a költségkedvezmény megszerzése érdekében történt. Ennek jogkövetkezménye ne csak a költségmentességnek a jövőre vonatkozó megvonása legyen, hanem pártfogó ügyvédi képviselet, mint a félnek megtakarítást jelentő költségkedvezmény megszüntetése is. További jogkövetkezménye lenne, hogy a fél bizonyos ideig nem fordulhatna költségkedvezmény engedélyezése és/vagy/ pártfogó ügyvéd kirendelése iránt a bírósághoz/ hivatalhoz. Ez is indokolja a költségkedvezményben részesülő felek és a kapott kedvezmények országos nyilvántartásának létrehozását.

Lehetővé kell tenni a személyes kedvezmények egy bizonyos időponttól történő megvonását, tehát nemcsak ex tunc vagy ex nunc hatállyal. Pl. a fél egy bizonyos időpontban jelentős vagyont szerzett, mert örökölt. Az ezt követően felmerült költségek előlegezése, viselése alóli mentesülése nem indokolt.

2.10. A nemzetközi tapasztalatok, valamint a célszerűség figyelembe vétele azt kívánja, hogy a költségkedvezmények iránti kérelemre és annak mellékleteire vonatkozóan **formanyomtatványok** álljanak rendelkezésre, amelyek részletesen tartalmazzák a fél jövedelmi és vagyoni viszonyainak tisztázásához szükséges adatokat, ide értve a féllel egy háztartásban élő személyekre vonatkozó adatokat is. Ha a nyomtatvány szinte minden lehetséges jövedelemforrásra, vagyonra rovatot tartalmaz, a fél nem egyszerű elhallgatással, hanem csak tudatos hazugsággal mellőzheti az adott rovat kitöltését, amelyet megfelelően szankcionálni lehet. Hasonlóképpen indokolt a tipikus kiadások formanyomtatványban történő felsorolása is, természetesen a félnek azok kiegészítésének lehetőséget adva.

2.11. A bíróságok döntésének indokait jobban áttekinthetővé tenné, ha a kedvezményt megadó **végzést** is a jogszabályhely megjelölésével, **röviden indokolni** kellene. Abban a körben, amelyben a bíróság mérlegelése is szerepet kap, az indokolás a joggyakorlat alakulásának vizsgálata, egységesítése miatt mindenképp indokolt.

2.12. Megfontolandónak tűnik, hogy **az egyes eljárási fokozatok esetében a félnek új engedélyezési kérelmet kelljen benyújtania.** Ez kétségtelenül többletmunkát jelent a félnek, illetve a bíróságnak is, ugyanakkor a bírósági eljárások pertartamát figyelembe véve gyakran előfordul, hogy a fél jövedelmi viszonyai a per során megváltoznak, például egy állástalan személy kereső foglalkozást talál magának, a változások bejelentése pedig rendszerint elmarad. A jelentésből kitűnően a költségkedvezményekre vonatkozó döntések időszakonkénti felülvizsgálata sem zökkenőmentes.

A másik megoldás lehet az időszakonkénti felülvizsgálat valóban szigorú számonkérése. Abban az esetben, ha a költségkedvezményekről való döntés a bíróságon kívüli szervezethez kerül, ahol az összes szükséges adat is rendelkezésre áll, úgy az ellenőrzés informatikai eszközökkel, más módon is előírható. **Az ellenőrzésre a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fektetni,** mert csak ez az igazán visszatartó erő arra nézve, hogy a felek a valótlan adatokat és tényeket közöljenek a költségkedvezményről döntő szervezettel. Az eljáró szervezetek elektronikus összekapcsolódása biztosítaná, hogy a féltől megvont költségmentesség esetében a jogi segítségnyújtó szervezet is megfontolja, hogy indokolt-e, illetve milyen feltételekkel indokolt a fél részére a pártfogó ügyvédi

képviselet további biztosítása.

2.13. A **tárgyi költségmentes, illetve tárgyi költségfeljegyzési joggal** rendelkező ügyek megfelelő mértékű szűkítése már megtörtént, ennek további felülvizsgálata nem látszik indokoltnak. Amennyiben ez szükséges, a tárgyi költségfeljegyzési joggal rendelkező ügyek köre bővíthető, ezek esetében ugyanis az eljárás végén a perrel felmerülő költségeket a pervesztes fél meg fogja fizetni.

2.14. A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint, figyelemmel a nemzetközi joggyakorlatra, a magyar bírósági hagyományokra és a célszerűségi szempontokra a költségmentesség engedélyezése körében megfontolandó **a bírósági hatáskör változatlan fenntartása.** Az ezt alátámasztó érvelést a jelentés költségmentességi fejezete tartalmazza. Ehhez szükséges lenne, hogy a bíróságok **megyénként vagy régiónként egy-egy törvényszéken központi költségkedvezmény irodát működtessenek.** Ez lehetővé tenné a költségkedvezmények iránt folyamodó felek kérelmeinek területenként egységes szempontú elbírálását és a különböző állami nyilvántartásokhoz való hozzáférést kevesebb ponton, kevesebb személy részére kellene biztosítani, ezért ez költségtakarékos megoldás is.

A költségkedvezményben részesített felekről vezetett, országosan összekapcsolt nyilvántartás megkönnyítené az ellenőrzést, a visszaélések kiszűrését is.

Az új szabályozás kialakítása során a jogalkotónak természetesen meg kell vizsgálnia azt is, hogy a kétségtelenül fennálló és a jelentésben is bemutatott hátrányok ellenére nem lenne-e mégis célszerűbb és gazdaságosabb **az engedélyezési eljárást ahhoz a szervezethez telepíteni, amelynél a fél jövedelmi, vagyoni viszonyait igazoló adatok amúgy is rendelkezésre állnak.** Ebben az esetben azonban a joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint e szervezetnek kell elvégeznie a szükséges mérlegeléseket is, és ennek kell rendelkeznie bizonyos körben **a bíróság kezdeményezésére** (pl.rosszhiszemű perlés) vagy hivatalból (a feltételek megváltoztak) a kedvezmény felülvizsgálatáról, visszavonásáról is. A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a Perköltség Témabizottság által javasolt **kettős hatásköri rend kialakítása nem szerencsés,** és az egységes nyilvántartási rendszer működtetése szempontjából sem indokolt.

Időveszteséget a per szempontjából egyik megoldás sem okoz, hiszen a bíróságok között, illetve a bíróságok és a különböző állami szervezetek között az elektronikus kommunikáció már rendelkezésre áll, illetve kötelező előírás, ez lehetővé teszi, hogy a döntésekről a másik szervezet időveszteség nélkül értesülhessen.

Az adóhatóság hatáskörének megállapítása mellett szól a jövedelmi, vagyoni viszonyokra vonatkozó adatok rendelkezésre állása, a jogi segítségnyújtó szolgálat esetében pedig a már kiépült országos nyilvántartás, illetve az, hogy bár szűkebb körben, de az engedélyezésben, illetve a feltételrendszer vizsgálatában van gyakorlata.

2.15. A **pártfogó ügyvéd díjának** szabályozása tekintetében megfontolandó lenne, hogy az ellenfél, ha pervesztes lesz ugyanazt az ügyvédi munkadíjat legyen köteles megfizetni a félnek, mintha őt nem pártfogó ügyvéd képviselte volna, hanem meghatalmazottal járt volna el. Ennek összegét a bíróság tudja jobban megállapítani, figyelembe véve a pártfogó ügyvéd ügyvédi munkáját, az ügy nehézségét és egyéb, pl. a

32/2003. (VIII.22.) IM rendeletben foglalt más szempontokat. Erre a jogi segítségnyújtó szolgálat az ügy részletes ismeretének hiánya miatt nem képes. Ugyanakkor a joggyakorlat-elemző csoport az azonos feladat (díjmegállapítás) körében a hatáskör megosztását nem látná szerencsésnek. Ezért olyan szabályozás lenne indokolt, amely szerint a bíróság a pernyertesség arányának közlésekor azt is közölné a szolgálattal, ha valamilyen arányú ügyvédi munkadíjcsökkentést vagy díjemelést lát indokoltnak a rendeletben foglalt mértékhez képest. A szolgálat ezt a díjazásról hozott határozatában érvényesíteni tudná. Ez a megoldás a pártfogó ügyvédeket is ösztönözné arra, hogy legjobb tudásuk szerint járjanak el az ügyben.

A témakör felülvizsgálata során rendelkezni kell arról is, hogy az eljárás szünetelése, félbeszakadása, felfüggesztése esetén az eljárás ezt megelőző szakaszában felmerült pártfogó ügyvédi díj miként rendezhető. pl. előlegezés formájában.

Szabályozni kell azt is, hogy a pártfogó ügyvédi kirendelés az eljárás minden szakaszára, így a felülvizsgálati eljárásra is kiterjedhet, ha azt a jogi segítségnyújtó szolgálat határozata kifejezetten nem zárja ki. Ezzel érhető el, hogy a felülvizsgálati kérelem ügyvédi ellenjegyzése mellett a pártfogó ügyvéd eljárásban való részvétele, a kötelező jogi képviselet is biztosított legyen(lsd. a jelentésben foglaltakat).

2.16. A fizetési meghagyásos közjegyzői nemperes eljárásban **a** személyes költségfeljegyzési jog jogintézményének megtartása mellett biztosítani kell a személyes költségmentesség igénybe vételének lehetőségét is. Vannak és lesznek olyan felek, akik utólag sem képesek a fizetési meghagyásos eljárásban az eljárási díjat megfizetni, ennek behajtási kísérlete felesleges költségeket okoz. Különösen arra tekintettel indokolt ez, hogy az 1.000.000 forint értékhatárt várhatóan emelni fogják, így a közjegyző ezen eljárása szélesebb körben kötelezővé válik és ez az eljárási díjak összegének emelkedését is jelenti majd. Miután az állam a közjegyzők által végzett állami feladatokat külön nem finanszírozza, a költségmentesség engedélyezésének lehetősége esetében gondoskodni kell a kieső összegeknek a közjegyzők részére történő pótlásáról. Jelenleg az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. XLV. törvény (Kjnp.) 8.§-ának (1) bekezdése valamennyi közjegyzői nemperes eljárásra általános jelleggel úgy rendelkezik, hogy az eljárásban költségmentességnek és költségfeljegyzésnek nincs helye. Hasonló szabályt tartalmaz a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény is (Hetv.).
Különösen indokolt lesz az egységes szempontok szerinti elbírálás akkor, ha a költségkedvezményekről minden bírósági eljárás, így a közjegyzői nemperes eljárások esetében is egy külön szervezet fog dönteni, pl. az adóhatóság hoz határozatot.

2.17. Rendelkezni kell arról, hogy a **végrehajtási eljárásban a költségkedvezményről melyik bíróság dönt,** ha az elbírálás bírósági hatáskörben marad, úgy célszerűbbnek tűnik, ha a végrehajtást elrendelő bíróság döntését írja elő a jogalkotó.

2.18. a) Az Itv. módosításával a polgári eljárási illeték százalékos mértékét vissza kellene egységesen állítani 6 %-ra. Nem indokolt a bírósági szintek között százalékos eltérést alkalmazni, hiszen a magasabb pertárgyérték miatt a magasabb bírósági szinten így is több az illeték összege. Emellett jelentősen **meg kellene emelni az illetékösszeg felső határát.** Jelenleg a Kúria előtt 35 millió forint pertárgyérték felett a felek már nem fizetnek illetéket az ügy elbírálásáért, miközben több százmilliós, sőt milliárdos pertárgyérték sem ritka. A Kúria előtt a felső határ 3.5 millió forint helyett 50 millió

forint lehetne, vagy a felső határ eltörlésével bizonyos összeg felett erősen degresszív fizetési kötelezettséget kellene előírni.

b) **A kérelem hivatalból történő elutasításához kapcsolódó mérsékelt illeték** jogintézménye számos jogalkalmazási problémát vet fel. Az illetékbevétel minimális, a vele járó munkával semmiképp nem áll arányban, gyakran még a postaköltséget sem fedezi az így beszedett illeték összege. Az OBH 30165-59/2012 szám alatt ezzel kapcsolatban 2013-ban lefolytatott országos vizsgálatának eredménye ezt egyértelművé tette. Megfontolandó a jogintézmény megszüntetése legalább a jogi képviselet nélkül eljáró felek esetében. A jogi képviselővel szemben a Pp. számos ponton szigorúbb előírásokat tartalmaz. A jogi képviselőtől elvárható, hogy ne okozzon felesleges munkát és költségeket a bíróságnak.
Ha a jogalkotó a mérsékelt illeték jogintézményét mégis fenn kívánja tartani, úgy célszerűbb lenne egységesen, de esetleg a bírósági szintekhez igazodó összegben minimális tételes illeték előírása.

c) Problémát jelent a joggyakorlatban, így rendezni kell azt az esetet, ha olyan személy indít pert, akinek a bíróság a Ptk. 2:19.§-ának (1)-(3) bekezdései alapján **a cselekvőképességét részlegesen korlátozta**, **abban a tekintetben, hogy az illető peres eljárást nem indíthat.** Ha a gondnok a perindításához a jognyilatkozatának érvényességéhez nem járult hozzá (Ptk. 2:20.§ (1) bek.), akkor a keresetlevelet a Pp. 130.§ (1) bekezdésének j) pontja szerint el kell utasítani. A cselekvőképességet részlegesen korlátozott személy részére a Pp. 85.§-ának (2) bekezdése alapján személyes költségmentesség nem engedélyezhető, így **e személyt kellene kötelezni a mérsékelt illeték megfizetésére.** A bíróságok a korlátozottan cselekvőképes felperes kötelezését jellemzően mellőzik arra utalással, hogy a korlátozottan cselekvőképes személy a gondnokának hozzájárulása hiányában valójában nem tett érvényes jognyilatkozatot.

d) Abban az esetben, **ha a bíróság a Pp. 157.§-ának a) pontján kívüli okból szünteti meg hivatalból az eljárást,** az Itv. 58.§ (1) bekezdésének f) pontja szerint nincs helye az illeték mérséklésének, hiszen az 58.§ (1) bekezdésének f) pontja csak a Pp 157.§-ának a) pontját említi. A per hivatalból történő megszüntetésének eseteit, ideértve a Pp. 157/A.§ (1) bekezdésébe foglaltak szerinti megszüntetést is, egységesen kellene értékelnie a jogalkotónak.

e) Hasonlóképpen kellene szabályozni azt az esetet, amikor **a bíróság a Pp. 318.§ (1) bekezdése alapján szünteti meg a pert,** mert a jogosult az illetékfizetési, továbbá tényállás-előadási vagy bizonyíték-előterjesztési kötelezettségét elmulasztotta. Rendezni kell azt a kérdést, hogy ilyen esetben, ha a fél lerótta az illetéket, a lerótt **illeték mérséklés**ének lehet-e helye, illetve ha az illetékfizetési kötelezettségének sem tett eleget, utólag kötelezhető-e a mérsékelt illeték megfizetésére.

f) Pontosítani kell az Itv. 58.§ (1) bekezdésének f) pontja és az Itv. 57.§ (1) bekezdésének a) pontja szövegezését annak érdekében, hogy **illetékmentes legyen a permegszüntető végzés elleni fellebbezés,** amennyiben a bíróság a Pp. 157.§-ának a) pontja alapján szünteti meg a pert, visszautalva a Pp. 130.§ (1) bekezdésének a)-h) pontjaira.

2.19. Bármelyik állami szerv jár is el a költségkedvezmények engedélyezése körében,

nyomatékosan szabályoznia kell a jogalkotónak **a fél által megadott adatok és tények ellenőrizhetőségét és az ellenőrzés kötelezettségét,** valamint az ehhez szükséges adatbázisokhoz való hozzáférést, pl. a TAKARNET rendszerben az ingatlanokat illetően a fél neve szerinti keresés jogi lehetőségét is meg kellene teremteni.

Rövidítések jegyzéke

Áht.	az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
Alkotmány	a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény
Art.	az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény
Bét.	a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvény
BGH	bírósági gazdasági hivatal
BÜSZ	a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet
Civiltv.	Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civilszervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény
Civileljtv.	a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény
Csődtv.	a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1990. évi XLIX. törvényben
Dmfr.	a fizetési meghagyásos eljárásban és a fizetési meghagyásos eljárást követő végrehajtás elrendelése iránti eljárásban az eljárási díj, a végrehajtási díj, a biztosítási intézkedés elrendeléséért fizetendő díj megfizetésének módjáról és visszatérítéséről, valamint a másolati díj mértékéről, megfizetésének módjáról és visszatérítéséről szóló 26/2010. (V. 11.) IRM rendelet
Ettv.	az európai területi társulásról szóló 2014. LXXV. törvény
Eütv.	az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
Fmhtv.	a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény
Fmhüsz.	a fizetési meghagyásos eljárás, a fizetési meghagyás végrehajtásának elrendelése során érvényesülő ügyviteli és iratkezelési szabályokról szóló 28/2010. (V. 12.) IRM rendelet
Formtv.	a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény
Gkamtv.	a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény
Gyjkv. rend.	a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában, az 1980. évi október 25. napján kelt, az 1986. évi 14. törvényerejű rendelettel kihirdetett szerződés végrehajtásáról 7/1988. (VIII. 1.) IM rendelet
Hetv.	a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény
Hkt.	a hegyközségekről szóló 2012. évi CCXIX. törvény
Hmtv.	a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény
Hpt.	a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény
Itv.	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény
Jst.	a jogi segítségnyújtásról 2003. évi LXXX. törvény
Jttvr.	a jogtanácsosi tevékenységről szóló 1983. évi 3. törvényerejű rendelet
Kjnp.	a közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény
Kjtv.	a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény
Kkr.	a fizetési meghagyásos eljárás során érvényesülő költségkedvezmény előfeltételeiről, engedélyezéséről, megvonásáról és a költségek előlegezéséről, továbbá az előlegezett, valamint a nem előlegezett költségek megfizetéséről és behajtásáról, a költségkedvezmény engedélyezésének alapjául szolgáló körülmények igazolásáról szóló 24/2010. (V. 7.) IRM rendelet
Kmr.	a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban tárgyában

	hozott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet
Kmri.	a költségmentesség engedélyezésének alapjául szolgáló körülmények igazolásáról szóló 2/1968. (I. 24.) IM rendelet
Knp.	a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény
Közvtv.	a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény
Kptv.	a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény
Ler.	a bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 3.) IM rendelet
Mfttv.	a mikroelektronikai félvezető termékek topográfiájának oltalmáról szóló 1991. évi XXXIX. törvény
Mnyptv.	a magánnyugdíj-pénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény
MOKK	Magyar Országos Közjegyzői Kamara
Mötv.	Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
MRPtv.	a Munkavállalói Résztulajdonosi Programról szóló 1992. évi XLIV. törvény
Mt.	a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
Öbptv.	az Önkéntes Kölcsönös Biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény
Pp.	a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény
XII. Ppn.	a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2008. évi XXX. törvény
Ppék.	a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) hatálybaléptetése folytán szükséges rendelkezések tárgyában hozott 105/1952. évi (XII. 28.) MT rendelet
Ptk.	a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
Sporttv.	a sportról szóló 2004. évi I. törvény
Szaktv.	az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. XLVII. törvény
Szet.	a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
Szjtv.	a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény
Sztv.	a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény
Tny. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997.éviLXXXI. törvény	
Űlr.	a fizetési meghagyásos eljárásban és a fizetési meghagyás végrehajtásának elrendelése iránti eljárásban alkalmazandó papír alapú és elektronikus űrlapokról szóló 22/2010. (V. 7.) IRM rendelet
Vbtv.	a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény
Ve.	a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény
Védjtk.	a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény
Vht.	a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény

IX. Melléklet: a feldolgozott bírósági végzések részletes elemzése

I. Törvényszékek

A. A polgári eljárásban biztosított költségkedvezményre vonatkozó szabályok gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport vizsgálati anyaga a Balassagyarmati, a Szombathelyi, a Tatabányai, a Szegedi, a Miskolci, a Fővárosi, a Gyulai, az Egri, a Kaposvári Törvényszékek, a Debreceni Törvényszék polgári és gazdasági kollégiumai, valamint a Budapest Környéki Törvényszék gazdasági kollégiuma által megküldött határozatok alapján[23]

Összegzés

I. Balassagyarmati Törvényszék

20 ügyet vizsgáltam, abból 2 a költségmentességet megvonó volt, egy a jövőre nézve, mert a jövedelme az egyedül élőnek 228 077 Ft-ra változott, egy pedig visszamenőlegesen, mert kiderült a per alatt, hogy korábban 10 millió Ft-ot nyert, illetve két eltitkolt lakása is volt. Egyébként jövedelemmel nem rendelkezik, három gyereke van, s az élettársa csak 73 000 Ft-ot kap. A többi 18 esetben „csupán" költségmentesség iránt terjesztett elő kérelmet 8 személy; teljes személyes vagy részleges iránt 1; teljes, részleges, illetve illetékfeljegyzés iránt 2; csak teljes személyes költségmentességet kért 6; illetve illetékfeljegyzési jogot 1. Ezek közül helyt adó határozat volt 2, az egyik esetben jövedelme nem volt az illetőnek, de három kiskorú gyermeke igen, a másik esetben 29 285 Ft volt a jövedelme, de mégis csak a másodfokú bíróság adott neki teljes személyes költségmentességet, az elsőfokú bíróság elutasította. Elutasító határozat született teljes egészében 10-ben. Itt általában a jövedelmek 120 és 130 000 Ft körül voltak, egy kivétellel, ahol 66 150 Ft. Részben elutasító határozat született 5-ben, ebből 2-ben csak illetékmentességre kapott részlegest teljes helyett, az egy főre jutó 60 000 Ft, illetve 88 000 Ft volt. Három esetben, ahol illetékfejegyzési jogot kapott, ott 150 000 Ft körüli volt a jövedelem, illetve egy személy kapott illetékfeljegyzést (azt is kért), nála 77 290 Ft volt a jövedelem és a másodfokú bíróság engedélyezte.

II. Szombathelyi Törvényszék

19 ügyet vizsgáltam meg, ebből 8 ügyben költségmentesség iránt terjesztettek elő kérelmet. Három ügyben teljes személyes költségmentességet kapott a fél, az egyiknél 34 675 Ft volt a jövedelem, a másiknál az egy főre jutó 87 000 Ft, de 75 000 Ft volt a törlesztő részlete, illetve volt egy amiben ugyan abban a perben a másik fél is részleges költségmentességet kapott a szakértői díjra, de háromszor annyi jövedelemmel rendelkezett, mint az a fél, akinek végül is a másodfokú bíróság teljes személyes költségmentességet adott. Kettőben részleges költségmentességet kapott a fél, egynél az illetékre, egynél pedig az összes költség 50%-ára. Ez utóbbit a másodfokú bíróság változtatta meg, azért mert idő közben megszűnt a munkaviszonya a félnek. Három végzés teljes mértékben elutasító volt, kettő a jövedelem nagysága, egy pedig a hiánypótlás nem teljesítése miatt. Kettő olyan ügy volt, amiben valószínűleg részleges költségmentességet kértek a felek, mert a bíróság ezt meghaladóan nem utasította el a kérelmet, az egyikben a fél álláskereső volt. 7-en kértek teljes költségmentességet, ebből négynek adott a bíróság, 25 879 Ft-ja volt 3 kiskorú gyerekkel; másnál az egy főre jutó 51 000 Ft; a jövedelme egy egyedül állónak 56 858 Ft; volt egy álláskereső aki kapott,

23 *Készítette: Dr. Drexlerné Dr. Karcub Edit*

de gépkocsival is rendelkezett; volt egy olyan fél, aki csak az illetékmentességre részlegest kapott; volt aki illetékfeljegyzési jogot kapott és volt egy olyan, akinek elutasították a költségmentességi kérelmét, mert 81 000 Ft volt az egy főre jutó jövedelem. Ketten kértek illetékfeljegyzési jogot, az egyik kapott 106 370 Ft jövedelemre, az illeték 1 313 500 Ft lett volna, illetve egynek elutasították az illetékmérték csekély volta miatt, 24 000 Ft-ot kellett volna lerónia, amely a jövedelméből lehetséges volt.

III. Tatabányai Törvényszék

23 határozatot vizsgáltam meg. Ebből egyben az illetékfeljegyzési jogot fenntartották, de az alapul szolgáló iratok nincsenek csatolva. A „költségmentességet" kérők közül egy kérelem volt részben elutasító, a másodfok a szakértői díjra vonatkozóan megadta, aztán egy másikban a költségmentességi kérelem vonatkozásában illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, mert a 94 000 Ft jövedelemre tekintettel a 300 000 Ft lerovása terhes lenne. Kettő kérelmet elutasítottak, az egyiket azért, mert 129 000 Ft volt a jövedelem, a másikat azért, mert tulajdonképpen nem igazolta a fél, hogy miből él. Négyen kértek teljes költségmentességet, ebből egy részlegest kapott az illetékre (bontóper volt), illetve egy másik az illeték 50%-ára. Kettő elutasító született, az egyik mert 139 500 Ft volt a jövedelme, a másik pedig, mert nem tárta fel a vagyoni viszonyait. Kettő kérelem érkezett részleges költségmentességre vagy illetékfeljegyzési jogra, mind a kettő elutasításra került az illeték csekély összege miatt. Teljes és részleges költségmentesség iránti kérelem négy volt, ebből mind a négy elutasításra került. Többnyire azért, mert garázzsal illetve gépkocsival is rendelkeztek, illetve magas volt a jövedelmük. Négy kérelem érkezett teljes költségmentességre és illetékfeljegyzési jogra, egy teljes költségmentességnek helyt adott a másodfok, ott 86 000 Ft volt az egy főre eső jövedelem. Kettő esetben illetékfeljegyzési jogot engedélyeztek, az indok az volt, hogy garázzsal illetve kocsival rendelkeznek, de a lerovandó illeték nagy összege ezt indokolja, például 130 000 Ft-os jövedelemre 2,5 millió vagy 70 000 Ft-ra 558 000 Ft a lerovandó illeték. Egy pedig elutasításra került 77 000 Ft-os jövedelem illetve további vagyon mellett 169 500 Ft-ot kellett volna lerónia. Csak illetékfeljegyzési jogot négyen kértek, ebből egy kapott, bár volt személygépkocsija meg ingatlana, viszont nem volt készpénze és a 275 000 Ft-os jövedelme nem volt elegendő az illeték lerovására. Három kérelmet elutasítottak az illetékfeljegyzési jognál, egyet azért mert a cég saját tőkéje magas összegű volt, illetve a bankszámláján volt pénz. Egy személynél 165 415 Ft volt a jövedelem és nem volt magas az illeték, illetve egy másik esetben más vagyontárgy is volt (gépjármű, kép), de kimondta a bíróság, hogy egy ingatlan léte nem ad módot önmagában az illeték lerovására.

IV. Budapest Környéki Törvényszék Gazdasági Kollégiuma

17 ügyet vizsgáltam meg. Ebből kettőben költségmentességet kértek és teljes költségmentességet kaptak, de az adatok nem ismertek. Egy költségmentességet kért, de illetékfeljegyzési jogot kapott, 115 000 Ft jövedelem és az illeték 36 000 Ft lett volna. Egy kérelem elutasításra került, mert hiányos volt, nem tárta fel az adatokat. Ketten kértek teljes költségmentességet, az egyik kapott, mert 118 925 Ft-os nyugdíja mellett utóbb megváltozott a munkaképessége, egy pedig részlegest kapott a szakértői díjra, 66 482 Ft volt a jövedelme. Négyen kértek teljes vagy részleges költségmentességet, illetve illetékfeljegyzési jogot, mind a négyen illetékfeljegyzési jogot kaptak. Többnyire

az indok az volt, hogy a jövedelmük 150-250 000 Ft volt, ingatlannal illetve gépkocsival rendelkeztek, illetve az illeték összege nem volt magas. Egy azért kapott pusztán illetékfeljegyzési jogot, mert bevallotta, hogy 3-4 000 000 Ft megtakarítása van. 7-en kértek illetékfeljegyzési jogot és meg is kapták. A kérelmező több esetben cég volt, amely csatolta a bankszámla kivonatait, illetve a szükséges nyilatkozatokat, mérlegeket emiatt engedélyezte számukra a bíróság a kedvezményt.

V. Szegedi Törvényszék

33 határozatot vizsgáltam meg. Ezekből 10-ben költségmentességet kértek, abból háromnak illetékfeljegyzési jogot engedélyeztek, főként az illeték magas összegére meg arra, hogy gépkocsival is rendelkeztek, annak ellenére hogy az egyik családban például négy kiskorú gyermekről kellett gondoskodni. 7 kérelem került elutasításra, egy például szülői támogatás miatt, másoknál a 90 000 Ft és 120 000 Ft körüli jövedelem nagysága miatt, egy hiánypótlás miatt. Volt olyan elutasítás is, amelyben bár két nagykorú és egy kiskorú gyereket tart el 43 000 Ft-ból a fél, de bontóperi illetékről volt szó. 13-an kértek teljes személyes költségmentességet, ebből ketten kaptak kb. 50 000 Ft-os egy főre jutó jövedelemre, illetve egy azért, mert megváltoztak időközben a körülményei. A részbeni kérelem teljesítésnél kettő esetben történt az illeték 50%-ára mentesség megadása kb. 45-50 000 Ft-os jövedelemnél, ugyanis a bontóper során a későbbiekben csak a felét kell a félnek viselni. Egy fél kapott a költségek 70%-ára, egy a költségek 20%-ára és három kapott a költségek 50%-ára kedvezményt, ezek a legkülönbözőbb formákban kerültek megfogalmazásra a rendelkező részben, az egyik fellebbezés például arra irányult, hogy nem érti, hogy 20%-ot kell megfizetnie vagy 80%-ot. Három kapott a teljes költségmentesség helyett illetékfeljegyzési jogot, egy aki a börtönben elveszett aranylánca iránt indított keresetet, a többiek 100-160 000 Ft havi jövedelemmel rendelkeztek, de magas volt a lerovandó illeték, egy elutasításra került. A három teljes és részleges költségkedvezményt kérő közül, egy illetékfeljegyzési jogot kapott, bár magas volt a jövedelme (225 000 Ft), de két gyereket tartott el belőle és 130 000 Ft illetéket kellett volna lerónia. kettő került elutasításra, az egyik, mert több ingatlana van a félnek, illetve hogy nem fogadta el a felajánlott közmunkát, a másiknak egy gyereke és 100 000 Ft-ja volt. Három kért teljes/részleges költségmentességet illetve illetékfeljegyzési jogot. Az egyik a költségekre kapott 50%-os mentességet, a másik kettő elutasításra került, mert magas volt a jövedelmük vagy egyéb vagyontárggyal rendelkeztek vagy 15 000 Ft volt az illeték és a havi jövedelem 150 000 Ft. Illetékfeljegyzési jogot hárman kértek, egy kapott körülbelül 180 000 Ft havi jövedelemre, de annyi volt a lerovandó illeték is. Kettőt elutasítottak, az egyiket azért, mert 36 000 Ft volt az illeték és ingójuk is volt, a másikat pedig azért, mert a kérelmező egy kft. volt és az interneten a bíró megnézte (gondolom a mérlegéből), hogy milyen óriási forgalmat bonyolított. Egyet pedig megvontak a jövőre nézve, mert megállapította, hogy a nyugdíja is magas, meg két gépkocsija van.

VI. Debreceni Törvényszék

28 végzést vizsgáltam meg, ebből 19 polgári és 9 gazdasági ügy volt. 15 költségmentesség engedélyezése iránti kérelem érkezett, ebből háromnak helyt adtak (volt benne egy 2010. évi is). Általában olyan 50-60 000 Ft-os jövedelemből még gyereket is neveltek, akik e kedvezményben részesültek. Hatnak részben helyt adtak akként, hogy illetékfeljegyzési jogot engedélyeztek számukra, ebből kettő volt

gazdálkodó szervezet, volt olyan személy, akinek 230 000 Ft-ot meghaladó havi jövedelme volt. Volt aki azért kapott, mert ugyan a jövedelme nem magas, de gépjárművet tud belőle fenntartani. Hat került elutasításra, részben azért, mert körülbelül 60 000 Ft-os jövedelemmel rendelkeztek, vagy mert 44 000 Ft-os havi telefonszámlát tudott fizetni, pedig azt mondta hogy jövedelme nincsen, vagy kis összegű (7000 Ft) volt az illeték, vagy például az őstermelők, akik azt adták elő, hogy semmilyen jövedelmük nincsen, ennek ellenére két gépkocsit tartottak fönn. Teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelem hat volt, ebből egy teljes személyes költségfeljegyzési jogot engedélyezett a másodfokú bíróság a közjegyzői eljárásra 29 610 Ft-ra, egy 50%-os részleges költségmentességet, egy illetékfeljegyzési jogot kapott, mert bár volt megtakarítása, de azt adta elő másodfokon, hogy azt a lakás gondjának megoldására kell fordítania, hármat pedig elutasítottak, egyrészt mert elkésetten terjesztette elő, másrészt, mert már volt illetékfeljegyzési jog kedvezménye, egy harmadikat pedig, mert már volt a szakértői díjra kedvezménye. Egy teljes vagy részleges költségmentességet kért, de illetékfejegyzési jogot kapott 240 000 Ft-os havi jövedelemre, és ugyan ennyi illetéket kellett volna lerónia. Teljes/részleges személyes költségmentességet és illetékfeljegyzési jogot hárman kértek, ebből egy elutasításra került, mert a jövedelem magas volt és gépkocsija volt. Egy a jövedelmét nem tárta fel, egy pedig hiánypótlást nem teljesített. Hárman kértek illetékfejegyzési jogot, kettőt hiánypótlással utasítottak el, egyet pedig azért, mert a perben nagy volt a vagyon értéke.

VII. Miskolci Törvényszék

24 ügyet vizsgáltam. Négyen nyújtottak be költségmentesség iránti kérelmet, egynek helyt adtak, mert a házastársa aktív korúak ellátásában részesült, egynek az illetékre kiterjedően mentességet adtak, mert 58 000 Ft volt a havi jövedelme, illetve kettőt elutasítottak. Az egyiket azért, mert a havi egy főre jutó jövedelem 75 000 Ft volt és tárgyi illetéfeljegyzési jogos a per, a másikat hiánypótlás miatt. Teljes személyes költségmentességet 10-en kértek, ebből ötnek helyt adtak, főszabály szerint azért, mert jövedelmük, vagyonuk nem volt, vagy álláskeresők voltak, vagy 100 000 Ft-ból több kiskorú gyermeket tartottak. Kettőnek elutasították a kérelmét, de illetékfeljegyzési jogot adtak, az egy főre jutó havi jövedelem 86 000 Ft, illetve 96 000 Ft volt, illetve kettőt elutasítottak, egyrészt azért, mert a perek eleve tárgyi illetékfeljegyzési jogosak voltak, másrészt pedig a jövedelem 75 000 Ft körül volt. 9-en kértek teljes költségmentességet vagy illetékfeljegyzési jogot, ebből kettőnek helyt adtak, ötnek illetékfeljegyzési jogot, mely esetekben 40 000-től 109 000 Ft-ig terjedt az egy főre eső jövedelem. Kettőt elutasítottak, hiánypótlás nem teljesítése miatt. Egy illetékfeljegyzési jog iránti kérelem volt, azt is hiánypótlás nem teljesítése miatt utasították el. Ami kiemelendő, hogy egy határozat szerint igazolni kell a létfenntartás veszélyeztetettségét, nem elég arra hivatkozni, hogy nincs jövedelme. A Kmri. 4. §-ának (4) bekezdésében foglalt igazolásokat kell csatolni, más okirat (pl. postai szelvény) nem megfelelő. A felhívott BH1999/374. számú eseti döntés pedig azt mondja hogy az öregségi nyugdíjminimumot jelentősen meghaladó jövedelem már önmagában is alaptalanná teszi a kérelmet. Az ítélőtábla az egyik döntésében a KSH által évenként közzétett létminimumot úgy tekinti, amely biztosítja a magánháztartásokban a fél számára a folyamatos életvitellel kapcsolatos szerény, a társadalom adott fejlettségi szintjén konvencionálisan alapvetően minősülő szükséglete kielégítését és akinek a jövedelme ezt nem éri el, az teljes személyes költségmentességet kap. Az, hogy valakinek az ingatlanán jelzálog van, még nem jelenti a létfenntartásának veszélyeztetését.

VIII. Fővárosi Törvényszék

22 határozatot néztem meg. Költségmentességi kérelem négyben érkezett, az mind elutasításra került, az egyik a Pp. 85. §-ának (2) bekezdése miatt, egy amiatt, hogy nem tárta fel a jövedelmét, hiszen maga is bevallotta, hogy a felesége és az APEH elől azt eltitkolta, kettő hiánypótlás miatt. Kettő teljes költségmentesség engedélyezése iránti kérelem ékezett, egynek részben helyt adott a bíróság, mert havi 30 000 Ft-ot szerez alkalmi munkából, neki részlegesen illetékmentességet engedélyezett, egyet elutasított azzal, hogy csak a fellebbezésben hivatkozott a létfenntartása veszélyeztetettségére, amely a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésébe ütközik. Három kérelem volt teljes illetve részleges költségmentesség engedélyezésére vonatkozóan, egy illetékfeljegyzést kapott, mert 101 000 Ft a nyugdíja, kettő elutasításra került, egy hiánypótlás miatt, egy amiatt, hogy a szülők támogatják a kérelmezőt, illetve gépkocsit is fenntart. Kettő érkezett részleges költségmentességre, mind a kettő elutasításra került, az egyik azért, mert több olyan vagyontárgya is van, amely nem a lakóingatlana, illetve a másik azért, mert a szülők tartják el, de az ő jövedelmüket nem igazolta. A teljes személyes költségmentesség vagy illetékfeljegyzési jog iránt öt kérelem érkezett. Egy illetékfeljegyzési jogot kapott azzal, hogy az előző években magas volt a jövedelme, így tartalékot tudott képezni, a többi azért került elutasításra, mert vagy ingatlana volt, vagy olyan vagyontárgya, amit rezsiért ad bérbe ahelyett, hogy hasznosítaná, illetve három gépkocsit tart fenn, valamint egy azért, mert csatolván a bankszámla kivonatukat utóbb azt adták elő, hogy téves kifizetések a nagy összegű átutalások. Illetékfeljegyési jog iránti kérelem öt érkezett, kettőnek helyt adtak. Az egyiket az ítélőtábla változtatta meg, mert az Itv. 60. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételeket fennállónak látta. A másodikat szintén, mert még a 18 000 Ft-ot fellebbezési illetéket is soknak találta, figyelembe véve a fél jövedelmi-vagyoni viszonyait. A másik három teljes egészében elutasításra került, kettő hiánypótlás miatt, egy pedig azért mert ingatlanai vannak a kérelmezőnek, illetve ügyvezetőként dolgozik.

IX. Gyulai Törvényszék

32 határozatot vizsgáltam meg. Költségmentesség iránti kérelem 6 volt, egynek helyt adtak, mert ugyan 100 000 Ft volt a bankszámláján, de az nem megtakarítás. 6-ot elutasítottak, mert vagy részben tettek eleget a hiánypótlásnak vagy 230 000 Ft volt a jövedelem, vagy 117 000 Ft és egy gyermeket tartott belőle, olyanok is voltak, ahol tárgyi illetékfeljegyzési jogos volt az ügy, ezért a bírósághoz fordulás joga nem volt korlátozva. Teljes személyes költségmentességre 16 kérelem érkezett, ebből ötnek helyt adtak. Ők olyanok voltak, akik havi 30 000 Ft-os jövedelemmel, gyessel, egy gyerekkel együtt 61 000 Ft jövedelemmel rendelkeztek, vagy két közmunkás akik éppen abban a hónapban kezdtek dolgozni. Háromnak az illetékre adtak részleges költségmentességet, pl. bontóperben az egy főre jutó havi jövedelem 40 000 Ft volt. Kettőnek 50%-os részleges költségmentességet adtak körülbelül 70 000 Ft jövedelemre. Kettő illetékfeljegyzést kapott, részint 58 000 és 75 000 Ft-os jövedelemre, pedig az illeték 15 000 Ft volt. Négyet elutasítottak, részint mert az öregségi nyugdíjat meghaladta az egy főre jutó jövedelem, például 90 000Ft/fő volt, részint meg 15 000 Ft illetéket kellett volna leróni. Részleges költségmentességet kértek ketten, ebből egy esetben az illetékre 50%-osat engedélyeztek, mert a vele együtt élő nagykorú gyereke aktív korúak ellátásban részesült, más esetben a szakértői díj 80 000 Ft-ját már letétbe tette a fél, de az azt meghaladó részre részleges költségmentességet kapott 63 000 Ft havi

jövedelemre. A teljes költségmentesség és illetékfeljegyzési jog iránti kérelemből ötöt vizsgáltam meg, az egyiket a másodfokú bíróság változtatta meg és illetékmentességet adott egy hajléktalannak, akinek a 28 500 Ft-ot a jövedelme meghaladta, egy pedig illetékfeljegyzési jogot kapott. Hármat elutasítottak, például 60 000 Ft/fő jövedelemre, de volt olyan is, aki 276 000 Ft-ot keresett és 21 000 Ft illetéket kellett volna leróna vagy 11 000 Ft illetéket körülbelül 80 000 Ft/fő jövedelemnél. Egy illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet elutasítottak, mind a két házas fél körülbelül havi 400 000 Ft jövedelmet szerzett és vagyonuk is volt. Egyik döntés szerint a korábban önként vállalt kötelezettségeire a fél nem hivatkozhat azért, hogy költségmentességet kaphasson.

X. Egri Törvényszék

56 ügyet vizsgáltam meg. Költségmentességet kértek 16-an, ebből négynek teljes személyes költségmentességet engedélyeztek, kettőnek részlegest csak illetékre, illetve 6 illetékfeljegyzési jogot kapott, valamint 9 elutasításra került, részben a magas jövedelem, illetve néhány hiánypótlás nem teljesítése miatt. Teljes személyes költségmentességet kért 11, ebből öten kaptak, egy részlegest az illetékre, egy pedig a költségek 1/3 részére kapott kedvezményt. kettő illetékfeljegyzési jogban részesült, kettő elutasításra került. Részleges költségmentességet illetve illetékfelegyzési jogot kértek ketten, ebből egy illetékfeljegyzési jogot kapott, egy elutasításra került. Teljes, illetve részleges költségmentességet és illetékfeljegyzési jogot kértek 7-en, ebből hárman illetékfeljegyzési jogot kaptak, négy elutasításra került, többnyire a magas jövedelem miatt. Illetékfeljegyzési jogot kértek 8-an, ebből hárman kaptak például olyan, akinek ugyanannyi illetéket kellett volna lerónia, mint amennyi a havi jövedelme, illetve öt elutasításra került, részben hiánypótlás nem teljesítése miatt. Ami megjegyzendő, hogy a nemzeti helytállási pótlék is jövedelemnek minősül, illetve volt olyan, hogy a bíróság azzal indokolta a részleges költségmentességet a szakértői díjra, hogy az a kérelmezők havi jövedelmének 25%-át meghaladná, illetve volt aki azzal fellebbezett, hogy Alaptörvény ellenes, hogy csak természetes személy kaphat személyes költségmentességet. Volt olyan eset, hogy egy számlát csatolt a fél, melynek többszázezer forintos pozitív egyenlege volt, de a fellebbezéséhez csatolta egy másik banknál vezetett számláját és azon pedig jóval nagyobb negatív összeg volt, ezért kapott kedvezményt másodfokon.

XI. Kaposvári Törvényszék

72 ügyet vizsgáltam meg. Költségmentesség iránti kérelmet 9-en terjesztettek elő, ebből négyen kaptak, ketten részleges költségkedvezmény az illetékre, illetve ketten illetékfeljegyzési jogot, egy elutasításra került. Teljes személyes költségmentességet kért 33, ebből 14-en kaptak, 9-en az illetékre kaptak részlegest, négyen illetékfeljegyzési jogot, 6 elutasításra került, köztük egy hiánypótlás nem teljesítése miatt. Teljes és részleges költségmentességet kértek 11-en, ebből négyen kaptak az illetékre, további 6-an részleges költségmentességet (illetékre és költségekre, pártfogó ügyvédi munkadíjra, eljárási illetékre és szakértői díjra, szakértői díjra) és egy illetékfeljegyzési jogot kapott. Csupán részleges költségmentességet kért három, egy az illetékre kapott, kettő pedig a szakértői díjra vonatkozóan részlegest. A teljes vagy részleges költségmentességet és illetékfeljegyzési jogot hárman kértek, ebből egy teljes személyes költségmentességet kapott, kettő illetékfeljegyzési jogot. 8-an kértek illetékfejegyzési jogot és mind a 8-an meg is kapták (köztük egy bontóperben, ahol az

kizárt). Öt esetben került megvonásra a költségkedvezmény, amelyet a megfelelő pontnál részletezek. Meglepő volt, hogy illetékre és költségre is adott valaki részleges költségmentességet, hiszen az már teljes költségmentesség. Az is furcsa volt, hogy egy bíró pártfogó ügyvédi díjra engedett részleges költségmentességet. Egy határozatban kimondta a másodfokú bíróság, hogy téves az a számítás, hogy a jövedelemből a kiadások levonása után fennmaradó összegnek kell meghaladni a 28 500 Ft-ot. Kirívó volt az is, hogy „részleges költségmentesség keretében illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a bíróság (Kaposvári Járásbíróság P.20.060/2015).

Elemzés

A joggyakorlat-elemző csoport 2015. június 24-i ülésén megadott szempontok alapján megvizsgáltam a határozatokat, illetve az azok alapjául szolgáló beadványokat, okiratokat és a megállapításaimat a szempontok sorrendjének megfelelően teszem meg:

Ad. 1. Csoportosítani kell a határozatokat a költségkedvezmény típusaként.

A határozatok csoportosítása az 1-11. számú mellékletekben foglalt táblázatokban történt meg. Külön feltüntettem a tartalmuk szerinti megosztásban mind a kérelmeket, mind a határozatokat.

Rögzíthető volt, hogy a kérelmezők nagy aránya kéri még most is „költségmentesség" engedélyezését, nem részletezve, hogy teljes vagy részleges kedvezményre tart igényt. Főként a jogi képviselővel eljáró és a kereseti kérelmüket az ügyfélfogadási napon jegyzőkönyvbe mondó felek terjesztenek elő vagylagos kérelmet valamelyik költségmentességi kedvezmény, valamint illetékfeljegyzési jog engedélyezését is igényelve. Ritkán, de előfordul - főként már a per folyamán -, hogy csupán részleges költségmentességet kérnek pl. szakértői díjra, vagy az alperesek a fellebbezési illetékre.

A bíróságok a kérelmekről döntő határozataik indokolásában nemcsak a jövedelmi-vagyoni viszonyokat veszik figyelembe, de tekintettel vannak arra is, hogy az egyes pertípusoknál milyen jellegű költségek merülhetnek fel és annak fényében engedélyeznek részleges költségmentességet (pl. bontóperben, gyermektartásdíj iránti perben csak az illetékre, mert általában más költség nem merül fel).

Ad 2. Összegszerűen mekkora jövedelem, vagyon mellett engedélyezték, nem engedélyezték az adott költségkedvezményt? A feltételek fennálltának/hiányának megállapításakor milyen jogalapra hivatkoztak? Milyen korrekciós tényezőket vettek figyelembe (a kérelmező által lakott lakás, vagyontárgyak, megtakarítás, ingóságok, létfenntartási költségek stb.)?

Egységes gyakorlatot arra vonatkozóan nem tudtam megállapítani, hogy milyen konkrét összegű az a jövedelem, amely esetében a teljes vagy a részleges személyes költségmentességet általában engedélyezik a bíróságok. A **12. számú mellékletben található összegzés** igyekszik felsorolni, hogy az egyes törvényszékek bíróságai, mely jövedelmi-vagyoni viszonyok mellett teljesítik a kérelmeket. E mellékletnél készítettem egy jóval részletesebb elemzést is, amely minden megvizsgált határozatnál rögzíti a konkrét körülményeket. Amennyiben további adatok szükségesek, azt ki tudom gyűjteni.

Néhány esetben az elutasító végzések indokolása teljesen formális volt, a releváns

jogszabályok idézésén túl semmilyen konkrét adatot nem tartalmaztak, még a fél jövedelmét sem, pusztán azt, hogy az meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét. A részben elutasító, de illetékfeljegyzési jogot engedélyező végzéseknél sem volt feltüntetve még a lerovandó illeték összege sem, csak az, hogy fennállnak az Itv. 60.§-ának (1) bekezdésében írt feltételek.

Gyakran előfordult a kérelem elutasítási okaként az, hogy a bíróság úgy ítélte meg, a kérelmező nem tárta fel a valódi jövedelmi-vagyoni viszonyait. Ezt nemcsak abban az esetben állapították meg, ha eredménytelen volt a hiánypótlás és a fél nem töltötte ki megfelelően a nyomtatványt, hanem akkor is, hogy ha valamilyen vagyontárgyát nem vallotta be (pl. a cégnyilvántartásból utána néztek van-e a félnek üzletrésze, amelyet nem jelentett be), vagy ha a bevételeit a kiadásai nagymértékben meghaladják).

Amennyiben pedig arra hivatkozott a fél, hogy a szülőktől kapott támogatásból tartja el magát, akkor annak ellenére, hogy a Pp. 85. §-ának (1) bekezdése csak az eltartásra köteles szülő esetében kívánja meg a rájuk vonatkozó adatok igazolását, a bíróságok kérték a szülők jövedelmi vagyoni viszonyainak a részletezését is, melynek elmaradása esetén a kérelmet elutasították. Kiskorú, illetve tovább tanuló nagykorú gyermekeknél egyértelmű, hogy a szülő köteles gondoskodni róla, így igazolást csatolni, de más esetekben az nem kötelező.

Önmagában az a körülmény, hogy a fél előadta, nincs jövedelme, nincsen vagyona, nem jelenti, hogy automatikusan teljes személyes költségmentességben részesül, ugyanis „a levegőből” nem lehet megélni. Ezekben az esetekben a bíróságok általában felhívják kérelmezőt, hogy közölje munkanélküli járadékban, vagy álláskeresési támogatásban részesül-e, miből fedezi a kiadásait, az ingatlan, ahol lakik kinek a tulajdona, milyen jogcímen lakik ott, tehát részletesebben igyekeznek felderíteni a jövedelmi – vagyoni viszonyait.

„A költségmentesség engedélyezésének alapjául szolgáló körülmények igazolásáról” szóló 2/1968. (I.24.) IM rendelet (Kmri.) 5. §-ának (3) bekezdése szerint a (2) bekezdés szerinti igazolást csak akkor kell kiállítani, ha a kérelmező vagy hozzátartozó a nyilatkozatában kijelentette, hogy ingatlana, adóköteles vagyontárgya vagy jövedelme van, illetőleg adóköteles tevékenységet folytat. Ennek ellenére egyrészt a felek is csatolják a nemleges igazolásokat, másrészt pedig a bíróságok több esetben felhívják a vagyontalanságát állító felet arra, hogy „Adóigazolás I.” jelzésű mellékletet csatolják be.

A Kmri. 4. §-ának (1) bekezdése szerinti, a kérelem beadásának időpontjában elért jövedelmet veszik a bíróságok figyelembe általában a költségkedvezmény elbírálásánál, a megelőző naptári évben elért adóköteles jövedelmet csak akkor, hogy ha az olyan mértékű volt, hogy esetleg megtakarítást eredményezhetett.

A Kmri. 4. §-ának (4) bekezdése szerint a nyugellátás, illetve a nyugdíjszerű szociális ellátás összegét a nyugdíjfolyósító igazgatóság által kiállított igazolással vagy annak másolatával kell igazolni. Ennek ellenére főszabály szerint a nyugdíj kifizetéséről szóló szelvény másolatával a bíróságok megelégszenek, pedig több esetben fordul elő, hogy azon csak az az összeg szerepel már, amelyet a letiltást követően fizetnek ki a kérelmezőnek, így nem a nyugdíjként megállapított összeget igazolja.

A Kmri. 4. §-ának (5) bekezdése alapján is a folyósító szervnek kell igazolnia, hogy milyen kifizetések történnek a kérelmező részére, de ezek esetében is általában elfogadják a bíróságok a kifizetésről szóló szelvényt, vagy a köztudomású tényként, pl. a családi pótlék összegét hivatalból veszik figyelembe. Előfordulhat az is, hogy a

gyermekgondozási támogatást is letiltás terheli és a csatolt szelvényen szereplő összeg kevesebb, mint a ténylegesen a felet megillető összeg.

Amennyiben valakinek nincs adóköteles jövedelme és nem is vallotta be, akkor a Kmri. 5. §-ának (2) és (3) bekezdései alapján nem kell adóhatósági igazolást csatolnia, ennek ellenére kap felhívást a hiánypótlásra a bíróságoktól.

A Kmri. 7. §-ának (2) bekezdése alapján a bíróságok élnek azzal a jogukkal, hogy ha az igazolásban feltüntetett adatokon túl további tájékoztatásra van szükségük, akkor a feleket felhívják ezek közlésére vagy megfelelő igazolás benyújtására, de az is tapasztalható, hogy közvetlenül fordulnak az illetékes szervhez a szükséges adatok közlése végett. Például a bíróság hivatalból kereste meg az álláskeresési járadékot folyósító szervet nyilatkozzék, hogy a kérelmező részesül-e bármilyen támogatásban.

Tapasztalható volt az is, hogy a bíróságok felhívják a feleket arra, hogy az utolsó három havi bankszámla értesítőt másolatban küldjék meg, ha ennek eleget tesznek, akkor vizsgálják az arra történő átutalásokat (egy esetben előfordult, hogy úgy küldték meg a bankszámlaegyenleget, hogy lefestettek bizonyos tételeket, illetve volt olyan, hogy felhívásra azt közölte a fél, hogy két nagyobb összeget tévedésből utaltak a számlájukra).

A bevételekből és kiadásokból egyébként bizonyos következtetéseket le tudnak vonni a bíróságok, pl. ha valakinek havi 40 000 Ft-os telefonszámlája van, vagy kábel tv-re fizet elő, vagy pl. háztartási kisgépet vásárolt, akkor azt úgy tekintik, hogy nem szokásos mértékű életszükségleti tárgy vagy figyelembe nem vehető kiadás.

Több olyan felhívást találtam, amely akár jó gyakorlatként is alkalmazható, mert felsorolásra kerül benne, hogy milyen címeken kapott jövedelmeket kell bejelenteni. (pl. álláskeresési támogatás, jogdíj, bérleti díj, haszonbér, járadék, rokoni támogatás szociális ellátás tartási szerződés, gyermektartásdíj, családi pótlék, gyermekgondozási segély). Így a jövedelmekre teljes körű hiánypótlást ad ki a bíróság a félnek, amely lehetetlenné teszi a jövedelem „elfelejtését”.

A kiadások részletezését is lehet hiánypótlásként kérni, mellyel a fél igazolhatja a létfenntartás veszélyeztetését.

Az egyéb nagy értékű ingóságok tekintetében főszabály szerint a gépkocsit, motorkerékpárt írják be a felek, volt, aki tüntetett fel képet, de ezen kívül pl. nagy értékű számítógépet, vagy egyéb tárgyakat nem jelölnek meg, mert azok nem adókötelesek.

Bár a Kmri. melléklete csak az együtt élő házastársra vonatkoztatja az igazolási kötelezettséget, mégis már maguk a felek is kitöltik azt az élettársra vonatkozóan, illetve a bíróság is felhívja a feleket, hogy ha élettársuk van, az ő jövedelmét, vagyonát is igazolják. Előfordult az is, hogy a bíróság azért vonta meg a személyes költségmentességet, mert a kérelmező fél az egyébként havi 250 000 Ft jövedelemmel rendelkező „barátjához” költözött.

Azt a határozatok is hangsúlyozzák, hogy a teljes személyes költségmentességnek, illetve a **Kmr. 6. §-a (1) bekezdésének I. fordulata** szerinti költségmentesség engedélyezésének „szigorú feltételei” vannak. Azonban, hiába az előírás, hogy a fél jövedelmét kell ebben az esetben figyelembe venni, gyakran előfordul, hogy a bíróságok az egy főre jutó jövedelmet tekintik irányadónak, és így engedélyezik a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdése alapján a költségkedvezményt. Vannak olyan határozatok is, amelyek a jövedelemből a kiadásokat levonják, a fennmaradó összegnek veszik a

családban az egy főre jutó összegét és így állapítják meg, hogy valaki jogosult-e költségkedvezményre vagy nem, holott a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdése nem ezt írja elő.

Előfordult olyan eset, hogy annak ellenére, hogy az öregségi nyugdíj legkisebb összegét csupán 700 Ft-tal haladta meg a fél jövedelme, és vagyona nem volt, az elsőfokú bíróság mégsem engedélyezte a számára a költségmentességet, azonban a másodfokú bíróság megtette. Me

A **Kmr. 6.§-a (1) bekezdésének II.fordulata** tekintetében gondot jelentett egy esetben, hogy az elsőfokú bíróság nem tudta, hogy a fél házastársának megállapított ellátás, aktív korúak ellátásának minősült, azonban a másodfokú bíróság utóbb észlelte.

A **Kmr. 6.§-ának (2) bekezdésével** összefüggésben számtalan határozatnak az indokolása tartalmazza, hogy külön a létfenntartás veszélyeztetésére nem hivatkozott a fél, ezért azt a bíróság nem is vizsgálta. Vannak viszont olyan esetek, amikor a bíróság hivatalból veszi figyelembe, kb. 30-40 000 Ft egy főre jutó jövedelemnél, az már a létfenntartás veszélyeztetését jelenti és ezért indokolt a költségkedvezmény engedélyezése.

A **kiskorú gyermekek száma** természetesen mindig figyelembe veendő a létfenntartás veszélyeztetésénél, de általában a felek nem minden esetben igazolják a megkapott családi pótlék vagy egyéb a gyermekek miatt kapott támogatás összegét, bár van olyan eset is, hogy a bíróságok azt hivatalos tudomásuk alapján figyelembe vették. A nagykorú gyermekeknél szokott gondot okozni, nem lehet tudni, hogy tovább tanulnak-e vagy egyébként azért tartja el őt a szülő, mert nincs állása, jövedelme, esetleg részesül-e álláskeresési támogatásban.

Ritka az az eset, amikor önmaguktól közlik a felek azt a kérelmükben, hogy a külön élő szülőtől **gyermektartásdíjat** is kapnak, azonban bírói felhívásra természetesen ezt az adatot is szolgáltatják.

A szokásos életszükségleti és berendezési tárgyak körében a bíróság általában értékeli, ha valakinek **ingatlan** vagyona van, de mivel az többnyire nem mobilizálható, ezért valamilyen kisebb költségkedvezményt biztosít, pl. illetékfeljegyzési jog, vagy mentesség az illeték viselésére.

Ha valakinek azon túlmenően is van még ingatlana, mint amelyben lakik, akkor annak az értékét is figyelembe veszik a bíróságok, vagy annak a hasznosíthatóságát (pl. ha valaki az ingatlanát a barátjának adja át, szívességi lakáshasználatra vagy nem hasznosítja, azt a terhére szokták értékelni).

Volt olyan határozat is, amely „A jogi segítségnyújtásról” szóló 2003.évi LXXX.törvény (Jst.) 9. §-a (2) bekezdésének b) pontjára hivatkozott, hogy nem lehet vagyonnak tekinteni a fél olyan ingatlanát, amely a lakhatását biztosítja. Tette ezt annak ellenére, hogy nyilvánvalóan a Kmr.-ben nincs ilyen szabályozás.

Az egyéb ingatlanokat pl. külterületi földet, erdőt szintén figyelembe veszi a bírósági gyakorlat és emiatt nem engedélyez teljes személyes költségmentességet.

Az ingatlanok vonatkozásában, hogy ha jelzálogjoggal vagy végrehajtási joggal terheltek, a felek úgy tüntetik fel, mintha a forgalmi értékük nulla lenne, ezt azonban a bíróságok nem veszik figyelembe, több olyan eset is volt, amikor a per tárgya miatt az arra vonatkozó kölcsönszerződés csatolásra került, így a hitelbiztosítéki értéket tekintették irányadónak.

A **személygépjármű** önmagában, még ha nem is képvisel jelentős értéket, de az annak

használatával felmerülő költségek szintén figyelembevételre kerülnek, mint olyan tényező, mely nem szokásos. Ennek ellenére többször előfordul, hogy olyan személy kap teljes személyes költségmentességet, akinek személygépkocsija van, holott volt olyan határozat, amely ezt a körülményt költségkedvezményt kizáró oknak tekintette, ha csak nem egészségügyi okból szükséges, vagy a fél munkájának ellátásához indokolt. Hasonlóképpen rendelkezik a Jst. is.

Az üzletrészt fel kellene tüntetni az egyéb vagyontárgyak között, de egyébként ez a cégnyilvántartásból is ellenőrizhető, abban az esetben, hogy ha a foglalkozás rovatból, vagy a jövedelem igazolásból megállapítható, hogy a fél a cégnél tölt be valamilyen tisztséget vagy ott dolgozik.

Bár az **értékpapírt** is fel kell tüntetni a Kmri. mellékletét képező igazolás szerint az egyéb vagyontárgyak között, ezt egy esetben tapasztaltam (betétkönyv).

Azonban, ha a felet felhívták a bankszámlája utolsó három havi egyenlegének a csatolására és azon megtakarítás található, akkor abból arra következtetnek a bíróságok, hogy a jövedelmét nem éli fel a kérelmező, így költségkedvezményre nem jogosult, mert nem áll fenn a létfenntartásának a veszélyeztetése.

A **jövedelem** megállapítás esetén, ha a munkáltató igazolja annak összegét, volt olyan határozat, amely azt tartalmazta, hogy mivel a cég a kérelmezőé, ezért maga állapítja meg a fizetését, így azt a bíróság nem abban az összegben vette figyelembe, hanem a többi vagyoni körülményt értékelve hozta meg a döntését.

A **kiadásokkal** összefüggésben volt olyan határozat, amely kimondta, hogy a személyhez kötött kiadások pl. a gyermek iskoláztatásával kapcsolatosak figyelembe vehetőek, de a luxuscikkekre történő kiadások nem. Olyan eset is volt, amikor közölte a fél, hogy háztartási kisgépeket (pl. mikrohullámú sütő) vásárolt és annak a törlesztő részleteit fizeti, de ezt a bíróság nem vette figyelembe, mert nem szokásos berendezési tárgyat vett.

A **törlesztő részletek** vonatkozásában a lakáshitelt általában figyelembe veszik a bíróságok, mint méltánylandó körülményt, de a személyi hitelt már nem, tehát függ a hitel céljától az, hogy kedvezményt kap-e a fél vagy nem. Általában azt írják a határozatokban, hogy az önként vállalt egyéb célú hitelek nem vehetők figyelembe a költségkedvezménynél.

A per tárgyának figyelembevételét abban az esetben tapasztaltam, hogy ha pl. házastársi közös vagyon megosztása iránti indítottak pert, akkor a vagyon mértéke számításba jött, vagy pl. egy perben azt adták elő, hogy az előző években nagy ráfordításokat végeztek egy idegen ingatlanra, pedig most semmi jövedelmük nincs és mégsem kaptak költségmentességet emiatt.

Kiemelendő, hogy volt olyan eset, ahol a bíróság fontosnak tartotta egy peren belül az **arányosság és következetesség** alkalmazását. Az elsőfokú bíróság a felperesnek a szakértői díjra részleges költségmentességet engedélyezett, utóbb az I.r. alperesnek is ezt a kedvezményt adta. A másodfokú bíróság azonban az I.r. alperesnek teljes személyes költségmentességet adott, mert a felperes havi jövedelme háromszorosa volt az I. r. alperesének, és ilyen különbség mellett indokolatlan őket ugyanabban a kedvezményben részesíteni (Szombathelyi Járásbíróság P.21329/2013.).

Az **ellenfél nyilatkozatát** általában a per elején nem lehet figyelembe venni, hiszen a bíróságnak már a keresetlevél benyújtását követően döntenie kell - főszabály szerint - a költségkedvezményről. Azonban a költségkedvezmények felülvizsgálata során az

ellenfél néha kérdés nélkül előadja, hogy milyen olyan jövedelme van a kérelmezőnek, amelyet eltitkolni kívánt, vagy amelyről ő tud, pl. nagyobb értékű vagyontárgyát eladta és abból befolyt pénz vagy olyan munkáltatónál is dolgozik, amit egyébként nem kívánt bevallani. Az viszont alkalmazható gyakorlat lenne pl. a tárgyi költségfeljegyzési jogos perekben (amelyekben az illetéket nem kell leróni), hogy a bíróság csak az első tárgyaláson mindkét fél személyes meghallgatását követően döntene arról, hogy részesíti-e további költségkedvezményben a kérelmezőt. Ez abban az esetben is követhető gyakorlat lenne, hogy ha a rendelkezésre álló adatok alapján az megállapítható, hogy a felet minimum illetékfeljegyzési jog illeti meg, tehát a keresetlevél tárgyalásra kitűzhető és az első tárgyaláson, mindkét fél meghallgatása után döntene a bíróság a további költségkedvezményről.

Ad. 3. Milyen viszonyban állt a kérelem és az érdemi döntés? Ha a kérelemnek nem adtak helyt, a kért kedvezmény helyett engedélyeztek-e más, és ha igen, milyen tartalmú kedvezményt?

Erre a kérdésre szintén az 1-11.számú mellékletek táblázatai adnak választ.

Megfigyelhető, hogy a határozatoknak a kérelem elutasítására vonatkozó rendelkező rész megszövegezése eléggé eltérő. Ennek az lehet az oka, hogy maga a Kmr. sem egyértelműen ír erről, pl. a 7. §-ának (2) bekezdésében „a költségmentesség megtagadásáról" szóló határozatról beszél, ezzel szemben a 16. §-ában „a személyes költségmentesség engedélyezésére irányuló kérelmet elutasító határozat" ellen engedi a fellebbezést, míg a 16/A. §-ának (1) bekezdésében – amelyet a 17/1995. (VIII.25.) IM rendelet 14. §-a iktatott be – szintén az illetékfeljegyzési jog megtagadásáról szól.

Emiatt kétféle típusú rendelkező rész minta van az elutasító határozatok tekintetében. Az egyik, amelyik a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, vagy a költségmentességet megtagadja, a másik pedig, amely a költségmentesség engedélyezésére irányuló kérelmet elutasítja.

(Olyan következetességet nem lehetett megfigyelni, mint „A bírósági végrehajtásról" szóló 1994. évi LIII. törvény 19. §-a esetében, miszerint ha érdemben bírálja el a kérelmet a bíróság, akkor megtagadja a végrehajtási lap kiállítását, viszont ha hiánypótlás vagy adatszolgáltatás nem teljesítése miatt nem teljesíti a kérelmet, akkor az „elutasítja" kifejezést használja.)

A kérelemről való döntések utáni fellebbezési tájékoztatásnál néhány esetben az volt tapasztalható, hogy a bíróságok a „végzés" ellen engedték a fellebbezést, azonban túlnyomó részt helyesen a végzésnek csak az elutasító rendelkezése ellen biztosították a jogorvoslatot, hiszen a kérelmet teljesítő (rész)rendelkezés ellen nincsen helye fellebbezésnek.

Az is kiemelendő, hogy akadt olyan eset, amikor hiánypótlás keretében – többek között – azért utasította el a bíróság a kérelmet, mert a fél a felhívása ellenére pontosan nem jelölte meg, hogy milyen költségkedvezményre tart igényt a költségmentességen belül.

Az megállapítható volt, hogy a teljes költségmentesség engedélyezése iránti kérelembe a bíróságok beleértik a részleges költségmentesség iránti kérelmet is. Főszabályként a bíróságok erre irányuló külön kérelem hiányának esetében is vizsgálják - akár másodfokon először -, hogy ha a teljes költségmentességnek nem állnak fenn a feltételei, a részleges költségmentesség engedélyezhető-e a fél számára.

Néhány esetben fordult csak elő, hogy a másodfokú bíróság azért nem döntött pl. a részleges költségmentességről vagy illetékfeljegyzési jogról, mert az arra irányuló kérelmét a fél csak a fellebbezésben terjesztette elő. A másodfokú bíróságok szerint mivel az elsőfokú bíróság arról még nem döntött, ezért a felülbírálata sem volt lehetséges.

Vegyes a megítélése a bíróságok körében annak, hogy a költségmentesség iránti kérelembe beleértendő-e a „többen a kevesebb elve" alapján az illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem is. Több olyan határozatot találtam, amely egy eseti döntésre hivatkozva (BDT2002.664.), annak ellenére adott illetékfeljegyzési jogot a félnek, hogy ő csak költségmentesség iránt terjesztett elő kérelmet. Az ellenkező álláspont szerint azonban a fél rendelkezési jogát sérti a külön kérelem nélkül engedélyezett illetékfeljegyzési jog, hiszen joga van eldönteni, hogy kíván-e nem költségmentesen pereskedni. (Az tény, hogy nem gyakori a fél keresettől való elállása amiatt, hogy nem kapott költségmentességet.)

Az látható volt, hogy a bíróságok előre gondolkodtak a különböző pertípusoknál a költségkedvezmény engedélyezésekor arról, hogy milyen költségek merülhetnek fel. Általában egyébként a másodfokú bíróságok helybenhagyták az elsőfokú bíróságok döntéseit és értelemszerűen a megváltoztató határozatok nagyobb kedvezményt biztosítottak a fél számára.

Azt is tapasztalni lehetett, hogy amennyiben a teljes költségmentességet megtagadta a bíróság az eljárás kezdetén, tájékoztatta a felet, hogy ha utóbb jelentősebb összegű előlegezendő költség merül fel, akkor újra előterjeszthet részleges költségmentesség iránti kérelmet.

Azt is lehetett néhány esetben látni, hogy a bíróságok éltek a Pp. 227. §-ának (2) bekezdésében írt jogukkal, azaz az egyoldalú kérelmet elutasító végzést a fellebbezés benyújtását követően saját hatáskörben megváltoztatva teljesítették a költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmet.

Az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmek esetén az volt tapasztalható, hogy amennyiben a lerovandó illeték kis összegű volt (7000, 18 000, 36 000 Ft), úgy kb. 100 000 Ft-on túli jövedelem esetén nem kaptak a kérelmezők illetékfeljegyzési jogot. Azonban, ha a félnek nagyobb, de nem mobilizálható vagyona volt, viszont a havi jövedelmének megfelelő illetéket kellett volna lerónia (Pl. 188 000 Ft-ot havi 180 000 Ft-os jövedelemnél), a bíróság engedélyezte ezt a kedvezményt.

Ad. 4. Teljes személyes költségmentesség engedélyezése esetén vizsgálták-e a Pp. 84. §-a (2) bekezdésének második mondatában foglalt feltételeket? Részleges költségmentesség esetén milyen tartalommal engedélyezték a költségkedvezményt?

A vizsgált ügyekben, amelyekben a teljes költségmentesség engedélyezésre került, nem mindig küldték meg a bíróságok az annak alapjául szolgáló adatokat tartalmazó iratokat és a végzés nem is tartalmazott indokolást a Pp. 221. §-a (1) bekezdésének első mondata alapján, ugyanis e határozatok külön fellebbezéssel nem támadhatók.

Az megállapítható volt, hogy a bíróságok csak abban az esetben adtak teljes személyes költségmentességet, amikor nagyon csekély, az öregségi minimum nyugdíjhoz közelálló jövedelemmel rendelkezett a fél, vagy azt kevéssel meghaladó összegből egy vagy több kiskorú gyermek tartásáról kellett gondoskodnia, és egyébként - a lakóingatlanán kívül - vagyontalan volt vagy hajléktalan, vagy egyéb olyan értékelhető körülmény merült fel,

amely ezt indokolta.

Az egyértelműen nyomon követhető volt, hogy a bíróságok kivételesnek tekintik a Pp. 84. §-ának (1) bekezdése alapján a teljes személyes költségmentességet és valóban csak az arra rászorult feleknek engedélyezik. Több esetben előfordult, hogy azzal indokolták a részleges (az illeték viselésére kiterjedő) költségkedvezmény engedélyezését, hogy főszabály szerint költségként csak az illeték merül fel azokban a típusú ügyekben (pl. bontóper, gyermektartásdíj megszüntetése). Egyébként elsősorban azt vizsgálták, hogy a részleges költségmentesség engedélyezésének a feltételei fennállnak-e. Eltérő azonban a gyakorlat abban, hogy mivel indokolták a részleges költségmentesség engedélyezését. Például olyan határozatot találtam, amely azt írta, hogy a Kmr. 6. §-a (1) és (2) bekezdéseiben foglalt feltételek nem állnak fenn, viszont az illeték viselése a félnek a jövedelmi vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelentene. Holott a részleges költségmentesség esetén is fenn kell állnia a Kmr. 6. §-ának (1) vagy (2) bekezdéseiben foglalt feltételeknek, de teljes költségmentesség csak akkor engedélyezhető, hogy ha egyébként a bírósághoz fordulás joga nem lenne biztosított a fél számára.

A bíróságok a **részleges költségmentesség esetén többféle tartalommal** engedélyezték a kedvezményt.

Magára a rendelkező rész szövegére is többféle variáció volt. Pl. „részleges költségmentességet engedélyez azzal a tartalommal, hogy mentesül az eljárási illeték megfizetése alól” (Szombathelyi Járásbíróság P.20.626/2014.), „a bontóperi eljárási illeték 50%-ára kiterjedő részleges költségmentességet engedélyez” (Szegedi Járásbíróság P.20.143/2014.), „személyes költségmentességet engedélyez a költségek 20%-ának előlegezésére és viselésére” (Szegedi Járásbíróság P.22.064/2014.), „a költségek 50%-ára kiterjedő részleges személyes költségmentességet engedélyez” (Szegedi Járásbíróság P.20.045/2014.).

A Pp. 84. §-a (3) bekezdésének az a megszövegezése, hogy a költségmentesség a költségek meghatározott hányadára, vagy tételesen meghatározott költségekre vonatkozhat, egyébként többféle kedvezményre ad lehetőséget.

A/ A leggyakoribb, amikor az **eljárási illeték előlegezése és viselése** alól mentesítették a kérelmezőt. Ezek általában az összes illeték előlegezésére, illetve viselésére adnak költségkedvezményt.

B/ Van olyan eset, amikor **egyes** (pl. a szakértői) **költségre** adnak részleges költségmentességet. Előfordul, hogy a költségekre [amely a Pp. (84.§-ának (3) bekezdése szerint az illetéket is magában foglalja] adnak általában 50%-os részleges mentességet. A Szegedi Törvényszék területén a legváltozatosabb a kép, a részleges költségmentesség a költségek tekintetében volt 20, 50, 70%-os. Azt egyediesítve nem indokolták a határozatok, miért éppen az adott %-os mértéket állapították meg.

Az Egri Törvényszék területén pl. a költségek 1/3-ára, illetve 2/3-ára adtak részleges költségmentességet (Hatvani Járásbíróság).

Akadt, aki az illetékre és a szakértői díjra is megadta a részleges költségmentességet (Gyöngyösi Járásbíróság P.20.704/2014.).

Volt olyan bíró, aki a pártfogó ügyvédi díj előlegezésére és viselésére (!) kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett, mert a fél ezt kérte (Kaposvári Törvényszék P.21.244/2013.).

C/ A vegyes alkalmazás is gyakori, amikor **egyes költségek meghatározott hányadára** engedélyezték a részleges költségkedvezményt. Például az illeték 50%-ára engedélyezte a kedvezményt a bíróság a bontóperben, amikor a Pp. 290.§-ának (4) bekezdése szerint a másik fél is köteles pernyertességtől függetlenül viselni, az összes illeték felét kitevő 15 000 Ft-ot.

Előfordult olyan eset is, amikor a már letétbe helyezett 80 000 Ft feletti szakértői díjat nem volt képes megelőlegezni a fél, ezért az azt meghaladó részre kapta meg a részleges költségmentességet.

Például egy esetben az illetékre 50%-os részleges mentességet azért kapott a fél, mert együtt él a nagykorú gyermekével, aki aktív korúak ellátására jogosult.

D/ Nem a vizsgált anyagban, de a saját tapasztalatomban előfordult, hogy a bíróság „a költségek **10 000 Ft-ig terjedő hányadára** engedélyezett részleges költségmentességet és ezt meghaladóan a személyes költségmentességet megtagadta". Nyilvánvaló volt, hogy azért engedélyezte ily módon, hogy a törvény szabályozása folytán őt megillető személyes költségfeljegyzési jog miatt a félnek ne kelljen további költségeket előlegeznie (Egri Törvényszék P.20.048/2015.).

E/ Olyan is előfordult, hogy a bíróság a félnek **az illetékre és a költségekre** engedélyezett részleges költségmentességet, amely tulajdonképpen teljes személyes költségmentességet jelent (Kaposvári Törvényszék P.20.003/2013.).

F/ Továbbá előfordult az is, hogy „részleges költségmentesség keretében illetékfeljegyzési jogot" (!) engedélyezett a bíróság (Kaposvári Járásbíróság P.20.060/2015.).

Sőt találtam olyan határozatot is, hogy a bíró házassági bontóperben kérelemre illetékfeljegyzési jogot engedélyezett az Itv. 60. §-a (4) bekezdésének a) pontjában foglalt tiltás ellenére. Az ugyanis kiderült a keresetlevélből, hogy a vagyonközösségi igényt külön perben kívánja érvényesíteni, tehát csak bontóperről volt szó, amelyben nem lehet illetékfeljegyzési jogot engedélyezni (Fonyódi Járásbíróság P.20.457/2014.).

Összességében megállapítható, hogy a részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelem teljesítésének mértéke, a határozatok rendelkező részének megszövegezése nagyfokú szóródást mutat, amely indokolná az egységesítést, legalább a részleges költségmentesség típusait illetően.

Célszerű lenne a rendelkező részt e körben egyértelműen megszövegezni, ugyanis volt, aki azért fellebbezett, mert nem értette, hogy ha a költségek 20%-ára kapott részleges költségkedvezményt akkor azok 80% vagy 20%-át kell majd megfizetnie.

Ad 5. Vizsgálták-e a bíróságok a Pp. 85. §-ának (3) bekezdésében foglalt kizáró feltételek meglétét?

A bíróságok 7 esetben küldtek olyan határozatot, ahol ezt vizsgálták.

1. A megjelölt jogszabályhely alkalmazásának indoka az volt, hogy a fél engedményesként lépett fel. Egy betéti társaság engedményezte magánszemély felperesre a követelését, aki személyes költségmentességet vagy illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. Emiatt az elsőfokú bíróság elutasította a kérelmét, de ő a fellebbezésben arra hivatkozott, hogy az engedményezésre ellenérték fejében került sor. Azonban a másodfokú bíróság ezt nem vette figyelembe, mert ezt a tényt nem igazolta.

2. Az elsőfokú bíróság az elutasító döntésének indokolásában hivatkozott a Pp. 85. §-ának (3) bekezdésére, azonban különösebben nem indokolta, hogy miben nyilvánul meg a félnek a rosszhiszemű magatartása, ha csak abban nem, hogy nem csatolta felhívásra a költségmentesség megadásához a jogszabályban megjelölt igazolást. A másodfokú bíróság ugyan helybenhagyta a döntést, de mellőzte a Pp. 85. §-ának (3) bekezdésére történő utalást, mert szerinte nem állapítható meg a fél rosszhiszeműsége (Szombathelyi Városi Bíróság P.20.062/2012.).

3. Az elsőfokú bíróság azért alkalmazta a megjelölt jogszabályhelyet, mert hivatalos tudomása szerint a felperes az adott törvényszékkel szemben 2 év alatt 11 pert indított. Hiánypótlásra hívta fel a felperest, hogy közölje pontosan, legalább nagyságrendileg évente hány polgári peres eljárást kezdeményez és hány pert indított a törvényszékkel szemben. A tájékoztatás elmaradása után elutasította a kérelmet, melynek indokolásában felhívta a Szegedi Ítélőtábla BDT2009.2014. számú döntését, illetve az Alkotmánybíróság 539/AB/199. számú határozatát. A másodfokú bíróság a helybenhagyó döntésében rámutatott, hogy az a körülmény vezetett e rendelkezés alkalmazására, hogy egy adott alperessel szemben notóriusan és zaklatásszerűen kerültek a perek megindításra (Debreceni Törvényszék P.20.051/2013.).

4. Az elsőfokú bíróság a keresetlevelet alkalmatlannak találta a tárgyalásra való kitűzésre, ezért a felperes perlekedését előre eredménytelennek tekintette. A másodfokú bíróság azonban ennek okából mellőzte a költségmentesség elutasítását (PKKB P.88.166/2013.).

5. A Pp. 85. §-ának (3) bekezdésének alkalmazására azért került sor, mert ugyanabban a közigazgatási perben a felperesek háromszor adtak be hiányos költségmentesség iránti kérelmet, minden esetben ugyanazzal a tartalommal. Úgy tekintette az elsőfokú bíróság, hogy ez kimeríti a rendeltetés ellenes joggyakorlást és nem minősül e magatartásuk jóhiszeműnek, egyébként pénzbírsággal is sújtotta őket, de rámutatott, hogy nincsenek elzárva a bírósághoz fordulás lehetőségétől, mert a közigazgatási perek tárgyi illetékfeljegyzési jogosak. A másodfokú bíróság helybenhagyta a döntést (Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.23.288/2012.).

6. A per tárgya „szülői felügyelet gyakorlásának rendezése” volt és az elsőfokú bíróság azért utasította el a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet, mert a felperes egy héttel a korábban e tárgyban hozott jogerős ítélet kézhezvételét követően, már meghatalmazást adott a jogi képviselőnek egy új per megindítására. Azt értékelte, hogy a pervesztességére tekintettel, részéről gyermek átadása, illetve a keresetlevél előterjesztése között néhány napos idő telt el, illetve az új keresetében olyan körülményekre hivatkozott, amelyek korábban merültek fel, mint a másodfokú ítélet meghozatala. A másodfokú bíróság azonban megváltoztatta a végzést és megállapította, hogy a rosszhiszemű pereskedés pusztán a keresetlevélből és annak mellékleteiből nem állapítható meg (Marcali Járásbíróság P.20.136/2014.).

7. Az elsőfokú bíróság azért alkalmazta a Pp. 85. §-ának (3) bekezdését, mert a kérelmezők a perújításukat, már a jelenlegivel azonos tartalommal előterjesztették egy másik perújítási eljárásban. A bíróság megállapította, hogy a fedezetelvonást megállapító ítélet ellen került ugyan a perújítás előterjesztésre, de az az annak alapját képező jogerős ítéletet támadja, ezért a perlekedésük előre teljesen eredménytelennek látszik (Siófoki Járásbíróság P.20.071/2014.).

Mindezekből megállapítható, hogy a bíróságok ritkán, de vizsgálják a Pp. 85. §-ának (3) bekezdésébe foglalt körülményeket, ha azok felmerülnek az eljárásban. Olyan

határozatot nem találtam, amely - ha nem állt fenn ilyen ok - megemlítette volna, hogy ezt a körülményt is vizsgálta.

Ad. 6. A költségkedvezmény engedélyezése az ügy tárgyára és a költségekre tekintettel indokolt volt-e?

A költségkedvezmény engedélyezése általában az ügy tárgyára és a költségekre tekintettel indokolt volt, főszabály szerint házassági bontóperekben, tárgyi költségfeljegyzési jogos perekben kaptak teljes személyes költségmentességet a felek. Egységesnek azonban nem nevezhető a gyakorlat, mert az egyik megyében ugyanarra az összegre teljes személyes költségmentességet kapott a fél, egy másik megyében pedig még részleges költségmentességet sem.

Számtalan körülmény befolyásolhatja a költségmentesség engedélyezését az alacsony jövedelmen és a vagyontalanságon kívül (pl. gyermekek száma, kiadások nagysága, törlesztő részletek, özvegységből eredő elnehezült élethelyzet, egyedülállóként való fedezése a rezsiköltségeknek, eltartásra szorulók száma, akikkel szemben már nincs tartási kötelezettsége a kérelmezőnek, hajléktalanság). Ezeket a bíróságok az adott ügyben megfelelően értékelik és csak a szükséges mértékben engedélyezik a kedvezményeket. Természetesen mindig szem előtt tartják, hogy a félnek a bírósághoz való fordulás joga ne sérüljön.

Ad 7. A költségkedvezmény megvonása a jövőre nézve vagy visszamenőleges hatállyal történt-e? Mennyiben volt megvonási ok a valótlan adatszolgáltatás, az időközben bekövetkezett változás?

A bíróságok 12 esetben küldtek ilyen határozatot, amelyek között régebbiek is voltak.

1. A teljes személyes költségmentességet visszamenőleges hatállyal vonta meg a bíróság, mert utóbb derült ki, hogy a fél még a perindítás előtt kb. 10 000 000 Ft-ot nyert és további két, be nem vallott ingatlannal rendelkezik, valamint amikor elköltözött a perbeli ingatlanból több nagy értékű ingóságot is hátrahagyott. A másodfokú bíróság helybenhagyta a döntést, de rámutatott, hogy kérhet az elsőfokú bíróságnál illetékfeljegyzési jogot (Nógrád Megyei Bíróság P.20.392/2010.).

2. A felperes teljes személyes költségmentességet kapott, utóbb azonban az elsőfokú bíróság a felülvizsgálat keretében azt a jövőre nézve megvonta tőle és részleges költségmentességet engedélyezett az illetékre. A végzés indokolásában rámutatott, hogy a fél állítása szerint a havi kiadásai meghaladják az általa igazolt rokkantnyugdíjat, mely feltételezi, hogy más bevételi forrással is rendelkezik. A másodfokú bíróság azonban a végzést megváltoztatta és fenntartotta a teljes személyes költségmentességet, ugyanis szerinte nem következett be az engedélyezés óta olyan változás, amely a megvonást ez indokolná (Fővárosi Törvényszék P.25.895/2011.)

3. A 2003. évben induló perben - 2005. október 1. napjától - vonta meg a költségmentességet a bíróság a 2008. évben meghozott határozatával. Ennek az volt az indoka, hogy 2005. októberében a peres fél egy lakást vett és a két nagykorú gyermeke iskoláztatásán, havi 50 000 Ft-os eltartásán, saját létfenntartásán és kiskorú gyereke eltartásán, túlmenően a havi 40 000 Ft összegű lakáskölcsön törlesztő részletet és az azzal kapcsolatos 30 000 Ft rezsiköltséget is finanszírozni tudja. Kötelezte egyúttal 672 936 Ft állam által előlegezett költség megfizetésére az állam javára (Barcsi

Járásbíróság P.20.369/2003.).

4. A bíróság az eljárás megindítására visszaható hatállyal vonta meg a költségmentességet és részleges személyes költségmentességet engedélyezett, melyben az eljárási illeték lerovása és viselése alól mentesítette a felet. A per során derült fény ugyanis arra, hogy a félnek az 1 000 000 Ft értékű családi házon kívül van egy másik, értéket nem képviselő háza, egy garázsból átalakított üzlethelyisége, amely 30 000 Ft-ért van bérbe adva, 20 hektár legelője és termőföldje 6 000 000 Ft értékben, egy Suzuki gépkocsija. Egyébként 63 600 Ft a nyugdíja, de az ingatlanvagyon nehezen mobilizálható jellegére tekintettel adott részleges költségmentességet (Siófoki Járásbíróság P.20.289/2013.).

5. Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálat keretében a jövőre nézve vonta meg a költségmentességet, mert a kérelmező jövedelme 228 077 Ft volt (kiskorú gyermeket nem köteles tartani), létfenntartását veszélyeztető okot pedig a kiadásain kívül nem igazolt (Balassagyarmati Törvényszék P.20.120/2012.)

6. A bíróság a teljes személyes költségmentességet a jövőre nézve megvonta és egyben a felperes részére 70%-os mértékű részleges költségmentességet engedélyezett, ugyanis a per során egy év elteltével megállapítható volt, hogy a felperes rehabilitációs ellátásban részesül és további vagyontárgyai is vannak. Ugyanakkor azonban a perköltség előlegezésére és viselésére teljes mértékben nem képes, ezért engedélyezett számára más kedvezményt (Orosházi Járásbíróság P.20.699/2011.).

7. A bíróság a felperes részére biztosított költségmentességet a jövőre nézve vonta meg, azonban részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, mert kiderült, hogy a peres fél 18 000 000 Ft-ért hirdet eladásra egy lakóházas telket, illetve 2 800 000 Ft-ért egy beépítetlen telket, továbbá van egy nagy értékű személygépkocsija. (Nem állapítható meg, hogy bíró tárta-e fel ezt vagy a másik peres fél hivatkozott rá, de az volt végzés indokolásában, hogy az interneten hirdeti ezeket a vagyontárgyakat a fél (Fonyódi Járásbíróság (P.20.477/2012.).

8. Az elsőfokú bíróság a felperesnek a teljes személyes költségmentességét a jövőre nézve megvonta, de részére részleges költségmentesség keretében illetékmentességet engedélyezett. A per 2013. júliusában indult és 2015. februárban született ez a döntés, mert a felperes jövedelme 120 000 Ft, két gyermeket tart el, GYES-t is kap, családi pótlékot is, és így az egy főre jutó jövedelem 57 983 Ft, amely meghaladja a minimál nyugdíjat. (Kaposvári Járásbíróság P.20.130/2014.).

9. A bíróság az alperes illetékre kiterjedő részleges költségmentességét a felülvizsgálat eredményeként megvonta a jövőre nézve, mert a felülvizsgálat keretében elrendelt hiánypótlásnak csak részben tett eleget (Nagyatádi Járásbíróság P.20.156/2012.).

10. A bíróság a felperes részére engedélyezett teljes személyes költségmentességet a jövőre nézve megvonta, mert a költségkedvezmény felülvizsgálata során megállapította, hogy a felperesnek 101 000 Ft a nyugdíja, más tartására nem köteles, két gépkocsija és kft-ben üzletrésze van, tehát megszűntek a jogszabályi feltételek (Makói Járásbíróság P.20.218/2014.).

11. A bíróság az engedélyezett költségmentességet a jövőre nézve mind a felperestől, mind az alperestől megvonta és mindkettőnek a költségek 2/3 részére részleges költségmentességet engedélyezett. A felperesnél azt értékelte, hogy elhagyta az alperessel az utolsó közös lakóhelyét és a havi 250 000 Ft nettó jövedelemmel rendelkező „barátjához” költözött, az alperesnél pedig azt, hogy ugyan csökkent a

jövedelme 2012. novemberétől, de még így is meghaladta az öregségi nyugdíj legkisebb összegét (Hatvani Városi Bíróság P.20.239/2011.).

12. A bíróság a végzése jogerőre emelkedésétől vonta meg a felperes személyes költségmentességét, mert a munkabére emelkedett, illetve GYED-et is kap, gépjárművel és ingatlantulajdonnal rendelkezik, illetve tartásdíjat is fizetnek neki. Ugyanebben a perben az alperes költségmentességét is megvonta a jövőre nézve, mert a jövedelme, amit egyébként tartásdíj terhel, jócskán meghaladta az öregségi nyugdíjat. A per egyébként 2009-ben indult és 2012-ben vizsgálta felül a bíró a költségmentességeket (Hatvani Városi Bíróság P.20.154/2009.).

A vizsgált iratokból az állapítható meg, hogy ahol elvégzik a Kmr. alapján a költségmentesség felülvizsgálatát, ott a visszamenőleges megvonás azért következik be, mert valótlan volt az adatszolgáltatás és ez a per folyamán derült ki. A jövőre nézve pedig az időközben bekövetkezett változás miatt történik. Egy esetben meghatározott időponttól vonta meg a költségmentességet a bíróság, mert akkor következett be változás a félnél. Megfigyelhető, hogy a teljes költségmentességet megvonják a bíróságok, de több esetben egyúttal más kedvezményben részesítik a feleket.

B. Összefoglaló értékelés a polgári eljárásban biztosított költségkedvezményekre vonatkozó szabályok gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport részére a Szekszárdi Törvényszék által felterjesztett ügyekről[24]

1. A Szekszárdi Törvényszék polgári kollégiumvezetője a vizsgálat céljára összesen 20 ügyet terjesztett fel, amelyek közül 4 a Szekszárdi Törvényszéken, 6 a Bonyhádi Járásbíróságon, 1 a Szekszárdi Járásbíróságon, 1 a Tamási Járásbíróságon, 8 pedig a Dombóvári Járásbíróságon indult. Több ügyben a másodfokú bíróság is felülvizsgálta az elsőfokú határozatot.

A vizsgált 20 ügyből 14 ügyben bíráltak el teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet. Jellemző volt azonban a vizsgált ügyek esetében, hogy a felek a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmük mellett alternatív kérelemként részleges költségmentesség vagy illetékfeljegyzési jog engedélyezését is kérték. Ennek megfelelően 4 ügyben a bíróságok a részleges személyes költségmentesség tárgyában is határoztak úgy, hogy ebből a 4 ügyből 3 esetben szerepelt a részleges költségmentesség a kérelem önálló tárgyaként, vagyis nem kért a fél elsődlegesen teljes személyes költségmentességet. 9 ügyben döntöttek a bíróságok az illetékfeljegyzési jog engedélyezése tárgyában, ebből azonban csupán 2 esetben szerepelt az illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem önálló kérelemként. A korábban biztosított költségkedvezmény felülvizsgálatának, illetőleg megvonásának kérdése 2 ügyben merült fel, megvonásra azonban végül jogerősen egyik esetben sem került sor. Az egyes határozatokat a jelen összefoglalás mellékletében a költségkedvezmények típusa szerinti csoportosításban részletesen ismertetem.

2. Egy esetben, a Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.872/2012/24. számú (I/2.) határozata esetében fordult elő, hogy a bíróság annak vizsgálata során, hogy a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet előterjesztő fél jövedelme meghaladja-e az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, vagyis esetében a Kmr. 6. § (1) bekezdése első

24 *Készítette: Dr. Farkas Attila*

fordulata alkalmazásának feltételei fennállnak-e, a teljes család egy főre eső jövedelmét vette alapul. Más esetekben a fél, illetve együttélő házastársa jövedelmét a bíróságok önállóan, külön-külön viszonyították az öregségi nyugdíj legkisebb összegéhez. A joggyakorlat bizonytalanságainak elkerülése érdekében felmerülhet ebben a körben a Kmr. 6. § (1) bekezdésének első fordulata és a Pp. 85. § (1) bekezdése együttes helyes értelmét megfogalmazó iránymutatás elfogadása.

A vizsgált ügyekben a bíróságok a teljes személyes költségmentességet a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján a létfenntartás veszélyeztetettsége miatt engedélyezték. A Tolna megyében működő elsőfokú bíróságok és a törvényszék másodfokú tanácsainak gyakorlata azonban meglehetősen eltér annak megítélésében, hogy a létfenntartás veszélyeztetettsége mikor állapítható meg. Az elsőfokú bíróságok – különösen a kisebb pertárgyértékű ügyekben – szigorúbb, míg a másodfokú bíróság jóval megengedőbb gyakorlatot folytat. Így például a Dombóvári Járásbíróság a 3.P.20.101/2013/5. számú végzésével (I/11.) elutasította a gyógymasszőr felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, és a részére a pártfogó ügyvéd díjára kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett, mivel megítélése szerint a 87.790 forint havi nettó fizetéssel és 13.700 forint csalási pótlékkal rendelkező felperes, aki 21.000 forint gyermektartásdíjat kap és ingatlantulajdona és egy gépkocsija van, létfenntartásában nem veszélyeztetett. A másodfokú bíróság azonban az elsőfokú végzést részben megváltoztatva teljes személyes költségmentességet biztosított a felperes részére. Határozatát azzal indokolta, hogy a felperes rezsiköltsége havi 30.000 forint és havi 32.000 forint hitel törlesztő részletet is fizet, így kiadásaira tekintettel létfenntartásának veszélyeztetettsége megállapítható, nem tudná viselni a bírósági eljárás költségeit. Ugyancsak eltérően ítélte meg az első- és a másodfokú bíróság a birtokháborítás megszüntetése iránti perben a 89.585 forint nyugdíjjal rendelkező, havi 30.000 forint rezsiköltséget fizető felperes létfenntartásának veszélyeztetettségét (Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.824/2010/11., Szekszárdi Törvényszék 10.Pkf.20.379/2011/3., ismertetve I/10. alatt). Megállapíthatónak ítélte a másodfokú bíróság – az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően – a létfenntartás veszélyeztetettségét egy gyermekelhelyezési perben, a havi 100.000 forint nettó jövedelemmel rendelkező felperes esetében, aki élettársi kapcsolatban él, élettársának jövedelme nem ismert, a lakhatásával összefüggő kiadásai pedig havi 55.000 forintot tesznek ki (a Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.457/2013/27. számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.453/2014/3. számú, I/15. szám alatt ismertetett határozata).

A fél számára kirívóan méltányosan értelmezte a Szekszárdi Törvényszék a létfenntartás veszélyeztetettségének fogalmát a 12.Pkf.20.072/2014/3. számú határozatában, amellyel a Dombóvári Járásbíróság 3.P.20.283/2013/27. számú végzését bírálta felül (I/13.). Az ügyben a bíróság a pert megszüntette és a felperest az I.r. alperes részére 120.000 forint perköltség fizetésére kötelezte. Az I.r. alperes a javára megítélt perköltséget kevésnek találta és a végzés e rendelkezésével szemben fellebbezéssel élt, fellebbezése benyújtását megelőzően pedig költségmentesség, illetőleg illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. Fellebbezésén 7.000 forint illetéket kellett volna lerónia. Az elsőfokú bíróság a tanár foglalkozású, 172.003 forint havi jövedelemmel, 200.000 forint értékű ingó és 7.000.000 forint értékű ingatlanvagyonnal rendelkező I.r. alperes költségkedvezmény iránti kérelmeit elutasította. A másodfokú bíróság azonban teljes személyes költségmentességet engedélyezett az I.r. alperes részére arra hivatkozással, hogy jövedelmének 40 %-át tartásdíjfizetési kötelezettség terheli, bérlakásban él és kölcsön törlesztő részletet is fizet, tehát létfenntartása veszélyeztetettnek minősül.

A törvényszék másodfokú tanácsai az ismertetett ügyekből is kitűnően jóval nagyobb súllyal veszik figyelembe a költségkedvezmény elbírálásakor a fél kiadásait, mint a helyi bíróságok, és nem tesznek különbséget az elengedhetetlenül szükséges és a kényelmi célú kiadások között sem.

A vizsgált ügyekből is kitűnik ugyanakkor, hogy a költségmentességi nyilatkozat nyomtatványok, illetve az azokban feltüntetett adatok maradéktalanul nem alkalmasak a fél tényleges jövedelmi és vagyoni helyzetének megállapítására. A Szekszárdi Törvényszék előtt 6.P.20.311/2014. szám alatt folyamatban volt ügyben (I/1.) például az I.r. és a II.r. alperes egyaránt jövedelem nélkülinek, az I.r. alperes pedig emellett még vagyontalannak is jelölte meg önmagát. Szociális támogatás vagy a munkanélkülieket megillető juttatás iránt azonban egyikük sem fordult, a II.r. alperes pedig gépkocsival és ingatlannal is rendelkezett, tehát ezeket nyilvánvalóan fenn tudta tartani. A bíróság előtt ismert volt az is, hogy az I.r. alperes az időközben felszámolás alá került cégétől röviddel a perindítás előtt 25.000.000 forint tagi kölcsönt vett fel, a korábban házastárs alperesek pedig a házasságuk felbontását követően 80.000.000 forint közös vagyont osztottak meg egymás között egyenlő arányban. Ezekből az adatokból kiindulva a bíróság elvetette a költségmentesség iránti kérelem elbírálása során a költségmentességi nyilatkozat nyomtatványokban foglaltakat, és megállapította, hogy az alperesek létfenntartása nincs veszélyben, ismeretlen forrásból nyilvánvalóan jövedelemmel kell rendelkezniük.

3. A felek a vizsgált ügyek legnagyobb részében alternatív kérelmeket terjesztettek elő, a bíróság pedig vagy a teljes elutasításról, vagy az eshetőlegesen előterjesztett kérelmek valamelyikének teljesítéséről és a sorrendben korábban szereplő kérelem elutasításáról rendelkezett. Egy esetben fordult elő, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró fél a keresetlevelében megfogalmazása szerint illetékmentességet kért, a bíróság pedig e kérelmet tartalma alapján teljes személyes költségmentesség, vagy illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelemnek tekintette, és az elsődleges kérelmet elutasítva végül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett (Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.338/2013/4., ismertetve I/7. alatt.)

4. A Szekszárdi Törvényszék másodfokú tanácsai számos döntésükben hivatkoztak a Pp. 84. § (2) bekezdésére, de gyakorlatukból az tűnik ki, mintha ezt a jogszabályi rendelkezést nem a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének további, a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésében megfogalmazottakon túli feltételének, hanem a Kmr. 6. § (2) bekezdésében foglaltakat értelmező, a létfenntartás veszélyeztetettsége fogalmának a költségmentesség iránti kérelmet érvényesítő fél számára kedvező, kiterjesztő értelmezését lehetővé tevő rendelkezésnek tekintenék. Ennek megfelelően nem is tűnik ki gyakorlatukból, hogy a költségmentesség két formája közül valójában a részleges költségmentesség az elsődleges; a vizsgált ügyekben minden olyan esetben teljes személyes költségmentességet engedélyeztek, amikor legfeljebb a részleges költségmentesség engedélyezésére kerülhetett volna sor. A vizsgálat tapasztalatai mindezekre figyelemmel indokolttá teszik a részleges költségmentesség engedélyezésének feltételei, a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésének és a Pp. 84. § (2) bekezdésének együttes értelmezése és alkalmazása körében elvi iránymutatás megfogalmazását.

Részleges költségmentesség engedélyezése az említettek szerint a vizsgált ügyekben kevés esetben fordult elő, a tanúk útiköltségére és az eljárási illetékre kiterjedően engedélyeztek részleges költségmentességet jogerősen.

5. A Pp. 85. § (3) bekezdésére hivatkozás a vizsgált ügyekben két esetben fordult

elő, mindkétszer a Tamási Járásbíróság előtt 4.P.20.624/2012. szám alatt folyamatban volt perben (I/8., IV/2.). A bíróság megvonta a felperes személyes költségmentességét arra hivatkozással, hogy a már mintegy két éve folyamatban lévő perben a szakértői bizonyítás lefolytatását követően felemelte a keresetét és olyan igényt érvényesített, amelynek elbírálásához további jelentős terjedelmű bizonyítás szükséges, ez pedig rosszhiszemű pervitelnek minősül. Egyidejűleg ugyanezen okból elutasította a bíróság az ugyanekkor viszontkeresetet előterjesztő II.r. alperes költségmentesség iránti kérelmét. A másodfokú bíróság mindkét végzést megváltoztatta, kiemelve, hogy a megjelölt okból sem a költségmentesség megvonására, sem a költségmentesség iránti kérelem elutasítására nem kerülhetett volna sor.

6. A vizsgált ügyekben – amint már említettem – a részleges költségmentesség engedélyezése kevés számban fordult elő, ami arra utal, hogy az eljárt bíróságok, különösen a Szekszárdi Törvényszék másodfokú tanácsai a költségmentesség két formája közül tényleges gyakorlatukban nem a részleges költségmentességet tekintik elsődlegesnek. Ez a gyakorlat, tehát a részleges helyett a teljes költségmentesség elsődleges engedélyezése önmagában is problematikus. Emellett a Szekszárdi Törvényszék másodfokú tanácsai a megítélésem szerint az egyes költségkedvezmények elbírálásakor is esetenként túlzottan méltányos gyakorlatot folytatnak. A 2. pontban már említett eseten túl jó példa erre a 10.Pkf.20.057/2005/3. számú végzés, amellyel a törvényszék a Szekszárdi Járásbíróság 14.P.20.847/2014/5. számú határozatát bírálta felül (III/7.). Az adott ügyben ugyanis a törvényszék az elsőfokú végzést megváltoztatva a havi nettó 489.874 forint fizetéssel, 3 autóval és 6 ingatlannal rendelkező perújító alperes részére engedett illetékfeljegyzési jogot úgy, hogy a lerovandó illeték összege csupán 118.600 forint volt. A félre nézve ilyen mértékben méltányos gyakorlat nem indokolható.

7. A vizsgált határozatok közül két ügyben merült fel a költségkedvezmény felülvizsgálatának vagy megvonásának kérdése, de jogerősen egyik esetben sem került sor a kedvezmény megvonására.

Melléklet
A Szekszárdi Törvényszék által felterjesztett ügyek az egyes költségkedvezmények szerinti megosztásban

I. Teljes személyes költségmentesség iránti kérelem elbírálása

1. A **Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.311/2014/6.** számú elsőfokú és a **Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2015/2.** számú másodfokú határozata. Az I.r. és a II.r. alperes személyes költségmentesség engedélyezését kérték. Az I.r. alperes arra hivatkozott, hogy egyedül él, jövedelme nincs, vagyontalan, fia tartja el. A II.r. alperes a közlése szerint lányánál lakik, a per tárgyát képező 21.000.000 forint értékű ingatlanon kívül egy gépkocsi áll a tulajdonában, jövedelme és vagyona nincs. A bíróság jogerős végzésével a kérelmet elutasította. Megállapította, hogy az alperesek korábban házastársak voltak, a házasság felbontását követően 80.000.000 forint értékű közös vagyont osztottak meg egymás között egyenlő arányban. Az I.r. alperes az időközben felszámolás alá került cégétől röviddel a perindítás előtt 25.000.000 forint tagi kölcsönt vett fel, amellyel nem tud elszámolni. Nyilvánvaló, hogy ő is és az I.r. alperes is rendelkeznek jövedelemforrással, hiszen egyikük sem fordult sem szociális támogatásért, sem munkanélküli ellátásért, ugyanakkor megélhetésüket, a II.r. alperes

gépkocsija és ingatlana fenntartását finanszírozni tudják. A létfenntartás veszélyeztetettsége mindezekre figyelemmel az alperesek egyike esetében sem állapítható meg, így költségmentesség iránti kérelmük teljesítésére nem kerülhetett sor. Az eljárás későbbi szakaszában az alperesek ismételten költségmentesség, illetőleg másodlagosan illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet terjesztettek elő. A törvényszék az elsődleges kérelmet a 6.P.20.311/2014/20. számú végzésével elutasította arra hivatkozva, hogy a korábbi végzés meghozatala óta az alperesek vagyoni helyzetében olyan lényeges változás, amely lehetővé tenné a költségmentesség biztosítását, nem következett be, ugyanakkor illetékfeljegyzési jogot engedett a részükre, az illeték megfizetése ugyanis számukra aránytalan megterhelést jelentene.

2. A **Szegedi Törvényszék 6.P.20.872/2012/24.** számú elsőfokú és a **Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.580/2013/2.** számú másodfokú határozata. A bíróság jogerős végzésével elutasította a felperes költségmentesség iránti kérelmét. Megállapította, hogy a felperes havi 243.600 forint jövedelemmel rendelkezik, két kiskorú gyermeket nevel, egy harmadik után havi 10.000 forint tartásdíjat fizet, és havi 30.000 forint hitel törlesztő részletet kell teljesítenie. A család egy főre eső jövedelme mindezekre figyelemmel is meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és a felperes létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg.

3. A **Bonyhádi Járásbíróság 8.P.20.037/2014/5.** számú elsőfokú és a **Szekszárdi Törvényszék 3.Pkf.20.299/2014/3.** számú másodfokú határozata. A bíróság jogerős végzésével elutasította az elvált, őstermelő felperes költségmentesség iránti kérelmét. Megállapította, hogy az előző évben a mezőgazdasági tevékenységéből származó bevétele 5.451.321 forint volt, amellyel szemben 1.334.860 forint költséget számolt el, egy hónapra vetítve tehát 340.038 forint tiszta bevétele keletkezett, amely után adóznia nem kellett. Emellett ingatlanvagyona és gépjárműve is van. A Kmr. 6. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek erre figyelemmel az esetében nem állnak fenn.

4. A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.175/2013/2.** számú határozata. Az elbirtoklás megállapítása iránti perben a felperes elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A bíróság a költségmentesség iránti kérelmet elutasította, és a felperesnek illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A felperes havi nyugdíja 129.690 forint, gépkocsija és ingatlanvagyona is van. Mindezekre figyelemmel a bíróság megállapítása szerint jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben. Az illeték megfizetése azonban számára aránytalan megterhelést jelentene.

5. A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.175/2014/5.** számú határozata. A bíróság elutasította a felperes elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmét, mert jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére sem igazolta.

6. A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.232/2013/3.** számú határozata. A fűtésdíj megfizetése iránti ügyben perújítási kérelmet előterjesztő alperes elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezésére tartott igényt. A bíróság a kérelmet mindkét költségkedvezmény tekintetében elutasította. Megállapította, hogy az alperes nyugdíja 99.330 forint, amely meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, emellett az alperesnek 11 ingatlana, ingó vagyona és jelentős megtakarítása is van, így létfenntartása nincs veszélyben, és az illeték lerovása sem jelent a számára aránytalan megterhelést.

7. A **Tamási Járásbíróság 4.P.20.624/2012/51.** számú elsőfokú és a **Szekszárdi**

Törvényszék 10.Pkf.20.727/2014/3. számú másodfokú határozata. A II.r. alperes a perben viszontkeresetet terjesztett elő és egyben személyes költségmentesség engedélyezését kérte. Az elsőfokú bíróság a kérelmet a Pp. 85. § (3) bekezdése alapján elutasította arra hivatkozással, hogy a közel két éve tartó perben a szakértői bizonyítás lefolytatását követően terjesztett elő a II.r. alperes viszontkeresetet, amelynek tárgyában jelentős terjedelmű további bizonyítás lefolytatása lesz szükséges. A II.r. alperes eljárása erre figyelemmel rosszhiszemű pervitelnek minősül, így költségmentességben nem részesíthető. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést megváltoztatta, és a II.r. alperesnek teljes személyes költségmentességet engedélyezett. Rámutatott, hogy önmagában a viszontkereset előterjesztése nem jelent rosszhiszemű pervitelt, egyéb okból pedig a rosszhiszemű perlekedés a II.r. alperes esetében nem állapítható meg. A Pp. 85. § (3) bekezdése alapján ezért a költségmentesség iránti kérelem elutasítására nem kerülhetett volna sor. Megállapította ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy a II.r. alperes rokkantsági nyugdíjban, házastársa pedig ápolási díjban részesül, így létfenntartásuk veszélyeztetettnek tekinthető. A Kmr. 6. § (2) bekezdés alapján ezért a II.r. alperes méltányosságból költségmentességre jogosult. Az adott ügyen a Tamási Járásbíróság a 4.P.20.624/2012/50. számú határozatával a felperes részére korábban biztosított teljes személyes költségmentesség megvonásáról is rendelkezett, a Szekszárdi Törvényszék 10.Pkf.20.726/2014/3. számú végzésével azonban ezt a végzést is megváltoztatta és a költségmentesség megvonását mellőzte. Ezeket a határozatokat IV/2. szám alatt részletesen ismertetem.

8. A **Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.090/2012/4.** számú határozata. Az 5.300.000 forint és járulékai megfizetése iránti perben a felperes elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A bíróság a kérelmeket elutasította. Megállapította, hogy a felperes havi jövedelme 53.970 forint, az egyéni vállalkozó házastársa pedig az előző adóévben 3.413.876 forint nettó jövedelmet szerzett. A felperesnek ingatlanvagyona is van. Mindezekre figyelemmel a bíróság megállapította, hogy a felperes, illetve házastársa jövedelme meghaladják az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és a felperes létfenntartása sem veszélyeztetett. Nem találta teljesíthetőnek a bíróság az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet sem. A lerovandó 318.000 forint illeték összege ugyanis a határozat indokolása szerint nem éri el a felperes házastársa előző évi adóköteles jövedelmének 25 %-át.

9. A **Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.824/2010/11**. számú elsőfokú és a **Szekszárdi Törvényszék 10.Pkf.20.379/2011/3.** számú másodfokú határozata. A birtokháborítás megszüntetése iránti perben a felperes elsődlegesen teljes, másodlagosan a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezését kérte. Nyugdíja havi 89.585 forint, havi rendszeres kiadásai 30.000 forintot tesznek ki, a lakóhelyéül szolgáló ingatlan 1/2-ed arányban a tulajdonát képezi, a másik 1/2-ed tulajdoni illetőségre haszonélvezeti jog illeti meg. Az elsőfokú bíróság a személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította azzal, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést részben megváltoztatta és a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A másodfokú végzés indokolása szerint a felperes esetében valóban nem állnak fenn a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének feltételei, a perben azonban előreláthatólag mintegy 100.000 forint összegű szakértői költség merül fel, amelynek előlegezése és viselése az idős, 77 éves felperes számára, aki megtakarítással nem rendelkezik a létfenntartás veszélyeztetése nélkül nem lehetséges, a bírósághoz fordulás joga tehát részleges költségmentesség hiányában csorbulna.

10. A **Dombóvári Járásbíróság 3.P.20.101/2013/5.** számú elsőfokú, és a **Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.201/2013/3.** számú másodfokú határozata. A felperes gyógymasszőr foglalkozású, havi jövedelme 85.790 forint + 13.700 forint családi pótlék, 21.000 forint gyermektartásdíjban is részesül, a saját tulajdonú ingatlanában lakik, egy 13 éves gyermeket nevel. A perben a felperes személyes költségmentesség engedélyezését kérte. Az elsőfokú bíróság a pártfogó ügyvédi költségekre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett a részére, a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést megváltoztatta és a felperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett. A jogerős végzésben foglaltak szerint a felperes havi 32.000 forint hitel törlesztő részletet fizet, rendszeres lakásfenntartási költségei mintegy 30.000 forintot tesznek ki. A létfenntartás veszélyeztetése nélkül ezért nem tudná viselni a bírósági eljárás költségeit, így személyes költségmentességre jogosult.

11. A **Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.225/2014/5.** számú határozata. A felperes egy gazdasági társaság ügyvezetője, aki saját magának 38.645 forint havi jövedelmet igazolt. Közlése szerint vagyona nincs. Az 1.020.967 forint perértékű végrehajtás megszüntetése iránti perben a bíróság a költségmentesség iránti kérelmet elutasította és a felperes másodlagos kérelmének helyt adva illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.

12. A **Dombóvári Járásbíróság 3.P.20.283/2013/27.** számú elsőfokú, és a **Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.072/2014/3.** számú másodfokú határozata. A bíróság a pert megszüntette, és a felperest az I.r. alperes részére 120.000 forint perköltség fizetésére kötelezte. Ez utóbbi rendelkezéssel szemben az I.r. alperes fellebbezést terjesztett elő, amelyet megelőzően teljes, illetve részleges költségmentesség vagy illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. Fellebbezésén 7.000 forint illetéket kellett volna lerónia. Foglalkozása tanár, havi jövedelme 172.003 forint, 200.000 forint értékű ingó és 7.000.000 forint értékű ingatlanvagyonnal rendelkezik. Az elsőfokú bíróság az előterjesztett kérelmeket elutasította, a másodfokú bíróság azonban az elsőfokú végzést megváltoztatva az I.r. alperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett. Arra utalt, hogy az I.r. alperes jövedelmét 40 %-os tartásdíjfizetési kötelezettség terheli, bérelt lakásban él és a bérleti díj mellett kölcsön törlesztő részletet is fizet. Így létfenntartásának veszélyeztetettsége megállapítható.

13. A **Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.265/2011/6.** számú határozata. A bíróság elutasította a 62.755 forint nyugdíjjal, gépkocsival és ingatlanvagyonnal rendelkező fél költségmentesség iránti kérelmét arra hivatkozással, hogy jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét.

14. A **Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.457/2013/27.** számú elsőfokú, és a **Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.457/2014/3.** számú másodfokú határozata. A gyermekelhelyezés megváltoztatása iránti keresetet előterjesztő felperes havi jövedelme 100.000 forint, egy gyermeket nevel, egy másik gyermek után havi 10.000 forint gyermektartásdíjat fizet, vagyontalan. Az elsőfokú bíróság a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította azzal, hogy jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést megváltoztatta és a felperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett. Arra hivatkozott, hogy a felperes bérelt lakásban él, bérleti díj és rezsiköltség címén havi 52.000 forint rendszeres kiadása van. Az iratokból kitűnően ugyan élettársi kapcsolatban él, és élettársa nem ismert összegű jövedelme is nyilvánvalóan hozzájárul a megélhetéséhez, kiadásaira tekintettel azonban létfenntartásának veszélyeztetettsége megállapítható és így a költségmentesség

megilleti.

II. Részleges költségmentesség tárgyában hozott döntések

1. A **Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.436/2013/12.** számú elsőfokú határozata. A személyiségi jogsértés miatt indult tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben a felperes a tanúk útiköltsége tekintetében a tárgyaláson részleges költségmentesség engedélyezését kérte. Jövedelmi és vagyoni viszonyai a felterjesztett iratokból nem tűnnek ki. A bíróság indokolás nélküli határozatában a kérelemnek helyt adott.

2. A **Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.824/2010/11.** számú, I/10. szám alatt már ismertetett határozata. A birtokháborítás megszüntetése iránti perben a felperes elsődlegesen teljes, másodlagosan a szakértői díjra is kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A felperes nyugdíja havi 89.585 forint, rendszeres havi kiadásai 30.000 forintot tesznek ki, az 1/2-ed részben tulajdonát képező ingatlanban lakik, az ingatlan további 1/2-ed tulajdoni hányadára haszonélvezeti jog illeti meg. Az elsőfokú bíróság a kérelmeket elutasította, a másodfokú bíróság azonban az elsőfokú végzést részben megváltoztatva a felperes részére a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A másodfokú határozat indokolása szerint a felperes esetében valóban nem állnak fenn a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének feltételei, kiadásaira tekintettel azonban az idős, 77 éves felperes a perben szükséges szakértői bizonyítás előreláthatólag mintegy 100.000 forint összegű költségét létfenntartása veszélyeztetettsége nélkül nem tudná előlegezni, illetve viselni, így a részleges költségmentesség hiányában bírósághoz fordulásának joga csorbulna.

3. A **Dombóvári Járásbíróság 3.P.20.063/2014/2.** számú határozata. A bíróság a házassági bontóperben az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett a 37.700 forint rokkantsági nyugdíjjal rendelkező 3 gyermeket nevelő fél részére.

4. A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.338/2013/4.** számú határozata. A jogi képviselő nélkül eljáró felperes a keresetlevelében megfogalmazása szerint illetékmentesség engedélyezését kérte. A bíróság végzésében a költségmentesség iránti kérelem elutasításáról rendelkezett, egyben a felperes részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A felperes havi nyugdíja 80.730 forint, házastársa havi jövedelme 96.120 forint. A felperesnek ingatlanvagyona is van. Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben. Az illeték lerovása ugyanakkor aránytalan megterhelést jelentene a számára. A per tárgya elbirtoklás megállapítása, az ingatlan értékét a felperes 15.000 forintban jelölte meg a felperes, tehát a minimális kereseti illeték lerovása merülhetett fel.

III. Illetékfeljegyzési jog tárgyában hozott döntések

1. A **Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.251/2014/11.** számú határozata. A 100.000.000 forint pertárgyértékű tulajdonjog megállapítása iránti perben a bíróság illetékfeljegyzési jogot engedélyezett kérelmére a gazdasági társaság ügyvezetőjeként dolgozó felperesnek, aki önmagának havi 96.000 forint jövedelmet igazolt, és gépkocsival, valamint 50.000.000 forint értékben több ingatlannal is rendelkezik.

2. A **Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.311/2014/20.** számú határozata. A felek azt követően, hogy a bíróság jogerős, I/1. szám alatt ismertetett végzésével már elutasította

a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmüket, a per során ismételten teljes személyes költségmentesség, illetve másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmet terjesztettek elő. Az I.r. alperes a közlése szerint jövedelem nélküli és vagyontalan, a fia tartja el, a II.r. alperes a lányánál él, állítása szerint jövedelem nélküli, egy gépkocsija és egy 21.000.000 forint értékű ingatlana van. A bíróság a költségmentesség iránti kérelmet elutasította, megállapítva, hogy az alperesek jövedelmi és vagyoni viszonyaiban a korábbi elutasító határozat meghozatalához képest olyan lényeges változás nem következett be, amelyre tekintettel a költségmentesség számukra engedélyezhető volna. Megjegyezte azt is, hogy az alperesek korábban házastársak voltak, a házasságuk felbontását követően 80.000.000 forint értékű közös vagyont osztottak szét egymás között egyenlő arányban. Ugyanakkor illetékfeljegyzési jogot engedélyezett az alperesek részére azzal, hogy számukra az illeték előzetes megfizetése aránytalan megterhelést jelentene.

3. A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.175/2013/2.** számú, I/4. szám alatt már ismertetett határozata határozata. A bíróság a felperes elsődleges, teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, ugyanakkor a másodlagos kérelemnek helyt adva illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a számára. A per tárgya elbirtoklás megállapítása, a felperes havi jövedelme 129.690 forint, gépkocsija és ingatlanvagyona is van. Az illeték előlegezése a végzés indokolásából kitűnően aránytalan megterhelést jelentene a felperes számára.

4. A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.175/2014/5.** számú, I/5. szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság elutasította a felperes költségmentesség, illetve illetékfeljegyzési jog iránti kérelmét, mert jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére nem igazolta.

5. A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.232/2013/3.** számú, I/6. szám alatt már ismertetett határozata. A fűtési díj megfizetése iránti perben a bíróság elutasította az alperes költségmentesség, illetve illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmét. Megállapította, hogy havi 99.330 forint jövedelme, ingó vagyona, 11 ingatlana és jelentős megtakarítása is van, így a költségmentesség engedélyezésének feltételei esetében nem állnak fenn és az illeték lerovása sem jelentene számára aránytalan terhet.

6. A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.338/2013/4.** számú, II/4. szám alatt már ismertetett határozata. A jogi képviselő nélkül eljáró felperes keresetlevelében megfogalmazása szerint illetékmentesség engedélyezését kérte. A bíróság a felperes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, és a részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A felperes havi nyugdíja 80.730 forint, házastársa havi jövedelme 96.120 forint és ingatlanvagyonuk is van. Költségmentesség mindezekre figyelemmel felperes részére nem engedélyezhető, az elbirtoklási perben azonban az illeték megfizetése aránytalan terhet jelentene a számára. Az ingatlan értékét egyébként a felperes 15.000 forintban jelölte meg, így a minimális kereseti illetéket kellett volna lerónia.

7. A **Szekszárdi Járásbíróság 14.P.20.847/2014/5.** számú elsőfokú, és a **Szekszárdi Törvényszék 10.Pkf.20.057/2015/3.** számú másodfokú határozata. A perújító alperes illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet az elsőfokú bíróság elutasított, a másodfokú bíróság azonban a végzést megváltoztatta és illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a perújító alperes részére. A lerovandó illeték 118.600 forint volt. Az alperes havi nettó jövedelme 489.874 forint, 3 autója és 6

ingatlana van. A másodfokú bíróság a döntését azzal indokolta, hogy a perújító alperesnek a perújítással támadott jogerős ítélet alapján kamatokkal együtt 2.935.788 forint tartozása keletkezett, ingatlanai és autói pedig végrehajtás alá vonhatók, így az illetékfeljegyzési jog engedélyezése indokolt.

8. A **Dombóvári Járásbíróság 6.P.20.090/2012/4.** számú, I/9. szám alatt már ismertetett határozata. Az 5.300.000 forint és járulékai megfizetése iránt indított perben a bíróság elutasította a felperes költségmentesség, illetve illetékfeljegyzési jog iránti kérelmét. A felperes jövedelme 53.950 forint, egyéni vállalkozó házastársa előző évben elért nettó jövedelme 3.413.876 forint. Ingatlanvagyonnal is rendelkeznek. A lerovandó illeték összege 318.000 forint, amely a határozat indokolása szerint nem éri el a felperes házastársa előző évi adóköteles jövedelme 25 %-át.

9. A **Dombóvári Járásbíróság 4.P.20.225/2014/5.** számú határozata (I/12.). A bíróság az 1.020.967 forint perértékű végrehajtás megszüntetése iránti perben elutasította a felperes költségmentesség iránti kérelmét és a részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A felperes egy gazdasági társaság ügyvezetője, aki saját maga részére 38.645 forint havi jövedelmet igazolt, vagyona közlése szerint nincs.

IV. Költségkedvezmény felülvizsgálata, megvonása

1 A **Bonyhádi Járásbíróság 2.P.20.208/2013/2/I.** számú határozata. A bíróság elrendelte a korábban személyes költségmentességben részesített felperesek és I.r.-III.r. alperesek részére biztosított költségkedvezmény felülvizsgálatát, felhívta őket a szükséges nyomtatványok kitöltésére, és figyelmeztette őket arra, hogy a felhívás teljesítésének elmulasztása esetén a költségmentességet megvonja. A felhívásnak a felek eleget tettek, a felperes igazolta, hogy nyugdíjas és vagyontalan, az I.r. alperes álláskereső, férje munkanélküli, a II.r. alperes havi jövedelme 61.532 forint, a III.r. alperes jövedelem nélküli, házastársa jövedelme pedig havi 59.452 forint. Az ügyben további iratokat nem terjesztettek fel, így nem állapítható meg, hogy a felhívás alapján a bíróság milyen intézkedést tett, feltehetően a költségmentesség megvonására nem került sor.

2. A **Tamási Járásbíróság 4.P.20.624/2012/50.** számú elsőfokú és a Szekszárdi Törvényszék 10.Pkf.20.726/2014/3. számú másodfokú határozata. Az elsőfokú bíróság megvonta a felperes személyes költségmentesség iránti kérelmét a Pp. 85. § (3) bekezdése alapján arra hivatkozással, hogy a közel két éve tartó perben a szakértői bizonyítás lefolytatását követően a felperes felemelte a keresetét és olyan újabb igényt terjesztett elő, amely további jelentős terjedelmű bizonyítást igényel, ez pedig rosszhiszemű pervitelt jelent. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést megváltoztatta és a költségmentesség megvonását mellőzte arra hivatkozással, hogy ilyen okból költségkedvezményt nem lehet megvonni. Az ügyben költségmentesség iránti kérelem elbírálására is sor került, a határozatokat I/8. szám alatt ismertettem.

C. Összefoglaló értékelés a polgári eljárásban biztosított költségkedvezményre vonatkozó szabályok gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport részére a Veszprémi Törvényszék által felterjesztett ügyekről[25]

25 *Készítette: Dr. Farkas Attila*

1. A Veszprémi Törvényszék polgári kollégiumvezetője a vizsgálat céljára összesen 95 ügyet terjesztett fel, ezek közül azonban 15 törvényszéki másodfokú ügy iratanyaga hiányos volt, magát a költségkedvezmény tárgyában hozott másodfokú határozatot nem tartalmazta. A jogerős döntés ismeretének hiányában így ezt a 15 ügyet kirekesztettem a vizsgálatból. Összesen tehát a Veszprémi Törvényszék, illetőleg a területén működő helyi bíróságok határozatai közül 80 határozatot vizsgáltam meg, így a Veszprémi Törvényszék 11 db másodfokú határozatát, a törvényszék 14 db elsőfokú döntését, a Veszprémi Járásbíróság 11 határozatát, a Zirci Járásbíróság 5 határozatát, az Ajkai Járásbíróság 10 ügyben hozott döntését, a Tapolcai Járásbíróság 9 határozatát, a Pápai Járásbíróság 11 határozatát, valamint a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9 ügyben hozott döntését, vagyis összesen 55 helyi bírósági határozatot.

A vizsgált 80 ügyből 72 ügyben bíráltak el teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet. Jellemző volt azonban a vizsgált ügyek esetében, hogy a felek a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmük mellett alternatív kérelemként, másodlagosan vagy harmadlagosan részleges költségmentesség, illetőleg illetékfeljegyzési jog engedélyezését is kérték. Ennek megfelelően 27 ügyben a bíróságok a részleges személyes költségmentesség tárgyában is határoztak úgy, hogy ebből a 27 ügyből csupán 4 esetben szerepelt a részleges költségmentesség a kérelem önálló vagy elsődleges tárgyaként, vagyis nem kért a fél elsődlegesen teljes személyes költségmentességet. 1 ügyben a bíróság a teljes személyes költségmentesség iránti kérelem elutasításával egyidejűleg a fél részére sajátos módon önálló költségfeljegyzési jogot engedélyezett. 17 esetben döntöttek a bíróság az illetékfeljegyzési jog engedélyezése tárgyában, ebből azonban csupán 3 esetben szerepelt az illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem önálló kérelemként. Költségkedvezmény megvonása két ügyben fordult elő. Az egyes határozatokat a jelen összefoglalás mellékletében a költségkedvezmények típusa szerinti csoportosításban részletesen ismertetem.

2. Egy esetben, a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.165/2014/4. számú (I/69. szám alatt ismertetett) határozata esetében fordult elő, hogy a bíróság annak vizsgálata során, hogy a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet előterjesztő fél jövedelme meghaladja-e az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, vagyis esetében a Kmr. 6. § (1) bekezdése első fordulata alkalmazásának feltételei fennállnak-e, a teljes 4 tagú család (a felperes, házastársa és két jövedelem nélküli kiskorú gyermek) egy főre eső jövedelmét vette alapul. Más esetekben a fél jövedelmét önállóan, illetőleg a Pp. 85. § (1) bekezdését is figyelembe véve viszonyították az öregségi nyugdíj legkisebb összegéhez. Mindenesetre a joggyakorlat bizonytalanságainak elkerülése érdekében felmerülhet ebben a körben a Kmr. 6. § (1) bekezdése első fordulata és a Pp. 85. § (1) bekezdése együttes helyes értelmét megfogalmazó iránymutatás szükségessége.

A vizsgált ügyek döntő többségében a bíróságok a teljes személyes költségmentességet nyilvánvalóan a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján, a létfenntartás veszélyeztetettsége miatt engedélyezték. Dr. Puskás Péter a joggyakorlat-elemzés keretében a 2015. június 09-én kelt elemzésében részletesen vizsgálta a költségmentesség engedélyezésének gyakorlatát, azt, hogy a bíróságok általában milyen jövedelem mellett engedélyezik a költségmentességet, milyen korrekciós tényezőket vesznek figyelembe. Az általa leírtakat a vizsgálat alapvetően megerősíti. Egy-két kirívó és nyilvánvalóan téves eset kivételével (pl. a Veszprémi Járásbíróság 14.P.20.765/2018/8. számú, I/29., illetve II/19. szám alatt ismertetett határozata), alapvetően a létminimum közeli jövedelemmel rendelkező fél esetében kerül sor a létfenntartás veszélyeztetettségére tekintettel költségmentesség engedélyezésére, különösen, ha a félnek tartásra szoruló gyermekei is

vannak és a rendelkezésre álló adatok nem utalnak arra, hogy értékelhető vagyona lenne.

A Veszprémi Törvényszék például a 2.Pkf.20.743/2013/3. számú, I/2. szám alatt ismertetett végzésében rámutatott, hogy az a körülmény, hogy a költségmentesség iránti kérelmet előterjesztő felperes és I.r. alperes személygépkocsival rendelkeznek, arra utal, hogy egyikük létfenntartása sincs veszélyben, így költségmentességben nem részesíthetők. A Veszprémi Törvényszék a 2.Pkf.21.338/2013/3. számú határozatában (I/5.) a Digi TV- és a mobiltelefon-előfizetést minősítette olyan kiadásnak, amelyek nem tartoznak a szükséges kiadások körébe, és amelyekre tekintettel nem állapítható meg a létfenntartás veszélyeztetettsége. Előfordul azonban a vizsgált ügyek között olyan is, amelynek esetében a vezetékes telefon-, internet-, televízió- és mobiltelefon-előfizetés, valamint az, hogy a fél gépjárművel is rendelkezik, nem zárta ki a költségmentesség engedélyezését (Pápai Járásbíróság 1.P.20.495/2013/11. számú, I/55. szám alatt ismertetett határozata). Általánosságban a vizsgált ügyek alapján úgy tűnik, hogy a Veszprémi Törvényszék másodfokú tanácsainak gyakorlata a költségmentesség engedélyezése körében szigorúbb, mint az elsőfokú bíróságok gyakorlata, amiben nyilvánvalóan az is szerepet játszik, hogy a másodfokú bíróság a költségkedvezmény tárgyában történő döntés meghozatalakor az iratokból ítélkezik, míg az elsőfokú bíróság a felekkel személyesen is találkozik, illetőleg, hogy az elsőfokú bíróságnak a költségmentesség engedélyezéséről elegendő indokolás nélküli döntést hoznia.

A vizsgált ügyekből is kitűnik ugyanakkor, hogy a költségmentességi nyilatkozat nyomtatványok, illetve az azokban feltüntetett adatok maradéktalanul nem alkalmasak a fél tényleges jövedelmi és vagyoni helyzetének megállapítására. Az Ajkai Járásbíróság előtt P.20.200/2014. szám alatt folyamatban volt ügyben (I/45.) pl. egy részvénytársaság vezérigazgatója önmagának 43.645 forint havi jövedelmet igazolt, és azt jelezte, hogy vagyontalan. A bíróság elutasította a költségmentesség iránti kérelmet azzal, hogy a fél jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, létfenntartása veszélyeztetettségét pedig nem igazolta. A fél számára kedvezőtlen döntésre nyilvánvalóan azért került sor, mert a bíróság számára kétséges volt a közölt adatok valódisága, illetve az, hogy ezek az adatok a fél tényleges jövedelmi és vagyoni helyzetét tükrözik. Hasonló igazolt jövedelem esetében ugyanis, amint az a vizsgált további ügyekből egyértelműen kitűnik, egy vagyontalan vagy csekély vagyonnal rendelkező takarítónő foglalkozású fél részére egészen biztosan költségmentességet engedélyeztek volna. Egy másik, a Veszprémi Törvényszék előtt 7.G.40.018/2014. szám alatt folyamatban volt perben (I/11.) viszont a törvényszék teljes személyes költségmentességet engedélyezett a felperes számára, aki a saját közlése szerint lakcím és jövedelem nélküli, édesanyja és fiai tartják el, 80.000 forint értékű motorkerékpárját leszámítva pedig vagyontalan. A per ugyanakkor a korábbi cége által értékesített benzinkúton található összesen 67.135.320 forint értékű ingóság kiadására irányult, amelyek a felperes közlése szerint a saját tulajdonát képezik. Ez azonban a közölt jövedelmi és vagyoni adatokkal szemben önmagában nem vezethetett volna a személyes költségmentesség iránti kérelem elutasításához, mint ahogy az sem, ha a bíróságnak esetlegesen személyes tudomása van arról, hogy a felperes valójában egy Veszprémhez közeli másik megyeszékhely közismert és kiemelkedő jómódban élő vállalkozója.

Egyes esetekben nyilvánvalóan a per tárgya is befolyásolta a bíróságot a költségkedvezmény elbírálása során. Így a Pápai Járásbíróság előtt 2.P.20.219/2014. szám alatt folyamatban volt perben (I/64.) a cukrász foglalkozású, 99.300 forint igazolt havi jövedelemmel, gépkocsival és ingatlanvagyonnal is rendelkező felperes esetében valószínűsíthetően azt is figyelembe vette a bíróság a teljes személyes költségmentesség

engedélyezésekor, hogy a felperes a perben az őt kezesként terhelő fizetési kötelezettség elhárítása érdekében indított keresetet a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A házasság felbontása iránti perekben is, amelyek megindítását a felek nem tudják elkerülni, ha a házasságukat meg kívánják szüntetni, meglehetősen méltányosan bírálják el a bíróságok – a vizsgált határozatokból kitűnően – a költségmentesség iránti kérelmeket, mindaddig, amíg a házastársi közös vagyon megosztása iránt a felek valamelyike kereseti kérelmet nem terjeszt elő.

Más ügyekben az látható, hogy a bíróság mintegy jutalmazta a feleket a költségkedvezmény biztosításával. Így a Tapolcai Járásbíróság előtt 1.P.20.612/2014. szám alatt folyamatban volt perben (I/47.) a bíróság 2. számú végzésével elutasította a költségmentesség iránti kérelmet, majd miután a felperes elállt a keresetétől, a pert megszüntető végzésében a bíróság a felperes részére korábbi, a költségmentességet elutasító határozatát megváltoztatva mégis teljes személyes költségmentességet engedélyezett. A Tapolcai Járásbíróság pedig a 2.P.20.470/2014. számú ügyben (I/53., II/24.) akkor engedélyezett az alperes részére 70 %-os részleges költségmentességet, amikor a felek a tárgyaláson jelezték, hogy egyezséget kötnek egymással.

A vizsgált ügyekből kitűnően a költségkedvezmények körében a bírói gyakorlatban a legnagyobb bizonytalanság a részleges költségmentesség engedélyezésével kapcsolatban tapasztalható. Számos határozatból az tűnik ki, hogy a bíróság úgy tekinti, hogy a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak csak a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének feltételei, a részleges költségmentességre nem vonatkoznak. Több határozat indokolásában szerepel, hogy a bíróság megállapítása szerint a fél jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj összegét és létfenntartása sincs veszélyben, a bíróság azonban mégis részleges költségmentességet engedélyez (pl. a Veszprémi Törvényszék 7.P.21.459/2012/8. számú, I/13., illetve II/7. szám alatt ismertetett határozata, a Veszprémi Járásbíróság 14.P.20.765/2014/8. számú, I/29., illetve II/12. szám alatt ismertetett határozata stb.). A teljes és a részleges költségmentesség egymáshoz való viszonya, a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésének a részleges költségmentesség esetében való alkalmazása, illetve a Pp. 84. § (2) bekezdésének alkalmazási köre tekintetében ezért a véleményem szerint mindenképp indokolt elvi iránymutatás megfogalmazása.

Megjegyzendő, hogy a vizsgált ügyek között olyan határozat is előfordul, ahol a bíróság nyilvánvalóan azért engedélyezett részleges költségmentességet, hogy a perben felmerülő jelentős szakértői költséget a félnek ne kelljen előlegeznie. A Veszprémi Törvényszék ugyanis az 1.Pkf.21.463/2012/3. számú másodfokú határozatában (I/9., II/4.) a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott feltételeknek - a határozat indokolásában rögzítetten - meg nem felelő, tehát költségmentességre nem jogosult alperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította, ugyanakkor a részére a szakértői díjra kiterjedő 20%-os részleges költségmentességet engedélyezett, és kiemelte, hogy a szakértői díj fennmaradó részére a Pp. 84. § (3) bekezdése értelmében az alperest költségfeljegyzési jog illeti meg. A határozat indokolása alapján nyilvánvaló, hogy a csekély mértékű részleges költségmentesség engedélyezésére azért került sor, hogy az alperes a költségfeljegyzési jog kedvezményéhez jusson. A Pp. ugyanis az önálló költségfeljegyzési jogot nem ismeri, így ilyen kedvezményben az alperest, noha valójában ez lett volna az adott helyzetben indokolt és célszerű, nem lehetett részesíteni. A részleges költségmentesség engedélyezésével kapcsolatos joggyakorlati problémák tehát a költségkedvezményekre vonatkozó szabályozás hiányosságaiból, belső inkoherenciájából is erednek.

3. A felek, amint arra az 1. pontban már utaltam, a vizsgált ügyek legnagyobb részében alternatív kérelmeket terjesztettek elő, a bíróság pedig vagy a teljes elutasításról, vagy az eshetőlegesen előterjesztett kérelmek valamelyikének teljesítéséről és a sorrendben korábban szereplő kérelem elutasításáról rendelkezett. E vonatkozásban 1 db nyilvánvalóan téves döntés szerepel a vizsgálati anyagban, amikor a bíróság az elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges költségmentesség engedélyezésére irányuló kérelem esetében indokolás nélküli végzésében a részleges költségmentesség iránti kérelemnek helyt adott, a teljes személyes költségmentesség iránti kérelem elutasításáról viszont nem rendelkezett.

Néhány esetben előfordult az is, hogy a fél csupán teljes személyes költségmentesség engedélyezését kérte, viszont a bíróság, miután ezt nem találta teljesíthetőnek, és a kérelmet elutasította, a fél részére külön kérelem nélkül, hivatalból részleges költségmentességet engedélyezett. Ez a gyakorlat a véleményem szerint helytálló, nem kifogásolható.

Nem egységes ugyanakkor a Veszprémi Törvényszék, illetve a területén működő helyi bíróságok gyakorlata abban a kérdésben, hogy a költségmentesség iránti kérelem magában foglalja-e az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet is, vagyis olyankor, ha a fél csak költségmentesség engedélyezését kéri, ám ennek nem állnak fenn a feltételei, a bíróság hivatalból engedélyezhet-e a részére illetékfeljegyzési jogot. A vizsgált ügyek között szerepelnek olyan határozatok, amelyekkel a bíróság ilyen esetben hivatalból biztosított illetékfeljegyzési jogot, más esetben viszont kifejezetten utalt rá, hogy külön kérelem hiányában erre nincs lehetősége. Ebben a kérdésben ezért szintén indokolt elvi iránymutatás megfogalmazása.

4. A Pp. 84. § (2) bekezdése értelmezésem szerint a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésében megfogalmazottakon túli, további feltételét határozza meg. A vizsgált határozatokban e jogszabályi rendelkezésre, a Pp. 84. § (2) bekezdésére elenyészően kevés érdemi hivatkozás történik (számos határozat indokolásában a bíróság felsorolja és ismerteti a költségmentességre vonatkozó összes jogszabályi rendelkezést, így a Pp. 84. § (2) bekezdését is, ilyenkor azonban csupán formális hivatkozásokról van szó). Kivételes és helyes példa a Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.307/2013/3. számú határozata (I/7.), ahol a zajhatással járó birtokháborítás megszüntetése iránti perben a bíróság az I.r. és a II.r. felperes részére jövedelmi és vagyoni viszonyaik elemzését követően teljes személyes költségmentességet engedélyezett, megállapítva, hogy létfenntartásuk veszélyeztetett, és számukra költségmentesség hiányában lehetetlen volna a bírósághoz fordulás. A döntés azonban nem tekinthető jellemzőnek; a joggyakorlatban - a korábban kifejtetteknek megfelelelően - a részleges költségmentesség szabályainak alkalmazása körében jelentős bizonytalanság, illetőleg kifejezetten téves jogalkalmazás tapasztalható. Indokoltnak mutatkozik ezért a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdése, illetve a Pp. 84. § (2) bekezdése egymáshoz való viszonyának, illetőleg a teljes és a részleges költségmentesség egymáshoz való viszonyának egyértelműsítése érdekében megfelelő elvi iránymutatás megfogalmazása.

A vizsgált ügyekben százalékos arányú, illetve az egyes költségekre (pl. illetékre és a szakértői díjra vagy csak az illetékre, csak a szakértői díjra) vonatkozó részleges költségmentesség engedélyezése egyaránt előfordul. Megjegyzem, az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentesség biztosítása a polgári perek jelentős részében lényegében a teljes személyes költségmentesség engedélyezésével azonos hatású.

5. A Pp. 85. § (3) bekezdésére történő hivatkozás a vizsgált ügyekben nem fordult elő.

6. A költségkedvezményt engedélyező határozatok általában nem tartalmaznak indokolást, így arra, hogy a bíróság a döntése meghozatala során pontosan milyen szempontokat vett figyelembe, alapvetően csupán következtetni lehet. Amint arra korábban már utaltam, a Veszprém megye területén működő bíróságok közül a Veszprémi Törvényszék másodfokú tanácsai általában szigorúbb gyakorlatot folytatnak a költségmentesség engedélyezése körében, mint az elsőfokú bíróságok, kirívóan téves döntés azonban csupán néhány esetben fordult elő.

7. A vizsgált határozatok esetében két ügyben fordult elő költségkedvezmény megvonása, mindkét esetben jövőre nézve. A Veszprémi Törvényszék 7.P.20.543/2012/79. számú határozata esetében (V/1.) az időközben bekövetkezett változás miatt vonta meg a részleges költségmentességet a bíróság (azt állapította meg, hogy a félnek javult az anyagi helyzete, mivel korábban gondoskodnia kellett gyermeke eltartásáról, időközben azonban gyermeke felnőtt). A másik ügyben, a Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.608/2014/63. számú határozata esetében (V/2.) a költségkedvezmény (a teljes személyes költségmentesség) megvonásának kifejezett indoka a határozat indokolásából egyértelműen nem tűnik ki, feltehetően időközbeni változás lehet. A bíróság egyébként a házasság felbontása és házastársi közös vagyon megosztása iránt folyamatban lévő perben az egyik tárgyaláson döntött a teljes személyes költségmentesség megvonásáról mindkét peres fél vonatkozásában, és egyidejűleg 50 %-os részleges költségmentességet biztosított a részükre, azt követően, hogy a tárgyaláson hosszasan vitatkoztak a közös vagyon egyes jelentéktelen tételeiről.

Melléklet
A Veszprémi Törvényszék által felterjesztett ügyek az egyes költségkedvezmények szerinti megosztásban

I. Teljes személyes költségmentesség iránti kérelem elbírálása

1. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.20.364/2014/3.** számú másodfokú határozata. A törvényszék a végrehajtási ügyben teljes személyes költségmentességet engedélyezett egy egyedülálló 85 éves nyugdíjas részére, akinek 1 vagyontárgya, a lakása van, nyugdíja lényegesen meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét (a konkrét nyugdíjösszeg a felterjesztett iratok alapján nem állapítható meg, azt a határozat sem tartalmazza), a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján ezért költségmentesség nem illeti meg, de a létfenntartás veszélyeztetettsége az esetében a törvényszék szerint megállapítható, így a részére kivételesen, méltányosságból a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján költségmentesség engedélyezhető. A törvényszék arra is utalt, hogy a perben előreláthatólag nagy összegű szakértői díjat kell előlegezni.

2. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.20.743/2013/3.** számú másodfokú határozata. A felperes és az I.r. alperes a perben egyaránt elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges személyes költségmentesség engedélyezését kérték. A felperes havi nettó jövedelme 191.000 forint, gépkocsija van, 134.803 forint havi hiteltörlesztést fizet, rezsiköltsége havi 47.123 forint. Az I.r. alperes havi nettó jövedelme 180.000 forint, egy gépkocsi tulajdonosa, egy másikat pedig lízingel, havi hiteltörlesztő részlete 169.146 forint. A törvényszék a teljes és a részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelmeket mindkét fél esetében elutasította. A határozat indokolása szerint a felperes és az I.r. alperes jövedelme is meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és nincs veszélyben a létfenntartásuk sem, hiszen mindegyikük gépkocsit tud fenntartani, ami

nem tartozik az elengedhetetlenül szükséges kiadások körébe.

3. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.104/2014/3.** számú másodfokú határozata. A felperes arra hivatkozással kért költségmentességet, hogy nyugdíja 50 %-át végrehajtási eljárás során letiltják, és havi 11.022 forint gyógyszerköltsége, valamint mintegy 40.000 forint rezsiköltsége merül fel. A törvényszék a kérelmet elutasította azzal, hogy a nyugdíj összege meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét (a pontos összeg sem a felterjesztett iratokból, sem a határozatból nem tűnik ki), a létfenntartása veszélyeztetettségét pedig a felperes nem igazolta, nyugdíja ugyanis magas összegű, a gyógyszerköltség igazolása pedig nem történt meg.

4. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.318/2013/3.** számú másodfokú határozata. Az élettársi közös vagyon megszüntetése iránti perben a törvényszék a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította, ugyanakkor a felperes részére az illetékre és a szakértői bizonyításra is kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A felperesnek az iratokból pontosan meg nem állapítható összegű jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, élettársa havi 3.800 forint lakásfenntartási támogatásban részesül, hiteltörlesztése havi 43.500 forint, két gyermeket nevel, másik kettő után pedig gyermektartásdíjat fizet. Mindezekre figyelemmel létfenntartásának veszélyeztetettsége a törvényszék álláspontja szerint megállapítható, de a Pp. 84. § (2) bekezdése értelmében teljes személyes költségmentességben mégsem részesíthető, mert jövedelmi és vagyoni viszonyai teljesen nem teszik lehetetlenné a bírósághoz fordulást. Az illetéket és a szükséges szakértői bizonyítás költségét viszont nem lenne képes előlegezni.

5. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3.** számú másodfokú határozata. A fél elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő részleges, harmadlagosan pedig 50 %-os részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A törvényszék a kérelmet elutasította azzal, hogy havi 90.250 forint összegű nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és nem veszélyeztetett a létfenntartása sem, hiszen Digi TV – és mobiltelefon előfizetése is van, amelyek nem tartoznak a szükséges kiadások körébe.

6. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.347/2014/3.** számú másodfokú határozata. A törvényszék érdemi vizsgálat nélkül elutasította a költségmentesség iránti kérelmet, mivel a fél jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére sem igazolta, csupán arra hivatkozott, hogy munkanélküli.

7. **Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.307/2013/3.** számú másodfokú határozata. A zajhatással járó birtokháborítás megszüntetése iránti perben a bíróság az I.r. és a II.r. felperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett, mivel az I.r. felperes rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre és közgyógyellátásra jogosult, a II.r. felperes havi jövedelme pedig 60.915 forint + 20.055 forint rehabilitációs ellátás, ingatlanukat jelentős értékű jelzálog terheli, kocsijukat ellopták és gyermeket is nevelnek. A kereseti illeték ugyan alacsony összegű (21.000 forint), a felperesek létfenntartása azonban veszélyben van, számukra költségmentesség hiányában lehetetlen volna a bírósághoz fordulás (Pp. 84. § (2) bekezdés).

8. **Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.21.003/2012/3.** számú másodfokú határozata. A törvényszék elutasította a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet arra hivatkozással, hogy a fél – a határozat indokolásában meg nem jelölt összegű – jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartásának veszélyeztetettsége sem igazolt. Ugyanakkor a fél részére illetékfeljegyzési jogot

engedélyezett.

9. **Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.21.463/2012/3.** számú másodfokú határozata. A törvényszék a tulajdonjog megállapítása iránti perben az alperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, ugyanakkor a részére a szakértői díjra kiterjedő 20 %-os részleges költségmentességet engedélyezett. A határozat indokolása szerint az alperes nyugdíja 88.600 forint, azonban telefonja és kábeltévéje is van, létfenntartása tehát nem lehet veszélyben. A perben viszont szakértői bizonyítás lesz szükséges, amelynek költségét az alperes nem tudná előlegezni, ez indokolja a részleges költségmentesség engedélyezését, ami a Pp. 84. § (3) bekezdése értelmében biztosítja az alperes számára a költségmentességgel nem érintett körben a költségfeljegyzési jogot.

10. **Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.459/2014/3.** számú másodfokú határozata. A törvényszék elutasította az alperesnek az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen teljes személyes költségmentesség, másodlagosan az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség, harmadlagosan pedig illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránt előterjesztett kérelmét. Az alperes havi nettó jövedelme 130.755 forint, együttélő házastársáé pedig 140.150 forint és egy 18.000.000 forint értékű ingatlanuk is van. Az alperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartásának veszélyeztetettsége sem igazolt. A fellebbezésén csupán 8.000 forint illetéket kell lerónia, a költségkedvezmények engedélyezésének hiánya tehát nem zárja ki a jogorvoslati jog érvényesítését.

11. **Veszprémi Törvényszék 7.G.40.018/2014/3.** számú elsőfokú határozata. A törvényszék a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján az ingó kiadása iránti perben teljes személyes költségmentességet engedélyezett a közlése szerint elvált, jövedelem nélküli, egy 80.000 forint értékű motorkerékpárral rendelkező, egyébként vagyontalan, bejelentett lakcím nélküli felperes részére, akit állítása szerint édesanyja és gyermekei tartanak el. A perben egyébként a felperes a felszámolás alá került cége által értékesített benzinkúton lévő összesen 67.135.320 forint értékű ingóság kiadását kéri, mivel állítása szerint ezek a saját személyes tulajdonát képezik.

12. **Veszprémi Törvényszék 7.P.20.547/2012/3.** számú elsőfokú határozata. A törvényszék a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben elutasította a fél teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, de az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A határozat indokolása szerint a fél jövedelme havi 34.515 forint ápolási díj, amely meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és ingatlana, valamint személygépkocsija is van, a közös vagyonból reá jutó értéket pedig 39.700.000 forintban jelölte meg. Létfenntartásának veszélyeztetettsége mindezekre figyelemmel nem állapítható meg, de az 1.500.000 forint kereseti illeték előlegezésére nem lenne képes, ezért a részleges költségmentesség engedélyezése indokolt.

13. **Veszprémi Törvényszék 7.P.21.459/2012/8.** számú elsőfokú határozata. A törvényszék elutasította a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet, de a felperes részére az eljárási illetékre és a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A felperes havi nyugdíja 102.205 forint, kiadásait pedig a rezsiköltségben és havi 10.000-20.000 forint közötti gyógyszerköltségben jelölte meg. Jövedelme erre figyelemmel meghaladja a határozat indokolásában kifejtettek szerint az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg. Arra vonatkozó indokolást, hogy a részleges költségmentesség iránti kérelmet a törvényszék ugyanakkor miért teljesítette, a határozat nem tartalmaz.

14. **Veszprémi Törvényszék 7.P.20.969/2013/3.** számú elsőfokú határozata, a **Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.074/2014/2.** számú másodfokú határozata. A fél teljes személyes költségmentesség engedélyezését kérte a kártérítés megfizetése iránti perben. Havi nyugdíja 109.050 forint, rezsiköltsége 42.000-50.000 forint, gyógyszerkiadása havi 2.000 forint, közlése szerint a lányánál lakik, lakhatásáért 35.000 forintot fizet. 1/5-öd részben tulajdonosa egy a szüleitől örökölt ingatlannak, amelyben ténylegesen testvére lakik családjával. A törvényszék a kérelmet elutasította, mivel a fél nyugdíjának összege meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és nem igazolható a létfenntartásának veszélyeztetettsége sem. Az ítélőtábla a teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelem elutasítása körében az elsőfokú végzést helyes indokaira tekintettel helybenhagyta, ugyanakkor erre irányuló kérelem nélkül, hivatalból az eljárási illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett a per várható magas költségeire hivatkozással.

15. **Veszprémi Törvényszék 7.P.20.543/2012/79.** számú elsőfokú határozata. A törvényszék az élettársi közös vagyon megszüntetése iránti perben elutasította a fél teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, és egyben a jövőre nézve megvonta a részére korábban az eljárási illetékre és a szakértői díjra engedélyezett részleges költségmentességet is. A határozat indokolása szerint a fél havi jövedelme 158.283 forint és ingatlanvagyona is van, így a részére teljes személyes költségmentesség sem a Kmr. 6. § (1) bekezdése, sem a 6. § (2) bekezdése alapján nem engedélyezhető. A korábban engedélyezett költségkedvezmény megvonását pedig az indokolta, hogy a félnek már nincs eltartottja (korábban ő nevelte gyermekét), így anyagi helyzete javult, amit kényelmi kiadásai (mobiltelefon, vezetékes telefon, összvonalas bérlet) is igazolnak.

16. **Veszprémi Törvényszék 5.P.21.270/2014/7.** számú elsőfokú határozata. Az ésszerűtlenül hosszú ideig tartó büntető eljárás miatti pszichés, öngyilkossági kísérlettel is járó egészségkárosodására hivatkozással bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perben a törvényszék a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, 18.500 forint rabkeresménnyel rendelkező, egyébként jövedelem nélküli felperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

17. **Veszprémi Törvényszék 5.P.20.784/2014/6.** számú elsőfokú határozata. A BVOP ellen arra hivatkozással nem vagyoni kártérítés megfizetése iránt indított perben, hogy előzetes letartóztatása során olyan zárkában helyezték el, amelyben poloskák voltak, a felperes elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A kérelem előterjesztésekor a felperes házi őrizetben volt, jövedelemmel és vagyonnal nem rendelkezett, házastársa pedig pultosként dolgozott, jövedelme 38.645 forint volt. A törvényszék ennek alapján teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

18. **Veszprémi Törvényszék 5.P.20.924/2014/2.** számú elsőfokú határozata. A felperes havi 109.890 forint rokkantsági és házastársi ellátásban részesül, mozgássérült, rosszindulatú daganatos betegségben szenved, havi rendszeres kiadásai 50.000 forintot tesznek ki. A törvényszék a részére a házastársának elvesztése miatt indított nem vagyoni kártérítés iránti perben teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

19. **Veszprémi Törvényszék 5.P.20.295/2014/2.** számú elsőfokú határozata. A betanított munkás foglalkozású I.r. felperes havi jövedelme 60.000 forint, a II.r. és a III.r. felperesek a kiskorú gyermekei, akiket ő nevel. Vagyontalanok, albérletben élnek. Az I.r. felperes további gyermekének elvesztése miatt vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetése iránt indított orvosi műhibaperben a törvényszék a felperesek részére teljes

személyes költségmentességet engedélyezett.

20. **Veszprémi Törvényszék 5.P.21.223/2014/7.** számú elsőfokú határozata. A fél egy cég ügyvezetője, a saját maga által kiállított igazolás szerint havi 77.290 forint jövedelemmel rendelkezik és 1.000.000 forintot érő Ford Tranzit gépkocsija van. Elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A törvényszék a kérelmet elutasította, mivel a fél jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és vagyonára tekintettel létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg. Ugyanakkor, mivel az illeték megfizetése a fél számára aránytalan megterhelést jelentene, a törvényszék erre irányuló külön kérelem nélkül, hivatalból illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.

21. **Veszprémi Törvényszék 5.P.20.551/2014/7.** számú elsőfokú határozata. A törvényszék érdemi vizsgálat nélkül elutasította a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, mivel a fél a jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére sem igazolta.

22. **Veszprémi Törvényszék 5.P.20.550/2014/9.** számú elsőfokú határozata. A törvényszék érdemi vizsgálat nélkül elutasította a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, mivel a fél a jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére sem igazolta.

23. **Veszprémi Törvényszék 5.P.20.701/2014/9.** számú elsőfokú határozata. A törvényszék érdemi vizsgálat nélkül elutasította a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, mivel a fél a jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére sem igazolta.

24. **Veszprémi Törvényszék 5.P.20.953/2014/13.** számú elsőfokú határozata. A törvényszék érdemi vizsgálat nélkül elutasította a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, mivel a fél a jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére sem igazolta.

25. **Veszprémi Járásbíróság 12.P.21.039/2013/2.** számú határozata. A felperes 162.374 forint havi jövedelemmel rendelkezik, ingatlanvagyona és gépkocsija is van, tartásra szoruló leszármazója nincs. A bíróság elutasította a teljes és a részleges költségmentesség iránti kérelmét is, mivel jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sem veszélyeztetett. Határozata indokolásában a bíróság megjegyezte, hogy a per tárgya kölcsön visszafizetése; az pedig, hogy a felperes kölcsönt tudott nyújtani az alperes részére, szintén arra utal, hogy nem állnak fenn a költségmentesség engedélyezésének feltételei.

26. **Veszprémi Járásbíróság 4.P.20.027/2015/6.** számú határozata. A bíróság elutasította a fél költségmentesség iránti kérelmét, ugyanakkor a részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A határozat indokolása szerint a fél 117.900 forint összegű havi jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és a jövedelem összegére, valamint arra figyelemmel, hogy gépkocsija van, nem állapítható meg, hogy létfenntartása veszélybe került volna. Ezt az sem támasztja alá, hogy két kiskorú gyermeket nevel. Az illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem teljesítése körében a határozat külön indokolást nem tartalmaz.

27. **Veszprémi Járásbíróság 8.P.21.711/2014/3.** számú határozata. A házastársi közös vagyon megosztása iránti perben a bíróság a felperes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította, ugyanakkor a részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A határozat indokolása szerint a felperes nyugdíja ugyan csupán 44.165 forint, viszont 503.500 forint értékű ingóságra tart igényt, az alperessel 6 közös ingatlanuk is van, amelyek összértéke 27.000.000 forint és a felperesnek a közlése szerint készpénz megtakarítása is van és az alperes havi 25.000 forint házastársi tartást is fizet neki. Mindezekre figyelemmel a költségmentesség a részére nem engedélyezhető, egyrészt

mivel nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, másrészt létfenntartása sem veszélyeztetett. 1.500.000 forint kereseti illetéket kellene azonban előlegeznie, ez számára aránytalan megterhelést jelentene, ezért az illetékfeljegyzési jog megilleti.

28. **Veszprémi Járásbíróság 8.P.20.294/2014/21.** számú határozata. Az I.r. és a II.r. alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésükben kérték a teljes és a részleges személyes költségmentesség engedélyezését. A bíróság a kérelmet elutasította. Megállapította, hogy az I.r. alperes havi jövedelme 107.877 forint, a II.r. alperesé pedig 68.775 forint, amelyek meghaladják az öregségi nyugdíj legkisebb összegét. Az alpereseknek ingatlanvagyonuk is van, korábban pedig 7 mezőgazdasági ingatlannal is rendelkeztek, amelyet értékesítettek, így pénzeszközeik is vannak. Létfenntartásuk veszélyeztetettsége mindezekre figyelemmel nem állapítható meg. Illetékfeljegyzési jogot pedig az alperesek nem kértek, azt a bíróság hivatalból nem engedélyezhet a részükre.

29. **Veszprémi Járásbíróság 14.P.20.765/2014/8.** számú határozata. A fél havi nettó jövedelme 207.830 forint, házastársáé 204.446 forint, ő is és házastársa is rendelkeznek személygépkocsival és ingatlanuk is van. Egy gyermeket nevel, egy másik gyermek után pedig gyermektartásdíjat fizet. Mindezek alapján a bíróság a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította, ugyanakkor a fél részére 75 %-os részleges költségmentességet engedélyezett. A határozat indokolása szerint a fél jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartása sem veszélyeztetett. Még a 251.400 forint illetéket is meg tudná fizetni, de a perben várhatóan szakértői bizonyításra is szükség lesz, ezért a bíróság szükségesnek látta a minden költségre kiterjedő 75%-os részleges költségmentesség engedélyezését.

30. **Veszprémi Járásbíróság ismeretlen, a felterjesztett iratokból meg nem állapítható ügyszámú** határozata. A fél elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges, az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő költségmentesség, harmadlagosan pedig költségfeljegyzési jog engedélyezését kérte. Nyugdíja 101.150 forint, lakásingatlanán kívül egy zártkerti ingatlannal rendelkezik. Kiadásait a lakás fenntartásának költsége és a gyógyszerköltség teszik ki. A bíróság a teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet elutasította, és a fél részére az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. Rámutatott, hogy a fél nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és a létfenntartás veszélyeztetettsége sem állapítható meg. Megjegyezte, hogy a részleges költségmentességgel nem érintett körben a per további költségei tekintetében költségfeljegyzési jog illeti meg a felet, így a szakértői bizonyítástól sincs elzárva, pervesztessége esetén viszont az ennek kockázatát viselnie kell.

31. **Veszprémi Járásbíróság 9.P.20.424/2015/4.** számú határozata. A bíróság elutasította az I.r. és a II.r. felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét és a részükre 50 %-os részleges költségmentességet engedélyezett. Megállapította, hogy az I.r. felperes havi jövedelme 150.464 forint, a II.r. felperes pedig 85.704 forint terhességi-gyermekágyi segélyben részesül. Két gyermeket nevelnek, ingatlanvagyonuk és gépkocsijuk is van. Jövedelmük meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartásuk sincs veszélyben. Az illeték és a várható szakértői díj jelentős összegére tekintettel ugyanakkor indokoltnak találta a bíróság a részleges költségmentesség engedélyezését.

32. **Veszprémi Járásbíróság 11.P.22.380/2011/41.** számú határozata. A vállalkozó I.r. felperes előző évi igazolt jövedelme 1.116.500 forint volt, házastársa pszichológus, havi nettó jövedelme 214.900 forint. Ingatlanvagyonuk van és három járművet birtokolnak.

A II.r. felperes havi jövedelme nettó 196.500 forint, több ingatlana és gépkocsija is van. Mindezekre figyelemmel a bíróság az I.r. és a II.r. felperes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, kifejtve, hogy jövedelmük meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartásuk sem veszélyeztetett, ugyanakkor a részükre illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. E vonatkozásban rámutatott, hogy az I.r. felperes a perben 10.087.461 forint és járulékai, a II.r. felperes pedig 9.064.240 forint és járulékai megfizetésére tart igényt, így számukra az illeték előzetes megfizetése aránytalan megterhelést jelentene.

33. **Veszprémi Járásbíróság 10.P.21.604/2014/10.** számú határozata. A bíróság elutasította a személyes költségmentesség iránti kérelmet és az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A határozat indokolása szerint az alperes ápolási díja 39.825 forint, házastársa havi jövedelme 100.370 forint. Több ingatlannal és gépkocsival is rendelkeznek, ugyanakkor egy halmozottan sérült gyermeket nevelnek. Havi rendszeres rezsiköltségük 58.034 forint. A lerovandó viszontkereseti illeték összege 92.272 forint. A határozat megfelelő indokolást nem tartalmaz, a döntés magyarázataként csupán a BDT 2009.2080 számú eseti döntésre utal.

34. **Veszprémi Járásbíróság 10.P.21.160/2014/3.** számú határozata. A bíróság elutasította a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet és illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A fél havi jövedelme 66.482 forint, egy lakás és egy garázs 1/2-1/2-ed arányú tulajdonosa. A bíróság megállapította, hogy jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sem veszélyeztetett. A házastársi közös vagyon megosztása iránti perben lerovandó 190.300 forint illeték előlegezés azonban számára aránytalan terhet jelentene, így noha költségmentesség nem illeti meg, illetékfeljegyzési jogra jogosult.

35. **Veszprémi Járásbíróság 12.P.21.498/2014/2.** számú határozata. A felperes havi jövedelme 126.675 forint, vagyona nincs, két kiskorú gyermeket nevel. A bíróság a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította és a felperes részére részleges, az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő költségmentességet engedélyezett. Kiemelte, hogy a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglaltakra a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének kivételes feltételei nem állnak fenn, a felperes jövedelme ugyanis meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sem veszélyeztetett. A szülői felügyelettel kapcsolatos, illetve gyermektartásdíj megállapítására irányuló perben azonban szakértői bizonyítás is szükséges lehet, az adott helyzetben a részleges költségmentesség engedélyezése ezért indokolt. Megjegyzendő, hogy az adott esetben az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezése ugyanolyan következményekkel jár, mintha a bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett volna.

36. **Zirci Járásbíróság** a felterjesztett iratokból a rossz minőségű fénymásolat miatt meg nem állapítható ügyszámú határozata. A bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett a rehabilitációs kárpótlással rendelkező, egyébként jövedelem nélküli felperesnek, akinek egy 1/3-ad arányú ingatlanhányada van, egyebekben vagyontalan.

37. **Zirci Járásbíróság P.20.102/2014.** számú ügyben hozott határozata. A házassági bontóperben a bíróság a fél részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett. A felterjesztett iratok között a fél jövedelmi és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatok nem szerepelnek és a határozatból sem állapítható meg a költségmentesség engedélyezésének indoka.

38. **Zirci Járásbíróság P.20.170/2012.** számú ügyben hozott határozata. A bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett a 85 éves nyugdíjas felperes számára a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti indított perben. A felperes nyugdíjának 33 %-át letiltják, így 67.690 forintot kap kézhez, más jövedelemmel nem rendelkezik.

39. **Zirci Járásbíróság P.20.085/2011/65.** számú határozata. A biztosítóval szembeni kártérítési perben a bíróság elutasította a felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, és a részére a kiegészítő szakértői vélemény díjára vonatkozó költségfeljegyzési jogot engedélyezett. A felterjesztett iratokból nem állapíthatóak meg a felperes jövedelmi és vagyoni viszonyai és erre vonatkozó adatokat a határozat indokolása sem tartalmaz.

40. **Ajkai Járásbíróság 1.P.20.091/2015/2.** számú határozata. A házassági bontóperben a bíróság a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján teljes személyes költségmentességet engedélyezett a felperes részére, akinek havi jövedelme 134.114 forint + 36.600 forint családi pótlék. Havi kiadásai 79.940 forintot tesznek ki, két gyermeket nevel és egy 12.000.000 forint értékű ingatlan 1/2-ed része képezi a tulajdonát. A havi rendszeres kiadásaiba a rezsiköltség mellett biztosítási díj, televízió előfizetési díj és mobiltelefon előfizetési díja is beletartoznak.

41. **Ajkai Járásbíróság 1.P.20.298/2014/2.** számú határozata. A felperes havi jövedelme 77.290 forint, a tulajdonát képező ingatlanban él, nincs tartásra szoruló kiskorú gyermeke, havi kiadásai 33.505 forintot tesznek ki. A bíróság arra hivatkozással, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és nincs veszélyben a létfenntartása, a házassági bontóperben elutasította a személyes költségmentesség iránti kérelmet.

42. **Ajkai Járásbíróság 1.P.20.544/2014/3.** számú határozata. A bíróság a házassági bontóperben elutasította a költségmentesség iránti kérelmet, mivel a fél jövedelmi és vagyoni viszonyait felhívás ellenére sem igazolta.

43. **Ajkai Járásbíróság 6.P.20.009/2015/3.** számú határozata. A bíróság a felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, és részére az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A fél havi jövedelme 90.000 forint, kiskorú gyermeke nincs, lakásának 1/2-ed részben tulajdonosa. A bíróság megállapította, hogy jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, létfenntartása nincs veszélyben, de az illeték lerovása számára aránytalan terhet jelentene. Részleges költségmentességet egyébként külön nem kért a fél, személyes költségmentesség engedélyezését kérte.

44. **Ajkai Járásbíróság 1.P.20.220/2014/4-I.** számú határozata. A közös tulajdon megszüntetése iránti perben a felperes elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A bíróság a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította, és a felperes részére az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A felperes havi jövedelme 17.000 forint ösztöndíj, eltartóinak jövedelme havi 101.250 forint, valamint 102.415 forint. A határozat indokolása szerint az eltartók jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét. A kereseti illeték összege viszont magas, 164.260 forint, ezért indokolt a részleges, az illetékre kiterjedő költségmentesség engedélyezése.

45. **Ajkai Járásbíróság 1.P.20.200/2014/9.** számú határozata. A felperes teljes személyes költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság a kérelmet elutasította, ugyanakkor a felperes részére hivatalból, erre irányuló külön kérelem nélkül

illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Megállapította, hogy a felperes havi jövedelme 43.645 forint, a jövedelemigazolást azonban, miután egy részvénytársaság vezérigazgatója, ő maga állította ki saját magának. Jövedelme ettől függetlenül is meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és noha vagyontalannak nevezte magát, nem igazolta, hogy létfenntartása veszélyeztetett. A perbeli követelés magas, 6.000.000 forintos összege is kizárja a személyes költségmentesség engedélyezését a bíróság által kifejtettek szerint. Az illeték előlegezése viszont aránytalan megterhelést jelentene a felperes számára.

46. **Ajkai Járásbíróság 6.P.20.107/2013/10.** számú elsőfokú és a **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3.** számú másodfokú határozata. A házassági bontóperben az alperes viszontkeresetében a házastársi közös vagyon megosztását is kérte. Egyidejűleg elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő, harmadlagosan pedig 50 %-os részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság a teljes és a részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet elutasította, ugyanakkor az alperes részére hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Megállapította, hogy az alperes havi nyugdíja 90.255 forint, amely meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét. A házastársi közös vagyon megosztása esetén neki jutó rész értékét azonban 12.807.000 forintban jelölte meg, ami arra utal, hogy létfenntartása nem veszélyeztetett. Költségmentesség engedélyezésének ezért nincs helye. Az illeték előlegezése azonban aránytalan megterhelést jelentene a számára. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést helybenhagyta.

47. **Tapolcai Járásbíróság 1.P.20.612/2014/2. és 8.** számú határozatai. A bíróság a 2. számú végzésével elutasította a felperes teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét, ugyanakkor a felperes részére hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A perben a felperes 3.328.590 forint kártérítés megfizetését kérte, havi jövedelme 116.608 forint, eltartottja nincs. Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben, ugyanakkor számára az illeték előlegezése aránytalan terhet jelentene. A 2. számú végzés meghozatalát követően a felperes elállt a keresetétől. Ezután a bíróság 8. számú végzésével megszüntette a pert, és egyben megváltoztatta a 2. számú végzését, és a felperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett. Ebben a körben a végzés indokolást nem tartalmaz.

48. **Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.521/2014/4.** számú határozata. A felperes a házassági bontóperben elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A bíróság a teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet elutasította, és a felperes részére 20 %-os részleges költségmentességet engedélyezett. A teljes költségmentesség elutasítása körében a Pp. 84. § (2) bekezdésére hivatkozott. Megállapította, hogy a felperes havi jövedelme 207.024 forint, 20.000.000 forint értékű ingatlannal rendelkezik, ugyanakkor havi 110.000 forint kölcsön törlesztőrészletet fizet és 25.000 forint a rezsiköltsége. Havi jövedelme mindezekre figyelemmel meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartása sincs veszélyben, ugyanakkor a bíróság megítélése szerint mégis fennállnak a részleges költségmentesség engedélyezésének feltételei. A határozat indokolása ellentmondásos.

49. **Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.169/2015/8.** számú határozata. A bíróság elutasította az I.r. és a II.r. felperes költségmentesség iránti kérelmét, és részükre hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Az I.r. felperes havi jövedelme

68.505 forint, a II.r. felperesé 74.620 forint. Mindegyiküknek külön gépjárműve és ingatlana is van. Jövedelmük meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartásuk sincs veszélyben. Az illeték előlegezése ugyanakkor aránytalan terhet jelentene a számukra.

50. **Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.483/2011/2.** számú határozata. A házassági bontóperben a bíróság elutasította a felperes költségmentesség iránti kérelmét. Megállapította, hogy a csemegeboltot üzemeltető felperes igazolt havi jövedelme 32.175 forint + 58.950 forint rehabilitációs járadék. A felperes ingatlanvagyonnal is rendelkezik. A költségmentesség kivételes engedélyezésének feltételei a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel a felperes esetében nem állnak fenn, a jövedelme meghaladja a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartása sincs veszélyben.

51. **Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.235/2012/3.** számú határozata. A felperes havi jövedelme 107.377 forint, ingatlana és gépkocsija is van. A bíróság ezért a házassági bontóperben elutasította a költségmentesség iránti kérelmet, megállapítva, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben. Ugyanakkor a felperes részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, mivel megfogalmazása szerint ennek nem látta akadályát. Az Itv. 61. §-a szerint azonban a házassági bontóperben nincs helye illetékfeljegyzési jog engedélyezésének.

52. **Tapolcai Járásbíróság 5.P.20.328/2014/4-I.** számú határozata. A bíróság a takarítónő foglalkozású nettó 70.000 forint jövedelmű felperes részére a házassági bontóperben személyes költségmentességet engedélyezett.

53. **Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.470/2014/2.** számú határozata. A felperes munkanélküli, két gyermeket nevel, közlése szerint jövedelme és vagyona nincs. A bíróság ennek alapján a részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett. A perben a felek egyezséget kötöttek egymással, az egyezségkötés előtt a bíróság az iratokból meg nem állapítható jövedelmi és vagyoni viszonyokkal rendelkező alperes részére 70 %-os részleges költségmentességet engedélyezett.

54. **Tapolcai Járásbíróság 5.P.20.103/2008/110.** számú határozata. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében a III.r. alperes személyes költségmentesség engedélyezését kérte. Havi jövedelme 170.000 forint és ingatlanvagyona is van. A bíróság a költségmentesség iránti kérelmet elutasította, ugyanakkor a III.r. alperes részére hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Megállapította, hogy jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben, az illeték előlegezése viszont aránytalan terhet jelentene a számára.

55. **Pápai Járásbíróság 1.P.20.495/2013/11.** számú határozata. A II.r. alperes az 1.259.605 forint kölcsön visszafizetése iránt indított perben teljes vagy az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezését kérte. Havi nyugdíja 82.610 forint, házastársáé 87.225 forint. Gépjárművel is rendelkezik. 37.923 forint jelzáloghitel- és 5.000 forint áruhitel törlesztőrészletet fizet. Kiadásai között összesen 14.720 forintot kitevő telefon-, internet- és televízió előfizetési díj, valamint havi 3.000 forint mobiltelefon számla is szerepel. A bíróság indokolás nélküli végzésével a részleges, az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő költségmentesség iránti kérelemnek helyt adott, a teljes költségmentesség iránti kérelem elutasításáról nem rendelkezett.

56. **Pápai Járásbíróság P.20.167/2015/3.** számú határozata. (A felterjesztett iratok rossz minőségű fénymásolatok, így a határozat ügyszáma csak valószínűsíthető.) A

bíróság a varrónő foglalkozású 79.916 forint jövedelemmel rendelkező vagyontalan felperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

57. **Pápai Járásbíróság 3.P.20.337/2014/6.** számú határozata. A kölcsön visszafizetése iránti perben a bíróság a 70.631 forint havi jövedelemmel és 6.000.000 forint értékű ingatlanvagyonnal rendelkező alperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

58. **Pápai Járásbíróság 1.P.20.580/2014/7.** számú határozata. Az alperes munkanélküli, rehabilitációs ellátásban részesül, havi jövedelme 20.000 forint. A közös költség megfizetése iránti perben a bíróság az alperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

59. **Pápai Járásbíróság P.20.405/2015/2.** számú határozata. (A felterjesztett iratok rossz minőségű fénymásolatok, a határozat ügyszáma csak valószínűsíthető.) A házassági bontóperben a 80.635 forint rokkantsági ellátással és személygépkocsival rendelkező fél részére a bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

60. **Pápai Járásbíróság P.20.682/2014/2.** számú határozata. A munkanélküli, vagyontalan felperes részére a bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

61. **Pápai Járásbíróság 3.P.20.180/2014/7.** számú határozata. Az alperes nyugdíja 65.435 forint, házastársáé 51.075 forint. 2.500.000 forint értékű ingatlanvagyonnal rendelkeznek. A kölcsön visszafizetése iránt indított perben a bíróság az alperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

62. **Pápai Járásbíróság 3.P.20.615/2014/4.** számú határozata. A bíróság a közlése szerint jövedelem nélküli vagyontalan felperes részére a házassági bontóperben személyes költségmentességet engedélyezett.

63. **Pápai Járásbíróság 3.P.20.651/2014/5.** számú határozata. A fél havi jövedelme 65.835 forint rehabilitációs ellátás, albérletben él, vagyontalan. Részére a bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

64. **Pápai Járásbíróság 2.P.20.219/2014/1.** számú határozata. A kezes felperes a bíróságtól kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. Foglalkozása cukrász, havi jövedelme 99.300 forint, gépkocsija és ingatlanvagyona is van, két gyermeket nevel. Részére a bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

65. **Pápai Járásbíróság 3.P.20.321/2014/4.** számú határozata. A 22.800 forint foglalkozást helyettesítő támogatásban részesülő munkanélküli, vagyontalan felperes fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelensége iránt indított keresetet. A bíróság a részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

66. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.120/2014/17.** számú határozata. A felperes egyedülálló nyugdíjas, nyugdíja 68.190 forint, két ingatlana és egy gépkocsija van, azonban súlyos, krónikus betegségei vannak. A per tárgya 30.000 forint közlekedési szabályszegések miatt kiszabott bírság. A bíróság megállapította, hogy a felperes nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, létfenntartása azonban a magas összegű gyógyszerkiadásai és rezsiköltsége miatt veszélyeztetett. Ezért részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

67. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.223/2013/10.** számú határozata. A felperesnek nincs jövedelme, feleségéé 64.190 forint, egy 12.000.000 forint értékű ingatlannal rendelkeznek, más vagyonuk nincs. A közlekedési bírság

kiszabásáról rendelkező határozat felülvizsgálata iránti perben a bíróság a felperes részére a létfenntartás veszélyeztetettségére hivatkozással teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

68. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.347/2013/6.** számú határozata. A földhivatali határozat felülvizsgálata iránti közigazgatási perben a bíróság a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján a büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodó, jövedelem nélküli vagyontalan felperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett.

69. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.165/2014/4.** számú határozata. A felperes jövedelme havi 77.290 forint, a feleségéé 26.550 forint ápolási díj. Két kiskorú gyermekük van. A lakásuk képezi a tulajdonukat, más vagyonuk nincs. A bíróság a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján engedélyezett teljes személyes költségmentességet a felperes részére, mivel az egy főre eső jövedelem a családban nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegét.

70. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.135/2013/3.** számú határozata. A munkaügyi perben a bíróság elutasította az egyedülálló, 91.404 forint havi jövedelemmel és gépkocsival rendelkező felperes személyes költségmentesség iránti kérelmét, megállapítva, hogy jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben.

71. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.Kpk.50.089/2014/12.** számú határozata. Az apai kapcsolattartás iránti nemperes eljárásban a bíróság elutasította a hajadon kérelmező teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, mivel 48.645 forint munkabérrel, 13.700 forint családi pótlékkal és 80.000 forint gyermektartásdíjjal is rendelkezik, így jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és figyelembe véve azt is, hogy 6-7.000.000 forint értékű lakástulajdona van, létfenntartása sincs veszélyben.

72. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.Kpk.50.100/2014/5.** számú határozata. A bíróság elutasította a kérelmező teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, mivel vagyoni és jövedelmi viszonyait felhívás ellenére sem igazolta.

II. Részleges személyes költségmentesség tárgyában hozott döntések

1. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.20.743/2013/3. számú, I/2.** szám alatt már ismertetett határozata. Az ügyben a felperes és az I.r. alperes a teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti elsődleges kérelmük mellett másodlagosan részleges személyes költségmentesség engedélyezését kérték. A törvényszék sem az elsődleges, sem a másodlagos kérelemnek nem adott helyt, megállapította, hogy mind a felperes, mind az I.r. alperes jövedelme (havi 180.000 forint, illetve 191.000 forint) meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartásuk veszélyeztetettsége sem állapítható meg, hiszen mindegyiküknek gépkocsija van.

2. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.318/2013/3. számú, I/4.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság a felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, de az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett a számára. Megállapította, hogy jövedelme meghaladja az öregségi

nyugdíj legkisebb összegét, létfenntartása azonban veszélyeztetett, mivel élettársa csupán havi 3.800 forint lakásfenntartási támogatásban részesül, más jövedelme nincs, ugyanakkor a felperes 43.500 forint havi hitel törlesztő részletet fizet, két gyermeket nevel, további kettő után pedig gyermektartásdíjat fizet. A Pp. 84. § (2) bekezdésének alkalmazásával ugyanakkor rámutatott, hogy a létfenntartás veszélyeztetettsége önmagában a bírósághoz fordulást nem teszi lehetetlenné, a szükséges költségek előlegezését viszont igen, ezért indokolt az illetékre és a szakértőre is kiterjedő költségmentesség.

3. **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3. számú, I/5.** szám alatt már ismertetett határozata. A törvényszék jogerősen elutasította a fél elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő részleges, harmadlagosan pedig 50 %-os mértékű részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét, mivel 90.250 forint összegű nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és nem veszélyeztetett a létfenntartása sem, hiszen nem elengedhetetlenül szükséges kiadásai is vannak, így Digi TV és mobiltelefon előfizetése.

4. **Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.21.463/2012/3. számú, I/9.** szám alatt már ismertetett határozata. A törvényszék jogerős határozatával elutasította az alperes elsődleges, teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét, másodlagos kérelmének helyt adva viszont részleges, a szakértői díjra vonatkozó 20 %-os mértékű költségmentességet engedélyezett. Megállapította, hogy az alperes 88.600 forint összegű nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és az alperes létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg, hiszen telefon előfizetése és kábeltévéje is van. A perben azonban szakértői bizonyítás lesz szükséges, ennek költségét viszont az alperes nem tudná előlegezni, ezért indokolt számára a részleges költségmentesség engedélyezése, amelyhez a Pp. 84. § (3) bekezdése értelmében a költségmentességgel nem érintett költségek tekintetében költségfeljegyzési jog kapcsolódik.

5. **Veszprémi Törvényszék Pkf.20.459/2014/3. számú, I/10.** szám alatt már ismertetett határozata. Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében az elsődleges, a teljes személyes költségmentesség engedélyezésére vonatkozó kérelme mellett másodlagosan az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet, harmadlagosan pedig illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. Összesen 8.000 forint illetéket kellett volna lerónia, ugyanakkor jövedelme 130.755 forint, házastársáé pedig 140.150 forint, 18.000.000 forint értékű ingatlana is van, így esetében a jogerős végzésben kifejtettek szerint a költségmentesség engedélyezésének sem a Kmr. 6. § (1) bekezdésében, sem a 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételei nem állnak fenn, sőt még illetékfeljegyzési jog sem engedélyezhető a részére.

6. **Veszprémi Törvényszék 7.P.20.547/2012/3. számú I/12.** szám alatt már ismertetett határozata. A törvényszék a házastársi közös vagyon megosztása iránt indított perben elutasította a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet, de az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett a felperes részére. A határozat indokolása szerint a felperes 34.515 forint ápolási díjból álló havi jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és mivel személygépkocsija és ingatlanvagyona is van, a közös vagyonból reá jutó értéket pedig 39.700.000 forintban határozta meg, létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg. A per 1.500.000 forint illetékét viszont nem tudná leróni, így az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség megilleti.

7. **Veszprémi Törvényszék 7.P.21.459/2012/8. számú, I/13.** szám alatt már ismertetett

határozata. A bíróság a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben a felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, de részére a szakértői díjra és az eljárási illetékre is kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. Rámutatott, hogy a felperes 102.205 forint összegű nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és nem állapítható meg az sem, hogy létfenntartása veszélyben lenne. A részleges költségmentességet ugyanakkor a törvényszék – külön indokolás nélkül – engedélyezhetőnek ítélte.

8. **Veszprémi Törvényszék 7.P.20.969/2013/3. számú, I/14.** szám alatt már ismertetett határozata, amelyet a **Győri Ítélőtábla a Pkf.V.25.074/2014/2.** számú határozatával bírált felül. A kártérítés megfizetése iránti perben a felperes teljes személyes költségmentesség engedélyezését kérte, kérelmét azonban az elsőfokú bíróság elutasította, mivel 109.050 forint összegű nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartásának veszélyeztetettségét sem igazolta. A másodfokú bíróság egyetértett azzal, hogy teljes személyes költségmentesség engedélyezésének nincs helye, arra figyelemmel azonban, hogy a felperesnek jelentős kiadásai vannak (42-50.000 forint rezsiköltség, 20.000 forint gyógyszerkiadás, a lánya részére, akinél lakik 35.000 forint havi hozzájárulás a lakhatás miatt), az eljárási illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett.

9. **Veszprémi Törvényszék 5.P.21.223/2014/7. számú, I/20** szám alatt már ismertetett határozata. A felperes, aki egy cég ügyvezetője és a saját maga által kiállított igazolás szerint 77.290 forint havi jövedelme és egy 1.000.000 forintot érő Ford Tranzit gépkocsija van, elsődlegesen teljes, másodlagosan pedig részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság a teljes és a részleges költségmentesség iránti kérelmet egyaránt elutasította, és külön kérelem nélkül, hivatalból, a többen a kevesebb elvre hivatkozással illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a felperesnek. Megállapította, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és vagyona is van, az illeték előlegezése viszont aránytalan megterhelést jelentene a számára.

10. **Veszprémi Járásbíróság 12.P.21.039/2013/2. számú, I/25.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság elutasította a 162.374 forint jövedelemmel, ingatlanvagyonnal és gépkocsival is rendelkező, mások tartására nem kötelezett felperes teljes és részleges költségmentesség iránti kérelmét is, mivel a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és nincs veszélyben a létfenntartása sem. A részleges költségmentességet a felperes az ügyben másodlagosan, a teljes személyes költségmentesség iránti kérelme elutasítása esetére kérte.

11. **Veszprémi Járásbíróság 8.P.20.294/2014/21. számú, I/28.** szám alatt már ismertetett határozata. Az I.r. és a II.r. alperes a fellebbezésükben elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges költségmentesség engedélyezését kérték. Az I.r. alperes havi jövedelme 107.877 forint, a II.r. alperesé 68.770 forint, lakóingatlannal rendelkeznek, és korábban 7 mezőgazdasági ingatlanuk is volt, amelyeket értékesítettek. Mindezekre figyelemmel a bíróság megítélése szerint a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdéseire tekintettel sem a teljes, sem a részleges költségmentesség engedélyezésének feltételei nem állnak fenn.

12. **Veszprémi Járásbíróság 14.P.20.765/2014/8. számú, I/29.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság a felperes teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította, részére azonban 75 %-os részleges költségmentességet engedélyezett. Megállapította, hogy a felperes havi jövedelme 207.830 forint, házastársáé 204.446 forint. Ő is és a felesége is rendelkeznek saját személygépkocsival és ingatlannal is, egy gyermeket nevelnek, és a felperes egy másik

gyermek után gyermektartásdíjat fizet. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben, sőt a bíróság megítélése szerint még az eljárás 251.400 forintot kitevő illetékét is meg tudná fizetni. A perben azonban előreláthatóan szakértői bizonyításra is szükség lesz, ezért a bíróság a felperesnek 75 %-os részleges költségmentességet engedélyezett. A döntés kirívóan téves döntésnek tűnik.

13. **Veszprémi Járásbíróság meg nem állapítható ügyszámú, I/30.** szám alatt már ismertetett határozata. A fél elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentesség, harmadlagosan pedig költségfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A bíróság a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította, és a felperesnek az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. Megjegyezte, hogy a további költségek tekintetében, így a szakértői díjra is költségfeljegyzési jog illeti meg a felet. Megállapította, hogy a fél nyugdíja 101.155 forint, amely meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg.

14. **Veszprémi Járásbíróság 9.P.20.424/2015/4. számú, I/31.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság elutasította az I.r. és a II.r. felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, és a részükre 50 %-os részleges költségmentességet engedélyezett. Megállapította, hogy az I.r. felperes 150.464 forint összegű havi jövedelme és a II.r. felperes 85.704 forint terhességi-gyermekágyi segélye meghaladják az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és mivel ingatlanuk és gépkocsijuk is van, létfenntartásuk veszélyeztetettsége annak ellenére sem állapítható meg, hogy két gyermeket nevelnek. Az illeték és a várható szakértői díj magas összegére figyelemmel azonban a részleges költségmentesség engedélyezése indokolt a határozat szerint.

15. **Veszprémi Járásbíróság 10.P.21.604/2014/10. számú, I/33.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság elutasította az alperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, és részére az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. Megállapította, hogy az alperes 39.825 forint havi ápolási díjban részesül, házastársának jövedelme havi 100.370 forint, több ingatlanuk és gépkocsijuk is van. Az alperes által fizetendő viszontkereseti illeték összege 92.272 forint. Határozatát a bíróság részletesebben nem indokolta, csupán a BDT 2009.2080 számú határozatra utalt.

16. **Veszprémi Járásbíróság 12.P.21.498/2014/2. számú, I/35.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság elutasította a fél teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, ugyanakkor a részére részleges, az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő költségmentességet engedélyezett. A Pp. 84. § (2) bekezdésére is utalva kifejtette, hogy a teljes költségmentesség nem engedélyezhető, mivel a fél 126.675 forint jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg. A szülői felügyeleti joggal kapcsolatos, illetve a gyermektartásdíj megállapítása iránti perben azonban esetlegesen szakértői bizonyításra kerülhet sor, ezért indokolt a részleges költségmentesség engedélyezése.

17. **Ajkai Járásbíróság P.20.221/2014.** számú ügyben hozott határozata. Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen részleges, az illetékre kiterjedő költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A lerovandó fellebbezési illeték összege 32.800 forint volt. A bíróság a kérelmet elutasította. Megállapította, hogy az alperes nyugdíja 154.775 forint, amelyből 51.076 forintot letiltanak, házastársa nettó havi jövedelme pedig 238.813 forint. Mindezekre figyelemmel az alperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és

létfenntartása sincs veszélyben.

18. **Ajkai Járásbíróság P.20.222/2014/2.** számú határozata. A 91.299 forint havi nettó jövedelemmel rendelkező, vagyontalan fél részére, akinek a havi rendszeres kiadásai a közlése szerint 30.000 forintot tesznek ki, a bíróság az előterjesztett kérelemmel összhangban az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett.

19. **Ajkai Járásbíróság P.20.009/2015/3**. számú, I/43. szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság elutasította a házassági bontóperben előterjesztett teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet, ugyanakkor az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A fél havi jövedelme 90.000 forint, tartásra szoruló gyermeke nincs, 1/2-ed arányú lakásingatlan tulajdonnal rendelkezik. A határozat indokolása szerint jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, létfenntartása nincs veszélyben, az illeték lerovása azonban aránytalan terhet jelentene a számára.

20. **Ajkai Járásbíróság P.20.220/2014/4-I. számú, I/44.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság a felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, és részére az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A felperes havi jövedelme 17.000 forint ösztöndíj, eltartóinak jövedelme 101.250 forint, valamint 102.415 forint. A bíróság megállapította, hogy az eltartók jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, 164.260 forint illetéket kellene azonban leróni, erre figyelemmel indokolt a részleges költségmentesség engedélyezése.

21. **Ajkai Járásbíróság 6.P.20.107/2013/10. számú, I/46.** szám alatt már ismertetett és **IV/13.** szám ismertetésre kerülő, a **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3.** számú határozatával helybenhagyott határozata. Az alperes elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre és a szakértőre kiterjedő részleges, harmadlagosan pedig 50 %-os mértékű részleges költségmentesség engedélyezését kérte a házassági bontóperben a házastársi közös vagyon megosztása iránti viszontkeresete előterjesztésével egyidejűleg. A bíróság a teljes és a részleges költségmentesség iránti kérelmet elutasította, és az alperes részére hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A határozat indokolása szerint az alperes havi 90.255 forint nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és mivel a neki jutó részt a házastársi vagyonközösség megszüntetése esetében 12.807.000 forintban jelölte meg, létfenntartása veszélyeztetettsége sem állapítható meg. Az illeték megfizetése viszont számára aránytalan terhet jelentene, ezért az illetékfeljegyzési jog engedélyezése indokolt. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést helybenhagyta.

22. **Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.521/2014/4**. számú, I/48. szám alatt már ismertetett határozata. A fél elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A bíróság a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet elutasította, ugyanakkor a fél részére 20 %-os mértékű részleges költségmentességet engedélyezett. Megállapította, hogy a fél havi jövedelme 207.024 forint, 20.000.000 forint értékű ingatlanvagyonnal rendelkezik, ugyanakkor havi 110.000 forint kölcsön törlesztő részletet fizet, lakhatási költségei pedig 25.000 forintot tesznek ki. A határozat indokolásában kifejtettek szerint a fél jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben. A Pp. 84. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel azonban a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján esetében fennállnak a részleges költségmentesség engedélyezésének feltételei. A döntés indokolása önellentmondásosnak tűnik.

23. **Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.608/2014/63**. számú, V/2. szám alatt is ismertetésre

kerülő határozata. A bíróság határozatával megvonta a felperes és az alperes részére korábban engedélyezett teljes személyes költségmentességet, és mindegyikük részére 50 %-os részleges költségmentességet biztosított a jövőre nézve. A felperes havi jövedelme 80.000 forint, eltartásra szoruló hozzátartozója nincs, az alperes havi jövedelme 97.000 forint, ingatlanvagyona van, tartásra szoruló hozzátartozója nincs. Megállapítható tehát a határozat indokolása szerint, hogy mindegyikük jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, így a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének nem állnak fenn a feltételei. A per egyébként házasság felbontása iránt indult, amely kiterjedt a házastársi közös vagyon megosztására is, a 63. számú határozat meghozatalára az egyik tárgyaláson került sor, azt követően, hogy a vagyon kis értékű tételein hosszan vitatkoztak a felek.

24. **Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.470/2014/2**. **számú, I/53**. szám alatt már ismertetett határozata. A perben, ahol a felperes előzetesen már teljes személyes költségmentességben részesült, a bíróság mielőtt a felek egyezséget kötöttek volna egymással, az alperes részére 70 %-os részleges költségmentességet engedélyezett. Az alperes jövedelmi és vagyoni viszonyai a felterjesztett iratokból nem tűnnek ki.

25. **Pápai Járásbíróság 1.P.20.495/2013/11. számú, I/55.** szám alatt már ismertetett határozata. A II.r. alperes a perben elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre és a szakértői díjra kiterjedően részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság végzésével a másodlagos, tehát a részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelemnek maradéktalanul helyt adott, az elutasításról nem rendelkezett, határozatát nem indokolta. A felterjesztett iratokból kitűnően a felperes havi 82.610 forint nyugdíjjal rendelkezik, házastársa havi jövedelme 87.225 forint. A felperesnek gépjárműtulajdona is van. Havi kiadásai között 14.720 forintot együttesen kitevő telefon-, internet- és televízió előfizetési díj és havi 3.000 forint mobiltelefon-számla is szerepel. Emellett 37.923 forint jelzáloghitel törlesztő részletet és 5.000 forint áruhitel törlesztő részletet fizet.

26. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.391/2012/17.** számú határozata. A bíróság az álláskeresőként napi 3.100 forint támogatásban részesülő, és 37.713 forint lakáshitelt törlesztő fél részére kérelmének megfelelően az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett, megállapítva, hogy jövedelmének és kiadásainak mértékére figyelemmel veszélyeztetett a létfenntartása.

27. **Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.172/2013/19.** számú határozata. A kisajátítási kártalanítási határozat felülvizsgálata iránti perben, amelyben a kártalanítási összeg felülvizsgálata volt a per tárgya, az I.r. és a II.r. felperes is a szakértői díjra vonatkozó részleges költségmentesség engedélyezését kérték. A bíróság az I.r. felperes kérelmét elutasította, a II.r. felperesnek viszont a szakértői díjra kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. Az I.r. felperes havi jövedelme 131.000 forint, ingatlana és egyéb vagyona is van, így a bíróság megállapítása szerint jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és noha 60.000 forint gyermektartásdíjat fizet, létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg. A II.r. felperes viszont csupán 28.000 forint havi jövedelemmel rendelkezik és vagyontalan, így a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján költségmentességre jogosult.

III. Költségfeljegyzési jog tárgyában hozott döntés

1. **Zirci Járásbíróság P.20.085/2011/65. számú, I/39.** szám alatt már ismertetett határozata. A biztosítóval szembeni kártérítési perben a felperes személyes költségmentesség engedélyezését kérte, ezt a bíróság elutasította arra hivatkozással, hogy jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sem veszélyeztetett. Ugyanakkor – jogszabályi hivatkozás nélkül – a kiegészítő szakértői díj tekintetében költségfeljegyzési jogot engedélyezett a felperes számára. A döntés nyilvánvalóan téves, a Pp. önálló személyes költségfeljegyzési jog engedélyezését nem teszi lehetővé.

IV. Személyes illetékfeljegyzési jog tárgyában hozott döntések.

1. **Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.005/2013/3.** számú másodfokú határozata. A felperes Ausztriában dolgozik, havi jövedelme 934 Euró. Magyarországon 12.000.000 forint értékű ingatlana van és egy gépjármű is a tulajdonában áll. Egyedülálló. Ausztriában bérelt lakásban él, a bérleti díj 540 Euró. A bíróság a felperes illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmének helyt adott. Kiemelte, hogy a 180.000 forint eljárási illeték megfizetése a felperes számára aránytalan megterhelést jelentene, figyelembe véve kiadásait, azt, hogy az ausztriai lakásbérleti díja mellett magyarországi ingatlanát is fenn kell tartania, valamint azt is, hogy a per tárgya olyan 3.000.000 forint összegű kölcsön visszafizetése, amelyet a felperes azért nyújtott az alperesnek, hogy az alperes a kedvezőtlen hiteltartozását visszafizethesse.

2. **Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.21.003/2012/3. számú, I/8.** szám alatt már ismertetett határozata. A felperes elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A bíróság az elsődleges kérelmet elutasította, de a másodlagos, az illetkfeljegyzési jog iránti kérelemnek helyt adott. A felperes havi jövedelme 83.000 forint, házastársáé 84.000 forint. A közös tulajdon megszüntetése iránti perben lerovandó illeték 120.000 forint, így jövedelméhez képest az illeték megfizetése aránytalan terhet jelentene a számára.

3. **Veszprémi Törvényszék 1.Pkf.20.459/2014/3. számú, I/10.és II/5.** szám alatt már ismertetett határozata. Az alperes elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség, harmadlagosan pedig illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A törvényszék jogerős határozatával mindhárom kérelmet elutasította. Az illetékfeljegyzési jog iránti kérelem elutasítását azzal indokolta, hogy a 130.755 forint jövedelmű alperes számára, akinek a házastársa 140.150 forint jövedelemmel rendelkezik és 18.000.000 forint értékű ingatlanuk is van, a 8.000 forint illeték lerovása nem jelent aránytalan megterhelést, nem gátolja jogai érvényesítését.

4. **Veszprémi Törvényszék 5.P.21.223/2014/7. számú, I/20. és II/9.** szám alatt már ismertetett határozata. A felperes elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges költségmentesség engedélyezését kérte, a törvényszék e kérelmét elutasította, ugyanakkor a felperes részére hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A felperes egy cég ügyvezetője, a saját maga által kiállított jövedelemigazolás szerint 77.290 forint havi jövedelme és egy 1.000.000 forintot érő Ford Tranzit gépkocsija van, a költségmentesség engedélyezésének feltételei ezért esetében nem állnak fenn, ugyanakkor a törvényszék megítélése szerint számára aránytalan megterhelést jelentene az illeték előlegezése.

5. **Veszprémi Járásbíróság 4.P.20.027/2015/6. számú, I/26.** szám alatt már ismertetett

határozata. A bíróság a fél költségmentesség iránti kérelmét elutasította, ugyanakkor a számára illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A fél jövedelme 117.900 forint, gépjárműve is van, viszont két kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik. A felújítási költség megfizetése iránti perben 300.000 forint illetéket kellene előlegeznie, ez a számára aránytalan megterhelést jelentene.

6. **Veszprémi Járásbíróság 8.P.21.711/2014/3. számú, I/27.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság a 44.165 forint nyugdíjjal rendelkező fél költségmentesség iránti kérelmét elutasította, és a részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, mivel a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben 1.500.000 forint illetéket kellene lerónia, amely számára aránytalan megterhelést jelentene.

7. **Veszprémi Járásbíróság 11.P.22.380/2011/41. számú, I/32.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság elutasította az I.r. és a II.r. felperes személyes költségmentesség iránti kérelmét és részükre illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Az I.r. felperes vállalkozó, az előző évi jövedelme 1.116.500 forint, pszichológus házastársának havi nettó keresete 214.900 forint. A II.r. felperes nettó havi jövedelme 196.500 forint. A perben az I.r. felperes 10.087.461 forint és járulékai, a II.r. felperes pedig 9.064.240 forint és járulékai megfizetésére tart igényt. Az illeték megfizetése számukra aránytalan megterhelést jelentene.

8. **Veszprémi Járásbíróság 10.P.21.160/2014/3. számú, I/34.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság elutasította a 66.482 forint nettó havi jövedelemmel rendelkező fél teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, ugyanakkor a részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, mivel a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben lerovandó 190.300 forint illeték előlegezése számára aránytalan megterhelést jelentene.

9. **Zirci Járásbíróság P.20.124/2011/4.** számú határozata. A bíróság illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben, az albérletben lakó 113.000 forint jövedelemmel rendelkező fél számára, a 344.310 forint illeték megfizetése ugyanis számára aránytalan megterhelést jelentene.

10. **Ajkai Járásbíróság P.20.190/2014/2.** számú határozata. A bíróság a 2.127.605 forint vállalkozói díj megfizetése iránti perben a gazdálkodó szervezet felperes részére a csatolt bankszámlakivonat, adóigazolás, éves beszámoló és főkönyvi kivonat figyelembe vételével, különös figyelemmel arra, hogy a bankszámlája szinte üres, illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.

11. **Ajkai Járásbíróság P.20.221/2014.** számú **II/17.** szám alatt már ismertetett határozata. Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. Nyugdíja havi 154.775 forint, amelyből 51.076 forintot letiltás terhel, házastársa jövedelme pedig nettó havi 238.813 forint. Fellebbezésében 32.800 forint illetéket kellett lerónia. A bíróság a részleges költségmentesség és az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet egyaránt elutasította, a másodlagos kérelem elutasítását azzal indokolta, hogy az alperes a család jelentős jövedelme alapján a fellebbezési illetéket meg tudja fizetni.

12. **Ajkai Járásbíróság P.20.200/2014/9. számú, I/45.** szám alatt már ismertetett határozata. A felperes teljes költségmentesség engedélyezését kérte, a bíróság azonban a kérelmet elutasította, ugyanakkor a felperes részére hivatalból, erre irányuló kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A perbeli követelés összege 6.000.000 forint volt, így a lerovandó illeték a határozat indokolása szerint aránytalan terhet

jelentett volna a részvénytársasági vezérigazgató foglalkozású, saját maga által igazoltan 43.645 forint havi jövedelemmel rendelkező, és közlése szerint vagyontalan felperes számára.

13. **Ajkai Járásbíróság 6.P.20.107/2013/10. számú, I/46. és II/21.** szám alatt már ismertetett, a **Veszprémi Törvényszék 2.Pkf.21.338/2013/3.** számú végzésével helybenhagyott határozata. Az alperes a házassági bontóperben a házastársi közös vagyon megosztása iránti viszontkeresete előterjesztésével egyidejűleg elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre és a szakértői díjra kiterjedő, harmadlagosan 50%-os részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság a teljes és részleges költségmentesség iránti kérelmet elutasította, és az alperes részére hivatalból, külön kérelemre illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Ez utóbbi döntését azzal indokolta, hogy a havi 90.255 forint nyugdíjjal rendelkező alperes számára, aki a vagyonközösség megszüntetése esetében neki jutó rész értékét 12.807.000 forintban jelölte meg, az illeték lerovása aránytalan megterhelést jelentene.

14. **Tapolcai Járásbíróság 1.P.20.612/2014/2. számú, I/47.** szám alatt már ismertetett határozata. A felperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét a bíróság elutasította, egyben részére hivatalból illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a 3.328.590 forint kártérítés megfizetése iránti perben. A felperes havi jövedelme 116.608 forint, eltartásra szoruló leszármazója nincs, az illeték megfizetése a határozat indokolása szerint aránytalan megterhelést jelentene a számára.

15. **Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.169/2015/8. számú, I/49.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság az I.r. és a II.r. felperes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, és a részére hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Az I.r. felperes havi jövedelme 68.505 forint, a II.r. felperesé 74.620 forint.

16. **Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.235/2012/3. számú, I/51.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság a 107.377 forint havi jövedelemmel rendelkező fél költségmentesség iránti kérelmét elutasította, ugyanakkor a házassági bontóperben – ahol erre egyébként nincs lehetőség – indokoltnak látta illetékfeljegyzési jog engedélyezését.

17. **Tapolcai Járásbíróság 5.P.20.103/2008/110. számú, I/54.** szám alatt már ismertetett határozata. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében a III.r. alperes költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság a kérelmet elutasította, ugyanakkor a III.r. alperes részére hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A III.r. alperes havi jövedelme 170.000 forint, a bíróság álláspontja szerint az illeték előlegezése számára aránytalan terhet jelentene.

V. Költségkedvezmény megvonása

1. **Veszprémi Törvényszék 7.P.20.543/2012/79. számú, I/15.** szám alatt már ismertetett határozata. A felperes korábban a szakértői díjra és az eljárási illetékre vonatkozó részleges költségmentességben részesült. A per további szakaszában teljes személyes költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság azonban a kérelmet elutasította, és egyben megvonta a részleges költségmentességet is. A per tárgya élettársi közös vagyon

megosztása, a felperes havi jövedelme 158.283 forint, havi rendszeres kiadásai 61.197 forintot tesznek ki, amelyben a határozat indokolása szerint kényelmi kiadások is vannak, mint mobiltelefon előfizetés, vezetékes telefon előfizetés, összvonalas bérlet, biztosítási díj. Korábban, a részleges költségmentesség engedélyezésekor még ő nevelte gyermekét, időközben azonban már egyedül él, így a részleges költségmentesség engedélyezése sem indokolt. A bíróság a részleges költségmentességet a jövőre nézve vonta meg.

2. **Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.608/2014/63. számú, II/23.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság végzésével megvonta mind a felperestől, mind az alperestől a részükre korábban engedélyezett teljes személyes költségmentességet, és a jövőre nézve mindegyiküknek 50 %-os részleges költségmentességet biztosított. A felperes havi jövedelme 80.000 forint, eltartásra szoruló leszármazója nincs. Az alperes havi jövedelme 97.000 forint, ingatlanvagyona van, eltartásra szoruló leszármazója nincs. Mindegyikük jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét. A per tárgya a házassági bontóper és házastársi közös vagyon megosztása.

D. Összefoglaló értékelés a polgári eljárásban biztosított költségkedvezményekre vonatkozó szabályok gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport részére a Zalaegerszegi Törvényszék által felterjesztett ügyekről[26]

1. A Zalaegerszegi Törvényszék polgári kollégiumvezetője a vizsgálat céljára összesen 17 ügyet terjesztett fel, amelyek közül 4 a Keszthelyi Járásbíróság, 6 a Nagykanizsai Járásbíróság, 7 ügy pedig a Zalaegerszegi Járásbíróság előtt indult, és közülük 5 ügy a Zalaegerszegi Törvényszék jogerős másodfokú döntésével fejeződött be.

A vizsgált 17 ügyből 11 ügyben bíráltak el a bíróságok teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet. Jellemző volt azonban a vizsgált ügyek esetében, hogy a felek a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmük mellett alternatív kérelemként részleges költségmentesség vagy illetékfeljegyzési jog engedélyezését is kérték. Ennek megfelelően 8 ügyben a bíróságok a részleges személyes költségmentesség tárgyában is határoztak úgy, hogy ebből a 8 ügyből csupán 3 esetben szerepelt a részleges költségmentesség a kérelem önálló tárgyaként, vagyis nem kért a fél elsődlegesen teljes személyi költségmentességet. 5 esetben döntöttek a bíróságok az illetékfeljegyzési jog engedélyezése tárgyában, ebből azonban csupán 1 esetben jelent meg az illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem önálló kérelemként. Költségkedvezmény megvonása 3 ügyben merült fel, ezek közül végül jogerősen 2 ügyben került sor a megvonásra. Az egyes határozatokat a jelen összefoglalás mellékletében a költségkedvezmények típusa szerinti csoportosításban részletesen ismertetem.

2. Egy esetben, a Keszthelyi Járásbíróság 4.P.20.162/2014/18. számú (II/1. szám alatt ismertetett) határozata esetében fordult elő, hogy a bíróság annak vizsgálata során, hogy a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet előterjesztő fél jövedelme meghaladja-e az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, vagyis esetében a Kmr. 6. § (1) bekezdése első fordulata alkalmazásának feltételei fennállnak-e, a teljes család egy főre eső jövedelmét vette alapul. Más esetekben a bíróságok a fél jövedelmét, illetve az

26 *Készítette: Dr. Farkas Attila*

együtt élő házastársa jövedelmét külön-külön, önállóan viszonyították az öregségi nyugdíj legkisebb összegéhez. A joggyakorlat bizonytalanságainak elkerülése érdekében indokolt lehet ebben a körben a Kmr. 6. § (1) bekezdésének első fordulata és a Pp. 85. § (1) bekezdése együttes helyes értelmét megfogalmazó iránymutatás elfogadása.

A Zala megye területén működő bíróságok a vizsgált ügyekből kitűnően a költségmentesség két formája közül – helyesen – a részleges személyes költségmentességet tekintik elsődlegesnek, és felfogásuk szerint a teljes személyes költségmentesség engedélyezésére csupán kivételesen kerülhet sor (pl. a Keszthelyi Járásbíróság 3.P.20.730/2014/9. számú, I/1. szám alatt ismertetett határozata, illetve a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.214/2013/3. számú határozata a Nagykanizsai Járásbíróság előtt 8.P.21.010/2012. szám alatt indult, I/3. szám alatt ismertetett ügyben). Eltérő álláspontok fogalmazódtak meg azonban abban a kérdésben, hogy a részleges költségmentesség milyen feltételek fennállása esetében engedélyezhető, a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak vonatkoznak-e a részleges költségmentességre is. Több határozat indokolásában szerepel, hogy a részleges költségmentesség engedélyezésének feltételeiről jogszabály nem rendelkezik, így e vonatkozásban analógiával kell alkalmazni a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdését azzal, hogy a rászorultságnak az ott megfogalmazottaknál enyhébb foka is elegendő a részleges költségmentesség iránti kérelem teljesítéséhez (Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.900/2014/8. számú, I/6., valamint 1.P.20.954/2014/7. számú, I/7. szám alatt ismertetett határozatai). Más ügyekben viszont a Kmr. 6. § (1) és (2) bekezdésében megfogalmazottakat azonos tartalommal alkalmazták a teljes és a részleges költségmentesség iránti kérelmek elbírálása során is. A felmerült vitás kérdésben, a részleges költségmentesség engedélyezése feltételeinek meghatározása körében a véleményem szerint indokolt elvi iránymutatás elfogadása.

A személyes költségmentesség engedélyezésére a vizsgált ügyekben a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján a létfenntartás veszélyeztetettsége miatt került sor, e feltétel fennállásának megállapítása körében ugyanakkor a Zala megye területén működő bíróságok gyakorlata pl. a Veszprémi Törvényszék általam szintén vizsgált gyakorlatához képest kevésbé szigorúnak tekinthető. Különösen méltányos, megengedő gyakorlat tűnik ki a Keszthelyi Járásbíróság felterjesztett határozataiból. Így a 3.P.20.730/2004. számú ügyben (I/1.) annak ellenére is megállapíthatónak találta a létfenntartás veszélyeztetettségét, hogy az alperesnek az ingatlanvagyona mellett egy BMW típusú személygépkocsija is van, havi rendszeres kiadásai között pedig 20.000 forintot meghaladó telefon-, televízió- és internetszámla is szerepel. A 4.P.20.613/2012. számú ügyben pedig (II/3.) a Keszthelyi Járásbíróság úgy engedélyezett 50 %-os részleges költségmentességet a szakértői díjra, hogy a felperesnek és házastársának is külön-külön saját használatú gépkocsijuk van, a felperes 1/2-ed részben tulajdonosa egy 147 m^2-es lakóháznak, és olyan magas összegű rendszeres kiadásaik vannak (köztük havi 24.700 forintot kitevő televízió-, telefon- és internetszámla), amelyek a költségmentességi nyilatkozat nyomtatványon feltüntetett adatokkal szemben többszázezer forintos havi jövedelmet feltételeznek.

Az utóbb említett ügyből is kitűnik ugyanakkor, hogy a költségmentességi nyilatkozat nyomtatványok, illetve az azokban feltüntetett adatok maradéktalanul nem alkalmasak a fél tényleges jövedelmi és vagyoni helyzetének megállapítására, bár ennek következményeit ebben az ügyben a bíróság sajnálatos módon nem vonta le. Egy másik esetben viszont a Zalaegerszegi Járásbíróság a 2001.Vh.826/2011/151. számú határozatával, amelyet a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pkf.20.795/2014/2. számú végzésével helybenhagyott, helyesen utasította el az önmagát jövedelem nélkülinek

megjelölő adós költségmentesség iránti kérelmét arra hivatkozva, hogy az adós 3 nagy értékű ingatlannal rendelkezik, megelőzőleg pedig 11 ingatlanát a gyermekének ajándékozta, és így ezek a körülmények arra utalnak, hogy valamiféle általa meg nem jelölt forrásból származó jövedelemmel rendelkezik, létfenntartása tehát nem lehet veszélyben.

3. A felek, amint arra az 1. pontban már utaltam, a vizsgált ügyek többségében alternatív kérelmeket terjesztettek elő, a bíróság pedig vagy a teljes elutasításról, vagy az eshetőlegesen előterjesztett kérelmek valamelyikének teljesítéséről és a sorrendben korábban szereplő kérelem elutasításáról rendelkezett. Egy ügyben (Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.20.719/2011/7. számú, a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.003/2012/2. számú végzésével helybenhagyott I/10. szám alatt ismertetett határozata) fordult elő, hogy az alperesek teljes vagy részleges költségmentesség engedélyezését kérték, e kérelmet a bíróság nem találta teljesíthetőnek, viszont az alperesek részére hivatalból, tehát külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.

4. A Zala megye területén működő bíróságok, amint arra már utaltam, a költségmentesség két formája közül a részleges költségmentességet tekintik elsődlegesnek, és ennek megfelelően felfogásuk szerint a teljes személyes költségmentesség engedélyezésére csak kivételesen, akkor kerülhet sor, ha a Kmr. 6. § (1) vagy (2) bekezdésében meghatározott feltételek mellett a Pp. 84. § (2) bekezdésében előírt feltétel is teljesül. Ez a felfogás tükröződik a Keszthelyi Járásbíróság 3.P.20.730/2014/9. számú (I/1.) és a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.214/2013/3. számú, a Nagykanizsai Járásbíróság előtt 8.P.21.010/2012. szám alatt folyamatban volt ügyben (I/3.) hozott határozatából is.

A vizsgált ügyekben az egyes költségekre pl. az illetékre, a szakértői díjra vonatkozó, vagy az egyes költségek tekintetében százalékos arányban meghatározott részleges költségmentesség engedélyezése egyaránt előfordult.

5. A Pp. 85. § (3) bekezdésére történő hivatkozás egy ügyben fordult elő (a Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.20.354/2012/4. számú, I/5. szám alatt ismertetett határozata). A bíróság a Pp. 85. § (3) bekezdésére, illetve az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással utasította el a felperes költségmentesség, illetve illetékfeljegyzési jog iránti kérelmét. A felperes a perben a Magyar Posta Zrt-t vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni arra hivatkozással, hogy a posta jogosulatlanul fizette ki más személy részére az őt megillető támogatásokat. A bíróság a azonban a keresetlevél mellékletét képező iratokból megállapította, hogy a kifizetés olyan személy részére történt, aki a felperestől származó bejelentett meghatalmazással rendelkezett.

6. A törvényszék területén működő bíróságok, különösen a Keszthelyi Járásbíróság gyakorlata a felterjesztett ügyekből kitűnően, amint arra már utaltam, egyes esetekben túlzottan méltányosnak tekinthető.

7. A vizsgált ügyek esetében 3 ügyben merült fel költségkedvezmény megvonása, végül ezek közül 2 esetben zárult az eljárás jogerősen a megvonással. A Keszthelyi Járásbíróság 4.P.20.411/2012/73. számú határozatával (IV/1.) az időközben bekövetkezett változás miatt vonta meg a teljes személyes költségmentességet, azt állapította meg, hogy a félnek javult az anyagi helyzete, mivel korábban gyesen volt és más jövedelemmel nem rendelkezett, időközben azonban elhelyezkedett és havi 110.500 forint nettó jövedelemre tett szert. A költségkedvezmény megvonására, noha ez a

határozatból kifejezetten nem tűnik ki, nyilvánvalóan a jövőre nézve került sor. Egy másik esetben a Nagykanizsai Járásbíróság a 8.P.20.633/2014/7. számú végzésével (IV/2.) valótlan adatszolgáltatás miatt visszamenő hatállyal kívánta megvonni a teljes személyes költségmentességet, a felperes ugyanis eltitkolta, hogy kisteherautója és személygépkocsija is van. A másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék a 3.Pkf.20.180/2015/2. számú határozatával csak azért mellőzte az elsőfokú végzést megváltoztatva a költségkedvezmény megvonását, mert észlelte, hogy a felperes aktív korúak ellátásában részesül, így a teljes személyes költségmentesség a Kmr. 6. § (1) bekezdés alapján megilleti, az tőle nem vonható meg. A harmadik ügyben a Zalaegerszegi Járásbíróság a 19.P.20.933/2013/34. számú határozatával szintén valótlan adatszolgáltatás miatt, visszamenőleges hatállyal vonta meg az illetékre vonatkozó részleges költségmentességet a felperestől, a felperes ugyanis eltitkolta, hogy bankszámláin jelentős összegű készpénz megtakarítással rendelkezik.

Melléklet
A Zalaegerszegi Törvényszék által felterjesztett ügyek az egyes költségkedvezmények szerinti megosztásban

I. Teljes személyes költségmentesség iránti kérelem elbírálása

1. A **Keszthelyi Járásbíróság 3.P.20.730/2014/9.** számú határozata. A bíróság az alperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, és részére az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. Az alperes nyugdíja 83.420 forint, házastársa havi jövedelme 97.005 forint, amelyet 33 %-os letiltás terhel. Egy lakóingatlanuk van, amelyet 15.000.000 forint erejéig jelzálog terhel, és egy BMW típusú személygépkocsival is rendelkeznek. Két gyermekük van, az egyik egyetemista, akinek szobakiadásból havi 35.000 forint jövedelme származik, a másik gyermek általános iskolás. Közlésük szerint 168.880 forint havi rendszeres kiadásuk merül fel, emellett bankhiteltartozásuk is van. A bíróság megállapította, hogy az alperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, de a kiadások magas mértékére tekintettel létfenntartása veszélyeztetettnek tekinthető. A Pp. 84. § (2) bekezdése értelmében azonban teljes személyes költségmentesség csak kivételesen engedélyezhető, ennek feltételei viszont az adott esetben nem állnak fenn, a bírósághoz fordulás, a jogorvoslati jog gyakorlása ugyanis az alperes számára nem lehetetlen. Ezért a bíróság az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. A döntés rendkívül méltányosnak tűnik, az alperesnek ugyanis BMW típusú személygépkocsija van, havi kiadásai között 20.000 forintot meghaladó összegű telefon-, televízió és internet előfizetési díj is szerepel, létfenntartásának veszélyeztetettsége tehát kétségesnek tűnik.

2. A **Nagykanizsai Járásbíróság 5.P.20.906/2011/7.** számú elsőfokú és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.21.794/2011/2.** számú másodfokú határozata. Az elsőfokú bíróság a költségmentesség és illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmet elutasította, a másodfokú bíróság az elsőfokú végzést részben megváltoztatta, és a fél részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a fél jövedelme 51.480 forint rokkantsági nyugdíj, azonban egy Skoda típusú kisáruszállító járműve és ingatlanvagyona is van. Jövedelme tehát meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sem veszélyeztetett. A közgyűlési határozat érvénytelenségének megállapítása iránti perben lerovandó illeték összege

magasnak sem tekinthető. A másodfokú bíróság az illetékfeljegyzési jog engedélyezését azzal indokolta, hogy a 21.000 forint illeték lerovása aránytalan terhet jelentene a fél jövedelméhez és lakhatásával összefüggésben szükségszerűen felmerülő költségeihez képest.

3. A **Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.21.010/2012/7.** számú elsőfokú határozata és a **Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pf.20.214/2013/3.** számú másodfokú határozata. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést megváltoztatva az I.r. alperes részére a lakás kiürítése iránti perben teljes személyes költségmentességet engedélyezett. A határozat indokolása szerint az I.r. alperes és házastársa is vagyontalanok, az I.r. alperes korábban regisztrált álláskereső volt, majd közmunkát végzett, házastársa jelenleg is regisztrált álláskereső. Mindezekre figyelemmel a létfenntartás veszélyeztetettsége az I.r. alperes esetében megállapítható és a teljes személyes költségmentesség hiányában a bírósághoz fordulás is lehetetlen volna a számára (Pp. 84. § (2) bekezdés).

4. A **Nagykanizsai Járásbíróság 1.P.20.765/2011/1/I.** számú és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.21.533/2011/2.** számú határozata. A bíróság az I.r. és a II.r. felperes teljes költségmentesség, illetőleg illetékfeljegyzési jog iránti kérelmét elutasította, a másodfokú bíróság pedig az elsőfokú végzést helybenhagyta. Az eljárt bíróságok megállapították, hogy az I.r. felperes jelentős értékű ingatlanvagyonnal és gépkocsival is rendelkezik, a II.r. felperes pedig nem közölte a költségkedvezmények iránti kérelem elbírálásához szükséges adatokat. Létfenntartásuk veszélyeztetettsége, illetve az, hogy a szolgalmi jog megszüntetése iránti per csekély mértékű illetékének előlegezése számukra aránytalan megterhelést jelentene, nem állapítható meg.

5. A **Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.20.354/2012/4.** számú határozata. A bíróság a felperes elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmét a Pp. 85. § (3) bekezdése és az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította arra hivatkozással, hogy a perindítás már előre teljesen eredménytelennek mutatkozik. A felperes keresetében a Magyar Posta Zrt-t kérte vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezni arra hivatkozással, hogy a posta jogosulatlanul fizette ki más személy részére az őt megillető támogatásokat. A keresetlevél mellékletét képező iratokból azonban az tűnik ki, hogy az a személy, akinek a részére a posta a támogatásokat kifizette, a felperes bejelentett meghatalmazottja volt.

6. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.900/2014/8.** számú határozata. A felperes a gyermektartásdíj felemelése iránti perben elsődlegesen teljes, másodlagosan pedig az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság az elsődleges kérelmet elutasította, a másodlagosnak viszont helyt adott. A felperes havi jövedelme 28.000 forint gyes + 48.000 forint családi pótlék és 36.000 forint gyermektartásdíjban is részesül. Tulajdonát képezi egy ingatlan 1/4-ed része 1.500.000 forint értékben és egy 18 éves személygépkocsi is. Házastársának jövedelme 177.300 forint. 41.000 forint, illetve 17.000 forint összegű kölcsön törlesztő részleteket fizetnek. A bíróság megállapította, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sem veszélyeztetett, a részleges költségmentesség engedélyezésének feltételei azonban fennállnak. A részleges költségmentesség engedélyezésének feltételéről ugyanis külön jogszabály nem rendelkezik, így a Kmr. 6. §-át kell e vonatkozásban analóg módon alkalmazni azzal, hogy a rászorultság enyhébb foka is elegendő a kérelem teljesítéséhez.

7. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.954/2014/7.** számú határozata. A bíróság a felperes teljes, illetve részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította. A határozat indokolása szerint a felperes egyedülálló, havi jövedelme

főállásából és mellékállásából 99.356 forint + 45.887 forint. Emellett 13.700 forint családi pótlékkal rendelkezik és 20.000 forint gyermektartásdíjban részesül. Vagyontalan, egy kiskorú gyermeket nevel. Rezsiköltsége 55.000 forint. A bíróság megállapította, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartása sincs veszélyben. A részleges költségmentesség engedélyezése során erre vonatkozó speciális jogszabályi rendelkezés hiányában analóg módon a Kmr. 6. §-át kell alkalmazni azzal, hogy a rászorultság enyhébb foka is elegendő a kérelem teljesítéséhez. A felperes esetében azonban még ezek a feltételek sem teljesülnek.

8. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 16.P.21.139/2014/3.** számú határozata. A bíróság elutasította a felperes teljes, illetve részleges költségmentesség iránti kérelmét. A határozat indokolása szerint a felperes nettó havi jövedelme 125.322 forint, amely meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és 10.000.000 forint értékű ingatlannal és gépjárművel is rendelkezik, tehát létfenntartása sincs veszélyben. Részére ezért sem teljes, sem részleges költségmentesség nem engedélyezhető.

9. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 2001.Vh.826/2011/151.** számú elsőfokú, és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pkf.20.795/2014/2.** számú határozata. A bíróság jogerős végzésével elutasította a végrehajtási kifogást előterjesztő adós költségmentesség iránti kérelmét. A határozat indokolása szerint az adósnak ugyan a közlése szerint nincs jövedelme, ugyanakkor az iratokból kitűnően 3 nagy értékű ingatlana van, 11 ingatlanát a gyermeke részére ajándékozta, a végrehajtást kérővel kötött kölcsönszerződéséből pedig 77.000.000 forinthoz jutott, amit csak kismértékben fizetett vissza. Ingatlanai fenntartásának finanszírozásához nyilvánvalóan valamiféle általa meg nem jelölt forrásból jövedelemhez kell jutnia. Létfenntartása veszélyeztetettsége mindezekre figyelemmel nem állapítható meg.

10. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.20.719/2011/7.** számú elsőfokú és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.003/2012/2.** számú másodfokú határozata. Az I.r. és a II.r. alperes a kártérítés megfizetése iránti viszontkeresetükben elsődlegesen teljes, másodlagosan pedig részleges költségmentesség engedélyezését kérték. A bíróság jogerős végzésével a kérelmeket elutasította, és az alperesek részére hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Az I.r. alperes nyugdíja 121.690 forint, házastársa, a II.r. alperes nyugdíja 55.670 forint. Gépjárművel és ingatlanvagyonnal is rendelkeznek. Jövedelmük tehát meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartásuk veszélyeztetettsége sem állapítható meg. A 87.600 forint viszontkereseti illeték előlegezése viszont aránytalan megterhelést jelentene a számukra.

11. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 9.P.20.818/2012/14.** számú elsőfokú, és a **Zalaegerszegi Törvényszék 2.Pkf.20.277/2015/3.** számú másodfokú határozata. Az elsőfokú bíróság elutasította az alperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét, mivel kérelme hiányait nem pótolta. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzést eljárási szabálysértés miatt hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. További iratok a felterjesztett iratanyagban ezzel az üggyel kapcsolatban nem lelhetőek fel.

II. Részleges költségmentesség tárgyában hozott határozatok

1. A **Keszthelyi Járásbíróság 4.P.20.162/2014/18.** számú határozata. A gyermektartásdíj felemelése iránti perben az alperes módosított kérelmében az illetékre, a tanúdíjra és a szakértői díjra vonatkozó részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság a kérelmet elutasította. Megállapította, hogy a közalkalmazott alperes havi nettó jövedelme 115.109 forint, a házastársáé havi 386.283 forint. Az alperes a felperessel közös két gyermeke tartására összesen 40.000 forint gyermektartásdíjat fizet, kiadásai pedig közlése szerint havi 74.000 forintot tesznek ki. A határozat indokolása szerint a család egy főre eső jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, így az alperes részére részleges költségmentesség nem engedélyezhető.

2. A **Keszthelyi Járásbíróság 3.P.20.730/2014/9.** számú, **I/1.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság az alperes teljes személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította, és részére az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett. Megállapította, hogy az alperes havi nyugdíjának összege 83.420 forint, házastársa jövedelme 97.005 forint, amelyet 33 %-os letiltás terhel. Az alperes lakóházát 15.000.000 forint erejéig jelzálogjog terheli, ugyanakkor egy BMW típusú személygépkocsival rendelkezik. Két gyermeke van, egyikük egyetemista, akinek szobakiadásból havi 35.000 forint jövedelme származik. A másik gyermek általános iskolás. Az alperes havi 168.880 forint rendszeres kiadást közölt, emellett hitel törlesztő részletet is fizet. A bíróság megállapítása szerint az alperes létfenntartása a magas kiadásokra tekintettel veszélyeztetett, a Pp. 84. § (2) bekezdése szerint azonban teljes személyes költségmentesség csupán kivételesen engedélyezhető, miután pedig a bírósághoz fordulás az alperes esetében nem kizárt, csak a részleges költségmentesség engedélyezésére kerülhetett sor.

3. A **Keszthelyi Járásbíróság 4.P.20.613/2012/51.** számú határozata. A kapcsolattartás szüneteltetése iránti perben a felperes a szakértői díjra vonatkozó részleges költségmentesség engedélyezését kérte. Regisztrált munkanélküli, jövedelme nincs, férje orvos, egyéni vállalkozó, igazolt jövedelme havi 91.405 forint. A felperesnek és házastársának is külön-külön személygépkocsijuk van. A felperes 1/2-ed arányú tulajdonát képezi egy 147 m^2-es 15.000.000 forint értékű ingatlan. Férjével egy 83 m^2-es bérelt lakásban élnek, a havi bérleti díj 60.000 forint, a rezsiköltség pedig nyári időszakban mintegy havi 70.000 forintot, téli időszakban pedig havi 120-130.000 forintot tesz ki. A kiadások között 24.700 forint értékben egy televízió-, telefon- és internet előfizetés is szerepel. A bíróság a felperes részére a szakértői díjra 50 %-os mértékű részleges költségmentességet engedélyezett. A döntés megalapozatlannak tűnik, a kiadásokra vonatkozó közölt adatok a jövedelmi adatok valóságát kétségbe vonják.

4. A **Nagykanizsai Járásbíróság 3.P.20.127/2014/3.** számú határozata. A bíróság a fél részére a házasság felbontása iránti perben az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett (a konkrét kérelem a felterjesztett iratokból nem tűnik ki). A határozat indokolása szerint a félnek adóköteles jövedelme nincs, egy ingatlan 1/2-ed része képezi a tulajdonát, ugyanakkor 3 kiskorú gyermeket nevel.

5. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.900/2014/8.** számú határozata (**I/6.**). A felperes elsődlegesen teljes, másodlagosan az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezését kérte. A bíróság az elsődleges kérelmet elutasította, a másodlagos kérelemnek azonban helyt adott. A felperes havi jövedelme 28.500 forint gyes + 48.000 forint családi pótlék és 36.000 forint gyermektartásdíjban is részesül. Egy ingatlan 1/4-ed része képezi az tulajdonát 1.500.000 forint értékben és egy 18 éves gépkocsija is van. Házastársának jövedelme 177.300 forint. 41.000 forint, valamint 17.000 forint kölcsön

törlesztő részletet fizetnek. A bíróság megállapítása szerint a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és létfenntartása sincs veszélyben. A részleges költségmentesség iránti kérelem elbírálása során azonban erre vonatkozó külön jogszabályi rendelkezés hiányában analóg módon a Kmr. 6. §-át kell alkalmazni azzal, hogy a rászorultság enyhébb foka is elegendő a kérelem teljesítéséhez, ez pedig az adott esetben megállapítható volt.

6. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 1.P.20.954/2014/7.** számú határozata (**I/7.**). A bíróság elutasította a felperes elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét. A határozat indokolása szerint az egyedülálló vagyontalan felperes egy kiskorú gyermeket nevel, havi jövedelme fő- és mellékállásából 99.356 forint + 45.887 forint. Jövedelme tehát meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét és létfenntartása sincs veszélyben, ezért a részére sem teljes, sem részleges költségmentesség nem engedélyezhető.

7. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 16.P.21.139/2014/3.** számú határozata (**I/8.**). A felperes elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges költségmentesség iránti kérelmet terjesztett elő, a bíróság azonban a kérelmeket elutasította. Megállapította, hogy a felperes 125.322 forint nettó havi jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és mivel gépjárművel és 10.000.000 forint értékű ingatlanvagyonnal is rendelkezik, létfenntartása sincs veszélyben.

8. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.20.719/2011/7.** számú elsőfokú és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.003/2012/2.** számú határozata (**I/10.**). A bíróság jogerős határozatával elutasította az I.r. és a II.r. alperes teljes és részleges költségmentesség iránti kérelmét, és részükre illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A költségmentesség iránti kérelem elutasítását azzal indokolta, hogy az I.r. alperes 121.690 forint, valamint a II.r. alperes 55.670 forint nyugdíja meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, és mivel ingatlanuk és egy gépkocsijuk is van, létfenntartásuk veszélyeztetettsége sem állapítható meg.

III. Illetékfeljegyzési jog tárgyában hozott döntések

1. A **Nagykanizsai Járásbíróság 5.P.20.906/2011/7.** számú elsőfokú és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.21.794/2011/2.** számú másodfokú határozata (**I/2.** szám alatt már ismertetve). A bíróság jogerős határozatával a fél költségmentesség iránti kérelmét elutasította, ugyanakkor a részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Ez utóbbi kérelem teljesítését azzal indokolta, hogy az 51.480 forint rokkantsági nyugdíjjal rendelkező fél számára a 21.000 forint illeték lerovása aránytalan megterhelést jelentene.

2. A **Nagykanizsai Járásbíróság 5.P.20.474/2012/4.** számú elsőfokú és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.989/2012/2.** számú másodfokú határozata. A gazdasági társaság felperes a végrehajtási igényperben illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. Közlése szerint bankszámlája már nincs, törölték, pénztárában 4.000 forint készpénz található, vagyona nincs. A bíróság a kérelmet elutasította, mivel a felperes felhívás ellenére sem csatolta az arra az időszakra vonatkozó bankszámla-kivonatait, amikor bankszámlával rendelkezett, illetve mert a rendelkezésre álló iratokból kitűnően a felperes hitelkiváltással kívánt gépjárművet vásárolni és kölcsönt is nyújtott magánszemély számára, tehát rendelkeznie kellett pénzeszközökkel. A

másodfokú bíróság az elsőfokú végzést helybenhagyó határozatában megjegyezte, hogy az Art. 14. § (1) bekezdés i) pontja értelmében a gazdálkodó szervezetek kötelesek pénzforgalmi számlát vezetni, a felperes a jogszabálysértő eljárására pedig, vagyis arra, hogy nincs bankszámlája, jogot nem alapíthat.

3. A **Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.20.354/2012/4.** számú **I/5.**szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság a Pp. 85. § (3) bekezdése, illetve az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította a felperes költségmentesség, illetve illetékfeljegyzési jog iránti kérelmét, mivel perlése előre eredménytelennek mutatkozik. A felperes a perben a Magyar Posta Zrt-t kérte vagyoni és nem vagyoni kártérítés fizetésére kötelezni arra hivatkozással, hogy a posta jogosulatlanul fizette ki más személy részére az őt megillető támogatásokat. A keresetlevél mellékleteiből azonban megállapítható, hogy az a személy, akinek a részére a posta kifizetést teljesített, az érintett időszakban a felperes bejelentett meghatalmazottja volt.

4. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 19.P.20.933/2013/34.** számú határozata (**IV/3.**). A bíróság visszamenőleges hatállyal megvonta a felperes részére az illetékre kiterjedően biztosított részleges költségmentességet és helyette illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A határozat indokolása szerint a felperes valótlan adatokat közölt a költségmentesség iránti kérelem előterjesztésekor a jövedelmi és vagyoni viszonyairól, a valós adatok alapján pedig költségmentességben nem részesíthető. Az 5.000 Euró valamint további 4.000.000 forint kölcsön visszafizetése iránti perben lerovandó kereseti illeték előlegezése azonban aránytalan megterhelést jelentene a számára, az illetékfeljegyzési jog ezért megilleti.

5. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.20.719/2011/7.** számú elsőfokú és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.003/2012/2.** számú másodfokú határozata (ismertetve korábban **I/10.** alatt). A bíróság jogerős végzésével elutasította az I.r. és a II.r. alperes teljes és részleges költségmentesség iránti kérelmét, ugyanakkor a részükre hivatalból, külön kérelem nélkül illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Ez utóbbi körben döntését azzal indokolta, hogy az alperesek által lerovandó 87.600 forint illeték előlegezése számukra aránytalan megterhelést jelentene. Az I.r. alperes jövedelme 121.690 forint nyugdíj, a II.r. alperesé 55.670 forint nyugdíj.

IV. Költségkedvezmény megvonása tárgyában született döntések

1 A **Keszthelyi Járásbíróság 4.P.21.411/2012/73.** számú határozata. A bíróság a per korábbi szakaszában személyes költségmentességet engedélyezett a fél részére, aki abban az időszakban gyesen volt és egy haszonélvezettel terhelt 4.000.000 forint értékű ingatlan képezte a tulajdonát, más jövedelemmel, vagyonnal nem rendelkezett. Időközben azonban a fél elhelyezkedett, a havi jövedelme 110.500 forint, így a bíróság megállapítása szerint a személyes költségmentesség már nem illeti meg. A költségkedvezmény megvonására tehát időközbeni változás miatt került sor, nyilvánvalóan a jövőre nézve (bár ezt a határozat kifejezetten nem tartalmazza).

2. A **Nagykanizsai Járásbíróság 8.P.20.633/2014/7.** számú és a **Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pkf.20.180/2015/2.** számú határozata. Az elsőfokú bíróság valótlan adatszolgáltatásra hivatkozással visszamenőleges hatállyal megvonta a felperes részére biztosított teljes személyes költségmentességet. A határozat indokolása szerint a per során kiderült, hogy a felperesnek kisteherautója és személygépkocsija is van. A

másodfokú bíróság az elsőfokú végzést megváltoztatta, és a költségmentesség megvonását mellőzte. Rámutatott, hogy a felperes aktív korúak ellátásában részesül, a teljes személyes költségmentesség ezért a Kmr. 6. § (1) bekezdése értelmében kötelezően megilleti. Az így a fél részére a jogszabály erejénél fogva járó költségmentesség nem vonható meg amiatt, mert a fél a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyak körét meghaladó vagyonnal is rendelkezik.

3. A **Zalaegerszegi Járásbíróság 19.P.20.933/2013/34.** számú **III/4.** szám alatt már ismertetett határozata. A bíróság visszamenőleges hatállyal megvonta a felperes részére az illetékre kiterjedően biztosított részleges költségmentességet, és helyette illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A felperes eredetileg azt közölte, hogy összesen 91.465 forint havi jövedelemmel rendelkezi, és egy 20.000.000 forint értékű ingatlan képezi tulajdonát, más vagyona nincs, korábbi készpénz megtakarítását pedig kölcsönadta az I.r. alperesnek, a per éppen e kölcsön visszafizetésére irányul. Az eljárás során azonban kiderült, hogy a felperes időközben 7.000.000 forintért megvásárolt egy az I.r. alperessel szemben fennálló követelést, továbbá van egy 4.000.000 forint értékű életbiztosítása és több bankszámlája is, amelyeken 871.224 forint, 2.311.338 forint, valamint 446,10 Euró megtakarítás található. Bankszámláin már a keresetlevél beadásakor is szerepelt jelentős összegű megtakarítás. A költségmentesség engedélyezésének ezért eleve sem volt helye, így a valótlan adatközlés miatt a költségmentességet visszamenőleges hatállyal meg kellett vonni. Az 5.000.000 Euró, valamint 4.000.000 forint kölcsön visszafizetése iránti perben lerovandó kereseti illeték előlegezése azonban a felperes számára aránytalan terhet jelentene, ezért a bíróság a részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.

E. A Székesfehérvári, Kecskeméti és a Győri Törvényszékek által megküldött határozatok és azok elemzése a költségkedvezményekkel kapcsolatos bírói gyakorlat tárgykörben felállt joggyakorlat elemző csoport munkájához[27]

A költségkedvezményekkel kapcsolatos bírói gyakorlatot vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport a tevékenysége során megkereste a törvényszékeket és az ítélőtáblákat annak érdekében, hogy a megalapozott vizsgálathoz szükséges határozatokat beszerezze. A megkeresésben egyebek mellett a joggyakorlat-elemző csoport vezetője azt kérte, hogy a kollégiumvezetők küldjenek meg az elemzővizsgálat elkészítéséhez legalább 20-20 költségkedvezmény tárgyában hozott határozatot, a határozat alapjául szolgáló kérelemmel (fellebbezés) és annak mellékleteivel együtt, amelyből legalább 10 elsőfokon jogerőre emelkedett, legalább 10 másodfokon jogerős határozat legyen és legyen köztük teljes és részleges költségmentesség, valamint illetékfeljegyzési jog engedélyezése, továbbá a költségkedvezmény felülvizsgálata (megvonása), illetve a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt szabály alkalmazása tárgyában hozott határozat is.

A felhívásra a megkeresett bíróságok kollégiumvezetői igen nagy mennyiségű határozatot bocsátottak a joggyakorlat-elemző csoport rendelkezésére, az iratanyag feldolgozását - tekintettel arra is, hogy azok természetesen nincsenek anonimizálva - a csoport bíró tagjai végezték el, felosztva egymás közt bíróságonként a határozatok. A megosztásnak megfelelően a Székesfehérvári, a Kecskeméti és a Győri Törvényszék határozatainak a feldolgozását végeztem el. A csoport munkájának jelen szakaszában

27 *Készítette: Dr. Puskás Péter*

azonban még nem látható teljesen mértékben, hogy a már ismert problémákon kívül milyen egyéb körülményekre kell majd kitérni az összegzés során. Az igen nagy mennyiségű iratanyagra is tekintettel – az anyag ismételt áttekintésének elkerülése érdekében – ezért az egyes megküldött határozatok feldolgozását két irányban végeztem el. Elsőként a már felmerült problémakörökhöz igazodva, tematikusan elemeztem és vettem át – törvényszékenként – a határozatokat. Ezt követően az egyes határozatokat, tárgyuk szerint csoportosítva, de egyesével vettem végig, külön is rögzítve a csoport munkája szempontjából releváns körülményeket, amelyek ennek alapján akár táblázatban is vagy más szempontok alapján is feldolgozhatóak lehetnek.

I. A Székesfehérvári Törvényszék határozatai:

I./1. A Székesfehérvári Törvényszék által megküldött anyagban a kérelmező személye egy esetben, a Székesfehérvári Törvényszék 20.377/2012. szám alatti ügyében volt jogi személy, egyébként a kérelmet természetes személyek nyújtották be. Ebben az ügyben a kérelmező egy végelszámolás alatt álló kft. volt, amely azonban felhívás ellenére nem csatolta a zárómérleget és az eredmény kimutatását, ezért a kérelmét el is utasították.

A vizsgált határozatok mindegyikében megkövetelte a bíróság azt, hogy a fél csatolja a megfelelően kitöltött „nyilatkozat” nyomtatványt. Több esetben bankszámla csatolására is sor került, így például a Bicskei Törvényszék előtti 20.299/2014. szám alatti ügyben. Az előzőekben említett, a cég által kezdeményezett ügyben pedig a zárómérleg és az eredménykimutatás csatolása megtörtént, csak az előző évi okiratok becsatolását mulasztotta el a kérelmező cég. Amennyiben a kérelem nem felelt meg, vagy nem volt megfelelően, minden részében kitöltve, úgy a bíróság azt minden esetben hiánypótlásra adta vissza a félnek.

Számos alkalommal kiderült azonban az, hogy a fél a nyomtatványban és a kérelmében elhallgatta a valós jövedelmi és vagyoni viszonyait. A Bicskei Járásbíróság a 20.275/2011. szám alatti ügyben visszamenőleges hatállyal megvonta az alperes teljes személyes költségmentességét rosszhiszemű pervitele miatt, tekintettel arra, hogy elhallgatta a valós jövedelmi és vagyoni viszonyait és megtévesztette e vonatkozásban a bíróságot. Ugyanez történt a 20.388/2012. szám alatti ügyben, továbbá a Székesfehérvári Törvényszék a 20.919/2011. szám alatti ügyben. Ez utóbbi esetben a bíróság észlelve a gyanús körülményeket, jelentős munka ráfordításával és igen nagy alapossággal feltárta, hogy a fél - egyebek mellett – a teljes üzletrész, azaz cégvagyonát elhallgatta. Az adatokat a bíróság szerezte be a cégnyilvántartásból majd a rosszhiszemű pervitel miatt 100.000 forint pénzbírságot is kiszabott a rosszhiszeműen eljárt félre.

Amennyiben tehát nem megfelelő módon került benyújtásra a kérelem, úgy azt a bíróság minden esetben hiánypótlásra adta vissza és amennyiben ennek a fél nem tett eleget, a kérelem elutasításra került (Bicskei Járásbíróság 20.299/2014., Székesfehérvári Törvényszék 22.322/2011.)

A kérelmezők bevallott jövedelme kevés esetben nem haladta meg a 6/1968. (VI.28.) IM rendelet (Kmr.) szerinti határértéket. A Dunaújvárosi Járásbíróság 20.174/2015. szám alatti ügyében a fél őstermelő volt és pusztán előadta, hogy abból havi 20.000-30.000 forint jövedelme származik. A Székesfehérvári Járásbíróság előtti 22.10/2014. szám alatti ügyben a fél munkanélküli, semmilyen jövedelmet nem igazolt, míg a 23.184/2014. szám alatti ügyben a szintén munkaviszonyban nem állt félnek jövedelme

nem volt és előadása szerint Mexikóban él, ahol az élettársa tartja el. A bíróság ezt úgy értékelte, hogy illetékfeljegyzési jogot engedélyezett csak a részére.

A kérelmekben vagyonként a felek általában ingatlant és személygépkocsit tüntettek csak fel, amelyek értéke rendszeresen igen alacsony összegben került meghatározásra. Más vagyon lényegében nem merült fel személygépkocsin és ingatlanon kívül. Az eljárások során derült ki néhány alkalommal, hogy a fél az általa bevallottnál nagyobb vagyonnal rendelkezik. A Bicskei Járásbíróság előtti 20.010/2014. szám alatti ügyben a peradatokból megállapítható volt, hogy a fél és élettársa eladtak egy ingatlant és számos értékes ingóságuk van, személygépkocsik, csónak, fegyverek, egyebek. Ezen az eseten kívül a Székesfehérvári Törvényszék tárta még fel a már említett 20.919. számú ügyben a fél előadásával szemben a valós jövedelmi és vagyoni viszonyait, cégekben fennálló tulajdonrészét.

Az ingatlanok terhei értékelésre kerültek a kérelmek elbírálása során, így például a Székesfehérvári Törvényszék 21.741/2013. szám alatti ügyében, ahol az ingatlan végrehajtás alatt volt és a fél nyugdíját is levonás terhelte. Jellemző volt a Törvényszékre és az annak területén működő Járásbíróságokra, hogy a kiadásokat szinte valamennyi esetben részletesen kérték előadni és igazolni, majd azt értékelték is. Kiemelkedő a Bicskei Járásbíróság gyakorlata, amely nyomtatványt is alkalmazott a költségekre, kiadásokra vonatkozóan. Több alkalommal kifejezetten hiánypótlásra is felhívták a felet, ha elmulasztotta kiadásai megfelelő igazolását. Amennyiben ez mégis elmaradt, úgy igazolás nélkül csak az előadást nem vették figyelembe. (Bicskei Járásbíróság 20.269/2014., 20.299/2014., Dunaújvárosi Járásbíróság 20.313/2015.)

Az eljárt bíróságok több alkalommal is értékeltek a nyilatkozatban feltüntetetteken felül más adatokat is. A Székesfehérvári Törvényszék a 21.728/2014. szám alatti ügyben értékelte azt, hogy a fél az eljárás során eltérő nyilatkozatokat tett arra vonatkozóan, hogy mi a munkája és abból milyen jövedelemmel rendelkezik. Erre tekintettel a kérelem elutasításra is került. A Bicskei Járásbíróság a 20.010/2014. szám alatti ügyben értékelte azt, hogy az eljárás során kiderült, hogy a felek egy nagyobb értékű ingatlant eladtak, valamint értékes ingóságokkal - személygépkocsik, csónak, fegyverek - rendelkeztek. A Székesfehérvári Törvényszék a 22.624/2013. szám alatti ügyben értékelte azt, hogy a perből megállapíthatóan a fél 3.247.000 forintot vett fel az ellenérdekű féltől, ezért a részére csak illetékfeljegyzési jog engedélyezését tartotta megalapozottnak. A Bicskei Járásbíróság a 20.275/2011. szám alatti ügyben a per adatai alapján észlelte, hogy a fél megtévesztette a bíróságot a jövedelmi és vagyonai viszonyai alapján. A Székesfehérvári Törvényszék a 20.919/2011. szám alatti ügyben is arra tekintettel vonta meg a fél költségmentességét, mert az megtévesztette a bíróságot és kiderült az eljárás során, hogy a jövedelme magasabb a bevallottnál, egyéb jövedelmekkel és egyéb vagyontárgyakkal is rendelkezik mint amiről nyilatkozott.

Több együtt élő hozzátartozó esetén sor került átlagjövedelem számítására, így például az egy főre eső jövedelem került kiszámításra a Pfk.60/2015. szám alatti ügyben.

A Dunaújvárosi Járásbíróság 20.259/2015. szám alatti ügyében a félnek vagyona nem volt, jövedelme nem volt és előre fizetett áramszolgáltatást tudott felhasználni. A 21.084/2014. szám alatti ügyben pedig a főállású anya három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott, vagyona nem volt. A fellebbezett Pfk.21.956/2013. szám alatti ügyben pedig a fél aktív korúak ellátására jogosult személy volt, ezért ezekben az esetekben tehát a Kmr. szerint kötelező jelleggel kellett a felet teljes személyes költségmentességben részesíteni. Egyebekben kötelező eset nem merült fel, a többi határozatban méltányosságból, vagy mérlegelés alapján részesítették a feleket teljes

személyes költségmentességben.

Megállapítható volt, hogy relatíve több esetben is költségmentességet biztosítottak a félnek, de főszabályként a törvényszék bírái már áttértek arra, hogy a teljes költségmentesség engedélyezésére csak kivételes esetben kerülhet sor és ehelyett inkább a részleges költségmentesség engedélyezhető. Ennek a módját minden esetben az adott költségkedvezmény megjelölésével, vagy százalékos mértékében, vagy a kettő együttes alkalmazásával határozták meg. A százalékos esetekben, a százalékos mérték meghatározása 20 %-tól (Bicskei Járásbíróság 20.047/2015.) 50 %-ig terjedt. Több esetben megfigyelhető volt azonban, hogy az illetékmentességgel lényegében ugyanaz az eredmény volt elérhető, mint ha teljes költségmentességet kapott volna a fél. Sok esetben került sor a teljes illetékre kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezésére (Székesfehérvári Törvényszék 22.110/2014., 21.585/2012., Dunaújvárosi Járásbíróság 20.392/2015., Székesfehérvári Törvényszék 20.316/2011. és 20.378/2011., Székesfehérvári Járásbíróság 23.030, 21.384/2014. és még számos más esetben).

Megállapítható, hogy némely alkalommal a bíróság tekintettel volt a fizetendő illeték mértékére és így például a fellebbezési eljárásban a Pkf.21.761/2014. szám alatti ügyben méltányosságból kapott a fél részleges, az eljárási illetékre is kiterjedő költségmentességet, figyelemmel alacsony jövedelmére és az illeték 330.000 forint összegére.

A többen a kevesebb elvét az eljárt bíróságok minden esetben következetesen alkalmazták, amennyiben tehát teljes költségmentesség engedélyezése iránti kérelem került előterjesztésre, akkor minden esetben - ha ez szükséges volt - elbírálták azt részleges költségmentesség iránti kérelemként is. Volt példa arra is, amikor egyértelműen beleértették ebbe az illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmet is, mert a Székesfehérvári Törvényszék a 20.431/2015. szám alatti ügyében a felet a bíróság illetékfeljegyzési jogban részesítette, bár az kérelmében költségmentesség engedélyezését kérte.

Nem került megküldésre olyan határozat, amelyben kizártnak tartotta volna a bíróság azt, hogy a kérelmezőt költségkedvezményben részesítse. A már engedélyezett kedvezmény azonban több esetben is megvonásra került, akkor, ha a bírónak valamely okból aggálya merült fel a kérelem megalapozottságával kapcsolatban, vagy akkor amikor az engedélyezett kedvezmény időszakos felülvizsgálatára került sor. A Székesfehérvári Járásbíróság a 23.180/2012. szám alatti ügyben, tekintettel arra, hogy a fél teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő az eljárás során, a feltételek felülvizsgálatával arra a következtetésre jutott, hogy teljes személyes költségmentesség nem engedélyezhető, de a korábban engedélyezett részleges költségmentesség feltételei sem állnak fenn, ezért azt az eljárás további szakaszára, aza ex nunc hatállyal megvonta. Történt ez azért, mert az ismételt kérelmében a fél előadta, hogy a 24.500 forintos nyugdíján felül 56.500 forint bérbeadásból származó bevétellel rendelkezik, kiadása pedig 48.700 forint és 40.000.000 forint értékű ingatlana van. (Korábban csak nyugdíjat és 15.000.000 forint értékű ingatlant vallott be) A Bicskei Járásbíróság a 20.275/2011. szám alatti ügyben, valamint a 20.388/2012. szám alatti ügyben, továbbá a Székesfehérvári Törvényszék a 20.919/2011. szám alatti ügyben visszamenőleges, tehát a kérelem benyújtásáig visszaható hatállyal (amely dátumszerűen pontosan megjelölésre került) vonta meg a fél költségmentességét. Mindhárom esetben azért, mert a fél rosszhiszeműen megtévesztette a bíróságot a valós jövedelmi és vagyoni viszonyai tekintetében és

megállapításra került, hogy a tényleges vagyoni és jövedelmi viszonyai lényegesen kedvezőbbek az általa előadottaknál. Mindhárom ügyben az eljárás során feltárt adatokból volt ez megállapítható. A Székesfehérvári Törvényszék ehhez a cégkivonatokat, cégadatokat is beszerzett a fél vagyonára vonatkozóan. Ez utóbbi esetben a Székesfehérvári Törvényszék meg is bírságolta a rosszhiszeműen eljárt peres felet. A Székesfehérvári Törvényszék 21.817/2012. szám alatti ügyében arra való tekintettel került megvonásra a teljes személyes költségmentesség, mert megállapítható volt, hogy eleve nem álltak fenn az engedélyezés feltételei. A Dunaújvárosi 21.118/2014. szám alatti ügyben az alperes észrevételei alapján került megállapításra az, hogy nem állnak fenn a költségmentesség engedélyezésének a törvényi feltételei.

Egy esetben merült fel az, hogy a fél elmulasztotta határidőben előterjeszteni a kérelmét, mert a Bicskei Járásbíróság előtti 20.414/2013. szám alatti ügyben a jogerős ítélet meghozatalát követően adott be az alperes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, amely elutasításra került, miután ekkor ennek már nem volt helye.

A Dunaújvárosi Járásbíróság 21.053/2014. és a 20.588/2014. szám alatti ügyeiben megállapítható volt, hogy feltehetően kifejezetten a felek egyezségkötésre tekintettel a bíróság a feleket részleges költségmentességben – illetékmentességben – részesítette.

I./2. Az egyes határozatok:

I./2./1. Fellebbezett ügyek:

A törvényszék által megküldött fellebbezett ügyekben a 2.Pkf.70.2015. szám alatti ügyben helybenhagyta a Törvényszék az elsőfokú bíróság végzését, amely a keresetet idézés kibocsátása nélkül elutasította és erre tekintettel kötelezte a feleket a mérsékelt összegű, 36.000 forint le nem rótt eljárási illeték megfizetésére azzal, hogy ezt a kérelmezett költségmentességtől függetlenül meg kellett fizetniük.

A 20.156/2015. szám alatti ügyben az elsőfokú bíróság elutasította az illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmet, amelyet a másodfokú bíróság is helybenhagyott, tekintettel arra, hogy az egyéni vállalkozó és egy szlovák cégnél cégvezető fél nem igazolta ténylegesen a vagyoni és jövedelmi viszonyait.

A Pkf.92/2015. számú ügyben helybenhagyta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet elutasító végzését, tekintettel arra, hogy a költségmentesség engedélyezésének feltételei nem álltak fenn, mert a fél jövedelme meghaladja a jogszabály szerinti minimumot és létfenntartása sem veszélyeztetett. A Pkf.60/2015. szám alatti ügyben a közjegyző által elutasított költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem ügyében a másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú döntést és engedélyezett költségfeljegyzési jogot a félnek, akinek a házastársával együtt a jövedelme 163.270 forint volt, ebből hitelt törlesztett, kiadásait igazolta és az egy főre eső jövedelem 31.000 forintban volt megállapítható.

A Pkf.47/2015. szám alatti ügyben ugyancsak a feltételek fenn nem állása miatt került helybenhagyásra az elsőfokú bíróság elutasító végzése.

A 42/2015 számú ügyben a felperes illetékfeljegyzési jogot kapott, a végzés ellen az alperes fellebbezett és kérte, hogy ezt vonják meg. A másodfokú bíróság elutasította a fellebbezést, tekintettel arra, hogy a Kmr. 16.§-a értelmében csak a kérelmet elutasító rendelkezés ellen van helye fellebbezésnek.

A Pkf.21.234/2014. szám alatti ügyben az elsőfokú bíróság a költségmentesség

engedélyezése iránti kérelmet elutasította, ezt a másodfokú bíróság megváltoztatta és részleges, a költségek 50%-ára kiterjedő költségmentességet engedélyezett. A fél jövedelme 107.000 forint volt, 20.000 forint lakásköltsége és 30.000 forint egyéb kiadása volt.

A 22.317/2011. számú ügyben az elsőfokú bíróság elutasította a költségkedvezmény iránti kérelmet. A fél jövedelme 113.860 forint volt, több ingatlannal rendelkezett és a mezőgazdasági ingatlanaiból további 124.100 forint bevételre tett szert. Egy nagykorú gyermek tartásáról gondoskodott. A másodfokú bíróság a kiadásaira és az eltartott gyermekére tekintettel, valamint arra figyelemmel, hogy az illeték 360.000 forint lenne, illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a részére.

A 22.209/2012. szám alatti ügyben az elsőfokú bíróság megvonta a költségmentességet a felperestől és az alperestől. A felperes jövedelme 80.000 forint nyugdíj. Az alperes gyermekgondozási segélyt, családi pótlékot és tartásdíjat kapott, amelynek összege lényegesen meghaladja a Kmr. szerinti értékhatárt, ezért a részére a perköltség magas összegére tekintettel a másodfokú bíróság illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.

A Pkf.21.956/2013. szám alatti ügyben megváltoztatásra került a kérelmet elutasító rendelkezés és a felperest teljes személyes költségmentességben részesítette a másodfokú bíróság, tekintettel arra, hogy aktív korúak ellátására jogosult személy, ezért a részére költségkedvezmény biztosítása kötelező.

A 21.761/2014. szám alatti ügyben az elutasító végzést részben megváltoztatva a fél részére részleges, az eljárási illetékre kiterjedő személyes költségmentességet engedélyeztek. A fél jövedelme 43.240 forint volt, egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott. A gyermek 13.700 forint családi pótlékot kapott, a fél pedig ingatlan tulajdoni hányaddal és személygépkocsival rendelkezett. A fizetendő illeték összege azonban 330.000 forint volt.

A 22.110/2014. szám alatti ügyben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság elutasító döntését megváltoztatva az illeték viselése alóli részleges költségmentességet biztosított annak a félnek, akinek a jövedelme 115.963 forint, vagyona nincs, viszont 4 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik.

A 21.585/2012. szám alatti ügyben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság elutasító döntését megváltoztatva az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet biztosított a félnek. A fél jövedelme 32.000 forint, 13.700 forint családi pótlékot és 35-37.000 forint gyermektartásdíjat kapott, egy kiskorú gyermekéről gondoskodott, míg kiadásait 25.000 forintban igazolta.

A 20.346/2011. szám alatti közös tulajdon megszüntetése iránti perben a házastárs peres felek jövedelme 150.000 forint volt, a hiteltörlesztésük 107.000 forint, méltányosságból azért a szakértői díj előlegezése és viselése alól részleges költségmentességben részesítette őket a másodfokú bíróság, míg elsőfokú bíróság csak annak 1/3 tekintetében adott nekik korábban mentességet.

I./2./2. A Székesfehérvári Törvényszék által megküldött igen nagy mennyiségű határozat közül **teljes személyes költségmentesség engedélyezésé**re került sor a következő ügyekben:

A Bicskei Járásbíróság 20.110/2015. szám alatti bontóperében, ahol a fél jövedelme 88.775 forint volt, egy kiskorú gyermekről gondoskodott, vagyontalan, tartozásának

havi törlesztőrészlete pedig 11.000 forint. A 20.067/2015. számú gyermektartásdíj leszállítása iránti perben a fél jövedelme 79.155 forint volt, egyedülálló és vagyontalan, 30.000 forintot költött lakbérre. A 20.269/2014. szám alatti közös tulajdon megszüntetése iránti perben a fél jövedelme 26.550 forint, házastársáé 117.720 forint volt, jelentős kiadásaik jelentkeztek rezsiköltségre, továbbá hitelt törlesztettek és a fél egy ingatlannal rendelkezett. A 20.299/2014. szám alatti ügyben, amely 7.500.000 forint vételár megfizetésére irányult, a fél jövedelme 72.000 forint volt, 100.000 forint értékű gépkocsival és 7.300.000 forint értékűnek felvett ingatlantulajdonnal rendelkezett és igazolta a felmerült költségeit. A 20.299/2014. szám alatti bontóperben 77.290 forint volt a fél jövedelme, gépkocsija és ingatlana volt, amelyet 19.000.000 forint értékűnek jelölt meg, továbbá 3 kiskorú gyermek tartásáról gondoskodott. Felhívásra bankszámlával is igazolta a kiadásait.

A Dunaújvárosi Járásbíróság 20.259/2015. számú perújítási ügyében a fél előadta, hogy jövedelme, vagyona nincs, előrefizetett villanyt használt fel. A 21.236/2014. számú gyermektartásdíj leszállítása iránti perben a fél vagyontalan, jövedelme 66.400 forint volt, 2 gyerek után fizetett gyermektartásdíjat, előbb 50.000 forintot és ezt kérte leszállítani 27.500 forintra, rezsiköltségként 5.000 forintot igazolt. A 21.084/2014. szám alatti bontóperben a fél főállású anya volt, 3 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott, az alperes, a házastársa munkanélküli, mindketten vagyontalanok és mindketten költségmentességben részesültek. A 21.359/2014. szám alatti szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti perben a fél jövedelme 82.942 forint volt, vagyontalan, egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott. A 20.113/2015. szám alatti bontóperben a fél munkanélküli egy 19.000.000 forint értékű ingatlannal, más vagyona nem volt. 20.083/2015. számú bontóperben 28.500 forint GYES-t és 26.000 forint családi pótlékot kapott a kérelmező, 2 kiskorú gyermekről gondoskodott, egy személygépkocsija volt, amelyet azonban már eladott. A 20.313/2015. szám alatti bontóperben a fél jövedelme 150.000 forint, 26.000 forint családi pótlékot és 45.000 forint gyerektartásdíjat kapott, ingatlannal rendelkezett, amely 14.000.000 forint és egy személygépkocsival, amely 150.000 forint értékben került megjelölésre, 2 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott.

A Székesfehérvári Törvényszék a 22.322/2011. szám alatti perben annak a félnek adott költségmentességet, amelyiknek jövedelme nem volt, egy kiskorú gyermekről gondoskodott, vagyona szintén nem volt, az élettársa rendelkezett 58.449 forint jövedelemmel és egy ingatlannal 2.000.000 forint értékben.

I./2./3. A következő ügyekben **a kérelem elutasításra** került.

A Székesfehérvári Járásbíróság a 20.121/2015. szám alatti - tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti - perben a 171.470 forint nyugdíjjal és 5.000.000 forint értékű ingatlannal rendelkező fél (akinek a kiadásai: 88.142 forint gyógykezelés, 15.000 forint gyógyszerek, 9.200 forint, de csak részben kerültek igazolásra) költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította.

A 22.702/2014. szám alatti végrehajtás megszüntetése iránti perben a kérelmező nem igazolta a havi bevételeit és kiadásait, ezért kérelme elutasításra került.

A 22.693/2013. szám alatti, apaság vélelmének a megszüntetése iránti perben a gyerek költségmentességet kapott, de a II. rendű alperes anya jövedelme 254.775 forint volt, 110.000 forint értékű személygépkocsival és 7.900.000 forint értékű ingatlannal rendelkezett, egy kiskorú gyermekről gondoskodott (az I. rendű alperesről) ezért az ő

kérelme elutasításra került.

A 20.377/2012. szám alatti perújítási ügyben a perújító alperes illetékfeljegyzési jogot kért. A végelszámolás alatt álló kft. alperes azonban felhívás ellenére sem csatolta az előző évi záró mérlegét és eredmény kimutatását, ezért a kérelmét elutasították.

A 21.728/2014. számú kártérítési ügyben az alperes jövedelme 197.000 forint volt éves szintén, majd havi 85.313 forint lett, a kiadásait felhívás ellenére sem igazolta. Az eljárás során eltérő nyilatkozatokat tett abban a vonatkozásban, hogy milyen munkát végez és jövedelmet szerez abból.

A 21.33/2014. ügyben a gyermektartásdíj megállapítása ügyben 90.926 forint jövedelemmel nem kapott mentességet, a fél, mert ezzel továbbá a gyermektartásdíjjal és családi pótlékkal több mint 100.000 forint jövedelme keletkezett.

A Bicskei Járásbíróság a 20.242/2014. számú közös tulajdon megszüntetése ügyben - 650.000 forint pertárgyérték mellett – utasította el az egyéni vállalkozó fél kérelmét az általa igazolt 118.000 forint jövedelem, gépjárműtulajdon, 12.000.000 forint értékű ingatlan és felhívásra igazolt 3.500 forint áramdíj és már nem igazolt közös költség kiadás alapján.

A 20.010/2014. számú bontóperben a fél jövedelme 175.165 forint, személygépkocsival rendelkezik és ingatlannal, élettársa jövedelme 73.130 forint. Kiadása 50.000 forint albérleti díj, 8.000 forint villany, 7.000 forint víz, 5.000 forint internet, 15.000 forint fűtés és 6.900 forint gyógyszer. Kiderült azonban az eljárás során, hogy egy ingatlant eladtak, nagyobb mértékű ingóságaik, személygépkocsijaik és más vagyontárgyaik voltak.

A 20.188/2014. számú ügyben a hiánypótlásnak nem tett eleget a fél, ezért került elutasításra a kérelme.

A 20.180/2013. szám alatti vh. igényperben a fél eltérő nyilatkozatokat tett, nem sikerült tisztázni jövedelmi és vagyoni helyzetét amit pedig több körben is megkísérelt a bíróság. Az eredménytelenség folytán végül elutasította a kérelmet.

A 20.279/2014. szám alatti ingatlan kiürítése, használati díj iránti perben a fél jövedelme 177.115 forint, házastársáé pedig 121.785 forint volt. Két ingatlannal, és személygépkocsival rendelkeztek.

A 20.062/2014. szám alatti ügyben szintén ismételt felhívások ellenére nem igazolta a felperes a jövedelmi és vagyoni viszonyait.

A 20.414/2013. szám alatti bontóperben az alperes az ítélet jogerőre emelkedését követően kért az alperes költségmentességet, ami elutasításra került, tekintettel arra, hogy erre már nem volt lehetőség.

A 20.393/2014. szám alatti ügyben ugyancsak hiánypótlásnak nem tett eleget a fél.

A Fejér Megyei Bíróság 22.451/2010. szám alatti ügyében a kérelmező jövedelme 59.000 forint volt, személygépkocsival, ingatlan tulajdoni hányaddal rendelkezett és a tulajdonában állt egy ingatlan, amelynek értékét 5.100.000 forintra tette, ezért nem találták jogosultnak a kedvezményre.

I./2./4. Részleges költségmentesség engedélyezése.

Részleges költségmentességet engedélyezett a Székesfehérvári Járásbíróság a

21.539/2013. szám alatti házastársi vagyonközösségi perben. A félnek munkaviszonya, jövedelme nem volt, két kiskorú gyermeke van, ingatlana 15.000.000 forint értékű és személygépkocsival rendelkezett. Az OTP felé 13.000.000 forintot fizetett ki, előadása szerint családi segítséggel. Az elsőfokú bíróság a kérelmet elutasította, majd a fellebbezésre tekintettel saját hatáskörében az eljárási illeték előlegezése és viselése alól mentesítő részleges költségmentességben részesítette.

A 23.030/2014. szám alatti közös tulajdon megszüntetése iránti perben a felperes jövedelme 79.535 forint, házastársáé 90.610 forint, kiadásaik 38.000 forintot tettek ki, ingatlannal, személygépkocsival és egy 1.600.000 forint értékű garázzsal rendelkeztek. Az illetékre kiterjedő részleges költségmentességben részesült.

A 21.384/2014. szám alatti ingatlan kiürítése iránti perben (illeték 25.000 forint), fél jövedelme 101.000 forint, az ingatlana értéke 16.000.000 forint. Ez a perbeli ingatlan, mert egyébként az édesanyjával él. Az illetékmentességre kiterjedő költségmentességet kapott.

A Bicskei Járásbíróság a 20.463/2014. szám alatti tulajdonjog megállapítása iránti perben, ahol a fél jövedelme 164.645 forint, az ingatlana értéke 3.600.000 forint, kiadásai 10.000 forintot tesznek ki és a fél egyedülálló, a kérelmező részleges, a kereseti illeték 50 %-ára kiterjedő költségmentességet kapott.

A 20.047/2014. szám alatti bontóperben a fél jövedelme 161.500 forint és 5.000 forint cafeteria, valamint a 10.000 forint családi pótlék. Egy kiskorú és egy nagykorú - akinek nincsen jövedelme - gyermekről gondoskodott, áramköltsége 20.000-25.000 forint, víz 7.000-8.000 forint, fűtés 50.000-60.000 forint, törlesztőrészlete 65.000 forint, amit nem igazolt. A kereseti illeték 20 %-ára kiterjedő részleges költségmentességben részesítették.

A 21.026/2014. szám alatti bontóperben a fél álláskereső, személygépkocsija van, egy kiskorú gyermeket gondoz és hiteltörlesztést fizet, illetékmentességet kapott.

A Dunaújvárosi Járásbíróság a 20.416/2015. szám alatti bontóperében a fél jövedelme 75.065 forint volt, ingatlana 7.000.000 forint értékű, részleges illetékmentességben részesítették. A kérelem nem volt egyértelmű, hogy teljes költségmentességre irányul-e, vagy sem, a bíróság viszont a részleges költségmentességről egy nem indolt, nem fellebbezhető végzésben határozott.

A 20.174/2015. szám alatti élettársi vagyonközösségi perben a fél őstermelő, 20.000-30.000 forintos jövedelemről nyilatkozott, több ingatlan van a tulajdonában 19.000.000 forint értékben, amelyeket hitel terhelt és személygépkocsija van. Rezsiköltségét 11.000 forint körüli összegben jelölte meg, az illeték lerovása és viselése alóli részleges költségmentességet kapott.

A 21.053/2014. szám alatti szülői felügyeleti jogról való rendelkezés iránti perben a felperes gyermekeit hátrányos helyzetűnek minősítették és gyermekvédelmi támogatást kaptak, a jövedelme 40.045 forint volt. A tárgyaláson illeték viselésére kiterjedő részleges költségmentességben részesültek a felek és egyébként megegyeztek, az egyezséget a bíróság jogerős végzéssel jóváhagyta.

A 20.660/2014. szám alatti bontóperben a fél jövedelme 78.000 forint, ingatlana értéke 7.000.000 forint, egyéb vagyona 850.000 forint. Az eljárási illeték megfizetése tekintetében kapott részleges költségmentességet.

A 20.588/2014. szám alatti szülői felügyeleti jog engedélyezése iránti perben a felperes

jövedelme 106.000 forint volt, 51.000 forint a családi pótlék és 16.000 forint gyerektartásdíj. Négy gyermeke volt, ebből kettő kiskorú. Az alperes jövedelme 82.116 forint, egyezséget kötöttek és részleges költségmentességet kaptak az illeték megfizetése alól mentesítéssel, így nem kellett fizetniük a mérsékelt összegű illetéket.

A 20.392/2005. szám alatti bontóperben a fél jövedelme 86.000 forint volt, vagyona nincs, illetékmentességben részesítették.

A Székesfehérvári Törvényszék P.20.316/2011. szám alatti, tulajdonjog megállapítása iránti perében az I.r. alperes jövedelme 73.800 forint volt és kapott 9.155 forint fogyatékossági támogatást, gépkocsija volt és 18.000.000 forint értékű ingatlana. Házastársának a II.r. alperesnek a jövedelme 29.995 forint, 9.155 forint fogyatékossági támogatás és 1.355.416 forint volt az előző évi bevallott jövedelme. Egy 18.000.000 forint értékű ingatlannal rendelkezett. A bíróság az eljárási illetékre kiterjedő részleges költségmentességben részesítette.

A 20.226/2011. szám alatti tulajdonjog megállapítása iránti perben a fél jövedelme a GYES-sel és a családi pótlékkal együtt 150.000-160.000 forint volt, de hat gyermek eltartásáról gondoskodott, ezért a költségek 50 %-ára kiterjedő részleges költségmentességet kapott.

A 20.378/2011. szám alatti ügyben, amely 7.363.000 forint megfizetésére irányult, a fél jövedelme 31.200 forint volt, házastársáé 69.000 forint, vagyunk nem volt. A bíróság az eljárási illetékre kiterjedő részleges költségmentességet biztosított a számukra.

I./2./5. Illetékfeljegyzési jog engedélyezése.

Illetékfeljegyzési jogot adott a Székesfehérvári Járásbíróság a 20.240/2015. szám alatti elbirtoklási ügyben, ahol a lerovandó illeték összege 54.000 forint volt. A felperesek jövedelme - akik házastársak - 73.300 és 179.120 forint volt, ingatlanuk értéke 9.100.000 forint. A költségmentesség iránti kérelem elutasításával illetékfeljegyzési jogot kaptak.

A 20.431/2015. szám alatti jognyilatkozat pótlása iránti perben a fél jövedelme 57.985 forint, házastársáé 76.864 forint, gépkocsijuk volt, ingatlanuk és 3 gyermekük.

A 23.092/2014. szám alatti vagyonközösségi perben - ahol a pertárgyérték 3.649.000 forint volt - a fél jövedelme 158.685 forint, személygépkocsijuk és ingatlanuk volt. A fél a költségmentesség iránti kérelme elutasításával, illetékfeljegyzési jogot kapott.

A 22.624/2013. szám alatti tartozás megfizetése iránti perben a fél munkanélküli, két kiskorú gyermeke volt, emelt családi pótlékot kapott utánuk, tartozása állt fenn a víz és a fűtés tekintetében. A per során viszont megállapíthatóan hozzájutott 3.247.000 forinthoz és erre való tekintettel utasították el a költségmentesség iránti kérelmét és kapott illetékfeljegyzési jogot.

A 20.116/2014. szám alatti perben a fél munkanélküli volt, előtte 153.000 forintos fizetéssel rendelkezett. Gépkocsi és 10.000.000 forint értékű ingatlana állt a tulajdonában. A 21.741/2013. vh. megszüntetése iránti perben - 74.000.000 forint perérték - a fél jövedelme 40.715 forint, házastársáé 57.730 forint, 10.000.000 forint értékű ingatlanuk volt, végrehajtás miatt nyugdíjukat is 50 %-os levonás terhelte.

A 23.137/2014. szám alatti bontóperben a pertárgyérték 9.560.000 forint, az alperes jövedelme 280.000 forint volt és fele részben tulajdonában állt egy 10.000.000 forint értékű ingatlan, továbbá személygépkocsija volt.

A 21.330/2013. szám alatti kártalanítási ügyben elutasításra került a kérelem, mert a hiányokat nem pótolta a fél.

A 22.100/2014. szám alatti ügyben, amely 1.800.000 forint kölcsönről szólt, a fél munkanélküli, 500.000 forint értékű ingatlannal rendelkezett.

A 23.184/2014. szám alatti vh. igényperben - a lerovandó illeték 132.000 forint - a fél vagyona a per tárgyát képező ingatlanrész volt, továbbá egy 100.000 forint értékű személygépkocsi. Munkaviszonyban nem állt, jövedelme nincsen, viszont Mexikóban él, ahol élettársa tartja el, ott háztartásbeli. Tekintettel arra, hogy jövedelme nem volt megállapítható, a költségmentesség iránti kérelmét elutasították és illetékfeljegyzési jogot kapott.

A Bicskei Járásbíróság a 20.407/2013. szám alatti ügyben - vagyonközösség, a pertárgy értéke 3.295.000 forint - a fél jövedelme 89.605 forint volt, élettársáé 25.600 forint, kiadásaik 15.000 forint lakhatási hozzájárulás, 23.000 forint kölcsön és 10.000 forint áramdíj.

A 20.449/2013. szám alatti tulajdonjog megállapítása iránti perben a pertárgyérték 6.300.000 forint, a fél jövedelme 145.694 forint, házastársáé 72.000 forint, két kiskorú gyermekük volt, személygépkocsival és a perbeli ingatlan tulajdonával rendelkeztek.

A 20.152/2014. szám alatti közös tulajdon megszüntetése iránti perben, pertárgyérték 15.000.000 forint, a fél jövedelme 112.000 és 262.000 forint, 16.000 forint gyermektartásdíjat kapott, továbbá 40.000 forint többlethasználati díjat. A félnek két gyermeke van, fizetett viszont albérletet 40.000 forint összegben, rezsit 38.800 forintot, BKV bérletet a gyerekeknek 9.500 forintot, életbiztosítást 11.600 forintot, óvodai ellátást 30.000 forintot.

A Dunaújvárosi Járásbíróság a 20.361/2015. szám alatti hagyatéki hitelezői ügyében, ahol 6.000.000 forintot meghaladó a pertárgy érték, a fél jövedelme 94.125 forint, házastársáé 112.900 forint volt. A kiadásaik 35.000 forint, volt egy személygépkocsijuk 200.000 forint értékben, ingatlanuk 12.000.000 forint értékben.

A 21.238/2014. szám alatti tulajdonjog megállapítása iránti perben 6.400.000 forint volt a pertárgyérték, 78.180 forint a fél jövedelme, ingatlana 3.500.000 forint, volt még garázsa és személygépkocsija.

A 20.962/2014. szám alatti ügyben, amely szerződés teljesítésére irányult, a fél jövedelme 320.000 forint volt, továbbá nagyobb értékű ingatlannal is rendelkezett. A 20.916/2014. szám alatti közös tulajdon megszüntetési perben, ahol 1.100.000 forint a pertárgyérték, a fél jövedelme 296.000 forint volt, két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott, fizetett továbbá az előadása szerint 64.000 forint hitelt és 50.000 forint rezsit.

A Székesfehérvári Törvényszék a 20.316/2011. számú ráépítés iránti perben - 9.000.000 forint a perérték - az I.r. felperes jövedelme 140.000 forint volt, két kiskorú gyermekről gondoskodott, személygépkocsija volt és kölcsöntartozása állt fenn, míg a II.r. felperes jövedelme 100.000 forint, vagyontalan, kölcsöntartozása állt fenn. Költségmentességet nem, illetékfeljegyzési jogot kaptak.

A 20.504/2014. szám alatti közös tulajdon megszüntetése iránti perben a fél jövedelme 78.796 forint, de rendelkezett egyéb jövedelemmel is, mert adóbevallása szerint 1.643.391 forint, továbbá 2.682.300 forint elkülönülten adózó jövedelme is volt. Kettő személygépkocsi és 40.000.000 forint értékű ingatlan állt a tulajdonában, két kiskorú

gyermek tartásáról gondoskodott. A költségmentesség iránti kérelme elutasításra került és illetékfeljegyzési jogot kapott.

A 21.441/2011. számú közös tulajdon megszüntetése iránti perben, ahol a perérték 16.300.000 forint, a fél jövedelme 105.000 forint, fele részben egy 16.300.000 forint értékű ingatlan vagyona volt és nagykorú gyermekét támogatta, továbbá kölcsönt törlesztett, az illeték magas összegére tekintettel a kérelmezőnek illetékfeljegyzési jogot engedélyeztek.

I./2./6. A már engedélyezett költségkedvezmény megvonása.

A Székesfehérvári Járásbíróság a 23.180/2012. szám alatti ügyben a fél teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította és a korábban részére engedélyezett részleges költségmentességet az eljárás további szakaszára megvonta. Minderre azért került sor, mert a fél kérte teljes költségmentesség engedélyezését és előadta, hogy 24.500 forint nyugdíja, 56.500 forint ingatlan bérbeadásból származó bevétele van, kiadása 48.700 forint és 40.000.000 forint értékű ingatlana van. Korábban csak a nyugdíját és a 15.000.000 forint értékű ingatlanát vallotta be, ezért kaphatott illetékmentességet és erre való tekintettel került sor a költségmentessége megvonására.

A Bicskei Járásbíróság a 20.275/2011. szám alatti ügyben az alperes teljes költségmentességét 2011. november 2. napjára visszaható hatállyal megvonta. Megállapította a végzésben, hogy az alperes rosszhiszeműen pereskedett, mivel elhallgatta jövedelmi és vagyoni viszonyait és többször megtévesztette e tekintetben a bíróságot. A per során derült ki az, hogy milyen jövedelemmel rendelkezik, ezért a Kmr. 8. § (3) bekezdése alapján ex tunc hatállyal megvonásra került a költségkedvezmény.

Ugyancsak a Bicskei Járásbíróság a 20.388/2012. szám alatti végzésben az I.r. alperes teljes személyes személyes költségmentességét visszaható hatállyal megvonta, tekintettel arra, hogy az eljárás során megállapításra került, hogy a fél a jóhiszemű pervitel követelményeivel ellentétesen elhallgatta a valós jövedelmét, amely lényegesen magasabb mint amit korábban előadott. A bíróság ezért ex tunc hatállyal megvonta a korábban a részére biztosított költségkedvezményt.

A Dunaújvárosi Járásbíróság a 21.1118/2014. szám alatti ügyben a III.r. felperes részére engedélyezett személyes költségmentességet vonta meg, az alperes észrevétele alapján megállapította ugyanis azt, hogy a feltételek eleve nem álltak fenn.

A Székesfehérvári Törvényszék a 21.817/2012. szám alatti ügyben a felperes részére engedélyezett teljes személyes költségmentességet az eljárás kezdetére visszamenőleges hatállyal megvonta és a részére a továbbiakban a felmerült költségek 50 %-ának a viselése alóli részleges költségmentességet engedélyezett. Az eljárás során ugyanis megállapítást nyert az, hogy a teljes költségmentesség engedélyezésének a feltételei már eleve nem álltak fenn. A fél a 166.000 forintos jövedelme mellett 48.000 forint kiadást igazolt, tehát eleve nem lett volna részére költségmentesség engedélyezhető. Azóta a jövedelme már 190.700 forint, a kiadásaként pedig 41.849 forintot igazolt.

A Székesfehérvári Törvényszék a 20.919/2011. szám alatti ügyben elrendelte a felperes részére engedélyezett költségmentesség felülvizsgálatát, ennek eredményeképpen a részére engedélyezett teljes személyes költségmentességet az engedélyezésre visszaható hatállyal megvonta és felhívta a felet az állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére, továbbá megbírságolta. A fél a kérelme szerint ugyanis csak 121.000 forint jövedelemmel rendelkezett, míg a házastársának jövedelme nem volt.

Rosszhiszemű pervitelt valósított meg azonban ezzel, mert jelentős tényeket és körülményeket hallgatott el, mivel megállapításra került, hogy további jövedelemmel - 75.000 forint alkalmi munka - és vagyonnal - gépkocsi (600.000 forint), ingatlanok (a fél két ingatlan ½ -e, házastársa egy ingatlan), jelentős üzletrész vagyon – rendelkezett. A költségmentességet ezért megvonták és a bíróság a felet egyben pénzbírsággal is sújtotta.

II. A Kecskeméti Törvényszék határozatai.

II./1. A Kecskeméti Törvényszék által rendelkezésre bocsátott szintén igen nagy mennyiségű anyagban két esetben jogi személyt megillető kedvezmény merült fel. A Kecskeméti Törvényszék 8.G.21.734/2014. szám alatti ügyében a felperes felszámolás alatt álló cég volt, az alperes pedig költségkedvezményt nem kért. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán a bírósági meghagyásban a bíróság kötelezte az alperest a le nem rótt illeték és a perköltség megfizetésére. A Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.504/2012. szám alatti vállalkozási díj megfizetése iránti perében a felperes kft. teljes személyes költségmentesség, vagy illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte. A kérelem elutasításra került, tekintettel arra, hogy a cégnek személyes költségmentesség nem adható. Az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet azért nem találta alaposnak a bíróság, mert a felperes nem tett eleget a hiánypótlásra felhívásnak és nem csatolta 6 hónapra visszamenőlegesen a pénzforgalmi számla kimutatásait.

Egyebekben tehát a kérelmeket természetes személyek terjesztették elő. A jogosultság vizsgálata minden esetben a "nyilatkozat" nyomtatványon alapult, amennyiben az hiánypótlás ellenére nem, vagy hiányosan került becsatolásra ez általában a kérelem elutasításához vezetett. A Bajai Járásbíróság a 20.744/2004. szám alatti ügyben felhívta hiánypótlásra a teljes vagy részleges költségmentesség engedélyezését kérő felperest. A hiánypótlásra a fél csatolta a költségmentességi nyilatkozatot, de havi jövedelmét nem igazolta, csak előadta, hogy nyugdíjas, továbbá, hogy a létfenntartása egy másik folyamatban lévő per miatt veszélyeztetett. Az elsőfokú bíróság elutasította a felperes kérelmét tekintettel arra, hogy hiánypótlásra való felhívás ellenére sem igazolta a havi jövedelmét, így nem állapítható meg, hogy létfenntartása veszélyeztetett lenne. A végzést a fellebbezés folytán eljárt másodfokú bíróság helybenhagyta.

A Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 20.131/2014., 20.055/2012. és a 20.351/2014. szám alatti határozataiban szintén elutasította a fél kérelmét tekintettel arra, hogy a nyilatkozatokat és a szükséges igazolásokat ez irányú hiánypótlásra való felhívás ellenére nem, vagy csak hiányosan adta elő a fél. A Kiskunhalasi Járásbíróság 20.181/2014. szám alatti ügyében azért került elutasításra a teljes vagy részleges költségmentesség, vagy illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem, mert a fél nem igazolta, de volt jövedelme, miután bevallottan őstermelő és alkalmi munkákat végzett, továbbá a havi villanyszámlája (27.447 forint) lényegében elérte a költségmentesség engedélyezés alapjául szolgáló jövedelem határértékét. A másodfokú bíróság helybenhagyta a végzést tekintettel arra, hogy a hiányos adatok alapján nem voltak igazolva a jövedelmi és vagyoni viszonyok.

A felek általában tehát a nyilatkozat kitöltésével és adott esetben, például a Bajai Járásbíróság 20.079/2015. szám alatti ügyében a NAV-tól beszerzett adóigazolással igazolták a jövedelmüket. Több esetben bankszámla is csatolásra került, így a Kiskunfélegyházi Járásbíróság előtti 20.504/2012. szám alatti ügyben, ahol azonban 6 hónapra visszamenőlegesen nem csatolta a cég a bankszámla kimutatásait és ezért került

a már említetteknek megfelelően elutasításra a kérelem. Megfigyelhető az itt becsatolt nyilatkozatok alapján is, hogy a felek súlyosan alulértékelik a vagyontárgyaikat, így például a Bajai Járásbíróság előtti 20.079/2015/6. szám alatti ügyben a KZC rendszámú Ford Ranger kistehergépkocsit 1.000.000 forintra, az LCS rendszámos Ford Fusiont 700.000 forintra értékelték - holott valamelyik gépkocsi után törlesztőrészleteket fizettek, azaz nem csak a rendszáma alapján lehet viszonylag új - ami az önbevallásos rendszer alkalmatlanságát támasztja alá. Előfordult olyan eset is, amikor kiderült, hogy a fél elhallgatta a valós jövedelmi és vagyoni viszonyait, így a Kiskunhalasi Járásbíróság előtti 20.361/2013. szám alatti ügyben a fél teljes személyes költségmentessége megvonásra került, mert az eljárás során kiderült, hogy valótlan adatokat közölt. Az alperes előadásából derült ki mindez, azaz, hogy az eltartásra szoruló gyermekek közül az egyik kereső, a másik után pedig az ellenérdekű fél jelentős összegű gyermektartásdíjat fizet és egyébként is hozzájárul a vele kapcsolatos kiadásokhoz.

A vizsgált személyek köre a kérelmezőn kívül általában kiterjedt annak házastársára is. Problémát jelentett e körben például a Kunszentmiklósi Járásbíróság előtti 20.135/2014. szám alatti ügyben az, hogy a házastársnak a jövedelmét a fél nem igazolta, ezért elutasításra is került a költségmentesség engedélyezése iránti kérelem. Több esetben, így a Kalocsai Járásbíróság előtti 20.204/2014. szám alatti ügyben az élettárs vonatkozásában is figyelembe vettek adatokat, míg a Kiskunfélegyházi 20.277/2014. szám alatti ügyben a fél az édesanyjával élt együtt, akinek szintén feltárásra kerültek a jövedelmi és vagyoni viszonyai.

A becsatolásra került határozatok közül talán egy esetben, a Kiskunfélegyházi Járásbíróság előtti 20.093/2015. szám alatti bontóperben volt megállapítható, hogy a fél részére kötelező jelleggel kellett költségmentességet engedélyezni. A fél 22.830 forint támogatásból élt és 12.000 forint családi pótlékot kapott, alkalmi munkákat végzett, vagyona nem volt és egy kiskorú gyermek eltartásáról kellett gondoskodnia. A járásbíróság ennek megfelelően teljes személyes költségmentességet biztosított a részére.

Egyéb esetekben nem volt megállapítható, hogy a felek jövedelme ne haladta volna meg a Kmr. szerinti határértéket, vagy ne lett volna vagyonuk, tehát alapvetően méltányossági okok alapján kellett dönteni a költségmentességről. A már megjelölt eseten kívül két határozatban került sor teljes költségmentesség engedélyezésére, a Bajai Járásbíróság költségmentességet adott a 20.608/2013. szám alatti bontóperben, ahol a fél jövedelme 112.602 forint volt és ezen kívül 61.875 forint emelt családi pótlékot kapott, három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott, egyébként vagyona nem volt. Az elsőfokú bíróság elutasította a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet és csak részleges költségmentességet engedélyezett azzal, hogy meghaladja az egy főre eső jövedelem a határértéket, de a fellebbezés folytán a másodfokú bíróság a három kiskorú gyermekre tekintettel megállapította a felperes létfenntartásának veszélyeztetettségét. A másik esetben a Kiskőrösi Járásbíróság előtti 20.240/2012. szám alatti élettársi vagyonközösség megosztása iránti perben a fél előadta, hogy munkanélküli, egy személygépkocsival rendelkezik. Az elsőfokú bíróság itt is elutasította a teljes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, más kedvezményt sem adott a részére és felhívta az illeték lerovására, tekintettel arra, hogy a keresetlevélben foglaltak szerint korábban jelentős jövedelemmel rendelkezett. Előadta ugyanis, hogy gépkocsit vásárolt az ellenérdekű félnek és 5.000.000 forint feletti összeget fizetett ki helyette. A másodfokú bíróság azonban megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését és teljes személyes költségmentességet engedélyezett a felperes

részére, figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint korábban valóban jelentős vagyonnal rendelkezett a felperes, de nem állapítható meg, hogy jelenleg is lenne ilyen vagyona, ezért az elutasítás lehetetlenné tenné számára a bírósághoz fordulást.

Az előbbiekben említett esetektől eltekintve a felek által igazolt jövedelmek széles körben mozogtak olyankor, amikor a bíróság elutasította a teljes személyes költségmentessége engedélyezése iránti kérelmet, így például a Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 20.199/2014. szám alatti ügyben a munkanélküli 36.465 forint jövedelemmel, de személygépkocsival és két ingatlan tulajdonával rendelkező fél kérelmét elutasította, vagy a Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 20.342/2014. szám alatti ügyben a három kiskorú gyermeket nevelő, főállású anyának, akinek a jövedelme 73.650 forint, szintén nem engedélyezett költségmentességet, sem teljeset, sem részlegeset. Előfordult azonban, hogy – természetesen hiába – de több százezres jövedelemmel rendelkező felek is költségmentesség engedélyezését kérték.

Több esetben a félnek semmilyen bevallott jövedelme nem volt. A Kiskőrösi Járásbíróság a 20.249/2012. szám alatti élettársi vagyonközösségi ügyben eljárva elutasította a teljes vagy részleges költségmentesség iránti kérelmet. A semmilyen jövedelmet nem igazoló félnek ebben az esetben a másodfokú bíróság költségmentességet biztosított. Ugyancsak a Kiskőrösi Járásbíróság 20.161/2014. szám alatti ügyében a fél munkanélküli, jövedelmet nem igazolt, de két személygépkocsija és egy motorkerékpárja és egy ingatlana volt. Részleges költségmentességet kapott ezt követően. A Kiskunfélegyházi Járásbíróság előtti 20.277/2014. szám alatti ügyben a fél előadta, hogy jövedelme nincs és édesanyjával él, akinek a jövedelmét viszont bevallotta. A fél ingatlantulajdonnal rendelkezett és a per adatai szerint foglalót is felvett, az ügyben ezért a részére csak illetékfeljegyzési jogot engedélyeztek.

A Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.135/2015. szám alatti ügyében ugyancsak értékelésre kerültek a fél által előadott és igazolt kiadások. A Kiskunfélegyházi Járásbíróság előtti 20.545/2014. szám alatti ügyben viszont, tekintettel arra, hogy a kiadásait a fél nem tárta fel és nem igazolta a bíróság nem is értékelte azokat a döntése meghozatalakor.

Számos esetben értékelésre kerültek a becsatolt Nyilatkozaton, illetve az előadott adatokon kívül más körülmények, így különösen a peradatok. A Bajai Járásbíróság a P.20.079/2015/6. szám alatti ügyében értékelte, hogy a per tárgyát egy 1.200.000 forint értékű Mercedes Sprinter gépkocsi kiadása képezte és ezen felül a fél további két személygépkocsival rendelkezett. A Bajai Járásbíróság a 21.155/2014. szám alatti ügyben figyelemmel volt arra, hogy a keresetlevél és a per tárgya szerint a felek jelentős vagyont halmoztak fel házastársi együttélésük alatt, ami a félnek az általa előadottaknál lényegesen kedvezőbb vagyoni helyzetére utal.

A Kiskőrösi Járásbíróság a 20.249/2012. szám alatti élettársi vagyonközösségi ügyben szintén értékelni kívánta azt, hogy a fél a keresetlevél szerint személygépkocsit vett az alperesnek, illetve több mint 5.000.000 forintot fizetett ki helyette, a másodfokú bíróság azonban úgy vélte, hogy ez nem vehető figyelembe, mert csak a korábbi gazdasági helyzetre utal, így a megváltoztató végzésével költségmentességet engedélyezett a fél részére.

A Kiskunfélegyházi Járásbíróság a P.20.199/2014. szám alatti ügyben értékelte azt, hogy a per adatai szerint a költségmentességet kérő fél jövedelme alacsony ugyan, de éppen akkor vásárolt egy nagyobb értékű személygépkocsit 2.300.000 forintért.

Előfordult, hogy az ellenfél nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy a fél jövedelmi és

vagyoni viszonyai jobbak az előadottnál, így a Kiskőrösi Járásbíróság előtti 20.450/2013. szám alatti élettársi vagyonközösségi ügyben hívta fel a figyelmet az ellenfél az új élettárs kedvező vagyoni helyzetére.

A felek általában nyilatkoztak az eltartásra szoruló hozzátartozóikról a már említett Bajai Járásbíróság előtti 20.608/2013. szám alatti ügyben kifejezetten a három kiskorú gyermekre tekintettel biztosítottak teljes költségmentességet a fél részére.

Az eljárt bíróságok több esetben kifejezetten kiszámolták az együtt élő személyek átlagjövedelmét és ez alapján határoztak a előterjesztett kérelemről (Bajai Járásbíróság P.20.002/2015., Kalocsai Járásbíróság 20.286/2012.).

Részleges költségmentesség minden esetben, vagy illetékmentességet, illetve mentességet jelentett az egyes felmerülő költségek alól, vagy teljes egészében, vagy százalékos mértékben meghatározva. Több esetben az illetékmentesség lényegében azonos eredményre vezethetett a teljes költségmentességgel. A százalékos mértékben történt meghatározás 50 % körüli volt, de kivételes esetben ennél magasabb is, így például a Bajai Járásbíróság a 21.123/2013. szám alatti ügyben 90 %-ra kiterjedően adott költségkedvezményt az illeték viselése alól. Az határozatok megfelelően kerültek megfogalmazásra, egy esetben merült fel, hogy a Bajai Járásbíróság a P.21.155/2014. szám alatti végzésében úgy rendelkezett, hogy a teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet elutasította és egyben a fél részére részleges költségmentességet engedélyezett, amely kiterjed az eljárási illeték megelőlegezésére. Ez a megfogalmazás nem felel meg a Pp. szabályainak, hiszen nem derül ki, hogy a megelőlegezéssel illetékfeljegyzési jogot biztosított a részére, vagy a részleges költségmentességgel illetékmentességet kapott.

A rendelkezésre álló ügyek közül számos esetben előfordult az, hogy az eljárt bíróság figyelemmel volt a várhatóan felmerülő költség, a lerovandó illeték, vagy a fizetendő szakértői díj összegére. A Bajai Járásbíróság a 21.155/2014. szám alatti ügyben értékelte, hogy az ügyben szakértői bizonyítás lehet szükséges, az illetékösszeg pedig 1.500.000 forint, amelynek viselése meghaladná a fél teljesítőképességét. Az előző bekezdésben már említett határozat rendelkező része és indokolása azonban nem áll teljes összhangban egymással.

A Bajai Járásbíróság a 20.255/2014. szám alatti ügyben illetékfeljegyzési jogot adott a fél részére, tekintettel arra, hogy 1.290.000 forint illetéket kell lerónia, a jövedelme pedig csak 107.000 forint.

A Kunszentmiklósi Járásbíróság 20.042/2014. szám alatti ügyben a szakértői költségek előlegezése és viselése alól adott részleges költségmentességet a félnek, mert az apaság vélelmének a megdöntése iránti perben nyilvánvalóan szükséges lesz szakértői vélemények beszerzése. A Bajai Járásbíróság viszont a 20.517/2012. szám alatti ügyben a 15.000 forintos illeték lerovása tekintetében nem adott mentességet a 107.400 forint nyugdíjjal rendelkező félnek, tekintettel arra, hogy annak lerovása nem jelent megterhelést a számára. A 20.002/2015. szám alatti ügyben ugyancsak elutasították a kedvezmény iránti kérelmet a 93.000 forint nyugdíjjal rendelkező (házastársa jövedelme 53.465 forint) a félnek, mert a 15.000 forint lerovása a létfenntartását nem veszélyezteti.

A többen a kevesebb elvét általában a bíróságok alkalmazták, tehát ha a fél csak teljes személyes költségmentességet kért, akkor is elbírálták a kérelmét részleges költségmentesség iránti kérelemként is de nem tartották kiterjeszthetőnek általában ezt az illetékfeljegyzési jog iránti kérelemre.

A Kalocsai Járásbíróság által csatolt határozatok között kettő olyan volt fellelhető, amikor a költségkedvezmény engedélyezését azért tartotta kizártnak az elsőfokú bíróság, mert a perlés eleve eredménytelennek látszott. A 20.468/2013. szám alatti perújításos ügyben az elsőfokú bíróság arra tekintettel nem részesítette költségkedvezményben a felet, hogy a perújítási kérelme, tekintettel arra, hogy a már korábban feltárt bizonyítékok kerültek előadásra, eleve eredménytelennek látszott. A másodfokú bíróság azonban hatályon kívül helyezte a határozatot, mert úgy vélte, maga a perújítási kérelem megfelelően került előterjesztésre és más kérdés az, hogy a megengedhetősége körében majd hogyan fog határozni arról a bíróság. Nem ad azonban ez alapot annak eleve eredménytelenné minősítésére. A 20.502/2012. szám alatti ügyben azért került elutasításra a kérelem, mert a vh. megszüntetési ügyben a felperes a vh. megszüntetését azért kérte, mert beszámítani kívánt egy olyan követelést a végrehajtást kérővel szemben, amelyre nem állt rendelkezésére végrehajtható határozat vagy közokiratba foglalt követelés. A perlekedése ezért az elsőfokú bíróság szerint eleve eredménytelennek látszott. A másodfokú bíróság azonban ebben az esetben is hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság döntését tekintettel arra, hogy az igény megalapozottsága csak a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján állapítható meg, az eljárás ezen szakaszában nem tekinthető nyilvánvalóan alaptalannak a kereset.

A Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 20.146/2013., 20.394/2013., valamint a 20.559/2011. szám alatti és a Kunszentmiklósi Járásbíróság a 20.403/2012. szám alatti ügyekben felülvizsgálta egy év elteltével a már engedélyezett költségmentességet és az első két esetben, tekintettel arra, hogy a nyilatkozat nyomtatványt ismételten a felek nem csatolták, a költségmentességet a határozat meghozatalának időpontjától kezdődően megvonta. A harmadik esetben a jogosultság fennállását vizsgálta és miután a fél jövedelmi és vagyoni viszonyai már kedvezőbbek voltak, ezért szintén megvonta ex nunc hatállyal a költségmentességet és a felet illetékfeljegyzési jogban részesítette.

Más esetekben is sor került a már engedélyezett költségmentesség megvonására. A Kiskunhalasi Járásbíróság a 20.718/2012. szám alatti ügyben megvonta a felperes költségmentességét, mert időközben elhelyezkedett és 121.000 forint havi bérrel lett új munkahelye. A 20.321/2013. szám alatti ügyben viszont ex tunc hatállyal került megvonásra a költségkedvezmény, mivel az eljárás során derült ki az, hogy a fél valótlan adatokat közölt. A 20.444/2012. szám alatti ügyben ex nunc hatállyal került hatállyal került megvonásra a költségkedvezmény miután itt a fél maga jelentette be, hogy azóta munkába állt és a kedvezmény mértékét meghaladó jövedelemmel rendelkezik.

A kérelmek jelentős része az eljárás kezdetén került beterjesztésre, a Bajai Járásbíróság előtti 20.774/2004. szám alatti ügyben viszont az alperes terjesztette elő már az elsőfokú ítélet meghozatalát követően, az azzal szembeni fellebbezésével egyidejűleg a költségkedvezmény iránti kérelmét, amely - hiánypótlást követően - került érdemben elbírálásra. A Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.233/2011. szám alatti ügyében az alperes az elsőfokú eljárás során kérte a költségkedvezmény engedélyezését, míg a Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.464/2012. szám alatti ügyében szintén az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében, csakúgy mint a Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.055/2012. szám alatti ügyében.

A Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.055/2011. szám alatti ügyében az elsőfokú ítélet meghozatalát követően kérte a felperes, hogy a részére a bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezzen. Hiánypótlás ellenére nem csatolta azonban a házastárs vonatkozásában is a megfelelően kitöltött nyilatkozat nyomtatványt, ezért

kérelmét az elsőfokú bíróság elutasította. A másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte a végzést tekintettel arra, hogy a feltételek fennállását már a Kmr. 10. §-ának (1) bekezdése alapján kell vizsgálni.

A Kiskőrösi Járásbíróság a 20.112/2012. szám alatti számlatartozás iránti perben a meghozott ítélet elleni fellebbezéssel egyidejűleg előterjesztett költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet elutasította és a fellebbező félnek illetékfeljegyzési jogot engedélyezett tekintettel arra, hogy a jövedelme meghaladja a határértéket és ingatlanai vannak. Az alperes fellebbezett azzal, hogy időskorú felmenői ellátásáról is gondoskodnia kell, de a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság határozatát azzal az indokkal, hogy a fellebbező fél az állítását nem igazolta és korábban nem is hivatkozott arra.

Kivételesnek lenne tekinthető, de más bíróságok is figyelembe vették a költségkedvezmény elbírálásakor, hogy a felek az ügyben megegyeztek. A Kiskőrösi Járásbíróság a 20.161/2014. szám alatti ügyben a fél részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, majd az eljárás során részesítette ismételt kérelmére részleges költségmentesség kedvezményében és az illeték viselése alól mentesítette. Minderre vélhetően arra tekintettel került sor, hogy a felek megegyeztek az ügyben és az egyezségüket a bíróság jóvá is hagyta jogerős végzésével és így a mérsékelt összegű illetéket az állam viselte.

II./2. Az egyes határozatok.

II./2./1. **Költségmentességet kapott** a becsatolt határozatok közül a Bajai Járásbíróságon a 20.608/2013. szám alatti bontóperben a fél, akinek a jövedelme 112.602 forint és 61.875 forint kiemelt családi pótlékot kapott. Az elsőfokú bíróság csak részleges költségmentességben részesítette - mentesítette az illeték fele részének megelőlegezése alól - de a másodfokú bíróság a három kiskorú gyerekre tekintettel teljes költségmentességet engedélyezett a számára.

Ugyancsak költségmentességet kapott a fél a Kiskőrösi Járásbíróságon a 20.249/2012. szám alatti élettársi vagyonközösség iránti perben, amelyben a pertárgyérték 9.000.000 forint, lerovandó illeték pedig 540.000 forint. A fél, aki előadása szerint munkanélküli volt, jövedelem nélkül, gépkocsival rendelkezett és a keresete szerint gépjárművet vett a másik félnek és 5.000.000 forintot fizetett ki helyette. Az elsőfokú bíróság elutasította ugyan valamennyi kérelmét, de a másodfokú bíróság volt az, a vélhetően megromlott vagyoni viszonyára tekintettel teljes költségmentesség kedvezményében részesítette.

A Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 20.093/2015. szám alatti ügyben az egy kiskorú gyermeket nevelő 22.800 forint támogatást kapó, 12.000 forint családi pótlékkal rendelkező fél részére, aki alkalmi munkákat végez, vagyona pedig nincs, költségmentességet adott.

II./2./2. Részleges költségmentesség:

A Bajai Járásbíróság előtti 21.040/2014. szám alatti bontóperben a fél jövedelme 59.500 forint, egy személygépkocsija van, mást nem tüntetett fel és részleges költségmentességet kapott a felmerülő illetéket 50 %-ára kiterjedően. A Bajai Járásbíróság 21.155/2014. házassági vagyonközösség megosztása iránti perben - a pertárgy értéke 29.813.839 forint - a fél jövedelme 76.275 forint volt, előadása szerint

vagyona pedig nincsen. Részleges költségmentességet kapott, amely kiterjedt az eljárási illeték előlegezésére. A Bajai Járásbíróság a 20.703/2014. bontóperében a fél jövedelme 91.791 forint volt, két kiskorú gyermeke van és egy darab 500.000 forint értékű személygépkocsija. Részleges, az eljárási illeték 50 %-ára kiterjedő költségmentességet kapott. A Bajai Járásbíróság 21.002/2014. szám alatti ügyében a fél jövedelme 109.200 forint, egy kiskorú gyermeke van, egy személygépkocsija és egy ingatlana, amit állítólag értékesített. Részleges költségmentességet engedélyeztek a részére valamennyi költség 50 %-ára kiterjedően. A Bajai Járásbíróság 21.123/2013. szerződés érvénytelensége megállapítása iránti perben a fél havi jövedelme 74.670 forint, 3.000.000 forintos ingatlannal és két darab személygépkocsival rendelkezett. Előadása szerint 28.000 forint lakástörlesztést és 37.000 forint rezsit fizetett, részleges költségmentességet kapott az illeték 90 %-ára kiterjedően.

Kiskőrösi Járásbíróság 20.161/2014. szám alatti ügyében, a pertárgyérték 1.500.000 forint volt. Munkanélküli a fél, de ingatlana van, két személygépkocsija és egy motorkerékpárja. Illetékfeljegyzési jog kedvezményt kapott, majd a későbbiekben részleges költségmentességet az illeték fizetése alóli mentesítést a megkötött egyezségre tekintettel.

Kiskunfélegyházi Járásbíróság, 20.536/2013. szám alatti ügy. A három kiskorú gyermeket nevelő fél jövedelme 120.000 forint, 10.000.000 forintos ingatlana van, a kereseti illeték 50 %-ára kiterjedő részleges illetékmentességet kapott. Az ugyanezen bíróság előtti 20.445/2014. szám alatti bontóperi ügyben 74.084 forint jövedelem, két kiskorú gyermek és 5.000.000 forint értékű ingatlan mellett a fél részleges költségmentességet kapott a kereseti illeték 50 %-a alóli mentesítéssel. A 20.233/2011. szám alatti közös tulajdon megszüntetése iránti perben a fél nyugdíjas 58.930 forintja van, ingatlana 1.200.000 forint értékű, a költségei pedig 17.000 forint villany, 3.500-6.500 forint telefon és 1.500 forint gyógyszer. Részleges költségmentességet kapott a perben felmerülő szakértői díj előlegezése és viselése alól. Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.283/2014. végrehajtás megszüntetése iránti per. A fél az előadása szerint álláskereső, a házastársának jövedelme 66.485 forint, ingatlannal és utánfutóval rendelkeznek. A végrehajtás során lefoglaltak tőlük ingatlanokat és egy Volvo személygépkocsit. Előadásuk szerint 18.000 forint a TV és internet kiadásuk, 27.000 forint a mobil, 17.000 forint az áram, 9.000 forint a gáz, 5.500 forint a víz és 3.900 forint a kötelező biztosítás. Részleges költségmentességet kaptak 50 % erejéig. A 20.464/2012. szám alatti rokontartás felemelése iránti perben a tanuló diákhitelt törleszt 21.000 forint értékben, jelenleg is tanul, útiköltsége és gyógyszerkiadása merült fel, jövedelme 74.782 forint. Részleges, a költségek 50 %-ára kiterjedő költségmentességet kapott. A 20.135/2015. szám alatti bontóperben a fél főállású anya, jövedelme 73.650 forint, 4.500.000 forint értékű ingatlana van, gépkocsija 100.000 forint értékben, rezsi kiadása 31.696 forint, a gyerekekre 13.000 forint, gyógyszerre 3.000 forint kiadása, három kiskorú gyermeket lát el. Részleges, a költségek 50 %-ára kiterjedő költségmentességet kapott.

A Kiskunhalasi Járásbíróság 20.897/2013. számú ügy. Elvált, egy kiskorú gyermekről gondoskodó fél, 51.944 forint jövedelemmel, vagyona nincsen, részleges költségmentességet kapott és mentesítést az eljárási illeték előlegezése és viselése alól. Kiskunhalasi Járásbíróság 20.666/2013. szám alatti gyermekelhelyezési perében egy kiskorú gyermek, 84.600 forint és 10.000 forint jövedelem, továbbá 12.200 forint családi pótlék és 20.000 forint gyermektartásdíj. Ingatlan és gépkocsi tulajdon. Állandó kiadások 25.000 forint albérlet, 10.000 forint óvoda, 10.000-15.000 forint gyógyszer. Illetékmentességet magába foglaló részleges költségmentességet biztosítottak a részére.

A 20.166/2014. szám alatti tulajdonjog megállapítása iránti perben a fél jövedelme 190.000 forint, házastársa munkanélküli, vagyonuk nincsen, egy kiskorú gyermekük van. Kiadásuk albérletre 45.000 forint és hátralékaik vannak a közüzemi díjban. Részleges költségmentességet kapott a fél, illetékmentességet. A 20.173/2011. szám alatti bontóperben két kiskorú gyermek, 68.055 forint rehabilitációs járadék, 63.690 forint egyéb jövedelem, 7.970 forint és 30.000 forint gyermektartásdíj. A fél ingatlana 13.000.000 forint, gépkocsija 1.000.000 forint értékű. Részleges költségmentességet kapott, az illetékmentességre kiterjedően. A 20.603/2013. gyermekelhelyezési per, 28.720 forint rehabilitációs ellátás, 58.142 forint jövedelem 16.000 forint egyéb jövedelem és 30.000 forint kölcsönteljesítés. 3.000.000 forint értékű ingatlana van, részleges költségmentességet kapott a fél az illeték és a szakértői költségek 50 %-ára kiterjedően, figyelemmel arra, hogy 15.000 forintos rezsit és 48.000 forintos lakáshitelt fizet.

Kunszentmiklósi Járásbíróság 20.042/2014. szám alatti apaság vélelmének megdöntése iránti perben a félnek 160.000 forint jövedelme van és 5.000.000 forint értékű ingatlana. A szakértői költségek megelőlegezésére és viselésére kiterjedő részleges költségmentességet biztosítottak a részére. A 20.135/2014. bontóperben 16.000.000 forint értékű ingatlanvagyon, 38.645 forintos jövedelem, a házastárs viszont nem igazolta a jövedelmét és volt kettő darab személygépkocsijuk, viszont két kiskorú gyermekről gondoskodtak. A másodfokú bíróság figyelemmel arra, hogy albérletben lakik, aminek összege 35.000 forint, részleges költségmentességet engedélyezett a részére. A 20.094/2014. számú bontóperben, amelyben alkalmi munkákból élt a fél és kb. 40.000 forintot vallott be jövedelemként, ingatlana pedig 16.000.000 forintot ért, részleges költségmentességet kapott a fél, az illetékmentességre kiterjedően, tekintettel a jelentős vagyonára tekintettel, de arra is, hogy albérletben lakik és két kiskorú gyermeke van.

II./2./3.Illetékfeljegyzési jog engedélyezése:

A Bajai Járásbíróság 20.255/2013. szám alatti ügyében, a lerovandó illeték 1.290.000 forint, a fél jövedelme pedig 107.167 forint volt, egyebet nem igazolt, illetékfeljegyzési jogban részesítették. Ugyancsak Bajai Járásbíróság a 20.643/2013. számú ügyben - lerovandó illeték 104.000 forint – a 93.355 forint jövedelemmel rendelkező félnek a bíróság illetékfeljegyzési jogot adott. A Kalocsai Járásbíróság 20.204/2013. kötelesrész kielégítése iránti perében a fél nyugdíjas, jövedelme 84.940 forint, 3.500.000 forint értékű ingatlannal rendelkezik és illetékfeljegyzési jogot biztosítottak számára csakúgy, mint a 20.063/2015. szám alatti, birtokháborítás megszüntetése és kártérítési ügyben ahol - 39.000 forint volt a lerovandó illeték - a fél jövedelme 100.535 forint, házastársáé 72.960 forint, de mezőgazdasági ingatlanokkal és személygépkocsival rendelkeztek. A Kiskőrösi Járásbíróság a 20.112/2012. számú számlatartozás megfizetése (4.632.181 forint) iránti ügyben, ahol a fél éves jövedelme egyéni vállalkozóként 1.296.000 forint volt, 4.000.000 forint értékű ingatlannal és két személygépkocsival és 400.000 forint értékben egyéb vagyonnal rendelkezett, illetékfeljegyzési jogot biztosított. A Kiskőrösi Járásbíróság a 20.541/2011. tartási szerződés megszüntetése iránti perben, pertárgyérték 6.200.000 forint, a nyugdíjas 82.535 forint jövedelemmel, 10.000.000 forint értékű ingatlannal és 30.000 forint készpénzzel rendelkező félnek, akinek a kiadásai 45.000-50.000 forintot, gyógyszer költsége pedig 17.000 forintot tett ki, illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. A Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.277/2014. egyezség érvénytelensége megállapítása iránti perében, 1.000.000 forintos pertárgyérték mellett, ahol a félnek

jövedelme nem volt, édesanyjával élt (édesanyja jövedelme 63.625 forint) viszont ingatlannal rendelkezett, a fél illetékfeljegyzési jogot kapott, figyelemmel arra is, hogy az ingatlanra foglalót vett fel. A Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.353/2014. életjáradéki szerződéssel kapcsolatos perében a fél jövedelme 83.645 forint volt és 1.500.000 forint értékű ingatlana volt, szintén illetékfeljegyzési jogot kapott. Ugyanezen bíróság a 20.545/2014. bontóperben, ahol a fél jövedelme 77.365 forint volt továbbá két személygépkocsival rendelkezett 1.500.000 forint értékben, de volt egy kiskorú gyermeke, is, a kiadásait viszont nem igazolta felhívás ellenére, a fél ugyancsak illetékfeljegyzési jogot kapott. A Kiskunhalasi Járásbíróság illetékfeljegyzési jogot engedélyezett a 20.210/2014 számú ügyében, ahol a fél egyedülálló, 145.500 forint jövedelme van, valamint ingatlana és személygépkocsija, a 20.983/2014. számú ügyben ahol a fél elvált, jövedelme 67.628 forint volt, 17.000.000 forint értékű ingatlannal, egy gépkocsival rendelkezett, de gyerektartásdíjat fizetett (36.000 forintot) és a 20.899/2014. számú ügyben, amelyben a félnek két kiskorú gyermeke volt, GYES-t (25.650 forint) és 26.600 forint családi pótlékot kapott, házastársa jövedelme pedig 122.079 forint volt, ingatlana és gépkocsija volt.

II./2./4. Valamennyi költségkedvezmény iránti kérelem elutasítása:

Bajai Járásbíróság 20.079/2014. ingó kiadása iránti perében (amely egy Mercedes Sprinterre vonatkozik) az illeték összege 72.000 forint. A fél családi gazdálkodó, egy 25 éves gyermeke van, jövedelme 820.680 forint, házastársának 925.065 forint az elmúlt évi adóigazolás szerinti jövedelme. 5.000.000 forint értékű ingatlanuk van, egy KZC-733 és LCS forgalmi rendszámú gépkocsijuk, 1.000.000 és 700.000 forint értékben, továbbá a perbeli gépkocsi. Kiadásaik a közüzemi díj 33.000 forint, és a gépkocsi törlesztőrészlet 110.000 forint.

Bajai Járásbíróság, 20.682/2014. számú bontóper, a lerovandó illeték 30.000 forint. A fél jövedelme 172.091 forint, két gépkocsija van, egy ingatlana 5.500.000 forint értékben, két kiskorú gyermeke. Bajai Járásbíróság 21.075/2014. számú per, 641.279 forint pertárgyérték. A fél jövedelme 99.645 forint nyugdíj, gépkocsija van. Bajai Járásbíróság 20.002/2015. számú ajándék visszakövetelése iránti perben az illeték 15.000 forint lenne, a fél nyugdíjas (93.205 forint) házastársa jövedelme 53.465 forint, ingatlana van, és gépkocsija. Bajai Járásbíróság 20.517/2012. számú perújítás ügy 15.000 forint illetékkel, a fél jövedelme 107.400 forint. Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.199/2014. számú ügyében a fél munkanélküli, 36.465 forint jövedelme van, két ingatlana és 2.300.000 forint értékű gépkocsija. Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.293/2012. szám alatti vh. megszüntetés, 15.000 forint illetékkel, a fél jövedelme 110.127 forint, 3.000.000 forint értékű ingatlana van, két kiskorú gyermeke, egyedül él. Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.270/2014. számú perben a félnek 160.000 forint jövedelme van és egy kiskorú gyermeke. Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.342/2014. számú pere, a félnek három kiskorú eltartásra szoruló gyermeke van, főállású anya, 73.650 forint jövedelme, 1.500.000 forint értékű ingatlana. Kiadásként 26.710 forint került megjelölésre. A Kiskunhalasi Járásbíróság 20.181/2014. vh. megszüntetése iránti perében (15.000 forint illeték) a fél őstermelő és alkalmi munkás, jövedelmét nem igazolta, házas, két kiskorú gyermeke van, kiadásként pedig 27.447 forint áramot igazolt. Ez a kérelem alapvetően az igazolások elmaradása miatt került elutasításra.

A Bajai Járásbíróság a 20.774/04. számú számlatartozás iránti perben (az illeték 15.000 forint) a hiánypótlásra való felhívás nem teljesítése miatt utasította el a bíróság a kérelmet. Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 20.504/2014. szám alatti ügyben szintén a

kft. illetékfeljegyzési jog iránti kérelmét utasította el a hiánypótlás elmaradása miatt, csakúgy mint a 20.131/2014. szám alatti vh. megszüntetése iránti perben és a 20.351/2014. szám alatti ügyben.

A Kalocsai Járásbíróság a 20.468/2013/9. számú perben, mely áramdíj megfizetésére irányuló (a pertárgyérték 398.000 forint) perújítási ügy volt, (a fél munkanélküli, jövedelme, vagyona nincs, élettársának van ingatlana, amely 1.000.000 forint értékű) az elsőfokú bíróság elutasította a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, tekintettel arra, hogy a perújítás a késedelmes előterjesztés miatt előre eredménytelennek látszik, ezért költségmentesség sem adható. A másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte a végzést tekintettel arra, hogy a perújítási kérelem megfelelően került előterjesztésre, más kérdés az, hogy a megengedhetősége körében majd hogyan fog határozni a bíróság, ez nem ad alapot az eleve eredménytelenné minősítésre. Ezt követően az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban az eljárási illeték felére adott részleges költségmentességet a félnek. Hasonló volt a Kalocsai Járásbíróság 20.502/2012. szám alatti vh. megszüntetése iránti perben meghozott végzése. A fél rokkantnyugdíjas, jövedelme nincs, ingatlana 3.400.000 forint értékű. Elutasításra került a kérelem, tekintettel arra, hogy a végrehajtás megszüntetését azért kérte, mert beszámítani kívánt követelése van a végrehajtást kérővel szemben, amire azonban nem rendelkezett végrehajtható határozatba, vagy közokiratba foglalt követeléssel, azaz eleve eredménytelennek látszott a pereskedése. A másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte ezt a végzést arra hivatkozással, hogy az igény megalapozottsága csak a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján állapítható meg, az eljárás ezen szakaszában az nem tekinthető nyilvánvalóan alaptalannak, így érdemben kell a kérelmet elbírálni.

II./2./5. Megvonásra került a fél részére az engedélyezett költségmentesség:

A Kiskunhalasi Járásbíróság 20.718/2012. szám alatti ügyében a felperesnek munkahelye lett, 121.000 forintot keresett. Új nyomtatványt nem csatolt ezért a bíróság ex nunc hatállyal a kedvezményt megvonta tőle. Ugyanez a bíróság 20.321/2013. szám alatti élettársi vagyonközösségi ügyében (pertárgyérték 9.643.000 forint) kiderült az eljárás során, hogy a fél valótlan adatokat közölt, mert az egyik gyermeke kereső, a másik gyermeke után pedig az ellenérdekű fél gyermektartásdíjat fizet és hozzájárul a költségeihez, ezért ex tunc hatállyal került megvonásra a költségkedvezmény és felhívta a bíróság a felet - leletezés terhe mellett - az illeték lerovására. A Kiskunhalasi Járásbíróság 20.447/2012. szám alatti tulajdonjog megállapítása iránti perében a fél maga jelentette be, hogy időközben munkába állt és ezért ex nunc hatállyal került megvonásra a korábban biztosított költségkedvezménye.

A Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 20.146/2013., 20.394/2013 és a 20.559/2011. szám alatti ügyekben egy év után felülvizsgálta a költségmentesség engedélyezése feltételeinek fennállását. Felhívta a feleket a megküldött nyomtatvány megfelelő kitöltésére és ismételt csatolására. Az első két esetben nem csatolták, ezért a határozat meghozatalának időpontjától kezdődően megvonta a bíróság a költségkedvezményt. A harmadik esetben is megvonásra került a kedvezmény, de ekkor azért, mert az engedélyezés feltételei ekkor már nem álltak fenn, a félnek ugyanis a jövedelme 145.800 forint lett, gépkocsija volt és 16.500.000 forint értékű ingatlana, a kettőből az egyik gyermeke pedig nagykorúvá vált. A Kunszentmiklósi Járásbíróság is a 20.403/2012. szám alatti bontóperben elrendelte egy év elteltével a kérelem felülvizsgálatát és megvonta a költségmentességet, mert a fél nem csatolta - felhívás ellenére - a megfelelően kitöltött nyilatkozatot.

II./2./6. Egyebek:

A Kecskeméti Törvényszék a 21.381/2014. szám alatti perújítási ügyében (amely vállalkozói díj hátralékról szólt) a perújítási kérelmet elutasította érdemi vizsgálat nélkül az első tárgyaláson és ezért az illetéket 138.500 forintra mérsékelte. Megállapította, hogy a 1.246.900 forint lerótt illeték a felperes részére visszajár, amely felől az illetékes adóhatóság a felperes kérelmére külön határozattal rendelkezik. A Kecskeméti Törvényszék a 4.P.20.560/2012. szám alatti ügyében a felperes illetékfeljegyzési jogot, az alperes költségmentességet kapott, az illeték 900.000 forint volt és 870.000 forint szakértői díj merült fel. A P.20.864/2013/37. szám alatti per egy MABISZ által indított megtérítési igény, amelyben a MABISZ társadalmi szervezetként az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján illetékmentes. Pervesztes volt, ezért a lerótt illetéket az állam viselte. Ebben az ügyben a felperes részéről a beavatkozó biztosító társaság fellebbezett, ezért ezt követően a másodfokú bíróság helybenhagyó döntése mellett a beavatkozót kötelezte a felmerült illeték megfizetésére. A G.21.722/2013. szám alatti ügyben a felszámolás alatt álló cég illetékfeljegyzési joggal rendelkezett, de pervesztessége folytán kötelezték az illeték és a perköltség megfizetésére.

A Kiskunfélegyházi Járásbíróság 20.055/2012. szám alatti ügyében az elsőfokú ítélet meghozatalát követően kérte a fél teljes személyes költségmentesség engedélyezését. Hiánypótlásra hívták fel, de miután házastársa vonatkozásában nem megfelelően kitöltve csatolta a nyilatkozatot, elutasításra került a kérelme. Másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság döntését tekintettel arra, hogy a kérelmet már a Kmr. 10. §-ának (1) bekezdése alapján kell vizsgálni.

III. A Győri Törvényszék határozatai.

III./1. A Győri Törvényszék a megkeresésre ugyancsak igen nagy mennyiségű határozatot bocsátott a joggyakorlat-elemző csoport rendelkezésére. Az anyagban egy olyan eset volt, ahol nem természetes személy, hanem cég, egy kft. kért illetékfeljegyzési jogot. A kérelem első fokon elutasításra került, de a másodfokú bíróság biztosította a költségkedvezményt a cégnek, tekintettel arra, hogy az már nem működött, készpénzzel nem rendelkezett. (Mosonmagyaróvári Járásbíróság 20145/2010) A többi kérelmet természetes személyek adták be.

Egyetlen olyan eset sem merült fel, ahol a fél jövedelme nem haladta meg a Kmr. szerinti határértéket, azaz a munkaviszony alapján megállapított öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, 28.500 forintot. Ebből eredően nem volt olyan eset, ahol kötelező lett volna a felet költségmentességben részesíteni, minden esetben méltányossági alapon történt a kérelem elbírálása. Egy ügyben merült fel (Győri Törvényszék 20.077/2011.) az, hogy a fél esetlegesen szociális járadékban részesül, az eljárás során azonban ez nem került igazolásra. A másodfokú bíróság a fél részére pártfogó ügyvédet kirendelő határozatból jutott erre a következtetésre, mert a fél az eljárás során felhívás ellenére sem igazolta azt, hogy honnan és milyen jövedelemmel rendelkezik.

A becsatolt határozatok közül három esetben kapott a fél teljes személyes költségmentességet. Az egyik esetben 78.000 Ft családi pótlék és 98.000 forint GYED jövedelemmel rendelkezett és négy gyermek eltartásáról kellett gondoskodnia. Rendelkezett viszont ingatlannal és személygépkocsival, élettársi kapcsolatban élt. Az

élettársának bevallott jövedelme nem volt, de gépkocsival és egy garázs-ingatlan tulajdonával rendelkezett. Az elsőfokú bíróság csak eljárási illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett a fél részére, de a másodfokú bíróság ezt a döntést megváltoztatta és a teljes személyes költségmentességben részesítette a felet. Figyelemmel volt arra, hogy a 40 millió forintos ingatlanvagyonát hitel terhelte, a négy kiskorú gyermek eltartására továbbá arra, hogy orvosszakértő kirendelését kérte az ügyben, amelynek jelentős költségkihatása van. (Győri Járásbíróság 22.195/2013.).

A Győri Járásbíróság a Vh.2012/2014. szám alatti ügyben részesítette költségmentességben a nyugdíjas, 125.235 forint jövedelemmel és 25 millió forintértékű ingatlannal rendelkező felet. Igazolt kiadásként 25.000 forint tűzifa, 5.600 forint PB gáz, 10.270 áramdíj, 5.366 forint vízdíj és 1.777 forint kommunális adó merült fel, de a döntésben nyilvánvalóan befolyásolta az a bíróságot, hogy a fél az ellene folyó végrehajtási ügyben kérte a kedvezmény biztosítását. Megállapíthatóan további 14.705 forintot kellett fizetnie a bíróság felé, 25.000 forintot magánszemélyeknek és fennállt még egy 5.000 forintos telefontörlesztése is.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság 68.760 forint jövedelem, 53.889 forint rendszeres kiadás 10.000.000 forint értékű ingatlantulajdon mellett állapította meg a fél létfenntartásának veszélyeztetett voltát. (20.564/2014.)

A felek jövedelme meghaladta a jogszabály szerinti mértéket, így csak méltányosságból lehetett a kedvezményt biztosítani a részükre. Összevetve ezeket az egyéb esetekkel, amikor elutasításra került a költségkedvezmény, az állapítható meg (kivéve talán a harmadik esetet), hogy több esetben ezeknél a feleknél lényegében rosszabb körülmények közt élő felek is csak részleges költségmentességet kaptak. Általánosságban egyébként 50.000 és 150-200.000 forint körüli jövedelem mellett, bizonyos tulajdoni hányad ingatlantulajdonnal és személygépkocsival rendelkező felek kérték a kedvezmények megadását.

Több esetben előfordult az, hogy a fél semmilyen jövedelmet nem igazolt. A Győri Törvényszék 20.015/2012. szám alatti ügyében a fél börtönben ült, házastársa jövedelme pedig nem került igazolásra. A Győri Törvényszék 20.525/2013. szám alatti ügyében a fél munkanélküli volt, a Soproni Járásbíróság 21.010/2014. szám alatti ügyében pedig szintén munkanélküli, aki előadta, hogy jövedelme nincs és a szülei tartják el. A Soproni Járásbíróság előtti 21.312/2014. szám alatti ügyben a fél ugyancsak munkanélküliként jelölte meg magát azzal, hogy egy hónapja munkakereső. A Soproni Járásbíróság 20.551/2014. számú ügyében a román állampolgárságú felperes semmilyen jövedelmet nem adott elő és nem is igazolt.

Az esetek nagy többségében a felek valamilyen mértékű ingatlantulajdonnal rendelkeztek, néhány esetben voltak teljesen vagyontalanok. Több alkalommal rendelkeztek személygépkocsival, de volt aki cégtulajdonról is nyilatkozott. Ezeken kívül egyéb vagyon elvétve fordult elő, kizárólag akkor, ha ez más körülményekből derült ki.

Ilyen eset volt pl. a Győri Törvényszék 20.414/2013. számú pere, amelyben a fél által a jövedelmére és kiadásaira vonatkozóan csatolt bankszámlából megállapítható volt, hogy jelentős összegű megtakarítással rendelkezik. A Győri Törvényszéken a 20.517/2013. szám alatti ügyben az derült ki, hogy az eljárás során a fél 1.000.000 forint megváltási árat vett fel, azaz jelentős összegű készpénzzel rendelkezett.

Számos alkalommal került pontosan megjelölésre az, hogy a félnek milyen rendszeres kiadásai, terhei vannak. A Győri Járásbíróság 22.195/2013. vagy Vh.2012/2014. szám

alatti ügyeiben el is fogadta a bíróság az igazolt kiadásokat és azt is, hogy milyen terhek állnak fenn a vagyontárgyakon. A rendszeres kiadásokról nyilatkozott és igazolta is azokat a fél Győri Törvényszéken a 20.414/2013. szám alatti, a Mosonmagyaróvári Járásbíróságon 20.293/2014. szám alatti, vagy a Győri Járásbíróságon a Vh.2012/4. szám alatti ügyekben.

Amennyiben erre lehetőség volt és ez felmerült, a bíróság a döntése meghozatalakor egyéb adatokat is figyelembe vett. Erre azonban csak elenyésző számú esetben került sor. A Győri Törvényszék a 20.517/2013. szám alatti ügyben értékelte azt, hogy az eljárás során a fél 1.000.000 forint megváltási összeghez jutott. Ugyancsak a Győri Törvényszék a 20.952/2013. szám alatti ügyben figyelembe vette azt, hogy a per megindítását megelőzően a kereset szerint a fél 31.000.000 forint vételárat vett fel a szerződésből eredően. A fél ugyan nyilatkozott a perben arról, hogy ezt a pénzt azóta elköltötte, tartozásait fizette belőle vissza. Jelentős összeg visszafizetését azonban igazolni nem tudta, csak egy több mint 4.000.000 forint, magánszemélyek felé fennállt állítólagos tartozás megfizetését, míg 2.000.000 forintról semmilyen nyilatkozatot nem is tett. A Soproni Járásbíróság a 20.489/2014. szám alatti ügyben értékelte az alperes eljárás során tett nyilatkozatát, amely szerint a felperes egy évvel a perindítást megelőzően értékesített 10.000.000 forintért egy ingatlant. Ezt az ellenérdekű fél sem vitatta, csak azt adta elő, hogy azóta felhasználta a pénzt, az állítását igazolni azonban nem tudta.

A felek feltehetően minden alkalommal nyilatkoztak az eltartásra szoruló hozzátartozóikról, kis- és nagykorú gyermekekről egyaránt. Nyilatkozniuk kellett azonban az utánuk kapott bevételekről is, így gyermektartásdíjról, családi pótlékról, egyéb juttatásokról.

A felek minden esetben a „Nyilatkozat” nyomtatvánnyal terjesztették elő kérelmüket. Ha a Nyilatkozatot nem, vagy nem megfelelően kitöltve csatolták és azt hiánypótlásra való felhívás ellenére sem adták be ilyen módon kitöltve, akkor elutasításra került a kérelmük. Így pl. a Mosonmagyaróvári Járásbíróság 20.069/2014. szám alatti határozatával vagy a Győri Járásbíróság Vh.583/2013. számú határozatával elutasította ez okból a kérelmeket. A már említett a Győri Törvényszék előtti 20.077/2011. szám alatti ügyben azonban a megfelelő kérelem nem került becsatolásra, a másodfokú bíróság ennek ellenére a párfogó ügyvéd engedélyezéséről szóló határozat alapján mégis megfelelőnek fogadta el a jövedelmi és vagyoni viszonyok igazolását és a felet részleges költségmentességben részesítette.

Az önbevallásról szóló nyilatkozatokból több esetben nyilvánvalóan látható volt, hogy az ingatlanokat, személygépkocsikat a felek alulértékelik. A jövedelmek, nyugdíjak viszont megfelelő igazolással kerültek bevallásra. Bankszámlát csak ritka esetben csatoltak, így pl. a nyugdíjjövedelem vagy a kiadások igazolására (Győri Törvényszék 20.414/2013., 20.517/2013., 20.952/2013. és Soproni Járásbíróság 20.489/2014.).

Az eljárás során vizsgálat alá vonták a fél, valamint a házastársa jövedelmi és vagyoni viszonyait. Sor került kifejezetten az élettárs vagyoni viszonyainak a vizsgálatára is, ha a fél nyilatkozott ilyen kapcsolata fennállásáról, valamint, amennyiben előadásra került az, hogy a félnek eltartásra szoruló gyermeke van és az jövedelemmel rendelkezett, (pl. gyermektartásdíj, családi pótlék, egyebek) akkor az is feltüntetésre került több esetben a nyilatkozaton vagy a bevallásban és a bíróság azt értékelte. A bíróság számos esetben a több egy háztartásban élő fél esetében egy főre eső jövedelem alapján állapította meg a rászorultság mértékét. (Győri Törvényszék 20.834/2014., 20.525/2013.)

Főszabályként - a jogszabályoknak megfelelően - az eljárt bíróságok teljes költségmentességet nem, hanem csak részleges költségmentességet engedélyeztek. A már említett három esetben került sor csupán teljes költségmentesség engedélyezésére. Megállapítható azonban, hogy több esetben a részleges költségmentesség engedélyezése voltaképpen a teljes költségmentességgel megegyező hatást érhetett el. A bíróság ugyanis a teljes eljárási illeték megfizetése alól mentesítette a részleges költségmentesség engedélyezésével a felet, más költség pedig feltehetően nem merült fel. (Soproni Járásbíróság 20.074/2015., 21.010/2014., 20.018/2015., 20.551/2014.). Más esetekben viszont csak bizonyos százalékában mentesítették a feleket a felmerült költségek viselése alól, így pl. 25-50-75%-ában a felmerült eljárási illeték vagy a szakértői költségek tekintetében. Megállapíthatóan a részleges költségmentességről az eljárt bíróságok helyesen döntöttek, azt mindig %-osan vagy az adott költség típusának a megjelölésének vagy a kettő együttes alkalmazásával határozták meg. Nem volt olyan tartalmú végzés, amelyből nem lett volna egyértelműen megállapítható az, hogy részleges költségmentesség mire terjedt ki.

A tanulmányozott határozatok alapján levonható volt az a következtetés, hogy az eljárt bíróságot befolyásolta az, hogy milyen mértékű illeték vagy költség merül fel az ügyben és milyen összeget kellene megfizetnie a félnek. A Győri Törvényszék 20.898/2011. számú ügyében, pl. a lerovandó illeték 500.000 forintot tett ki személyenként, aminek a megfizetése igen nagy nehézséget jelentene a feleknek. A részleges költségmentességet ezért - teljesítőképességük arányában, mérlegeléssel - a felmerülő költségek 75%-ára kiterjedően engedélyezték az I-II. rendű felpereseknek. A Győri Járásbíróság 22.195/2013. szám alatti ügyében eljárt másodfokú bíróság a fél részére azért engedélyezett teljes személyes költségmentességet, mert álláspontja szerint orvosszakértő kirendelése is várható az ügyben és ennek a költségének a viselése - pervesztessége esetén - már a fél létfenntartását is veszélyeztethetné. Ellenkező példa is megfigyelhető volt, mert a Mosonmagyaróvári Járásbíróság a 20.172/2012. szám alatti ügyben az egyébként kiskorú gyermekével alacsony jövedelemből - 65.625 forint rokkant nyugdíj és 25.000 forint gyerektartásdíjból - élő fél részére, aki viszont egy nagyobb értékű ingatlannal rendelkezett, a 27.000 forint illeték tekintetében nem találta megalapozottnak a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét, tekintettel arra, hogy az nem jelent aránytalan megterhelést a részére.

A bíróságok általában úgy tekintették, hogy többen a kevesebben foglaltatik, ezért amennyiben csak teljes költségmentesség engedélyezését kérte a fél, kérelmét a részleges költségmentességre is kiterjedő kérelemként kezelték és bírálták el. Egy olyan ügy merült fel, ahol a másodfokú bíróság úgy vélte, a költségmentesség iránti kérelembe az illetékfeljegyzési jog iránti kérelem nem tartozik bele, azt a fél nem kért, ezért az nem bírálható el. (Győri Járásbíróság 22.103/2014.)

A költségmentesség engedélyezésének kizártsága rosszhiszeműség miatt egy esetben merült fel a Győri Járásbíróság 20.268/2014. szám alatti ügyében. Itt a per tárgyát bérleti díj és közüzemi díj hátralék megfizetése képezte, az alperes a díjhátralékot elismerte, de annak megfizetésétől elzárkózott. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel kizártnak tartotta - a Pp. 85.§-ának (3) bekezdése alapján - a részére a költségkedvezmény biztosítását. A másodfokú bíróság azonban megváltoztatta ezt a határozatot és a fél részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint nem volt rosszhiszemű, mert arra hivatkozott, hogy beruházásokat végzett az ingatlanon és ez okból nem kell megfizetnie az egyébként általa elismert tartozást.

A vizsgált határozatok közt a költségkedvezmény felülvizsgálatára vonatkozó döntés nem volt, annak megvonásról pedig egy alkalommal rendelkeztek. A Győri Törvényszék a 20.763/2012. számú ítéletével az eljárás kezdő időpontjára visszaható hatállyal vonta meg a fél részére biztosított költségkedvezményt és illetékfeljegyzési jogot biztosított a részére. Minderre azért került sor, mert az eljárás során kiderült, a felet az általa előadottakhoz képest több további ingatlan tulajdoni hányad is megilleti, 50.500.000 forint értékben. Ezek egy részét birtokolja, de birtokában van még az élettársi vagyonközösségből eredően egy 1.266.000 forint értékű ingóság is, ezért megállapításra került az, hogy eleve nem illette volna meg a költségkedvezmény.

A tanulmányozott határozatok között csak egy olyan merült fel, amikor az alperes a fellebbezéssel egyidejűleg adta elő a költségkedvezmény iránti kérelmét, ezért a kérelem előterjesztésének időpontjával kapcsolatos problémához határozat az ügyek között nem volt fellelhető.

III./2. Az egyes határozatok:

III./2/1. A határozatok közül három rendelkezett arról, hogy a bíróság **költségmentességet engedélyez**ett a kérelmező fél részére. A Győri Járásbíróság 22.195/2013. szám alatti hiteltartozás megfizetése iránti perében az eljárás során a II.r. alperes kért költségmentességet. Az általa előadottak szerint 78.000 forint családi pótlék és 98.000 forint gyed jövedelemmel rendelkezett, ingatlana és személygépkocsija volt, továbbá 4 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott. Élettársának ingatlana és gépkocsija volt, de jövedelme a nyilatkozat szerint nem. Az elsőfokú bíróság végzésével a II.r. alperesnek az eljárási illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyezett, a fellebbezési eljárás során azonban a másodfokú bíróság megváltoztatta ezt a határozatot és a II.r. alperest teljes személyes költségmentességben részesítette. A döntésben megállapította, hogy a II.r. alperes 40.000.000 forintos vagyona hitellel terhelt, a 4 gondozásra szorult gyermek közül pedig az egyik tartósan beteg. Az eljárás során várhatóan orvosszakértő kirendelése is szükséges lesz, amelyet az állam megelőlegez ugyan, de pervesztessége esetén ezt az alperes köteles viselni, ami viszont a létfenntartását veszélyeztetné.

A Győri Járásbíróság a Vh.2012/14. szám alatti végrehajtási ügyben az elvált, nyugdíjas, 125.235 forint nyugdíjjal és 25.000.000 forint értékű ingatlan tulajdonnal rendelkező felet részesítette költségmentességben, akinek a saját előadása szerint a rendszeres kiadásai 25.000 forint tűzifa, 5.600 forint PB gáz, 10.270 forint áram, 5.366 forint víz és 1.677 forint kommunális adó voltak. Ezen felül törlesztései vannak a bíróság felé 14.750 forint, magánszemélyek részére 25.000 forint, telefonra pedig 5.000 forint. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján költségmentességet engedélyezett a részére.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság a 20.564/2014. számú ügyben a 68.760 forint jövedelemmel és 10.000.000 forint értékű ingatlantulajdonnal rendelkező III.r. felperesnek engedélyezett költségmentességet, mert tekintettel a 53.889 forint összegű rendszeres kiadásaira megállapította, hogy létfenntartása veszélyeztetett.

III./2./2. Teljes személyes költségmentesség iránti kérelem elutasítása mellett részleges költségmentesség engedélyezése:

A Győri Törvényszék a 20.599/2010. szám alatti közös tulajdon megszüntetése iránti

perben, ahol a pertárgyérték 7.500.000 forint volt, elutasította a költségmentesség iránti kérelmet és részleges, a szakértői díjak 50 %-ára kiterjedő költségmentességet engedélyezett a félnek. A kérelmező jövedelme havi 128.155 forint, házastársa munkanélküli, két gyermek után fizetett havi 24.000-24.000 forint gyermektartásdíjat és albérletben lakik.

Ugyanez a bíróság a 20.015/2012. szám alatti ügyben, - amelynek tárgya szerződés semmisségének megállapítása és a pertárgyérték 11.900.000 forint - az alperes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította és a részére a felmerült költségek 50 %-ára kiterjedően engedélyezett részleges költségmentességet. A fél havi jövedelme 89.932 forint, ingatlannal rendelkezik, amelynek értéke 700.000 forint és két kiskorú gyermek után fizetett havi 30.000 forint gyermektartásdíjat.

A Győri Törvényszék a 20.989/2011. számú hagyatéki igény és kötelesrész iránti - 30.197.000 forint pertárgyértékű - perben az I.r. felperes részére részleges költségmentességet engedélyezett a felmerülő költségek 75 %-ára. Az I.r. felperes háztartásbeli, házastársának jövedelme 131.862 forint. Személygépkocsival és ingatlannal rendelkezik. A II.r. felperes, aki ugyanilyen jogosultságot kapott, egyedülálló 77.766 forint a jövedelme és 8.000.000 forintos ingatlan 1/2 tulajdoni hányadával rendelkezik. A végzés indokolása szerint a lerovandó illeték személyenként 500.000 forint lenne, de ennek a megfizetésére a felek nem képesek, az 1/4 rész megtérítése azonban nem haladja meg a teljesítőképességüket.

A Győri Törvényszék 20.525/2013. szám alatti megállapítási perében a felperes munkanélküli, házastársa jövedelme pedig 136.837 forint. Ingatlannal és három darab személygépkocsival rendelkezik, míg a házastársa is rendelkezik ingatlannal 17.000.000 forint értékben. Ez esetben a fél az illeték és a szakértői költségek 50 %-a erejéig kapott részleges költségmentességet, az egy főre eső jövedelem meghatározása alapján, mérlegeléssel. A fél fellebbezése folytán a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság döntését.

A 20.517/2013. szám alatti házastársi vagyonközösség megállapítása iránti perben a fél jövedelme 85.000 forint, egy kiskorú gyermeke van, 35.000 forint gyermektartásdíjat kap utána és 13.000 forint családi pótlékot, egy személygépkocsija van és ingatlana. Az eljárás során kapott 1.000.000 forint megváltási árat, de havi 60.000 forint hiteltörlesztést fizet. A bíróság részleges költségmentességet engedélyezett a részére az eljárási illeték 50 %-ának az erejéig, a végzést a másodfokú bíróság helybenhagyta.

A Soproni Járásbíróság előtti 20.074/2015. szám alatti házastársi vagyonközösség megosztása iránti perben a fél jövedelme 65.691 forint, vagyona nem volt. Részleges költségmentességet kapott, mentességet az illeték megfizetése alól, tekintettel arra az illeték lerovása túlzott terhet jelentene a részére.

A Soproni Járásbíróság 21.010/2014. szám alatti házassági bontóperében a fél munkanélküli, jövedelme nincs, szülei tartják el. Egy 10.000.000 forintos ingatlannal rendelkezik és egy nagykorú gyermeke van. Részleges költségmentességet kapott az eljárási illeték megfizetése alól mentesítették, tekintettel az ingatlantulajdonára, és arra, hogy a bírósághoz fordulás lehetősége így biztosított a részére.

A Soproni Járásbíróság 20.018/2015. szám alatti bontóperében a fél főállású anya 88.250 forint jövedelemmel, három gyermeke közül kettő autista, vagyona nincs önkormányzati bérlakásban lakik. Részleges költségmentességet kapott, az illeték megfizetése alól mentesítették, tekintettel arra aránytalan megterhelést jelentene számára annak megfizetése.

A Soproni Járásbíróság előtti 21.312/2014. szám alatti kártérítési ügyben a munkanélküli, szüleivel élő, de három személygépkocsival rendelkező felet, aki egy hónapja munkakereső, részleges költségmentességben részesítették az eljárási illeték 25 %-a alól mentesítéssel.

A Soproni Járásbíróság 20.551/2014. szám alatti gyermekelhelyezési és gyermektartási perében a félnek egy kiskorú gyermeke van, vagyona nincs, román állampolgár. Jelenleg Ausztriában él az élettársa ingatlanában. Részleges költségmentességet kapott, mentesítést az eljárási illeték megfizetése alól, tekintettel arra, hogy létfenntartásának veszélyeztetettsége nem állapítható meg, de ez a kedvezmény biztosítja a bírósághoz fordulás lehetőségét.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság a 20.292/2014. számú tulajdonjog megállapítása iránti perében a fél nyugdíjas, jövedelme 144.000 forint, 6.400.000 forint értékű, jelzáloggal terhelt ingatlannal rendelkezik, ezen kívül pedig a perbeli ingatlanra és egy gépkocsi tulajdoni hányadra áll fenn igénye. Részleges költségmentességet kapott, a költségek 70 %-os mértékére kiterjedően.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság 20.180/2014. szám alatti apaság megdöntése iránti perében a fél jövedelme 211.721 forint volt, 7.000.000 forintos ingatlannal, gépkocsival rendelkezett és két gyermek eltartásáról gondoskodott, amelyek közül az egyik kiskorú, továbbá kölcsönt törleszt. Részleges költségmentességet kapott a költségek 40 %-ának erejéig.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság a 20.564/2014. számú szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti perében az I.r. felperes és házastársa összesen 121.900 forint jövedelemmel rendelkezik, kiadásaik 51.536 forintot tesznek ki és a félnek 5.000.000 forintos ingatlana van. A II.r. felperes egyedülálló, 110.795 forint jövedelemmel és 59.514 forint kiadással, ingatlanról nem nyilatkozott. Mindezek alapján a bíróság az I. és II.r. felperest részleges, a költségek 50 %-ának a megelőlegezése és megfizetése alól mentesítést jelentő költségmentességben részesítette, azzal, hogy a költségmentességet kapott III.r. felperes létfenntartása a kiadásaira is tekintettel veszélyeztetett, míg a többiek csak nehéz körülmények között élnek.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság előtti 20.293/2014. számú bontóperben a fél jövedelme 101.940 forint, egy kiskorú gyermeke van, vagyona nincs. Kiadásai: az áram 22.400 forint, internet és tv 20.313 forint, víz 4987 forint, hiteltörlesztés 4.000 forint. Mérlegeléssel részleges költségmentességet kapott a költségek 20 %-ának a megelőlegezése és viselése alól, tekintettel a nehéz anyagi helyzetére.

A Győri Törvényszék a 20.077/2011. számú ügyben - amelynek tárgya 3.121.196 forint megfizetése, a lerovandó illeték pedig 187.200 forint - a fél rokkantnyugdíjas, 28.405 forint jövedelemmel. Előadása szerint 50 %-os rokkantnak minősül és egy 4.000.000 forint értékű ingatlanról nyilatkozott. Az elsőfokú bíróság elutasította a kérelmet tekintettel arra, hogy nem volt megállapítható a becsatolt nyilatkozat alapján az, hogy öregségi vagy rokkant nyugdíjat kap, valamint az ingatlanvagyona. A fél a fellebbezésében adta elő, hogy a jogszabály értelmében jár a részére a költségmentesség. A másodfokon eljárt ítélőtábla hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság végzését tekintettel arra, hogy nem kerültek feltárásra álláspontja szerint kellően a kérelem elbírálásához szükséges adatok. Az elsőfokú bíróság felhívta ezen adatok közlésére a felet, aki annak nem tett eleget, ezért a megismételt eljárás során ismételten elutasításra került a kérelem. A fellebbezés folytán eljárt Győri Ítélőtábla részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését, részleges költségmentességben részesítette

a felet és mentasítette az eljárási illeték megfizetése alól. A döntés indokai szerint a hiánypótlásra való felhívásoknak valóban nem tett eleget a fél, amely alapja lehetne ugyan a kérelem elutasításának, de miután már pártfogó ügyvéd kirendelését is kérte - és az ott meghozott határozat szerint rendszeres szociális járadékban részesül és vagyona nincs - ez igazolásként elfogadható.

III./2./3. A teljes költségmentesség, vagy részleges költségmentesség elutasítása, illetékfeljegyzési jog engedélyezése, illetve kérelemre illetékfeljegyzési jog engedélyezése.

A Győri Törvényszék a 20.015/2012. szám alatti ügyben a börtönben lévő félnek, akinek két kiskorú gyermeke és két ingatlana, valamint személygépkocsija van, házastársa jövedelme pedig nem igazolt, a költségmentesség elutasítása mellett illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Döntését arra alapította, hogy a félnek vagyona van, házastársa jövedelem pedig nem volt megállapítható viszont jövedelem hiányában nem tudna perelni.

A Győri Törvényszék a 21.025/2011. szám alatti élettársi vagyonközösségi ügyben, ahol a pertárgyérték 23.000.000 forint, az elvált, 77.555 forint jövedelemmel rendelkező, két kiskorú gyermeket eltartó, személygépkocsi tulajdonnal rendelkező fél, aki ezen felül 12.200 forint családi pótlékot vesz fel, illetékfeljegyzési jogot kapott. Figyelemmel volt a bíróság arra, hogy az élettársi vagyonközösségből származó igénye szerint 13.400.071 forint illeti meg, továbbá a keresetében személygépkocsi és más jelentős vagyon megszerzését állította az élettársi kapcsolat alatt, költségmentességben ezért nem volt részesíthető.

A Soproni Járásbíróság 20.127/2014. számú, ingatlan elhagyására kötelezés iránti ügyben a fél elvált, jövedelme 52.400 forint, továbbá 85.750 forint rehabilitációs járadék. 16.000.000 forint értékű családi házzal és személygépkocsival rendelkezik. Illetékfeljegyzési jogot kapott, költségmentesség iránti kérelem elutasítása mellett, tekintettel arra, hogy illeték lerovása súlyos terhet jelentene számára és ennek a kedvezménynek a feltételei állnak fenn.

A Soproni Járásbíróság 20.747/2014. 1.800.000 forint vállalkozási díj iránti ügyben a fél jövedelme 101 euro/hó, 10.000.000 forint értékű ingatlannal és egy nagykorú gyermekkel rendelkezik, költségmentesség az ingatlanra tekintettel nem volt adható a részére, ezért illetékfeljegyzési jogban részesítették.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság a 20.230/2013. számú - szerződés hatálytalanságának a megállapítása, 372.000 forint pertárgyértékű - perben a fél három gyermek eltartásáról gondoskodott, akik közül kettő kiskorú, de a harmadik is tanul. A jövedelme 1.300 euro/hó, 24.000.000 forintos ingatlana van, személygépkocsija, motorkerékpárja és utánfutója. A házastársának szintén van személygépkocsija és utánfutója, a jövedelme pedig 153.000 forint volt. Költségmentesség iránti kérelme elutasításra került és illetékfeljegyzési jogban részesítették tekintettel arra, hogy az illeték lerovása aránytalan megterhelést jelentene a részére.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság 20.127/2012. számú közös tulajdon megszüntetése iránti perben a lerovandó illeték 27.000 forint. A fél elvált, rokkantnyugdíjas, 65.625 forint a jövedelme, valamint 26.000 forint gyermektartásdíj. Egy nagykorú gyermeke volt és egy ingatlannal rendelkezett, amelynek az értéke talán 34.000.000 forint lehet. Szintén illetékfeljegyzési jogot kapott a költségmentesség iránti kérelem elutasítása

mellett.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság a 20.377/2012. számú elbirtoklási perben, amelyben a pertárgyérték 6.000.000 forint, a fél jövedelme 108.000 forint, 4.000.000 forint értékű ingatlana, gépkocsija volt és két gyermek eltartásáról gondoskodott. A házastársa személygépkocsival rendelkezett és az előző évben 7.000.000 forintot meghaladó jövedelme volt. Költségmentesség iránti kérelme elutasításra került, illetékfeljegyzési jogot kapott.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság 20.450/2011. számú per tárgya házassági vagyonközösség, a lerovandó illeték 90.300 forint. A fél munkanélküli, álláskeresési járadékot kap, amely korábban 1.743 forint/nap, jelenleg 1.560 forint/nap, 800.000 forint értékű ingatlana van és egy gyermek eltartásáról gondoskodik. Illetékfeljegyzési jogot kapott, tekintettel arra, hogy az illeték lerovása aránytalan terhet jelentene számára.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság 20.307/2013. ajándék visszakövetelése iránti perében, 390.000 forint a lerovandó illeték. A fél nyugdíja 134.725 forint, az előadott kiadása 41.111 forint. Szintén illetékfeljegyzési jogot kapott a költségmentesség elutasítása mellett.

Egy olyan határozat érkezett, amelyben a cég felperes kért illetékfeljegyzési jogot. Ez a Mosonmagyaróvári Járásbíróság 20.145/2010. szám alatti végrehajtási igényperében volt. A cég előadta, hogy az elmúlt fél évben 1.182.953 forint forgalom volt a bankszámláján, törzstőkéje 3.000.000 forint és 30 lakást épített, jelentős eszközállománnyal rendelkezik a per adatai szerint. Az elsőfokú bíróság elutasította a kérelmet, a 30 lakás építésére és az eszközállományra tekintettel, de a fellebbezés során a másodfokú bíróság biztosította a részére az illetékfeljegyzési jogot tekintettel arra, hogy a cég nem működik, jelenleg pénze nincs, tagjai és vezetői előzetes letartóztatásban vannak, számláján hónapok óta nem volt pénzforgalom.

III./2./4. A költségkedvezmény iránti kérelem elutasítása.

A Győri Törvényszék a 20.599/2010. szám alatti ügyben az I.r. alperes kérelmét elutasította. A fél 1.179.839 forint éves jövedelemmel rendelkezett egy évvel korábban, bevallott jövedelme 78.600 forint volt gépkocsival és ingatlannal rendelkezett.

A Győri Törvényszék a 20.834/2014. számú vagyonközösség megszüntetése iránti perben az elvált, két kiskorú gyermekkel rendelkező fél kérelmét utasította el, akinek a havi jövedelme 155.673 forint, a gyerektartásdíj 45.000 forint, a családi pótlék összege pedig 29.600 forint. Tekintettel arra, hogy az egy főre eső jövedelme 91.000 forint, a bíróság úgy ítélte meg, hogy kedvezményben nem részesíthető.

A Győri Törvényszék a 20.414/2013. szám alatti ügyben az ítélet ellen fellebbező alperes költségmentesség iránti kérelmét utasította el. A fél 157.825 forint nyugdíjjal, továbbá havi 65.000-87.000 forint közötti megbízási díjjal rendelkezett, egy 37 éves fogyatékos gyermek eltartásáról gondoskodik, aki viszont 59.160 forint árvaellátást és 20.300 forint családi pótlékot kapott. 6.000.000 forint értékű ingatlana van, kiadásaiként 35.000 forintot jelölt meg, míg a gyermekre további 10.000-15.000 forintot, ezen kívül megállapíthatóan 784.000 forint megtakarítással is rendelkezett. A kérelem elutasításra került, amelyet a másodfokon eljárt Győri Ítélőtábla is helybenhagyott helyes indokai alapján, de figyelemmel volt arra is, hogy a per egyébként tárgyi illetékfeljegyzési jogos.

A Győri Törvényszék a 20.952/2013. szám alatti üzletrész adásvételi szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti perben - ahol a pertárgyérték 33.390.500 forint, lerovandó illeték 1.500.000 forint - elutasította a költségkedvezmény iránti kérelmet, a fél elvált és jövedelme korábban 519.855 forint volt, jelenleg előadása szerint jövedelme nincs, megtakarítása 6.219.000 forint. Egy kiskorú gyermeke van, aki után 30.000 forint gyerektartásdíjat kap. Ingatlannal rendelkezik, amelynek értéke 8.000.000 forint, havi törlesztőrészleteket fizet 55.188 forint összegben. A kérelem elutasításra került figyelemmel egyebek mellett arra is, hogy a kereseti kérelem szerint is nem sokkal korábban a felperes 31.000.000 forintot vett fel az adásvételi szerződésből eredően, tehát létfenntartása aligha tekinthető veszélyeztetettnek.

A Soproni Járásbíróság a 20.489/2014. szám alatti szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti perében a pertárgyérték 13.000.000 forint volt. A fél munkanélküli és vagyontalan, utolsó jövedelme 34.521 forint volt. Az eljárás során azonban az alperes nyilatkozott arról, hogy egy évvel ezelőtt a felperes 10.000.000 forintért adott el egy ingatlant. Ezt a felperes nem vitatta, de előadta, hogy felhasználta ezt a pénzt. A bíróság ezért elutasította költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, amelyet helybenhagyott a másodfokú bíróság is figyelemmel arra, hogy nem igazolta a fél a 10.000.000 forint bevételének a sorsát.

A Győri Járásbíróság 21.159/2014. szám alatti házastársi vagyonközösség megosztása iránti perében, perérték 3.750.000 forint, az illeték 225.000 forint. A felperes jövedelme 176.874 forint, három kiskorú gyermeke van, akik után 25.000 forint gyermektartásdíjat kapott. A költségmentesség elutasításra került, a másodfokú bíróság ezt helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a gyermektartásdíj összege 30.000 forint gyermekenként, a felperes pedig semmilyen kiadást nem jelölt meg és nem is igazolt, ezért a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy költségmentességben lenne részesíthető.

A Győri Járásbíróság 22.103/2014. szám alatti szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti perében lerovandó illeték összege 21.000 forint volt. A felperes jövedelme 1.260.500 forint/év, házastársáé 1.367.840 forint, két kiskorú gyermekük volt és egy ingatlanuk 12.000.000 forint értékben. A kérelem elutasításra került, a fellebbezésben a fél kért illetékfeljegyzési jogot is, amelyet a másodfokú bíróság álláspontja szerint már a másodfokú bírósági eljárásban nem kérhetett és a kérelem ezért nem bírálható el, csak az elsőfokú bíróság által új kérelemre.

III./2./5. Két olyan határozat érkezett, amelyben **a fél nem csatolta a szükséges nyilatkozatot** és ezért került elutasításra a kérelme.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság a 20.069/2014. szám alatti bontóperben elutasította a kérelmet, mivel a fél nem csatolta teljes terjedelmében a szükséges nyilatkozatot.

A Győri Járásbíróság a Vh.583/2013. számú végrehajtási eljárás során ugyancsak elutasította a kérelmet tekintettel arra, hogy azt hiányosan terjesztette elő a fél. A Győri Törvényszék ezt hatályon kívül helyezte ugyan, mert a felhívás nem volt megfelelő, de ezt követően ismételt felhívás is eredménytelen maradt, ezért az elsőfokú bíróság ismételten elutasította - erre tekintettel - a kérelmet, amelyet már helybenhagyott a másodfokú bíróság is.

III./2./8. A már engedélyezett költségkedvezmény megvonása:

A beszerzett határozatok közül egy esetben került sor arra, hogy a bíróság megvonta a már engedélyezett, az illeték viselésére kiterjedő részleges költségmentességet. Itt az egyéni vállalkozó fél éves jövedelme 1.128.000 forint volt, egy ingatlannal rendelkezett, amely a peresített ingatlan volt 20.250.000 forint értékben és egy 200.000 forintos személygépkocsija volt. A bíróság az ügyben az eljárás során a részleges költségmentességet az eljárás kezdő időpontjára visszaható hatállyal megvonta és a fél részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Az eljárás során kiderült ugyanis, hogy a felet további ingatlanok tulajdonjoga is megilleti, összesen 50.500.000 forint értékben, melynek egy részét birtokolja is, továbbá birtokában maradt még 1.266.000 forint értékű ingóság. A per során feltárt adatok szerint tehát a felet eleve nem illette volna meg a költségkedvezmény. A Kmr. 8. §-a (1) bekezdésének a) pontja és (3) bekezdése alapján ezért az megvonásra került.(Győri Törvényszék 20.763/2012)

III./2./9. Kérelem elutasítása rosszhiszemű perlés miatt:

Egy esetben került sor arra, hogy a bíróság elutasította rosszhiszemű perlés miatt a kérelmet. A Győri Járásbíróság 20.668/2014. szám alatti perében az alperes kért költségmentességet, vagy részleges költségmentességet. A per tárgya bérleti díj és közüzemi díjtartozás megfizetése volt. Az alperes előadta, hogy elvált, négy gyermeke van, amelyből kettő tanuló, jövedelme 1.546.563 forint/év és 124.846 forint/hó, egyéni vállalkozó, 60.000 forint gyerektartás, 13.700 forint családi pótlék bevétellel rendelkezik még, kiadásai 50.000 forint bérleti díj és 85.000 forint rezsi. Az elsőfokú bíróság elutasította a kérelmet tekintettel arra, hogy a jövedelme a jogszabály szerinti mértéket meghaladja, így költségmentesség engedélyezésére nincs mód. Megállapította azonban, hogy a per tárgya díjhátralék, amely tartozását az alperes sem vitatta, csak annak megfizetésétől elzárkózott, így a rosszhiszemű pereskedés a Pp. 85. §-ának (3) bekezdése értelmében a költségkedvezmény engedélyezését kizárja. A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság álláspontjával, megváltoztatta a végzést és illetékfeljegyzési jogot engedélyezett az alperesnek. Megállapította azt, hogy nem volt rosszhiszemű a fél, mert a beruházásaira hivatkozva nem akarta kifizetni a valóban elismert összegű tartozást.

F. NYÍREGYHÁZI TÖRVÉNYSZÉK ÉS A PÉCSI TÖRVÉNYSZÉK ÁLTAL MEGKÜLDÖTT HATÁROZATOK VIZSGÁLATA[28]

A költségkedvezményekkel kapcsolatos országos gyakorlat vizsgálata körében a **Nyíregyházi** és a **Pécsi Törvényszék** által, valamint az illetékességi területükhöz tartozó járásbíróságok részéről megküldött határozatokat tekintettem át.

A törvényszékek polgári kollégiumai kísérőlevélben véleményt nyilvánítottak a költségmentességre vonatkozó hatáskör megosztása kérdésében is. A Pécsi Törvényszék Polgári Kollégiumának bírái – a Közigazgatási és Munkaügyi Kollégium bíráinak kivételével – nem támogatják a hatáskör megosztását. Álláspontjuk szerint ez a megoldás indokolatlanul megkettőzné a döntéshozatalt, ami a perek elhúzódásához vezetne. Utaltak arra, hogy a jelenleg használatos „adóigazolás II.” számú nyomtatványt a NAV állítja ki, így a bíróság jelenleg is az adóhatóságnál rendelkezésre álló adatok ismeretében dönt a kérelmekről. Hangsúlyozták: a költségkedvezmények tárgyában

28 *Készítette: Dr. Varga Edit*

történő döntéshozatal nem jelent szakmai nehézséget.

A Nyíregyházi Törvényszék Polgári Kollégiuma nem közölt egységes álláspontot, a kollégium egyes bíráinak véleményét továbbította. Ezek szerint támogatható, hogy a költségkedvezményről alapvetően ne a bíróság döntsön, azzal, hogy a perben eljáró bírói tanács jogosult legyen a perben felmerülő adatok alapján akár megvonni, akár engedélyezni azt. Más vélemény szerint is helyes, ha a más szerv által hozott döntés már a kereset benyújtásakor rendelkezésre áll, azzal, hogy e döntést a bíróság utóbb kizárólag – pontosan definiált – méltányossági szempontok alapján változtathassa meg. Írásban fejtette ki álláspontját a kollégium két bírája. Egyikük célszerűnek tartaná, hogy a személyes mentességeket az egységes szociális ellátó rendszer keretében az önkormányzatok, esetleg a NAV bírálja el, mert e szervezetek a kérelmező személyi és vagyoni körülményeiről közvetlen információkkal rendelkeznek, a bíróságok döntése ezzel szemben formális. A másik írásban nyilatkozó bíró kifejtette, hogy a költségkedvezményi kérelmek elbírálása „nem bírói”, csupán adminisztrációs munka, amely azonban több hónappal megnövelheti az eljárás időtartamát. A hatáskör megosztását ezért támogatja, azzal, hogy a perben eljáró bírói tanácsnak legyen lehetősége a döntést felülvizsgálni.

A részletes vizsgálatról:

A Nyíregyházi és a Pécsi Törvényszék illetékességi területéhez tartozó bíróságok közül a Komlói Járásbíróság 13, a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9, a Siklósi Járásbíróság 5, a Pécsi Törvényszék 19, a Pécsi Járásbíróság 28, a Nyíregyházi Törvényszék Polgári Kollégiuma 18, míg a Gazdasági Kollégium 19 db határozatot küldött, ez mindösszesen 108 db határozat. Az ügyek tárgya szerinti megoszlást tekintve 30 db bontóperben, 22 db pénzkövetelés, 3 db közös tulajdon megszüntetése, 1 db vagyonközösség megszüntetése, 3 db kártérítés, 3 db gyermektartás fizetési kötelezettség megszüntetése, 2 db gyermektartásdíj összegének meghatározása, 1 ajándék visszakövetelése, 2 végrehajtás megszüntetése, 2 db cégeljárásban hozott határozat, 10 közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata, 1 munkaügyi jogvita, 1 tartási szerződés megszüntetése, 2 tulajdonjog megállapítása, 1 kapcsolattartás szabályozása, 1 szerződés érvénytelensége iránti perben előterjesztett költségkedvezmény kérelmek tárgyában hozott határozatok vizsgálatára került sor.

A **Komlói Járásbíróság** által megküldött határozatok között - a költségkedvezmény iránti kérelmet elutasító határozat 6 db volt, ebből másodfokon jogerőre emelkedett 2, első fokon 4.

- az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyező végzés 1 esetben született,

-részleges költségmentesség engedélyezésére 2 esetben került sor.

- a kérelemnek részben helyt adó végzést 2 esetben hozott a bíróság, míg

- az engedélyezett részleges költségmentesség visszamenőleges hatályú megvonására 1 esetben került sor, és

- ugyancsak 1 esetben történt a költségkedvezmény iránti kérelemnek az érintett beadvánnyal egyidejű elutasítása.

A **Pécsi Járásbíróság**

- 5 esetben hozott másodfokon, 1 esetben elsőfokon jogerőre emelkedett elutasító határozatot

- 11 alkalommal került sor engedélyezésre, míg

- a kérelemnek részben történő helyt adás 2 esetben történt.

- az elsőfokú bíróság elutasította, míg a másodfokú bíróság engedélyezte a kedvezményt 4 alkalommal,

- a kedvezmény megvonására 1 esetben született másodfokon jogerőre emelkedett határozat,

- részleges költségmentesség engedélyezése 3 ízben történt és

- 1 esetben került sor a kedvezmény iránti kérelem és az érintett beadvány egyidejű elutasítására.

A **Siklósi Járásbíróság**

- 5 esetben utasította el másodfokon jogerőre emelkedett határozatával a kedvezmény iránti kérelmet,

- 2 esetben engedélyezte és

- 1 esetben megvonta az engedélyezett kedvezményt.

A **Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság**

- 7 esetben engedélyezte a költségkedvezményt,

- 1 esetben történt első fokon jogerőre emelkedett végzéssel elutasítás.

A **Nyíregyházi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma**

- első fokon jogerőre emelkedett határozatával 8 esetben utasította el a kedvezmény iránti kérelmet, míg

- másodfokon emelkedett jogerőre 7 db határozat.

- az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezésére 2 esetben került sor.

- az elsőfokú bíróság elutasította, a másodfokú bíróság engedélyezte a kedvezményt 1 alkalommal és

- részbeni elutasításra került sor másodfokon jogerőre emelkedett végzéssel 1 alkalommal.

A **Nyíregyházi Törvényszék Polgári Kollégiuma**

- 10 esetben engedélyezett kedvezményt,

- 2 esetben adott csak részben helyt a kérelemnek

- a kérelem elutasítására másodfokon jogerőre emelkedett végzéssel 4 alkalommal került sor és

- 2 esetben fordult elő, hogy az elsőfokú bíróság elutasította, a másodfokú bíróság pedig az elsőfokú határozat megváltoztatásával engedélyezte a kedvezményt.

A Pécsi Törvényszék

- 6 esetben engedélyezte a kedvezményt, az érintett beadvány egyidejű elutasítása mellett.

- 2 esetben csak a kedvezmény iránti kérelem elutasítására került sor az elsőfokú bíróság végzésével, míg a másodfokú bíróság határozata emelte jogerőre a döntést 2 alkalommal. - 5 esetben engedélyezték a kedvezményt, míg

- részben elutasították a kérelmet 3 alkalommal.

- az elsőfokú bíróság elutasította, a másodfokú bíróság engedélyezte a kedvezményt 3 esetben.

1.) A költségmentesség engedélyezésével kapcsolatos kérdések

Az engedélyező végzésekből általában nem tűnik ki, hogy a költségmentességi rendelet (6/1986. (VI.26.) IM rendelet) 6.§ (1) bekezdése, vagy a (2) bekezdés az engedélyezés alapja, tekintve hogy a végzés nem fellebbezhető, így annak indokolására sem kerül sor. A jogszabályi hivatkozás feltüntetése a részleges költségmentesség engedélyezésénél történik meg (Pécsi Járásbíróság P.20.894/2014.) ha a kérelem a teljes mentesség engedélyezésére irányul, mert az elutasító rendelkezés indokolásköteles. Azokban az esetekben, ahol a másodfokú bíróság megváltoztatja az elsőfokú bíróság határozatát (Pécsi Járásbíróság P. 21.617/2013.) ugyancsak szerepel a jogszabályi hivatkozás.

A határozatok túlnyomórészt következetesek abban, hogy az öregségi nyugdíj legkisebb összegét meghaladó jövedelem esetén az (1) bekezdés alapján nem engedélyezhető költségmentesség, másfelől a másodfokú bíróság egy ízben azt is kimondta, hogy a nyugdíjminimum alatti jövedelem nem vonja automatikusan maga után a költségmentesség engedélyezését.

A költségmentesség engedélyezésének alapja a felek által a 2/1968.(I.24)IM rendelet 1.§ (1) bekezdése alapján, a rendelet mellékleteiben található, megfelelően kitöltött nyomtatványok csatolása, de előfordul, hogy a bíróság tárgyaláson is meghallgatja a peres feleket, különösen tárgyaláson előterjesztett kérelem esetén (Pécsi Járásbíróság P.20.066/2014).

A felek által a kérelemhez csatolt nyilatkozatok a rendelet által megkívánt formanyomtatványokon túl a vizsgált határozatok esetében a következők voltak:

- saját és eltartó szülő igazolásai, utóbbi részéről az aktív korúak ellátására való jogosultság igazolása

- nevelési ellátás igazolása

- iskoláztatási támogatás

- kormányhivatal nyugdíjbiztosító igazgatóság a gyermekek utáni árvaellátásról

- pénzintézettől a részvények porfólió kimutatása

- 13M30 számú adónyomtatvány csatolása

A másodfokú bíróság számára a Kmr. 6.§ (2) bekezdése adott esetben az elsőfokú elutasító határozat megváltoztatásának indoka amennyiben az első fokon eljárt bíróság kizárólag az (1) bekezdés feltételeit vizsgálta (Pécsi Járásbíróság P.23.021/2013.), de olyan megváltoztató határozat is született, ami az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezését a Pp. 84.§ (2) bekezdésében foglaltak megvalósulásával indokolta. A hiánypótlás teljesítésének helytelen értékelése ugyancsak az elsőfokú bíróság végzésének megváltoztatására vezetett: a másodfokú bíróság rámutatott, hogy az Adóigazolás I. számú nyomtatványt csak akkor kell kitölteni, ha a fél adóköteles vagyontárggyal rendelkezik, az Adóigazolás II. számú nyomtatványt pedig akkor, ha önadózó. Az Adóigazolás I-II. nyomtatványok kitöltésének hiánya az ismertetett indokok alapján nem tette hiányossá a kérelmet, a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján a fél létfenntartásának veszélyeztetettségét meg - állapította és részére a Kmr. 6.§ (2) bekezdése alapján költségmentességet engedélyezett (Pécsi Törvényszék P.20.165/2014/4).

A Kmr. 6.§ (1) bekezdésére hivatkozott a bíróság a következő esetekben:

egy alkalommal 68.370 forint rendszeres jövedelem és személygépkocsi tulajdon mellett (Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.214/2014/7.)került sor a költségmentesség engedélyezésére.

Másik esetben az elvált családi állapotú, gyengén látó, 38.316 forint összegű nettó jövedelemmel rendelkező peres fél kapott teljes költségmentességet, míg a harmadik alkalommal az elsőfokú bíróság elutasító határozatát megváltoztató másodfokú bíróság engedélyezte a teljes költségmentességet, azzal az indokolással, hogy a fellebbezésben megtörtént az elutasítás alapjául szolgáló hiányok pótlása, és abból megállapítható volt, hogy a fél 27.850 forint rehabilitációs ellátásban részesül.

A Kmr. 6.§ (2) bekezdésére 11 esetben hivatkozott a bíróság a költségmentesség engedélyezésekor, így például a Pécsi Járásbíróság engedélyezett részleges költségmentességet az alperes részére a viszontkereseti illeték 50%-ára, azzal az indokolással, hogy a Kmr. 6.§ (1) bekezdésébe foglalt feltételek ugyan nem állapíthatók meg, de a (2) bekezdésben foglaltak igen (Pécsi Járásbíróság P.23.021/2013). A Nyíregyházi Törvényszék az „eljárási illetékre kiterjedően", az elsőfokú határozat megváltoztatásával engedélyezett részleges költségmentességet az alperesnek. Helytállónak tartotta az elsőfokú bíróság indokait, melyek szerint az adott esetben a Kmr. 6.§-ának sem az első, sem a második bekezdése nem teljesült, a Pp. 84.§ (1) bekezdése alapján azonban, az alperes nyugdíját terhelő letiltás miatt a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy jogai érvényesítésének megkönnyítése végett indokolt az alperes részére a részleges költségmentesség engedélyezése.

2.) A költségmentességi kérelem elutasításának indokai

- A Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.285/2006/2. számú határozatában kifejtett iránymutatás szerint, ha a fél ingatlantulajdonnal rendelkezik, az ingatlan értékétől függetlenül a Kmr. 6.§ (1) bekezdése alapján költségmentesség a részére nem engedélyezhető (idézi a Nyíregyházi Városi Bíróság a P.21.405/2012/4. számú határozatában)

- Hiánypótlás elmulasztása (Pp.95.§ (2) bekezdés)

- Ismételt kérelem esetén a korábbiakhoz képest nem igazolódott lényeges körülményváltozás. A bíróság által adott ügyben kifejtett indokok szerint az Alkotmánybíróság előtt és más perekben felmerült kiadások nem alapozzák meg a költségmentesség engedélyezését, ugyanígy a perben már felmerült és várhatóan felmerülő költségek összege sem. A per ráadásul tárgyi illetékfeljegyzési jogos, ezért nincs akadálya a bírósághoz fordulásnak, az ellenfélnek járó perköltség megfizetése alól pedig semmilyen kedvezmény nem mentesít (Pécsi Törvényszék P.20.446/2014).

- A fél jövedelme jóval meghaladja a jogszabályi értékhatárt és vagyontárggyal is rendelkezik, aktív korúak ellátására pedig nem jogosult. Létfenntartása nem veszélyeztetett és nem lehetetlen számára a bírósághoz fordulás.

- Jogi személy 72 millió forint összegű kártérítési követelése kapcsán fejtette ki a bíróság, hogy a felperes számláján az előző fél évben az illeték többszörösének megfelelő összeg állt rendelkezésre, bár a számlatartalék folyamatosan csökkent. A felperes tulajdonában áll a kártérítéssel érintett halastó rendszer, melyen a korábbi években a kártérítési összeggel azonos összegben végzett felújítási munkálatokat. Mindezekből következtethető, hogy az illeték előzetes lerovása számára nem megterhelő. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helyes indokaira utalással helybenhagyta (Pécsi Törvényszék G.20.929/2013/5).

Más esetben is élt „következtetéssel” a bíróság: az elsőfokú bíróság indokai szerint a felperes nem igazolta a jövedelmi/vagyoni viszonyait. A másodfokú bíróság helybenhagyó határozata indokolásában hozzáfűzte: a csatolt nyilatkozatok alapján nem állapítható meg, a fél hogyan tartja fenn magát. Létfenntartása idáig megoldott volt, amiből az következik, hogy nem tárt minden adatot a bíróság elé, ezért kérelme alkalmatlan volt az érdemi elbírálásra. (Pécsi Törvényszék P.20.164/2014/4.)

- Az utólagos illetékfeljegyzési jog/részleges költségmentesség alapjául a fél nem hivatkozott olyan körülményre, amely szerint időközben megváltozott a vagyoni helyzete (a bíróság az indokolásban felhívta a Kmr. 10.§ (1) bekezdését). (Nyíregyházi Törvényszék P. 20.627/2013.)

- A fellebbezésben előadott új bizonyítékokat a másodfokú eljárásban a Pp.235.§(1) bekezdése értelmében nem lehetett figyelembe venni (Nyíregyházi Járásbíróság P.22.033/2013/14., Nyíregyházi Törvényszék 2.Pkf.20.417/2014/7.)

- A felperes 8 millió forint értékű közös vagyon megosztását kérte a perben, a közös vagyonban ingatlan is található. A felperes a tárgyaláson azt is előadta, hogy az alperes támogatja a közös gyermeket, így a felperes vagyoni helyzete kizárja a költségmentesség engedélyezését.

- Adott esetben a másodfokú bíróság tévesnek találta a fellebbező felperes hivatkozását, miszerint 28.500 forint alatti jövedelem esetén nincs helye bírói mérlegelésnek a költségmentességi kérelem elbírálásakor. A másodfokú bíróság álláspontja szerint mérlegelni kell a teljes jövedelmi/vagyoni helyzetet, az adóigazolás II. számú nyomtatvány esetében pedig az előző év adatait is igazoltatni kell. Az a körülmény, hogy kiadások levonása után a fél részére mindössze 8.436 forint áll rendelkezésre, nyilvánvalóvá teszi, hogy a felperes egyéb forrásokkal is rendelkezik, amit a bírósággal nem közölt. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes egyéni vállalkozó, így nem fogadható el automatikusan az adóbevallásban jövedelemként feltüntetett összeg, mint tényeleges jövedelem, mert a költségelszámolásból adódóan a bevétel csökkenthető (Nyíregyházi Járásbíróság P.22.522/2014.)

- Az igazolásokból a kérelmező vagyoni helyzetére nem lehetett következtetni, ezért a kérelmet el kellett utasítani. (Pécsi Járásbíróság P.20.043/2014/10.)

- A felperes jövedelme négyszerese a jogszabályi határként előírt nyugdíjminimumnak és ez akkor is kizárja a költségmentességet, ha vagyontárggyal a fél nem rendelkezik. Az illeték mértékére figyelemmel ugyanakkor a bíróság a fél részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett (Pécsi Járásbíróság P.21.368/2014).

- A fél jövedelmet nem igazolt, ugyanakkor fenntart két személygépkocsit. Nem részesül aktív korúak ellátásában, létfenntartásának veszélyeztetettsége nem igazolt, mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy a felperes jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj minimum összegét. A másodfokú bíróság helytállónak tartotta az elsőfokú bíróság indokait, mindazonáltal az elsőfokú bíróság végzését részben megváltoztatta, és a többen a kevesebb elve alapján a felperesnek illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. (Pécsi Járásbíróság P.21.241/2014/6)

- A várható perköltség összege nem teszi lehetetlenné a bírósághoz fordulást.

- A fellebbezésben a fél nem hivatkozhat eredményesen olyan körülményre, amit a kérelem előterjesztésekor nem adott elő (Siklósi Járásbíróság G.20.325/2014)

- A fél rendszeres kereső tevékenységéből származó jövedelme meghaladja a jogszabályi maximumhatárt, és nem tudta igazolni, hogy a szakértői díj előlegezése létfenntartását veszélyezteti. A bíróság rámutatott, hogy a költségmentesség kivételes lehetőség.

- Az adott bíróság előtt olyan peres ügyek folynak, melyek tárgya ugyancsak az alperes által nyújtott kölcsönök ügye, melyekből az alperesnek bevétele származott - fejtette ki az elsőfokú bíróság a peres fél által végrehajtás megszüntetése iránt indított perben. A másodfokú bíróság helybenhagyó határozatában rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe a hivatalos tudomását és arra is helyesen következtetett, hogy a kölcsönök arra utalnak, a felperesnek anyagi lehetősége van az illeték lerovására.

- A peres fél jövedelme lényegesen meghaladja a jogszabályi határt és ingatlan tulajdonnal is rendelkezik. Létfenntartását a rendszeres rezsi kiadások és a hitel törlesztése sem veszélyezteti.

- A Kmr. 4.§ a) pontja értelmében cégeljárásban a költségmentesség akkor sem engedélyezhető, ha annak feltételei egyébként fennállnak.

- Az ítélet elleni fellebbezéssel egyidejűleg az alperes által előterjesztett kérelemnél az alperes nem igazolta a jogszabályi feltételek utólagos bekövetkezését. A bíróság a Kmr. 10.§ (1) bekezdés a)-c) pontjaira hivatkozott. Más esetben a másodfokú bíróság a Kmr. 5.§ (2) bekezdésének speciális rendelkezésére hivatkozással tévesnek minősítette ezt az álláspontot és érdemben elbírálta a kérelmet, majd azt alaptalannak találva helybenhagyta az elsőfokú bíróság elutasító határozatát. (Nyíregyházi Járásbíróság P.20.327/2015)

- Olyan következtetés is szerepel a határozatokban, hogy az alperesnek egyéb forrásai is vannak, mint amelyeket a bírósággal közölt, hiszen az egész család kiadásait fedezni tudja. A másodfokú bíróság szerint jelentősége van a bíró személyes benyomásának, értékelni kell, hogy az alperes csak a fellebbezéssel egyidejűleg terjesztett elő kedvezmény iránti kérelmet és jogi képviselője is volt. A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a formális számadatok alapján indokolható

költségmentességet helytállóan mellőzte, mert nem volt megállapítható, hogy az alperes a perköltséget jövedelmi, vagyoni viszonyai miatt nem tudja fedezni.(Nyíregyházi Járásbíróság G.22.693/2013/17-I.)

- Az elsőfokú bíróságnak az alperes költségkedvezmény iránti kérelmeit elutasító határozatát helybenhagyó végzése indokolásában a Debreceni Ítélőtábla Gf.IV.30.382/2009/2. számú határozatában kifejtettekre utalással mondta ki a másodfokú bíróság, hogy a gazdálkodó szervezeteknek számolniuk kell a szerződéses jogviszonyokkal kapcsolatos jogvitákkal, a bírói út szükségességével és annak költségeivel. (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság Gf.15-11-040003/3. szám)

- A fellebbezéssel egyidejűleg előterjesztett kérelmében az alperesnek a Kmr. 10.§ (2) bekezdés c) pontja és az 5.§ (2) bekezdése együttes értelmezése alapján az engedélyezési feltételek utóbb történő bekövetkezését kellett volna igazolnia, erre azonban nem került sor, kérelmét ezért el kellett utasítani. (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 1.Gf.15-07-040.025/6.)

- A felperes egyéni vállalkozó, így részére a BDT. 2003/879. számú döntésben foglaltak értelmében költségmentesség nem engedélyezhető. (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság Gf.15-07-040.001/4.) Más ügyben az elutasító elsőfokú végzést helybenhagyó másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy az egyéni vállalkozó és az alperes magánszemély vagyona nem különül el, a vállalkozó pénzeszközeit az alperes vagyonaként kell figyelembe venni (SzSzBMB Gf.15-01-040.054/6.)

- Jogi személy kérelme esetén az eljárt bíróság a következőket vizsgálta az elutasító döntés meghozatalakor: a peres fél 3 különböző pénzintézetnél vezetett számlát, rajtuk a megelőző 6 hónap alatt jelentős mértékű mozgások történtek, a cég az adott évet megelőző évben 6.208.000 forintos eredményt mutató pozitív mérleggel rendelkezett és nagy értékű ingatlan tulajdona van.

- Az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet meghaladóan a bíróság megtagadta a költségmentesség engedélyezését. Indokai szerint a viszontkereseti illeték nem, de a pervesztesség esetén fizetendő, feljegyzett kereseti illeték jelentősen megterhelné az alperest.

- A szakértői díj előlegezése/megfizetése alóli részleges költségmentességi kérelem elutasítását azzal indokolta a bíróság, hogy a fél nem igazolta, a díj előlegezése a létfenntartását veszélyezteti. Hangsúlyozta, a költségmentesség kivételes lehetőség. (Siklósi Járásbíróság P.20.316/2014.)

- A Pp. 85.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében a keresetlevél hivatalból történő elutasítása esetén költségmentesség nem engedélyezhető (Komlói Járásbíróság P.20.565/2014; 20.009/2015.).

- A per adataiból megállapítható, hogy a fél és házastársa is külföldön dolgozott, ám az innen származó jövedelmet felhívás ellenére nem igazolták. Mivel a jövedelem nem volt ismert, el kellett utasítani a kérelmet. A másodfokú bíróság helybenhagyó végzése indokolásában kifejtette: a fellebbezésben előadottak ellentétesek voltak a per adataival.

- A fél társasági részesedésére figyelemmel döntött úgy a Pécsi Törvényszék a P.20.071/2014. számú perben, hogy a részleges költségmentesség feltételei nem állnak fenn.

- Azokra az esetekre, amikor az igazolt adatok nem adnak pontos eligazítást a peres fél vagyoni/jövedelmi viszonyairól, ám következtetni lehet arra, hogy bizonyos jövedelmeket nem közöl a bírósággal, többféle megoldás alakult ki:

- a bíróság hiányosnak tekinti a kérelmet, ezért azt elutasítja (Pécsi Járásbíróság P.20.043/2014.)

- a bíróság rámutat arra, hogy az igazolt adatokból nem állapítható meg, hogyan tartja fenn magát a fél. Létfenntartása ugyanakkor ezidáig megoldott volt, ebből pedig az következik, nem tárt mindent a bíróság elé, ezért kérelme alkalmatlan az érdemi elbírálásra (Pécsi Törvényszék P.20.164/2014.).

- ugyanilyen tényállás mellett más esetben azt mondta ki a bíróság, hogy következtethető a rendelkezésre álló adatokból, miszerint nem okoz problémát a fél számára a költségek viselése (Nyíregyházi Törvényszék Gpkf.15-14-050050/4.)

- Az elutasítás indoka volt egy esetben – egyéb hiányok mellett -, hogy a fél nem adta elő, milyen típusú kedvezményre tart igényt (Pécsi Törvényszék P.20.165/2014.), mint ahogy az is, hogy a felperes a fellebbezéssel egyidejűleg előterjesztett részleges költségmentesség iránti kérelménél nem igazolta, hogy időközben változtak meg a körülményei (Kmr. 10.§ (1 bek.) (Nyíregyházi Törvényszék P.20.627/2013.)

- Az elutasító végzés elleni fellebbezésben előadott új bizonyítékokat a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban nem veheti figyelembe (Nyíregyházi Törvényszék P.22.033/2013.), ezért az elsőfokú bíróság elutasító határozata helybenhagyásának volt helye.

- A fél jövedelme meghaladja a jogszabályban foglalt értékhatárt, rokontartást fizet az alperesnek és ingatlana is van, továbbá az eljárás tárgyi költségfeljegyzési jogos (Nyíregyházi Törvényszék P.22.522/2014.)

- A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a felperes költségmentességi kérelmét elutasító végzését helybenhagyó határozata indokolásában a BDT.2003/879. számú döntésében foglaltakra utalással kifejtette: a Kmr. és a 2/1968.(I.24) IM rendelet értelmében gazdálkodó szervezetek és egyéni vállalkozók részére a vállalkozással összefüggő peres ügyekben nem engedélyezhető költségmentesség, amíg jogszabály ezt a kérdést nem rendezi. (Gf.15-07-040.001/4.)

3.) A Kmr. 6.§ (2) bekezdésére alapított kérelmek esetén a fél által figyelembe venni kért körülmények

- a tulajdonában álló ingatlan közös (az esetek nagy részében épp az alperessel) tulajdon (Komlói Járásbíróság P.20.261/2014)

- a kiskorú gyermeket a kérelmező fél egyedül neveli, egészségi állapota folyamatos kezelést igényel

- a kérelmező korábbi bírói gyakorlatra utal, mely szerint a közszférában dolgozók részére költségmentességet engedélyezhető (Komlói Járásbíróság P.20.261/2014)

- a kérelmező a magas életkorára és arra hivatkozik, hogy a rendszeres kiadásai után fennmaradó összegből nem tud megélni, szociális ebédet kap és szociális gondozó is jár hozzá.

4.) A Kmr. 6.§ (2) bekezdésére alapított kérelmek esetén a bíróság által - akár az engedélyezésnél, akár az elutasításnál – figyelembe vett körülmények

- Nem áll fenn a Pp. 84.§ (2) bekezdése szerinti kivételes helyzet, ha a félnek a jogszabályi minimumhatárt meghaladó jövedelme és ingatlantulajdona van (Komlói Járásbíróság P.20.400/2014.)

- A kérelem elutasítására vezet, ha a létfenntartás veszélyeztetettségére a fél csak hivatkozik, de azt nem valószínűsíti.

- Az eljárási illeték előlegezése/viselése alóli mentességre irányuló részleges költségmentesség iránti kérelem kapcsán a bíróság úgy foglalt állást, hogy a 36.000 forint összegű viszontkereseti illeték nem veszélyezteti az alperes létfenntartását, de a pervesztesség esetén felmerülő, a keresethez képest fizetendő feljegyzett eljárási illeték igen és ez indokolja az „illetékre kiterjedő" részleges költségmentesség engedélyezését (Komáromi Járásbíróság P.20.040/2014.)

- A felperesnek ugyan van ingatlan résztulajdona, de az nem különösebben értékes, egyéb jövedelemmel pedig nem rendelkezik. A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.140/2014/15. számú határozatában foglaltak szerint ezek a körülmények a kedvezmény megadását indokolták .

- Rendszeres kiadások, pl. gyógyszer, rezsi költségek stb. kifizetése után fennmaradó jövedelem alacsony összege. (Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.172/2014/5.)

- A bíróságok általában megkívánják a méltánylást érdemlő körülmények igazolását.

- A fellebbezésben felhozott új körülményeket, bizonyítékokat bizonyos esetekben figyelembe veszik a bíróságok, más esetben nem. Figyelembe vette pl. a Nyíregyházi Törvényszék a P.20.038/2015. számú ügyben hozott határozatánál, amikor a fellebbezésben felhozottak alapján következtetett arra, hogy az illeték megfizetése nehézséget jelent a fél számára.

5.) A bíróság által a fél részére adott tájékoztatások

- Az adott ügyben a bíró tájékoztatta a felperest, hogy a per tárgyi költségfeljegyzési jogos ugyan, de ha nem részesül költségmentességben, akkor bizonyos költségeket viselnie kell

- a teljes költségmentesség engedélyezése mellett a bíróság tájékoztatta a peres felet arról, hogy a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos, és hogy emiatt az illeték viseléséről a befejező határozatban történik rendelkezés. Tájékoztatta a pártfogó ügyvéd igénybevételének lehetőségéről és 60 napos határidőt adott a kérelem előterjesztésére és a keresetlevél hiányainak elutasítás terhével történő pótlására (Pécsi Törvényszék P.20.601/2014.)

6.) A kérelmet elutasító elsőfokú döntés megváltoztatásának indokai

- a fél nettó jövedelme alapján döntött úgy a másodfokú bíróság, hogy az illeték előlegezése a felperes létfenntartását veszélyezteti. Az elsőfokú bíróság a költségmentességi kérelmet érdemi vizsgálat nélkül, a kérelemmel érintett perújítási kérelmet pedig idézés kibocsátása nélkül utasította el, mert a fél nem igazolta megfelelően a vagyoni körülményeit (Pécsi Törvényszék P.20.949/2014/4.; P.

20.241/2014/7.)

- A fellebbezésben felhozottakra figyelemmel az illeték megfizetése a fél részére jelentős nehézséggel járna, ezért a másodfokú bíróság az elutasító elsőfokú határozat részbeni megváltoztatásával a fél részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett.

- Részleges költségmentességet engedélyezett a másodfokú bíróság az eljárási illetékre a fél nyugdíját terhelő letiltás miatt (Nyíregyházi Járásbíróság P.20.871/2013.)

- A Pécsi Járásbíróság elutasító határozatát a másodfokú bíróság a fellebbezésben felhozott új körülmények alapján változtatta meg (Pécsi Járásbíróság P.21.607/2014)

- Az elsőfokú bíróság határozatának megváltoztatásával a másodfokú bíróság a fél részére a fellebbezésben teljesített hiánypótlása alapján teljes költségmentességet engedélyezett (Pécsi járásbíróság P.20.066/2014)

- A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta azzal, hogy mellőzte az illeték lerovására történő felhívást, mert hatályon kívül helyezett ügyről lévén szó az Itv. 51.§-ának rendelkezései érvényesülnek. (Nyíregyházi Törvényszék Gpkf.50.007/2015/3.)

- Ugyancsak a fellebbezéshez csatolt, de még az elsőfokú bíróság által kért hiánypótlás alapján változtatta meg az elsőfokú bíróság határozatát a Pécsi Törvényszék a Pécsi Járásbíróság P.20.066/2014. és a P.23.021/2013. számú ügyében. Utóbbi esetben a Törvényszék utalt arra, hogy a Kmr. 6.§ (2) bekezdését megalapozó körülmények már az elsőfokú eljárásban is rendelkezésre álltak.

7.) Az engedélyezett költségkedvezmény megvonásának indokai a Kmr. 8.§-a alapján lefolytatott vizsgálat során

- Az alperes a tárgyaláson előadta, hogy Németországban dolgozik, 3-4 havi jövedelme 2 millió forint, ebből a bíróság arra következtetett, hogy a 150.000 forint összegű illeték előzetes megfizetése nem terheli meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát azzal hagyta helyben, hogy a peres fél nyilatkozatai ellenmondásosak voltak (Pécsi Járásbíróság P.23.409/2012/12.)

- A Siklósi Városi Bíróság mindkét peres féltől megvonta a részükre az eljárás kezdetén engedélyezett költségmentességet, mert a későbbi peradatokból megállapítható volt, hogy mindketten értékes ingó- és ingatlan vagyontárgyakkal rendelkeznek. A felperes időközben külföldön vállalt munkát, az alperes pedig felhívásra nem igazolta, hogy ellátatlan. A másodfokú bíróság helybenhagyó határozatában kifejtette: A létfenntartása veszélyeztetettségére hivatkozó alperes maga nyilatkozott úgy, hogy alkalmi munkából jövedelme származik, és igazolta, hogy az önkormányzat nem támogatja. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy az alperes létfenntartása nem veszélyeztetett.

8.) A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező rendelkezésének indokai

- A másodfokú bíróság az illetékfeljegyzési jog iránti kérelem elutasításáról szóló elsőfokú határozatot helybenhagyta, a keresetlevél hivatalból történő elutasítását azonban hatályon kívül helyezte, mert utóbbi rendelkezés meghozatalára csak a költségkedvezmény tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedését követően kerülhet sor (Nyíregyházi Törvényszék Gpkf.50.009/2015/6.)

- Az elsőfokú bíróság rosszul számolta a hiánypótlási határidőket. Hatályon kívül helyező végzésében utalt a másodfokú bíróság arra is, hogy amennyiben a megismételt eljárásban a költségmentességi kérelmet el kell utasítani, lehetőséget kell adni a fél számára, hogy lerója az eljárási illetéket és csak a felhívás eredménytelensége esetén utasítható el a fellebbezés (Komlói Járásbíróság P.20.185/2014)

9.) Az illetékfeljegyzési jog engedélyezésével kapcsolatos határozatok

Az eljárásban részt vevő alperes által az ítélet elleni fellebbezéssel egyidejűleg előterjesztett illetékfeljegyzési jog iránti kérelem elutasítására került sor a Kmr. 10.§ (1) bekezdés c.) pontjában, valamint az 5.§ (2) bekezdésében foglalt feltételek hiánya miatt. (Szabolcs Szatmár Bereg Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 1. Gf.15-07-040.025/6. szám)

Gazdálkodó szervezetek egymás közötti jogvitájában kérelmezett illetékfeljegyzési jog iránti kérelem kapcsán a BDT. 504 (158.) számú eseti döntésre utalva mutatott rá a Nyíregyházi Városi Bíróság, hogy a gazdálkodó szervezetek egymás közötti jogvitáiban az illetékfeljegyzési jog kivételes lehetőség. A per adataiból, és hogy az alperes annak ellenére nem áll felszámolás alatt, a bíróság arra következtetett, hogy az általa igazolt pénzügyi adatok mellett is fizetőképes. (22.G.23.292/2005/32.)

A másodfokú bíróság azzal az indokolással hagyta helyben az elsőfokú bíróságnak az illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet elutasító végzését, hogy a jogi személy felperes nem csatolta teljes körűen az elsőfokú bíróság által kért okiratokat – rendelkezésre álltak a 3 pénzintézetnél vezetett számlák 6 hónapra visszamenő kivonatai, az előző évi, pozitív eredményt mutató mérleg, és a nagy értékű ingatlan tulajdon igazolása - , és működése biztosított. (SzSzBMB 1. Gf.15-03-040140/2.)

Házassági bontóperi eljárásban több esetben tapasztalható gyakorlat, hogy a törvény értelmében kizárt illetékfeljegyzési jogot mintegy „kiváltja” az illetékre vagy annak egy részére engedélyezett részleges költségmentesség. (Komlói Járásbíróság P.20.425/2014.; Pécsi Járásbíróság 21.135/2014.)

Az adott esetben a bíróság a Kmr. 6.§ (1), (2) bekezdéseiben foglaltak alkalmazására nem látott lehetőséget, és az Itv. 60.§ (1)bekezdésének rendelkezései sem álltak fenn maradéktalanul, azonban az Itv. által meghatározott százalékos összeg és a fél által igazolt jövedelem közötti kis különbségre figyelemmel engedélyezte az illetékfeljegyzési jogot. (Komlói Járásbíróság P.20.672/2013.)

Olyan gyakorlat is tapasztalható, hogy a Kmr. 6.§ (1) illetve (2) bekezdésében foglaltakra alapított kérelem elutasítását követően, mintegy „maradványelven”, a „többen a kevesebb” alapján eljárva, indokolás nélkül engedélyez a bíróság illetékfeljegyzési jogot. Így történt a Komlói Járásbíróság előtt 161.254 forint megfizetésére irányuló perben. (Komlói Járásbíróság P.20.017/2014.; Pécsi Törvényszék P.20.943/2013/4.szám)

A Kmr.8.§-a értelmében a tulajdonjog megállapítása iránti perben végzett felülvizsgálat során az elsőfokú bíróság saját korábbi, az illeték, valamint a szakértői díj előlegezése és viselése alól mentesítő részleges költségmentességet engedélyező határozatát követően, bár a fél jövedelme közel azonos volt (76 – 77.000 forint), megvonta a részleges költségmentességet és a fél részére az eljárás kezdetésre visszahatóan illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. (Komlói Járásbíróság P. 20.565/2014.)

Az elsőfokú bíróság megtagadta az illetékfeljegyzési jog engedélyezését, és a felet 259.575 forint összegű illeték lerovására hívta fel a töretlen bírói gyakorlatra utalással, mely szerint, ha a bankszámlára a tárgyidőszakban több esetben magas összegű pénztári befizetés történik, úgy kell tekinteni, hogy az illeték előzetes megfizetése nem jelent aránytalan terhet a fél részére. (Pécsi Törvényszék 15.G.21.073/2014/6.)

Megterhelőnek találta a Pécsi Törvényszék, ezért a 198.000 forint összegű illeték előzetes megfizetése alól mentesítette a házastársával 3 kiskorú gyermeket nevelő, 74.670 forint jövedelmet igazoló, 5 millió forint értékű ingatlannal, személygépkocsival, valamint társasági részesedéssel rendelkező felperest. (P.20.071/2014/4.)

Az elsőfokú bíróság megtagadta a felperes illetékfeljegyzési jog iránti kérelmének teljesítését és 1.200.000 forint összegű illeték lerovására hívta fel a 72.060.000 forint összegű kártérítés iránt indított perben. Rámutatott, hogy a felperes számláján a kérelem elbírálását megelőző 5 hónapban az illeték többszörösének megfelelő, bár folyamatosan csökkenő összeg állt rendelkezésre. A jogi személy felperes tulajdona a kártérítéssel érintett halastó rendszer, melyen 3 évvel korábban 72.060.000 forint értékben felújítási munkálatokat végzett. Mindezekből az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy az illeték előlegezése a felperes számára nem megterhelő. A másodfokú bíróság a határozatot helyes indokai alapján helybenhagyta. (Pécsi Törvényszék 14.G. 20.929/2013/5)

Más ügyben az elsőfokú bíróságnak az illetékfeljegyzési jog kérelmet elutasító, és 644.200 forint összegű illeték lerovását előíró határozatát a másodfokú bíróság azzal az indokolással változtatta meg és engedélyezett illetékfeljegyzési jog jogot a felperesnek, hogy a jelentős összegű jóváírások nem cáfolják a felperes által előadott, és egyéb adatok által valószínűsített veszteséges működést, és azt, hogy ezáltal az illeték előlegezése számára megterhelő.(Pécsi Törvényszék P.20.241/2014/7.)

A Pécsi Járásbíróság előtt végrehajtás megszüntetése iránt folyó perben a másodfokú bíróság részben megváltoztatta az elsőfokú bíróságnak a felperes által kérelmezett költségmentességet megtagadó végzését és a felperes részére – a többen a kevesebb elve alapján, a felperes kérelme nélkül, a BDT 2002.664. számú döntésére utalással – illetékfeljegyzési jogot engedélyezett. Az engedélyező rendelkezés indokai között hivatkozott a fellebbezésben előadott körülményre, miszerint a felperes egyedül gondoskodik kiskorú gyermeke tartásáról, és rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül.(Pécsi Járásbíróság P. 21.241/2014/6.)

Az elsőfokú bíróság kérelem nélkül, a többen a kevesebb elve alapján, az Itv. 60.§ (1) bekezdésében foglalt feltétel teljesülése miatt a költségmentességi kérelem elutasítása mellett egyidejűleg illetékfeljegyzési jog jogot engedélyezett a felperes részére. A másodfokú bíróság helybenhagyó végzése indokolásában rámutatott: az illetékfeljegyzési jog engedélyezése mellett a felperes perbeli jogai biztosítottak, illetéket nem kell lerónia.(Nyíregyházi Járásbíróság P.23.431/2013.)

10.) A határozatok alapján problémát okozó kérdések

- Az elutasító határozat jogerőre emelkedése és az illeték lerovására történő felhívásnak meg kell történnie, csak ezt követően lehet elutasítani az illetékköteles beadványt. [Több esetben fordult elő, hogy az elsőfokú bíróság egyidejűleg utasította el a költségmentességi kérelmet és az azzal érintett beadványt] (Komlói Járásbíróság

4.P.20.185/2014.; Pécsi Törvényszék P.20.035/2013/8.)

- Az elkésetten teljesített hiánypótlást a bíróság ismételt kérelemnek tekintette, ezért problémás volt az „ismételt kérelem”-ben előadottak értékelése, történt-e változás az első kérelemhez képest vagy sem. (Siklósi Járásbíróság G.20.325/2014.)

- A fellebbezésben előadott új tények/bizonyítékok figyelembe vehetők-e az elsőfokú bíróság határozatának felülbírálatakor a Pp. 235.§ (1) bekezdésében foglalt tilalom ellenére. (Siklósi Járásbíróság G.20.325/2014.)

- Nem tisztázott az a kérdés, hogy a Kmr. 6.§ (2) bekezdésében foglalt rendelkezések csak a teljes vagy részleges költségmentességre is irányadók. (Siklósi Járásbíróság P.20.316/2014.)

- Az elsőfokú bíróság saját végzését megváltoztatva engedélyezett a felperesnek az illetékre kiterjedő költségmentességet. A korábbi végzés illetékfeljegyzési jog engedélyezésére szólt. Az elsőfokú bíróság felhívta a Pp. 227.§ (2) bekezdését azzal, hogy az egyoldalú kérelmet elutasító végzéshez a bíróság nincs kötve (a fél az illetékfeljegyzési jog engedélyezését meghaladóan elutasító bírósági rendelkezést fellebbezte meg és a fellebbezés nyomán változtatta meg az elsőfokú bíróság a korábban hozott végzését). (Pécsi Törvényszék P.20.977/2013.)

- Amennyiben a teljes költségmentességi kérelem alapján részleges költségmentességet engedélyez a bíróság azzal, hogy az illeték előlegezése a fél létfenntartását veszélyezteti, az illetékre kiterjedő részleges költségmentességet engedélyez. Kérdéses ilyen esetben, hogy ha már az illeték lerovása veszélyezteti a létfenntartását, akkor mi indokolja a teljes költségmentességi kérelem elutasítását. (Pécsi Törvényszék P.20.949/2014.)

- Megkérdőjelezhető az a gyakorlat is, amely az illeték 10%-ára – az adott esetben 1500 forint - ad költségmentességet és utal a többi költségre vonatkozó feljegyzési jogra. Kérdéses, mi indokolja ilyen esetben a részleges mentességet. (Nyíregyházi Törvényszék P.20.327/2015.)

- A részleges elutasítás esetén nem minden esetben történik tájékoztatás a fellebbezési jogról, bizonyos esetekben pedig a teljes rendelkezésre – a helyt adó rendelkezések tekintetében is – fellebbezést enged a bíróság (Nyíregyházi Városi Bíróság Pkf.20.568/2014.)

- Több esetben került sor az érdemi határozat meghozatalára úgy, hogy a költségkedvezmény iránti kérelemről még nem született döntés, azt a bíróság az érdemi döntés meghozatalát követően hozta meg (Pécsi Járásbíróság P.20.894/2014.; P.20.066/2014.)

- A határozatokból megállapíthatóan a részleges költségmentesség és az illetékfeljegyzési jog bizonyos esetekben a Kmr. 6.§ (2) bekezdése alapján engedélyezhető teljes költségmentesség alternatíváját jelentik.

- A Kmr. 8.§-a alapján folytatott vizsgálat és az annak alapján hozott határozat nem lehet a korábbi, téves határozat korrigálásának eszköze.

- Alacsony perértékű perekben tapasztalható sajátosság, hogy a bíróság egyfelől szigorúbb a bíróság a kedvezmények engedélyezésekor (mert alacsony összegű illetéket kell fizetni), másfelől engedékenyebb (mert az illeték nem számottevő).

11. Kiegészítés a Szigetvári Járásbíróság és a Mohácsi Járásbíróság tekintetében

A **Szigetvári Járásbíróság** 14 db határozatot küldött, tárgyuk szerint 4 db bontóperben, 2 gyerek elhelyezés, 4 pénzkövetelés, 1 apaság megállapítása, 1 szerződés érvénytelensége, 1 ajándék visszakövetelése 1 kapcsolattartás újraszabályozása tárgyú ügyben.

A megküldött határozatok közül 5 esetben engedélyezték, kétszer elutasították a költségmentességet, hatszor részbeni elutasításra, míg 1 alkalommal az engedélyezett kedvezmény megvonására került sor.

A **Mohácsi Járásbíróságról** 12 határozat érkezett, 5 db bontóperben, 4 db gyerektartás iránti perben, 1 pénzkövetelés, 1 élettársi vagyonközösség, 1 szerződés érvénytelensége és 1 bűncselekménnyel okozott kár iránti perben.

A határozatok közül a bíróság 5 esetben teljes, 4 alkalommal részleges költségmentességet engedélyezett, 1 alkalommal teljes, további 1 alkalommal részbeni elutasításra került sor. A már engedélyezett mentességet 1 alkalommal megvonta a bíróság.

A költségmentesség engedélyezésének jellemző esetei

- Kiskorú gyermek után 13.700 forint nevelési ellátással rendelkező (MÁK határozattal igazolt) 9 hónapos gyermeket nevelő, vagyonnal nem rendelkező peres fél részére (Szigetvári Járásbíróság P.20.026/2014)

- Házassági bontóperben 60.915 Ft nettó jövedelemmel, 3 millió forint értékű ingatlannal, az előző évben 1.115.999 forint összegű jövedelemmel rendelkező fél részére a Kmr. 6.§ (2) bekezdése alapján teljes költségmentességet engedélyezett a bíróság. (SzJB P.20.263/2013.)

- Jövedelemmel, vagyonnal nem rendelkező, regisztrált munkanélküli részére ugyancsak költségmentességet engedélyezett a bíróság. (Mohácsi Járásbíróság P.20.350/2013.)

- Bontóperben, jövedelem - és munka nélküli, 6 millió forint értékű hitellel terhelt ingatlanvagyonnal, garázstulajdonnal, személygépkocsival és motorral rendelkező fél részére a Kmr. 6.§ (2) bekezdése alapján engedélyezett költségmentességet a bíróság. (Mohácsi Járásbíróság P.20.002/2014.)

A felek által a kérelmekhez csatolt igazolások

- MÁK határozat nevelési ellátásra való jogosultságról (SzJB P. 20.006/2014)

- NAV igazolások a fél éves jövedelméről.

- a munkaügyi kirendeltség igazolása arról, hogy a fél regisztrál pályakezdő, aki ellátásban nem részesül (Mohácsi Járásbíróság P.20.350/2013.).

- GYES/családi pótlék kifizetését igazoló utalvány szelvénye

- gyerektartásdíjról szóló banki igazolás. (MJB P. 20.394/2013.)

- normatív lakásfenntartási támogatásról szóló jegyzői igazolás. (MJB P.20.394/2013)

- jegyző igazolása a fél aktív korúak ellátására való jogosultságáról (Mohácsi

Járásbíróság P.20.353/2014.).

- közgyógyászati ellátási igazolvány (MJB P.20.228/2014)

A költségkedvezmény iránti kérelmek elutasításának indokai

- A felperesnek ugyan nincs igazolt jövedelme, de értékes és hasznosítható ingatlanokkal rendelkezik. A perben jogi képviselővel jár el és az ingatlanokat saját elhatározásából nem hasznosítja. Az elutasítás indokaihoz a másodfokú bíróság helybenhagyó határozatának indokolásában a következőket fűzte hozzá: a felperes a közelmúltban 4 mezőgazdasági ingatlanra tett vételi ajánlatot úgí, hogy 10 millió forint vételár rendelkezésre állását kell igazolnia. Utalt arra: annak, hogy a fél a perben jogi képviselővel jár el, a személyi és vagyoni körülményekkel összevetve van jelentősége (Szigetvári Járásbíróság P.20.448/2013.)

- A közgyógyellátásra való jogosultság önmagában nem alapozza meg a költségmentességre való jogosultságot. Az adott esetben a fél 91.000 forint rokkantsági nyugdíjjal , ingatlan résztulajdonával, két személygépkocsival rendelkezett, valamint erdő, legelő, szántó, bérbeadásából is jövedelme volt (Szigetvári Járásbíróság P.20.551/2014.)

- A felperes 82.330 forint összegű nyugdíját terhelő 41.000 forint letiltás összegét a költségmentesség engedélyezése körében nem lehet figyelembe venni (SzJB P.20.177/2013.)

- A mezőgazdasági őstermelő fél az adott évben hitel nélkül családi házas ingatlant vásárolt a gyermekei nevére, őstermelői tevékenységéből 3 évre visszamenőleg 3 millió forintot meghaladó jövedelme volt. (SzJB P.20.097/2014.)

A költségmentesség megvonásának indokai

- Az első-, másodfokú bíróság a felperes részére engedélyezett teljes költségmentesség megvonását, egyidejűleg illetékfeljegyzési jog engedélyezését tartotta indokoltnak, az ajándék visszakövetelése iránti perben, ahol az egyedülálló felperes 43.150 forint nyugdíjjal és ingatlan tulajdonjogával rendelkezett, és további ingatlanok haszonélvezeti jogával, amelyeket részben haszonbérleti szerződés útján hasznosít, ezenkívül a perben jogi képviselővel jár el. Okirat támasztotta alá, hogy a haszonbérleti díjakból a felperesnek 1.600.000 forint éves jövedelme van. Mindezek alapján az eljárt bíróságok arra következtettek, hogy a fél létfenntartása nem veszélyeztetett, a bírósághoz fordulás jogát részére az illetékfeljegyzés joga is biztosítja. (SzVB 20.046/2013)

A bíróság által a fél részére adott tájékoztatások, illetve annak hiánya

A bíróság az e körben a tárgyaláson részletesen meghallgatott felperes költségmentességi kérelmét a kitöltött nyilatkozatok csatolásának hiánya miatt elutasította, egyidejűleg 400.000 forint szakértői díj letétbe helyezésére hívta fel. A fél fellebbezését kizárólag a szakértői díj letételére vonatkozó rendelkezéssel szemben terjesztette elő. A másodfokú bíróság arra hivatkozással, hogy a fellebbezés pervezető, ezért fellebbezéssel nem támadható rendelkezésre vonatkozik, azt hivatalból elutasította. Az igazolt adatok szerint a fél közfoglalkoztatottként 49.500 forint jövedelemben részesül, szociális segélyből élő szülője házában él, sem ingó, sem ingatlanvagyonnal

nem rendelkezik. A jogi képviselő nélkül eljáró fél részére a tájékoztatást meg kellett volna adni. (SzJB P.20.090/2013)

G. A Szolnoki Törvényszék által megküldött határozatok tanulságai[29]

1. Első fokon jogerős határozatok

1.) Csoportosítani kell a határozatokat költségkedvezmény típusonként.

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér- részleges költségmentességet kap):

12.P.21.266/2014/25. szám

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – elutasítják):

29.P.20.677/2015/4. szám

9.P.21.495/2014/6. szám

8.P.20.074/2015/4. szám

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – illetékfeljegyzési jogot kap):

13.P.20.035/2014/3.

Költségmentesség megvonása (elsődlegesen teljes költségmentességet, másodlagosan illetékfeljegyzési jogot kér – illetékfeljegyzési jogot kap):

14.P.22.401/2013/17.

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – részleges költségmentességet (illetékre kiterjedő) kap)

3.P.20.059/2015/4.

Költségmentesség (elsődlegesen teljes költségmentességet, másodlagosan illetékfeljegyzési jogot kér – részleges költségmentességet (illetékre kiterjedő) kap)

4.P.21.615/2014/4.

4.P.21.566/2014/3.

4.P.21.441/2014/2.

2.) Összegszerűen mekkora jövedelem/vagyon mellett engedélyezték/ nem engedélyezték az adott költségkedvezményt? A feltételek fennálltának/ hiányának megállapításakor milyen jogalapra hivatkoztak? Milyen korrekciós tényezőket vettek figyelembe (a kérelmező által lakott lakás, vagyontárgyak, megtakarítás, ingóságok, létfenntartási költségek stb.)?

3.)Milyen viszonyban állt a kérelem és az érdemi döntés? Ha a kérelemnek nem adta helyt, a kért kedvezmény helyett engedélyeztek-e mást, és ha igen, milyen tartalmú kedvezményt?

29 *Készítette: Dr. Molnár Ambrus*

4.) Teljes személyes költségmentesség engedélyezése esetén vizsgálták-e a Pp. 84. § (2) bekezdésének második mondatában foglalt feltételeket? Részleges költségmentesség esetén milyen tartalommal engedélyezték a költségkedvezményt? (Pp. 84. § (2) bek.: A fél nem részesíthető költségmentességben, ha azt külön törvény kizárja. A fél számára teljes költségmentesség kivételesen és csak akkor engedélyezhető, ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlené teszi a bírósághoz fordulást.)

5.)Vizsgálták-e a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt kizáró feltétel meglétét? (Pp. 85. § (3) bek.: Nem részesíthető költségmentességben a fél, ha perlekedése rosszhiszemű vagy már előre teljesen eredménytelennek látszik, úgyszintén akkor sem, ha mint engedményes lép fel, és valószínűnek mutatkozik, hogy az engedményezés a költségmentes perlés lehetővé tételét célozza.)

6.)A költségkedvezmény engedélyezése az ügy tárgyára és költségére tekintettel indokolt volt-e?

7.) A költségkedvezmény megvonása a jövőre nézve vagy visszamenőlege hatállyal történt? Mennyiben volt megvonási ok a valótlan adatszolgáltatás, az időközben bekövetkezett változás?

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – részleges költségmentességet kap):

12.P.21.266/2014/25. szám

- per tárgya: 1.030.000,- forint tőke és járulékai megfizetése;
- kérelmező: alperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségkedvezmény;
- döntés: részleges költségmentességet, az eljárás során felmerülő költségek 50 %- nak megfizetése alól.
- kérelmező jövedelme: -

Egyebek mellett 1,75 millió Ft forgalmi értékű ingatlannal rendelkezik.

Házas, 3 kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik, családgazda.

Kérelmező házastársának jövedelme: 73.650,- Ft/hó szociális támogatás.

- elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező házastársának jövedelme, továbbá létfenntartása nem veszélyeztetett;
- részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: a kérelmező egyéb vagyoni és jövedelmi viszonyai;
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglalt körülményeket.

- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – elutasítják):

29.P.20.677/2015/4. szám

- per tárgya: tartási kötelezettség megszüntetése;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- elutasító döntés indokolása: a kérelmező nem igazolta vagyoni és jövedelmi viszonyait a megadott határidőn belül;
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

9.P.21.495/2014/6. szám

- per tárgya: 73.158,- forint kölcsöntartozás és járulékai megfizetése;
- kérelmező: alperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmező jövedelme: 83.125,- Ft/hó nyugdíj, levonás után 41.565,-Ft/hó jövedelem;
- elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme. (A kérelmező létfenntartását nehezítő tények körében csak az objektív okok vizsgálhatóak.)
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

8.P.20.074/2015/4. szám

- per tárgya: házasság felbontása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmező összes jövedelme: 150.000,- forint/hó (nyugdíj+fogyatékossági támogatás) jövedelem;

  Egyebek mellett 6,5 millió Ft forgalmi értékű ingatlannal rendelkezik.
- elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme, továbbá létfenntartása nem veszélyeztetett.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – illetékfeljegyzési jogot kap)

13.P.20.035/2014/3. szám

b) per tárgya: élettársi vagyonközösség megállapítása;

c) kérelmező: felperes;

d) kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;

e) kérelmező jövedelme: 99.780,- Ft/hó nyugdíj;

Egyebek mellett 2 millió Ft forgalmi értékű ingatlannal rendelkezik.

f) elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme.

Egyebek mellett 2 millió Ft forgalmi értékű ingatlannal rendelkezik.

g) A végzés nem indokolja az illetékfeljegyzési jog engedélyezését.

h) A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglalt körülményeket.

i) A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

Költségmentesség megvonása (elsődlegesen teljes költségmentességet, másodlagosan illetékfeljegyzési jogot kér – illetékfeljegyzési jogot kap)

14.P.22.401/213/17. szám

- per tárgya: 2.450.000,- forint vállalkozói díj és járulékai megfizetése;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: elsődlegesen teljes személyes költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog;
- kérelmező jövedelme: 5 millió forint forgalmi értékű ingatlannal rendelkezik. A kérelem benyújtását megelőző évben nem volt adóköteles jövedelme;
- költségmentességet megvonó döntés indokolása: a kérelmező egyéni vállalkozó, ezért részére a vállalkozásával összefüggő eljárásokban személyes költségmentesség nem adható, csak illetékfeljegyzési jog.
- Az illetékfeljegyzési jog engedélyezésének indokolása: a kérelmező számára az illeték megfizetése jövedelmi és vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelentene.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.
- A jövőre nézve vonták meg a teljes személyes költségmentességet.

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – részleges költségmentességet (illetékre kiterjedő) kap)

3.P.20.059/2015/4. szám

- per tárgya: házasság felbontása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmező vagyona: álláskereső, ingatlana nincs, 150.000,- forint forgalmi értékű gépjárművel rendelkezik.
- indokolás: teljes személyes költségmentesség feltételei a gépjármű vagyon miatt nem állnak fenn. Az illeték viselése azonban életkörülményei miatt nehézkes lehet;
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

Költségmentesség (elsődlegesen teljes költségmentességet, másodlagosan illetékfeljegyzési jogot kér – részleges költségmentességet (illetékre kiterjedő) kap)

4.P.21.566/2014/3. szám

- per tárgya: házasság felbontása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: elsődlegesen teljes személyes költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog;
- kérelmező jövedelme 142.100,- Ft/hó, 2 kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik.

  Egyebek mellett 46,6 millió Ft forgalmi értékű ingatlannal, 300.000 Ft névértékű értékpapírral rendelkezik.

  - elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme;
  - részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: két kiskorú gyermek eltartására köteles;
  - A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglalt körülményeket.
  - A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

4.P.21.441/2014/2. szám

- per tárgya: élettársi vagyonközösség megosztása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: elsődlegesen teljes személyes költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog;
- kérelmező jövedelme: 124.319,- Ft/hó, emellett egy személygépjárművel is rendelkezik;
- elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme;
- részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: két kiskorú gyermek eltartásáról köteles gondoskodni. (????????- ez nem igaz a kérelmező által benyújtott nyilatkozat szerint)
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

4.P.21.615/2014/4. szám

- per tárgya: szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: elsődlegesen költségmentesség, másodlagosan költségkedvezmény;
- kérelmező jövedelme: alkalmi munkákból 60-80.000,- Ft/hó. (2013. évben elért jövedelme: 149.906,- Ft volt.) Házastársa jövedelme: 87.760,- Ft/hó.

Egyéb vagyonnal nem rendelkezik.

A kérelmező által csatolt nyilatkozat szerint 1 kiskorú, 1 nagykorú gyermek tartásáról köteles gondoskodni.

- elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme;
- részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: a kérelmező és házastársa nem rendelkezik vagyonnal;
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésében foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt körülményeket.

Másodfokon jogerős határozatok

1.) Csoportosítani kell a határozatokat költségkedvezmény típusonként.

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – részleges költségmentességet kap):

1.Pkf.20.280/2013/3. szám

4.Pkf.20.191/2015/3. szám

Költségmentesség (teljes költségmentességet vagy illetékfeljegyzés engedélyezését kéri – elutasítják):

13.Pkf.20.577/2015/3. szám

4.Pf.20.799/2014/3. szám

1.Pkf.20.005/2015/3. szám

4.Pkf.20.980/2014/3. szám

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – illetékfeljegyzési jogot kap):

17.Pkf.21.290/2013/3. szám

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – részleges költségmentességet (illetékre kiterjedő) kap):

1.Pkf.20.861/2014/3. szám

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – teljes költségmentességet kap):

13.Pkf.20.667/2015/3. szám

1.Pkf.20.185/2015/3. szám

Teljes költségmentesség megvonása- részleges költségmentesség engedélyezése:

4.Pkf.20.265/2015/4. szám

2.) Összegszerűen mekkora jövedelem/vagyon mellett engedélyezték/ nem engedélyezték az adott költségkedvezményt? A feltételek fennálltának/ hiányának megállapításakor milyen jogalapra hivatkoztak? Milyen korrekciós tényezőket vettek figyelembe (a kérelmező által lakott lakás, vagyontárgyak, megtakarítás, ingóságok, létfenntartási költségek stb.)?

3.) Milyen viszonyban állt a kérelem és az érdemi döntés? Ha a kérelemnek nem adta helyt, a kért kedvezmény helyett engedélyeztek-e mást, és ha igen, milyen tartalmú kedvezményt?

4.) Teljes személyes költségmentesség engedélyezése esetén vizsgálták-e a Pp. 84. § (2) bekezdésének második mondatában foglalt feltételeket? Részleges költségmentesség esetén milyen tartalommal engedélyezték a költségkedvezményt? (Pp. 84. § (2) bek.: A fél nem részesíthető költségmentességben, ha azt külön törvény kizárja. A fél számára teljes költségmentesség kivételesen és csak akkor engedélyezhető,

ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlené teszi a bírósághoz fordulást.)

5.) Vizsgálták-e a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt kizáró feltétel meglétét? (Pp. 85. § (3) bek.: Nem részesíthető költségmentességben a fél, ha perlekedése rosszhiszemű vagy már előre teljesen eredménytelennek látszik, úgyszintén akkor sem, ha mint engedményes lép fel, és valószínűnek mutatkozik, hogy az engedményezés a költségmentes perlés lehetővé tételét célozza.)

6.) A költségkedvezmény engedélyezése az ügy tárgyára és költségére tekintettel indokolt volt-e?

7.) A költségkedvezmény megvonása a jövőre nézve vagy visszamenőleges hatállyal történt? Mennyiben volt megvonási ok a valótlan adatszolgáltatás, az időközben bekövetkezett változás?

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – részleges költségmentességet kap):

1.Pkf.20.280/2013/3. szám

- elsőfokú bíróság (13.P.21.778/2012/8) döntése: részleges költségmentesség engedélyezése, a felmerülő költségek ¾ részének viselése alóli mentesülés, továbbá költségfeljegyzési jog engedélyezése;
- másodfokú bíróság: helyben hagyó végzés;
- per tárgya: apaság megállapítása;
- kérelmező: alperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmező jövedelme: 100.543,- forint/hó, amelyet 50 %-os mértékű letiltás terhel, továbbá 6.750,- forint/hó bűnügyi költséget fizet;

  Egyebek mellett 6 millió Ft forgalmi értékű ingatlannal, garázzsal, továbbá gépjárművel rendelkezik.
- elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme, nem igazolt a létfenntartásának veszélyeztetettsége;
- részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: -
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

4.Pkf.20.191/2015/3. szám

- elsőfokú bíróság (3.P.22.315/2014/2.) döntése: részleges költségmentesség engedélyezése, a felmerülő költségek 40 %-nak viselése alóli mentesülés, továbbá költségfeljegyzési jog engedélyezése;
- másodfokú bíróság: helyben hagyó végzés;
- per tárgya: házasság felbontása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmező jövedelme: 93.903,- forint/hó, ingó vagyonnal rendelkezik. 38.218,- forint/hó hiteltörlesztési kötelezettség terheli és az általa lakott lakás rezsiköltségét is egyedül fizeti.
- részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme, nem igazolt a létfenntartásának veszélyeztetettsége; de a várható költségek nagyságrendje olyan, hogy annak viselésére a felperes jelen életkörülményei mellett nem lenne képes.
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

Költségmentesség (teljes költségmentességet vagy illetékfeljegyzés engedélyezését kéri – elutasítják):

13.Pkf.20.577/2015/3. szám

- elsőfokú bíróság (5.P.20.948/2014/13.) döntése:érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés;
- másodfokú bíróság: helyben hagyó végzés;
- Per tárgya: szerződés semmiségének megállapítása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: elsődlegesen teljes személyes költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezése;
- A kérelmező nem megfelelően igazolta a vagyoni és jövedelmi viszonyait., hiánypótlási felhívás határideje eredménytelenül telt el.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

4.Pf.20.799/2014/3. szám

- elsőfokú bíróság (2.P.20.072/2014/9.) döntése: személyes költségmentesség iránti kérelem elutasítása;
- másodfokú bíróság döntése: helybenhagyó végzés;

- per tárgya: társasházi közös költség és járulékai megfizetése;
- kérelmező: alperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmező jövedelme: 151.420,- forint/hó;

  Ingatlannal rendelkezik. (A nyilatkozat e tekintetben ellentmondásos.)

I. fok:

16. elutasító döntés indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme és vagyonnal is rendelkezik.

17. A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.

18. A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

II. fok:

- helybenhagyó döntés indokolása: helyes indokai alapján helyben hagyta az elsőfokú határozatot.

1.Pkf.20.005/2015/3. szám

- elsőfokú bíróság (8.P.21.883/2014/2.) döntése: személyes költségmentesség iránti kérelem elutasítása;
- másodfokú bíróság döntése: helybenhagyó végzés;
- per tárgya: házasság felbontása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmező jövedelme: 198.836,- forint/hó;

  Egyebek mellett egy ingatlan ½ tulajdoni hányadával, melynek forgalmi értéke 1 millió forint és két személygépjárművel rendelkezik, továbbá egy kiskorú gyermek tartásáról köteles gondoskodni.

I. fok:

19. elutasító döntés indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme;

20. A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.

21. A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

II. fok:

- helybenhagyó döntés indokolása: helyes indokai alapján helyben hagyta az elsőfokú határozatot. A fél fellebbezésében nem igazolta a megváltozott

jövedelmi helyzetét, továbbá illetékfeljegyzési jog iránti kérelmet korábban nem terjesztett elő, így erről a bíróság érdemben nem határozhat.

4.Pkf.20.980/2014/3. szám

- elsőfokú bíróság (9.P.22.031/2013/25.) döntése: személyes költségmentesség iránti kérelem elutasítása;
- másodfokú bíróság döntése: helybenhagyó végzés;
- per tárgya: kártérítés megfizetése;
- kérelmező:I.-III. rendű felperesek;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmezők jövedelme: I. rendű felperes 77.290,- forint/hó, III. rendű felperes 151.090,- forint/hó jövedelem. I. rendű felperes 6 millió forint értékű ingatlan ½ tulajdoni hányadával rendelkezik.

I. fok:

22. elutasító döntés indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmezők jövedelme, továbbá az általuk lakott ingatlan költségeit is hárman osztják meg egymás között.

23. A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.

24. A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

II. fok:

- helybenhagyó döntés indokolása: helyes indokai alapján helyben hagyta az elsőfokú határozatot. A kérelmezők jövedelme az öregségi nyugdíj legkisebb összegét meghaladja és létfenntartásuk sem veszélyeztetett. Önmagában a csökkent munkaképesség nem teszi jogosulttá a kérelmezőt a költségmentességre, ilyenkor is vizsgálandó a jövedelmi és vagyoni helyzet.

<u>Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – illetékfeljegyzési jogot kap):</u>

17.Pkf.21.290/2013/3. szám

- elsőfokú bíróság (1.P.20.531/2013/8.) döntése: elutasító végzés;
- másodfokú bíróság döntése: részben megváltoztató végzés, illetékfeljegyzési jog engedélyezése;
- per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása;
- kérelmező: I. rendű felperes;
- kérelem tárgya: elsődlegesen teljes személyes költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezése;
- kérelmező jövedelme: 89.570,- forint/hó nyugdíj.

Egyebek mellett 5 millió Ft forgalmi értékű ingatlannal rendelkezik.

I. fok:

- elutasítás indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme, továbbá az Itv. 60. § (1) bekezdésében meghatározott feltétel sem teljesül (a lerovandó illeték nem haladja meg az előző adóévben elért egy főre eső adóköteles jövedelem 25 %-át.)
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

II. fok:

- illetékfeljegyzési jog engedélyezésének indokolása: a fél jövedelmi és vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelent az illeték előzetes megfizetése, tekintve, hogy a kérelmező a rezsiköltségeket egyedül viseli és a pénzintézettel kötött megállapodás alapján havi törlesztő részlet is terheli.

<u>Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – részleges költségmentességet (illetékre kiterjedő) kap):</u>

1.Pkf.20.861/2014/3. szám

- elsőfokú bíróság (14.P.21.217/2011/101.) döntése: részleges személyes költségmentességet engedélyez, az illeték megfizetése alól mentesíti;
- másodfokú bíróság döntése: a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés;
- per tárgya: házasság felbontása;
- kérelmező: alperes;
- kérelem tárgya: elsődlegesen teljes személyes költségmentesség, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezése;
- kérelmező jövedelme: 123.000,- forint/hó gyed, 51.000,- forint/hó családi pótlék, 37.000,- forint/hó gyermektartásdíj.

  Egyebek mellett egy gépjárművel rendelkezik, ingatlana nincs, három kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik.

I. fok:

- részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme, de ugyanezen jövedelemből a kérelmező és három kiskorú gyermekének megélhetése csak szűkösen fedezhető.
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.

- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

II. fok:

- érdemi vizsgálat nélkül elutasító döntés indokolása: a felperesnek nincs fellebbezési jogosultsága az alperes költségmentessége tárgyában született határozat ellen.

Költségmentesség (teljes költségmentességet kér – teljes költségmentességet kap):

13.Pkf.20.667/2015/3. szám

- elsőfokú bíróság (2.P.21.659/2014/20.) döntése: a teljes személyes költségmentességet elutasítja, részleges személyes költségmentességet engedélyez, a szakértői költség megfizetése alól mentesíti;
- másodfokú bíróság döntése: részben megváltoztató határozat, teljes személyes költségmentesség engedélyezése;
- per tárgya: kártérítés megfizetése;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség;
- kérelmező és házastársa jövedelme: 194.000,- forint/hó nyugdíj.

  Egyebek mellett ingatlannal és 500.000 forint értékű kincstárjeggyel rendelkeznek

I. fok:

- részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme, de kivételes esetben mégis engedélyezhető költségmentesség.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

II. fok:

- részben megváltoztató, teljes személyes költségmentességet engedélyező döntés indokolása: a fellebbezésben hivatkozott új körülmények (mozgáskorlátozottság, gyógyszerek magas költsége, egyéb betegségek) miatt a kivételesség még nyomatékosabban megjelenik, ezért indokolt a teljes költségmentesség engedélyezése.

1.Pkf.20.185/2015/3. szám

- elsőfokú bíróság (11.P.22.086/2014/4.) döntése: teljes személyes költségmentesség elutasítása;
- másodfokú bíróság döntése: megváltoztató döntés, teljes személyes költségmentesség engedélyezése;

- per tárgya: gyermektartásdíj megállapítása;
- kérelmező: felperes;
- kérelem tárgya: teljes személyes költségmentesség engedélyezése;
- kérelmező jövedelme: 134.734,- forint/hó.

  Egyebek mellett 2,2 millió forint forgalmi értékű ingatlan ½ tulajdoni hányadával rendelkezik, egy kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik.

I. fok:

- teljes személyes költségmentesség elutasításának indokolása: az öregségi nyugdíj legkisebb mértékét meghaladja a kérelmező jövedelme, ingatlannal is rendelkezik, létfenntartásának veszélyeztetettségét érintő körülményt nem igazolt;
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.

II. fok:

- megváltoztató, teljes személyes költségmentességet engedélyező döntés indokolása: a fellebbezésben hivatkozott új körülmények (64.660,- Ft/hó törlesztő részlet fizetése) miatt. A havi nettó 70.074,- Ft jövedelemből egy kiskorú gyermek tartásáról is köteles gondoskodni. (A létfenntartás veszélyeztetett.)

Teljes költségmentesség megvonása- részleges költségmentesség engedélyezése:

4.Pkf.20.265/2015/4. szám

- elsőfokú bíróság (9.P.22.031/2013/31.) döntése: teljes személyes költségmentesség megvonása, részleges költségmentesség engedélyezése (a felmerült költségek 50 %-nak viselése alól);
- másodfokú bíróság döntése: helybenhagyó végzés;
- per tárgya: kártérítés megfizetése;
- kérelmező: II. rendű felperes;
- kérelmező jövedelme: 43.000,- forint/hó rokkantsági nyugdíj és 20.300,- forint/hó családi pótlék.

I. fok:

- személyes költségmentesség megvonása, részleges költségmentesség engedélyezésének indokolása: a kérelmező rendelkezik havi jövede*l*emmel és az általa lakott ingatlan rezsiköltségének csak 1/3 része terheli; továbbá jövedelme meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb mértékének összegét.
- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.

- A végzés indokolása szerint nem vizsgálták a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt követelményeket.
- Visszamenőleges hatállyal vonta meg a költségmentességet.

II. fok:

- helybenhagyó döntés indokolása: helyes indokai alapján helyben hagyta az elsőfokú határozatot. A fél fellebbezésében nem igazolta a megváltozott jövedelmi helyzetét. (A létfenntartás nem veszélyeztetett.)
- A végzés indokolása szerint vizsgálták a Pp. 84. § (2) bekezdésébe foglalt körülményeket.

II. Ítélőtáblák

AZ ÍTÉLŐTÁBLÁK KÖLTSÉGKEDVEZMÉNYEK TÁRGYÁBAN FOLYTATOTT GYAKORLATA[30]

A joggyakorlat elemző csoport vezetőjének felhívására összesen 113 határozat felterjesztésére került sor az ítélőtáblák részéről. A Debreceni Ítélőtábla részéről 20, a Fővárosi Ítélőtábla részéről 44, a Győri Ítélőtábla részéről 10., a Pécsi Ítélőtábla részéről 20, és a Szegedi Ítélőtábla részéről 19 ügyben született, költségkedvezmény tárgyában hozott határozat felterjesztésére került sor.

A felterjesztett jogerős határozatok közül 5 (Debreceni Ítélőtábla Pkf.II.20.904/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.008/2014/1. Fővárosi Ítélőtábla 2201-3.Pkf.26.375/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla: 2201-3.Pkf.25.912/2014/1.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.264/2015/2.) az első fokú határozatot hatályon kívül helyező végzés, vagyis ezekben az ügyekben a költségkedvezmény tárgyában nem született jogerős határozat, ezért ezeket a joggyakorlat-elemző csoport érdemben nem vizsgálhatta.

I. A költségkedvezmény típusa:

Előre kell bocsátanunk, hogy a teljes személyes költségmentesség és a részleges személyes költségmentesség szétválasztása nem mindig egyszerű az ügyekben; a felterjesztett ügyek között legalább 10 olyan ügy[31] is volt, ahol a kérelem ismertetésekor a határozat nem különböztet teljes és részleges személyes költségmentesség között, egyszerűen „személyes költségmentesség”-re utal. Ezeket az ügyeket úgy tekintettük, hogy a teljes vagy részleges személyes költségmentesség engedélyezését kéri a fél.

A teljes személyes költségmentesség 91 ügyben volt az eljárás tárgya. A teljes személyes költségmentességet 14 ügyben jogerősen engedélyezték (1 ügyben első fokon, 13 ügyben másodfokon jogerős), 67 ügyben a kérelmet jogerősen elutasították (1 ügyben hivatalból, 66 ügyben érdemben), 6 ügyben[32] jogerősen

30 *Készítette: DR. Pomeisl András József főtanácsadó*

31 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.832/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.155/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.863/201/3.; Fővárosi Ítélőtábla Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 15.Fkpf.43.839/2013/3.; Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.26.788/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pf.VI.20.197/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla VI.20.013/2014/6.*

32 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.009/2015/6.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.160/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.093/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pf.22.254/2011/3.*

megvonták, 4 ügyben[33] jogerősen fenntartották. A határozatok ítélőtáblák szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

	engedélyezés		elutasítás		megvonás
	első fokon	másodfokon	hivatalból	érdemben	
Debreceni	0	4	1	12	2
Fővárosi	1	5	0	21	1
Győri	0	0	0	5	1
Pécsi	0	3	0	15	0
Szegedi	0	2	0	13	2
Összesen	1	13	1	66	6

***A részleges személyes költségmentesség* 49 ügyben volt az eljárás tárgya. 8 ügyben jogerősen engedélyezték (4 ügyben[34] első fokon[35], 4 ügyben[36] másodfokon), 34 esetben a kérelmet jogerősen elutasították (1 ügyben hivatalból, 33 ügyben érdemben); 7 ügyben a tágabb körű kedvezmény engedélyezése miatt nem kellett róla dönteni. A határozatok ítélőtáblák szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:**

	engedélyezés		elutasítás		megvonás
	első fokon	másodfokon	hivatalból	érdemben	
Debreceni	2	1	1	3	0
Fővárosi	0	1	0	13	0
Győri	1	0	0	4	0

33 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.001/2014/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.302/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.539/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.536/2014/2.*

34 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.272/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Gpkf.III.30.271/2015/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.291/2015/2, Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.368/2014/2.*

35 *Másodfokú eljárásra azért került sor, mert a fél teljes személyes költségmentességet is kért.*

36 *Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.112/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.790/2013/4.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.882/2014/4.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.996/2014/2.*

Pécsi	1	0	0	10	0
Szegedi	0	2	0	3	0
Összesen	4	4	1	33	0

A személyes illeték-feljegyzési jog 44 ügyben volt az eljárás tárgya. A személyes illeték-feljegyzési jogot 21 ügyben jogerősen engedélyezték (9 ügyben[37] első fokon[38], 12 ügyben[39] másodfokon), 19 esetben a kérelmet jogerősen elutasították (2 ügyben hivatalból, 17 ügyben érdemben); 2 ügyben[40] megvonták; 2 ügyben a tágabb körű kedvezmény engedélyezése miatt nem kellett róla dönteni. A határozatok ítélőtáblák szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

	engedélyezés		**elutasítás**		**megvonás**
	első fokon	**másodfokon**	**hivatalból**	**érdemben**	

37 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.748/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.633/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.218/2014/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.814/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2.*

38 *Másodfokú eljárásra azért került sor, mert a fél teljes személyes költségmentességet is kért.*

39 *Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1;Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.108/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.44.700/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 15.Fpkf.43.839/2013/3; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.;*

40 *Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.26.237/2012/3. ; Szegedi Ítélőtábla Gpkf.III.30.101/2015/2.*

Debreceni	3	1	0	2	0
Fővárosi	2	7	1	7	1
Győri	0	1	0	3	0
Pécsi	1	3	1	4	0
Szegedi	3	0	0	1	1
Összesen	9	12	2	17	2

II. A kérelem és az érdemi döntés viszonya:

Nem volt kérelem 12 ügyben, mert a költségkedvezmény felülvizsgálata keretében születtek. A teljes személyes költségmentességet jogerősen 6 ügyben[41] vonták meg, 4 ügyben[42] fenntartották; a személyes illeték-feljegyzési jogot 2 ügyben[43] vonták meg.

Az első fokon jogerős, költségmentességet engedélyező határozat (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.275/2014/1.) tekintetében **a kérelem tartalma nem állapítható meg**

A kifejezett kérelem **kizárólag teljes személyes költségmentesség** engedélyezésére irányult 33 ügyben, ebből

- 5 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 3 ügyében[44]; Fővárosi Ítélőtábla 1 ügyében[45]; Pécsi Ítélőtábla 1 ügyében[46]) jogerősen **teljes személyes költségmentesség**et engedélyeztek;
- 6 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 2 ügyében[47]; Fővárosi Ítélőtábla 1 ügyében[48]; Győri Ítélőtábla 1 ügyében[49]; Szegedi Ítélőtábla 2 ügyében[50];) a kérelmet jogerősen elutasították, helyette **részleges költségmentesség**et engedélyeztek;
- 4 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 1 ügyében[51]; Fővárosi Ítélőtábla 1 ügyében[52]; Pécsi Ítélőtábla 1 ügyében[53]; Szegedi Ítélőtábla 1 ügyében[54]) a kérelmet jogerősen elutasították, helyette **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;

41 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.009/2015/6.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.160/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.093/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pf.22.254/2011/3*

42 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.001/2014/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.302/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.539/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.536/2014/2.*

43 *Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.26.237/2012/3. ; Szegedi Ítélőtábla Gpkf.III.30.101/2015/2.*

44 *Pkf.I.20.215/2013/2.; Pkf.I.20.415/2013/2.; Pf.II.20.156/2012/2.*

45 *7.Pkf.26.537/2014/2*

46 *Pkf.VI.20.013/2014/2.*

47 *Pkf.I.20.272/2013/2.; Gpkf.III.30.271/2015/2.*

48 *10.Gpkf.44.790/2013/4.*

49 *Pkf.V.25.291/2015/2.*

50 *Pkf.I.20.996/2014/2.; Pkf.II.20.882/2014/4.*

51 *Pkf.I.20.748/2013/2.*

52 *3.Pkf.26.137/2014/1.*

53 *Pkf.VI.20.189/2014/3.*

54 *Pkf.I.20.814/2014/2.*

- 18 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 2 ügyében[55]; Fővárosi Ítélőtábla 6 ügyében[56]; Pécsi Ítélőtábla 3 ügyében[57]; Szegedi Ítélőtábla 7 ügyében[58]) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**. Ezek közé tartozik az a határozat is, amelyben a bíróság megállapította, hogy ha a fél „nem kért illeték-feljegyzési jogot, erről nem kell dönteni" (Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.665/2013/5.).[59]

A kifejezett kérelem **kizárólag** „**személyes költségmentesség**" vagy „**teljes vagy részleges költségmentesség**" vagy „**elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges költségmentesség**" engedélyezésére irányult 22 ügyben, ebből

- 7 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 1 ügyében[60]; Fővárosi Ítélőtábla 4 ügyében[61]; Pécsi Ítélőtábla 1 ügyében[62]; Szegedi Ítélőtábla 1 ügyében;[63]) jogerősen **teljes személyes költségmentesség**et engedélyeztek;
- 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.112/2012/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.368/2014/2.) a teljes személyes költségmentesség engedélyezését jogerősen megtagadták, azonban **részleges költségmentesség**et engedélyeztek;
- 2 ügyben (a Pécsi Ítélőtábla 2 ügyében[64]) a kérelmet jogerősen elutasították, helyette **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;
- 10 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 1 ügyében[65]; Fővárosi Ítélőtábla 4 ügyében[66]; Győri Ítélőtábla 1 ügyében[67]; Pécsi Ítélőtábla 4 ügyében[68]) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**;
- 1 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.369/2014/2.) a kérelmet jogerősen **hivatalból elutasították**.

A kifejezett kérelem **elsődlegesen személyes költségmentesség, másodlagosan illeték-feljegyzési jog** vagy **elsődlegesen teljes vagy részleges költségmentesség, másodlagosan illeték-feljegyzési jog** vagy **elsődlegesen teljes költségmentesség, másodlagosan részleges költségmentesség, harmadlagosan illeték-feljegyzési jog** engedélyezésére irányult 16 ügyben, ebből

- 9 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 1 ügyében[69]; Fővárosi Ítélőtábla 4 ügyében[70]; Győri Ítélőtábla 1 ügyében[71]; Pécsi Ítélőtábla 1 ügyében[72]; Szegedi Ítélőtábla 2

55 *Gpkf.III.30.266/2015/2.; Pkf.IV.20.080/2015/2.*

56 *3.Pkf.25.320/2014/2.; 3.Pkf.26.331/2014/1.; 3.Pkf.27.209/2014/2.; 7.Pkf.25.333/2013/5.; 7.Pkf.26.665/2013/5., 9.Pkf.25.159/2014/2.*

57 *Pkf.V.20.410/2014/2.; Pkf.VI.20.071/2014/2.; Pkf.VI.20.334/2014/4.*

58 *Pkf.II.20.164/2015/2.; Pkf.II.20.718/2014/1.; Pkf.II.20.849/2014/1 Pkf.II.20.868/2014/1.; Pkf.II.21.052/2014/1.; Pkf.II.21.054/2014/1.; Pkf.II.21.085/2014/3.*

59 *Ezzel szemben hivatalból vizsgálta az illeték-feljegyzési jog feltételeit, noha azok nem álltak fenn a Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.244/2014/2. és Pkf.VI.20.071/2014/2. számú határozataiban.*

60 *Pkf.I.20.728/2013/2.*

61 *9.Pkf.25.483/2015/2.; 17.Pkf.25.790/2014/2.; 17.Pkf.26.948/2014/2.; 17.Pkf.27.327/2014/2.;*

62 *Pkf.VI.20.198/2014/4.*

63 *Pkf.I.20.050/2015/2.*

64 *Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pkf.VI.20.214/2014/3.*

65 *Pkf.IV.20.832/2014/2.*

66 *3.Pkf.25.155/2014/3.; 3.Pkf.25.863/201/3.; 10.Gpkf.43.487/2014/2.; 17.Pkf.26.788/2014/2*

67 *Pkf.V.25.301/2015/2.;*

68 *VI.20.013/2014/6.; Pkf.V.20.244/2014/2.; Pf.VI.20.197/2014/2.; Pkf.VI.20.438/2013/2.*

69 *Gpkf.IV.30.466/2013/2.*

70 *10.Gpkf.44.313/2013/2.; 10.Gpkf.43.359/2014/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2.; 15.Fkpf.43.839/2013/3.*

71 *Pkf.I.25.059/2015/2.*

72 *Pkf.VI.20.218/2014/3.*

ügyében[73]) a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet jogerősen elutasították, és **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;

- 7 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 2 ügyében[74]; Győri Ítélőtábla 1 ügyében[75]; Pécsi Ítélőtábla 3 ügyében[76]; Szegedi Ítélőtábla 1 ügyében[77]) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

A kifejezett kérelem **elsődlegesen teljes költségmentesség, másodlagosan illeték-feljegyzési jog** engedélyezésére irányult 10 ügyben, ebből

- 2 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.III.20.126/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.III.21.035/2014/2.) jogerősen **teljes személyes költségmentesség**et engedélyeztek;
- 5 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 2 ügyében[78]; Fővárosi Ítélőtábla 3 ügyében[79]) a teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet jogerősen elutasították, és **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;
- 3 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 2 ügyében[80]; Győri Ítélőtábla 1 ügyében[81]) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

A kifejezett kérelem **részleges költségmentesség** engedélyezésére irányult 4 ügyben; mind a 4 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 1 ügyében[82]; Fővárosi Ítélőtábla 2 ügyében[83]; Győri Ítélőtábla 1 ügyében[84]) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

A kifejezett kérelem elsődlegesen **részleges költségmentesség, másodlagosan illeték-feljegyzési jog** engedélyezésére irányult a Fővárosi Ítélőtábla 1 ügyében[85]; a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

A kifejezett kérelem **illeték-feljegyzési jog** engedélyezésére irányult 9 ügyben, ebből

- 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.44.700/2014/3.) jogerősen **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;
- 6 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 4 ügyében[86]; Győri Ítélőtábla 1 ügyében[87]; Pécsi Ítélőtábla 1 ügyében[88]) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**;
- 2 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 15.Pkf.44.866/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.IV.20.447/2013/2.) a kérelmet jogerősen **hivatalból elutasították**.

---

73 *Pkf.II.20.764/2014/1.; Pkf.II.20.126/2015/2.*
74 *3.Pkf.26.674/2013/2.; 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.*
75 *Pkf.V.25.052/2015/2.*
76 *Pkf.VI.20.528/2013/2.; Pkf.VI.20.256/2014/2.; Pkf.VI.20.060/2015/2.*
77 *Pkf.I.20.874/2014/2.*
78 *Pkf.I.20.633/2013/2.; Pf.II.20.784/2012/2.*
79 *3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.212/2013/1.; 3.Pkf.25.108/2015/2.*
80 *Pkf.I.20.139/2015/2.; Pkf.I.20.564/2014/2.*
81 *Pkf.I.25.051/2015/2.*
82 *Pkf.I.20.172/2015/2.*
83 *3.Pkf.25.448/2015/2.; 17.Pkf.25.959/2014/2.*
84 *Pkf.II.25.093/2015/4.*
85 *3.Pkf.26.404/2009/1.*
86 *3.Pkf.26.826/2014/1.; 2201-3.Pkf.25.291/2014/3.; 10.Gpkf.44.949/2010/2.; 14.Gpkf.44.209/2014/3.*
87 *Pkf.V.25.289/2015/2.*
88 *Pkf.VI.20.011/2014/2.*

III. Az engedélyezési gyakorlat:

1. A személyes költségmentesség

1.1. A személyes költségmentesség érdemi elutasítása

1.1.1. A személyes költségmentesség elutasításának jogalapja

A **személyes költségmentesség** jogerős **érdemi elutasítására** került sor

- a **Kmr 5. §-ának (1) bekezdése** alapján 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.197/2014/2.), mert nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait;
- a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján 43 ügyben (a Debreceni Ítélőtábla 7 ügyében;[89] a Fővárosi Ítélőtábla 13 ügyében[90]; a Győri Ítélőtábla 4 ügyében[91]; a Pécsi Ítélőtábla 13 ügyében[92]; a Szegedi Ítélőtábla 6 ügyében[93]);
- a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján 13 ügyben[94]
- a **Pp. 84. §-ának (1) bekezdése** alapján 2 ügyben[95], mivel nem természetes személy kérte;
- a **Pp. 85. §-ának (1) bekezdés**e alapján 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.25.929/2014/2.); mert a továbbtanuló kérelmező nem igazolta az eltartásra köteles szülők jövedelmi és vagyoni viszonyait;
- a **Pp. 85. §-ának (3) bekezdése** alapján 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.108/2015/2.), mert az engedményezés a költségmentes perlést célozza;
- a **Pp. 99. §-ának (2) bekezdése** alapján 1 ügyben (Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.052/2014/1.), mivel a fellebbezés elutasítását követően nyújtott be ismételt kérelmet az alperes.

1.1.2. A kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai

1.1.2.1. A teljes személyes költségmentesség elutasítása esetén

Azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság a **teljes költségmentesség engedélyezését megtagadta**, a kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai az alábbiak szerint jellemezhetők:

---

89 *Pkf.I.20.748/2013/2.; Pkf.I.20.139/2015/2.; Pkf.I.20.564/2014/2. (III., V., IX.r.); Pkf.I.20.633/2013/2.; Pf.II.20.784/2012/2.; Pkf.IV.20.832/2014/2.; Gpkf.IV.30.466/2013/2.;*

90 *3.Pkf.28.004/2012/2.; 3.Pkf.26.212/2013/1.; 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); 3.Pkf.25.155/2014/3.; 3.Pkf.25.863/201/3; 3.Pkf.26.137/2014/1.; 7.Pkf.25.333/2013/5.; 9.Pkf.25.159/2014/2.; 10.Gpkf.43.359/2014/2.; 10.Gpkf.43.487/2014/2.; 10.Gpkf.44.313/2013/2.; 14.Gpkf.43.043/2014/2.; 15.Fpkf.43.839/2013/3.;*

91 *Pkf.I.25.009/2015/2.; Pkf.I.25.051/2015/2.; Pkf.V.25.052/2015/2.; Pkf.V.25.301/2015/2.;*

92 *Pkf.V.20.244/2014/2.; Pkf.V.20.410/2014/2.; Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pkf.VI.20.528/2013/2. (II-IV. r.); Pkf.VI.20.013/2014/2.; Pkf.VI.20.189/2014/3.; Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pkf.VI.20.218/2014/3.; Pkf.VI.20.256/2014/2.; Pkf.VI.20.334/2014/4.; Pkf.VI.20.438/2013/2.; Pkf.VI.20.071/2014/2.; Pkf.VI.20.060/2015/2.;*

93 *Pkf.I.20.814/2014/2.; Pkf.I.20.874/2014/2.; Pkf.II.20.164/2015/2.; Pkf.II.20.764/2014/1.; Pkf.II.21.085/2014/3.; Pkf.II.20.126/2015/2.*

94 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.369/2014/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.080/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.404/2009/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.320/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.331/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.27.209/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.665/2013/5.; Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.26.788/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.718/2014/1.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.849/2014/1.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.054/2014/1.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2.*

95 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.868/2014/1.; Debreceni Ítélőtábla Gpkf.III.30.266/2015/2.*

A kérelmező nyilatkozata a határozat szerint **nem valós vagy hiányos** 4 ügyben.[96]

A többi ügyben a kérelmező igazolt **jövedelmi viszonyai**t illetően megállapítható, hogy:

- 4 ügyben[97] **nem tűnik ki** a határozatból;
- 4 ügyben[98] a kérelmezőnek **nem volt jövedelme**;
- 26 ügyben[99] a kérelmezőnek **volt jövedelme;** a kérelmező háztartásában az összjövedelem 45.740,-forint/hó és 393.914,-forint/hó között, az 1 főre eső jövedelem 32.616,-forint/fő/hó és 278.109,-forint/fő/hó között szóródott.

A többi ügyben a kérelmező **vagyoni viszonyai**t illetően megállapítható, hogy:

- 3+1 ügyben[100] **nem tűnik ki** a határozatból;
- 6 ügyben[101] a kérelmező **vagyontalan**;
- 9 ügyben[102] a kérelmezőnek **csak inga*tlana*** *volt;*
- 14 ügyben[103] a kérelmezőnek **ingatlana és gépjárműve** volt;

---

96 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.863/201/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.256/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.874/2014/2.*

97 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.155/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.25.333/2013/5.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.051/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.410/2014/2.*

98 *Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.25.159/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. (III. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. (III. r.)*

99 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.633/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.748/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2. (III.,V., IX.r.); Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.139/2015/2.; Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.832/2014/2.; Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 15.Fpkf.43.839/2013/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.301/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.244/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.060/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2. (I-IV. r.); Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.218/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.334/2014/4. Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.071/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.814/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. (I-II., IV. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.085/2014/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. (I-II.; IV. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.164/2015/2.;*

100 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.060/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.155/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (XII. XXVII r.); Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.410/2014/2.*

101 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2. (IX.r.); Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2. (I. r.); Fővárosi Ítélőtábla 15.Fpkf.43.839/2013/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.334/2014/4.; Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2. (IV. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. (III-IV. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. (III-IV. r.);*

102 *Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. r.); Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1. (II. r.); Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. (I-II. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. (I-II. r.); Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.244/2014/2.;*

103 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.748/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.139/2015/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2. (III. r.); Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1. (I. r.); Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.25.159/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2. (II-III. r.);*

- 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3.) a kérelmezőnek **ingatlana és társasági részesedése** volt;
- 1 ügyben (Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.301/2015/2.) a kérelmezőnek **ingatlana, gépjárműve és társasági részesedése** is volt;
- 1 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.832/2014/2.) a kérelmezőnek **ingatlana és megtakarítása** volt;
- 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2.) három kérelmezőnek (I-III. r.) **ingatlana és egyéb ingó vagyona** volt;
- 1 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2.) az egyik kérelmezőnek (V. r.) **csak gépjárműve** volt;
- 2 ügyben[104] a kérelmezőnek **csak megtakarítása** volt;
- 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2.) az egyik kérelmezőnek (XXXIII. r.) **gépjárműve és megtakarítása** volt;
- 2 ügyben[105] a kérelmezőnek **csak társasági részesedése** volt;
- 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.) a kérelmezőnek csak **gépjárműve, megtakarítása és társasági részesedése** volt.

1.1.2.2. A részleges költségmentesség elutasítása esetén

Azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság a **részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet a jövedelmi és vagyoni viszonyokra tekintettel utasította el,** a kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai az alábbiak szerint jellemezhetők:

Ami a kérelmező igazolt **jövedelmé**t illeti:

- 2 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.863/201/3.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.155/2014/3.) a határozatból nem tűnik ki;
- 2 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.256/2014/2.) a határozat szerint a kérelmező nyilatkozata hiányos;
- 2 ügyben[106] a kérelmezőnek **nem volt jövedelme**;

Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.051/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/2. (II. r.); Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.218/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.071/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.814/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.085/2014/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.164/2015/2.;

104 *Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.25.333/2013/5.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2.;*

105 *Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/2. (I. r.);*

106 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. (III. r.); Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2.;*

– 20 ügyben[107] **volt jövedelme**; a kérelmezők háztartásában az összjövedelem 45.740,-forint/hó és 393.914,-forint/hó között, az egy főre eső jövedelem 33.443,-forint/fő/hó és 278.109,-forint/fő/hó között szóródott.

Ami a kérelmező **vagyon**át illeti:

– 4 ügyben[108] a határozatból nem tűnik ki;

– 6 ügyben[109] a kérelmező **vagyontalan**;

– 8 ügyben[110] a kérelmezőnek **csak ingatlan**a volt;

– 9 ügyben[111] a kérelmezőnek **csak ingatlana és gépjárműve** volt;

– 1 ügyben [Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2. (I-III. r.)] három kérelmezőnek az **ingatlana mellett egyéb ingó vagyon**a is volt;

– 1 ügyben [Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.301/2015/2.] a kérelmezőnek **ingatlana, társasági részesedés és gépjárműve** is volt;

– 1 ügyben [Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.256/2014/2.] a kérelmezőnek **ingatlana, gépjárműve és egyéb ingó vagyona** is volt;

– 2 ügyben[112] a kérelmezőnek **ingatlana és megtakarítása** is volt;

– 1 ügyben [Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2.] a kérelmezőnek **csak megtakarítás**a volt;

– 1 ügyben [Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (XXXIII r.)] az egyik kérelmezőnek **csak megtakarítása és gépjárműve** volt;

– 1 ügyben [Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/2.] az egyik kérelmezőnek (I. r.) **csak társasági részesedése** volt;

– 1 ügyben [Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3] a kérelmezőnek **megtakarítása, gépjárműve és társasági részesedése** volt.

---

107 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.172/2015/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.832/2014/2.; Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.448/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 15.Fpkf.43.839/2013/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.II.25.093/2015/4.,Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.301/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.244/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.218/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. (I-II., IV r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. (I-II., IV. r.)*

108 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (XII., XXVII. r.); Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.155/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.863/201/3.*

109 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.172/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2. (I. r.); Fővárosi Ítélőtábla 15.Fpkf.43.839/2013/3.; Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2. (IV. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. (III-IV. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. (III-IV. r.)*

110 *Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. r.); Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.244/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. (I-II. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. (I-II. r.)*

111 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.448/2015/2. (II. r.); Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2. (II-III. r.); Győri Ítélőtábla Pkf.II.25.093/2015/4., Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.218/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/2. (II.r.);*

112 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.448/2015/2. (I. r.); Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.832/2014/2.*

1.1.3. Az elutasítás indokai – a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének szempontjai

Az elutasításnak sok esetben az volt az oka, hogy a bíróság szerint a kérelmező **nem tárta fel** (megfelelően) a jövedelmi és vagyoni viszonyait (Szegedi Ítélőtábla Gpkf.III.30.101/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.863/2014/3. [Fővárosi Törvényszék 40.P.24.005/2012/18.]; Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.25.929/2014/2.; Fővárosi Törvényszék 15.G.40.783/2012/4.[113]; Fővárosi Törvényszék 31.P.23.820/2012/8.[114]; Fővárosi Törvényszék 71.P.20.085/2014/5.; Fővárosi Törvényszék 36.P.26.070/2013/3.[115];Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.311/2014/6. [116]), márpedig a valótlan adatszolgáltatás önmagában kizárja az engedélyezést (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.). Előfordult, hogy a cég kérelmező által előterjesztett költségmentesség iránti kérelmet is azért utasították el, mert a hiánypótlásnak nem tette leget, és nem tárta fel kellőképpen a vagyoni helyzetét, és nem a Pp. 84. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2. [Fővárosi Törvényszék 15.G.40.783/2012/4.]).

A bíróság sok esetben nem is annyira a melléklet igazolások alakszerű hiányosságaira vagy egyes mellékletek hiányára, hanem a per egyéb adataira, a nyilatkozat ellentmondásaira alapozta azt az álláspontját, hogy a kérelmező nem tárta fel jövedelmi és vagyoni viszonyait.

Így adott esetben a bíróság mérlegelte, hogy a kérelmező a keresetlevele szerint nagy összeget fizetett meg, ennek forrását azonban csak részben adta meg, de tízmilliós nagyságrendű forrást nem tárt fel (Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.874/2014/2. [Szegedi Törvényszék 23.P.21.257/2014/2-I.]); a kérelmező tartozásai akkorák, hogy nagy értékű fedezettel kellett rendelkeznie, különben nem kapott volna ekkora összegű kölcsönöket (Kaposvári Törvényszék 12.P.21.232/2013/8.[117]); ha tízmilliós nagyságrendű kölcsönt adott, noha nincs jövedelme, akkor olyan vagyona kell, hogy legyen, amiből meg tud élni (Budapest Környéki Törvényszék 11.P.20.757/2014/2.[118]); jelentős összegű követelést érvényesít a perben (Kecskeméti Törvényszék 10.P.21.041/2014/5.); a per tárgya házassági vagyonközösségi szerződés, amely alapján a felek jutója tízmilliós nagyságrendű (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/6.); ha valóban ilyen szegény lett volna, nem tudta volna megfizetni az engedményezés ellenértékét (Fővárosi Törvényszék 28.P.24.248/2014/4.[119]); jelentős összegeket fektet be, bár az elmúlt öt évben nem volt munkahelye (Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.25.159/2014/2.); nyilatkozata szerint nagy összeget ítéltek meg neki, amit a tartozásaira fordított (Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.164/2015/2. [Gyulai Törvényszék 12.P.20.237/2014/12.]; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.085/2014/3. [Gyulai Törvényszék 12.P.20.232/2014/4.]).

A bíróság a nyilatkozat valóságát több esetben arra tekintettel kérdőjelezte meg, hogy a kérelmező nem folyamodott állami, önkormányzati támogatásért, ezért valamilyen forrással – akár rokoni támogatással – rendelkeznie kell (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/6.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla

113 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
114 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
115 *Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.25.790/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben*
116 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/6. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
117 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
118 *Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.25.159/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
119 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.108/2015/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

Pkf.VI.20.197/2014/2.). Előfordult, amikor mérlegelési körben vonták, hogy néhány hónappal a perindítás előtt milliós nagyságrendű kölcsönt kapott a cégétől (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/6.).

Előfordult, hogy a fél által megjelölt rendszeres kiadások nagyságát tekintette a bíróság olyannak, ami a nyilatkozat hitelességét megkérdőjelezi, kimondva, hogy jövedelemadat a kiadásokra tekintettel nem lehet valós (Debreceni Törvényszék 10.P.20.314/2011/19. [120]), illetve nem életszerű, hogy a kérelmező jövedelméből még kocsit is fenn tud tartani (Kaposvári Törvényszék 16.P.21.600/2013/1. [121]).

A nyilatkozat hiányossága adott esetben nem a kérelmező, hanem más személy jövedelmi és vagyoni viszonyainak feltárásával volt kapcsolatos. Így volt olyan határozat, amely szerint igazolni kell az állítólagos eltartó jövedelmi és vagyoni viszonyait is (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/6.), továbbtanuló egyetemistánál a szülőét is (Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.25.929/2014/2.; Fővárosi Törvényszék 70.P.20.335/2009/139.)[122]; ezzel szemben egy másik határozat szerint csak a tartásra köteles szülőét kell igazolni, az, hogy a szülő önként támogatja nagykorú gyermekét, nem számít (Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.25.483/2015/2.).

Abban elvben egységesnek mutatkozik a gyakorlat, hogy a Kmr. 6. § (1) bekezdésének alkalmazása körében nem minősül **szokásos életszükségleti és berendezési tárgy**nak a gépjármű (Debreceni Törvényszék 10.P.20.314/2011/19. [123]; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2.), illetve az ingatlan (Kaposvári Törvényszék 19.P.20.575/2012/29. [124]; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2.). Ugyanakkor a bíróság mégis a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján engedélyezte a költségmentességet egy olyan ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.25.790/2014/2.) ahol a kérelmezőnek csak 3 személygépkocsija volt, illetve egy olyan ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.728/2013/2.) ahol a kérelmezőnek két ingatlana is volt. Ez utóbbi ügyben a bíróság álláspontja szerint a feltételek vizsgálatánál azért sem volt figyelembe vehet, mert abban a kérelmező életvitelszerűen benne lakott (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.728/2013/2.).

Általánosságban elmondható, hogy a Kmr. 6. §-a (1) bekezdésének alkalmazása körében a bíróságok nem veszik figyelembe **az eltartottak számá**t, csak a Kmr. 6. §-a (2) bekezdésében foglalt feltétel (a létfenntartás veszélyeztetettségének) vizsgálata során. A kiskorú gyermekeket és a továbbtanuló nagykorú gyermekeket általában figyelembe veszik, de egyébként a szülő által eltartott, a kérelmezővel együtt élő nagykorú gyermek nem számít (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.438/2013/2.). Van azonban olyan – igaz elsőfokú, nem jogerős –határozat is, amely szerint azért nem lehet a kérelmező létfenntartása veszélyeztetett, mert 5 gyermeket nevel [Debreceni Törvényszék 5.P.20.272/2013/16-I. (I. r.) [125]].

Az egyéb **költségek figyelembe vétele** tekintetében a bírósági gyakorlat nem egységes; amint fentebb láttuk, a költségekre tekintettel a bíróság akár a nyilatkozat valóságtartalmát is megkérdőjelezheti (Debreceni Törvényszék 10.P.20.314/2011/19. [126]; Kaposvári Törvényszék 16.P.21.600/2013/1. [127]), a létfenntartás veszélyeztetettsége

120 *Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
121 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.071/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
122 *Ez utóbbi egyébként következik a Pp. 85. §-ának (1) bekezdéséből is.*
123 *Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
124 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.528/2013/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
125 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.415/2013/2.sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
126 *Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
127 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.071/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

szempontjából pedig megoszlik a gyakorlat a tekintetben, hogy a költségek mennyiben vehetők figyelembe.

Van olyan határozat, amely szerint a kérelmező által megjelölt költség kifejezetten azt támasztja alá, hogy a kérelmező a költségkedvezményre nem szorul rá (Tatabányai Törvényszék 13.P.21.230/2014/2.;[128] Debreceni Törvényszék 10.P.20.314/2011/19.[129]; Debreceni Törvényszék 5.P.20.272/2013/16-I. (I. r.) [130]). Több határozat van, amely szerint a költség, illetve egyes költségelemek nem vehetők figyelembe a létfenntartás veszélyeztetettségére utal egyéb körülmények között, így a bíróság adott ügyben nem vette figyelembe e körben a fogászati kezelés költségét (Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.), a szülő támogatását (Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.), a kölcsöntartozás törlesztését (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.272/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2.), a pervesztesség miatti tartozásokat (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.172/2015/2., Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.410/2014/2. [Pécsi Törvényszék 15.P.20.446/2014/10.]), a háztartási és rezsiköltségeket (Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.22.662/2013/11.[131]).

Ezzel szemben több olyan határozat van, amely figyelembe vehetőnek tartott bizonyos költségeket, így különösen a kölcsöntartozások törlesztését (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.III.21.035/2014/2.), a gyógyszerköltséget (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.III.20.126/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.410/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.334/2014/4.), a rezsiköltséget (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.III.20.126/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.334/2014/4.).

A bírósági gyakorlat nem egységes a **kérelmező ellen folyó végrehajtás** kihatásainak megítélésében. Van olyan határozat (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.528/2013/2.), amely a kérelmező ellen folyó nagy ügyértékű végrehajtási eljárásra tekintettel engedélyezte a teljes személyes költségmentességet, ugyanakkor van olyan határozat is, amely kimondja: önmagában a végrehajtási eljárások folyamatban léte nem jelenti a létfenntartás veszélyeztetettségét (Szegedi Törvényszék 7.P.21.985/2012/69.[132]). Van olyan határozat, amely kifejezette azt mondja ki, hogy a vagyontárgyak végrehajtás alá vonása nem vehető figyelembe (Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.22.662/2013/11. [133]), míg másik határozat azt, hogy a jövedelemből letiltott összeg nem vehető figyelembe (Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.244/2014/2. [Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.21.577/2013/5.]).

Ezzel szemben van olyan határozat, amely úgy foglal állást, hogy a forgalomból kivont gépjármű (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2.), az elidegenítési és terhelési tilalommal (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2.), jelzálogjoggal (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2.), illetve végrehajtási joggal (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.728/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2.) terhelt ingatlan nem tekinthető „mobilizálható” vagyontárgynak, vagyis nem vehető figyelembe olyan vagyontárgyként, mint amelynek az értékesítése révén a kérelmező a pereskedés költségeit fedezni tudná.

---

128 *Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
129 *Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
130 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.415/2013/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
131 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.I.25.320/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
132 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.054/2014/1. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
133 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.I.25.320/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

Az **értékesíthetőség kritériuma** megjelenik abban a határozatban is, amely szerint a per alatt lévő vagyon, nem alkalmas a perköltség fedezésére (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.). Ezzel szemben van olyan határozat amely szerint az ingatlanvagyon önmagában kizárja (Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.311/2014/6. [134]).

Sok határozat a kérelmező vagyonára alapítottan zárta ki a költségmentesség engedélyezését, így adott esetben azért, mert legalább milliós nagyságrendű megtakarítással rendelkezett (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. [Fővárosi Törvényszék 17.P.22.590/2012/15.], Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.25.333/2013/5. [Balassagyarmati Törvényszék 21.P.20.309/2011/28-I]), vagy mert a bíróság álláspontja szerint több gépjármű fenntartása, azok költségei és ingatlanvagyon kizárják a költségmentességet (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.748/2013/2.).

Több határozatban a bíróság komplex módon vizsgálta a kérelmező jövedelmi és vagyoni helyzetét, és összességében értékelte úgy, hogy a teljes személyes költségmentesség nem illeti meg a felet. Így az egyik ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.528/2013/2.) a bíróság úgy ítélte, hogy a gazdasági társaság elnehezült helyzete miatti részmunkaidős foglalkoztatás, tagi kivét hiánya az ingatlanra és a milliós értékű egyéb vagyonra tekintettel nem alapozza meg a költségmentességet. Egy másik ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.832/2014/2.) a döntés alapja az volt, hogy a kérelmező szeretetotthonban él, megtakarítása, értékpapír-számlája, adóköteles vagyontárgya van. Egy harmadik ügyben (Fővárosi Törvényszék 29.G.41.826/2010/59. [135]) a bíróság megállapította, hogy több tartozása van ugyan, de több gépjármű van a tulajdonában.

A Kmr. 6. §-a (2) bekezdésének alkalmazása körében a döntő kérdés annak megítélése, hogy a kérelmező **létfenntartása veszélyeztetett**-e. Önmagában a szűkös anyagi körülmények (Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.164/2015/2., Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.085/2014/3.) vagy a kérelmező ellen folyó végrehajtási eljárások (Szegedi Törvényszék 7.P.21.985/2012/69. [136]) nem jelentik a létfenntartás veszélyeztetettségét. A bírósági gyakorlat azonban ezen túlmenően meglehetősen megosztott a létfenntartás veszélyeztetettségének kritériumait illetően, és sok esetben nem látszik kellőképpen tisztázottnak e generálklauzula szerepe.

Bizonyos határozatok azt a benyomást keltik, hogy a létfenntartás veszélyeztetettsége a vagyontalanság és a jogosultsági összeghatárt el nem érő jövedelem szinonimájává válik, ami elmossa a határvonalat a Kmr. 6. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglalt két esetkör között. Erre utalnak azok a határozatok, amelyek szerint gépjármű fenntartása önmagában kizárja a létfenntartás veszélyeztetettségét (Szolnoki Törvényszék 16.P.20.660/2012/4. [137]); a létfenntartása azért nem veszélyeztetett, mert a kérelmező maga jelezte, hogy több perben megnyerte a jogalapot, így később e perekből bevételi lesznek (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/6.); jövedelme – ha kevéssel is – de meghaladja a jogosultsági összeghatárt, ingatlana és gépjárműve van (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.790/2013/4.). Ez utóbbi elkülönítendő azoktól az esetektől össze azzal, amikor a bíróság azt mondja ki, hogy a kérelmező létfenntartása nem veszélyeztetett, mert ingatlana van és jövedelme jelentősen meghaladja a jogosultsági összeghatárt (Pécsi Törvényszék

134 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/6. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
135 *Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
136 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.054/2014/1. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
137 *Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

3.Pkf.50.044/2013/5.[138]); illetve a kérelmező és házastársa jövedelme külön-külön is meghaladja a jogosultsági értékhatárt, mindketten jelentős értékű vagyontárggyal rendelkeznek (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.).

Más határozatokban a létfenntartás veszélyeztetettségét a másoktól kapott, szívességi jellegű támogatásra tekintettel nem állapították meg. Így különösen arra tekintettel, hogy a gyermeke támogatja (Kecskeméti Törvényszék 3.P.20.928/2014/20. [139]); szívességi használóként a gyermekük lakásában élnek, annak költsége nem őket terheli (Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2. [Győri Törvényszék P.20.373/2014/10.]; Szegedi Törvényszék 23.P.21.257/2014/2-I. [140]), illetve a nagykorú gyermek szüleivel él (Debreceni Törvényszék 5.P.20.272/2013/16-I. (II. r.) [141]). Ez a szemlélet vitatható, mert a szívességi támogatás a perköltség fedezésére nem feltétlenül terjed ki.

Néha egészen különleges körülményekre utal a bíróság: egy határozat szerint a kérelmező létfenntartása azért nem lehet veszélyeztetett, mert 5 gyermeket nevel, és részletvételre ingatlant vásárol (Debreceni Törvényszék 5.P.20.272/2013/16-I. (I. r.) [142]); egy másik határozat szerint pedig azért nem lehet létfenntartása veszélyeztetett, mert ügyvéddel jár el (Szolnoki Törvényszék 16.P.20.660/2012/4. [143]).

Egyes esetekben a létfenntartás veszélyeztetettsége körében a kérelmező magatartását is értékelik a bíróságok. Az egyik határozat (Szegedi Törvényszék 23.P.20.744/2014/11.[144]) szerint a létfenntartás veszélyeztetettsége azért nem állapítható meg, mert elvárható lenne, hogy gyermeke eltartása érdekében legalább alkalmi munkát végezzen; egy másik ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2. [Budapest Környéki Törvényszék 7.G.40.396/2012/19.])a bíróságok szerint a kérelmező létfenntartása azért nem veszélyeztetett, mert bár nincs jövedelme, de milliós nagyságrendű megtakarításai megfelelő beosztással tartósan (1,5 évig, illetve – ha a jogosultsági összeghatárnak megfelelő összegeket költ havonta, 8 évig) fedezik a mindennapi megélhetését.

Ez az elvárhatósági kritérium még a Kmr. 6. §-a (2) bekezdésének korábbi szövegére utal, amelyben még szerepelt a **méltányosság**ra utalás. Bár van olyan határozat, amely kimondja, hogy a létfenntartás veszélyeztetettsége nem azonos a méltányossággal (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2.), azonban a méltányosságra való utalás több határozatban mégis visszaköszön (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1.; 10.Gpkf.43.487/2014/2.; 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.), különösen a költségek, a végrehajtás figyelembe vétele kapcsán. Így adott ügyben a bíróság kimondta: az, hogy végrehajtás alatt van az üzletrész, nem önhibán kívüli körülmény, ezért nem lehet a méltányosság alapja (Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2.); a méltányosságot nem alapozza meg, hogy kölcsönt törleszt, és a vele egy háztartásban élő, az 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdés db) pontja szerint közeli hozzátartozónak nem minősülő nagykorú gyermeke aktív korúak ellátására jogosult (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.); a kérelmezők a méltányossági körülményeket (nagy összegű kölcsön felvétele, tartozás összege, lejárta, rendszeres kiadásokat, lányuk munkanélkülisége, unoka eltartása) nem igazolták (Fővárosi Ítélőtábla

138 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
139 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.050/2015/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
140 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.874/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
141 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.415/2013/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
142 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.415/2013/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
143 *Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
144 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

3.Pkf.26.137/2014/1.); méltányosságnak nincs helye, mert a kérelmezők személyes illeték-feljegyzési jogban részesülnek (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.487/2014/2.).

Ezzel szemben a bíróság más ügyben a létfenntartás veszélyeztetettségét megállapította, arra tekintettel, hogy a kérelmező vagyontalan és jövedelme (egy főre eső jövedelme) nem éri el a létminimumot (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.215/2013/2; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.415/2013/2.), illetve azért, mert vagyontalan, egy főre eső jövedelem alig haladja meg a jogosultsági összeghatárt, gyermekét az önkormányzat rászorulónak minősítette (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.198/2014.).

Ugyancsak vannak olyan határozatok, amelyek a létfenntartás veszélyeztetettségét a költségekre tekintettel állapították meg, dacára a jogosultsági összeghatárt meghaladó jövedelemnek és a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakat meghaladó mértékű vagyonnak. Az egyik ügyben (Szegedi Ítélőtábla Pkf.III.21.035/2014/2.) a törlesztésre tekintettel, figyelembe véve azt is , hogy a kérelmező gépjárművét e miatt értékesítette, nincs nagyobb értékű ingósága csak egy ingatlana, amelyben bent lakik. Ugyancsak megállapították, hogy a létfenntartása veszélyeztetett annak a kérelmezőnek, aki két kiskorút is eltart, noha volt egy ingatlana és egy végrehajtási joggal terhelt gépjárműve (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/2.). Voltak olyan határozatok (Pécsi Ítélőtábla Pkf.III.20.126/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.26.948/2014/2.), amelyek a létfenntartás veszélyeztetettségét a gyógyszer- és rezsiköltség miatt állapították meg; az egyik ilyen ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.26.948/2014/2.) a bíróság azt is kimondta, hogy a kérelmező magas kora miatt nem kell külön igazolni, hogy rendszeres gyógyszerszedésre kényszerül. Végül az egyik határozat (Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.537/2014/2.) szerint a kérelmező létfenntartását a másodfokú eljárásban felmerülő költségek és illeték veszélyeztetnék, mert vagyontalan, és a kérelmező háztartásában az egy főre eső jövedelem alig haladja meg a jogosultsági összeghatárt.

Viszonylag kevés olyan ügy van, ahol a bíróság érdemben vizsgálta volna a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének **a Pp. 84. §-ának (2) bekezdésében** foglalt kritériumát. Az egyik esetben a bíróság utalt arra, hogy már szakértőt rendelt ki, és több tárgyalást tartott, így a költségmentesség elutasítása nem veszélyezteti a bírósághoz fordulás jogát (Kaposvári Törvényszék 23.P.21.532/2011/55.[145]). Egy másik esetben a bíróság utalt arra, hogy elegendő a részleges költségmentesség, mert az azzal járó költségfeljegyzési joga miatt a kérelmező nincs elzárva a bírósághoz fordulástól (Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.291/2015/2.). Egy harmadik ügyben a bíróság arra utalt, hogy a kérelmező ingatlanvagyonnal rendelkezik, és az illeték összege nem teszi lehetetlenné a bírósághoz fordulás jogát (Fővárosi Törvényszék 21.P.23.239/2013/11.[146])

A **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pont**jára alapított elutasító határozatok közül kettőt szükséges kiemelnünk. Az egyikben a bíróság a fellebbezés hivatalbóli elutasítását követően ismételten előterjesztett költségmentességi kérelmet utasította el amiatt, mert az ismételt kérelem elválik a fellebbezéstől, ez már a harmadik kérelmük, már nem fogadható be körülményváltozás esetén sem, mert nincs hiánytalan fellebbezésük (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.331/2014/1.). A másikban a bíróság utalt arra, hogy a kérelmező fél jövedelme tekintetében nincs körülményváltozás, vagyoni helyzetének változása miatt pedig – ha korábban kérte volna és engedélyezték volna – meg kellene vonni a költségkedvezményt (Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.665/2013/5.).

A **Pp. 85. § (2)-(3) bekezdés**ében foglalt kizáró feltételeket viszonylag ritkán vizsgálták érdemben, de erre is volt példa: a Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20764/2014/1. határozata

145 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.882/2014/4. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
146 *Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.27.327/2014/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

azzal utasította el a költségmentesség iránti kérelmet, hogy a Pp. 85. § (2) bekezdése alapján nem engedélyezhető, de személyes illeték-feljegyzési jogot adott; a Fővárosi Törvényszék 64.P.24.193/2004/142.[147] számú határozata pedig a költségmentesség iránti kérelmet részben azért utasította el, mert a kérelmezők rosszhiszeműen a perlekedtek.

A határozatok között vannak olyanok, amelyek tekintetében az érdemi döntés helyessége a per tárgyára, a felek jövedelmi és vagyoni viszonyaira, valamint a felmerülő költségekre tekintettel **vitatható**.

Az egyik ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1.) a kérelmezők mindösszesen illeték-feljegyzési jogot kaptak, mert a létfenntartás veszélyeztetettsége nem volt állapítható meg, noha a kérelmezők összjövedelme 688.248,-forint/hó volt, viszont a devizakölcsön törlesztő részlete 500.000,-forint/hó, vagyonuk mindössze egy zálogjoggal terhelt ingatlan volt, az illeték összege 1.464.000,-forint volt.

Egy másik ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.832/2014/2.) a költségmentességi kérelmet azzal utasították el, hogy a kérelmező létfenntartása nem veszélyeztetett, mert szeretet-otthonban van és megtakarítása is van; ugyanakkor havi jövedelme 125.155,-forint nyugdíj és 24.576,-forint családtámogatás volt, míg a szeretetotthon havi térítési díj 102.000,-forint; vagyis a térítési díj kifizetése után havi 47.731,-forintja maradt; a megtakarítás összege 153.448,-forint volt, ebből kellett volna kifizetnie 450.000,-forint illetéket, 150.000,-forint elsőfokú perköltség mellett.

Egy harmadik ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2.) a kérelmezők egy bankot pereltek a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A III. r. felperes háztartásában az egy főre eső jövedelem havi 142.894,-forint volt, lakása, garázsa és személygépkocsija volt, ezen kívül havi 133.656,-forint törlesztés terhelte; neki 420.000,-forint illetéket kellett volna lerónia. Az V. rendű felperes háztartásában az egy főre eső jövedelem havi 32.650,-forint volt, személygépkocsival rendelkezett és havi 67.000,-forint törlesztés terhelte; neki 187.000,-forint forint illetéket kellett volna lerónia. Az XI. rendű felperes háztartásában az egy főre eső jövedelem havi 128.150,-forint volt, vagyontalan létére havi 45.000,-forint bérleti díj és havi 15.000,-forint tartásdíj is terhelte; neki 307.200,-forint illetéket kellett volna lerónia. A III. r. és a XI. r. felperes nem kapott kedvezményt, az V. r. felperes illeték-feljegyzési jogot kapott.

Egy további ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2.) a kérelmező fedezetelvonás miatt perelt; kb. 600.000,-forint illetéket kellett lerónia; jövedelme havi 54.585,-forint rehabilitációs ellátás volt, vagyona egy lakás és egy személygépjármű volt, és 2.500.000,-forint kölcsöntartozás, valamint 99.800,-forint adótartozás terhelte; költségmentesség iránti kérelmét elutasították, és csak illeték-feljegyzési jogot kapott.

1.2. A személyes költségmentesség engedélyezése

1.2.1. Az engedélyezés jogalapja

A **személyes költségmentesség** jogerős **engedélyezés**re került sor

- a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (továbbiakban: **Kmr.) 6. §-ának (1) bekezdése alapján** 4 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 1 ügyében[148]; Fővárosi Ítélőtábla 3 ügyében[149]);

147 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.331/2014/1. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
148 *Pkf.I.20.728/2013/2.;*
149 *9.Pkf.25.483/2015/2.; 17.Pkf.27.327/2014/2., 17.Pkf.25.790/2014/2.*

- a **Kmr. 6. §-ának (2) bekezdése** alapján 9 ügyben (Debreceni Ítélőtábla 3 ügyében[150]; Fővárosi Ítélőtábla 2 ügyében[151]; Pécsi Ítélőtábla 3 ügyében[152]; Szegedi Ítélőtábla 2 ügyében[153]).

A teljes személyes költségmentesség engedélyezésénél általában kifejezetten nem vizsgálták a **Pp. 84. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltételek** teljesülését, bár volt néhány határozat, amely mégis utalt rá,[154] illetve érdemben vizsgálta ezt a feltételt.[155] Tipikusan azonban a teljes személyes költségmentesség elutasítása,[156] illetve a részleges költségmentesség engedélyezése[157] körében hivatkoztak rá.

1.2.2. Teljes személyes költségmentesség engedélyezése

1.2.2.1. A kérelmezők vagyoni és jövedelmi viszonyai

Azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság **a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdése alapján engedett teljes személyes költségmentesség**et, a kérelmező jövedelmi és vagyoni viszonyai az alábbiak szerint jellemezhetők.

A **jövedelem** nagysága 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.25.790/2014/2.) a határozatból nem tűnik ki, további 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.728/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.25.483/2015/2.) a kérelmezőnek egyáltalán nem volt jövedelme.

Ami a kérelmezők által igazolt **vagyon** nagyságát illeti:

- 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.25.483/2015/2.) a kérelmező vagyontalan volt;
- 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.25.790/2014/2.) a kérelmezőnek csak 3 személygépkocsija volt;
- 1 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.728/2013/2.) két ingatlana is volt, azonban mindkettő végrehajtási joggal terhelt volt.

Különleges ebből a szempontból a Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.27.327/2014/2. számú határozata, mert itt a kérelmező és házastársa összjövedelme 198.980,-forint/hó volt, és a kérelmezőnek tehermentes ingatlannal is rendelkezett, de ebben az esetben a bíróság a teljes személyes költségmentességet azért engedélyezte, mert a kérelmező 53%-os rokkantként **aktív korúak ellátására jogosult** volt.[158]

Azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság **a Kmr. 6. §-ának (2) bekezdése alapján engedett teljes személyes költségmentesség**et, a kérelmező jövedelmi és vagyoni viszonyai az alábbiak szerint jellemezhetők:

---

150 *Pf.II.20.156/2012/2.; Pkf.I.20.215/2013/2.; Pkf.I.20.415/2013/2.*

151 *7.Pkf.26.537/2014/2.; 17.Pkf.26.948/2014/2.*

152 *Pkf.III.20.126/2015/2.; Pkf.VI.20.198/2014.*

153 *Pkf.I.20.050/2015/2.; Pkf.III.21.035/2014/2.*

154 *Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2.*

155 *Debreceni Törvényszék 5.P20.272/2013/16-I.; Kaposvári Törvényszék 23.P.20.493/2011/120.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.198/2014/4.*

156 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1.*

157 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.272/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.112/2012/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.291/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.996/2014/2.*

158 *Egy másik ügyben viszont kimondta, hogy a nappali felsőfokú tanulmányokat nem folytató nagykorú gyermek nem minősül aktív korúak ellátására jogosult közeli hozzátartozónak (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.).*

A **jövedelem** nagysága első látásra meglehetősen tág keretek között változott: az összjövedelem 47,960,-forint/hó és 279.600,-forint/hó összjövedelem között szóródott. A kiugróan magas összjövedelmek esetén azonban sok eltartott volt (a 279.600,-forint/hó összjövedelemre 7 eltartott személy, a 115.800,-forint/hó összjövedelemre 3 fő eltartott személy jutott), így az egy főre vetítve a jövedelem jóval szűkebb körben, 21.103,-forint/fő/hó és 78.990,-forint/fő/hó összeg között szóródott.

Ami a kérelmezők által igazolt **vagyon** nagyságát illeti:

- 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.215/2013/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.050/2015/2.) a határozatból nem tűnnek ki a vonatkozó adatok;
- 4 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.415/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.537/2014/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.III.20.126/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.198/2014/2.) a kérelmező vagyontalan volt;
- 2 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 17.Pkf.26.948/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.III.21.035/2014/2.) a kérelmezőnek kizárólag ingatlana van (6.000.000,-forint., illetve 15.000.000,-forint értékben);
- 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.156/2012/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.013/2014/2.) a kérelmező ingatlannal és gépjárművel is rendelkezett.

1.2.3. Részleges költségmentesség engedélyezése

1.2.3.1. A kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai

Azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság **részleges költségmentesség**et engedett, a kérelmező jövedelmi és vagyoni viszonyai az alábbiak szerint jellemezhető:

Ami a kérelmező igazolt **jövedelmé**t illeti:

1. 1 ügyben (Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.882/2014/4.) **nem tűnik ki** a határozatból;
2. 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.272/2013/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.291/2015/2) a kérelmezőnek **nem volt saját jövedelme;**
3. 5 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Gpkf.III.30.271/2015/2.; Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.112/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.790/2013/4.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.368/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.996/2014/2.) **rendelkezett saját jövedelemmel**.

A kérelmezők háztartásában az összjövedelem 54.350,-forint és 740,-Euro (kb. 220.000,-forint), az 1 főre eső jövedelem havi 43.450,-forint és 740,-Euro (kb. 220.000,-forint) nettó összeg között szóródott. A legmagasabb összeg azonban egy külföldi illetőségű kérelmező jövedelmét jelzi, akinek állítása szerint havi 200,-Euro lakhatási és kb. havi 600,-Euro megélhetési költsége keletkezik. Ennek az ügynek (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.112/2012/2.) figyelmen kívül hagyásával a kérelmezők háztartásában az összjövedelem 54.350,-forint és 136.837,-forint/hó, az 1 főre eső jövedelem havi 43.450,-forint és 68.278,-forint nettó összeg között szóródott.

Ami a kérelmezők által igazolt **vagyon** nagyságát illeti:

- 1 ügyben (Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.996/2014/2.) a kérelmezőnek nem volt vagyona;

- 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.112/2012/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.272/2013/2.) a kérelmezőnek kizárólag ingatlanvagyona volt (mindkét esetben több ingatlan);
- 4 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Gpkf.III.30.271/2015/2., Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.790/2013/4.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.291/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.368/2014/2.) ingatlana és gépjárműve is volt;
- 1 ügyben (Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.882/2014/4.) ingatlana és társasági részesedése volt, e mellett a per tárgyát képező, tízmilliós nagyságrendű értéket képviselő ingóságok, amelynek kiadását kérték a preben.

1.2.3.2. A részleges költségmentesség tartalma

A kérelmező számára engedélyezett **részleges költségmentesség tartalma** meglehetősen változatos volt. A legtöbb esetben, 4 ügyben (Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.996/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.790/2013/4.; Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.112/2012/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.368/2014/2.) **eljárási illeték alóli mentesség**et kapott a fél; 1-1 ügyben **valamennyi költség alóli 50 %-os mentesség**et (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.272/2013/2.), **eljárási illeték és szakértői költség alóli 50%-os mentesség**et (Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.291/2015/2.), illetve a **szakértői díj 25 %-a alóli mentesség**et (Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.882/2014/4.) kapott. Ebből a szempontból rendhagyó a Debreceni Ítélőtábla Gpkf.III.30.271/2015/2. számú határozattal elbírált ügy, ugyanis ebben az ügyben az elsőfokú bíróság **előlegezés alóli részleges mentesség**et engedélyezett azzal, hogy a perköltség viselése alóli mentesség vállalkozásnak nem adható, vagyis tulajdonképpen az önállóan nem létező **személyes költségfeljegyzési jog**ot engedélyezett; a másodfokú bíróság ezt – bár észlelte – az engedélyező határozat részjogerejére tekintettel nem tudta korrigálni.

1.2.3.2. Az engedélyezési indokai – a részleges költségmentesség engedélyezésének szempontjai

A részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelem körében részben hasonló értelmezési problémák merültek fel, mint a teljes személyes költségmentesség kapcsán.

Két esetben a bíróság a hivatalos tudomására alapítottan utasította el a részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, tekintettel arra, hogy a kérelmezőnek visszautaltak 300.000,-forint letétet (Győri Ítélőtábla Pkf.II.25.093/2015/4.), illetve a vagyona zárolását feloldották (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.448/2015/2).

Volt olyan határozat, amely arra alapítottan engedélyezett az eljárási illetékre kiterjedő részleges költségmentességet, hogy a kérelmező ingatlanát jelzálogjog terheli (Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.368/2014/2. [Zalaegerszegi Törvényszék 4.P.20.357/2014/10.]), ugyanakkor van olyan határozat, amely kimondja: az, hogy az ingatlan jelzálogjoggal terhelt, önmagában nem alapítja meg a részleges költségmentességet, ha létfenntartás megoldott, és 6.000.000,-forint tagi kölcsönt nyújtott (Nyíregyházi Törvényszék 10.G.15-12-040036/61.[159]).

A gyakorlat bizonytalansága részben abból fakad, hogy a jogi szabályozásból nem egészen világos, hogy a Kmr. 6. §-a alkalmazható-e, illetve milyen módon alkalmazható a részleges költségmentességre, hiszen e rendelkezés megalkotásakor nem létezett

159 *Debreceni Ítélőtábla Gpkf.I.30.466/2013/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

részleges költségmentesség. A vizsgált határozatok e kérdésben általában kifejezetten nem foglalnak állást, csupán egy határozat van amely utal arra, hogy ha a Kmr. 6. § (1) bekezdése alapján teljes személyes költségmentesség nem engedélyezhető (a kérelmező ugyanis ingatlanokkal rendelkezik), a Kmr. 6. § (2) bekezdése alapján a bíróság dönt, hogy teljes vagy részleges költségmentességet engedélyez-e (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.272/2013/2.).

A részleges költségmentesség engedélyezése során a bíróság általában a Kmr. 6. §-ában foglalt feltételeket kombinálja a Pp. 84. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltétellel, azonban egyáltalán nem a jogszabály nyelvtani értelméből levezethető módon. Sok esetben ugyanis azért engedélyeznek részleges költségmentességet, mert a fél létfenntartása ugyan nem veszélyeztetett (v. ö.: Kmr. 6. § (2) bekezdés), azonban úgy ítélik, hogy a költség viselése, illetve előlegezése lehetetlenné tenné a bírósághoz fordulást (ami a Pp. 84. §-ának (2) bekezdése alapján a teljes személyes költségmentesség engedélyezésének feltétele lenne).

Itt kell megjegyezni, hogy a részleges költségmentesség sok esetben a személyes költségfeljegyzési jog intézményének hiányát pótolja. Így például a bíróság mindkét kérelmezőnek 50%-os részleges mentességet engedélyezett, mert az egyik kérelmezőnek (II. r.) egy végrehajtási joggal terhelt csárdán és a lakóhelyéül szolgáló ingatlanon kívül más vagyona nem volt, míg a másik kérelmező (III. r.) rossz egészségi állapotban volt, nem volt nagyobb értékű vagyontárgya (½ zártkerti ingatlan, $^{2}/_{10}$ külterületi ingatlan), jövedelme (54.350,-forint/hó) alig haladta meg a megélhetéséhez szükséges szintet, ezért a költségek előlegezése esetén lehetetlen lett volna számukra a bírósághoz fordulás (Debreceni Törvényszék 5.P.20.238/2013/4.[160]). Egy másik ügyben azért engedélyezett a bíróság a szakértői díj 25%-a alóli mentességet, mert a kérelmezőknek nem volt rendszeres jövedelmük, nem volt birtokukban mobilizálható vagyon (a per ingó kiadása iránti indult), ezért előlegezni nem tudnak, s mivel felmerülhet szakértő kirendelésének szükségessége, ezért az illeték-feljegyzési jog nem elegendő [Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.882/2014/4.]

Természetesen voltak olyan határozatok, ahol a részleges költségmentesség engedélyezésének szempontja nem az ahhoz társuló költségfeljegyzési jog, hanem a költségviselés alóli részbeni mentesítés volt. Az illeték viselése alóli részleges mentességet engedélyezett a bíróság abban az esetben, amikor jelentős összegű – az igazolt nettó jövedelmét (66.435,-forint/hó) meghaladó - havi kiadásai (75.500,-forint/hó), a pertárgyérték és az illeték egybevetésével megállapította, hogy a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítása miatt mérsékelt illeték viselése is veszélyeztetné a kérelmező létfenntartását (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.790/2013/4.). Ezzel szemben a bíróság egy ügyben (Pécsi Törvényszék 3.Pkf.50.102/2014/4. [161]) kimondta, hogy kizárólag az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség sem engedélyezhető, mert az illeték összege (11.000,-forint) alacsony.

Egy további ügyben a két szempont vegyül: a határozat szerint indokolt az illetékre kiterjedő részleges költségmentesség akkor is, ha tárgyi illeték-feljegyzési jogos, viszont ezt a mentességet nem indokolt kiterjeszteni a szakértői költségekre, mert erre a kérelmezőt így már megilleti a költségfeljegyzési jog (Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.996/2014/2.).

Volt ezzel szemben olyan határozat is, amely kifejezetten a Pp. 84. § (1) bekezdésében meghatározott feltételre alapította a részleges költségmentesség engedélyezését: mivel a

160 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.272/2013/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*
161 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.V.20.334/2014/4. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

kérelmező anyagi helyzete elnehezült, annak érdekében, hogy perben jogait érvényesíteni tudja az eljárási illeték és a szakértői költség 50%-a alóli részleges mentességet kapott (Győri Törvényszék 11.P.20.252/2013/38.[162]).

Végül meg kell említenünk egy érdekes határozatot, amely a kérelmező elsőfokú eljárásban előterjesztett ismételt kérelmét azzal utasította el, hogy a legutóbbi kérelem elutasítása óta még nem telt el 1 év, ezért a bíróság nem vizsgálhatta felül korábbi döntését (Miskolci Törvényszék 5.P.21.192/2013/38.[163]).

2. Az illeték-feljegyzési jog

2.1. A kérelem hivatalbóli elutasítása

Az **illeték-feljegyzési jog** iránti kérelem **hivatalbóli elutasítására** mindkét esetben (Fővárosi Ítélőtábla Fpkf.44.866/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.447/2013/2.) a Pp. 95. §-ának (2) bekezdésére és az 2/1968. (I. 24.) IM rendelet 1. §-ának (4) bekezdésére való utalással került sor, mert a kérelmező – hiánypótlási felhívás ellenére – nem csatolta a szükséges igazolásokat.

2.2. Az illeték-feljegyzési jog érdemi elutasítása

2.2.1. Az elutasítás jogalapja

Az **illeték-feljegyzési jog** jogerős **elutasítás**ra került sor

- a jogalap megjelölése nélkül 2 ügyben[164];
- a **Kmr. 10. §-ának (1) bekezdése** alapján 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 2201-3.Pkf.26.355/2014/2.);
- a **Kmr. 5. §-ának (2) bekezdése** alapján 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.949/2010/2.), mert az alperes legkésőbb a fellebbezéssel egyidejűleg kérheti, az illetékhiány pótlására való felhívásra válaszul nem;
- a **Pp. 95. §-ának (2) bekezdésére** utalással 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2.[165]);
- a **Pp. 85. §-ának (3) bekezdése** alapján 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.011/2014/2.);
- az **Itv. 60. §-ának (1) bekezdése** alapján 12 ügyben[166].

---

162 *Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.291/2015/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

163 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.172/2015/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

164 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.256/2014/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.874/2014/2.*

165 *VIII., IX. és XXVI. r. vonatkozásában*

166 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.139/2015/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.826/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 2201-3.Pkf.25.291/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.44.209/2014/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.051/2015/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2. ; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.289/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.060/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2. (II-IV. r.);*

2.2.2. A kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai

Azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság **az illeték-feljegyzési jogot a jövedelmi és vagyoni viszonyokra tekintettel utasította el**, a kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai az alábbiak szerint jellemezhetők:

A kérelmező jövedelmi és vagyoni viszonyai a határozatból 2 ügyben[167] nem tűnnek ki, illetve 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.256/2014/2.) hiányos a nyilatkozatbár ez az érdemi döntésnek nem volt akadálya, mert a rászorultság hiánya a hiányos adatokból is megállapítható volt. A kérelmezőnek 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.826/2014/1.) nincs jövedelme; további 8 ügyben[168] van. A kérelmezők háztartásában az összjövedelem 57.000,-forint/hó és 393.914,-forint/hó, az 1 főre eső jövedelem havi 33.433,-forint és 224.135,-forint nettó összeg között szóródott.

A kérelmező **vagyon**a vonatkozásában 1 ügyben[169] nincs adat; 5 ügyben[170] a kérelmezőknek ingatlana és gépjárműve van; ezek közül az egyik ügyben[171] két kérelmezőnek[172] csak ingatlana van, míg egy további kérelmezőnek[173] gépjárműve és megtakarítása van; 1 ügyben[174] két kérelmezőnek[175] ingatlana mellett egyéb ingó vagyona is van, míg egy harmadik kérelmező[176] vagyontalan; 1 ügyben[177] a kérelmezőnek ingatlana, gépjárműve és egyéb ingó vagyona van; 1 ügyben[178] a kérelmezőnek kizárólag egy végrehajtási joggal terhelt társasági részesedése van; 1 ügyben[179] a kérelmezőnek csak megtakarítása van.

2.2.3. Az elutasítás indokai – az illeték-feljegyzési jog engedélyezésének szempontjai

Az illeték-feljegyzési jog engedélyezésének fő kritériuma – bár sok esetben csupán az aránytalan teherre utalnak a határozatok – az Itv. 60.§-ának (1) bekezdésében meghatározott különös feltétel teljesülése volt. Ennek ellenére akadt olyan határozat, amelyben a bíróság azért engedélyezett illeték-feljegyzési jogot, mert az illeték meghaladta a kérelmező havi jövedelmét (Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.). A mérlegelés során az illeték összegének általában igen, az előlegezés határidejének azonban nem tulajdonítanak jelentőséget, így van olyan

167 *Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.44.209/2014/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.051/2015/2.*

168 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.139/2015/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (IV., X. XII. XXVII, XXXIII., XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); Fővárosi Ítélőtábla 2201-3.Pkf.25.291/2014/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.051/2015/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2. ; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.060/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2. (II-IV. r.)*

169 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.060/2015/2.*

170 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.139/2015/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2. (XXXV., XXXVI., XXXVII. XXVIII. r.); Fővárosi Ítélőtábla 2201-3.Pkf.25.291/2014/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.051/2015/2.*

171 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2.*

172 *IV., X. r. felperes*

173 *XXXIII. r. felperes*

174 *Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2. (II-IV. r.)*

175 *II-III. r. alperes*

176 *IV. r. alperes*

177 *Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.256/2014/2.*

178 *Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2.*

179 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.826/2014/1.*

határozat, amely szerint érdektelen, hogy 8 napon belül kell lerónia jelentős összegű illetéket (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2.).

A személyes költségmentesség engedélyezésének egyes szempontjai – a Kmr. 16/A. §-ában foglalt utaló szabály folytán – e körben is hatnak. Az illeték-feljegyzési jog engedélyezése tárgyában hozott határozatok között is van olyan, amelyben figyelembe vették a kérelmezőt terhelő költségeket (Veszprémi Törvényszék 1.Pf.21.329/2013/9.[180]). E körben is megjelenik az elvárhatósági kritérium: egy határozat (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.826/2014/1.) szerint bár a társasház bankszámláján lévő összeg az illeték összegét alig fedezi, és a fennmaradó összeg nem elegendő a társasház működtetéséhez, de a villapark társasház tulajdonostársaitól elvárható, hogy összeadják a pénzt. Egy ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.011/2014/2.) pedig azért utasították el az illeték-feljegyzési jog iránti kérelmet, mert a kérelmező perlekedése eleve eredménytelennek mutatkozik, mert olyan ingatlan közös tulajdonát akarja megszüntetni, amelynek kizárólagos tulajdonosa; azt pedig nem igazolta, hogy vele szemben ajándék visszakövetelése címén igényt érvényesítettek volna az ingatlan ½-ére.

Egy ügyben a bíróság azt az álláspontot foglalta el, hogy nem lehet addig illetékfeljegyzési jogot engedélyezni, amíg a kérelmezőnek nem kell illetéket fizetnie (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.060/2015/2. [Pécsi Törvényszék 19.P.20.136/2013/56.]. Egy másik ügyben (Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.814/2014/2.) személyes illeték-feljegyzési jogot engedélyeztek a félnek, noha a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos volt.

E körben is találhatunk a per tárgyára, illetve az illeték összegére tekintettel **vitatható** határozatokat.

Egy közös tulajdon társasházzá alakítása iránti perben 1.500.000,-forint illetéket kellett volna leróni 8 napon belül; a kérelmezők közül senki sem kapott illeték-feljegyzési jogot, mert a XXV. r.-felperesnek havi 356.976,-forint jövedelme mellett volt egy „több mint 2 milliós" megtakarítása, és a XXVIII. r. felperesnek 60.915,-forint nyugdíja mellett 16.744,-Euro megtakarítása (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.674/2013/2.); a határozatból nem tűnik ki, hogy a bíróság az illetékfizetési kötelezettség jellegét (együttes vagy egyetemleges), illetve egyes kérelmezők valóban rászoruló helyzetét vizsgálat tárgyává tette volna.

Egy másik ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 2201-3.Pkf.25.291/2014/3.) a bíróság azért nem engedélyezte az illeték-feljegyzési jogot, mert az illeték összege nem érte el az éves jövedelem 25%-át; a jövedelem valóban viszonylag magas volt (315.144,-forint/hó), továbbá a kérelmezőnek volt ingatlana (30.000.000,-forint) és gépjárműve (600.000,-forint) is, azonban 2 személyt tartott el, végrehajtás folyt ellene (az ingatlant végrehajtási jog terhelte) és az illeték összege 1.260.576,-forint volt, ami az igazolt nettó jövedelem 33%-ának felelt meg.

Egy harmadik ügyben (Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.052/2015/2.) a kérelmet a korábbi években elért jövedelmükre tekintettel utasították el, holott aktuálisan csak 66.482,-forint/hó/fő jövedelmet igazoltak, és a társasági részesedésüket 180.000.000,-forint tőkeösszegű végrehajtási jog terhelte, a per tárgya pedig 400.000.000,-forint megfizetése volt, és ezért 350.000,-forint illetéket kellett volna megfizetniük.

---

180 *Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.289/2015/2. sz. másodfokú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

2.3. Az illeték-feljegyzési jog engedélyezése

2.3.1. Az engedélyezés jogalapja

Az **illeték-feljegyzési jog** jogerős **engedélyezésé**re került sor az

- az **Itv. 60. §-ának (1) bekezdése** alapján 21 ügyben[181];
- jogalap megjelölése nélkül 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2.).

2.3.2. A kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai

Azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság **illeték-feljegyzési jogot engedélyezett**, a kérelmező jövedelmi és vagyoni viszonyai az alábbiak szerint jellemezhetők:

Ami a kérelmező igazolt **jövedelmé**t illeti:

- 3 ügyben[182] a határozatból nem tűnik ki;
- 4 ügyben[183] a kérelmezőnek **nem volt jövedelme**;
- 18 ügyben[184] a kérelmezőnek volt jövedelme; a kérelmező háztartásában az összjövedelem 45.740,-forint/hó és 278.109,-forint/hó között, az 1 főre eső jövedelem 24.091,-forint/fő/hó és 278.109,-forint/fő/hó között szóródott;

---

181 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.748/2013/2. [Miskolci Törvényszék 2.Pkf.21.495/2013/6.]; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2. (V., XI. r.); Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.633/2013/2. [Debreceni Törvényszék14.P.20.754/2013/6.]; Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1. [Budapest Környéki Törvényszék 27.P.21.802/2009/68-I.]; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.108/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2. [Budapest Környéki Törvényszék 7.G.40.396/2012/19.]; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.44.700/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 15.Fpkf.43.839/2013/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2 (I. r.).; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.218/2014/3. [Szekszárdi Törvényszék 15.P.20.223/2014/3.]; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.814/2014/2. [Szolnoki Törvényszék 8.P.20.418/2014/5.]; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. [Szegedi Törvényszék15.P.20745/2014/11.] (I-IV. r.);*

182 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.108/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1. [Budapest Környéki Törvényszék 27.P.21.802/2009/68-I.]*

183 *Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2. [Budapest Környéki Törvényszék 7.G.40.396/2012/19.]; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. [Szegedi Törvényszék15.P.20.745/2014/11.] (III. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. [Szegedi Törvényszék15.P.20.744/2014/11.] (III. r.)*

184 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.748/2013/2. [Miskolci Törvényszék 2.Pkf.21.495/2013/6.]; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2. (V., XI. r.); Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.633/2013/2. [Debreceni Törvényszék14.P.20.754/2013/6.]; Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2.; Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.108/2015/2.; Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 15.Fpkf.43.839/2013/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2 (I. r.).; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.814/2014/2. [Szolnoki Törvényszék 8.P.20.418/2014/5.]; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.218/2014/3. [Szekszárdi Törvényszék 15.P.20.223/2014/3.]; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. [Szegedi Törvényszék15.P.20.745/2014/11.] (I-II., IV. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. [Szegedi Törvényszék15.P.20.744/2014/11.] (I-II., IV. r.)*

Ami a kérelmező **vagyon**át illeti:

- 1 ügyben[185] a határozatból nem tűnik ki;
- 6 ügyben[186] a kérelmező **vagyontalan**;
- 7 ügyben[187] a kérelmezőnek **csak ingatlana** volt;
- 7 ügyben[188] a kérelmezőnek **ingatlana és gépjárműve** volt;
- 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.189/2014/3.) a kérelmezőnek **ingatlana és társasági részesedése** volt;
- 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla VI.20.528/2013/2.) az egyik kérelmezőnek (I. r.) **ingatlana és egyéb ingó vagyona** is volt;
- 1 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2.) az egyik kérelmezőnek (V. r.) **csak gépjárműve** volt;
- 1 ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.43.359/2014/2. [Budapest Környéki Törvényszék 7.G.40.396/2012/19.]) a kérelmezőnek **csak megtakarítás**a volt;
- 1 ügyben (Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.214/2014/3.) a kérelmezőnek **megtakarítása, gépjárműve és társasági részesedése** volt.

2.3.3. Az engedélyezés indokai

A bíróság illeték-feljegyzési jogot engedett egy ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.) arra tekintettel, hogy a kérelmező cégnek nincs „likvid vagyona”, és felszámolás alá is került, egy másik ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.44.700/2014/3.) pedig arra tekintettel, hogy a társaság likvid vagyona nem elegendő az illeték lerovásához, az illeték lerovása ezért ellehetetlenítené a cég napi üzletmenetét, működését, ami aránytalan terhet jelent.

Kiemelendő még az a határozat, amelyben a költségmentesség engedélyezését megtagadták a Pp. 85. §-ának (3) bekezdése alapján (az engedményezés a költségmentes perlést célozza), de illeték-feljegyzési jogot engedélyeznek (Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.25.108/2015/2.).

---

185 *Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.28.004/2012/2.;*

186 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.564/2014/2. (XI. r.); Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.633/2013/2. [Debreceni Törvényszék14.P.20.754/2013/6.]; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2. (I. r.); Fővárosi Ítélőtábla 15.Fpkf.43.839/2013/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. [Szegedi Törvényszék15.P.20745/2014/11.] (III-IV. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. [Szegedi Törvényszék15.P.20.744/2014/11.] (III.-IV. r.)*

187 *Debreceni Ítélőtábla Gpkf.IV.30.466/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.212/2013/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1. [Budapest Környéki Törvényszék 27.P.21.802/2009/68-I.] (II. r.); Győri Ítélőtábla Pkf.I.25.009/2015/2.; Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.390/2013/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.764/2014/1. [Szegedi Törvényszék15.P.20745/2014/11.] (I-II. r.); Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.126/2015/2. [Szegedi Törvényszék15.P.20.744/2014/11.] (I-II. r.)*

188 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.748/2013/2. [Miskolci Törvényszék 2.Pkf.21.495/2013/6.]; Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.784/2012/2.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pkf.26.137/2014/1. [Budapest Környéki Törvényszék 27.P.21.802/2009/68-I.] (II. r.); Fővárosi Ítélőtábla 10.Gpkf.44.313/2013/2.; Fővárosi Ítélőtábla 14.Gpkf.43.043/2014/2. (II-III. r.); Pécsi Ítélőtábla Pkf.VI.20.218/2014/3. [Szekszárdi Törvényszék 15.P.20.223/2014/3.]; Szegedi Ítélőtábla Pkf.I.20.814/2014/2. [Szolnoki Törvényszék 8.P.20.418/2014/5.];*

III. A felülvizsgálat gyakorlata

A felterjesztett határozatok közül 12 a költségkedvezmény felülvizsgálata keretében született. A teljes személyes költségmentességet jogerősen 6 ügyben[189] vonták meg, 4 ügyben[190] fenntartották; a személyes illeték-feljegyzési jogot 2 ügyben[191] vonták meg.

A felülvizsgálat **jogalapja**ként a határozat

- 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.302/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.009/2015/6.) nem jelöl meg konkrét jogszabályhelyet;
- 2 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.001/2014/2.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.160/2015/2.;) a **Kmr. 8. §-a (1) bekezdésének a) pont**jára utal;
- 7 ügyben[192]a **Kmr. 8. §-a (1) bekezdésének c) pont**jára utal;
- 1 ügyben (Szegedi Ítélőtábla Gpkf.III.30.101/2015/2.) a **Kmr. 8. §-a (1) bekezdésének a) és c) pont**jára is utal.

Azokban a felülvizsgált ügyekben, amelyekben a bíróság **a teljes személyes költségmentességet megvonta**, a bíróság – egy ügy (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.009/2015/6.) – azt állapította meg, hogy a kérelmező nem igazolta[193], illetve nem tárta fel[194] valós jövedelmi és vagyoni viszonyait. E körben a bíróság utalt arra, hogy ha árverésen ingatlant tudott vásárolni, volt hozzá forrása (Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.832/2013/7.[195]); üzletrész, ügyvezetői megbízatás, két személygépkocsi használata már önmagukban kizárják a költségmentesség engedélyezését; okszerűen következik, hogy lennie kell más jövedelmének is, a családi támogatást nem pontosította (Kúria); saját állítása szerint 8 gépjármű üzemben tartója, nem cáfolta, hogy 100.000,-ft tartásdíjat fizet, a büntetőeljárásban pedig – szemben a polgári perben igazolt 32.930,-ft havi jövedelemmel - havi 300.000,-ft jövedelmet vallott be, a cégének tízmilliós eszközkészlete, százmilliós nagyságrendű előző évi forgalma volt (Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.), a bíróságnak hivatalos tudomása volt arról, hogy több ingatlannal rendelkezik (Kecskeméti Törvényszék 2.Pf.21.738/2014/4.[196]).

A személyes költségmentesség megvonásának oka tehát 4 ügyben[197] a valótlan adatszolgáltatás volt, ebből 3 ügyben[198] visszamenőleges hatállyal vonták meg, 1 ügyben

---

189 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.009/2015/6.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.; Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.160/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.093/2014/1.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pf.22.254/2011/3*

190 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.001/2014/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.302/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.539/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.536/2014/2.*

191 *Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.26.237/2012/3. ; Szegedi Ítélőtábla Gpkf.III.30.101/2015/2.*

192 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.539/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pf.22.254/2011/3. Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.536/2014/2.; Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.26.237/2012/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.093/2014/1.*

193 *Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.160/2015/2.*

194 *Kúria [Fővárosi Ítélőtábla 3.Pf.22.254/2011/3.]; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3. [Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.832/2013/7.]; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.; Kecskeméti Törvényszék 2.Pf.21.738/2014/4.*

195 *A Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3. számú határozattal jogerősen elbírált ügyben. Megjegyzendő, hogy a kérelmezőt nyilatkozata szerint kölcsöntartozás is terhelte, így nem kizárt, hogy az ingatlanokat hitelből vásárolta.*

196 *Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.093/2014/1.*

197 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.; Fővárosi Ítélőtábla 3.Pf.22.254/2011/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.093/2014/1.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.*

198 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.; Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.21.093/2014/1.; Szegedi*

(Fővárosi Ítélőtábla 3.Pf.22.254/2011/3.) nem rendelkeztek róla; 1 ügyben (Győri Ítélőtábla Pkf.V.25.160/2015/2) a költségmentességet azért vonták meg – a jövőre nézve – , mert a kérelmező jövedelmi és vagyoni viszonyait a felülvizsgálat során nem igazolta; végül 1 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.009/2015/6.) a feltételek fennállta hiányában vonták meg a teljes személyes költségmentességet, de nem rendelkeztek a megvonás hatályáról.

A bíróság az egyik ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.) mérlegelési körbe vonta, hogy a kérelmező két árverésen szerzett ingatlant, az egyiket a gyermekének ajándékozta, a másikat eladta, ezzel „elvonta a peres eljáráshoz szükséges fedezetet", amit az elajándékozott ingatlan vételárból fedezhetett volna. Számos, a kérelmező által felhozott körülményt ugyanakkor a bíróság nem vett figyelembe, így a kérelmezőt terhelő kölcsöntartozást (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.); gépjármű és társasági részesedés mellett azt, hogy veszteséges a cég, illetve, hogy a kérelmező hamarosan megkezdi a szabadságvesztése letöltését (Gyulai Törvényszék 2.Pf.25.644/2014/4.[199]), végül az egyik ügyben azt, hogy a kérelmező munkaviszonya rövid időn belül meg fog szűnni (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.009/2015/6.).

Az egyik ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.IV.20.631/2013/3.) a bíróság azért vonta meg visszamenőleges hatállyal a költségmentességet, mert a fél korábban úgy nyilatkozott, hogy nincs jövedelme, holott korábban álláskeresési támogatásban részesült (a felülvizsgálat időpontjában kb. egyharmaddal kisebb összegű rokkantsági járadéka volt); ez a támogatás ugyan aktív korúak ellátásának minősül, ezért a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdése alapján önmagában megalapozná a költségmentességet, ugyanakkor ezt visszamenőleges hatállyal megszüntették, és a kérelmezőt ennek visszafizetésére kötelezték, így a költségmentesség érdekében nem hivatkozhat arra, hogy aktív korúak ellátására jogosult. Ez a határozat hibás (körbenforgó) érvelésre épül, noha érdemben valószínűleg helyes, tekintettel a kérelmező ingatlanvagyonára.

Azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság **a teljes személyes költségmentességet** jogerősen **fenntartotta**, a kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai az alábbiak szerint alakultak. A kérelmezőnek 2 ügyben[200] nem volt jövedelme, a másik két ügyben[201] havi 77.000,-ft, illetve havi 86.610,-ft jövedelme volt. A kérelmező 3 ügyben[202] vagyontalan volt, 1 ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.001/2014/2.) ingatlana és gépjárműve is volt.

Az egyik ügyben az első fokú bíróság szerint a kérelmező önellentmondásokba keveredett, mert azt állította, hogy az Egyesült Államokban keres munkát, és szülei tartják el, később azt, hogy ők sem tudják eltartani, spórolt pénze elfogyott, de ez utóbbi állításait nem igazolta, ezért a teljes személyes költségmentességet megvonta (Fővárosi Törvényszék 37.P.22.491/2013/28.[203]); a másodfokú bíróság azonban úgy ítélte, hogy nyilatkozatai között nincs önellentmondás, anyagi helyzete romlott, ezt kellőképpen igazolta, ezért a költségmentességet fenntartotta (Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.536/2014/2.).

Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2.

199 *A Szegedi Ítélőtábla Pkf.II.20.224/2015/2. számú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

200 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.539/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.536/2014/2.*

201 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.001/2014/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.302/2013/2.*

202 *Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.302/2013/2.; Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.539/2014/3.; Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.536/2014/2.*

203 *A Fővárosi Ítélőtábla 7.Pkf.26.536/2014/2. számú határozattal jogerősen elbírált ügyben.*

Két esetben az elsőfokú bíróság a jogosultsági összeghatárt meghaladó jövedelemre tekintettel vonta meg a teljes személyes költségmentességet, azonban a másodfokú bíróság ezt a döntést megváltoztatta, mert időközben megszűnt a határozott idejű munkaviszony (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.259/2014/3.), illetve mert úgy ítélte, hogy a jogosultsági összeghatárt jelentősen meg nem haladó jövedelem mellett figyelembe kell venni, hogy a kérelmező a perben viszonylag nagy tőkeösszegű baleseti kártérítési igényt érvényesít (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.302/2013/2.).

A negyedik ügyben (Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.001/2014/2.) az elsőfokú bíróság az adatszolgáltatás (pontosabban a jövedelemadat megfelelő igazolása) hiánya miatt vonta meg a költségmentességet (a jövőre nézve); a másodfokú bíróság szerint azonban az elsőfokú bíróság túl szigorú volt, mert nem adott elég időt az igazolás beszerzésére, egyébként a hiányolt adat a kérelmező által csatolt számlakivonatból is kitűnt.

Azokban a felülvizsgált ügyekben, amelyekben a bíróság **az illeték-feljegyzési jogot megvonta**, a bíróság azt állapította meg, hogy a kérelmező nem tárta fel teljes mértékben a vagyoni viszonyait, vagyis a megvonás indoka mindkét ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.26.237/2012/3.; Szegedi Ítélőtábla Gpkf.III.30.101/2015/2.) a valótlan adatszolgáltatás volt; az egyik ügyben (Szegedi Ítélőtábla Gpkf.III.30.101/2015/2.) az illeték-feljegyzési jogot visszamenőleges hatállyal vonták meg, a másik ügyben (Fővárosi Ítélőtábla 9.Pkf.26.237/2012/3.) a visszavonás hatályáról nem rendelkeztek, ennek azonban az volt az oka, hogy itt az illeték-feljegyzési jogot az elsőfokú bíróság engedélyezte, elutasítva a személyes költségmentesség iránti kérelmet; a személyes költségmentesség elutasítása elleni fellebbezést elbíráló másodfokú bíróság a részjogerőre tekintettel nem tudott a kérelem teljes elutasításáról dönteni, e helyett az elutasító rendelkezés helybenhagyása mellett megvonta az illeték-feljegyzési jogot.

Függelék

Ítélőtáblai álláspontok a költségkedvezmény engedélyezése kapcsán a rászorultság megállapításának nem bírósági szerv hatáskörébe utalása tárgyában

A **Fővárosi Ítélőtábla** kollégiumvezető úgy nyilatkozott, hogy „a Fővárosi Ítélőtábla Polgári Kollégiumának tagjai többségében azt támogatnák, ha a külső szerv (pl.: NAV) teljes egészében dönthetne a költségmentesség (illetékfeljegyzési jog) megadásáról; a hatáskör megosztásának célszerűségével kapcsolatban sok az aggály”.

A Fővárosi Ítélőtábla 3.Pf. tanácsának elnöke jelezte, hogy a tanács tagjai a bíróság és a NAV közötti hatáskör-megosztást támogatják.

A Fővárosi Ítélőtábla 9.Pf. tanácsának elnöke szerint a tanács tagjainak az az álláspontja, hogy a rászorultsági alapú költségmentesség (illetékfeljegyzési jog) feltételeinek vizsgálatát és az azzal kapcsolatos hatáskört teljes egészében célszerű egy nem bírósági szervre delegálni; véleményük szerint a hatáskör megosztása a közigazgatási szerv és a bíróság között nem kívánatos, mert adott esetben mintegy jogorvoslatként funkcionálva tenné lehetővé a már meghozott hatósági döntéstől eltérő határozat meghozatalát.

A Fővárosi Ítélőtábla 10.Pf. tanácsának elnöke előadta, hogy a hatáskör megosztására vonatkozó javaslatot a tanács nem támogatja, mert bár üdvözlendő a bíróságok munkaterhének csökkentésére irányuló szándék, azonban félő, hogy a más hatóság által elbírált rászorultság ellenére meg nem adott (megvont), illetve rászorultság hiánya ellenére megadni kívánt költségkedvezmény tárgyában hozott döntés indokolása adott esetben nagyobb munkaterhet ró a bíróságokra, mintha az összes szempont alapján egy fórum, a bíróság dönt, figyelemmel arra is, hogy a megadás tárgyában hozott határozatot indokolni jelenleg nem kell. Megfontolandó az is: a bíróság részére jogszabályban biztosított eltérés lehetősége miatt várható az ügyfelek erre irányuló kérelmének tömeges benyújtása, e kérelmek elbírálása esetén a vizsgálat ugyanabban a körben szükséges,mintha a teljes hatáskör a bíróságnál marad.

A Fővárosi Ítélőtábla 15.Gf. tanácsának elnöke úgy nyilatkozott, hogy nem tartja indokoltnak azt, hogy magánszemélyek esetén a rászorultságot nem bírósági szerv (NAV) vizsgálja (erre csupán jogi személyek kérelme esetén lát lehetőséget); a költségkedvezmény engedélyezése körében a hatáskör megosztást nem támogatja.

A **Győri Ítélőtábla** kollégiumvezetője úgy nyilatkozott, hogy „kollégáim döntő többségével azt támogatnánk, ha a költségkedvezmények engedélyezhetőségi vizsgálatát és annak alapján az engedélyezést is egy másik szerv (akár a NAV, vagy az Igazságügyi Hivatal) végezné”.

A **Pécsi Ítélőtábla** kollégiumvezetője úgy nyilatkozott, hogy a kollégium tagjai nem támogatnak egy olyan megoldást, amely szerint a költségmentesség rászorultsági alapú (jövedelmi-vagyoni) feltételei fennálltának vizsgálatát nem a bíróság, hanem egy nem bírósági szerv végezné; egyrészt számos részletkérdés tisztázatlan, másrészt a bíróság munkáját az eljárás ilyenfajta megkettőzése nem segítené, hiszen közigazgatási határozatot kellene hozni a költségkedvezmény tárgyában, és az ellen jogorvoslati lehetőséget kellene biztosítani a fél számára; harmadrészt nem ismert, mely szerv végezné a költségkedvezmény feltételeinek felülvizsgálatát, mely szerv lenne jogosult a jövedelmi-vagyoni viszonyok változása esetén költségkedvezmény megvonására, illetve

utólagos engedélyezésére; végül nem tisztázott a bíróság szerepe ebben az eljárásban, mert a tájékoztatás szerint csak a fél perbeli magatartása adna alapot a bíróság számára a költségkedvezmény megvonására, illetve kivételesen, méltányosságból történő engedélyezésére.

III. Kúria

A KÚRIA KÖLTSÉGKEDVEZMÉNYEK TÁRGYÁBAN FOLYTATOTT GYAKORLATA[204]

A joggyakorlat elemző csoport vezetőjének felhívására a Kúria Polgári Kollégiumának tanácsai összesen 47 határozatot bocsátottak a joggyakorlat-elemző csoport rendelkezésére. A P. I. tanács részéről 11, a P. II. tanács részéről 5, a P. III. tanács részéről 7, a P. IV. tanács részéről 6, a P. V. tanács részéről 7, a P. VI. tanács részéről 5 és a G. VII. tanács részéről 6 határozat megküldésére került sor.

I. A költségkedvezmény típusa:

Előre kell bocsátanunk, hogy a teljes személyes költségmentesség és a részleges személyes költségmentesség szétválasztása nem mindig egyszerű az ügyekben; sok esetben a határozat, illetve a kérelem nem különböztet teljes és részleges személyes költségmentesség között, egyszerűen „személyes költségmentesség”-re utal. Ezeket az ügyeket úgy tekintettük, hogy a teljes vagy részleges személyes költségmentesség engedélyezését kéri a fél.

A teljes személyes költségmentesség 33 ügyben volt az eljárás tárgya. A teljes személyes költségmentességet 7 ügyben[205] engedélyezték, 24 ügyben[206] a kérelmet elutasították, 2 ügyben[207] megvonták. A határozatok tanácsok szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

	engedélyezés	elutasítás	megvonás
P.I. tanács	3	4	0
P.II. tanács	1	3	1
P.III. tanács	2	5	0
P.IV. tanács	0	5	0
P.V. tanács	0	4	0
P.VI. tanács	1	2	1
G.VII. tanács	0	1	0

204 *Készítette: Dr. Pomeisl András József főtanácsadó*

205 *Pfv.I.21.117/2014/9.; Pfv.I.20.166/2015/2., Pfv.I.20.274/2015/2.; Pfv.II.21.599/2013/10.; Pfv.III.21.,434/2014/2.; Pfv.III.20.319/2015/4.; Pfv.VI.20.032/2015/2.*

206 *Pfv.I.21.008/2012/2.; Pfv.I.20.904/2014/2.; Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.II.21.969/2014/2.; Pfv.II.22.020/2014/8.; Pfv.III.21.553/2013/8.; Pfv.III.20.584/2013/3., Pfv.III.20.053/2014/3.; Pfv.III.20.276/2014/5.; Pfv.III.20.663/201/4.; Pfv.IV.21.306/2013/4.; Pfv.IV.21.262/2013/4.; Pfv.IV.21.686/2013/2.; Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.IV.20.371/2015/2.; Pfv.V.21.648/2014/2.; Pfv.V.20.167/2015/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.V.20.729/2015/3.; Pfv.VI.20.333/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.; Gfv.VII.30.061/2015/5.;*

207 *Pfv.II.20.732/2014/2.; Pfv.VI.21.127/2011/4.;*

Összesen	7	24	2

A részleges személyes költségmentesség 16 ügyben volt az eljárás tárgya. 2 ügyben[208] engedélyezték, 13 ügyben[209] a kérelmet elutasították; 1 ügyben[210] a tágabb körű kedvezmény engedélyezése miatt nem kellett róla dönteni. A határozatok tanácsok szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

	engedélyezés	**elutasítás**	**megvonás**
P. I. tanács	0	6	0
P. II. tanács	0	1	0
P. III. tanács	0	0	0
P. IV. tanács	1	2	0
P. V. tanács	1	1	0
P. VI. tanács	0	3	0
G. VII. tanács	0	0	0
Összesen	2	13	0

A személyes illeték-feljegyzési jog 24 ügyben volt az eljárás tárgya. A személyes illeték-feljegyzési jogot 14 ügyben[211] engedélyezték, 4 ügyben[212] a kérelmet elutasították; 6 ügyben[213] nem kellett róla dönteni. A határozatok tanácsok szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

	engedélyezés	**elutasítás**	**megvonás**
P.I. tanács	3	2	0
P.II. tanács	1	1	0
P.III. tanács	1	0	0
P.IV. tanács	2	0	0
P.V. tanács	4	0	0
P. VI. tanács	0	0	0
G.VII. tanács	3	1	0
Összesen	14	4	0

II. A kérelem és az érdemi döntés viszonya:

Nem volt kérelem 2 ügyben, mert a költségkedvezmény felülvizsgálata keretében születtek. A teljes személyes költségmentességet jogerősen 2 ügyben[214] vonták meg.

208 *Pfv.IV.20.371/2015/2.; Pfv.V.20.338/2015/8.*

209 *Pfv.I.21.008/2012/2.; Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.I.20.904/2014/2.; Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.I.20.079/2015/2. Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.II.21.969/2014/2. Pfv.IV.21.686/2013/2.; Pfv.IV.21.859/2014/4.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.VI.21.992/2014/6.; Pfv.VI.20.333/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.;*

210 *Pfv.II.21.599/2013/10.*

211 *Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.I.21.116/2014/9.; Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.III.20.584/2013/3., Pfv.IV.21.306/2013/4.; Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.V.21.544/2014/3.; Pfv.V.20.167/2015/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.V.20.338/2015/8.; Gfv.VII.30.014/2015/4.; Gfv.VII.30.061/2015/5.; Gfv.VII.30.093/2015/3.*

212 *Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.I.21.226/2014/3.; Pfv.II.21.969/2014/2.; Gfv.VII.30.093/2015/3.*

213 *Pfv.I.20.079/2015/2.; Pfv.IV.21.262/2013/4.; Pfv.V.21.648/2014/2.; Pfv.V.20.729/2015/3.; Pfv.VI.20.333/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.*

214 *Pfv.II.20.732/2014/2.; Pfv.VI.21.127/2011/4.;*

Az első fokon költségmentességet engedélyező határozatok közül 1 ügy (Pfv.I.21.117/2014/9.) tekintetében **a kérelem tartalma nem állapítható meg**.

A kifejezett kérelem **kizárólag teljes személyes költségmentesség** engedélyezésére irányult 10 ügyben, ebből

- 5 ügyben (P. I. tanács 2 ügyében[215]; P. III. tanács 2 ügyében[216]; P VI. tanács 1 ügyében[217]) **teljes személyes költségmentesség**et engedélyeztek;
- 5 ügyben (P. II. tanács 1 ügyében[218]; P. III. tanács 4 ügyében[219]) a kérelmet elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

A kifejezett kérelem **kizárólag** „**személyes költségmentesség**" vagy „**teljes vagy részleges költségmentesség**" vagy „**elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges költségmentesség**" engedélyezésére irányult 5 ügyben, ebből

- 1 ügyben (Pfv.II.21.599/2013/10.) **teljes személyes költségmentesség**et engedélyeztek;
- 1 ügyben (Pfv.IV.20.371/2015/2.) a teljes személyes költségmentesség engedélyezését jogerősen megtagadták, azonban **részleges költségmentesség**et engedélyeztek;
- 3 ügyben (P. I. tanács 2 ügyében[220]; P. IV. tanács 1 ügyében[221]) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

A kifejezett kérelem **elsődlegesen személyes költségmentesség, másodlagosan illeték-feljegyzési jog** vagy **elsődlegesen teljes vagy részleges költségmentesség, másodlagosan illeték-feljegyzési jog** vagy **elsődlegesen teljes költségmentesség, másodlagosan részleges költségmentesség, harmadlagosan illeték-feljegyzési jog** engedélyezésére irányult 6 ügyben, ebből

- 2 ügyben (Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.V.20.271/2015/2.) a költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet jogerősen elutasították, és **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;
- 2 ügyben (Pfv.VI.20.333/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.) személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet jogerősen elutasították, **a másodlagos kérelem tárgyában** pedig **nem kellett dönteni**, tekintettel arra, hogy a fél számára már korábban illeték-feljegyzési jogot engedélyeztek;
- 2 ügyben (Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.II.21.969/2014/2.) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

A kifejezett kérelem **elsődlegesen teljes költségmentesség, másodlagosan illeték-feljegyzési jog** engedélyezésére irányult 9 ügyben, ebből

- 6 ügyben (Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.III.20.584/2013/3., Pfv.IV.21.306/2013/4.; Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.V.20.164/2015/2.; Gfv.VII.30.061/2015/5.) a teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet jogerősen elutasították, és **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;

---

215 *Pfv.I.20.166/2015/2.; Pfv.I.20.270/2015/2.*
216 *Pfv.III.21.434/2014/2.; Pfv.III.20.319/2015/4.*
217 *Pfv.VI.20.032/2015/2.*
218 *Pfv.II.22.020/2014/8.*
219 *Pfv.III.21.553/2013/8.;Pfv.III.20.053/2014/3.; Pfv.III.20.276/2014/5.; Pfv.III.20.663/201/4.*
220 *Pfv.I.21.008/2012/2.; Pfv.I.20.904/2014/2.*
221 *Pfv.IV.21.686/2013/2.*

- 3 ügyben (Pfv.IV.21.262/2013/4.; Pfv.V.21.648/2014/2.; Pfv.V.20.729/2015/3.) a teljes személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet jogerősen elutasították, **a másodlagos kérelem tárgyában** pedig **nem kellett dönteni**, tekintettel arra, hogy a fél számára már korábban illeték-feljegyzési jogot engedélyeztek.

A kifejezett kérelem **részleges költségmentesség** engedélyezésére irányult 3 ügyben;

- 1 ügyben (Pfv.V.20.338/2015/8.) **részleges költségmentesség**et engedélyeztek;
- 2 ügyben (Pfv.IV.21.859/2014/4.; Pfv.VI.21992/2014/6.) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

A kifejezett kérelem elsődlegesen **részleges költségmentesség, másodlagosan illeték-feljegyzési jog** engedélyezésére irányult a 2 ügyben

- 1 ügyben (Pfv.I.20.975/2012/2.) a részleges költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet jogerősen elutasították, és **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;
- 1 ügyben (Pfv.I.20.079/2015/2.) a kérelmet jogerősen elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**[222].

A kifejezett kérelem **illeték-feljegyzési jog** engedélyezésére irányult 7 ügyben, ebből

- 5 ügyben (Pfv.I.21.116/2014/9.; Pfv.V.21.544/2014/3.; Pfv.V.20.338/2015/8.; Gfv.VII.30.014/2015/4.; Gfv.VII.30.093/2015/3.) jogerősen **illeték-feljegyzési jog**ot engedélyeztek;
- 2 ügyben (Pfv.I.21.226/2014/3.; Gfv.VII.30.093/2015/3.) a kérelmet elutasították, és **költségkedvezményt nem engedélyeztek**.

III. Az engedélyezési gyakorlat:

1. A személyes költségmentesség

1.1. A személyes költségmentesség elutasítása

1.1.1. A személyes költségmentesség elutasításának jogalapja

A **személyes költségmentesség elutasítására** került sor

- a jogalap megjelölése nélkül 1 ügyben (Pfv.I.20.728/2015/4.)
- a **2/1968. (I.24.) IM. r 1. §-ának (1) bekezdése** alapján 1 ügyben (Pfv.VI.21.992/2014/6.), mert nem igazolta jövedelmi és vagyoni viszonyait;
- a **Kmr. 6. §-ának (1)-(2) bekezdése** alapján 4 ügyben[223];
- a **Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja** alapján 18 ügyben[224]

---

222 *Valójában azért nem engedélyeztek illeték-feljegyzési jogot, mert az alsóbb fokú bíróság már engedélyezte.*

223 *Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.*

224 *Pfv.I.21.008/2012/2.; Pfv.I.20.904/2014/2.; Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.II.21.969/2014/2.; Pfv.II.22.020/2014/8.; Pfv.III.21.553/2013/8.; Pfv.III.20.584/2013/3., Pfv.III.20.053/2014/3.; Pfv.III.20.276/2014/5.; Pfv.III.20.663/201/4.; Pfv.IV.21.262/2013/4.; Pfv.IV.21.686/2013/2.; Pfv.IV.21.859/2014/4.; Pfv.IV.20.371/2015/2.; Pfv.V.21.648/2014/2.; Pfv.V.20.729/2015/3.; Pfv.VI.20.333/2015/2.*

- a **Pp. 84. §-ának (1) bekezdése** alapján 2 ügyben (Pfv.I.20.079/2015/2.; Pfv.V.20.167/2015/2.), mivel nem természetes személy kérte;
- a **Pp. 84. §-ának (2) bekezdése** alapján 1 ügyben (Gfv.VII.30.061/2015/5.), mivel nem állapítható meg, hogy a várható perköltség összege előre láthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást;
- az **1997. évi XI. törvény 46/C. §-ának (1) bekezdése** alapján 1 ügyben (Pfv.IV.21.306/2013/4.); mert védjegyügyben költségmentesség nem engedélyezhető.

1.1.2. A kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai

1.1.2.1. A teljes személyes költségmentesség elutasítása esetén

A **teljes személyes költségmentesség Kmr. 6. §-ára alapított elutasítása** körében a kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyait illetően az alábbi megállapítások tehetők:

A kérelmező jövedelmi és vagyoni viszonyait illetően 1 ügyben (Pfv.III.20.584/2013/3.) nem áll rendelkezésre adat.

A további 4 ügyben[225] a kérelmező háztartásában az összjövedelem havi 72.275,-forint és 169.015,-forint között, míg az egy főre eső jövedelem havi 36.137,-forint és 169.015,-forint között szóródott. A kérelmező 1 ügyben (Pfv.V.20.271/2015/2.) vagyontalan volt, 2 ügyben (Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.) a kérelmezőnek csak ingatlantulajdona, 1 ügyben (Gfv.VII.30.061/2015/5.) ingatlana és gépjárműve is volt.

1.1.2.2. A részleges költségmentesség elutasítása esetén

Az érintett 4 ügyben[226] a kérelmező háztartásában az összjövedelem havi 72.275,-forint és 194.797,-forint között, míg az egy főre eső jövedelem havi 36.137,-forint és 194.797,-forint között szóródott. A kérelmező 1 ügyben (Pfv.V.20.271/2015/2.) vagyontalan volt, 1 ügyben (Pfv.VI.20.187/2015/3.) a kérelmezőnek csak egy ingatlanhányada volt, 2 ügyben (Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.I.20.728/2015/4.) ingatlana és gépjárműve is volt.

1.1.3. Az elutasítás indokai

A Kúria a költségmentesség engedélyezése körében – az országos gyakorlattal egybehangzóan – alapvetően a Kmr. 6. §-ában foglalt feltételek fennálltát vizsgálja, bár az egyik ügyben (Gfv.VII.30.061/2015/5.) nem e feltételek, hanem a Pp. 84. §-ának (2) bekezdésében meghatározott feltétel hiányára alapítottan utasította el a teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet. A Kúria abban is követi az országos gyakorlatot, hogy az ingatlant és a gépjárműveket nem tekinti szokásos életszükségleti és berendezési tárgynak **(**Gfv.VII.30.061/2015/5.**).**

A teljes személyes költségmentesség iránti kérelmet a Kúria is általában akkor utasítja el, ha a Kmr. 6. §-ának (2) bekezdésében meghatározott feltétel sem áll fenn, vagyis a kérelmező létfenntartása nem veszélyeztetett (Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.), azonban volt egy olyan ügy is, ahol a

225 *Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.; Gfv.VII.30.061/2015/5.*
226 *Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.VI.20.187/2015/3.*

Kúria kizárólag a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdésére hivatkozott az elutasítás indokaként (Pfv.IV.20.459/2014/2.); e határozatban talán az az értelmezés jelenik meg, amely szerint a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdése tartalmazza a teljes, míg a (2) bekezdése a részleges költségmentesség feltételeit (az adott ügyben kifejezetten teljes személyes költségmentességet kért a fél).

A Kmr. 6. §-a (2) bekezdésének alkalmazása körében a kúriai gyakorlatban is megjelenik a „méltányosság”-ra való utalás; az egyik határozatban a Kúria utal arra, hogy „nem alkalmazható a Kmr. 6. § (2) bekezdése sem, mint kivételesen, méltányosságból alkalmazható jogszabály, mert létfenntartása nem veszélyeztetett”.

Érdekesen jelenik meg a gyakorlatban a Pp. 85. §-ának (3) bekezdésében meghatározott kizáró feltétel. Az egyik ügyben (Pfv.I.20.918/2014/9.) az elsőfokú bíróság már korábban, a Pp. 85. § (3) bekezdése alapján elutasította a költségkedvezmény iránti kérelmet, mivel álláspontja szerint a követelésnek a vagyontalan és jövedelemmel nem rendelkező kérelmezőre történő engedményezése a költségmentes perlés lehetővé tételét célozta; a Kúria az ismételt kérelmet az engedélyezési feltételek utólagos bekövetkezésének hiányában szintén elutasította. A P. III. tanács elnöke írásbeli anyagában viszont kifejti, hogy „[h]a nem is tartom kizártnak e szabály [t.i. a Pp. 85. §-a (3) bekezdésének] alkalmazását a felülvizsgálati eljárásban, azt mégsem tartanám szerencsésnek, hogy emiatt maradjon el a jogerős ítélet érdemi felülbírálata. Egyébként sem tartanám célravezetőnek, hogy a Pp. 85. § (3) bekezdésében foglalt következményeket a felülvizsgálatban alkalmazzuk, az pedig véleményem szerint nem lehetséges még a feltételek fennállta esetén sem, hogy az eljárás korábbi szakaszában engedélyezett költségkedvezményt a felülvizsgálatban vonja meg a Kúria”.

Ugyancsak fontos az a határozat (Pfv.II.21.959/2014/2.), amelyben a Kúria tanácsa kifejti, hogy a Kmr. 5. §-a alól nem jelent kivételt, ha nem az alperes fellebbez, mert a bizonyítási költségeket is meg kell előlegeznie, pervesztessége esetén azok viselésére is köteles „elvárható, hogy amennyiben költségkedvezményre igényt tart, azt a bíróságtól lehetőség szerint már az 1. f. eljárásban kérje”.

Végül meg kell említenünk, hogy a Kúria Pfv.I.20.166/2015/2. számú határozatával úgy engedélyezett teljes személyes költségmentességet a felszámolás alatt álló gazdasági társaság tagjának az általa a gazdasági társaság ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perben, hogy maga igazolt jövedelemmel és vagyonnal nem rendelkezett, de úgy nyilatkozott, hogy házas, viszont házastársa jövedelmi és vagyoni viszonyai vonatkozásában nem tett nyilatkozatot, utólagos körülményváltozásként pedig arra hivatkozott, hogy eddig is családi kölcsönökből élt, de ez a forrás elapadt, a hitelek fizetésével elmaradt, 2013-ban (a jogerős ítélet, de talán már az első fokú ítélet meghozatala előtt a lakáskölcsönnel kapcsolatban a hitelező bankkal szemben pert indított.

1.2. A személyes költségmentesség engedélyezése

1.2.1. Az engedélyezés jogalapja

A **személyes költségmentesség engedélyezésé**re került sor

- a jogalap megjelölése nélkül 3 ügyben (Pfv.I.21.117/2014/9.; Pfv.I.20.070/2015/2.; Pfv.I.20.166/2015/2.);

- a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (továbbiakban: **Kmr.) 6. §-ának (1) bekezdése alapján** 3 ügyben (Pfv.III.21.434/2014/2.; Pfv.V.20.338/2015/8.; Pfv.VI.20.032/2015/2.);
- a **Kmr. 6. §-ának (2) bekezdése** alapján 2 ügyben (Pfv.II.21.599/2013/10.; Pfv.III.20.319/2015/4.).

A teljes személyes költségmentesség engedélyezésénél általában kifejezetten nem vizsgálták a **Pp. 84. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltételek** teljesülését.

1.2.2. Teljes személyes költségmentesség engedélyezése

1.2.2.1. A kérelmezők vagyoni és jövedelmi viszonyai

A Kúria 2 ügyben engedélyezett **a Kmr. 6. §-ának (1) bekezdése alapján teljes személyes költségmentesség**et. A **jövedelem** és a **vagyon** nagyságára az egyik ügyben (Pfv.III.21.434/2014/2.) nem áll rendelkezésre adat, a másik ügyben (Pfv.VI.20.032/2015/2.) a kérelmezőnek 22.800,-forint/hó jövedelme volt, ebből tartott el egy személyt, és vagyontalan volt.

A Kúria 2 ügyben engedélyezett **a Kmr. 6. §-ának (2) bekezdése alapján teljes személyes költségmentesség**et. A **jövedelem** és a **vagyon** nagyságára az egyik ügyben (Pfv.II.21.599/2013/10.) nem áll rendelkezésre adat, a másik ügyben (Pfv.III.20.319/2015/4.) a kérelmezőnek 83.095,-forint/hó jövedelme és egy 1.500.000,-forint értékű ingatlana.

1.2.3. Részleges költségmentesség engedélyezése

Az egyik ügyben (Pfv.V.20.338/2015/8.), amelyben a Kúria **eljárási illeték alóli részleges költségmentesség**et engedett, a kérelmezőnek nem volt saját jövedelme (családi támogatással éltek 5-en), vagyonára utaló adat nincs.

A másik ügyben (Pfv.IV.20.371/2015/2), amelyben a Kúria „fenntartotta” az alsóbb fokú bíróság által a Pp. 84. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjára alapítottan engedélyezett **„illetékre és az eljárás költségeinek megfizetésére”** (sic!) **kiterjedő költségmentesség**et, a kérelmezőnek 125.717,-forint/hó jövedelme volt, és egy ingatlana.

Az egyik ügyben (Pfv.V.20.338/2015/8.) a Kúria úgy foglalt állást, hogy bár a kérelmező létfenntartása nem veszélyeztetett, de az illeték megfizetése aránytalan megterhelést jelentene neki, ezért indokolt számára az eljárási illeték alóli részleges költségmentességet engedélyezni.

A P. III. tanács elnöke írásos anyagában utalt rá, hogy „a felülvizsgálat jogintézményéből adódóan ebben az eljárásban már nincsenek olyan más természetű költségek, amelyekre tekintettel részleges költségmentesség engedélyezése lehetséges volna”.

2. Az illeték-feljegyzési jog

2.1. Az illeték-feljegyzési jog elutasítása

Az **illeték-feljegyzési jog** jogerős **elutasítás**ára került sor a **Kmr. 10. §-ának (1) bekezdése** alapján 3 ügyben (Pfv.I.20.918/2014/9.; Pfv.I.21.266/2014/3.; Gfv.VII.30.093/2015/3.).

Az egyik ügyben (Pfv.I.20.918/2014/9.) az elsőfokú bíróság már korábban, a Pp. 85. § (3) bekezdése alapján elutasította a költségkedvezmény iránti kérelmet, mivel álláspontja szerint a követelésnek a vagyontalan és jövedelemmel nem rendelkező kérelmezőre történő engedményezése a költségmentes perlés lehetővé tételét célozta; a Kúria az ismételt kérelmet az engedélyezési feltételek utólagos bekövetkezésének hiányában szintén elutasította.

2.3. Az illeték-feljegyzési jog engedélyezése

2.3.1. Az engedélyezés jogalapja

Az **illeték-feljegyzési jog** jogerős **engedélyezés**re került sor az

a) az **Itv. 60. §-ának (1) bekezdése** alapján 13 ügyben[227];

b) a jogalap megjelölése nélkül 1 ügyben (Pfv.I.21.116/2014/9.).

2.3.2. A kérelmezők jövedelmi és vagyoni viszonyai

A kérelmező jövedelmi illetően 4 ügyben[228], vagyoni viszonyait illetően ugyancsak 4 ügyben[229] nem áll rendelkezésre adat.

A kérelmező cégnek 1 ügyben (Gfv.VII.30.014/2015/4.) nem volt előző évi árbevétele, 1 ügyben (Gfv.VII.30.061/2015/5.) pedig csak 911.000,-forint éves árbevételt ért el.

A további 8 ügyben[230] a kérelmező háztartásában az összjövedelem havi 372,-Euró (kb. 111.600,-forint) és 194.797,-forint között, az egy főre eső jövedelem havi 60.806,-forint és 194.797,-forint között szóródott; 1 ügyben (Pfv.V.20.271/2015/2.) a kérelmező vagyontalan volt, 1 ügyben (Pfv.IV.20.459/2014/2.) ingatlannal, 1 ügyben (Pfv.V.20.167/2015/2.) csak egy bankszámlával; 4 ügyben[231] ingatlannal és gépjárművel, 1 ügyben (Gfv.VII.30.014/2015/4.) ingatlannal és megtakarítással rendelkezett.

2.3.3. Az engedélyezés indokai

Az illeték-feljegyzési jog engedélyezésének fő kritériuma – bár sok esetben csupán az aránytalan teherre utalnak a határozatok – az Itv. 60.§-ának (1) bekezdésében meghatározott különös feltétel teljesülése volt. Ennek megfelelően engedélyezett illetékfeljegyzési jogot a Kúria a Pfv.I.20.728/2015/4. számú határozatával egy öröklési

---

227 *Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.III.20.584/2013/3.; Pfv.V.21.544/2014/3.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.V.20.167/2015/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Pfv.V.20.338/2015/8.; Pfv.IV.21.306/2013/4.; Gfv.VII.30.014/2015/4.; Gfv.VII.30.061/2015/5.; Gfv.VII.30.093/2015/3.*

228 *Pfv.III.20.584/2013/3.; Pfv.IV.21.306/2013/4.; Pfv.V.20.167/2015/2.; Pfv.V.20.338/2015/8.*

229 *Pfv.III.20.584/2013/3.; Pfv.IV.21.306/2013/4.; Pfv.V.20.338/2015/8.; Gfv.VII.30.093/2015/3.*

230 *Pfv.I.20.975/2012/2.; Pfv.I.21.116/2014/9.; Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.II.20.580/2014/5.; Pfv.IV.20.459/2014/2.; Pfv.V.20.271/2015/2.; Gfv.VII.30.093/2015/3.; Gfv.VII.30.061/2015/5.*

231 *Pfv.I.21.116/2014/9.; Pfv.I.20.728/2015/4.; Pfv.I.20.975/2012/2.; Gfv.VII.30.061/2015/5.*

szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perben a kérelmezőnek, aki havi 194.797,-forint jövedelemmel, ingatlannal és gépjárművel rendelkezett, de 813.000,-forint illetéket kellett lerónia.

A Kúria ugyanakkor az Itv. 60. §-ának (1) bekezdésében meghatározott különös feltételt rugalmasan alkalmazza; így illeték-feljegyzési jogot engedélyezett a kérelmező havi nettó jövedelmének kétszeresét meghaladó mértékű illeték esetén (Pfv.II.20.580/2014/5.); amikor az illeték összege a kérelmező és házastársa előző évi adóköteles jövedelmének 25%-át nem érte el, de figyelembe vette, hogy utóbb a házastárs jövedelme 60%-ra csökkent (Pfv.I.20.975/2012/2.), valamint egy szolgalmi jog megállapítása iránti perben, amelyben a kérelmező havi 179.030,-forint jövedelemmel, ingatlannal és gépjárművel rendelkezett, és ezt meghaladó, 279.500,-forint összegű illetéket kellett lerónia (Pfv.V.20.167/2015/2.)

Itt kell megemlítenünk azt a határozatot (Pfv.III.20.584/2013/3.), amelyben a Kúria a költségmentesség engedélyezését a Kmr. 10. § (1) bekezdésének c) pontjára utalással – körülményváltozás hiányára tekintettel – elutasította, ugyanakkor a kérelmező számára illeték-feljegyzési jogot engedélyezett, mert megítélése szerint a kérelmező számára 443.000,-forint összegű illeték előzetes megfizetése jelentős anyagi megterhelést jelent.

III. A felülvizsgálat gyakorlata

A felterjesztett határozatok közül 2 (Pfv.II.20.732/2014/2.; Pfv.VI.21.127/2011/4.) a költségkedvezmény felülvizsgálata keretében született, amelyekben a teljes személyes költségmentességet megvonták.

A Pfv.II.20.732/2014/2. számú ügyben a Kúria azt állapította meg, hogy az engedélyezés feltételei időközben bekövetkezett változás folytán már nem állnak fenn (havi 501.952,-forint összjövedelem mellett a kérelmezőnek ingatlana is volt) nem állnak fenn, ezért a teljes személyes költségmentességet megvonta, ugyanakkor nem rendelkezett kifejezetten a megvonás hatályáról.

A Pfv.VI.21.127/2011/4. számú ügyben a Kúria azt állapította meg, hogy a kérelmezőek jóval több vagyona van, mint amit bevallott, és az meghaladja a szokásos életszükségleti berendezési tárgyakat, ezért a személyes költségmentességet megvonta, ugyanakkor nem rendelkezett a megvonás hatályáról.

A P. III. tanács elnöke írásban jelezte, hogy a Kmr. 8. §-a szerinti felülvizsgálatot minden ügyben elvégzik, de csak akkor hoznak róla határozatot, ha a költségmentességet megvonják.